ก.พ.ร.
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ

โครงการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

รายงานผลการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ฉบับสมบูรณ์

เสนอโดย

ศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ
มหาวิทยาลัยรังสิต

พฤศจิกายน 2550

โครงการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

รายงานผลการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ฉบับสมบูรณ์

สารบัญ

		หน้า
สารบัญ		**I**
สารบัญตาราง		**III**
สารบัญรูป		**IV**
สัญลักษณ์และคำย่อ		**V**
บทที่ 1	**บทนำ**	
1.1	หลักการและเหตุผล	1-1
1.2	วัตถุประสงค์	1-2
1.3	ขอบเขตของงาน	1-2
1.4	ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง	1-2
1.5	ระยะเวลาในการศึกษาโครงการ	1-2
1.6	สรุปผลการศึกษาโครงการ	1-3
บทที่ 2	**การรวบรวม ทบทวน สำรวจและเก็บข้อมูล**	
2.1	การรวบรวมและทบทวนข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่างๆ	2-1
2.2	การบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยในปัจจุบัน	2-3
2.2.1	นโยบายและแผนงาน	2-4
2.2.2	องค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับต่างๆ	2-13
2.2.3	กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง	2-20
2.2.4	ตัวอย่างการดำเนินการบริหารจัดการภัยพิบัติที่ผ่านมา	2-30
2.3	ตัวอย่างการบริหารจัดการภัยพิบัติของต่างประเทศและการร่วมมือระหว่างประเทศ	2-75
2.3.1	ระบบการจัดการภัยพิบัติของประเทศสหรัฐอเมริกา และมลรัฐฮาวาย	2-75
2.3.2	ข้อตกลงความร่วมมือด้านภัยพิบัติในอาเซียน	2-80
2.3.3	ความร่วมมือ/ข้อตกลงกับต่างประเทศ	2-81
2.4	ทิศทางการบริหารจัดการภัยพิบัติในอนาคต	2-86
2.5	การคัดเลือกพื้นที่ตัวอย่าง การสำรวจ และการสัมภาษณ์	2-88
2.5.1	การคัดเลือกพื้นที่ศึกษาตัวอย่าง 3 พื้นที่	2-88
2.5.2	การสำรวจ เก็บข้อมูล และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาตัวอย่าง	2-88

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
2.6	การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2-93
2.6.1	วัตถุประสงค์	2-93
2.6.2	ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ	2-93
2.6.3	ผลการดำเนินงาน	2-93
บทที่ 3	**การวิเคราะห์ข้อมูลระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ**	
3.1	ระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในปัจจุบัน	3-1
3.1.1	การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	3-1
3.1.2	การอพยพหนีภัย	3-13
3.1.3	การค้นหาและการกู้ภัย	3-15
3.1.4	การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน	3-16
3.2	คณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	3-31
3.2.1	คณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (คชอ.) ในปัจจุบัน	3-31
3.2.2	ข้อสังเกตจากผลการดำเนินการของคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.)	3-39
3.3	ปัญหาการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะ	3-40
3.3.1	การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	3-40
3.3.2	การอพยพหนีภัย	3-46
3.3.3	การค้นหาและกู้ภัย	3-47
3.3.4	การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้าง	3-52
3.4	สรุปปัญหาเร่งด่วน ที่สำคัญ และแนวทางการแก้ไข	3-67
บทที่ 4	**สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ**	
4.1	สรุปผลการศึกษา	4-1
4.2	ข้อเสนอแนะ	4-3
เอกสารอ้างอิง		
ภาคผนวก	**รายละเอียดและเอกสารที่รวบรวม**	
คำสั่งสำนักงาน ก.พ.ร.		

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1-1	ภาระกิจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด แยกตามวงจรภัยพิบัติ	3-3
3.1-2	หน่วยงานปฏิบัติการร่วมประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ	3-10
3.2-1	สรุปค่าใช้จ่ายและหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี พ.ศ. 2549 ในพื้นที่ 47 จังหวัด ของคณะอนุกรรมการฯ แต่ละด้าน	3-38
3.3-1	ข้อเสนอแนะขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549	3-62

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1.6-1	สรุปผลการปฏิบัติงานและการส่งรายงาน	1-4
2.2-1	ภาพรวมของแผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมแบบบูรณาการ 14 ด้าน	2-7
2.2-2	การเชื่อมโยงระหว่างศูนย์บริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ (NCMC) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	2-8
2.2-3	จุดเชื่อมโยงแผนป้องกันฝ่ายพลเรือนกับแผนปฏิบัติงานของหน่วยทุกภาคส่วน	2-9
2.2-4	ผังการจัดองค์กรป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	2-15
2.2-5	โครงสร้างการบังคับบัญชาและการประสานงานในภาวะปกติ	2-17
2.2-6	โครงสร้างของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดและท้องที่	2-18
2.2-7	ผังโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัด	2-19
2.2-8	โครงสร้างของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550	2-27
2.2-9	แผนผังกระบวนงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	2-72
2.2-10	แผนภาพแสดงกระบวนงานการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	2-74
2.4-1	Value Chain ของการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ	2-87
3.1-1	ผังโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดพิษณุโลก	3-7
3.1-2	สายการบังคับบัญชาภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดพิษณุโลก	3-11
3.1-3	ตัวอย่างแผนผังของกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (เชื่อมโยงหลายส่วนราชการ)	3-18
3.1-4	ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546	3-20
3.1-5	เงินทดรองราชการของหน่วยงานต่างๆ ที่มีตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2549)	3-21
3.1-6	แผนผังการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546	3-22
3.1-7	การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ กรณีอยู่ในวงเงินอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด (50 ล้านบาท) และการขอโอนเงินชดใช้	3-23
3.1-8	ขั้นตอนการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	3-25
3.1-9	ข้อเสนอแนะ ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549	3-26
3.2-1	ผังโครงสร้างคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.)	3-36
3.3-1	ข้อเสนอแนะ ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549	3-63

สัญลักษณ์และคำย่อ

ก.พ.	=	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
ก.พ.ร.	=	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ
กกต.	=	คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ก.ช.ภ.จ.	=	คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด
ก.ช.ภ.อ.	=	คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ
กทช.	=	คณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
กทม.	=	กรุงเทพมหานคร
กปอ.	=	คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ
กปภ.ช.	=	คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ
กฟภ.	=	การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค
กภช.	=	คณะกรรมการบริหารระบบการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
กม.	=	กิโลเมตร
กม./ชม.	=	กิโลเมตรต่อชั่วโมง
กษ.	=	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กอช.	=	คณะกรรมการอำนวยการเตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
กอ.รมน.	=	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
กอ.ปภ.	=	กองอำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
คค.	=	กระทรวงคมนาคม
คชอ.	=	คณะอนุกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย
จ.	=	จังหวัด
จปร.	=	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า
ต.	=	ตำบล
ตชด.	=	ตำรวจตระเวนชายแดน
ถ.	=	ถนน
ทก.	=	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
ทส.	=	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
น.	=	นาฬิกา
นรม.	=	นายกรัฐมนตรี
ปพร.ชาติ	=	คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ
ปภ.	=	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ปภ.จว.	=	สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
แผน ปพร.	=	แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
ผอ.ปภ.จ.	=	ผู้อำนวยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
ผญบ.	=	ผู้ใหญ่บ้าน
พรบ.	=	พระราชบัญญัติ
พ.ศ.	=	พุทธศักราช
ม.	=	เมตร
ม.	=	หมู่
มท.	=	กระทรวงมหาดไทย

ยธ.	=	กระทรวงยุติธรรม
รปจ.	=	ระเบียบปฏิบัติประจำ
รพ.	=	โรงพยาบาล
รมว.	=	รัฐมนตรีว่าการ
ศชป.	=	ศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์
ศธ.	=	กระทรวงศึกษาธิการ
ศบภ.	=	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยเหล่าทัพ
ศบภ.กห.	=	ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม
ศปก.ปชส.ภูเก็ต	=	ศูนย์ปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดการด้านข่าวสารจังหวัดภูเก็ต
ศภช.	=	ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
ศูนย์ ปภ.เขต	=	ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต
สธ.	=	กระทรวงสาธารณสุข
สมช.	=	สภาความมั่นคงแห่งชาติ
สนง.	=	สำนักงาน
อ.	=	อำเภอ
อบจ.	=	องค์การบริหารส่วนจังหวัด
อบต.	=	องค์การบริหารส่วนตำบล
อปท.	=	องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
อปพร.	=	อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
อส.	=	อาสาสมัคร
๐ ′ ″	=	องศา ลิปดา ฟิลิปดา
ACDM	=	ASEAN Committee on Disaster Management
ADPC	=	ศูนย์เตรียมความพร้อมภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center)
AEGCM	=	ASEAN Experts Group on Disaster Management
AFIS	=	เครื่องตรวจเปรียบเทียบลายพิมพ์นิ้วมือ
AM data	=	ข้อมูลผู้สูญหาย (Ante Mortem data)
ARPDM	=	ASEAN Regional Programme on Disaster Management
CB	=	วิทยุความถี่ประชาชน (Citizen Band)
CBC	=	ศูนย์การค้าเฉพาะย่าน (Community Business Center)
CBDRM	=	คู่มือกระบวนการการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน
CRATER	=	Coastal Risk Analysis of Tsunami and Environmental Remediation
DEM	=	Digital Elevation Model
DNA	=	Deaxyri bonucleic acid
DVI	=	Disaster Victim Identification
EAS	=	The Hawaii State Emergency Alert System
EMS	=	หน่วยบริการทางการแพทย์ฉุกเฉิน (Emergency Medical Service)
EMSC	=	European-Mediterranean and Seismological Center
EOC	=	Emergency Operation Center
ETA	=	Estimate Time of Arrival
FCC	=	Federal Communication Commission

FDM	=	Finte Difference
FEMA	=	Federal Emergency Management Agency
GDP	=	ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product)
GIS	=	ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System)
GISTDA	=	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์กรมหาชน) (Geo-Informatics and Space Technology Development Agency Public Organization)
GMT	=	Greenwich Mean Time
GPS	=	ระบบบอกตำแหน่งบนพื้นผิวโลก (Global Positioning System)
GSM	=	Global System for Mobile Communications
GTZ	=	สำนักงานร่วมมือทางวิชาการของเยอรมัน
HMGP	=	The Hazard Mitigation Grant Program
Hr.	=	ชั่วโมง
HSOC	=	Homeland Security Operations Center
HSPD-5	=	Homeland Security Presidential Directive 5
ICP	=	Incident Command Post
ICS	=	ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System)
ICT	=	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology)
km.	=	กิโลเมตร
Lat.	=	ละติจูด (Latitude)
Long.	=	ลองติจูด (Longitude)
m.	=	เมตร
Min.	=	นาที
NCMC	=	ศูนย์บริหารวิกฤตการณ์แห่งชาติ (National Crisis Management Center)
NGO	=	องค์การนอกภาครัฐ (Non-Governmental Organization)
NIC	=	the NIMS Integrations Center
NIMS	=	National Incident Management System
NOAA	=	National Oceanic and Atmospheric Administration
NRP	=	แผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติ (National Response Plan)
NTHMP	=	National Tsunami Hazard Mitigation Program
OTOS	=	โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งทีมกู้ภัย (One Tambon One Search and Rescue Team)
PM data	=	ข้อมูลศพ (Post Mortem data)
PTWC	=	Pacific Tsunami Warning Center
S.M.A.R.T	=	Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-based
SERT	=	ทีมเฝ้าระวังและควบคุมโรค
SIPA	=	สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์แห่งชาติ (Software Industry Promotion Agency)
SWOT	=	Strengths, Weaknesses, Oppontunities, Threat
TTVI	=	ศูนย์ตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและการส่งกลับ (Thailand Tsunami Victim Identification)
UNDP	=	United Nation Development Program
USGS	=	United States Geological Survey

บทที่ 1
บทนำ

บทที่ 1
บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

1) คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2549 ได้มีมติรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์) เสนอและให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ ข้อ (2) เพื่อให้การบริหารจัดการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและในระยะยาวเป็นระบบและรวดเร็วให้สำนักงาน ก.พ. และสำนักงาน ก.พ.ร. ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตได้ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือดำเนินการในการวางแผนบริหารจัดการในภาวะวิกฤตและการแก้ไขขั้นตอนการดำเนินการเพื่อเร่งรัดให้งานด้านเอกสารเกิดความรวดเร็ว

2) ก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ 8/2549 วันที่ 15 ธันวาคม 2549 มีมติรับทราบแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไปของการวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในระยะยาว โดยจะนำสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นกรณีศึกษา เพื่อศึกษาระบบงาน รวบรวมปัญหาอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการให้สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว

3) ได้มีการจัดตั้งคณะทำงานดำเนินโครงการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โดยมีคณะทำงานรวม 12 ท่าน ประกอบด้วย

1) นางสาวพรพิมล รัตนพิทักษ์ (รองเลขาธิการ ก.พ.ร.) ประธาน
2) ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3) ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข
4) ผู้แทนสำนักงบประมาณ
5) ผู้แทนกรมบัญชีกลาง
6) ผู้แทนกรมประมง
7) ผู้แทนกรมปศุสัตว์
8) ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร
9) ผู้แทนกรมการปกครอง
10) ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
11) ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น
12) ผู้อำนวยการภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลง (นางสุพรรณี ไพรัชเวทย์)

4) ต่อมาได้มีการประชุมคณะทำงานดำเนินโครงการ ศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ครั้งที่ 1/2550 เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2550 ณ ห้องประชุมฝ่ายบริหารชั้น 4 อาคารสำนักงาน ก.พ.ร.และที่ประชุมมีมติให้ทำการว่าจ้างที่ปรึกษา ให้ดำเนินการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ และจัดทำเป็นคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถบริหารจัดการเมื่อเกิดภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประชาชนได้รับความช่วยเหลือหรือแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที

1.3 ขอบเขตของงาน

1) ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติที่มีความรุนแรง และส่งผลกระทบต่อประเทศไทย 4 ภัย คือ อุทกภัย วาตภัย โคลนถล่ม และสึนามิ

2) รวบรวมและทบทวนข้อมูลสถานการณ์การบริหารจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉินที่เกิดขึ้นจริง

3) คัดเลือกพื้นที่วิกฤตของภัยพิบัติในแต่ละลักษณะโดยเลือกพื้นที่ที่เคยประสบภัย 3 พื้นที่

4) จัดทำแบบสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในพื้นที่คัดเลือก

5) ทบทวนกฎระเบียบและแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

6) วิเคราะห์ปัญหาในการบริการจัดการในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติที่ผ่านมา

7) เสนอรูปแบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตที่เหมาะสมกับประเทศไทย

8) จัดวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

9) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

10) จัดทำคู่มือในการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

1.4 ผลสัมฤทธิ์ของงานที่คาดหวัง

1) ผลผลิต

(1) ระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

(2) คู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ จำนวน 10,000 เล่ม สำหรับส่วนราชการทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น

2) ผลลัพธ์

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.5 ระยะเวลาในการศึกษาโครงการ

โครงการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ เริ่มดำเนินการตามสัญญาตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2550 มีระยะเวลาดำเนินการประมาณ 109 วัน และสิ้นสุดสัญญาในวันที่ 28 กันยายน 2550 ต่อมามีการขอขยายสัญญา โดยสิ้นสุดในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2550

1.6 สรุปผลการศึกษาโครงการ

จากขั้นตอนการปฏิบัติงานพร้อมรายละเอียดของการปฏิบัติงานในการศึกษาโครงการศึกษาวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติเดิมที่จัดทำไว้ สรุปผลการศึกษาโครงการทั้งหมดได้ดังนี้

1) การศึกษารวบรวมและทบทวนข้อมูล จากเอกสารและรายงานต่างๆ ศึกษาจากเอกสารวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ นโยบายของรัฐบาล รวมถึงระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังจะทำการศึกษาทบทวนการดำเนินการที่ผ่านมาของหน่วยงานต่างๆ และบทเรียนที่ได้รับจากการบริหารจัดการภัยพิบัติขนาดใหญ่ในภาวะวิกฤต

2) การเลือกพื้นที่ศึกษาตัวอย่างและการสำรวจเก็บข้อมูลในภาคสนาม จากมติที่ประชุมของคณะทำงานฯ ได้ทำการคัดเลือกพื้นที่ศึกษาตัวอย่างในการศึกษาโครงการ เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหา โดยเป็นพื้นที่ตัวอย่าง 3 พื้นที่ คือ จังหวัดอ่างทอง สุพรรณบุรี และอุตรดิตถ์

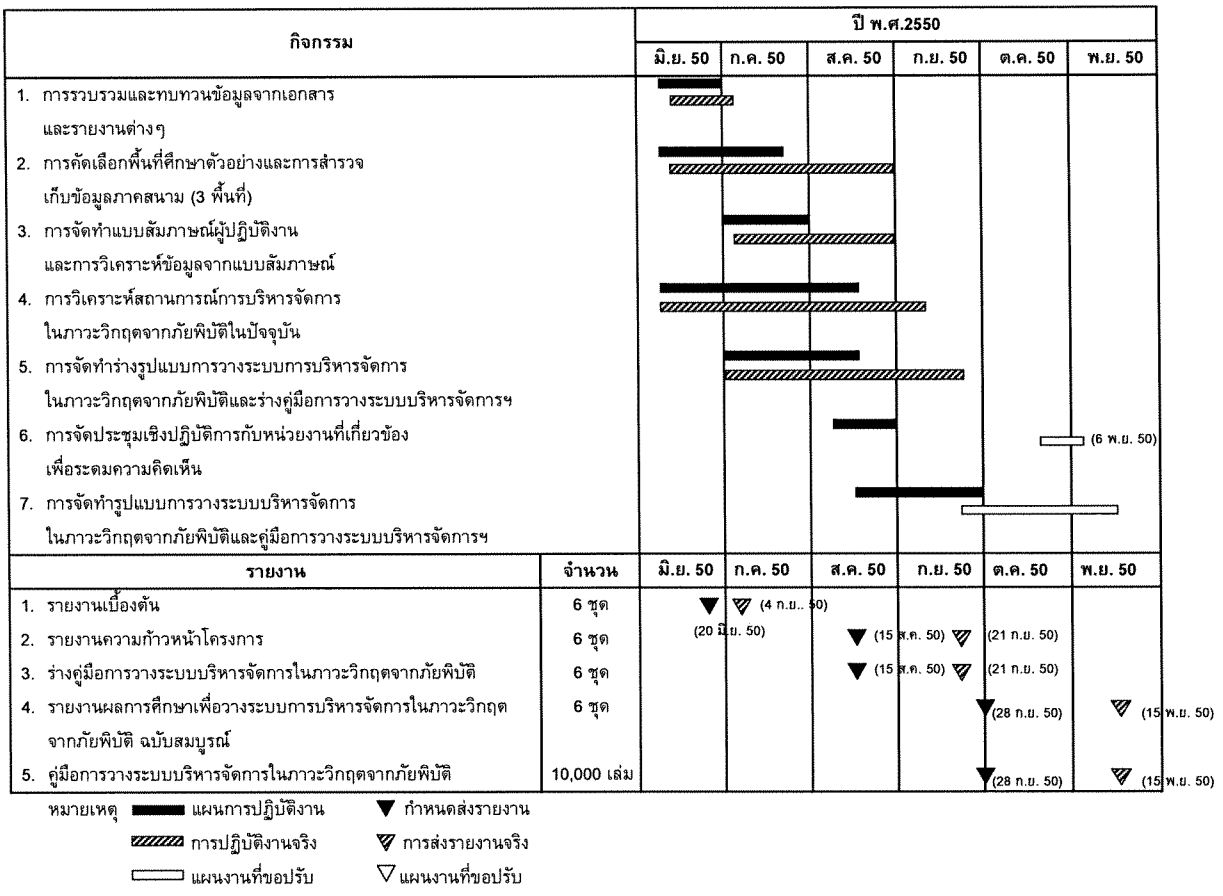
3) การจัดทำแบบสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานและการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ทำการออกแบบสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ที่คัดเลือกจากข้อ 2) และนำไปใช้ในการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงาน โดยคัดเลือกจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภัยพิบัติในจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด คือ อ่างทอง สุพรรณบุรี อุตรดิตถ์ และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาประเด็นปัญหา อุปสรรค และแนวทางในการดำเนินงาน

4) การทบทวนและวิเคราะห์ระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ได้ดำเนินการภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่างๆ การสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงาน การเก็บข้อมูลในภาคสนาม

5) การจัดทำร่างรูปแบบการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ และร่างคู่มือการวางระบบบริหารจัดการฯ ดำเนินการภายหลังจากการเก็บข้อมูลในข้อ 1) ถึง การวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 4) เพื่อจัดทำเป็นรูปแบบการวางระบบบริหารจัดการฯ

6) การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อระดมข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยได้ดำเนินการได้ภายหลังจากการส่งรายงานความก้าวหน้าโครงการ และคู่มือการวางระบบบริหารจัดการฯ ในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 ณ โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น โฮเต็ล กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมรวมทั้งสิ้น 130 คน

7) การจัดทำรูปแบบการวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ และคู่มือการวางระบบบริหารจัดการฯ ได้ดำเนินการภายหลังจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยนำข้อคิดเห็นจากที่ประชุมมาปรับปรุงแก้ไข และจัดทำเป็นรายงานผลการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติ ฉบับสมบูรณ์ (6 ชุด) พร้อมคู่มือการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ จำนวน 10,000 เล่ม โดยได้ดำเนินการแล้วเสร็จในวันที่ 15 พฤศจิกายน 2550

รูปที่ 1.6-1 สรุปผลการปฏิบัติงานและการส่งรายงาน

บทที่ 2
การรวบรวม ทบทวน สำรวจและเก็บข้อมูล

บทที่ 2
การรวบรวม ทบทวน สำรวจและเก็บข้อมูล

2.1 การรวบรวมและทบทวนข้อมูลจากเอกสารและรายงานต่าง ๆ

ที่ปรึกษาได้ทำการรวบรวมและทบทวนข้อมูลจากเอกสารและรายงานของหน่วยงานต่าง ๆ ดังนี้

1) แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 โดยสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย โดยแบ่งการอำนวยการออกเป็น 4 ระดับ คือ

- ระดับชาติมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร
- ระดับภาคมีผู้ที่รัฐมนตรีมหาดไทยมอบหมายเป็นผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- ระดับจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- ระดับพื้นที่ มีนายอำเภอ ปลัดอำเภอ และนายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

และในแผนดังกล่าวได้แบ่งความรุนแรงของสาธารณภัยออกเป็น 3 ระดับ คือ

- ความรุนแรงระดับ 1 สาธารณภัยทั่วไปหรือมีขนาดเล็ก ซึ่งกองผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่สามารถควบคุมสถานการณ์และจัดการได้โดยลำพัง
- ความรุนแรงระดับ 2 สาธารณภัยขนาดกลางซึ่งกองผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ และจัดการได้ต้องอาศัยการสนับสนุนและการช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ภายในจังหวัด หรือจังหวัดใกล้เคียง โดยมีผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดเป็นผู้ควบคุมสถานการณ์
- ความรุนแรงระดับ 3 สาธารณภัยขนาดใหญ่ มีผลกระทบรุนแรงกว้างขวาง และจะต้องใช้อุปกรณ์หรือผู้เชี่ยวชาญพิเศษต้องระดมความช่วยเหลือจากทุกภาคส่วน โดยผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ต้องให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร หรือผู้ได้รับมอบหมายเป็นผู้ดำเนินการ

2) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2522 โดยได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2550 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 60 วัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา หรือวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 เป็นพระราชบัญญัติที่จัดทำขึ้น เพื่อมาแทนพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522

3) รายงานการดำเนินงานฉบับสมบูรณ์ การประชุมเชิงปฏิบัติเพื่อจัดทำ "แผนปฏิบัติการฉุกเฉินภัยพิบัติแห่งชาติ" (Workshop on National Emergency Operation Plan) สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย โดยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เมื่อ กันยายน 2548

4) โครงการพัฒนากฎการปฏิบัติ (Rule of Engagement) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อ มกราคม 2550

5) แนวทางการบริหารจัดการภัยพิบัติขนาดใหญ่ ในส่วนที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ควรดำเนินการในระยะเร่งด่วนฉุกเฉิน โดยสำนักผู้ตรวจราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำในเดือนกรกฎาคม 2549

6) รายงานการศึกษาเรื่องความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์ (สึนามิ) 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน โดยนายธีรยุทธ์ จันทร์ดิษฐ์ เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในปี 2548

7) สรุปการเกิดภัย การช่วยเหลือ การฟื้นฟูพื้นที่และการป้องกันภัยจากคลื่นสึนามิของจังหวัดภูเก็ต โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดภูเก็ต ปี 2548

8) แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินถล่ม 2545 จังหวัดนครนายก โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดนครนายก

9) แผนเฉพาะกิจเตรียมการแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม จังหวัดตรัง ปี 2549 โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดตรัง

10) แผนการอพยพประชาชนและส่วนราชการ จังหวัดนครนายก ปี 2549 โดยกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดนครนายก

11) ร่างรายงานฉบับสุดท้าย โครงการจัดทำแผนแม่บทป้องกันและบรรเทาภัยจากคลื่นสึนามิ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเมื่อ มีนาคม 2550

12) แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดนครนายก ปี 2549 โดยสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดนครนายก

13) สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ มีการดำเนินการ คือจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมด้านโทรคมนาคมยามเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ แล้วเสร็จในเดือนเมษายน 2548 เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการเตรียมการ ด้านโทรคมนาคม

14) กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้จัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสาร เมื่อ ธันวาคม 2549 เพื่อให้เกิดประสานงานบูรณาการอย่างเป็นระบบ ระหว่างหน่วยงานด้านการสื่อสารทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชนทั้งในส่วนของเครือข่าย การสื่อสาร โทรคมนาคม ข่ายวิทยุสื่อสารภาครัฐ ข่ายสื่อสารวิทยุสมัครเล่น ข่ายสื่อสารภาคประชาชน และข่ายวิทยุอาสาสมัครกู้ภัยสำหรับเตรียมความพร้อมของระบบสื่อสารโทรคมนาคมสำรองเข้าทดแทนเครือข่ายสื่อสารหลักเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของนโยบายการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ

15) โครงการวิจัยการพัฒนาแผนหลักการจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ : น้ำท่วม น้ำแล้ง และแผ่นดินถล่ม โดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมชลประทาน ภายใต้การสนับสนุนของฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เดือนมิถุนายน 2546

16) รายงานโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดแพร่ เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2549 ณ โรงแรมนครแพร่ทาวเวอร์ จัดทำโดยที่ทำการปกครองแพร่ (กลุ่มงานความมั่นคง)

17) คู่มือการดำเนินการจัดระบบบริการสำหรับงานที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในเดือนธันวาคม 2548

18) คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในเดือนธันวาคม 2546

19) สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 ในด้านสังคมมีดังนี้

(1) เรื่องที่ 23 สรุปสถานการณ์อุทกภัยภาคใต้อุทกภัยลุ่มน้ำเจ้าพระยา

(2) เรื่องที่ 25 ผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกระทรวงแรงงาน

(3) เรื่องที่ 27 สรุปการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยด้านการเกษตร

(4) เรื่องที่ 28 การช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนเอกชนที่ประสบอุทกภัย

20) เอกสารประกอบการขอประเมินพิจารณาคุณสมบัติบุคคล คุณลักษณะบุคคล รายละเอียดการเสนอผลงานของ นางสุกัญญา เกตุแก้ว เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6ว. กลุ่มงานอำนวยการ และประสานการปฏิบัติ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 2 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2549

21) ระบบกระทรวงการคลังว่าเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

22) ระบบกระทรวงการคลังว่าเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

2.2 การบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศไทยในปัจจุบัน

ในอดีตที่ผ่านมา มีการระบุถึงการขาดประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสาธารณภัยในประเทศไทย เช่น ปัญหาด้านการจัดองค์กร กฎหมาย รูปแบบการประสานงานที่ยังขาดประสิทธิภาพ มีความซ้ำซ้อน การแบ่งอำนาจ การขาดนโยบายและแผนงานที่**บูรณาการ** หรือการมีแผนงานแต่ไม่ปฏิบัติตามแผนซึ่งอาจทำให้เกิดความสับสน ซ้ำซ้อน และสิ้นเปลืองทรัพยากรต่าง ๆ ที่ผ่านมาประเทศไทยอาจรับมือกับสาธารณภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำได้ แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติขนาดใหญ่ และมีผู้ประสบภัยเป็นจำนวนมาก ทำให้การเตรียมการและระบบที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับได้ ต้องอาศัยการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเกือบทั้งหมด ถึงแม้ว่าการทุ่มเทกำลังและความร่วมมือร่วมใจของผู้ที่เกี่ยวข้องทำให้วิกฤตการณ์ผ่านพ้นไป แต่ในด้านการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติจำเป็นต้องทำให้ก้าวหน้า และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อรองรับสาธารณภัยในอนาคตที่มีแนวโน้มจะรุนแรงขึ้น การขาดประสิทธิภาพดังกล่าวขึ้นอยู่กับนโยบายและแผนโครงสร้างการจัดองค์การ ระบบข้อมูล การประสานงาน ทรัพยากรการบริหาร กฎหมาย ความตระหนักของประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนความตั้งใจทางการเมืองของผู้บริหาร โดยในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงสถานการณ์การดำเนินการในปัจจุบันและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการภัยพิบัติในปัจจุบัน

2.2.1 นโยบายและแผนงาน

ในปัจจุบันประเทศไทยมีแผนงานและนโยบายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการสาธารณภัย ตั้งแต่ในระดับชาติ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น สรุปได้ดังนี้

2.2.1.1 นโยบายของรัฐบาล ที่ผ่านมารัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นต่อไปในอนาคต อาทิเช่น คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี โดยพันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรีที่แถลงต่อรัฐสภา ในวันพุธที่ 23 มีนาคม 2548 มีอยู่ด้วยกัน 9 นโยบาย และเมื่อพิจารณาถึงขอบเขตงานในการบริหารและจัดการภัยพิบัติ พบว่ามีนโยบายของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสิ้น 4 นโยบายด้วยกัน โดยมีนโยบายที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) นโยบายข้อที่ 4 นโยบายบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหน้าที่ 17 มีใจความว่า "ให้มีมาตรการป้องกันและเตือนภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง ธรณีพิบัติ และการเปลี่ยนแปลงของชั้นบรรยากาศและดำเนินมาตรการลดผลกระทบและความเดือนร้อนของประชาชน"

2) นโยบายข้อที่ 6 นโยบายพัฒนากฎหมาย และส่งเสริมการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในหน้าที่ 21 มีใจความว่า "นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะทำให้บทบาทและภารกิจมีความกระชับ มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับสถานการณ์"

3) นโยบายที่ 7 นโยบายส่งเสริมประชาธิปไตย และกระบวนการประชาสังคม ในหน้าที่ 23 มีใจความว่า "จัดตั้งศูนย์ติดตามคนหายและระบบพิสูจน์ศพนิรนามเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมไทย"

4) นโยบายข้อที่ 8 นโยบายความมั่นคงของรัฐ ในหน้าที่ 25 มีใจความว่า "การสร้างความพร้อมในการเผชิญกับวิกฤตการณ์ที่เป็นภัยพิบัติขนาดใหญ่ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติ และการกระทำของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญในการจัดตั้งศูนย์เตือนภัยระดับชาติ และการบริหารวิกฤตการณ์ การเตรียมความพร้อมเพื่อตอบสนองอย่างฉับไวต่อวิกฤตการณ์ และการบริหารจัดการเพื่อบรรเทาและฟื้นฟูสาธารณภัยโดยเร็ว"

2.2.1.2 แผนงานต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศ

ในปัจจุบันมีแผนงานหลักที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศ อยู่หลายแผนงานด้วยกัน โดยมีแผนงานที่สำคัญคือ

1) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554 มียุทธศาสตร์ที่สำคัญในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 ได้ระบุเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำแผนบริหารจัดการภัยพิบัติไว้อย่างชัดเจนในยุทธศาสตร์การพัฒนาบนพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพและการสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากร ซึ่งกำหนดว่า "พัฒนาระบบการจัดการและป้องกันภัยพิบัติให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการจัดการภัยพิบัติที่ครอบคลุมตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย หลังเกิดภัยและลดผลกระทบที่ใช้ทั้งมาตรการด้านกายภาพและโครงสร้างพื้นฐาน และมาตรการควบคุมกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย"

2) แผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 และนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ.2548

คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2535 ให้ความเห็นชอบแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เพื่อใช้เป็นแผนหลักในการเตรียมพร้อมของชาติเรื่องทรัพยากรด้านต่างๆ 14 ด้าน ตั้งแต่ภาวะปกติ ในอันที่จะให้ประเทศมีความพร้อมรับสถานการณ์ในภาวะไม่ปกติ อันเนื่องมาจากภัยคุกคามด้วยกำลังทหารจากภายนอกประเทศ โดยให้สามารถรักษาความต่อเนื่องในการบริหารราชการ รักษาความสงบเรียบร้อยของบ้านเมือง และเสถียรภาพเศรษฐกิจไว้ได้ และสามารถสนับสนุนการป้องกันประเทศรวมทั้งความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและประชาชน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อม อาทิเช่น การเตรียมความพร้อมด้านการสื่อสารนั้น สภาความมั่นคงแห่งชาติได้จัดทำแผนเตรียมพร้อมด้านสื่อสารที่ 1/2541 ขึ้นในปี พ.ศ.2541 โดยได้กำหนดเป็นกรอบนโยบายและแนวทางดำเนินการเพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านการสื่อสาร ให้สามารถสนองความต้องการของทหารและพลเรือนในการป้องกันภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ รวมทั้งยังสามารถให้แผนเตรียมพร้อมฉบับนี้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและภัยธรรมชาติ ซึ่งมีแนวโน้มจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นด้วย

ต่อมารัฐบาลได้เน้นให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในการจัดการสถานการณ์ฉุกเฉินอันเกิดจากภัยด้านสาธารณภัยและภัยด้านความมั่นคงให้เป็นไปอย่างทันท่วงทีและมีประสิทธิภาพ จึงได้ทบทวนและปรับปรุงนโยบายเตรียมพร้อมแห่งชาติใหม่ เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2548 คณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบกับนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ และให้ยกเลิกแผนเตรียมพร้อมแห่งชาติฉบับเดิม พ.ศ.2535 โดยที่นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติฉบับใหม่ เป็นกรอบการกำหนดยุทธศาสตร์ มาตรการ แผนปฏิบัติการ เพื่อให้บริหารจัดการสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องมารองรับ ตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติดังกล่าว และซักซ้อมการปฏิบัติตามแผนเป็นระยะตามความเหมาะสมด้วย

ทั้งนี้ วัตถุประสงค์หลักของนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นแผนหลักของชาติในการเตรียมความพร้อมด้านมาตรการและด้านทรัพยากรต่างๆ ให้มีความพร้อมในอันที่จะป้องกัน บรรเทาภัย และช่วยเหลือประชาชนให้สามารถอยู่รอดปลอดภัยในภาวะปกติและไม่ปกติ ประกอบกับสถานการณ์ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะภัยจากสาธารณภัยขนาดใหญ่มีแนวโน้มขยายพื้นที่มากขึ้นและเพิ่มระดับการเกิดบ่อยครั้งขึ้น ดังนั้นเพื่อให้ประเทศไทยมีความพร้อมรับสถานการณ์ในภาวะดังกล่าวให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถรักษาความต่อเนื่องในการบริหารราชการ รักษาความสงบเรียบร้อยของประเทศและเสถียรภาพทางเศรษฐกิจไว้ได้ รวมทั้งสามารถสนับสนุนการป้องกันประเทศและรักษาความอยู่รอดปลอดภัยของชาติและประชาชนให้ได้ด้วย

สำหรับ นโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติดังกล่าว ได้เน้นให้ความสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

(1) การเตรียมความพร้อมด้านทรัพยากร ให้ทุกภาคส่วนได้มีการเตรียมความพร้อมในการป้องกัน การบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัยให้พร้อมเผชิญสาธารณภัย ภัยด้านความมั่นคงและสถานการณ์ฉุกเฉิน

(2) การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้หน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ ภาคเอกชน องค์กรเอกชน และภาคประชาชน มีส่วนร่วมและสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ และแผนป้องกันประเทศ

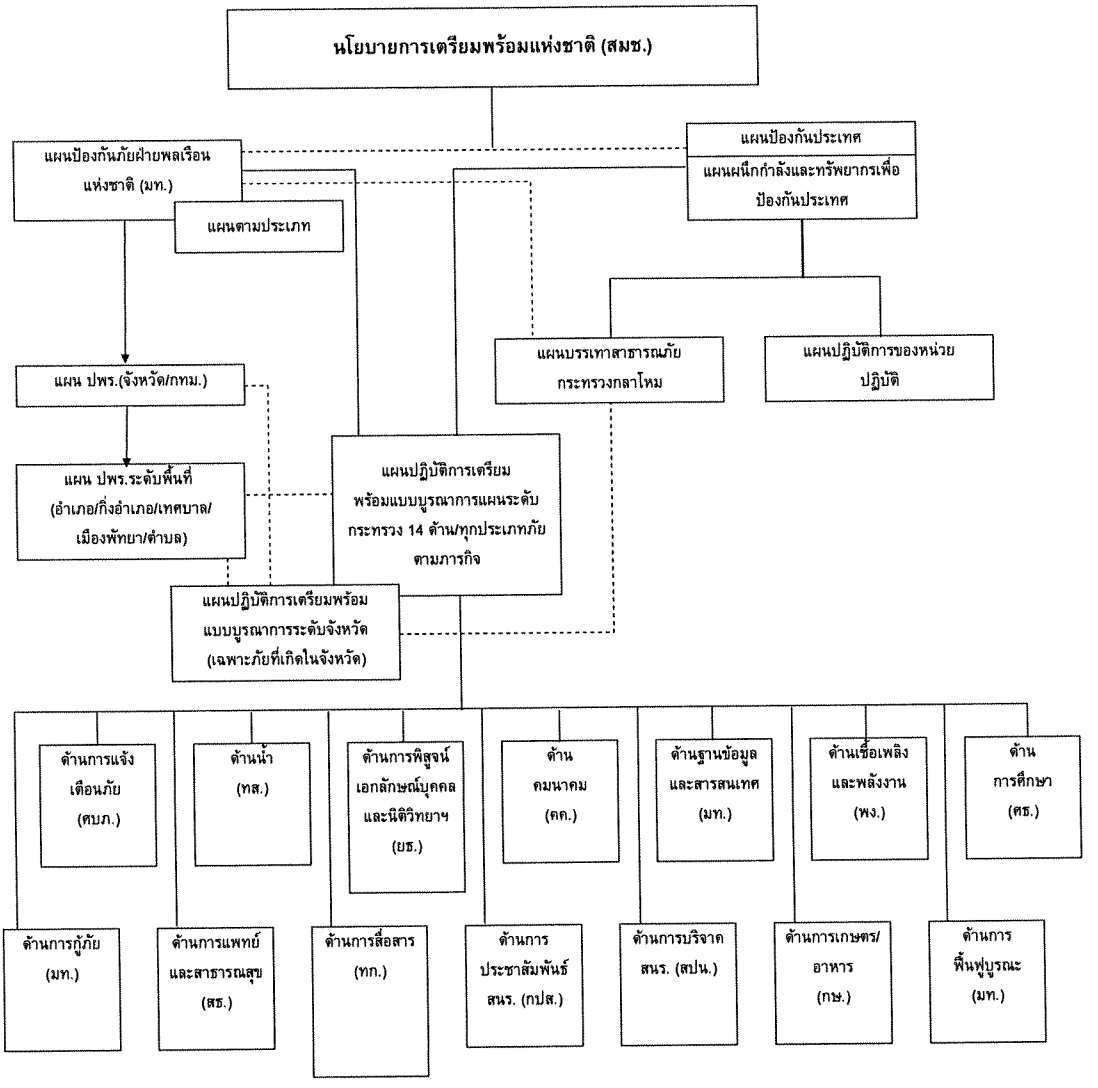
(3) การจัดทำแผน ให้หน่วยงานได้ยึดถือสำหรับจัดทำแผนรองรับในการป้องกันบรรเทาภัย การระงับภัย และการฟื้นฟูภายหลังจากการเกิดภัย ภัยด้านความมั่นคง และสถานการณ์ฉุกเฉินที่เกิดขึ้นให้ประสานสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

(4) การบริหารจัดการ ให้การบริหารจัดการในการเตรียมพร้อมทั้งระบบมีเอกภาพ ประสิทธิภาพ และทันท่วงที ในทุกสถานการณ์

พร้อมกันนี้ ได้แบ่งมอบแนวทางปฏิบัติตามนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติ ออกเป็น 4 แนวทางและให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นหน่วยงานหลักและหน่วยงานรองรับไปพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมภายใต้ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงาน เพื่อเตรียมทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง การป้องกัน บรรเทา แก้ไข ฟื้นฟู พร้อมรองรับกับภัยด้านต่างๆ ให้ครอบคลุมทุกประเภทของภัย ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก โดยในขั้นต้นกำหนดแผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมระดับกระทรวง รวม 14 ด้าน

แผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมแห่งชาติ 14 ด้าน (ดู**รูปที่ 2.2-1**) ประกอบด้วย

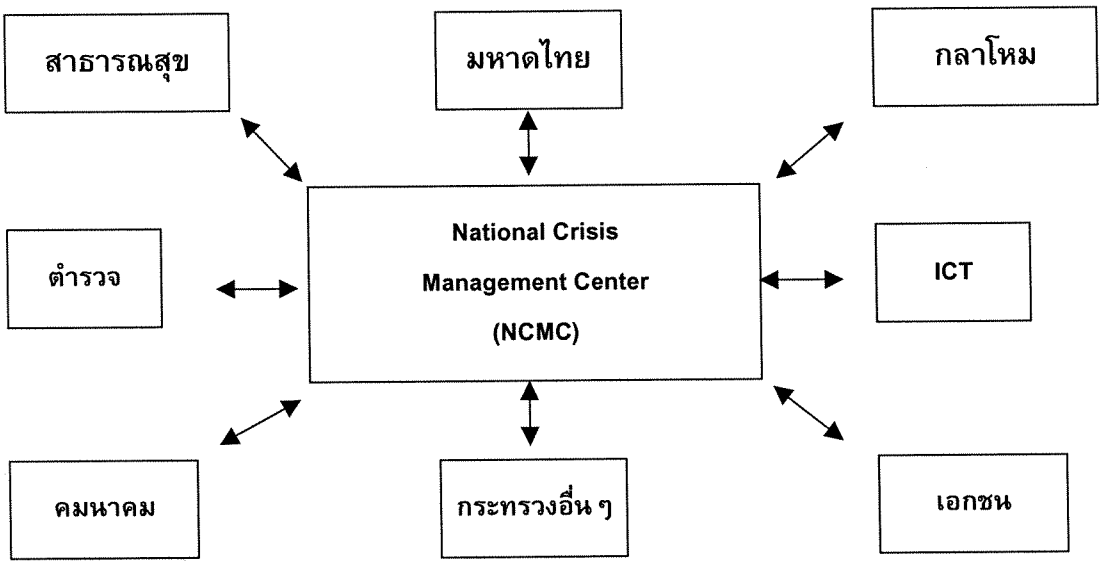
(1) ด้านการแจ้งเตือนภัย
(2) ด้านการกู้ภัย
(3) ด้านการแพทย์และสาธารณสุข
(4) ด้านการสื่อสาร
(5) ด้านคมนาคม
(6) ด้านฐานข้อมูลและสารสนเทศ
(7) ด้านเชื้อเพลิงและพลังงาน
(8) ด้านน้ำ
(9) ด้านการเกษตร/อาหาร
(10) ด้านพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคลและนิติวิทยาศาสตร์ (Forensic)
(11) ด้านการประชาสัมพันธ์
(12) ด้านการบริจาค
(13) ด้านการศึกษา
(14) ด้านการฟื้นฟูบูรณะ

ที่มา : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.)
กระทรวงมหาดไทย (ข้อมูลจากการประชุมที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ เมื่อ 12 ธันวาคม 2549)

รูปที่ 2.2-1 ภาพรวมของแผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมแบบบูรณาการ 14 ด้าน

ในการดำเนินการเพื่อนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ให้เกิดการบูรณาการร่วมกันเป็นจริงขึ้นได้นั้น การจัดตั้งศูนย์บริหารวิกฤตการณ์แห่งชาติ ขึ้นมารองรับ จะเป็นแนวทางที่จะทำให้เกิดการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี ตาม**รูปที่ 2.2-2** ซึ่งแสดงถึงการเชื่อมโยงระหว่างศูนย์บริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ หรือ National Crisis Management Center (NCMC) ซึ่งนอกจากจะเป็นกลไกหลักในทางปฏิบัติให้เกิดการประสานงานและดำเนินงานการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ ให้บรรลุตามนโยบายและวัตถุประสงค์ ของนโยบายการเตรียมพร้อมแห่งชาติแล้ว ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อม รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วม สนับสนุน และมีการบริหารจัดการให้สามารถรองรับกับนโยบายที่กล่าวข้างต้น

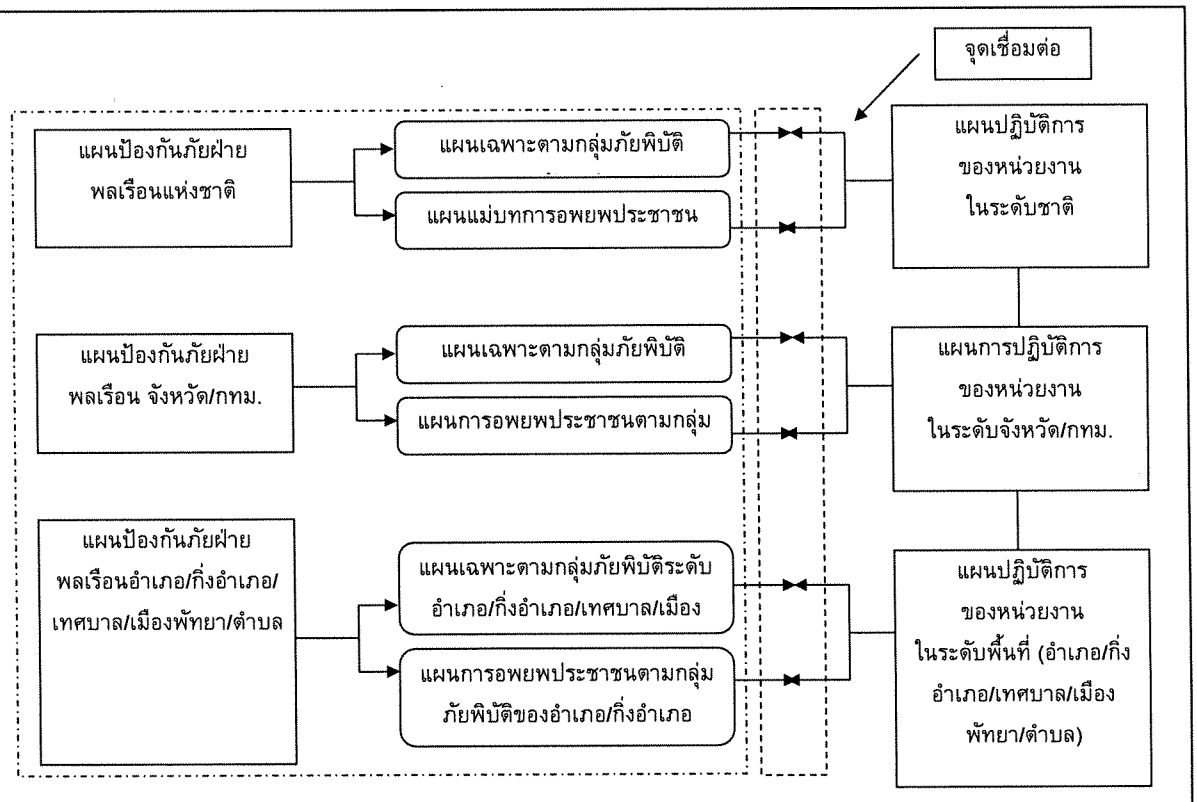

ที่มา : รายงานฉบับร่าง "โครงการจัดตั้งศูนย์บริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ"
สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.) (มีนาคม 2549)

รูปที่ 2.2-2 การเชื่อมโยงระหว่างศูนย์บริหารวิกฤตการณ์ระดับชาติ (NCMC) กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ทั้ง 14 ด้าน และการจัดตั้งศูนย์บริหารวิกฤตการณ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะต่อเชื่อมไปยังหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและหน่วยงานส่วนภูมิภาค ทั่วประเทศ อย่างเช่น เชื่อมต่อและสนับสนุนระบบของแผนป้องกันฝ่ายพลเรือนแห่งชาติของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีแผนปฏิบัติงานตั้งแต่ในระดับชาติ แผนปฏิบัติของหน่วยงานในระดับจังหวัด แผน ปพร. (จังหวัด/กทม.) และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานในระดับพื้นที่ (อำเภอ/กิ่งอำเภอ/เทศบาล/เมืองพัทยา/ตำบล) ดังที่แสดงใน**รูปที่ 2.2-3**

3) แผนยุทธศาสตร์ กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2547-2551 แผนยุทธศาสตร์เป็นแผนแม่บทที่มีจุดมุ่งหมาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการของส่วนราชการ กรุงเทพมหานคร และรัฐวิสาหกิจในสังกัดโดยมีองค์ประกอบ 2 อย่าง คือ ภาคแผนแม่บทมหาดไทย และภาคแผนการปฏิบัติการ สำหรับแผนแม่บทมหาดไทยมีการกำหนดยุทธศาสตร์เกี่ยวกับบริหารจัดการสาธารณภัยคือ ยุทธศาสตร์ของกลุ่มภารกิจด้านสาธารณภัยและพัฒนาเมือง พ.ศ. 2547-2551 โดยมีหน่วยงานรับผิดชอบ คือ กรมโยธาธิการและผังเมือง กับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สรุปได้คือ

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

รูปที่ 2.2-3 จุดเชื่อมโยงแผนป้องกันฝ่ายพลเรือนกับแผนปฏิบัติงานของหน่วยทุกภาคส่วน

(1) วิสัยทัศน์ : เมืองได้รับการพัฒนาพร้อมปวงประชาปลอดภัย

(2) พันธกิจ : ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาเมืองและชนบทให้มีความเป็นระเบียบและปลอดภัยจากสาธารณภัยอย่างยั่งยืน

(3) วัตถุประสงค์ : ให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการจัดทำผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะและป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(4) ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

- การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชนให้มีความปลอดภัย สะดวก สบาย โดยส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นวางและจัดทำผังเมือง พร้อมระบบความปลอดภัย
- การเสริมสร้างความปลอดภัยของชุมชน โครงการเสริมสร้างประสิทธิภาพการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ให้ชุมชนมีความพร้อมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4) แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 จัดทำทุก ๆ 3 ปี โดยสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักของภาครัฐที่มีพันธกิจในการบริหารจัดการด้านภัยพิบัติ เพื่อวางยุทธศาสตร์ จัดทำแผนกลยุทธ์ นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติและประเมินผลของการปฏิบัติงานอย่างครบวงจร ให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ **สำหรับแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 นี้จะยังคงใช้งานได้จนกว่าจะมีแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ที่จะถูกจัดทำขึ้นมาใหม่ตามมาตราที่ 56 ของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ซึ่งจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 6 พฤศจิกายน 2552 (ภายใน 2 ปี นับจากวันที่พระราชบัญญัติมีผลบังคับใช้)**

แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ได้รับการพัฒนามาจากแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2545 โดยความร่วมมือแบบบูรณาการจากหน่วยงานเครือข่ายที่ดำเนินการในรูปคณะอนุกรรมการพิจารณาปรับปรุงแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ตามคำสั่งคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติที่ 004/2546 สั่ง ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 วัตถุประสงค์ของแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 คือ กรอบแนวทางการร่วมปฏิบัติงานแบบบูรณาการของหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายจากทุกภาคส่วนที่เป็นระบบ โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นแกนการประสานงานในทุกระดับ นับตั้งแต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ จังหวัด กรม กระทรวง ภาคเอกชน และองค์กร/มูลนิธิการกุศล ในการระดมทรัพยากรและสรรพกำลังที่ทุกหน่วยมีอยู่ ไปแก้ไขเหตุร้ายในสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้นแต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากมีภัยพิบัติบางประเภทที่สามารถคาดการณ์ได้ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนตามแผนฯ นี้ จะต้องนำแผนไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพทางภูมิศาสตร์ สภาพสังคมของแต่ละท้องที่ และนำแผนไปสู่การปฏิบัติจนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ยังต้องมีการฝึกปฏิบัติการซ้อมแผน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติภารกิจไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเป้าหมายของแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 จะสามารถเพิ่มศักยภาพในการร่วมปฏิบัติงานในภาวะฉุกเฉินแบบบูรณาการขององค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ให้สามารถลดผลกระทบและลดความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน รวมทั้งสิ่งแวดล้อม จนบรรลุผลตามตัวชี้วัดในการบริหารงานในยุคปัจจุบัน

(1) วัตถุประสงค์ของแผนป้องกันฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 มีดังนี้

- เพื่อให้การปฏิบัติงานการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั่วราชอาณาจักรมีขั้นตอนการดำเนินงานอย่างมีระบบ
- เพื่อจัดระบบการดำเนินงานและเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ไว้รองรับสถานการณ์ภัยพิบัติตามลักษณะความเสี่ยงภัยในทุกขั้นตอนของการดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ทั้งในช่วงก่อนเกิดภัย ขณะเตือนภัย และภายหลังที่ภัยได้ผ่านพ้นไปแล้ว
- เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการป้องกัน การเตรียมความพร้อม การระงับและบรรเทา และการฟื้นฟูบูรณะ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดในทุกสถานการณ์
- เพื่อให้หน่วยงานและส่วนราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทั่วราชอาณาจักรได้ทราบและเข้าใจภารกิจ หลักการ ขั้นตอน และวิธีการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน

- เพื่อให้ภาคเอกชน องค์การ/มูลนิธิการกุศล และประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

(2) นโยบายหลักที่สำคัญ คือ

- ให้ถือว่าการรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนที่ประสบภัยเฉพาะหน้าเป็นความเร่งด่วนที่สุด ซึ่งรัฐมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจอันชอบด้วยเหตุผลของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ
- ให้กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่จัดทำแผนปฏิบัติการในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ให้ครอบคลุมถึงภัยฝ่ายพลเรือนตามสถานการณ์ความเสี่ยงภัยรูปแบบต่างๆ ในพื้นที่ กำหนดระบบการปฏิบัติทุกขั้นตอน ได้แก่ การป้องกัน การเตรียมความพร้อมการปฏิบัติเมื่อเกิดภัย การฟื้นฟูบูรณะ โดยกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบไว้ให้ชัดเจน รวมทั้งดำเนินการฝึกซ้อมแผนเพื่อให้มีความพร้อมที่จะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในทุกโอกาสที่มีเหตุการณ์เกิดขึ้น
- ในกรณีเกิดภัย ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ดำเนินการตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตรับผิดชอบของตนด้วยทรัพยากรที่มีอยู่ไปก่อน แล้วจึงรายงานตามสายการบังคับบัญชา
- ให้เผยแพร่ความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐและประชาชนอย่างทั่วถึง ตลอดจนส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ประชาชน เตรียมป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของหน่วยงานและของตนเอง
- การอพยพประชาชนออกจากพื้นที่อันตราย ให้กระทำได้เท่าที่จำเป็น และถ้าเป็นการอพยพในกรณีเกิดภัยฝ่ายพลเรือนด้านความมั่นคง ต้องประสานกับฝ่ายทหารอย่างใกล้ชิด โดยมิให้เกิดผลเสียหายทางด้านจิตวิทยา

(3) ทิศทางของแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 ในอนาคต

จากสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ทำให้สาธารณภัยมีแนวโน้มที่จะทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันประเทศไทยได้มีการพัฒนาความก้าวหน้าและความเจริญในทุกๆ ด้าน ได้ส่งให้ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นมีความหลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น การบริหารและจัดการ จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งและสอดคล้องกับนโยบายและแผนงานต่างๆ นับตั้งแต่ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 เป็นต้นมา และในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 ได้วางทิศทางและนโยบายในด้านการบริหารจัดการภัยพิบัติของประเทศที่จะเป็นแนวทางในอนาคต โดยมีนโยบายที่สำคัญคือ

- เน้นการป้องกัน โดยจัดการภัยพิบัติในเชิงรุกเพื่อลดความสูญเสีย
- เน้นการมีส่วนร่วม โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการภัยพิบัติแบบบูรณาการ
- เน้นความเป็นเอกภาพในการบริหาร โดยใช้ระบบการบัญชาการเหตุการณ์เพียงคนเดียวไม่มีการแทรกแซงการปฏิบัติการของทุกฝ่ายจากภายนอก
- เน้นการสร้างระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน โดยให้ทุกคนมีหน้าที่ในการเตรียมตนเองในการป้องกันและบรรเทาภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในขั้นต้น
- เน้นระบบการเตือนภัยที่มีประสิทธิภาพ ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ
- เน้นระบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ โดยให้มีระบบหลัก และระบบสำรองในกรณีที่ใช้การไม่ได้

- เน้นการทรัพยากรมนุษย์ โดยให้บุคคลและกลุ่มบุคคลได้เรียนรู้เทคนิค วิธีการ และฝึกอบรม ต่อภัยพิบัติต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น
- เน้นการสร้างระบบอาสาสมัคร เนื่องจากกำลังของภาครัฐอาจมีไม่เพียงพอ จึงต้องมีระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยปฏิบัติการ และต้องมีกฎหมายรองรับ และการปฏิบัติการให้มีรูปแบบที่แน่นอน
- เน้นการสร้างระบบเครือข่าย โดยประสานงานกับต่างประเทศทั้งด้านเทคโนโลยีและการฝึกร่วมกัน
- เน้นการเรียนรู้จากบทเรียน โดยการนำปัญหาที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์จริงมาปรับแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น
- เน้นการสร้างระบบประกันภัย โดยในปัจจุบันภาครัฐเป็นผู้จ่ายเงินช่วยเหลือรูปแบบต่างๆ แต่ควรมีการสร้างระบบประกันภัยให้ครอบคลุมทุกด้านแก่ประชาชน

5) แผนเฉพาะกิจ และแผนปฏิบัติการในระดับพื้นที่

(1) แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด/อำเภอ/ตำบล

แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ได้กำหนดให้ทุกจังหวัดจัดทำแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระดับจังหวัด ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงและทบทวนแผนในทุกๆ ปี รวมถึงกำหนดให้อำเภอ เทศบาล และตำบล จัดทำแผนปฏิบัติงานของหน่วยงานในระดับพื้นที่ โดยสรุปเนื้อหาสาระของแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนระดับจังหวัด มีดังนี้

- ภาคที่ 1 แผนหลักการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ขอบเขต และหลักในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน สภาพทั่วไปและสถานการณ์เสี่ยงภัยในพื้นที่ การจัดตั้งกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การเตรียมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย การฟื้นฟูและบูรณะ การติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การอพยพประชาชนและส่วนราชการ
- ภาคที่ 2 กระบวนการป้องกันฝ่ายพลเรือนด้านสาธารณภัย ประกอบด้วย เป้าหมายและหลักในการปฏิบัติ การป้องกันและบรรเทาภัยจากสาธารณภัยทุกประเภท
- ภาคที่ 3 การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนด้านความมั่นคง (การพิทักษ์พื้นที่ส่วนหลัง)

(2) แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม ระดับจังหวัด เนื่องจากภัยทั้ง 3 ประเภท เป็นภัยที่เกิดขึ้นเป็นประจำ กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดได้จัดทำแผนปฏิบัติการไว้รองรับปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น ประกอบด้วย กำหนดสถานการณ์เฉพาะ นโยบายการป้องกันอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม หลักการปฏิบัติ หลักการป้องกัน การจัดองค์กรในการป้องกัน โครงสร้างองค์กรและสายการบังคับบัญชา องค์กรสนับสนุน หน้าที่ของหน่วยปฏิบัติและหน่วยสนับสนุน วิธีการปฏิบัติ พร้อมด้วยภาคผนวก ได้แก่ การติดต่อสื่อสารระหว่างหน่วยงาน พื้นที่เสี่ยงภัย และพื้นที่อพยพ

(3) แผนการอพยพประชาชน และส่วนราชการ สำหรับบางพื้นที่มีความเสี่ยงภัยมาก เช่น จากภัยสึนามิหรือเขื่อนขนาดใหญ่ในพื้นที่ ทางกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในระดับจังหวัด ส่วนใหญ่จะมีการจัดทำแผนการอพยพประชาชนและส่วนราชการเตรียมไว้ล่วงหน้า

2.2.2 องค์กรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ

1) คณะกรรมการป้องกันภัยที่สำคัญ คณะกรรมการป้องกันภัยชุดต่างๆ ที่สำคัญ ในปัจจุบันมีคณะกรรมการที่สำคัญอยู่หลายชุดด้วยกันอาทิเช่น

(1) คณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (กปอ.) ตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2538 มีนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวง อธิบดี ผู้ทรงคุณวุฒิ (คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง) และผู้บริหารสูงสุดของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เป็นกรรมการ และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการและผู้อำนวยการสำนักงาน กปอ. รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอีก 2 คน เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ โดยคณะกรรมการชุดนี้อยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี มีอำนาจหน้าที่หลัก คือ เสนอแนะนโยบาย แนวทางปฏิบัติให้ความเห็น ประสานงานกับต่างประเทศ สนับสนุนการฝึกอบรม ติดตามและประเมินผล รวมทั้งปฏิบัติการในทุกเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันอุบัติภัยหรือสาธารณภัย

ข้อสังเกต คือ หน้าที่ของ กปอ. เน้นเรื่องการกำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการเตรียมพร้อม การป้องกันอุบัติภัยเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรี หรือเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกฯ ที่นายกฯ มอบหมายเป็นส่วนใหญ่ แต่มิได้กล่าวถึงการแจ้งภัยหรือการเตือนภัยเลย

(2) คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ (ปพร.ชาติ) ซึ่งจัดตั้งตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน ประกอบด้วย ปลัดกระทรวงหรือผู้แทน อธิบดีหรือผู้แทน หัวหน้าส่วนราชการหรือผู้แทนที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 5 คน (คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง) และมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่คือ กำหนดนโยบาย วางแผนหลักในการป้องกัน ติดตามตรวจสอบ ประเมินผล วางระบบ ตั้งคณะอนุกรรมการ รวมทั้งออกคำสั่งเรียกบุคคลใดมาชี้แจง โดยสรุปคือจะทำการวางแผนและปฏิบัติการเมื่อเกิดภัยพิบัติหรือสาธารณภัย

(3) คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ตามมาตราที่ 6 กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.) ทำให้ต้องยุบรวมคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (กปอ.) และคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ (ปพร.ชาติ) จากมาตราที่ 6 ได้กำหนดให้มีบุคลากรในคณะกรรมการ กปภ.ช. ประกอบด้วย

- นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธาน
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธานคนที่หนึ่ง
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธานคนที่สอง
- ปลัดกระทรวงกลาโหม ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ เลขาธิการสภาความมั่นคงแห่งชาติ เป็นกรรมการ

- ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองและการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จำนวน 5 คน เป็นกรรมการ ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี

(4) คณะกรรมการชุดอื่น ๆ อาทิเช่น คณะกรรมการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ เป็นต้น

2) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 เป็นหน่วยงานสังกัดกระทรวงมหาดไทย และตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 และเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 (ในอนาคตจะเปลี่ยนเป็นแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ) สรุปภารกิจและหน้าที่ได้ดังนี้

(1) ภารกิจ จัดทำแผนแม่บทวางมาตรการ ส่งเสริมสนับสนุน การป้องกัน บรรเทาและฟื้นฟูจากสาธารณภัย โดยการกำหนดนโยบายด้านความปลอดภัย สร้างระบบป้องกัน เตือนภัย ฟื้นฟูหลังเกิดภัย และการติดตามประเมินผล เพื่อให้หลักประกันในด้านความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

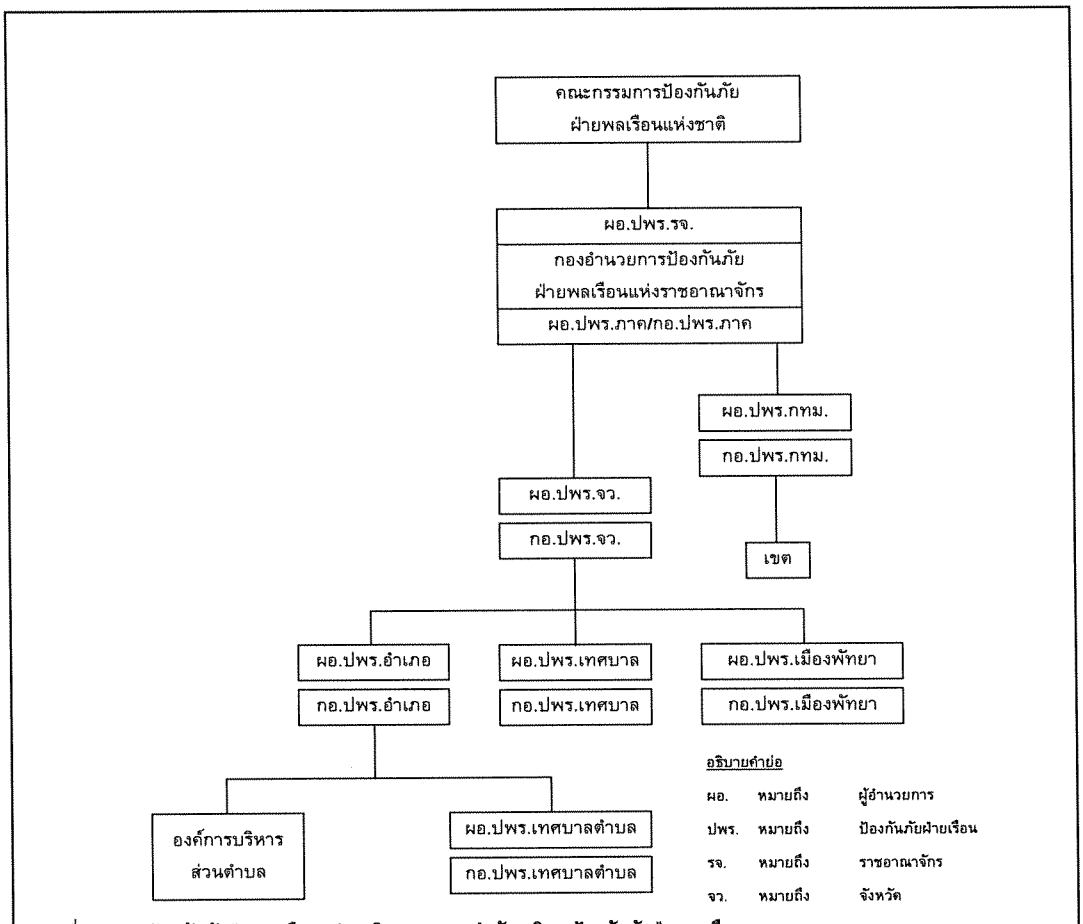
(2) อำนาจหน้าที่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- ดำเนินการจัดทำนโยบาย แนวทาง และวางมาตรการในการป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย
- ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และพัฒนาระบบป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย
- พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการป้องกัน เตือนภัย และบรรเทาสาธารณภัย
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการสร้างเครือข่ายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- สร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของประชาชนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- ฝึกอบรมและฝึกปฏิบัติในการป้องกัน บรรเทาสาธารณภัย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูสภาพพื้นที่ ตามระเบียบที่กฎหมายกำหนด
- ส่งเสริม สนับสนุน และปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูสภาพพื้นที่
- อำนวยการและประสานการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะสภาพพื้นที่ที่ประสบสาธารณภัย ขนาดใหญ่
- ประสานความช่วยเหลือในการป้องกัน การช่วยเหลือ การบรรเทา และฟื้นฟู กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- ดำเนินการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่กระทรวง หรือคณะรัฐมนตรี มอบหมาย

3) องค์กรในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 จากแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 มีการกำหนดหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการภัยพิบัติรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 26 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานในระดับกระทรวง หน่วยงานอิสระ และภาคเอกชนอื่นๆ สรุปหน่วยงานต่าง ๆ ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548 ได้ดังนี้

(1) สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) และกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแบ่งเป็น 4 ระดับ (ดังแสดงผังการจัดองค์กรป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนใน **รูปที่ 2.2-4** โดยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ สรุปได้คือ

- ระดับชาติ ได้แก่ กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ตั้งอยู่ ณ กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ และภาคเอกชนที่เห็นสมควรเป็นกรรมการ มีเจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นเจ้าหน้าที่หลัก
- ระดับภาค ได้แก่ กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนภาค ประกอบด้วย ผู้ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมอบหมายให้เป็นผู้อำนวยการ ผู้แทนจากหน่วยงานต่าง ๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ โดยมีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขตต่าง ๆ ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นสำนักงานกองอำนวยการ

ที่มา : แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548, สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

รูปที่ 2.2-4 ผังการจัดองค์กรป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

- ระดับจังหวัด ได้แก่ กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด 75 แห่ง และกรุงเทพมหานครอีก 1 แห่ง ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อำนวยการหรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้อำนวยการ และผู้แทนองค์การต่าง ๆ ในพื้นที่ร่วมปฏิบัติงานในกองอำนวยการ

- ระดับพื้นที่ ได้แก่

  - กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน อำเภอ/กิ่งอำเภอ ทุกแห่ง มีนายอำเภอหรือปลัดอำเภอ หัวหน้ากิ่งอำเภอ เป็นผู้อำนวยการ
  - กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เทศบาล มีนายกเทศมนตรี เป็นผู้อำนวยการ
  - กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเมืองพัทยา มีปลัดเมืองพัทยาเป็นผู้อำนวยการ

- นอกจากนี้แล้วยังมีหน่วยงานอื่นๆ อีกที่อยู่ในกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่ต้องทำหน้าที่ปฏิบัติงานได้แก่

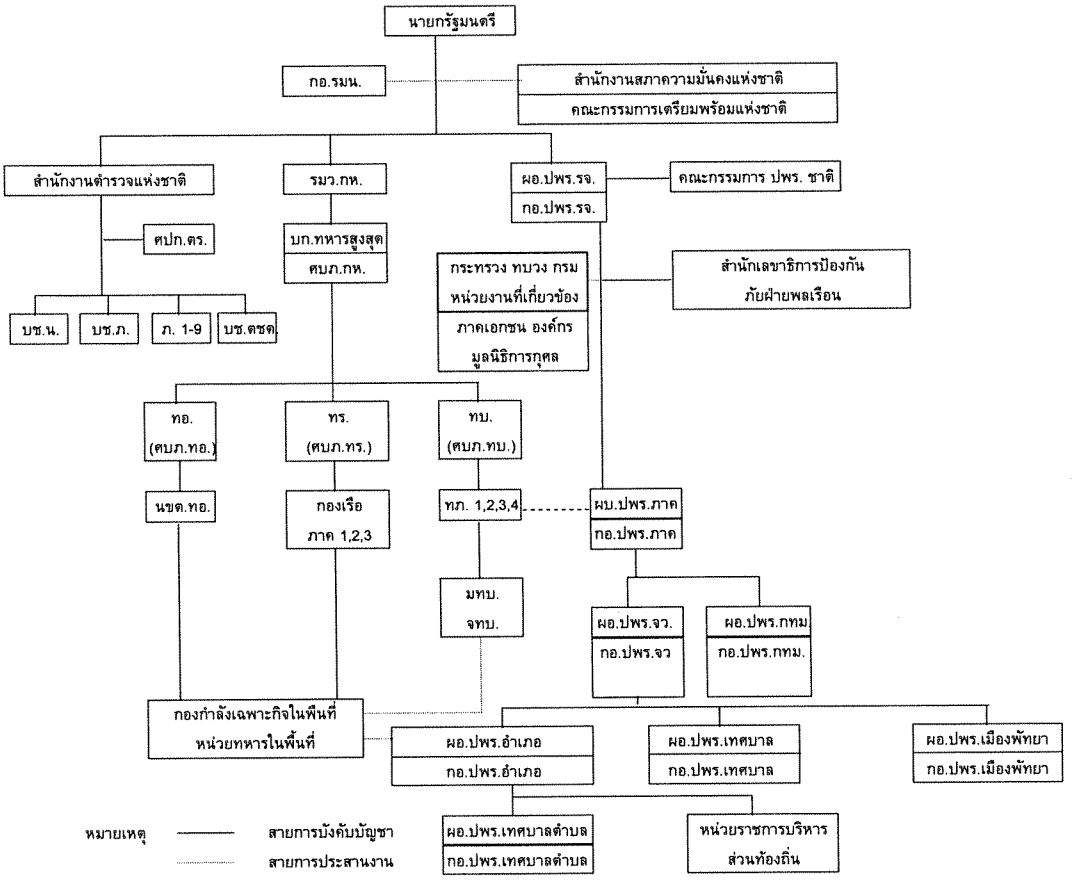
  - หน่วยงานราชการส่วนกลางในภูมิภาค เช่น สำนักงานชลประทาน สำนักงานตำรวจภาคต่างๆ เป็นต้น ที่มีเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์ และงบประมาณ โดยปฏิบัติงานภายใต้แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด
  - หน่วยราชการส่วนภูมิภาค เป็นหน่วยปฏิบัติในกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด
  - รัฐวิสาหกิจทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
  - องค์กรเอกชน ทำหน้าที่สนับสนุน ประสานงานและร่วมปฏิบัติ เมื่อได้รับการร้องขอ และให้ทำหน้าที่ตามผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่กำหนด

(2) หน้าที่ของหน่วยงานรับผิดชอบ ซึ่งประกอบด้วย กระทรวงต่าง ๆ ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงแรงงาน กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงคมนาคม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพลังงาน กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และกระทรวงวัฒนธรรม

(3) หน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ได้แก่ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ บริษัท กฟผ. จำกัด (มหาชน) การไฟฟ้านครหลวง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง การประปาส่วนภูมิภาค ฯลฯ

(4) หน่วยงานอิสระและองค์กรเอกชนได้แก่ สภากาชาดไทย มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในพระบรมราชูปถัมภ์ ศูนย์อาสาสมัครป้องกันฝ่ายพลเรือนกลาง องค์กรเอกชน มูลนิธิและภาคเอกชน เป็นต้น

สำหรับโครงสร้างการบังคับบัญชาและการประสานงานในสภาวะปกติแสดงใน**รูปที่ 2.2-5**

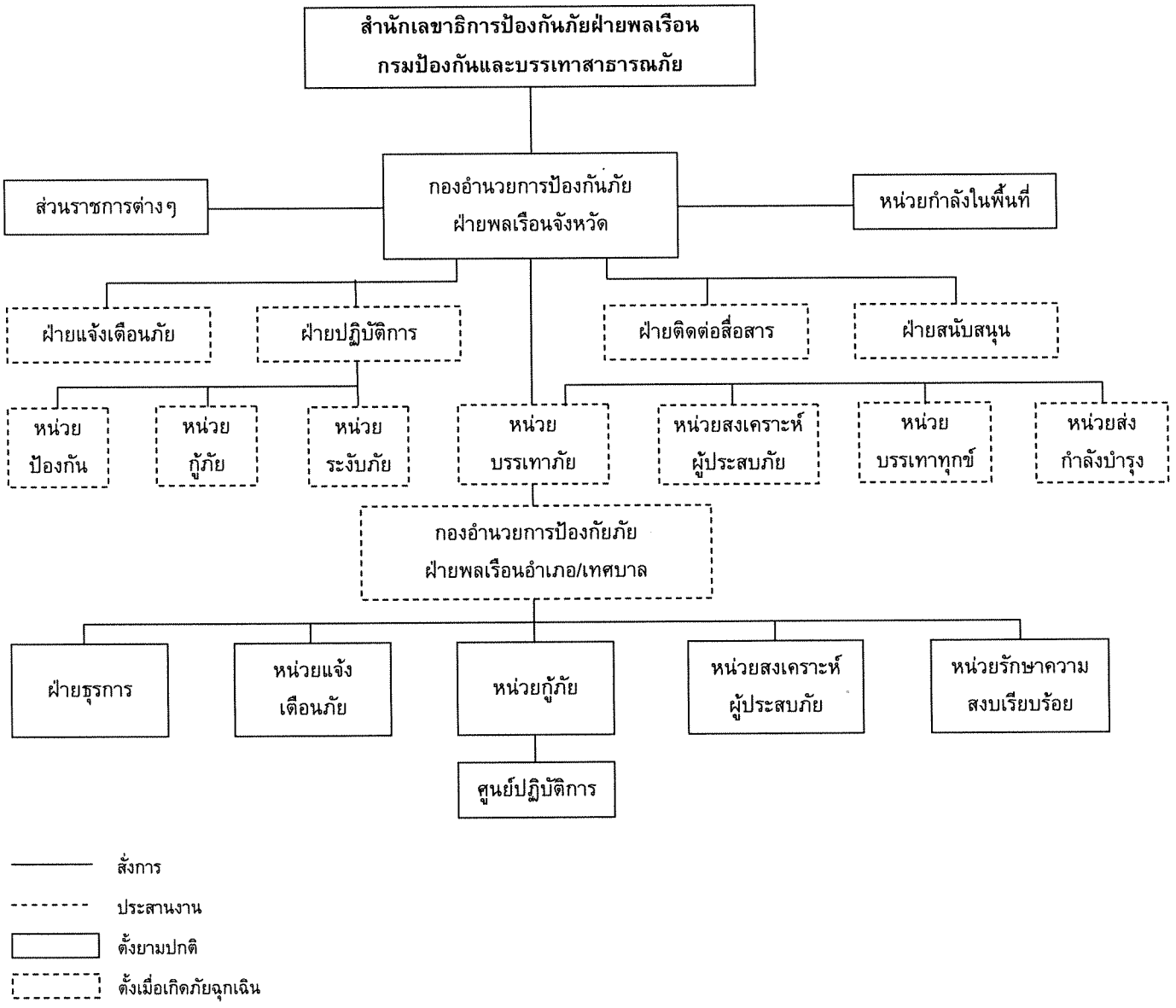

ที่มา: แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548, สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

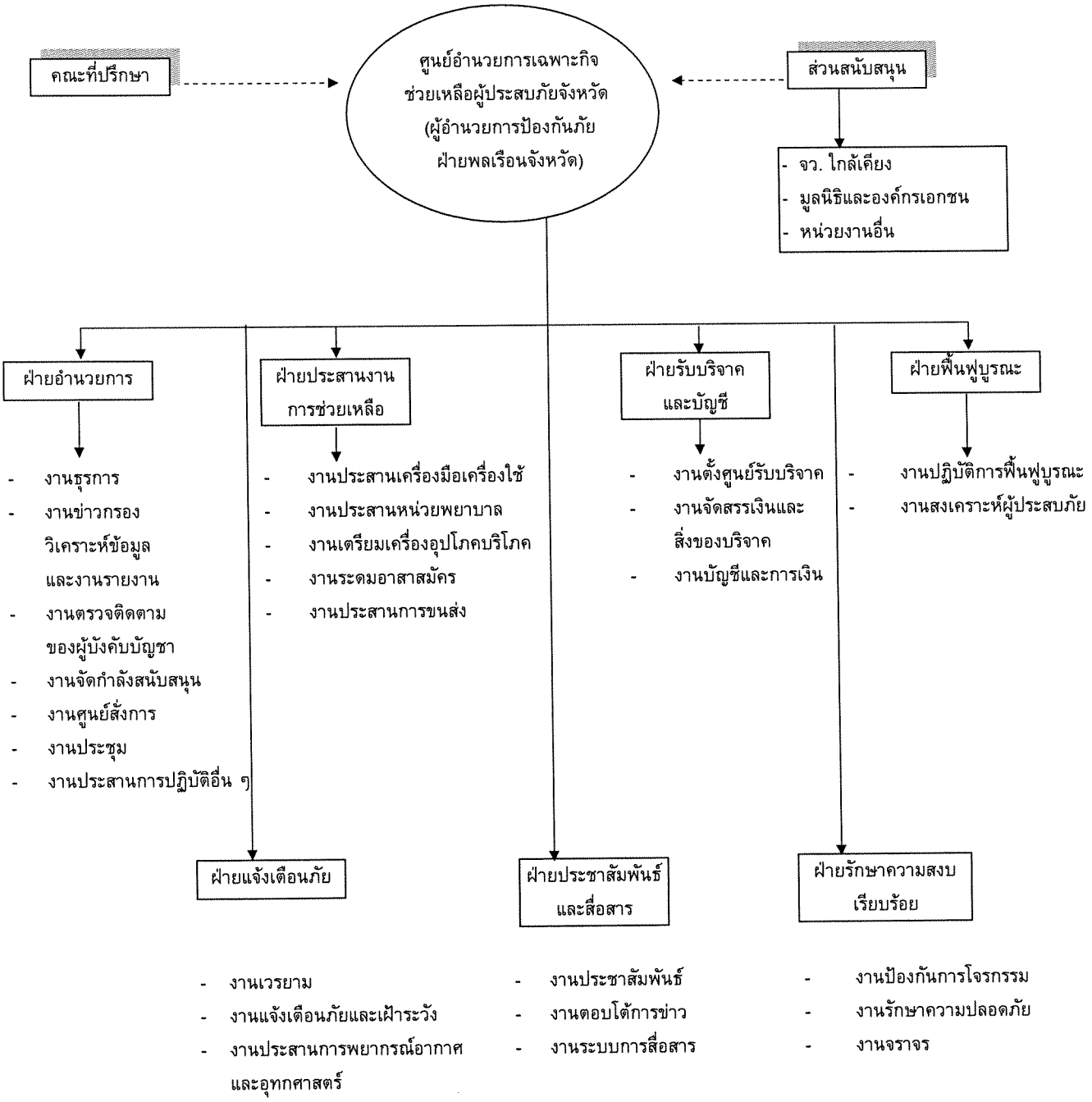
รูปที่ 2.2-5 โครงสร้างการบังคับบัญชาและการประสานงานในภาวะปกติ

4) องค์กรในระดับจังหวัด

ในปัจจุบันกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด (**รูปที่ 2.2-6**) ต่างจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาสาธารณภัยต่างๆ ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ โดยโครงสร้างของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จะถูกแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ รวม 7 ฝ่าย ดังแสดงในรูปที่ 2.2-7

รูปที่ 2.2-6 โครงสร้างของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดและท้องที่

ที่มา : แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548, สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

รูปที่ 2.2-7 ผังโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัด

2.2.3 กฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

2.2.3.1 กฎหมายและระเบียบข้อบังคับ

ในปัจจุบันประเทศไทยมีกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสาธารณภัยหลายฉบับด้วยกัน โดยสรุปฉบับที่มีความสำคัญต่าง ๆ ได้ดังนี้

1) กฎหมายหลัก (พ.ร.บ. ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522) สำหรับโดยกฎหมายหลักเดิมที่ใช้ในการบริหารจัดการสาธารณภัย ได้แก่ พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ปัจจุบันได้เปลี่ยนเป็นพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ซึ่งครอบคลุมการบริหารจัดการสาธารณภัยทั้งหมด รวมทั้งการใช้คำนิยามการกำหนดภารกิจหน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในท้องที่ และเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน การบังคับบัญชาและการสั่งการโดยกฎหมายฉบับนี้ได้มอบอำนาจพิเศษแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ในการปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อป้องกันและบรรเทาอันตรายหรือความเสียหายในกรณีเกิดสาธารณภัย ซึ่งถ้าหากบุคคลใดฝ่าฝืนมีโทษจำคุกหรือปรับ มีข้อน่าสังเกตว่าการให้คำนิยามของกฎหมายฉบับนี้มีขอบเขตที่กว้างขวางมากดังนี้

"การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน" หมายถึง "การดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในการป้องกันและบรรเทาอันตราย หรือความเสียหายอันเนื่องจากสาธารณภัย ทางอากาศหรือการก่อวินาศกรรม ไม่ว่าการดำเนินการนั้นจะได้กระทำก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย หรือภายหลังที่ภัยได้ผ่านไปแล้ว และหมายถึงการอพยพประชาชนและส่วนราชการเพื่อการนั้น"

ส่วน "สาธารณภัย" นั้นหมายถึง "อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ตลอดจนภัยอื่น ๆ อันมีมาเป็นสาธารณะ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือมีผู้ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิต ร่างกายของประชาชนหรือความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ" ซึ่งครอบคลุมสาธารณภัยทุกประการ แม้ว่าคำว่า "การป้องกันฝ่ายพลเรือน" ยังติดคำดั้งเดิมสมัยสงครามโลก นอกจากด้านกฎหมายหลักแล้วยังมีข้อกำหนดและระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ฉบับนี้อีกหลายข้อด้วยกัน

หลักการของกฎหมายฉบับนี้ เป็นการดำเนินการเตรียมพร้อมและเตือนภัยการแจ้งภัย การปฏิบัติเมื่อเกิดภัย รวมทั้งการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควรต้องมีแผนเฉพาะสำหรับภัยชนิดนี้ เช่น

- กำหนดความเสี่ยงของพื้นที่ที่จะเกิดภัย
- ขั้นตอนในการเตือนภัยและแจ้งภัย
- กรอบการปฏิบัติเมื่อเกิดภัยในแต่ละพื้นที่ เป็นต้น

2) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550

เนื่องจากในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ การปฏิรูปทางราชการ และสภาวะแวดล้อมต่างๆ รวมถึงทิศทางในการบริหารจัดการภัยพิบัติที่ควรจะเป็นในอนาคต อาจทำให้เกิดความไม่คล่องตัวในการบริหารและจัดการสาธารณภัยตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2542 ทำให้มีความจำเป็นต้องจัดทำพระราชบัญญัติป้องกัน

และบรรเทาสาธารณภัยฉบับใหม่ขึ้นมาแทน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในการปฏิบัติงาน (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) รวมถึงการขยายขอบเขตในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยครอบคลุมทุกด้าน ขณะนี้ ได้ประกาศในกิจจานุเบกษา ในวันที่ 7 กันยายน 2550 และมีผลบังคับใช้เมื่อพ้นกำหนด 60 วัน หรือ 6 พฤศจิกายน 2550 โดยสาระสำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550 มีดังนี้ (รวบรวมข้อมูลบางส่วนจากกลุ่มงานกฎหมาย สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อเมษายน 2550 และทำการตรวจสอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ที่ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา)

(1) หลักการและเหตุผล

- หลักการ ให้มีกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- เหตุผล เนื่องจากการปฏิรูประบบราชการตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.2545 ได้จัดตั้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นเป็นส่วนราชการสังกัดกระทรวงมหาดไทย มีภารกิจหลักในการดำเนินการป้องกัน บรรเทา ฟื้นฟูสาธารณภัย และอุบัติภัยซึ่งมีผลทำให้งานด้านสาธารณภัยและงานด้านอุบัติภัยที่เดิมดำเนินการ โดยกองป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย และสำนักงานคณะกรรมการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี มารวมอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานเดียวกัน นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและระงับอัคคีภัย เป็นกฎหมายที่มีสาระสำคัญและรายละเอียดที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในด้านของอัคคีภัย รวมทั้ง หน่วยงานที่จะต้องปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวก็เป็นหน่วยงานเดียวกัน เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและแนวทางเดียวกัน ตลอดจนเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการอำนวยการและบริหารจัดการเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เห็นสมควรนำกฎหมายว่าด้วยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและระงับอัคคีภัย มาบัญญัติไว้รวมกัน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

(2) สาระสำคัญ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. 2550

- ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2522 และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2542 (มาตรา 3)
- กำหนดนิยามคำว่า "สาธารณภัย" หมายความว่า อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย และภัยอื่นใดอันมีผลกระทบอย่างกว้างขวางแก่ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สินของประชาชน หรือทรัพย์สินของรัฐ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติ อุบัติเหตุ วินาศกรรม หรือเหตุอื่นใด (มาตรา 4)
- กำหนดให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นหน่วยงานกลางของรัฐในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของประเทศ และมีอำนาจหน้าที่ตามที่กำหนด และจัดให้มีศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขึ้นในบางจังหวัดตามความจำเป็น เพื่อปฏิบัติงานในจังหวัดนั้น และจังหวัดใกล้เคียง โดยให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตเดิมเป็นศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตาม พ.ร.บ.นี้ (มาตรา 11)

- กำหนดให้มีการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

  - แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเชิญหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภท มาร่วมหารือกันจัดทำ และจะจัดให้หน่วยงานภาคเอกชนเสนอข้อมูลหรือความเห็นด้วยก็ได้ โดยต้องมีสาระสำคัญตามที่กำหนด เช่น

    - แนวทาง มาตรการ งบประมาณ ในการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
    - แนวทาง วิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า และระยะยาวเมื่อสิ้นสุดภัย รวมถึงการอพยพการสงเคราะห์ผู้ประสบภัย สาธารณสุข และการติดต่อสื่อสาร
    - แนวทาง วิธีการในการให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบ
    - แนวทางในการเตรียมความพร้อมด้านบุคลกร อุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ และจัดระบบการปฏิบัติการป้องกันและสาธารณภัย รวมถึงการฝึกบุคลากรและประชาชน
    - แนวทางในการซ่อมแซม บูรณะ ฟื้นฟู และให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อภัยสิ้นสุดลง

  แล้วนำเสนอแผนขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ (มาตรา 12 และมาตรา 13)

  - แผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (มาตรา 15) และแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานคร (มาตรา 32) จัดทำโดยคณะกรรมการฯ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแต่งตั้ง (มาตรา 17 และมาตรา 34) ต้องสอดคล้องกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และผู้ว่าราชการจังหวัด หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้เห็นชอบให้ประกาศใช้ โดยแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดได้รวมแผนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ด้วย

การจัดทำแผนข้างต้นอย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญเช่นเดียวกับแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และสาระสำคัญอื่น เช่น

- การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ
- แผน และขั้นตอนการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ และยานพาหนะ การจัดให้มีเครื่องหมาย สัญญาณ หรือสิ่งอื่นใดในการแจ้งประชาชน เมื่อจะเกิดภัย
- แผนปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- แผนการประสานกับองค์การสาธารณกุศล

โดยให้หน่วยงานหรือบุคคลที่มีหน้าที่ จัดทำแผน ตามข้อ (1) และ (2) ให้แล้วเสร็จภายใน 2 ปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา 56) และหากต่อมาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสาธารณภัยหรือการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่ได้กำหนดไว้ในแผนต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป หรือแผนดังกล่าวได้ใช้มาครบ 5 ปี แล้ว ให้เป็นหน้าที่ของผู้ซึ่งรับผิดชอบในการจัดทำแผนปรับปรุงหรือทบทวนแผนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนโดยเร็ว (มาตรา 44)

- การบัญชาการ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของบุคคลดังต่อไปนี้

  - นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย กรณีเกิดสาธารณภัยร้ายแรงอย่างยิ่ง ให้มีอำนาจสั่งการได้ทั้งฝ่ายทหารและพลเรือน (มาตรา 31 และมาตรา 13)
  - รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บัญชาการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติมีอำนาจควบคุมและกำกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นรองผู้บัญชาการ (มาตรา 13)

- การปฏิบัติ เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการ เจ้าพนักงาน และอาสาสมัครในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ดังนี้

  - อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นผู้อำนวยการกลาง รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทั่วราชอาณาจักร (มาตรา 14)
  - ผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตจังหวัด (มาตรา 15) โดยมีนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นรองผู้อำนวยการจังหวัด มีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 18)
  - นายอำเภอ เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการจังหวัด รับผิดชอบและปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตอำเภอ และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีอำนาจสั่งการหน่วยงานของรัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องซึ่งอยู่ในเขตอำเภอ (มาตรา 19)
  - ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร รับผิดชอบในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีปลัดกรุงเทพมหานครเป็นรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการเขตในแต่ละเขตของกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานคร (มาตรา 32 มาตรา 35 และมาตรา 36)
  - ผู้บริหารท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ (องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล เมืองพัทยา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งแต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรุงเทพมหานคร) เป็นผู้อำนวยการท้องถิ่น มีหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน และมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัด และผู้อำนวยการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย โดยมีปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ช่วย (มาตรา 20)
  - ผู้อำนวยการทุกระดับมีอำนาจแต่งตั้งเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตรับผิดชอบ และจัดให้มีอาสาสมัครช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 39 และมาตรา 41)

- การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

● เมื่อเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ ให้เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่นั้นที่ต้องเข้าดำเนินการโดยเร็ว และแจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอและผู้อำนวยการจังหวัดทราบทันที (มาตรา 21) หากจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐที่อยู่นอกเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ของตน ให้แจ้งให้ผู้อำนวยการอำเภอ หรือผู้อำนวยการจังหวัดแล้วแต่กรณีเพื่อสั่งการและให้ผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้อำนวยการท้องถิ่น แต่สามารถสั่งการได้ในเขตอำเภอพื้นที่รับผิดชอบและจังหวัดของตน (มาตรา 22) และกรณีที่พื้นที่ที่เกิดหรือจะเกิดสาธารณภัยอยู่ในความรับผิดชอบของผู้อำนวยการท้องถิ่นหลายคน ผู้อำนวยการท้องถิ่นคนหนึ่งคนใดที่มีพื้นที่ติดต่อหรือใกล้เคียงจะใช้อำนาจหรือปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนก็ได้ แล้วให้แจ้งผู้อำนวยการท้องถิ่นอื่นทราบ (มาตรา 22 และมาตรา 23)

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและบรรเทาสาธารณภัย ผู้อำนวยการจังหวัดจะสั่งการให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใด กระทำหรืองดเว้นการกระทำใดที่มีผลกระทบต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยนั้นก็ได้ คำสั่งดังกล่าวให้มีผลบังคับเป็นระยะเวลาตามที่กำหนดในคำสั่ง แต่ต้องไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องให้คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง ให้เป็นอำนาจของผู้บัญชาการที่จะสั่งการได้ตามความจำเป็นแต่ต้องไม่เกินเจ็ดวัน (มาตรา 22 วรรคสาม)

● ผู้อำนวยการท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่ติดต่อหรือใกล้เคียงกับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกิดสาธารณภัย มีหน้าที่สนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นนั้น (มาตรา 23)

● เมื่อเกิดสาธารณภัยขึ้น เจ้าพนักงานที่ประสบเหตุมีหน้าที่เข้าดำเนินการเบื้องต้นเพื่อระงับภัยนั้น แล้วรีบรายงานให้ผู้อำนวยการท้องถิ่นเพื่อสั่งการ ในกรณีจำเป็นเจ้าพนักงานมีอำนาจดำเนินการใดเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองชีวิตหรือป้องกันอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคลได้ (มาตรา 24)

● กรณีที่เกิดสาธารณภัยและภยันตรายจากสาธารณภัยนั้นใกล้จะถึง ผู้อำนวยการมีอำนาจ สั่งให้เจ้าพนักงานดัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินของบุคคลที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดป้องกันภัยต่อส่วนรวมด้วย เว้นแต่การดัดแปลง ทำลาย หรือเคลื่อนย้ายสิ่งก่อสร้าง วัสดุ หรือทรัพย์สินจะมีผลทำให้เกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตพื้นที่อื่นๆ หรือก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้นแก่เขตพื้นที่อื่น ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการจังหวัด (มาตรา 25)

● กรณีเจ้าพนักงานมีความจำเป็นต้องเข้าไปในอาคารหรือสถานที่ที่อยู่ใกล้เคียงกับบริเวณที่เกิดสาธารณภัยเพื่อทำการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ให้กระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่แล้ว เว้นแต่ไม่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอยู่ในเวลานั้น หรือเมื่อมีผู้อำนวยการอยู่ด้วย และหากพบว่ามีทรัพย์สินที่เป็นสิ่งที่ทำให้เกิดสาธารณภัยได้ง่ายอยู่ในอาคารหรือสถานที่ดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองขนย้ายทรัพย์สินนั้นออกจากอาคารหรือสถานที่ดังกล่าวได้ หากเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ปฏิบัติตามเจ้าพนักงานมีอำนาจขนย้ายทรัพย์สินนั้นได้ตามความจำเป็นแก่การป้องกันสาธารณภัย โดยเจ้าพนักงานไม่ต้องรับผิดชอบบรรดาความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าว (มาตรา 26)

- ในการบรรเทาสาธารณภัย เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการและเจ้าพนักงาน ซึ่งได้รับมอบหมายที่ต้องดำเนินการตามที่กำหนด เช่น จัดสถานที่ชั่วคราวเพื่อให้ผู้ประสบภัยอยู่อาศัยหรือรับการปฐมพยาบาล และรักษาทรัพย์สินของผู้ประสบภัย จัดระเบียบการจราจรชั่วคราวในบริเวณที่เกิดภัยและบริเวณใกล้เคียง ฯลฯ (มาตรา 27)
- การสั่งอพยพผู้ซึ่งอยู่ในพื้นที่ซึ่งจะเกิดภยันตรายออกจากพื้นที่ดังกล่าว หรือกีดขวางต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน เป็นอำนาจของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการและเจ้าพนักงานซึ่งได้รับมอบหมายที่จะสั่งการได้เฉพาะเท่าที่จำเป็นแก่การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (มาตรา 28)
- การประกาศห้ามมิให้บุคคลใดๆ เข้าไปอยู่อาศัยหรือดำเนินกิจการใดในพื้นที่ที่เกิดหรือใกล้จะเกิดสาธารณภัย และการเข้าอยู่อาศัยหรือดำเนินการกิจกรรมใดๆ ในพื้นที่นั้นจะเป็นอันตรายอย่างร้ายแรง เป็นอำนาจของผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัดและผู้อำนวยการท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของผู้ช่วยอำนวยการจังหวัด ซึ่งประกาศดังกล่าวให้กำหนดระยะเวลาการห้าม และเขตพื้นที่ที่ห้ามตามที่จำเป็นไว้ด้วย (มาตรา 29)
- ให้ผู้อำนวยการในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบสำรวจความเสียหาย จากสาธารณภัยที่เกิดขึ้นและทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยและทรัพย์สินที่เสียหายไว้เป็นหลักฐาน พร้อมทั้งออกหนังสือรับรองให้ผู้ประสบภัยไว้เป็นหลักฐานในการรับการสงเคราะห์และฟื้นฟู (มาตรา 30)
- กรณีเกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร เป็นหน้าที่ของผู้ช่วยผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครที่ต้องเข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยเร็วและแจ้งให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครและรองผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครทราบทันที (มาตรา 36) หากจำเป็นต้องได้รับความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดหรือหน่วยงานใดให้ผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้นทราบ และเมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นหรือหน่วยงานของรัฐนั้น แล้วแต่กรณี ได้รับแจ้งแล้วให้เป็นหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานครตามที่ได้รับแจ้งโดยเร็ว (มาตรา 38)
- กรณีผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานพบเห็นว่า อาคารสถานที่ใดมีสภาพที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้โดยง่าย หรือมีวัสดุหรือสิ่งของใดในอาคารหรือสถานที่ใดที่อาจก่อให้เกิดสาธารณภัยได้ ให้แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นทราบ เพื่อตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ต่อไป (มาตรา 40)
- ให้ผู้อำนวยการแจ้งให้องค์กรสาธารณกุศลและบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบทราบถึงแนวทางการปฏิบัติตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดและวิธีการประสานงานในการปฏิบัติหน้าที่ (มาตรา 42)
- การดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยตามอำนาจหน้าที่ ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ หากกระทำไปพอสมควรแก่เหตุ และมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ให้ผู้ดำเนินการนั้นพ้นจากความผิดและความรับผิดทั้งปวง และหากเกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของผู้ใดซึ่งมิใช่เป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการบำบัดภยันตรายจากสาธารณภัยนั้น ให้ทางราชการชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นให้แก่ผู้นั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรการ 43)

- การดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยภายในเขตทหารหรือที่เกี่ยวกับกิจการเจ้าหน้าที่ หรือทรัพย์สินในราชการทหารให้เป็นไปตามความตกลงเป็นหนังสือร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการจังหวัดหรือผู้อำนวยการกรุงเทพมหานครและผู้บังคับบัญชาของทหารในเขตพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่เป็นกรณีการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีตามมาตรา 31 (มาตรา 46)
- ให้มีเครื่องแบบ เครื่องหมายและหนังสือสำคัญประจำตัวสำหรับเจ้าพนักงานและอาสาสมัครเพื่อแสดงตัวขณะปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทั้งนี้ เป็นไปตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สำหรับผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการที่ประสงค์จะแต่งเครื่องแบบ ก็ให้กระทำได้ตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด (มาตรา 45)

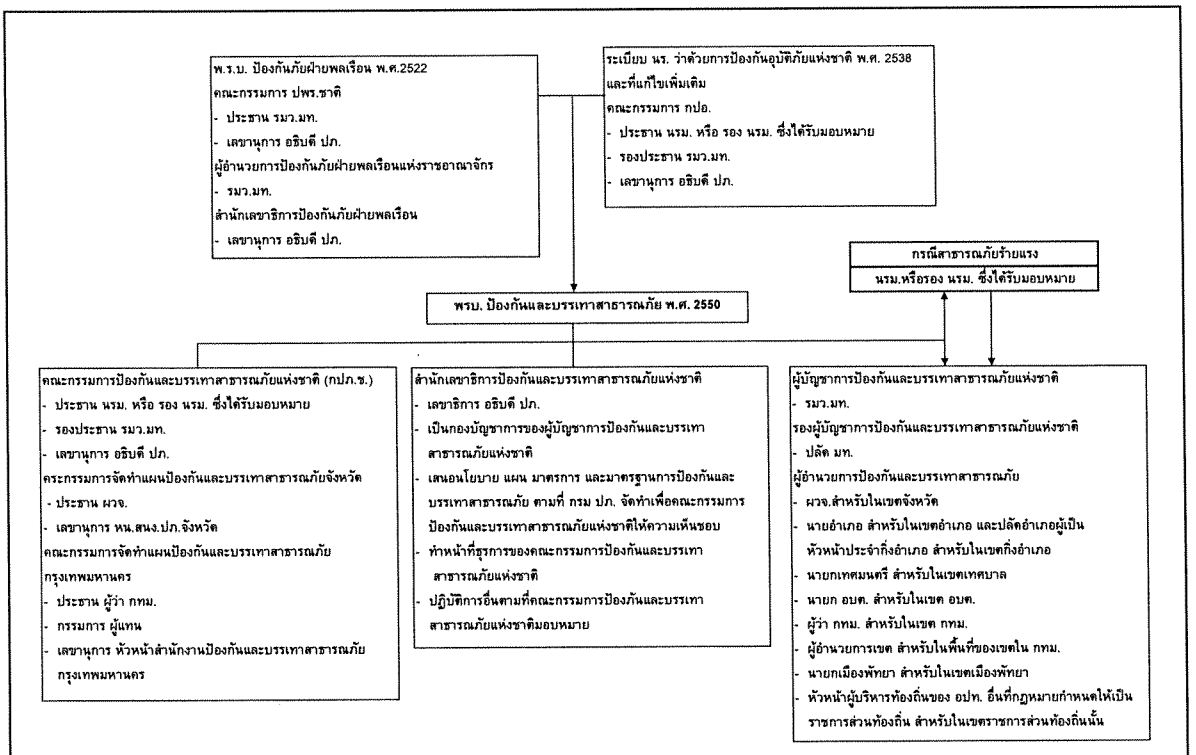
- บทกำหนดโทษ ปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวการณ์ปัจจุบัน

- ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของผู้อำนวยการจังหวัด (มาตรา 21) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 49)
- ผู้ใดขัดขวางการดำเนินการของเจ้าพนักงานที่ประสบเหตุและเข้าดำเนินการระงับสาธารณภัยเบื้องต้น (มาตรา 24) ขัดขวางการปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อำนวยการที่สั่งให้เจ้าพนักงานดัดแปลง ทำลาย หรือการเคลื่อน ย้ายสิ่งก่อสร้างวัสดุ หรือทรัพย์สินของบุคคลใดที่เป็นอุปสรรคแก่การบำบัดป้องกันอันตราย (มาตรา 25) หรือกรณีเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน (มาตรา 26 วรรคสาม) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 50)
- ผู้ใดเข้าไปในสถานที่ที่ปิดกั้นมิให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในกรณีที่เกิดภัยและบริเวณใกล้เคียง (มาตรา 27 วรรคสาม) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 51)

กรณีผู้กระทำความผิดดังกล่าวเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารหรือสถานที่ผู้อำนวยการหรือเจ้าพนักงานที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการ จะเรียกบุคคลดังกล่าวมาตักเตือนแทนการดำเนินคดีก็ได้ (มาตรา 51 วรรคสอง)

- ผู้ใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งอพยพบุคคลออกจากพื้นที่ที่ก่อให้เกิดภยันตราย (มาตรา 28) หรือฝ่าฝืนคำสั่งผู้บัญชาการ รองผู้บัญชาการ ผู้อำนวยการกลาง ผู้อำนวยการจังหวัด และผู้อำนวยการท้องถิ่น (มาตรา 29) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 2,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 52)
- ผู้ใดแต่งเครื่องแบบหรือประดับเครื่องหมายของอาสาสมัครหรือขององค์การสาธารณกุศล และเข้าไปในพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย โดยมิได้เป็นอาสาสมัครหรือสมาชิกองค์การสาธารณกุศล ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 53)
- ผู้ใดเรี่ยไรหรือหาประโยชน์อื่นใดสำหรับตนหรือผู้อื่นโดยมิชอบ โดยแสดงตนว่าเป็นอาสาสมัคร เจ้าพนักงานหรือผู้ดำรงตำแหน่งอื่นใดในหน่วยงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือใช้ชื่อหน่วยงานที่เกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 54)

โครงสร้างของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 แสดงในรูปที่ 2.2-8

ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550

รูปที่ 2.2-8 โครงสร้างของพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550

3) พระราชบัญญัติการปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ในปี พ.ศ. 2545 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการปรับปรุงกระทรวง ทบวง และกรม มีผลทำให้เกิดกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัย ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ ตามที่บัญญัติไว้

4) พระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503 ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการ กระทรวงกลาโหม พ.ศ. 2503 กำหนดให้กระทรวงกลาโหม มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในประเทศ โดยจัดให้มีกำลังทหารไว้เพื่อการรบหรือการสงคราม เพื่อป้องกันสถาบันพระมหากษัตริย์ เพื่อการปราบปรามกบฏและการจราจล เพื่อช่วยการพัฒนาประเทศและเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติในประการอื่น ตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น บทบาทของกองทัพ ในการพัฒนาประเทศและการช่วยเหลือประชาชน เป็นการดำเนินการเพื่อมุ่งเน้นให้กองทัพเป็นเครื่องมือสำคัญของรัฐ ในการสร้างพลังอำนาจแห่งชาติในด้านการสนับสนุนการพัฒนาประเทศ และการช่วยเหลือประชาชนตามนโยบายของรัฐบาล จึงได้จัดตั้งศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกระทรวงกลาโหม (ศบภ.กห.) ขึ้นเป็นศูนย์ประสานงานและปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือประชาชนเมื่อเกิดสาธารณภัยหรือภัยพิบัติ ที่อาจจะก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน ได้แก่ อุทกภัย วาตภัย ภัยแล้ง อัคคีภัย อุบัติภัย รวมทั้งภัยที่เกิดจากการก่อการร้ายหรือวินาศกรรมต่าง ๆ ร่วมกับสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กระทรวงมหาดไทยหรือหน่วยงานทั้ง

ภาครัฐและเอกชนตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อเข้าควบคุม แก้ไข ช่วยเหลือและบรรเทาภัยให้ผู้ประสบสาธารณภัยต่างๆ เกิดความสูญเสียและเสียหายน้อยที่สุด รวมทั้งร่วมกันบูรณะฟื้นฟูภายหลังเหตุการณ์ให้กลับคืนสภาพเดิมให้เร็วที่สุด

5) กฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการสาธารณภัย มีกฎหมายที่สำคัญต่าง ๆ อาทิเช่น

(1) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ พ.ศ.2538

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2546
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการป้องกันอุบัติภัยแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2548

ระเบียบฉบับนี้ให้คำนิยามคำว่า "อุบัติภัย" ไว้ในข้อ 4 ดังนี้

"อุบัติภัย" หมายความว่า ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุเนื่องจากการจราจรทางบก ทางน้ำ หรือทางอากาศ อุบัติเหตุเนื่องจากการทำงาน หรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในบ้านหรือในที่สาธารณะ เพราะฉะนั้นคำว่าอุบัติภัย ก็รวมถึงภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุทุกชนิด แต่อาจไม่รวมถึงภัยธรรมชาติบางอย่างเข้าไว้ด้วยกัน

(2) พระราชกำหนดการบริหารราชการสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 พระราชกำหนดฉบับนี้ประกาศใช้แทนพระราชบัญญัติว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2495 และเหตุผลที่ปรากฏท้ายพระราชกำหนดจากโครงการพัฒนากฎการปฏิบัติในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติได้สรุปได้ดังนี้

- กฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติต่างๆ ไม่สามารถนำมาใช้แก้ไขสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐที่มีหลากหลายรูปแบบให้ยุติลงได้โดยเร็ว
- ไม่อาจนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติสาธารณะและการฟื้นฟูสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ได้รับความเสียหาย

(3) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 (รายละเอียดแสดงในภาคผนวก) ประกอบด้วย

- หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546
- ประกาศกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและการกำหนดประเภทภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กและเฉพาะหน้า

(4) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.2518

(5) พระราชบัญญัติการชลประทานราษฎร์ พ.ศ. 2482

(6) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. 2485

(7) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2535 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2543

(8) พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ.2509

(9) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2535

(10) พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ.2522

(11) พระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ.2542

(12)พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ.2522

(13)พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ.2522

(14)พระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ.2494

(15)พระราชบัญญัติการรถไฟขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ.2543

(16)พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ.2535

(17)พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457

(18)พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

(19)พระราชบัญญัติสุขาภิบาล พ.ศ. 2495

(20)พระราชบัญญัติระเบียบกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2527

(21)พระราชบัญญัติระเบียบราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2598

(22)พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521

(23)พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

ฯลฯ

2.2.3.2 บทสรุป

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติข้างต้น มีลักษณะร่วมกัน ดังนี้

1) กฎหมายส่วนใหญ่มีขึ้นเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของกฎหมายนั้น ๆ แต่ไม่มีบทบัญญัติเฉพาะในเรื่องการจัดการภัยพิบัติอันเกี่ยวเนื่องกับกฎหมายดังกล่าว

2) กฎหมายหลักที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติทั้ง 4 ภัย คือ พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2522 ก็ให้ความสำคัญกับการจัดทำนโยบายและแผนหลักในการป้องภัยและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด แต่ยังขาดบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกฎการปฏิบัติที่มีสาระสำคัญในเรื่องการแจ้งภัย การเตรียมความพร้อม การเตือนภัย และการปฏิบัติการเผชิญเหตุ รวมถึงยังขาดบทบัญญัติที่จะรองรับการใช้อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในระบบบัญชาการสถานการณ์ฉุกเฉิน (Incident command system) ที่ชัดเจน จึงควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงกฎหมายรองรับต่อ

3) ระบบการจัดการในพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ไม่ได้กำหนดรายละเอียดของภัยพิบัติในแต่ละภัยเป็นการเฉพาะดังเช่นกรณีจากคลื่นสึนามิ แต่จะกำหนดไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด ซึ่งแม้จะมีผลตามหลักการบริหารราชการแผ่นดิน แต่ไม่มีสภาพบังคับทางกฎหมาย หน่วยงานอาจไม่ปฏิบัติตามแผนดังกล่าวก็ได้

4) ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องนี้ กล่าวคือกฎหมายป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน มิได้มีถูกบัญญัติให้สอดรับกับระบบการบัญชาการเหตุการณ์ในกรณีเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ รวมถึงกรณีภัยจากคลื่นสึนามิ

5) ระบบการเตือนภัย มีระบบการเตือนภัยสึนามิแต่ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องนี้

6) ระบบการเตรียมพร้อมก่อนเกิดภัย ในทางปฏิบัติมีความพร้อมในระดับหนึ่ง บทบัญญัติในเรื่องนี้ยังขาดความชัดเจน เนื่องจากเน้นการสั่งใช้ทรัพยากร เครื่องมือ อุปกรณ์ของราชการฝ่ายพลเรือน หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจและเอกชน ซึ่งมิใช่เรื่องการเตรียมพร้อม

7) ระบบการแจ้งภัย มีระบบการแจ้งภัยที่ชัดเจน แต่ไม่มีบทบัญญัติในเรื่องนี้

8) ระบบการปฏิบัติการเมื่อเผชิญเหตุ มีปัญหาในทางปฏิบัติในเรื่องการประสานงานระหว่างหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น และไม่มีบทบัญญัติในเรื่องนี้ แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแล้วตาม พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 แต่ก็ยังไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ขาดการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ

2.2.4 ตัวอย่างการดำเนินการบริหารจัดการภัยพิบัติที่ผ่านมา

2.2.4.1 เหตุการณ์สึนามิเมื่อ 26 ธันวาคม 2547

1. การบริหารจัดการในภาวะฉุกเฉิน

1) การปฏิบัติการในระยะแรก

การปฏิบัติการของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) เพื่อตอบสนองต่อเหตุการณ์ภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิ ซึ่งเกิดขึ้นในตอนเช้าของวันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 นั้น นับว่าสามารถดำเนินการได้อย่างรวดเร็วฉับพลันและทันต่อเหตุการณ์ แม้ว่าจะเป็นวันหยุดราชการโดยปกติการติดต่อประสานงานกันจะทำได้ค่อนข้างยากก็ตาม แต่หลังจากที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รับทราบเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในตอนเช้าวันนั้น ได้รีบรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรับทราบ และคณะผู้บริหารระดับสูงซึ่งประกอบด้วย รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายสุธรรม แสงประทุม) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นายสุนทร ริ้วเหลือง) ผู้ตรวจราชการกรมปภ.(นายจำเริญ ยุติธรรมสกุล) และผอ.ศูนย์บรรเทาสาธารณภัยกรมปภ. (นายบัณฑิตย์ เทวีทิวารักษ์) ได้ออกเดินทางโดยเครื่องบินกองทัพอากาศเมื่อเวลา 12.00 น. ไปยังจังหวัดภูเก็ตโดยแวะรับเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำที่สนามบินหัวหิน เพื่อเสริมกำลังปฏิบัติการค้นหา

2) การตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิ

ในการจัดการกับภัยที่เกิดจากคลื่นสึนามิเมื่อวันอาทิตย์ที่ 26 ธันวาคม 2547 นั้น ทางราชการสามารถดำเนินการได้ค่อนข้างรวดเร็วทันเหตุการณ์ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสามารถทราบสถานการณ์และรายงานต่อกระทรวงมหาดไทยได้ในตอนสายของวันที่ 26 ธันวาคม และตอนเย็นวันเดียวกันได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ขึ้น ณ จังหวัดภูเก็ต ขึ้นที่ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต (ห้อง MOC) ตามคำสั่งกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ที่ 5/2547 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ซึ่งประกาศให้พื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล และระนอง เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยขึ้นที่ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต และแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ฯขึ้นคณะหนึ่งโดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายโภคิน พลกุล) เป็นผู้อำนวยการ

คำสั่งกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ที่ 5/2547 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2547 เรื่อง สถานการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิบริเวณชายฝั่งทะเลภาคใต้ฝั่งอันดามัน

ตามที่เกิดเหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นสึนามิ รัฐบาลได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายโภคิน พลกุล) และรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในครั้งนี้

อาศัยตามความในมาตรา 18 และ 19 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 กำหนดให้พื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล และระนอง เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และให้จัดตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยขึ้นที่ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต โดยมีคณะอำนวยศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและคลื่นซัดชายฝั่งทะเลอันดามัน ดังนี้

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้อำนวยการ
(2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองผู้อำนวยการ
(3) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นรองผู้อำนวยการ
(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองผู้อำนวยการ
(5) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองผู้อำนวยการ
(6) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นกรรมการ
(7) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นกรรมการ
(8) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรรมการ
(9) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นกรรมการ
(10)ปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ
(11)อธิบดีกรมการปกครอง เป็นกรรมการ
(12)อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและเลขานุการ
(13)รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ต่อมาได้มีคำสั่งเพิ่มเติมของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรที่ 6/2547 ลงวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ให้มีคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ฯ เพิ่มเติม คือ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้บัญชาการทหารบก ผู้บัญชาการทหารเรือ ผู้บัญชาการทหารอากาศ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเพื่อให้การปฏิบัติการของคณะกรรมการอำนวยการฯ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

โดยคณะกรรมการศูนย์อำนวยการฯ มีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยการสั่งการประสานการปฏิบัติและบูรณาการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในครั้งนี้ให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว รวมทั้งสั่งให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนช่วยเหลือในการปฏิบัติงานได้ทุกกรณี

ในการประชุมหารือของคณะกรรมการอำนวยการศูนย์ ได้ตกลงกันว่าในระยะแรกจะดำเนินการเรื่องเร่งด่วน 7 เรื่อง ภายใน 7 วันคือ

(1) การค้นหาผู้รอดชีวิตภายใน 48 ชั่วโมง โดยได้แต่งตั้งให้ผู้บัญชาการทหารเรือภาค 3 (พล.ร.ท.ธนา (บุญนาค) เป็นหัวหน้าชุด

(2) การเก็บศพและค้นหาศพ

(3) การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว ซึ่งจังหวัดภูเก็ตรับผิดชอบและบริษัทการบินไทยสนับสนุน

(4) การช่วยคนและโครงสร้าง

(5) การตั้งศูนย์ระบบสื่อสารและระบบไฟฟ้า

(6) การจัดการด้านสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(7) การควบคุมโรคระบาด

3) การดำเนินงานในระยะเร่งด่วน

เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ภายหลังจากเกิดเหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยสึนามิ รัฐบาลโดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้สั่งการให้นายโภคิน พลกุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ให้ดำเนินการประสานงานและบูรณาการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ 6 จังหวัดฝั่งอันดามันของประเทศไทยที่ได้รับผลกระทบจากธรณีพิบัติภัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง ตรัง และสตูล

ข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติ โดย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี และคณะผู้บริหารระดับสูงของประเทศ ได้เดินทางมาบัญชาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ และยังมีการประชุมติดตามงานผ่านระบบ Video Conference ซึ่งทำให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าเป็นไปอย่างรวดเร็วและลุล่วง โดยมีเป้าหมายให้ค้นหาผู้บาดเจ็บโดยเร็วที่สุด เพื่อลดการสูญเสียชีวิต โดยมีข้อสั่งการดังนี้

(1) ให้กองทัพภาคที่ 4 ส่งรถสื่อสารดาวเทียมสนับสนุนการติดต่อสื่อสารในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต

(2) ให้ระดมเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครไปสนับสนุนค้นหาผู้ประสบภัยในพื้นที่เขาหลัก อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา โดยให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(3) ให้จังหวัดภูเก็ตและจังหวัดอื่นๆ ที่ประสบภัย ประกาศแจ้งเตือนให้ประชาชนพักอาศัยในจุดที่ห่างจากชายฝั่งทะเลอย่างน้อย 300 เมตร เพื่อป้องกันเหตุการณ์ After Shock ที่อาจเกิดขึ้นอีก

(4) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยประสานกับมูลนิธิปอเต็กตึ้ง มูลนิธิร่วมกตัญญู และอาสาสมัครอื่นๆ จัดเจ้าหน้าที่อาสาสมัครกู้ภัย เดินทางไปช่วยเหลือค้นหาผู้รอดชีวิตและผู้เสียชีวิตในพื้นที่บริเวณเขาหลัก อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา ในเช้าวันที่ 27 ธันวาคม 2547 โดยให้กองทัพอากาศจัดเครื่องบิน C130 สนับสนุนการเดินทางและให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมประสานงาน

(5) ให้กองทัพเรือจัดส่งเรือลาดตระเวนไปเพิ่มเติมในการค้นหาช่วยเหลือผู้ประสบภัย และใช้เฮลิคอปเตอร์ส่งอาหาร น้ำดื่ม และอพยพประชาชน นักท่องเที่ยวไปอยู่ในที่ปลอดภัย

(6) มอบหน้าที่ให้รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีรับผิดชอบใน 4 จังหวัดที่ได้รับความเสียหายรุนแรง คือ พังงา กระบี่ ภูเก็ต ระนอง โดยมีปลัดกระทรวงมหาดไทย รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปร่วมปฏิบัติในพื้นที่ดังนี้

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายโภคิน พลกุล) เป็นผู้อำนวยการศูนย์ 6 จังหวัด รับผิดชอบภูเก็ต มีปลัดกระทรวงมหาดไทย และรองปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ช่วย อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเลขานุการศูนย์
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นายสุวิทย์ คุณกิตติ) รับผิดชอบจังหวัดพังงา มีรองปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ช่วย
- รองนายกรัฐมนตรี (นายพินิจ จารุสมบัติ) รับผิดชอบจังหวัดระนอง มีผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ช่วย
- รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายสุธรรม แสงประทุม) รับผิดชอบจังหวัดกระบี่ มีผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ช่วย

(7) การประกาศให้พื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ สตูล ตรัง และระนอง เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติ

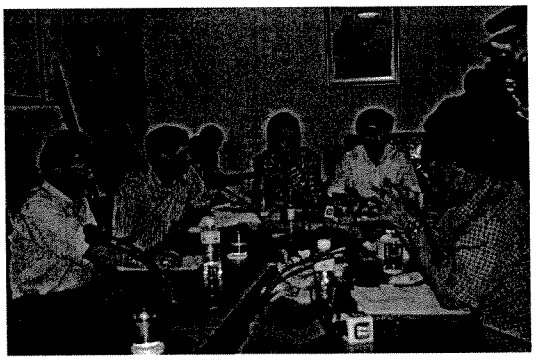
(8) การจัดตั้งศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในศาลากลางจังหวัดภูเก็ต

นายกรัฐมนตรีได้ประชุมรัฐมนตรีและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ศูนย์อำนวยการฯ และมีข้อสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเบื้องต้น ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในฐานะผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักรได้ประกาศให้พื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง สตูล และระนองเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติฉุกเฉิน ตั้งแต่วันที่ 26ธันวาคม 2547 และให้ทุกจังหวัดที่ประสบภัยจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยและจัดตั้งศูนย์ประสานงานการรับแจ้งค้นหาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ณ ศาลากลางจังหวัดทุกจังหวัด โดยมีศูนย์สอบถามข้อมูล (Call Center) หมายเลข 198 และ 199 สำหรับรับแจ้งผู้สูญหาย (Missing) และบริการข้อมูลแก่ประชาชนและญาติของนักท่องเที่ยว รวมทั้งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยให้สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเป็นหน่วยประสานงาน

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากแผ่นดินไหวและคลื่นซัดชายฝั่งทะเลอันดามัน (ส่วนหลัง กรุงเทพมหานคร) ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้มีศูนย์สอบถามข้อมูล (Call Center) บริการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และรายชื่อผู้เสียชีวิตและผู้บาดเจ็บ โทรสายด่วน หมายเลข1784 ตลอด 24 ชั่วโมง

นายกรัฐมนตรีที่ศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยฯ

การประชุมร่วมกันระหว่างรองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมาย

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายโภคิน พลกุล)สั่งการแก่ผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ได้แต่งตั้งให้ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ของกระทรวงมหาดไทยไปปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือการปฏิบัติงานของจังหวัดที่ประสบภัย ดังนี้

(1) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายชาญชัย สุนทรมัฏฐ์) ปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดภูเก็ต

(2) รองปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายอนุชา โมกขะเวส) ปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดพังงา

(3) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (นายเชนทร์ วิพัฒน์บวรวงศ์) ปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดกระบี่

(4) ผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย (นายเมฆินทร์ เมธาวิกูล) ปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดระนอง

ในระหว่างภาวะวิกฤติทางศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ได้จัดทำแถลงการณ์เพื่อให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสถานการณ์แก่สาธารณชนผ่านสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาจนกว่าสถานการณ์จะเข้าสู่สภาวะปกติ

4) การจัดพื้นที่ให้บริการความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของ ณ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต

(1) ศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์ (ศชป.) ณ อาคารสำนักงานจังหวัด ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดภูเก็ต (PHUKET POC) เป็นศูนย์อำนวยการและสั่งการทั้งหมด

(2) ศูนย์ปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดการด้านข่าวสารจังหวัดภูเก็ต (ศปก.ปชส.ภูเก็ต) และจุดบริการติดต่อสอบถามข้อมูลผู้เสียชีวิต บาดเจ็บและสูญหายจากกรณีธรณีพิบัติภัย ณ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์ปฏิบัติการด้านการประชาสัมพันธ์และการจัดการด้านข้อมูลข่าวสาร

(3) ศูนย์สื่อมวลชน (Press Center) ณ ที่ทำการชมรมผู้สื่อข่าวภูเก็ต เป็นศูนย์ปฏิบัติงานของสื่อมวลชนทั้งในท้องถิ่นส่วนกลางและต่างประเทศ

(4) ศูนย์รับแจ้งความเสียหายและการขนส่งบุคคลและสิ่งของ ณ อาคารกองร้อย อส. จังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์สำหรับแจ้งเหตุความเสียหายทางด้านทรัพย์สิน ที่อยู่อาศัย รวมไปถึงการให้บริการส่งผู้ประสบภัยกลับภูมิลำเนาและขนส่งสิ่งของบริจาคไปยังพื้นที่ประสบภัย

(5) ศูนย์บริการกรมการปกครอง ณ อาคารสำนักงานจังหวัดภูเก็ต กลุ่มยุทธศาสตร์และการพัฒนา เป็นศูนย์ในการรับแจ้งเกี่ยวกับงานด้านทะเบียนราษฎร์ของผู้ประสบภัย

(6) สำนักงานสถานทูตชั่วคราวและศูนย์บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ณ องค์การบริการส่วนจังหวัดภูเก็ต เป็นสำนักงานชั่วคราวของเจ้าหน้าที่ทูตต่างประเทศที่ประจำอยู่ในประเทศไทย และเป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เช่น การรักษาพยาบาลเบื้องต้น การติดต่อเดินทางกลับประเทศ เป็นต้น

(7) ศูนย์ให้บริการสินเชื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกระทรวงการคลัง ณ สำนักงานคลังจังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ผู้ประสบภัย

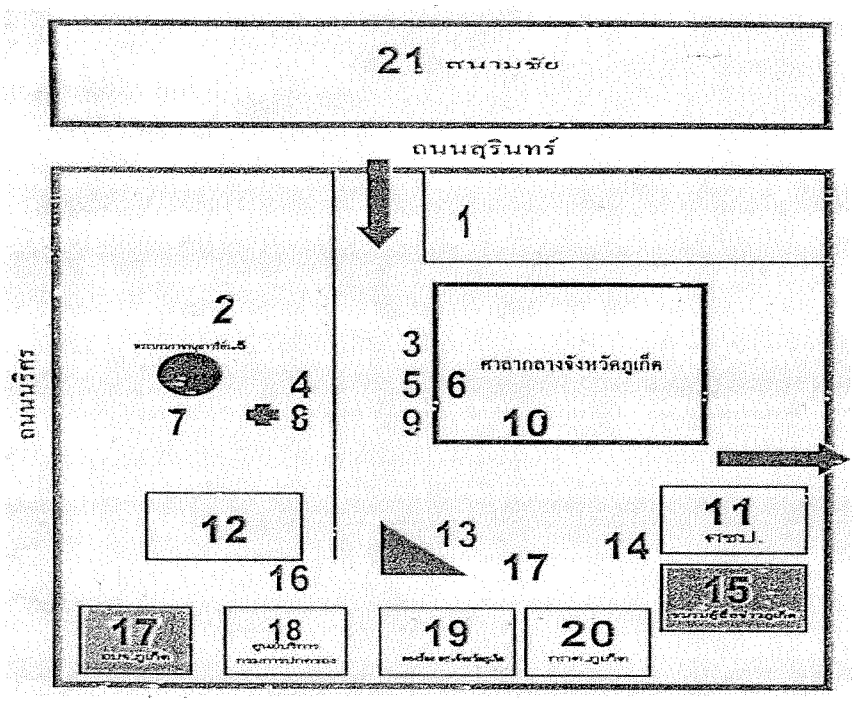
(8) ศูนย์ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ณ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์ปฏิบัติการให้การสงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามภารกิจของกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(9) ศูนย์ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกระทรวงแรงงาน ณ สำนักงานแรงงานจังหวัดภูเก็ต เป็นศูนย์ปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานผู้ประสบภัยตามภารกิจของกระทรวงแรงงาน

(10)หน่วยงานต่างๆ จัดส่งเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ มาตั้งเต้นท์หรือจุดให้บริการเพื่อนำมาให้บริการช่วยเหลือประชาชน ณ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต ได้แก่

- สำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ต
- สำนักงานอัยการจังหวัดภูเก็ต
- สำนักงานประกันภัยจังหวัดภูเก็ต
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดภูเก็ต
- กองเรือภาคที่ 3 กองเรือยุทธการ
- บริษัท ทศท. คอเปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
- เหล่ากาชาดจังหวัดภูเก็ต

(11)สถานศึกษา บริษัทห้างร้านเอกชน ประชาชน ที่ได้นำสิ่งของ บริการมาช่วยเหลือผู้ประสบภัย เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติและอาสาสมัคร ณ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต ได้แก่ บริษัทในเครือ CPF บริษัทหาดทิพย์ ภัตตาคารบ้านคลังจินดา อาชีวศึกษาจังหวัดภูเก็ต เป็นต้น

รายละเอียดสถานที่ภายในบริเวณศาลากลางจังหวัดภูเก็ต (ระหว่างวันที่ 26 ธันวาคม 2547-10 มกราคม 2548)

1. เต้นท์ของหน่วยงานสังกัดกระทรวงแรงงานและกระทรวงสาธารณสุข (สนามหญ้า) 2. สำนักงานประกันสังคมจังหวัดภูเก็ต-สำนักงานอัยการจังหวัดภูเก็ต กาชาดสากล (เต้นท์) และสถานทูตที่มีผู้มาติดต่อมาก (สนามหญ้า) จุดบริการโทรศัพท์ Orange (ระเบียบกลาง) 4. จุดบริการอาหาร-น้ำ (สนามหญ้า) 5. จุดบริการโทรศัพท์ AIS (ระเบียงศาลากลาง) 6. ศปก.ปชส.ภูเก็ต (สำนักงานประชาสัมพันธ์ภูเก็ต) 7. จุดจอดรถถ่ายทอดสด (ลานจอดรถ) 8. เต้นท์เหล่ากาชาดจังหวัดภูเก็ต (สนามหญ้า) 9. จุดบริการโทรศัพท์ DTAC (ระเบียงศาลากลาง) 10. จุดบริการสำนักงานประกันภัย และศูนย์ช่วยเหลือกระทรวงการคลัง (ระเบียงศาลากลาง) 11. ศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นยักษ์ (ศชป.) (อาคารศูนย์ข้อมูล) 12. จุดจอดรถสื่อมวลชน (ลานจอดรถ) 13. จุดจอดรถช่วยเหลือผู้ประสบภัย (ลานจอดรถ) 14. จุดบริการแจ้งเหตุกองเรือภาคที่ 3 กองเรือยุทธการ-จุดบริการโทรศัพท์ TOT (เต้นท์) 15. ศูนย์สื่อมวลชน (ชมรมผู้สื่อข่าวภูเก็ต) 16. สถานที่ติดประกาศบุคคลสูญหาย-เสียชีวิต (ลานจอดรถ) 17. สถานทูตชั่วคราว 25 ประเทศ-ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ (องค์การบริหารส่วนจังหวัดภูเก็ต) 18. ศูนย์ช่วยเหลือกรมการปกครอง 19. ศูนย์รับแจ้งความเสียหาย-ศูนย์บริการขนส่งบุคคลและลำเลียงสิ่งของบริจาค (กองร้อย อส. จังหวัดภูเก็ต) 20. กกต.ภูเก็ต (ไม่มีบริการ) 21. จุดจอดเฮลิคอปเตอร์และรถยนต์บรรทุกของทหาร (สนามชัย)

ที่มา : สึนามิ การประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤติ กรณีธรณีภัยพิบัติเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547, สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดภูเก็ต 2548

แผนผังศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิ

การที่ศูนย์อำนวยการฯ ตั้งอยู่ที่ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต แม้ว่าจะมีข้อดีในเรื่องการเดินทางจากส่วนกลาง แต่เนื่องจากความเสียหายที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่อยู่ที่จังหวัดพังงาซึ่งมีระยะห่างจากศูนย์อำนวยการฯ ดังนั้นจึงมีปัญหาในการอำนวยการอยู่บ้าง ทั้งนี้อาจพิจารณาตั้งศูนย์อำนวยการส่วนหน้าที่บริเวณใกล้กับบริเวณที่เสียหายหนัก ส่วนงานบริการทางการแพทย์ต่างๆ ทั้งการรักษาพยาบาลผู้ป่วย การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยหนักไปโรงพยาบาลที่เหมาะสม งานตรวจสอบเอกลักษณ์ศพ การเก็บรักษาศพเพื่อรอญาติฯลฯ ควรมีผู้รับผิดชอบทางการแพทย์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของศูนย์อำนวยการฯ ทั้งนี้เพื่อการประสานข้อมูลและการสั่งการช่วยเหลือในสิ่งที่ขาดแคลน ทั้งกำลังคน ยานพาหนะ เครื่องมือ และสิ่งของที่จำเป็น

5) การตั้งศูนย์ประสานงานรับความช่วยเหลือ 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยสึนามิ

ในวันที่ 31 มกราคม 2548 กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร ได้มีคำสั่งที่ 002/2548 เรื่องการจัดตั้งศูนย์ประสานความร่วมมือช่วยเหลือ 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยสึนามิ กระทรวงมหาดไทย ขึ้น ณ จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากภารกิจการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากคลื่นสึนามิได้มีหน่วยงานราชการ หน่วยงานจากภาคเอกชน องค์กรการกุศล องค์กรระหว่างประเทศ มูลนิธิ และบุคคลต่างๆ ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน เพื่อให้การประสานงานระหว่างผู้ให้ความช่วยเหลือกับจังหวัดและผู้ประสบภัย เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดเอกภาพในการปฏิบัติ ตรงกับความต้องการและความจำเป็นในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย จึงให้จัดตั้งศูนย์ประสานรับความช่วยเหลือ 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัยสึนามิ กระทรวงมหาดไทย ณ จังหวัดภูเก็ต ขึ้นที่อาคารศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต (SIPA) บริเวณสะพานหิน อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต โดยมอบให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในฐานะสำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน เป็นหน่วยงานรับผิดชอบและเชื่อมโยงการประสานงานรับความช่วยเหลือระหว่างส่วนกลางกับ 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัย โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นผู้อำนวยการศูนย์ฯ คณะกรรมการประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้แทนจาก 6 จังหวัดภาคใต้ที่ประสบภัย คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ รวบรวมข้อมูล ติดตามผลการดำเนินการช่วยเหลือ และวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านต่างๆ ของ 6 จังหวัดที่ประสบภัย การประสานการปฏิบัติกับกระทรวง กรม หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการร่วมมือและสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงาน

6) การแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการฯ ตามมติคณะรัฐมนตรี

ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากกรณีคลื่นสึนามิ ทางรัฐบาลได้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการตามมติของคณะรัฐมนตรี สรุปได้ดังนี้

(1) คณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติใน 6 จังหวัดภาคใต้ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 111/2548 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2548 ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการผลการดำเนินของคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติภัย โดยคณะอนุกรรมการฯ 13 คณะ ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย สรุปได้ดังนี้

- **คณะอนุกรรมการในการให้ความช่วยเหลือชาวต่างประเทศ** มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ และประเมินค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เสนอคณะกรรมการฯ ซึ่งโดยหลักการภาครัฐจะรับภาระในการดูแลนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ ได้แก่ การดูแลรักษาพยาบาล ที่พัก / โรงแรม อาหาร ค่าเครื่องบิน ตลอดจนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการนำศพผู้เสียชีวิตกลับภูมิลำเนา

- **คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัย** มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ ร่วมกับกระทรวงการคลัง กองทุนประกันสังคม กองทุนช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย เพื่อให้เป็นเอกภาพในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยคนไทย

- **คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอาชีพประมง** มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมประมง) เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแก่ชาวประมงที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งอาจเป็นการให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากปกติที่จะได้รับจากกระทรวงมหาดไทยและกรมประมง เนื่องจากภัยพิบัติที่ได้รับครั้งนี้ มีความรุนแรง และสร้างความเสียหายอย่างกว้างขวางผิดปกติ

- **คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ว่างงานจากการที่สถานประกอบการได้รับความเสียหาย** มีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ตกงานอันเนื่องมาจากสถานประกอบการถูกทำลาย ซึ่งรวมทั้งด้านการเงิน และการหาอาชีพใหม่

- **คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย** มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเร่งสำรวจจำนวนผู้ได้รับความเสียหาย และกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายย่อย อาทิ ร้านค้าริมหาด รถเข็นขายอาหาร เป็นต้น

- **คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่** มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ประสบภัย โดยในที่นี้ผู้ประกอบการรายใหญ่ หมายถึง เจ้าของกิจการ โรงแรม รีสอร์ท หรือโรงงานอุตสาหกรรม ที่อยู่บนพื้นที่ประสบภัย โดยอาจเป็นในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือการปรับโครงสร้างหนี้

- **คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัยแก่ผู้ประสบภัย** มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่จัดหาบ้านพักชั่วคราวให้ผู้ประสบภัยให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน พิจารณาจัดหาสถานที่ และดำเนินการจัดสร้างที่อยู่ถาวร โดยให้เริ่มดำเนินการภายใน 2 สัปดาห์

- **คณะอนุกรรมการให้การช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ** มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ครอบครัวได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองเสียชีวิต โดยการจัดหาทุนการศึกษาเพื่อให้สามารถศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา

- **คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย** มีปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสำรวจความเสียหายของทรัพย์สินของทางราชการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายของหน่วยงานภาครัฐที่มีการใช้จ่ายในระหว่างการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- **คณะอนุกรรมการพิจารณาชดใช้ค่าเสียหายของหน่วยงานที่สำรองจ่ายแล้วและงบฟื้นฟูช่วยเหลือภัยพิบัติ 9 หน่วยงาน**
- **คณะอนุกรรมการพิจารณาสิทธิประโยชน์ตอบแทนข้าราชการ**
- **คณะอนุกรรมการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้**
- **คณะอนุกรรมการบูรณะฟื้นฟูสิ่งก่อสร้างพื้นฐานและโยธา**

(2) คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย คณะอนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 เพื่อแก้ไขธรณีพิบัติภาคใต้

(3) คณะกรรมการฟื้นฟูการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย

- **คณะอนุกรรมการประสานงานโครงการตามกรอบยุทธศาสตร์การฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน** มีคณะทำงาน 2 คณะด้วยกัน คือ
  - คณะทำงานโครงการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา
  - คณะทำงานโครงการ Beach Guard และการเตือนภัยนักท่องเที่ยว
- **คณะอนุกรรมการอำนวยการโครงการจัดสร้างอนุสรณ์สถานเหตุการณ์ภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิแห่งชาติ จังหวัดพังงา**

(4) คณะกรรมการอำนวยการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการ 3 คณะ คือ

- คณะอนุกรรมการจัดทำกรอบและแนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย
- คณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย
- คณะอนุกรรมการประเมินความเสียหายด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย ได้แต่งตั้งคณะทำงานประสานชุมชนและประชาสังคมเพื่อจัดทำแผนการพัฒนาและฟื้นฟูนิเวศชุมชนมาช่วยดำเนินงานโครงการ

(5) คณะกรรมการสร้างงานและฟื้นฟูอาชีพ

(6) คณะกรรมการศึกษาระบบการเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการต่างๆ รวม 13 คณะ คือ

- คณะอนุกรรมการจัดตั้งระบบการเตือนภัยในบริเวณพื้นที่เสี่ยงภัย (หอกระจายข่าว)
- คณะอนุกรรมการศึกษาพัฒนาและจัดสร้างระบบโทรคมนาคมเพื่อใช้สำหรับระบบการเตือนภัยล่วงหน้า
- คณะอนุกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- คณะอนุกรรมการบริหารศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ
- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินถล่ม
- คณะอนุกรรมการด้านข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ (สึนามิ)

- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านมลพิษทางอากาศ
- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านมลพิษทางน้ำ
- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติจากไฟป่า
- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติกรณีน้ำมันรั่วไหล
- คณะอนุกรรมการออกรายละเอียดเครื่องตรวจวัดการเกิดคลื่นสึนามิ
- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านการเกษตร
- คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านอุทกวิทยา

(7) คณะกรรมการการศึกษาข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์ธรณีพิบัติจากคลื่นใต้น้ำ

ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการฯ รวม 6 คณะ คือ

- คณะอนุกรรมการด้านการศึกษาข้อเท็จจริงการเกิดคลื่นใต้น้ำ
- คณะอนุกรรมการด้านการฟื้นฟูช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับความเดือดร้อน
- คณะอนุกรรมการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและจัดระบบสิ่งของบริจาค
- คณะอนุกรรมการด้านการสาธารณูปโภค การสื่อสารและสรรพกำลัง
- คณะอนุกรรมการด้านการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับพิบัติภัยธรรมชาติ
- คณะอนุกรรมการด้านการแพทย์ การรักษาพยาบาล และการตรวจพิสูจน์ศพ

ซึ่งคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้นได้ดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้แต่ละคณะ อาทิเช่น การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การส่งกลับ การช่วยเหลือการประกอบอาชีพ การให้สินเชื่อผู้ประกอบการ การช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย การช่วยเหลือเด็กนักเรียน/เด็กกำพร้า การจัดทำฐานข้อมูล การจัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และการจัดตั้งหอเตือนภัย เป็นต้น

7) สรุปภาพรวมการช่วยเหลือของรัฐบาล

จากการรวบรวมข้อมูลรายงานการศึกษาเรื่อง ความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์ (สึนามิ) 6 จังหวัดภาคใต้ ฝั่งทะเลอันดามัน พ.ศ.2548 โดยนายธีรยุทธ์ จันทร์ดิษฐวงษ์ เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สรุปได้ดังนี้

(1) มาตรการช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน

- ให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ช่วยเหลือแล้ว 3,680 คน เป็นเงิน 89,114,602.54 บาท
- ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ช่วยเหลือแล้ว 162,689 คน เป็นเงิน 780,390,341 บาท
- ช่วยเหลือผู้ประสบภัยอาชีพประมง ช่วยเหลือแล้ว 26,657 คน เป็นเงิน 583,431,893 บาท
- ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ว่างงาน ช่วยเหลือไปแล้ว 62,288 คน เป็นเงิน 214,458,533.43 บาท
- ให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย ช่วยเหลือแล้ว 10,682 คน เป็นเงิน 207,985,691.02 บาท

- การจัดหาที่พักอาศัยแก่ผู้ประสบภัย ช่วยเหลือแล้ว 3,367 หลัง เป็นเงิน 90,453,800 บาท
- ช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ ช่วยเหลือแล้ว 34,949 คน เป็นเงิน 450,773,298.59 บาท
- พิจารณาสิทธิประโยชน์ตอบแทนข้าราชการ ได้รับอนุมัติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 11,18,25 มกราคม 2548 จำนวน 400,000,000 บาท ช่วยเหลือแล้ว เป็นเงิน 217,988,819 บาท
- จัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติใน 6 จังหวัดภาคใต้ (โดยสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ใช้เงินบริจาค 5.5 ล้านบาท) ช่วยเหลือแล้ว เป็นเงิน 2,241,750 บาท

(2) มาตรการช่วยเหลือผู้ประการรายใหญ่ ของกระทรวงการคลัง

- ช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ ได้ให้ความช่วยเหลือโดยการอนุมัติสินเชื่อผ่านสถาบันการเงินไปแล้ว 7,232 คน เป็นเงิน 37,808,184,000 บาท (ไม่ใช้งบประมาณ)

(3) มาตรการช่วยเหลือในการบูรณะฟื้นฟู

- ช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย 10 หน่วยงาน ช่วยเหลือไปแล้วเป็นเงิน 1,247,266,670.56 บาท
- พิจารณาชดเชยค่าใช้จ่ายของหน่วยงานที่สำรองจ่ายแล้ว และงบฟื้นฟูภายหลังภัยพิบัติ 9 หน่วยงาน ช่วยเหลือแล้ว เป็นเงิน 900,798,836.16 บาท

(4) การบูรณะฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและโยธา

- การบูรณะฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและโยธา ช่วยเหลือไปแล้วเป็นเงิน 292,810,113.34 บาท

(5) ภาพรวมเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- กองทุนเงินช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย สำนักนายกรัฐมนตรี 1,445.10 ล้านบาท
- งบกลาง 8,402.38 ล้านบาท
- เงินอุดหนุนทั่วไปของคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 1,248.64 ล้านบาท
- จากระบบสินเชื่อกระทรวงการคลัง เป็นเงิน 59,500 ล้านบาท
- รวมเป็นเงินช่วยเหลือทั้งสิ้น 70,596.12 ล้านบาท

ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัย จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ที่วางไว้ให้หน่วยราชการดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 แต่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากเหตุการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ ซึ่งเป็นภัยที่สร้างความรุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนเป็นอย่างมาก การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 นั้น ไม่ครอบคลุมทั่วถึงและอาจจะช่วยเหลือเยียวยาบรรเทาทุกข์อันแสนสาหัสของผู้ประสบภัยไม่ได้ทันท่วงที การช่วยเหลือค้นหาผู้รอดชีวิตเป็นไปด้วยความยากลำบาก ผู้ที่รอดชีวิตจากเหตุการณ์ภัยพิบัติในสภาวะฉุกเฉิน ต้องทนทุกข์

ทรมาน หิวโหย สิ่งจำเป็นต้องรับการดำเนินการทันทีในเรื่องของ น้ำดื่มที่สะอาด ตลอดจนเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม สิ่งของเครื่องใช้ที่จำเป็น และจัดตั้งศูนย์อพยพชั่วคราว บ้านพักชั่วคราว และสร้างห้องน้ำ ห้องส้วม โรงอาหารชั่วคราว สถานที่กำจัดขยะ การรักษาความปลอดภัย ตลอดจนสาธารณูปโภค และการเยียวยาสภาพจิตใจ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องรีบดำเนินการให้ความช่วยเหลือทันทีในสภาวะเร่งด่วน สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ขอทำข้อตกลงไปยังกระทรวงการคลังเพื่อขอยกเว้นระเบียบหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ในกรณีแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์สึนามิ ดังนี้

อนุมัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสามารถใช้ดุลยพินิจใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าแก่ผู้ประสบภัยในกรณีจำเป็นเร่งด่วน นอกเหนือหลักเกณฑ์วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนดตามระเบียบการคลังตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 รวมถึงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เป็นชาวต่างประเทศ ในกรณีที่เป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า ซึ่งมิใช่การชดใช้ความเสียหายแก่ชีวิต และทรัพย์สิน ดังนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดที่ประสบภัยจึงสามารถใช้ดุลยพินิจพิจารณาดำเนินการได้

2. การค้นหาและกู้ภัย

การปฏิบัติการกู้ภัยหลังจากเกิดคลื่นสึนามิเมื่อ 26 ธันวาคม 2547 นั้น ทำได้ด้วยความยากลำบากยิ่ง ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณที่เกิดความเสียหายเป็นบริเวณที่กว้างขวางมาก ครอบคลุมพื้นที่ถึง 6 จังหวัด 25 อำเภอ 95 ตำบล และ 412 หมู่บ้าน และจำนวนผู้ประสบภัยซึ่งมีจำนวนสูงถึง 58,550 คน จาก 12,017 ครอบครัว ทำให้จำเป็นต้องใช้กำลังคนเข้าช่วยกู้ภัยเป็นจำนวนมาก กำลังคนที่เข้าช่วยกู้ภัยประกอบด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจ อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.) สมาชิกอาสาสมัคร (อส.) และเจ้าหน้าที่มูลนิธิต่างๆ ซึ่งมีจำนวนเข้าร่วมปฏิบัติงานถึงประมาณ 30,000 คน นอกจากนี้ยังมีหน่วยกู้ภัย (Rescue Team) จากประเทศต่างๆที่ส่งมาช่วยเหลืออีก คือ จากประเทศญี่ปุ่น ไต้หวัน สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ฝรั่งเศส สิงคโปร์ ฮ่องกง อิตาลี สหรัฐอเมริกา และเกาหลีใต้รวมจำนวนกว่า 400 คน พร้อมอุปกรณ์กู้ภัย สุนัขดมกลิ่น ในส่วนของเครื่องจักรเครื่องมือค้นหา มีการใช้เฮลิคอปเตอร์จากหน่วยต่างๆ ถึง 36 ลำ เรือรบจากกองทัพเรือ 6 ลำ และเรือเอกชนอีกจำนวนหนึ่ง เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงาน แต่ก็ยังขาดเครื่องมือที่จำเป็น เช่น เครื่องมือสำหรับตัด ยก ซากตึกที่พังทับ ซึ่งเป็นสิ่งกีดขวางการเข้าช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่

1) เงิน 112,171,724 บาท
2) เครื่องอุปโภคบริโภค ที่เป็นสิ่งของจำนวนมาก และที่คิดเป็นเงินอีก 44,311,580 บาท
3) วัสดุอุปกรณ์และน้ำมันเชื้อเพลิง 4,283,563 บาท
4) อื่นๆ เช่น โลงศพ ผ้าพันศพ ถุงมือ เป็นต้น แลที่คิดเป็นเงินอีก 5,173,106 บาท
5) เครื่องจักร 191 เครื่อง เช่น รถเครน รถแบกโฮ รถเกรดเดอร์ รถกู้ภัย รถพยาบาล รถสุขา รถบด รถตัดหน้าขุดท้าย รถน้ำ รถดับเพลิง รถเทท้าย เครื่องขุด เครื่องสูบน้ำ เครื่องตัดไม้ เป็นต้น

6) ยานพาหนะ 395 คัน รถบรรทุก รถขยะ รถตู้ รถกระบะ เรือ เป็นต้น

7) บุคลากร 4,588 คน

จัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานงานช่วยเหลือและบรรเทาภัยเหตุการณ์ธรณีพิบัติ ณ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยมีเจ้าหน้าที่ลงไปร่วมช่วยเหลือและประสานงานในพื้นที่ทั้ง 6 จังหวัด

3. การติดต่อสื่อสาร

เหตุการณ์คลื่นสึนามิพัดเข้าสู่ชายฝั่งประเทศไทยเมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 นอกจากจะได้ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากต่อชีวิตและทรัพย์สินแล้ว ระบบสื่อสารต่างๆก็ได้รับความเสียหายอย่างหนัก และทำให้การติดต่อสื่อสารในช่วงหลังเกิดภัยพิบัติเกิดปัญหาขัดข้อง และเป็นอุปสรรคอย่างใหญ่หลวงต่อการดำเนินการกู้ภัยและการช่วยเหลือต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงวันแรกๆ ระบบโทรศัพท์มือถือของผู้ประกอบการค่ายต่างๆได้รับความเสียหาย และต้องหยุดใช้การเนื่องจากกระแสไฟฟ้าดับ อุปกรณ์โครงข่ายเสียหาย และ fiber optic ที่เช่าใช้ชำรุดเสียหาย นอกจากนี้ยังเกิดปัญหา capacity ไม่เพียงพอ เนื่องจากมีการโทรศัพท์สอบถามเหตุการณ์กันอย่างมากมายและใช้เวลาครั้งละนานๆ ทำให้เกิดภาวะระบบล่มไม่สามารถใช้งานได้ ในส่วนของโทรศัพท์แบบ fixed lines ของผู้ประกอบการรายต่างๆก็ได้รับความเสียหายหนักเช่นเดียวกัน ทั้งความเสียหายแก่ตู้และเครือข่ายโทรศัพท์ อุปกรณ์โครงข่าย fiber optic และปัญหาของ traffic ซึ่งมีผู้ใช้โทรศัพท์เป็นจำนวนมากทำให้เกิด congestion ขึ้น จนทำให้การติดต่อสื่อสารทุกอย่างต้องหยุดชะงักลง

ในการแก้ไขเหตุการณ์ดังกล่าวทางราชการได้เร่งรัดการซ่อมแซมความเสียหายเพื่อให้อุปกรณ์ต่างๆ สามารถใช้งานได้ เช่นซ่อมแซมเสาไฟฟ้าเพื่อเร่งจ่ายกระแสไฟฟ้า อุปกรณ์โครงข่าย ตู้และเครือข่ายโทรศัพท์ รวมทั้งการติดตั้ง Fiber optic เพิ่มเติม นอกจากนี้ยังได้สั่งการให้นำรถสื่อสารดาวเทียมของกองทัพภาคที่ 4 เข้าสนับสนุนการติดต่อสื่อสารในพื้นที่จังหวัดภูเก็ตอีกด้วย การติดต่อสื่อสารที่เป็นประโยชน์มากได้แก่การใช้วิทยุสื่อสาร VHF และ UHF ของทหารและตำรวจ และเครือข่ายวิทยุสมัครเล่น

4. การรับบริจาค การขนส่งและลอจิสติค

ภายหลังจากการเกิดภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิเมื่อ 26 ธันวาคม 2547 ขึ้นแล้ว ความช่วยเหลือต่างๆได้หลั่งไหลเข้าสู่พื้นที่ประสบภัยอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของความช่วยเหลือจากภาครัฐ นั้น คณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติใน 6 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานอนุกรรมการ และมีคณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ อีก 13 คณะ นอกจากนี้ยังมีคณะกรรมการศึกษาข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์ธรณีพิบัติจากคลื่นใต้น้ำ ซึ่งมีคณะอนุกรรมการคณะหนึ่งเพื่อพิจารณาด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและจัดระบบสิ่งของบริจาค โดยมีอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นประธาน

ในระยะแรกหลังเกิดเหตุการณ์ สิ่งของที่มีความต้องการมากได้แก่ เวชภัณฑ์ ยารักษาโรคต่างๆ และเนื่องจากมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก จึงมีความต้องการอุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการจัดการศพ เช่นป้ายมาร์คเกอร์ ผ้าห่อศพ น้ำยาฆ่าเชื้อ ฯลฯ อย่างเร่งด่วน ในส่วนของผู้ประสบภัยมีความต้องการที่พัก ปัจจัยดำรงชีพ อาหาร และน้ำดื่มที่สะอาด ซึ่งต้องรีบดำเนินการให้โดยเร็ว

ในการบริจาคสิ่งของต่างและการบริจาคเงิน จะมีหน่วยงานต่างๆรวบรวมจากประชาชนผู้มีน้ำใจเมตตาช่วยเหลือผู้ประสบภัยและนำมารวบรวมที่หน่วยงาน เช่น สภากาชาดไทย ส่วนราชการต่างๆ ธนาคาร สถานีโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ มูลนิธิ และองค์กรการกุศลต่างๆ ก่อนที่จะขนส่งสิ่งของบริจาคเหล่านั้นลงไปยังพื้นที่ประสบภัย เนื่องจากพื้นที่ประสบภัยมีความกว้างขวางมาก โดยมีบริเวณที่เสียหายหนักทั้งที่จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดกระบี่ ดังนั้นในการขนส่งสิ่งของบริจาคจึงมีการขนส่งโดยเครื่องบินไปยังสนามบินภูเก็ตทางหนึ่งโดยการใช้เครื่องบินจากกองทัพอากาศ ซึ่งในขณะเกิดเหตุการณ์ได้จัดตั้งเต็นท์ขึ้นจำนวนหนึ่งที่สนามบินภูเก็ต เพื่อเป็นคลังวัสดุชั่วคราวก่อนที่จะจัดส่งต่อไปยังคลังวัสดุที่ศูนย์อำนวยการใกล้ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต ในส่วนของการขนส่งทางรถไฟได้จัดส่งสิ่งของบริจาคไปลงที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและขนส่งต่อโดยรถยนต์ไปยังจังหวัดพังงาที่อำเภอตะกั่วป่า และสำนักงานกาชาดจังหวัดพังงาอีกทีหนึ่งโดยที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีและสำนักงานป้องกันบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ประสานให้ขนส่งต่อจากสถานีรถไฟพุนพินโดยใช้รถเทรลเล่อร์ และรถบรรทุก 10 ล้อและ 6 ล้อ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมการขนส่งโดยรถยนต์จากจังหวัดสุราษฎร์ธานีถึง 58 เที่ยว โดยที่ยังมีสิ่งของที่ยังขนส่งต่อไปไม่ได้เนื่องจากไม่มีคลังสำหรับเก็บในพื้นที่ประสบภัย สภาอุตสาหกรรมจังหวัดสุราษฎร์ธานีได้ช่วยจัดหาโกดังของเอกชนเพื่อรับฝากไว้ก่อนด้วย นอกจากนี้ยังมีการขนส่งโดยรถบรรทุกขนาดใหญ่จากกรุงเทพฯลงไปสู่พื้นที่โดยตรงโดยหน่วยงานต่างๆ เช่น สภากาชาดไทย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และหน่วยงานอื่นอีกหลายสิบเที่ยว โดยสรุปแล้วสิ่งของบริจาคต่างๆ ซึ่งมาจากประชาชนทั้งประเทศมีปริมาณมากทำให้การขนส่งและแจกจ่ายสิ่งของเป็นเรื่องที่หนักมาก

5. การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและฟื้นฟูบูรณะหลังเกิดภัย

1) การช่วยเหลือฟื้นฟูผู้ประสบภัย

เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิในภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพังงา กระบี่ ภูเก็ต ระนอง ตรัง และสตูล เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ส่งผลให้ประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศต้องเผชิญกับความสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นจำนวนมาก ภายหลังจากเหตุการณ์คลื่นสึนามิ ทางรัฐบาลได้มอบหมายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดำเนินงานด้านการฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งในด้านสภาพจิตใจเด็กกำพร้า และการประกอบอาชีพ เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน รวมถึงผู้ประสบปัญหาสังคม คุ้มครองพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และสร้างความเสมอภาคทางสังคม โดยทำงานประสานเชื่อมโยงกับภาคีทุกภาคส่วน และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยสถานการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ขนาดใหญ่เพื่อบริหารจัดการและดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว ให้ได้รับการฟื้นฟู พัฒนาศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างปกติสุข

2) การช่วยเหลือของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

เหตุการณ์ธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิ เมื่อวันที่ 26 ธันวาคม 2547 ได้ส่งผลให้ประชาชนทั้งชาวไทยและต่างประเทศต้องเผชิญกับความสูญเสียชีวิต ทรัพย์สิน และได้รับบาดเจ็บทั้งทางร่างกายและจิตใจเป็นจำนวนมาก มีเด็กกำพร้าซึ่งบิดาหรือมารดาหรือทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิตจากเหตุการณ์ดังกล่าวถึง 1,637 คน เกิดความเสียหายแก่ที่พักอาศัยของประชาขน เสียหายโดยสิ้นเชิง 3,616 หลัง เสียหายบางส่วน 3,030หลัง รวมทั้งสิ้นถึง 6,646 หลัง โดยมีจำนวนผู้ได้รับความเดือดร้อนถึง 58,550 คน ซึ่งในการดำเนินการช่วยเหลือก่อสร้างบ้านพักชั่วคราวและบ้านพักถาวร หน่วยราชการต่างๆและองค์กรเอกชนต่างๆ ได้เข้ามาให้ความช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก

รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ดำเนินการด้านการฟื้นฟูและช่วยเหลือผู้ประสบภัยทั้งในด้านสภาพจิตใจเด็กกำพร้า และการประกอบอาชีพ เนื่องจากกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจในการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน รวมถึงผู้ประสบปัญหาสังคม คุ้มครองพิทักษ์สิทธิกลุ่มผู้ด้อยโอกาส และสร้างความเสมอภาคทางสังคม โดยทำงานประสานเชื่อมโยงกับภาคีทุกภาคส่วน และได้จัดตั้งศูนย์อำนวยการประสานการช่วยเหลือผู้ประสบภัยสถานการณ์แผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ขนาดใหญ่ เพื่อบริหารจัดการและดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย และผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว ให้ได้รับการฟื้นฟูพัฒนาศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างปกติสุข

จากการรวบรวมข้อมูลด้านเด็กกำพร้า และความเสียหายด้านที่อยู่อาศัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สรุปได้ดังนี้

ข้อมูลเด็กกำพร้าบิดา มารดา กรณีธรณีพิบัติภัยคลื่นสึนามิ

พื้นที่	บิดาเสียชีวิต		มารดาเสียชีวิต		บิดามารดาเสียชีวิต		ผู้อุปการะเสียชีวิต		รวม
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	
ภูเก็ต	38	26	23	31	3	5	2	0	128
พังงา	35	47	73	73	22	24	0	0	274
กระบี่	39	42	24	18	4	1	0	0	128
ตรัง	7	7	2	5	0	0	0	1	22
ระนอง	16	15	5	14	8	2	2	3	65
สตูล	1	2	0	1	1	2	4	2	13
บุรีรัมย์	7	11	7	6	2	4	0	0	37
เพชรบูรณ์	1	0	3	1	4	1	0	0	10
รวม	**144**	**150**	**137**	**149**	**44**	**39**	**8**	**6**	**677**

ที่มา : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 26 มกราคม 2548

ข้อมูลความเสียหายด้านที่อยู่อาศัย

พื้นที่	ความเสียหาย (หลัง)		รวม (หลัง)
	ทั้งหมด	บางส่วน	
จังหวัดพังงา	2,625	2,052	4,677
จังหวัดภูเก็ต	420	511	931
จังหวัดกระบี่	357	173	530
จังหวัดระนอง	179	114	293
จังหวัดตรัง	33	133	166
จังหวัดสตูล	2	47	49
รวม	**3,616**	**3,030**	**6,646**

ที่มา : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ 26 มกราคม 2548

(1) สรุปผลการดำเนินงาน

(1) การช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน โดยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้จัดทีมนักสังคมสงเคราะห์ไปปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ 6 จังหวัด เพื่อการช่วยเหลือบรรเทาปัญหาในภาวะวิกฤตระยะเร่งด่วนดังนี้

- เยี่ยมเยียนผู้ประสบภัย ให้คำปรึกษาแนะนำ และฟื้นฟูสภาพจิตใจ 9,829 คน
- สงเคราะห์ครอบครัว 3,077 ครอบครัว
- ส่งผู้ประสบภัยกลับภูมิลำเนาเดิม 2,110 คน
- ทุนการศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการศึกษา 947 คน
- ทุกประกอบอาชีพ 693 คน
- จัดหาที่พักชั่วคราว จังหวัดพังงา 14 แห่ง และจังหวัดระนอง 1 แห่ง
- ประสานการส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับบริการตามสิทธิ

และประสานการดำเนินงานร่วมกับภาคเอกชนและส่วนราชการอื่น เพื่อให้ความช่วยเหลือในระยะเร่งด่วน อาทิ ด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ประกันสังคม ประกันภัย จัดหางาน การรักษาพยาบาล การสงเคราะห์ช่วยเหลือเฉพาะด้าน เป็นต้น

สรุปการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยรายบุคคลในระยะเร่งด่วน ฉุกเฉินและเบื้องต้น ได้แก่ 1) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เสียชีวิต บาดเจ็บ ผู้ได้รับความเดือดร้อน 1,109 ล้านบาท 2) การช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพประมง 503.6 ล้านบาท 3) การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย 170.7 ล้านบาท 4) การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่โดยการให้สินเชื่อ 1647.1ล้านบาท 5) การช่วยเหลือผู้ว่างงาน 211.5 ล้านบาท 6) การช่วยเหลือด้านจัดหาที่พักอาศัยซึ่งมีหลายหน่วยงานเข้าดำเนินการ 7) การช่วยเหลือด้านที่ดิน เป็นการจัดระเบียบที่ดิน การตรวจสอบเขต การออกโฉนดที่ดิน การจดทะเบียนจำนอง ฯลฯ ซึ่งดำเนินการโดยกรมที่ดิน และ 8) การช่วยเหลือเด็กนักเรียนและเด็กกำพร้าที่ได้รับผลกระทบโดยกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

(2) การช่วยเหลือในระยะยาว นอกจากการช่วยเหลือระยะเร่งด่วนเพื่อบรรเทาวิกฤตแล้ว กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ให้ความช่วยเหลือ ฟื้นฟู เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประสบภัยผู้ที่ได้รับผลกระทบให้สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้ต่อไป ดังนี้

- สำรวจและเยี่ยมครอบครัวเด็กกำพร้า และสอบถามความต้องการเพื่อวางแผนการช่วยเหลือใน 6 จังหวัดที่ประสบธรณีพิบัติภัย จำนวน 630 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 26 มกราคม 2549) โดยมีรูปแบบช่วยเหลือ คือ

  - สงเคราะห์เด็กในครอบครัว เป็นค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก ทุนการศึกษา อุปกรณ์การเรียน ชุดนักเรียน/นักศึกษา
  - สงเคราะห์ครอบครัวที่ดูแลเด็กในด้านการฝึกอบรมอาชีพ ทุนประกอบอาชีพ และส่งเสริมการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว
  - เงินช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย (เพิ่มเติม) ต้องใช้เงิน 48,520,000 บาท แต่เนื่องจากกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีเงินช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยคงเหลือในบัญชีอยู่ 15,510,000 บาท จึงได้เสนอขออนุมัติใช้เงินจากคณะกรรมการกองทุนฯ จำนวน 33,010,000 บาท ในการประชุมครั้งที่ 6/2548 เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2548 มติที่ประชุมให้ผู้ตรวจราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี ไปตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นก่อนที่จะพิจารณาอนุมัติเงิน

    โดยได้ส่งข้อมูลรายชื่อผู้ขอรับความช่วยเหลือเพิ่มเติม ให้สำนักนายกรัฐมนตรีแล้ว เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2548
  - จัดหาครอบครัวทดแทน โดยการจัดหาครอบครัวอุปการะและให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงดูเด็ก การจัดหาครอบครัวบุญธรรม เพื่อให้เด็กได้มีครอบครัวทดแทนอย่างถาวร ทั้งนี้การพิจารณาจะมุ่งเน้นให้เด็กได้อยู่กับเครือญาติ / อยู่ในชุมชนของตนเองเป็นลำดับแรก
  - รับอุปการะในสถานสงเคราะห์เด็กหรือประสานส่งต่อองค์กรที่สามารถฟื้นฟูและพัฒนาเด็กได้อย่างเหมาะสม โดยมุ่งเน้นความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ

- จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก/ศูนย์บริการแม่และเด็ก โดยจัดกิจกรรมบริการต่าง ๆ เช่น การตรวจสุขภาพอนามัย พัฒนาการเด็ก กิจกรรมนันทนาการ สันทนาการ กิจกรรมศิลปบำบัด จัดจุดรับ-ส่งเด็กไปเรียนภายนอกชุมชน และเป็นศูนย์ประสานงานข้อมูลการติดตามช่วยเหลือเด็กที่สูญหาย รวมถึงการเฝ้าระวังเด็กในชุมชนเพื่อป้องกันการค้ามนุษย์ ดำเนินการในจังหวัดพังงา 4 จุด บริการ มีสมาชิกรับบริการ จำนวน 130 คน ได้แก่

  - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต.ดึกดัก จำนวน 37 คน
  - ศูนย์บริการแม่และเด็ก และศูนย์พัฒนาเด็กร่วมกับโรงเรียนบ้านปากวีป จำนวน 38 คน
  - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อบต. บางม่วง จำนวน 29 คน
  - บ้านทับตะวัน จำนวน 26 คน

- จัดกิจกรรมเนื่องในวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2548
- การจัดหาที่อยู่อาศัย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ร่วมกับกองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ หน่วยบัญชาการทหารพัฒนากระทรวงกลาโหม ตำรวจตระเวนชายแดน จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ คือ การเคหะแห่งชาติ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) จัดทำแผนและดำเนินการจัดหาที่อยู่อาศัยถาวร จำนวน 3,616 หลัง ภายในวงเงิน 506.204 ล้านบาท ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 รวมทั้งสร้างบ้านพักเป็นการชั่วคราว ณ อำเภอเมืองและอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จำนวน 100 หลัง

ผลการดำเนินงานสร้างที่อยู่อาศัยถาวร ได้เริ่มดำเนินการสร้างที่จังหวัดระนอง และขยายพื้นที่ดำเนินการใน 6 จังหวัดที่ประสบภัย จำนวน 545 หลัง และให้ผู้ประสบภัย ได้ทำการตัดสินใจในการเลือกพื้นที่ปลูกสร้าง การเตรียมพื้นที่ / หรือขอรับเงินชดเชยอีกจำนวนหนึ่ง

- การฟื้นฟูด้านอาชีพและรายได้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ทำการสำรวจความต้องการด้านอาชีพ และจัดฝึกอบรมอาชีพให้แก่ครอบครัวผู้ประสบภัย และสนับสนุนการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ โดยมีการฝึกอาชีพใน 3 จังหวัด

การฝึกอาชีพของผู้ประสบภัยใน 3 จังหวัด

พื้นที่	อาชีพ	จำนวน
จังหวัดพังงา		
1. ที่พักชั่วคราว อบต.ดึกดัก	1. กลุ่มจักสาน	60 คน (3 รุ่น ๆ ละ 20 คน)
	2. กลุ่มอิฐบล็อค	40 คน (2 รุ่น ๆ ละ 20 คน)
	3. นวดแผนไทย	20 คน
2. ที่พักชั่วคราวโรงเรียนปากวีป	1. กลุ่มจักสาน	15 คน
	2. กลุ่มอิฐบล็อค	18 คน
	3. นวดแผนไทย	12 คน
3. ที่พักชั่วคราว อบต.บางม่วง	1. กลุ่มจักสาน	55 คน (3 รุ่น)
	2. กลุ่มอิฐบล็อค	30 คน
	3. นวดแผนไทย	50 คน
	4. แกะหนังตะลุง	15 คน
	5. เพนท์ผ้าบาติก	30 คน
จังหวัดกระบี่		
1. อ.เมือง	1. แปรรูปผลิตภัณฑ์	26 คน
2. อ.เกาะลันตา	1. แปรรูปผลิตภัณฑ์	16 คน
จังหวัดระนอง		
1. ต.ม่วงคลอง	1. เดินสายไฟภายในอาคาร	30 คน
2. กิ่ง อ.สุขสำราญ	2. ทำขนมอบ	22 คน

ที่มา : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เปิดฝึกอบรมอาชีพจักสานพลาสติกและตะกร้า ณ ที่พักชั่วคราว อบต. บางม่วง และ อบต. ดึกดัก จ.พังงา จำนวน 40 คน และฝึกอาชีพเดินสายไฟภายในอาคาร และทำขนมอบ ที่จังหวัดระนอง จำนวน 52 คน โดยมีเบี้ยเลี้ยง และค่าแรงงานให้ระหว่างฝึกอบรม วันละ 50 บาท และสนับสนุนในการรวมกลุ่มประกอบอาชีพ สำหรับผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการอบรมมอบให้ผู้เข้ารับการอบรมนำไปจำหน่าย เพื่อเป็นรายได้ของตนเอง

นอกจากนี้ได้มีการจ้างงานผู้ประสบภัย ใน อบต. บางม่วง อำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา จำนวน 50 คน โดยให้ค่าจ้างวันละ 150 บาท เพื่อซ่อมแซมบ้าน และสิ่งสาธารณะประโยชน์ ก่อให้เกิดรายได้ เป็นการฟื้นฟูที่อยู่อาศัยของตนเอง และสภาพแวดล้อมของชุมชนอีกทางหนึ่งด้วย

3) การช่วยเหลือของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในด้านการช่วยเหลือประชาชนและการประกอบอาชีพ ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้ประสานงานและดำเนินการ ดังนี้

(1) ด้านการช่วยเหลือประชาชน

- ให้ อปท. ดำเนินการลดหย่อนภาษี และเลื่อนกำหนดเวลาการยื่นแบบออกไปได้ตามสมควร หรือพิจารณาปลดค่าภาษีทั้งหมด
- ให้ อบจ.จ่ายค่าทำศพบุคคลที่มีภูมิลำเนาในเขตพื้นที่เสียชีวิตเพื่อเป็นการช่วยเหลือค่าจัดการศพ ไม่เกินรายละ 5,000 บาท
- ให้ อปท. ในพื้นที่ประสานและสนับสนุนกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ก่อสร้างที่พักอาศัยชั่วคราว
- ให้ อปท. ในพื้นที่ประสบภัย 6 จังหวัดภาคใต้ ยืมเงินสะสมไปดำเนินการแก้ไขปัญหา ได้โดยไม่ต้องขออนุมัติสภา และให้เจ้าหน้าที่พัสดุสามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างไปก่อนได้ แล้วจึงขอความเห็นชอบต่อผู้มีอำนาจในภายหลัง

(2) ด้านผู้ประกอบการรายย่อย ทางกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับอนุมัติเงินจากกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย จากสำนักนายกรัฐมนตรี จำนวน 100 ล้านบาท และเริ่มดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตั้งแต่วันที่ 14 มกราคม 2548 เป็นต้นมา สรุปได้ดังนี้

- การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยที่ดำเนินการแล้ว ประกอบด้วย

จังหวัด	จำนวนผู้ประกอบการรายย่อย (ราย)	ช่วยหลือแล้ว จำนวน (ราย)	จำนวนผู้ประกอบการรายย่อยที่ยังไม่ติดต่อขอรับเงิน (ราย)	เป็นเงินรวม (บาท)
ภูเก็ต	2,571	2,571	-	51,420,000
กระบี่	915	891	24	17,820,000
พังงา	642	637	5	12,740,000
ตรัง	96	96	-	1,100,000
ระนอง	42	42	-	830,000
สตูล	-		-	-
รวมทั้งสิน	**4,266**	**4,237**	**29**	**83,910,000**

หมายเหตุ : ผู้ประกอบการรายย่อย จำนวน 29 ราย ที่ยังไม่ติดต่อขอรับเงิน เนื่องจากมีการย้ายออกจากพื้นที่ที่ได้มาลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือและไม่สามารถติดต่อได้

- การขอรับความช่วยเหลือ (เพิ่มเติม)

ได้สำรวจข้อมูลผู้ประกอบการรายย่อยที่ยังมิได้รับความช่วยเหลือ ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 8/2548 เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2548 เนื่องจากมีการกำหนดคุณสมบัติของ "ผู้ประกอบการรายย่อย" ให้ครอบคลุมยิ่งขึ้น ปรากฏว่ามีการเสนอขอรับความช่วยเหลือเพิ่มเติม (ยอด ณ วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2548) ดังนี้

จังหวัด	จำนวนผู้ประกอบการรายย่อย (ราย)	เงินช่วยหลือรายละจำนวน (ราย)	เป็นเงินรวม (บาท)
ภูเก็ต	968	20,000	19,360,000
กระบี่	348	20,000	9,960,000
พังงา	927	20,000	15,540,000
ตรัง	366	10,000	3,660,000
รวมทั้งสิ้น	**2,609**	**70,000**	**48,520,000**

4) การฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัย

ภายหลังจากเหตุการณ์สึนามิผ่านพ้นไปแล้ว และได้ก่อให้เกิดความเสียหายโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ได้แก่ ถนน เส้นทางคมนาคม ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบสื่อสาร และชายหาด ในพื้นที่ประสบภัยทั้ง 6 จังหวัด เป็นอย่างมาก ซึ่งได้มีการดำเนินการในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) การดำเนินการในระยะเร่งด่วน เพื่อให้การปฏิบัติการช่วยเหลือด้านอื่นๆ สามารถดำเนินการได้ ประกอบด้วย

- ถนน/เส้นทางคมนาคม ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แขวงการทาง ทางการข่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใช้เครื่องจักรเครื่องมือที่มีอยู่ซ่อมแซมถนนที่ได้รับความเสียหายให้แล้วเสร็จภายใน 3 วัน
- ระบบไฟฟ้า ให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคซ่อมแซมระบบจ่ายไฟฟ้าในพื้นที่ประสบภัยโดยด่วน
- ระบบสื่อสาร ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารแก้ไขปัญหาระบบโทรศัพท์ในพื้นที่วิกฤติ ให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ รวมทั้งเสริมระบบสื่อสารดาวเทียมของกระทรวงมหาดไทยและของทหารในพื้นที่เขาหลัก
- การฟื้นฟูบริเวณชายหาด (Clean Up) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เร่งเก็บขยะ ซากปรักหักพังต่างๆ บริเวณชายหาด เช่น หาดป่าตอง กะตะ กะรน กมลา หาดสุรินทร์ และเขาหลัก ให้แล้วเสร็จในวันที่ 30 ธันวาคม 2547 เมื่อฟื้นฟูทำความสะอาดบริเวณชายหาดแล้ว ได้ให้ทุกจังหวัดจัดระเบียบบริเวณชายหาด ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เหมาะสมที่จะรองรับการฟื้นฟูการท่องเที่ยวบริเวณชายหาด

(2) การดำเนินการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานในระยะต่อมา ในส่วนของการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานในระยะต่อมา เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยมีการดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

- ระบบจำหน่ายไฟฟ้า มอบหมายให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ดำเนินการซ่อมแซมระบบจำหน่ายไฟฟ้า โดยมีผู้ใช้ไฟได้รับผลกระทบ 5,148 ราย ระบบจำหน่ายไฟฟ้าเสียหาย 166.13 ล้านบาท จากผลดำเนินการทาง กฟภ. ใช้เจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติงาน 60 ชุด 590 คน ใช้งบประมาณของ กฟภ. 181.13 ล้านบาท นอกจากนี้ยังได้ทำการติดตั้งเครื่องกำเนิดไฟฟ้าสำหรับวัดย่านยาว วัดบางม่วง วัดหลักแก่น ฐานทัพเรือพังงา และในจุดปฏิบัติงานค้นหาศพ

- ระบบประปา มอบหมายให้การประปาส่วนภูมิภาคดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

  - ซ่อมแซมระบบจ่ายน้ำที่เสียหาย 4 แห่ง คือสำนักงานประปาภูเก็ต (บริเวณป่าตอง กะตะ กะรน) สำนักงานประปากระบี่ (ริมหาดอ่าวนาง) สำนักงานประปาตะกั่วป่า (บ้านน้ำเค็ม) และสำนักงานประปาตรัง (อ.สิเกา)
  - ทำการก่อสร้างระบบประปา บริเวณหมู่บ้านบ้านถาวร และที่พักชั่วคราวของผู้ประสบภัย ในพื้นที่ จ.พังงา 5 แห่ง
  - ทำการก่อสร้างระบบประปาบริเวณเขาหลัก

- โครงสร้างอาคาร มอบหมายให้กรมโยธาธิการและผังเมือง สำรวจตรวจสอบโครงสร้างอาคารในพื้นที่ประสบภัย มีอาคารได้รับความเสียหาย 3,822 หลัง โดยมีทั้งที่ซ่อมแซมได้ ที่ต้องรื้อถอน และที่เสียหายโดยสิ้นเชิง จากนั้นมอบหมายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะเจ้าพนักงานตาม พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร พ.ศ.2522 ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

- การวางแผนและจัดทำผังฟื้นฟูชุมชนและโครงสร้างพื้นฐาน โดยดำเนินการที่ชุมชนอ่าวนาง เกาะลันตาใหญ่ บ้านน้ำเค็ม เกาะคอเขา เกาะพระทอง ชุมชนหาดประพาส

- การบูรณะฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานส่วนอื่นๆ เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

  - คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กันเงินอุดหนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ 2548 ไว้จำนวน 1,500 ล้านบาท เพื่ออุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำหรับปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับความเสียหาย จำนวน 1,200 ล้านบาท และอุดหนุนสำหรับชดเชยรายได้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดเก็บภาษีลดลง จำนวน 300 ล้านบาท

- กระทรวงมหาดไทย โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขต 6 จังหวัด สำรวจและจัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จำนวน 266 โครงการ เป็นเงิน 1,601 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นโครงการประเภทถนน เขื่อนแหล่งน้ำ ซึ่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ อนุมัติเงินอุดหนุน ปี 2548 จากยอด 1,500 ล้านบาท ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแล้ว จำนวน 198 โครงการ เป็นเงิน 952,224,800 บาท โดยโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ที่ได้รับความเสียหายจะปรับปรุงให้อยู่ในสภาพเดิมเป็นส่วนใหญ่ภายใน 3 เดือน นับแต่วันได้รับอนุมัติงบประมาณ

- การฟื้นฟูและจัดระเบียบชายหาด มีการดำเนินการดังนี้

  - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้เสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งประกาศให้จัดระเบียบบริเวณชายหาด 66 แห่ง ในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พังงา กระบี่ ตรัง และระนอง โดยให้ผู้ว่าราชการจังหวัดออกประกาศและจัดทำป้ายห้ามมิให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์ พร้อมกับจัด Zoning การใช้ประโยชน์พื้นที่ชายหาดโดยให้ท้องถิ่นกำหนดจุดที่เหมาะสม
  - จังหวัด และอำเภอ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับผู้ประกอบการรายย่อยในพื้นที่ เพื่อขอความร่วมมือในการจัดระเบียบชายหาด
  - การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว (Beautify) มอบหมายให้จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ได้จัดทำประมาณการดำเนินงานจัดทำภูมิทัศน์ชายหาด (Beautify) บริเวณชายหาดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ประหยัด และเกิดประโยชน์ต่อการฟื้นฟูการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังนี้

จังหวัดภูเก็ต มีชายหาดสำคัญที่ได้รับความเสียหายต้องทำการฟื้นฟูภูมิทัศน์ 3 แห่ง ได้แก่ ชายหาดป่าตอง (วงเงินประมาณ 300 ล้านบาท) และชายหาดกมลา โดยสำนักพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (วงเงินประมาณ 300 ล้านบาท) ชายหาดราไวย์

จังหวัดพังงา มีพื้นที่ชายหาดที่ได้รับความเสียหายและต้องฟื้นฟู 3 กลุ่มพื้นที่ บริเวณเขาหลัก อำเภอตะกั่วป่า อย่างเร่งด่วน พร้อมกับการวางผัง ได้แก่ การจัดรูปที่ดินเพื่อการพัฒนาพื้นที่ ซึ่งอยู่ในขั้นตอนการเตรียมการเพื่อชี้แจงหลักการและวิธีการแก่เจ้าของที่ดิน สรุปพื้นที่ที่ดำเนินการ คือ บริเวณหาดทะเลบางสัก บริเวณชายหาดปะการังและพื้นที่ต่อเนื่อง และบริเวณหาดบางเนียงและพื้นที่ต่อเนื่อง

จังหวัดกระบี่ พื้นที่ชายหาดที่ได้รับความเสียหายและต้องทำการฟื้นฟู คือ พื้นที่บริเวณเกาะพีพี

(3) การฟื้นฟูและบูรณะโดยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้มีการประสานงานและการดำเนินการ ดังนี้

- ด้านการพัฒนาพื้นที่และฟื้นฟูบูรณะ

● ดำเนินการสำรวจความเสียหายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด ประกอบด้วย ทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างอันเป็นสาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับผลกระทบจากภัยธรณีพิบัติ รวม 76 แห่ง ใน 6 จังหวัด 23 อำเภอ 2 กิ่งอำเภอ

● ดำเนินการเก็บกวาด ทำความสะอาดบริเวณชายหาด พร้อมให้การปรับปรุงให้เกิดความเป็นระเบียบ มิให้เป็นที่สะสมเชื้อโรค โดยดำเนินการในพื้นที่ชายหาดที่ได้รับผลกระทบ รวม 66 แห่ง องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นดำเนินการเอง และจ้างเอกชนดำเนินการ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จครบทั้ง 66 แห่ง

● ดำเนินการเก็บซากปรักหักพัง พื้นที่ชายหาดและที่สาธารณะที่มีซากปรักหักพัง จำนวน 54 แห่ง ดำเนินการแล้วเสร็จครบทั้ง 54 แห่ง

● ให้ อปท. ในพื้นที่ประสบภัย 6 จังหวัด จัดทำป้ายห้ามประชาชนหรือผู้ประกอบการบุกรุกที่ชายหาดหรือที่ดินสาธารณะ รวม 71 แห่ง โดยดำเนินการปักป้ายครบแล้วทั้ง 71 แห่ง

- ด้านการจัดซื้อเตาเผาศพปลอดมลพิษและเตาเผาขยะติดเชื้อ ได้รับอนุมัติงบประมาณเพื่อดำเนินการจัดซื้อเตาเผาปลอดมลพิษ จำนวน 9 เตา และเตาเผาขยะติดเชื้อ จำนวน 1 เตา งบประมาณ 35.5 ล้านบาท รายละเอียด ดังนี้

● โครงการจัดซื้อเตาเผาศพปลอดมลพิษ ได้ดำเนินการจัดซื้อเตาเผาศพปลอดพิษ และนำไปติดตั้งในวัด เพื่อเผาศพ จำนวน 9 เตา รวมเป็นเงิน 22.05 ล้านบาท (ได้จ่ายแล้ว 17,640,000 บาท เพื่อดำเนินการติดตั้งแบบชั่วคราว) และส่งมอบให้ อปท. ดังนี้

ทม.กระบี่ อ.เมือง จ.กระบี่	วัดวิภาจูฑามาตร	จำนวน	1 เตา
ทม.กระบี่ อ.เมือง จ.กระบี่	วัดแก้วโกรวาราม	จำนวน	1 เตา
อบต.ไสไทย อ.เมือง จ.กระบี่	วัดไสไทย	จำนวน	1 เตา
ทม.ตะกั่วป่า อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา	วัดคงคาภิมุข	จำนวน	1 เตา
ทม.ตะกั่วป่า อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา	วัดคีรีเขต	จำนวน	1 เตา

อบต.บางม่วง อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา	สำนักสงฆ์บ้านน้ำเค็ม จำนวน		1 เตา
อบต.คึกคัก อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา	วัดคมนียเขต	จำนวน	1 เตา
อบต.ลำแก่น อ.ท้ายเหมือง จ.พังงา	วัดหลักแก่น	จำนวน	1 เตา

(4) สรุปข้อมูลการช่วยเหลือระยะฟื้นฟูบูรณะ

- การฟื้นฟูบูรณะส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย 1,663.3 ล้านบาท
- การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานและการโยธา 322.5 ล้านบาท
- การช่วยเหลือของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค 103.6 ล้านบาท
- การช่วยเหลือของการประปาส่วนภูมิภาค 371.8 ล้านบาท
- การฟื้นฟูบูรณะสถานศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ 308.6 ล้านบาท
- การสำรวจ และวิจัยการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 1,146.3 ล้านบาท
- การช่วยเหลือเงินกองทุนสำนักนายกรัฐมนตรีให้ ส่วนราชการต่างๆ (ยกเว้นการช่วยเหลือรายบุคคล) 362.5 ล้านบาท
- การช่วยเหลือของกระทรวงแรงงงานจากกองทุน ประกันสังคมและการไกล่เกลี่ยปัญหาแรงงาน 372.2 ล้านบาท รวมวงเงินทั้งสิ้น 4,651 ล้านบาท

2.2.4.2 เหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มภาคเหนือ 5 จังหวัด ปี 2549

จากข้อมูลของศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย เมื่อวันที่ 9 สิงหาคม 2549 สรุปได้ดังนี้

1) สาเหตุการเกิด

ในระหว่างวันที่ 21-23 พฤษภาคม 2549 ร่องความกดอากาศต่ำกำลังแรงพาดผ่านภาคเหนือตอนล่าง ทำให้มีฝนตกหนักมากในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง โดยมีปริมาณน้ำฝนสูงสุด วัดได้ 330 มม. ที่ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ ทำให้เกิดน้ำป่าไหลหลากและดินถล่มเข้าท่วม อำเภอลับแล ท่าปลา และอำเภอเมืองอุตรดิตถ์ จังหวัดอุตรดิตถ์ อำเมืองฯ เด่นชัย และสูงเม่น จังหวัดแพร่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย เป็นเหตุให้ประชาชนเสียชีวิต/สูญหายและบาดเจ็บกว่า 100 คนเศษ บ้านเรือนราษฎร สิ่งสาธารณประโยชน์และทรัพย์สินของประชาชนตลอดจนสถานที่ราชการได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก

2) การแจ้งเตือนภัยของกระทรวงมหาดไทย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้มีวิทยุเกี่ยวกับสภาวะอากาศฝนตกหนักและคลื่นลมแรงจากอิทธิพลของมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือในพื้นที่จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน พะเยา แพร่ น่าน ตาก กำแพงเพชร อุตรดิตถ์ พิจิตร สุโขทัย อุทัยธานี พิษณุโลก และเพชรบูรณ์ รวมทั้งศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 8 กำแพงเพชร เขต 9 พิษณุโลก เขต 10 ลำปาง ตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2549 แล้ว และได้แจ้งอย่างต่อเนื่องในวันที่ 22 23 และ 24 พฤษภาคม 2549 โดยให้จังหวัดแจ้งเตือนประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เสี่ยงภัยให้ระมัดระวังภัยจากภาวะน้ำท่วมฉับพลันและน้ำป่า

ไหลหลาก และกำชับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง อำเภอ/กิ่งอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จัดเจ้าหน้าที่อยู่ปฏิบัติงานติดตามสถานการณ์เฝ้าระวังตลอด 24 ชั่วโมง จากเวบไซต์กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เชื่อมโยงกับกรมอุตุนิยมวิทยา เพื่อตรวจสอบสภาพกลุ่มฝนจากเรดาร์ของกรมอุตุนิยมวิทยาทุกชั่วโมง และสภาพน้ำท่าจากเว็บไซต์กรมชลประทานทุกระยะ เพื่อเตรียมรับสถานการณ์อุทกภัยที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่รับผิดชอบตามแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัดและอำเภอ/กิ่งอำเภอที่กำหนด

3) สรุปสถานการณ์อุทกภัยในภาพรวม

(1) พื้นที่ประสบภัย รวม 5 จังหวัด 26 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 171 ตำบล 1,200 หมู่บ้าน ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ ลำปาง และน่าน

(2) ความเสียหาย

- **ผู้เสียชีวิต 88 คน** จังหวัดอุตรดิตถ์ 75 คน (ลับแล 23 คน ท่าปลา 29 คน เมือง 23 คน) จังหวัดสุโขทัย 8 คน (ศรีสัชนาลัย 6 คน ศรีสำโรง 1 คน และเมืองฯ 1 คน) และจังหวัดแพร่ 5 คน (เมือง) สูญหาย 29 คน จังหวัดอุตรดิตถ์ 28 คน (ลับแล 4 คน ท่าปลา 24 คน) และจังหวัดสุโขทัย 1 คน (ศรีสัชนาลัย) ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 352,016 คน 108,542 ครัวเรือน อพยพ 10,601 คน
- **บ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง 704 หลัง** (จังหวัดอุตรดิตถ์ 479 หลัง จังหวัดแพร่ 135 หลัง จังหวัดสุโขทัย 89 หลัง และ จังหวัดน่าน 1 หลัง) **บ้านเรือนเสียหายบางส่วน 4,314 หลัง** (จังหวัดอุตรดิตถ์ 3,813 หลัง จังหวัดสุโขทัย 156 หลัง และจังหวัดแพร่ 345 หลัง)
- **ด้านทรัพย์สิน** ถนน 1,028 สาย สะพาน 176 แห่ง พื้นที่การเกษตร 714,793 ไร่ วัด/โรงเรียน/สถานที่ราชการ 226 แห่ง พนังกั้นน้ำ 15 แห่ง ท่อระบายน้ำ 314 แห่ง ทำนบ/ฝายเหมือง 245 แห่ง บ่อปลา/กุ้ง/ตะพาบ 5,345 บ่อ ปศุสัตว์ 76,610 ตัว สัตว์ปีก 260,148 ตัว
- **มูลค่าความเสียหายเบื้องต้นประมาณ 1,443,435,387 บาท** (ไม่รวมความเสียหายบ้านเรือนและทรัพย์สินราษฎร)

4) การแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือประชาชนในช่วงวิกฤต 7 วันแรก (วันที่ 22-28 พ.ค. 2549)

(1) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นายอนุชา โมกขะเวส) รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นายพงศ์เผ่า เกษทอง) และผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการบรรเทาสาธารณภัย (นายบัณฑิตย์ เทวีทิวารักษ์) ได้เดินทางไปอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์ และจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย กระทรวงมหาดไทยขึ้นที่ค่ายพิชัยดาบหัก จังหวัดทหารบกอุตรดิตถ์ (ตั้งแต่วันที่ 22 พ.ค. 2549) เพื่อเป็นศูนย์อำนวยการและประสานงานการช่วยเหลือกับ 5 จังหวัดที่ประสบภัย โดยมีทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งทหาร ตำรวจ หน่วยงาน และมูลนิธิอาสาสมัครต่างๆ ร่วมปฏิบัติงาน

(2) การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาวะฉุกเฉินเร่งด่วน ผู้ว่าราชการจังหวัดได้ใช้จ่ายเงินทดรองราชการ (งบ 50 ล้านบาท) เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านข้าวกล่อง น้ำดื่ม สิ่งจำเป็นต่อการยังชีพ เครื่องอุปโภคบริโภค ค่าซ่อมแซมบ้านเรือนที่เสียหาย ค่าจัดการศพ การส่งเครื่องจักรกลเข้าปิดเส้นทางและซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหาย สำหรับพื้นที่การเกษตร และปศุสัตว์ บ่อปลาที่สูญหายอยู่ระหว่างการสำรวจและจะได้ให้ความช่วยเหลือโดยด่วนต่อไป

(3) เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2549 นายกรัฐมนตรี ในขณะนั้น (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) ได้ประชุมติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ภาคเหนือ ณ ทำเนียบรัฐบาล โดยได้แบ่งมอบภารกิจในการแก้ไขปัญหาพื้นฟูบูรณะช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- รองนายกรัฐมนตรี (นายสุรเกียรติ เสถียรไทย) รับผิดชอบจังหวัดสุโขทัย และจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (นายสมศักดิ์ เทพสุทิน) รับผิดชอบจังหวัดสุโขทัย และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) รับผิดชอบจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยให้มีหน้าที่ในการอำนวยการประสานงานเร่งรัดหน่วยงานต่างๆ เข้าช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่
- รองนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) รับผิดชอบจังหวัดแพร่ น่าน และลำปาง
- อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นายอนุชา โมกขะเวส) ได้สั่งการให้ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตในพื้นที่ภาคเหนือ ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคกลาง จัดส่งเจ้าหน้าที่ 352 คน เรือท้องแบน 75 ลำ อุปกรณ์กู้ภัย เครื่องจักรกล ชุดซ่อมสร้างทาง รวม 126 คัน และเครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม เสื้อผ้า ผ้าห่ม ฯลฯ ไปช่วยเหลือจังหวัดที่ประสบภัยตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม 2549 จนถึงปัจจุบัน และขอยกเว้นระเบียบเงินทดรองราชการให้หน่วยทหารเบิกจ่ายเงินทดรองราชการจากจังหวัดที่เข้าไปปฏิบัติงานได้ รวมทั้งขออนุมัติกระทรวงการคลังขยายวงเงินทดรองราชการให้แก่ 3 จังหวัด คือ อุตรดิตถ์ สุโขทัย และแพร่ ที่ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงจาก 50 ล้านบาท เป็น 100 ล้านบาท และยกเว้นการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้สั่งการให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลในภาคเหนือส่งเครื่องจักรกลไปช่วยเหลือจังหวัดอุตรดิตถ์ สุโขทัย และแพร่ เพื่อฟื้นฟูบูรณะเปิดเส้นทางคมนาคม เก็บรื้อเศษไม้ และขยะในพื้นที่
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย จัดรถสื่อสารผ่านดาวเทียมไปติดตั้งระบบสื่อสารและระบบประชุม VDO CONFERENCE กับจังหวัดที่ประสบภัย ณ ค่ายพิชัยดาบหัก จังหวัดอุตรดิตถ์
- สนธิกำลังจากหน่วยทหาร (กองทัพภาคที่ 3 จังหวัดทหารบกอุตรดิตถ์ หน่วยทหารพัฒนา ฯลฯ) ตชด. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หน่วยงานอื่นๆ กำลังพล 5,938 คน เครื่องจักรกล 666 คัน และอากาศยานเข้าไปปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัย 5 จังหวัด

5) การปฏิบัติงานค้นหาผู้สูญหายและการซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์

(1) ผลการปฏิบัติงานค้นหาผู้สูญหายบริเวณปากน้ำลี อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

- เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2549 รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) ได้เดินทางไปประชุมและอำนวยการค้นหาผู้สูญหายร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ และชุดค้นหาทางน้ำของกองทัพเรือ ตำรวจน้ำ เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน และกรมการขนส่งทางน้ำฯ ณ บริเวณปากน้ำลี อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์
- กำลังพล ชุดค้นหาทางน้ำของกองทัพเรือและตำรวจน้ำ เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมชลประทาน กรมการขนส่งทางน้ำ เจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจตระเวนชายเดน ฝ่ายปกครอง สาธารณสุข องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ออป.) อบต.นางพญา อาสาสมัคร ราษฎรบริเวณใกล้เคียง รวม 140 คน ร่วมค้นหาผู้สูญหายโดยมอบให้ พ.ท.ยงยุทธ เหล่าเขตกาล ผบ.ม.พัน 7 เป็นหัวหน้าชุด

- เครื่องจักรกลที่ใช้ปฏิบัติงาน
  - กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สนับสนุนรถแบ็คโฮ 2 คัน รถแทรกเตอร์ 1 คัน เรือท้องแบนพร้อมเครื่องยนต์ 1 ลำ
  - กรมชลประทาน สนับสนุนเรือขุด 2 ลำ
  - กรมประมง สนับสนุนเรือเร็ว 2 ลำ
  - กรมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชยนาวี สนับสนุนเรือขุด 1 ลำ
  - อำเภอท่าปลา สนับสนุนเรือหางยาวจำนวน 14 ลำ
  - กองทัพเรือและตำรวจน้ำ สนับสนุนนักประดาน้ำพร้อมอุปกรณ์
  - ออป. สนับสนุนแพขนานยนต์ จำนวน 1 ลำ
- วิธีการดำเนินการ
  - ใช้แพขนานยนต์ และเรือเร็วดึง/ดัน เศษกองไม้ให้ไกล้ตลิ่ง
  - ใช้รถแบ็คโฮตักเศษไม้กระจายตัว
  - ใช้นักประดาน้ำค้นหาศพใต้เศษซากไม้
- ผลการดำเนินงาน พบศพเพิ่มเติม จำนวน 7 ศพ เป็นหญิง 2 ศพ ชาย 4 ศพ และยุติการค้นหาเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2549

(2) ซ่อมแซมเปิดเส้นทางในพื้นที่วิกฤติ 3 จังหวัด 5 อำเภอ 9 จุด

(3) ซ่อมแซมระบบไฟฟ้า/ประปา/โทรศัพท์

- ระบบไฟฟ้า จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ อ.เมืองฯ ท่าปลา และลับแล สำหรับที่อำเภอท่าปลา ได้แก่ บ้านน้ำต๊ะ บ้านน้ำรี ได้ติดตั้งเครื่องปั่นไฟชั่วคราว และซ่อมแซมสายส่งไฟจ่ายไฟได้เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2549
- ระบบประปา ระบบประปาหมู่บ้าน ซ่อมแซม โดยกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- ระบบโทรศัพท์

(4) การรับ-จ่ายเครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม

- ตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจที่ค่ายพระยาพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นศูนย์รับ-จ่ายสิ่งของบริจาคกลางในพื้นที่กระจายการช่วยเหลือให้ทั่วถึง
- ตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจจังหวัดและอำเภอ ใน 5 จังหวัด

(5) การซ่อมแซมบ้านเรือนราษฎรและที่อยู่อาศัยชั่วคราว

- จัดชุดทหารและนักเรียนอาชีวะเป็นชุดซ่อมแซม
- จังหวัดร่วมกับกรมป้องกันฯ และกระทรวงพัฒนาสังคม จัดหาที่อยู่อาศัยชั่วคราว (บ้านชั่วคราว) ให้แก่ผู้ประสบภัยบ้านเสียหาย ได้ดำเนินการแล้วเสร็จวันที่ 15 มิถุนายน 2549

(6) การดูแลรักษาพยาบาลและควบคุมโรค โดยกระทรวงสาธารณสุข จัดชุดแพทย์เคลื่อนที่เข้าดูแลผู้ประสบภัยในพื้นที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

(7) การรื้อเศษซากปรักหักพัง

- แบ่งมอบพื้นที่และภารกิจให้หน่วยงานที่มีเครื่องจักรกล ทหาร กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท ตชด. ท้องถิ่น ฯลฯ กำหนดแล้วเสร็จวันที่ 9 มิถุนายน 2549

- ในส่วนของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดำเนินการปรับพื้นที่เก็บซากปรักหักพังที่ตำบลช่อแฮ บ้านร่องอากาศ อำเภอเมือง จ.แพร่ แล้วเสร็จ และที่ตำบลบ้านด่านนาขาม ม.1-4 และทางเข้าน้ำตกแม่พูล อ.ลับแล แล้วเสร็จ

(8) สำรวจความเสียหายและจ่ายเงินช่วยเหลือ

- กรมป้องกันฯ ร่วมกับจังหวัด อำเภอ ท้องถิ่น สำรวจความเสียหาย
- จ่ายเงินช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ช่วยเหลือเบื้องต้น เป็นค่าจัดการศพ เครื่องครัว ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ ค่าบ้านเรือนเสียหาย

6) การตรวจติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของรัฐมนตรี (ในระหว่างวันที่ 19 มิถุนายน - 27 กรกฎาคม 2549)

(1) วันที่ 24 พฤษภาคม 2549 เวลา 10.00 น. นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) พร้อมคณะได้เดินทางไปยังเขตเทศบาลตำบลหัวดง บ้านห้วยใต้ อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อตรวจเยี่ยมมอบเงินค่าจัดการศพ และถุงยังชีพ แก่ผู้ประสบภัย และสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้แล้วเสร็จภายใน 2-3 วัน พร้อมทั้งให้ทางกองทัพบก และกองทัพอากาศ นำเครื่องจักรกลและเฮลิคอปเตอร์เข้าไปช่วยเหลือเป็นการเร่งด่วน

(2) วันที่ 25 พฤษภาคม 2549 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พล.อ.อ.คงศักดิ์ วันทนา) พร้อมคณะ ได้เดินทางไปตรวจสถานการณ์อุทกภัยที่จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์ มอบสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่เทศบาลตำบลช่อแฮ อำเภอเมือง จังหวัดแพร่ วัดบ้านเฉย และเทศบาลตำบลบ้านด่านนาขาม อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ ต่อมารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พร้อมคณะได้มาตรวจเยี่ยมการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยฯ ค่ายพิชัยดาบหัก จังหวัดอุตรดิตถ์

(3) วันที่ 25 พฤษภาคม 2549 รองนายกรัฐมนตรี (นายสุรเกียรติ เสถียรไทย) และรัฐมนตรีช่วยการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) พร้อมคณะได้เดินทางไปตรวจสถานการณ์อุทกภัยที่จังหวัดสุโขทัยและจังหวัดอุตรดิตถ์ ในการนี้ได้ประชุมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ณ ค่ายพิชัยดาบหัก เร่งรัดดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยเร่งด่วน ดังนี้

- ให้จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งศูนย์อำนวยการฯ ในระดับพื้นที่ 3 จุด และกำหนดผู้รับผิดชอบดังนี้
  - อ.ลับแล มอบรองผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ (นายสุขสันต์ วนะภูติ)
  - อ.ท่าปลา มอบรองผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ (นายจักรินทร์ เปลี่ยนวงษ์)
  - อ.เมืองฯ มอบปลัดจังหวัดอุตรดิตถ์ (นายสมพงศ์ อรุณโรจน์ปัญญา)
- การปฏิบัติงานของศูนย์อำนวยการฯ 3 ศูนย์ เน้นในเรื่องระบบฐานข้อมูลความเสียหายการให้ความช่วยเหลือ การประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การบริหารจัดการระบบการรับ-จ่ายสิ่งของ บริจาค ช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ทั่วถึง
- ให้มีการประชุมศูนย์ระดับจังหวัด และอำเภอ วันละ 2 ครั้ง ช่วงเช้าเวลา 08.00-09.00 น. เพื่อมอบภารกิจ ช่วงเย็นเวลา 18.00-19.00 น. เพื่อสรุปผลการปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาอุปสรรค

- แบ่งมอบภารกิจให้ศูนย์อำนวยการฯ ของจังหวัดและอำเภอ เป็น 14 ฝ่าย และกำหนดเจ้าภาพรับผิดชอบให้ชัดเจนได้แก่ ฝ่ายค้นหาผู้สูญหาย การจัดหาอาหารและน้ำดื่ม การจัดที่อยู่อาศัยซ่อมแซม เส้นทางคมนาคม ซ่อมแซมระบบไฟฟ้า-ประปา-โทรศัพท์ รับ-แจกจ่ายสิ่งของบริจาค ประสานงานและปฏิบัติการวางระบบสื่อสาร ประชาสัมพันธ์ อำนวยการ รักษาพยาบาล ติดตามประเมินผลและรับเรื่องราวร้องทุกข์ และฝ่ายฟื้นฟูและทำความสะอาด โดยมีเจ้าภาพรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน
- วันที่ 28 พฤษภาคม 2549 ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี (พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร) ได้ประชุมตรวจติดตามการปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย ณ ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยฯ ค่ายพิชัยดาบหัก จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการคลัง (นายวราเทพ รัตนากร) ปลัดกระทรวงมหาดไทย (นายสุจริต ปัจฉิมนันท์) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (นายอนุชา โมกขะเวส) แม่ทัพภาพที่ 3 แม่ทัพน้อยที่ 3 ผบ.หน่วยทหารที่ปฏิบัติงานในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมผ่านระบบ VDO Conference ไปยังจังหวัดที่ประสบอุทกภัยและโคลนถล่ม และมอบนโยบายและข้อสั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัด 5 จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เร่งดำเนินการดังนี้
  - ให้จังหวัดจัดคาราวานแก้จน เข้าไปดูแลในหมู่บ้านที่ประสบภัยพิบัติ เพื่อลงไปดูแล ช่วยเหลือประชาชนและจัดงบประมาณลงไปช่วยเหลือ
  - เศษซากต้นไม้ที่ไหลหลากลงมาเป็นจำนวนมาก ให้หน่วยงานที่มีเครื่องจักรกลระดมเข้าไปรื้อออกและให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเจ้าของพื้นที่ประสานงานกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ ออป.จัดรถบรรทุกส่งเข้าโรงงานที่จังหวัดสระบุรี
  - การจัดที่อยู่อาศัยใหม่ สำหรับราษฎรที่บ้านเสียหายทั้งหลัง ซึ่งบางจุดต้องอพยพออกมอบให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสมมีความลาดชันไม่เกิน 30 องศา ทั้งนี้ มีมูลนิธิ/ภาคเอกชน จะช่วยเหลือสร้างบ้านถาวรแก่ราษฎรที่บ้านเรือนเสียหายทั้งหลังทั้งหมดสำหรับการจ่ายเงินค่าชดเชยบ้านเสียหายทั้งหลังให้จ่ายตามระเบียบกระทรวงการคลัง เพื่อเป็นเงินทุนประกอบอาชีพต่อไป
- การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบฯ ที่มีข้อมูลชัดเจนแล้ว ให้จ่ายทันที เช่น ค่าจัดการศพ ค่ารักษาพยาบาล ค่าเครื่องครัว เป็นต้น โดยดำเนินการให้เสร็จภายในวันอังคารที่ 30 พฤษภาคม 2549 สำหรับที่ต้องรอสำรวจข้อมูลให้ชัดเจนก่อน เช่น พืชส่วน ปศุสัตว์ ให้จ่ายภายหลัง
- ให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) ดูแลเพิ่มเติมกองทุน SML ให้แก่หมู่บ้านที่ประสบภัยได้รับความเสียหายรุนแรงเพิ่มเติมเป็นกรณีพิเศษ
- ให้กองทัพกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีการประสานงานและกำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นอีกอย่างใกล้ชิด
- การดูแลเด็กกำพร้าและนักเรียน ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการดูแลช่วยเหลือโดยเร่งด่วน
- ให้กองทัพเรือจัดชุดค้นหาทางน้ำ (นักประดาน้ำ) ค้นหาศพในอ่างเก็บน้ำที่คาดว่ามีศพของผู้สูญหายอยู่

- ให้กองทัพอากาศสนับสนุนเฮลิคอปเตอร์ขนาดเล็ก นำส่งเครื่องอุปโภคบริโภค น้ำดื่ม ยารักษาโรค เครื่องนุ่งห่ม สิ่งจำเป็นต่อการยังชีพในพื้นที่บ้านน้ำรี หรือจุดอื่นที่ห่างไกลจนกว่าการเปิดเส้นทางแล้วเสร็จ

- มอบรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช) สรุปรายงานความเสียหายและขออนุมัติหลักการวงเงินงบประมาณช่วยเหลือผู้ประสบภัยในครั้งนี้ต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีในวันที่ 30 พฤษภาคม 2549

7) การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของหน่วยงานต่าง ๆ

(1) กองทัพภาคที่ 3 ได้จัดส่งเฮลิคอปเตอร์ ขนย้ายผู้ป่วยจากอำเภอลับแล อำเภอท่าปลา ไปรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลอุตรดิตถ์

(2) กองทัพบก โดยกองทัพบกภาคที่ 3 จทบ.อต. และหน่วยกำลังในพื้นที่ จัดกำลังพล 807 นาย รถบรรทุก 55 คัน เรือท้องแบน 80 ลำ เฮลิคอปเตอร์ 4 เครื่อง ถุงยังชีพ 10,300 ถึง ไปช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(3) กองทัพเรือ จัดเรือท้องแบน กำลังพล 100 นาย จำนวน 16 ลำ รถบรรทุก 8 คัน ถุงยังชีพ 2,000 ชุด น้ำดื่ม 10,000 ขวด

(4) กองทัพอากาศ จัดเฮลิคอปเตอร์ จากกองบิน 2 ลพบุรี จำนวน 2 เครื่อง

(5) หน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ กองกำกับการ ตชด.6 กองบังคับการฝึกพิเศษ ค่ายรามคำแหง 80 นาย กองร้อยอาสารักษาดินแดน 150 นาย อปพร. และภาคเอกชนเข้าให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่

(6) กองทัพอากาศของประเทศสิงคโปร์ สนับสนุนเครื่องบินเฮลิคอปเตอร์ชินุก 3 ลำมาปฏิบัติงานช่วยเหลือบ้านน้ำลี ตำบลน้ำหมัน อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

8) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2549 ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่าความเสียหายจากอุทกภัยและโคลนถล่มในพื้นที่ 5 จังหวัด ภาคเหนือครั้งนี้สร้างความเสียหายให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนพื้นที่การเกษตร สิ่งสาธารประโยชน์ ได้แก่ ถนน สะพาน ทำนบ เหมือง ฝาย ระบบประปาหมู่บ้าน และอื่นๆ ได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก และแม้ว่าจังหวัดที่ประสบภัยมีวงเงินทดรองราชการ 50 ล้านบาท ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ เพื่อให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากพื้นที่ประสบภัยครั้งนี้ได้รับความเสียหายอย่างรุนแรงเป็นบริเวณกว้าง จำเป็นต้องเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือประชาชนโดยเร่งด่วน โดยเฉพาะบ้านเรือนราษฎรที่เสียหาย การรื้อซากเศษไม้ ซากวัสดุบ้านเรือน การซ่อมแซมบ้านการก่อสร้างบ้านถาวรทดแทนบ้านเดิม การซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชำรุดเสียหาย ซึ่งมีเป็นจำนวนมากให้กลับคืนสภาพปกติ ตลอดจนต้องเร่งส่งเสริมสนับสนุนการฟื้นฟูด้านอาชีพให้แก่หมู่บ้าน/ชุมชนที่ประสบภัย กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการ ดังนี้

(1) ขออนุมัติให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีบ้านเรือนเสียหายตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ดังนี้

- กรณีบ้านเรือนเสียหายบางส่วน จากเดิมที่กำหนดเท่าที่จ่ายจริงหลังละไม่เกิน 20,000 บาท เป็นเท่าที่จ่ายจริงหลังละไม่เกิน 40,000 บาท
- กรณีบ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง จ่ายตามระเบียบหลังละไม่เกิน 30,000 บาท และได้รับความช่วยเหลือเข้าอยู่อาศัยในบ้านถาวรที่ทางมูลนิธิ/ภาคเอกชนจัดสร้างให้

สำหรับกรณีผู้ประสบภัยบ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง ประสงค์สร้างบ้านอยู่อาศัยในที่ดินเดิมซึ่งมีเอกสารสิทธิ์ของตนเองจะให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม จากหลังละไม่เกิน 30,000 บาท เป็นครั้งละไม่เกิน 60,000 บาท โดยการช่วยเหลือให้ใช้จ่ายจากเงินทดรองราชการฯ (งบ 50 ล้านบาท) ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดได้เป็นกรณีพิเศษ

(2) ขออนุมัติงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ในวงเงิน 500 ล้านบาท เพื่อซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ชำรุดเสียหายในพื้นที่ 5 จังหวัด ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมอบหมายให้คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติมีหน้าที่พิจารณากลั่นกรองความเหมาะสมของโครงการให้ความช่วยเหลือตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด สำหรับรายละเอียดของโครงการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณต่อไป

(3) ขออนุมัติงบกลางฯ ปี พ.ศ.2549 หรืองบอื่น ที่คณะรัฐมนตรีเห็นสมควร ในการจัดสรรเงินตามโครงการพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) ให้กับหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยและโคลนถล่มในพื้นที่ 5 จังหวัด จำนวน 1,046 หมู่บ้าน เป็นกรณีพิเศษ ทั้งนี้ โดยใช้เกณฑ์เฉลี่ยของหมู่บ้านขนาดกลาง (M = 250,000 บาท) เป็นเกณฑ์ในการคำนวณ รวมเป็นเงิน 536,500,000 บาท

คณะรัฐมนตรีเห็นชอบในหลักการ โดยให้นำเรื่องดังกล่าวไปเสนอผ่านคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคเหนือที่มีรองนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ลิปตพัลลภ) เป็นประธานเพื่อพิจารณาการช่วยเหลือในภาพรวม

9) คณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและดินถล่ม 5 จังหวัดภาคเหนือ ที่ผ่านคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ (รองนายกรัฐมนตรี นายสุวัฒน์ ลัปตภัลลภ) เป็นประธาน มียอดวงเงินงบประมาณที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้วตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2549 วงเงิน 3,225,483,130 บาท ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการช่วยผู้ประสบอุทกภัย (ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน)

- ใช้เงินบริจาคของสำนักนายกรัฐมนตรีและเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546 (ปัจจุบันใช้จ่ายแล้ว จำนวน 101,773,199 บาท)
- จากเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ในอำนาจของจังหวัด (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

(2) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ว่างงาน (ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 341,602,350 บาท

(3) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร (ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 417,363,135 บาท

(4) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย (อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 65,000,000 บาท

(5) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อผู้ประสบอุทกภัย (ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน)

- ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยโดยให้สินเชื่อ ลดหย่อนดอกเบี้ย หรือช่วยเหลือด้านการเงินอื่นๆ โดยมีลูกค้าทั้งหมด จำนวน 112,780 ราย

(6) คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัยและฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนแก่ผู้ประสบอุทกภัย (ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 152,825,000 บาท

(7) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 69,411,000 บาท

(8) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 505,955,468 บาท

(9) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและการโยธา (รองปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 1,369,879,113 บาท

(10)คณะอนุกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 181,919,434 บาท

(11)คณะอนุกรรมการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านสาธารณสุข (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน)

- ใช้เงินงบกลาง จำนวน 121,527,630 บาท

10) สรุปการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

ในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยภาคเหนือในความรับผิดชอบของกระทรวงมหาดไทย มีดังนี้

(1) ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 (ข้อมูล ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2549 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย)

- ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นเงิน 91,109,978 บาท แยกได้ดังนี้
  - ค่าด้านการจัดการศพ จำนวน 88 ราย เป็นเงิน 1,920,000 บาท
  - ค่าช่วยเหลือญาติผู้สูญหาย จำนวน 25 ราย เป็นเงิน 750,000 บาท
  - ค่าช่วยเหลือญาติผู้บาดเจ็บ จำนวน 1,045 ราย เป็นเงิน 2,196,000 บาท
  - ค่าที่อยู่อาศัย จำนวน 4,985 ราย เป็นเงิน 51,692,121 บาท
  - ค่าเครื่องมือ/ทุนประกอบอาชีพ จำนวน 30 ราย เป็นเงิน 265,800 บาท
  - ค่าเครื่องนุ่มห่ม จำนวน 751 ราย เป็นเงิน 771,800 บาท
  - ค่าอาหารจัดเลี้ยง จำนวน 237,491 ราย เป็นเงิน 18,602,498 บาท
  - ค่าอื่นๆ เป็นเงิน 14,911,759 บาท
- ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นเงิน 16,487,090 บาท
- ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นเงิน 6,497,970 บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 114,095,038 บาท

(2) การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ประเภทผู้ประกอบการรายย่อย (ข้อมูล ณ วันที่ 7 สิงหาคม 2549 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น)

- จังหวัดแพร่ จ่ายเงินช่วยเหลือแล้ว จำนวน 291 ราย เป็นเงิน 3,186,605 บาท
- จังหวัดสุโขทัย จ่ายเงินช่วยเหลือแล้ว จำนวน 806 ราย เป็นเงิน 9,428,775 บาท
- จังหวัดอุตรดิตถ์ จ่ายเงินช่วยเหลือแล้ว จำนวน 2,885 ราย เป็นเงิน 35,989,340 บาท

รวมจ่ายเงินช่วยเหลือ จำนวน 3,982 ราย เป็นเงิน 48,604,720 บาท

11) การฝึกอบรมเสริมสร้างทักษะการแจ้งเตือนภัยแก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมดินถล่ม

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการฝึกอบรมจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครเตือนภัยดินถล่ม หรือ "มิสเตอร์เตือนภัย" ในพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ดินถล่ม ร่วมกับกรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรมทรัพยากรธรณี กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช และศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ ทั้งนี้ได้ร่วมกันวางแผนการฝึกอบรม ซักซ้อมนโยบายในระหว่างวันที่ 31 กรกฎาคม – 1 สิงหาคม 2549 ณ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และจะได้ทำการฝึกอบรมประชาชนในจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วม ดินถล่ม จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน ให้ทำหน้าที่ เป็นอาสาสมัครแจ้งเตือนภัย "มิสเตอร์เตือนภัย" เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังติดตามสถานการณ์ระดับน้ำ ปริมาณน้ำฝน และใช้เครื่องมือสื่อสารแจ้งเตือนภัยให้ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยอพยพไปยังพื้นที่ปลอดภัย โดยจะเริ่มดำเนินการฝึกอบรมเพื่อจัดตั้งเครือข่ายอาสาสมัครเตือนภัยในพื้นที่ภาคเหนือเป็นลำดับแรก ตั้งแต่วันที่ 7-18 สิงหาคม 2549

2.2.4.3 เหตุการณ์อุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี 2549

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้รายงานต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 โดยสรุปสถานการณ์อุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา เริ่มตั้งแต่วันที่ 27 ส.ค. 2549 ถึงวันที่ 8 ม.ค. 2550 มีดังนี้

1) พื้นที่ประสบภัย รวม 47 จังหวัด 442 อำเภอ 40 กิ่งอำเภอ 16 เขต 3,054 ตำบล 20,625 หมู่บ้าน และราษฎรได้รับความเดือดร้อน 5,198,814 คน 1,430,085 ครัวเรือน

2) ความเสียหาย

(1) ผู้เสียชีวิต จำนวน 341 คน (โดยจังหวัดที่มีผู้เสียชีวิตมาก 10 ลำดับแรก ได้แก่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 72 คน พิจิตร 34 คน อ่างทอง 31 คน นครสวรรค์ 28 คน สิงห์บุรี 26 คน สุพรรณบุรี 19 คน สุโขทัย 15 คน ชัยนาท 14 คน ปราจีนบุรี 12 คน และจังหวัดพิษณุโลก 11 คน)

(2) ด้านทรัพย์สิน บ้านเรือนเสียหายทั้งหลัง 856 หลัง เสียหายบางส่วน 48,755 หลัง ถนน 10,391 สาย สะพาน 671 แห่ง ท่อระบายน้ำ 1,085 แห่ง ทำนบ/ฝาย/เหมือง 778 แห่ง พื้นที่การเกษตรเสียหาย 5,605,559 ไร่ บ่อปลา/กุ้ง 113,260 บ่อ ปศุสัตว์ 142,211 ตัว วัด 743 แห่ง โรงเรียน 682 แห่ง

(3) มูลค่าความเสียหายเบื้องต้นเท่าที่สำรวจได้ ประมาณ 7,707,574,527 บาท

3) สถานการณ์น้ำที่ท่วมขังในพื้นที่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาลดลงเข้าสู่ภาวะปกติช้ากว่าจุดอื่นๆ โดยจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เร่งจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามนโยบายของรัฐบาล

1. การตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) และอำนาจหน้าที่

เนื่องจากในปี 2549 ได้เกิดสถานการณ์อุทกภัยขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และสูญหาย รวมทั้งทรัพย์สิน บ้านเรือนราษฎร สิ่งสาธารณูปโภค พื้นที่การเกษตร ตลอดจนสถานที่ราชการได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบูรณาการงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นให้กลับฟื้นคืนสภาพปกติได้โดยเร็ว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 11 (6) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2534 สำนักนายกรับมนตรีจึงมีคำสั่งที่ 216/2549 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2549 แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เรียกโดยย่อว่า "คชอ." มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1) องค์ประกอบ

(1) นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
(2) รองนายกรัฐมนตรี (นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์)	รองประธานกรรมการ
(3) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)	กรรมการ
(4) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
(5) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
(6) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
(7) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ

(8) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(9) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
(10)เลขาธิการสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
(11)ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
(12)ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
(13)ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
(14)ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
(15)ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
(16)ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
(17)ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
(18)ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
(19)ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
(20)ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
(21)ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
(22)ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
(23)ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
(24)ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
(25)ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
(26)ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
(27)ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
(28)ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
(29)เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
(30)ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
(31)ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
(32)ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
(33)ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
(34)ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
(35)ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนากองบัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
(36)ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
(37)อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
(38)อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ
(39)อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
(40)อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
(41)อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา	กรรมการ
(42)ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและเลขานุการ

(43)หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(44)ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำเขตตรวจราชการ ที่ประสบอุทกภัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(45)ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายพันธุ์ชัย วัฒนชัย)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
(46)ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

2) อำนาจหน้าที่

(1) อำนวยการ กำกับ ติดตามการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งก่อสร้างที่เป็นสาธารณประโยชน์ และจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่ทุกจังหวัดของประเทศ

(2) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรภาคเอกชน ในการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เกิดการบูรณาการในด้านต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว กรณีที่เป็นอุทกภัยร้ายแรง หรืออุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศ เกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะปฏิบัติได้ตามปกติ

(3) ติดตามประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานตามแนวทางมาตรการ และแผนงาน/โครงการในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีทราบอย่างต่อเนื่อง

(4) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามที่ คชอ.มอบหมาย

(5) ขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง และรายงานข้อมูล ผลการดำเนินการ รวมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อ คชอ.

(6) ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

(7) ให้สำนักคณะกรรมการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค (ส.กกภ.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน ติดตามเร่งด่วน จัดทำแนวทาง มาตรการและหลักเกณฑ์ในการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย รวมทั้งเจ้าหน้าที่งานเลขานุการของ คชอ. โดยให้กำหนดตำแหน่งพนักงานราชการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยได้มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆในครั้งแรก 12 คณะ ต่อมาได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการการกลั่นกรองแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยเพิ่มเติมอีก 1 คณะ สรุปได้ตามกลุ่มแผนงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย ได้ดังนี้

1) กลุ่มแผนงาน ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัย และฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนแก่ผู้ประสบภัยมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน

(3) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน

(4) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านสาธารณสุขมีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน

2) กลุ่มแผนงานการให้ความช่วงเหลือด้านอาชีพแก่ผู้ประสบภัย ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ว่างงาน มีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน

(3) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย มีอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นประธาน

(4) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่มีหนี้สินกับสถาบันการเงิน มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน

3) กลุ่มแผนงานบูรณะฟื้นฟูสาธารณะประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและการโยธา มีปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน

(3) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน

4) กลุ่มแผนงานบริหาร ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการ ติดตามประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน

2. การให้ความช่วยเหลือของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ระดมกำลัง เครื่องจักรกล รถยนต์บรรทุกน้ำ พร้อมเจ้าหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำความสะอาดล้างถนน เก็บเศษขยะที่ตกค้างในบริเวณชุมชนให้กลับคืนสู่สภาพปกติ มีการจ่ายเงินค่าจัดการศพ 321 ราย รายละ 15,000 บาท กรณีเป็นหัวหน้าครอบครัว รายละ 40,000 บาท เป็นเงิน 8,315,000 บาท (คงเหลือ 20 ราย อยู่ระหว่างดำเนินการ) และจังหวัดที่ประสบภัยได้ใช้จ่ายเงินช่วยเหลือในด้านต่างๆไปแล้ว 2,350.68 ล้านบาท

3. การให้ความช่วยเหลือของการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้เบิกจ่ายเงินให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1) จ่ายเงินให้ความช่วยเหลือจนถึงวันที่ 5 มกราคม 2550 ดังนี้

(1) ดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือแล้ว จำนวน 12,186 ราย (27 จังหวัด) คิดเป็นร้อยละ 95.85

(2) วงเงินช่วยเหลือที่เบิกจ่ายแล้ว จำนวน 65,345,179 บาท คิดเป็นร้อยละ 96.89

(3) จังหวัดที่ดำเนินการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยครบทุกรายการแล้ว 16 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดชัยนาท เชียงราย ตาก นครปฐม นครราชสีมา นครศรีธรรมราช ปราจีนบุรี ลพบุรี ลำปาง ศรีสะเกษ สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง อุทัยธานี และอุบลราชธานี

2) กรุงเทพฯ ยังไม่ได้ทำการจ่ายเงินช่วยเหลือ เนื่องจากอยู่ระหว่างการวางฎีกาเบิกเงิน จากกรมบัญชีกลาง โดยจะสามารถดำเนินการจ่ายเงินให้ความช่วยเหลือแล้วเสร็จภายในวันที่ 12 มกราคม 2550

4. การให้ความช่วยเหลือของกระทรวงแรงงาน

กระทรวงแรงงานได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) กระทรวงแรงงาน ได้รับอนุมัติงบกลางปี 2549 และ 2550 ในวงเงินจำนวนรวม 151,137,841 บาท เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด จำนวน 42,423 คน เพื่อดำเนินการ 2 โครงการ ดังนี้

(1) โครงการจ้างงานเร่งด่วน จ้างงานผู้ประสบภัยจำนวน 39,844 คน ใช้งบกลางปี 2549 จำนวน 22,575,541 บาท และงบกลางปี 2550 จำนวน 92,974,000 บาท (ซึ่งเป็นงบกลางที่เหลือจ่ายปี 2549 จำนวน 24,708,000 บาท) รวมจำนวน 115,549,541 บาท

(2) โครงการพัฒนาฝีมือและศักยภาพแรงงานดำเนินการ 162 รุ่น จำนวน 2,579 คน ได้รับอนุมัติงบกลาง ปี 2550 จำนวน 35,588,300 บาท

2) การดำเนินงานโครงการจนถึงวันที่ 5 มกราคม 2550 มีผลการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ 14 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดอ่างทอง ชัยนาท สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา พิษณุโลก พิจิตร นครสวรรค์ สระบุรี ปทุมธานี อุทัยธานี นนทบุรี ปราจีนบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี โดยจ้างงานในลักษณะทำความสะอาด บูรณะอาคารสถานที่ สิ่งสาธารณประโยชน์ที่เสียหาย ช่วยปฏิบัติงานในหน่วยงานที่เข้าให้การช่วยเหลือ มีเกณฑ์การจ้างในอัตราวันละ 145 บาท ต่อ คน ระยะเวลาการจ้างคนละ 20 วัน มีผลการจ้างงานแล้ว รวมจำนวน 12,377 คน เบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นค่าจ้างงานให้ผู้ประสบอุทกภัยแล้ว รวมจำนวนทั้งสิ้น 22,216,465 บาท โดยการเบิกจ่ายเงินงบประมาณให้แก่ลูกจ้างบางจังหวัดอยู่ระหว่างดำเนินการ

3) การให้ความช่วยเหลือหลังน้ำลดด้วยการฝึกอาชีพและบริการซ่อมแซมเครื่องใช้ไฟฟ้า รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร ได้ดำเนินการควบคู่กับการดำเนินโครงการจ้างงานเร่งด่วนโดยใช้งบปกติของหน่วยงาน ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2549 ในพื้นที่จังหวัดอ่างทอง ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี นครสวรรค์ พิจิตร น่าน ตาก พิษณุโลก นครปฐม ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี และยโสธร มีผลการช่วยเหลือ ดังนี้

(1) ฝึกและเพิ่มทักษะในการประกอบอาชีพหลังน้ำลด จำนวน 687 คน

(2) บริการซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า จำนวน 2,122 ชิ้น

(3) บริการซ่อมรถจักรยานยนต์ จำนวน 1,018 คัน

(4) บริการซ่อมรถยนต์ จำนวน 10 คัน

(5) บริการซ่อมเครื่องยนต์เล็กเพื่อการเกษตร จำนวน 127 เครื่อง

5. การให้ความช่วยเหลือของกรมชลประทาน

จากการเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและทางลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่างฝั่งตะวันตก ได้กำหนดให้เป็นจุดพักน้ำไม่ให้เข้าสู่กรุงเทพมหานคร เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำมาก ทำให้การลดลงของน้ำท่วมเข้าสู่สภาวะปกติช้ากว่าจุดอื่นๆ โดยเป็นพื้นที่น้ำท่วมขังที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกปี ได้แก่

1) จังหวัดสุพรรณบุรี 3 อำเภอ คือ อำเภอเมือง บริเวณ ตำบลท่าระหัด โคกโคเฒ่า อำเภอบางปลาม้า บริเวณ ตำบลโคกคราม จระเข้ใหญ่ วัดโบสถ์ วัดดาว บางใหญ่ วังน้ำเย็น บ้านแหลม กฤษณา อำเภอสองพี่น้อง บริเวณ ตำบลบางตาเถร บางเลน บางตะเคียน บ้านกุ่ม ต้นตาล มีระดับน้ำท่วมสูงประมาณ 0.40-0.80 เมตร

2) จังหวัดนครปฐม 1 อำเภอ คือ อำเภอบางเลน บริเวณตำบลไผ่หูช้าง หินมูล ไทรงาม บางไทรป่า และ บางปลา มีระดับน้ำท่วมสูงประมาณ 0.70 เมตร

ทางกรมชลประทานได้ร่วมกับหน่วยทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด เข้าไปช่วยแก้ไขปัญหา ดังนี้

1) หน่วยทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด ขุดลอกและกำจัดวัชพืชในเขตอำเภอบางปลาม้า และอำเภอสองพี่น้อง ได้แก่ บริเวณบ่อยืมตามแนวคันกั้นน้ำแม่น้ำสุพรรณ ประตูระบายน้ำบางแม่หม้าย ถึงประตูระบายน้ำสองพี่น้อง, คลองเภาทะลาย, คลองธรรมชาติสายต่างๆในเขตตำบลตะค่า ตำบลองครักษ์ และตำบลกฤษณา ตามลำดับ

2) หน่วยงานปกครองของอำเภอบางปลาม้าและอำเภอสองพี่น้อง ดำเนินการสนับสนุนน้ำมันเชื้อเพลิง แก่เครื่องสูบน้ำของราษฎร เพื่อสูบน้ำออกจากพื้นที่น้ำท่วมขังในแหล่งชุมชน และพื้นที่การเกษตร และเร่งระบายน้ำลงตามประตูระบายน้ำต่างๆลงแม่น้ำท่าจีนให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

3) กรมชลประทานติดตั้งเครื่องสูบน้ำ ขนาด 12 นิ้ว จำนวน 6 เครื่อง (อยู่ระหว่างติดตั้งเพิ่มอีก 18 เครื่อง) และเครื่องผลักดันน้ำ จำนวน 4 เครื่อง (อยู่ระหว่างติดตั้งอีก 12 เครื่อง) เพื่อเร่งระบายน้ำจากพื้นที่น้ำท่วมลงแม่น้ำท่าจีนให้เร็วที่สุด พื้นที่น้ำท่วมขังบริเวณนี้ ในปีที่เกิดอุทกภัยปีอื่นๆ ตามปกติระดับน้ำจะลดลงเข้าสู่สภาวะปกติในช่วงปลายเดือนกุมภาพันธ์ สำหรับในปี 2550 กรมชลประทานได้เร่งระบายน้ำให้เข้าสู่สภาวะปกติภายในเดือนมกราคม 2550

6. การให้ความช่วยเหลือของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้สรุปการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยด้านการเกษตร ต่อทางคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 ดังนี้

ภายหลังเกิดอุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยาได้มีการตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และคณะกรรมการอำนวยการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งคณะอนุกรรมการดังกล่าวได้มีการประชุมเพื่อกำหนดแนวทางและเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรปี 2549 และดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยด้านการเกษตรปี 2549 สรุปได้ดังนี้

1) การกำหนดแนวทางและเกณฑ์การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยด้านการเกษตรปี 2549 ดังนี้

(1) การช่วยเหลือในพื้นที่ทั่วประเทศ จะใช้หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549 ประกาศ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549

(2) พื้นที่การเกษตรเสียหายรุนแรงในพื้นที่น้ำท่วมขังเป็นเวลานานจะให้ช่วยเหลือตามเกณฑ์นี้ เฉพาะด้านพืช โดยให้ช่วยเหลือร้อยละ 50 ของรายได้เกษตรกรที่ควรจะได้รับ โดยมีเกณฑ์การพิจารณาความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่เสียหายรุนแรง ดังนี้

- ต้องเป็นพื้นที่การเกษตรที่มีน้ำท่วมขังติดต่อกันไม่น้อยกว่า 30 วัน และ
- เกษตรกรไม่สามารถเข้าไปแก้ปัญหาพืชผลการเกษตรของตนเองได้เพราะต้องอพยพ และ/หรือขนย้ายทรัพย์สินที่เสียหายจากอุทกภัย และ/หรือ
- พืชผลการเกษตรเสียหายโดยสิ้นเชิงไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ และไม่สามารถฟื้นฟูพื้นที่การเกษตรของตนเองหลังเข้าสู่ภาวะปกติในระยะเวลาสั้นๆ หรือระยะเวลาปกติได้

ทั้งนี้ จังหวัดต้องตรวจสอบและรับรองความเสียหายของเกษตรกรตามเกณฑ์ข้างต้นเป็นรายๆ ไป และเกษตรกรที่จะได้รับความช่วยเหลือต้องเป็นผู้ที่เข้าเกณฑ์ข้อ 1) และต้องเข้าเกณฑ์ข้อ 2) หรือ 3) อย่างน้อย 1 ข้อ

(3) การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งความเสียหายผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรจากอุทกภัยปี 2549 จนถึงวันที่ 29 ธันวาคม 2549 และได้ลงประกาศในหนังสือพิมพ์ด้วยแล้ว รวมทั้งได้มีการประชุมคณะทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรที่ประสบอุทกภัยปี 2549 ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 12 ธันวาคม 2549 กำหนดเกณฑ์และวิธีการพิจารณา ดังนี้

หลักเกณฑ์	การดำเนินงาน
เกณฑ์การพิจารณา	1) เป็นผู้ประสบอุทกภัยระหว่าง 1 สิงหาคม - 30 พฤศจิกายน 2549 2) เป็นผู้เสียหายที่ได้แจ้งความเสียหายไว้แล้วตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ "เรื่องการแจ้งความเสียหายผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรจากอุทกภัยปี 2549" ลงวันที่ 7 ธันวาคม 2549 3) เป็นผู้ที่มีทะเบียนการค้าหรือเอกสารอื่นที่ทางราชการรับรองว่าเป็นผู้ประกอบการเกษตรที่ได้รับความเสียหาย 4) คณะทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ระดับจังหวัด รับรองว่าเป็นผู้เสียหายรายใหญ่สมควรให้ความช่วยเหลือ
การให้ความช่วยเหลือ	1) ให้พักชำระหนี้อันเกิดจากการประกอบการเกษตร เป็นเวลา 3 ปี 2) ให้สิทธิในการกู้เงินลงทุนในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 เป็นเวลา 3 ปี 3) ให้ใช้หลักทรัพย์ที่ผู้ประกอบการเกษตรดำเนินการเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันเงินกู้ โดยให้สถาบันการเงินของรัฐและเอกชน เป็นผู้สนับสนุนเงินกู้ และผ่อนปรนเงื่อนไขในกรณีหลักทรัพย์นั้น ยังใช้ค้ำประกันหนี้เดิม
วิธีพิจารณาดำเนินการ	1) แต่งตั้งคณะทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้าน การเกษตรที่ประสบอุทกภัยปี 2549 ระดับจังหวัดประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด ปศุสัตว์จังหวัด และเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นเลขานุการ โดยให้คณะทำงานระดับจังหวัดมีหน้าที่รับแจ้งความเสียหายและพิจารณากลั่นกรองความเสียหายเบื้องต้นในการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหาย 2) ให้คณะทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรที่ประสบอุทกภัยปี 2549 ระดับจังหวัด พิจารณาผู้เสียหายเพื่อให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยให้ผู้เสียหายกรอกแบบรับแจ้งและวิเคราะห์ความเสียหายรายบุคคล (แบบ อทญ 01) ตลอดจนรวบรวมสรุปตามแบบสรุปความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ (แบบ อทญ 02)

หลักเกณฑ์	การดำเนินงาน
	3) ให้คณะทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรที่ประสบอุทกภัยปี 2549 ระดับจังหวัด พิจารณากลั่นกรองเบื้องต้น ภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2549 และจัดส่งแบบ แบบ อทญ 01และ แบบ อทญ 02 ให้คณะทำงานฯ กลั่นกรองส่วนกลาง โดยมีอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นประธาน และสรุปผลการพิจารณาเสนอคณะทำงานให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรที่ประสบอุทกภัยปี 2549 ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 9 มกราคม 2550

2) การดำเนินการรับการสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ดังนี้

(1) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2549 อนุมัติแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม และงบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และบูรณะฟื้นฟูความเสียหายในพื้นที่ 47 จังหวัด ในส่วนของคณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้รับอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ 6,737.71 ล้านบาท แบ่งเป็น

- การช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเป็นเงิน วงเงิน 6,305.75 ล้านบาท แบ่งเป็น กรมส่งเสริมการเกษตร 5,305.45 ล้านบาท กรมประมง 944.15 ล้านบาท และกรมปศุสัตว์ 56.15 ล้านบาท ซึ่งทั้ง 3 หน่วยงาน ได้ดำเนินการโอนเงินให้จังหวัดแล้ว 4,526 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 72 ของวงเงินที่ได้รับอนุมัติ โดยกำหนดเริ่มจ่ายเงินช่วยเหลือวันที่ 5 มกราคม 2550 และแล้วเสร็จวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2550 ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรได้กำหนดการตรวจสอบการช่วยเหลือเป็นเงิน โดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีร่วมกับผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ลงพื้นที่ตรวจสอบความถูกต้องก่อนจะเริ่มมีการจ่ายเงิน
- การฟื้นฟูการเกษตรหลังน้ำลด วงเงิน 431.97 ล้านบาท ขณะนี้อยู่ระหว่างหน่วยงานขออนุมัติเงินงวดจากสำนักงบประมาณ

7. การช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนเอกชนของกระทรวงศึกษาธิการ

กระทรวงศึกษาธิการเสนอได้สรุปผลการช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนเอกชนที่ประสบอุทกภัยต่อทางคณะรัฐ เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 และทางคณะรับมนตรีมีมติอนุมัติตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 1 ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (หม่อมราชวงศ์ ปรีดิยาธร เทวกุล) เป็นประธาน ดังนี้

1) อนุมัติหลักการให้การช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนเอกชนที่ประสบอุทกภัยเช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐ จำนวน 26,265,132 บาท

2) อนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการทำความตกลงกับสำนักงบประมาณในการจัดสรรงบประมาณช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนเอกชน โดยให้รับความเห็นของสำนักงบประมาณไปประกอบการพิจารณา และให้สำนักงบประมาณตรวจสอบอย่างรอบคอบเพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อนของการให้ความช่วยเหลือความเสียหายจากอุทกภัยที่เกิดในปี 2548 และ 2549

โดยกระทรวงศึกษาธิการยึดหลักการให้ความช่วยเหลือมีดังนี้

1) การช่วยเหลือนักเรียน : จัดสรรงบประมาณเป็นทุนในการจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียน หนังสือแบบเรียน อุปกรณ์การเรียน โดยช่วงชั้นที่ 1-2 จัดให้คนละ 800 บาท และช่วงชั้นที่ 3-4 จัดให้คนละ 1,000 บาท

2) การช่วยเหลือโรงเรียน : จัดสรรงบประมาณช่วยเหลือเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุ สื่อการเรียนการสอน ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์ และสิ่งก่อสร้างที่จำเป็นเพื่อซ่อมแซมปรับปรุงให้กลับสู่สภาพเดิม

8. การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

จากเหตุการณ์อุทกภัยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา ปี 2549 สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากสถานการณ์อุทกภัย ดังนี้

1) สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำข้อเสนอกรอบระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำหรับขนาดใหญ่ โดยประมาณการระยะเวลาที่จะดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ รวมแล้วประมาณ 31 วัน เสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบตามข้อเสนอ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2549 (**ดูรูปที่ 2.2-9**)

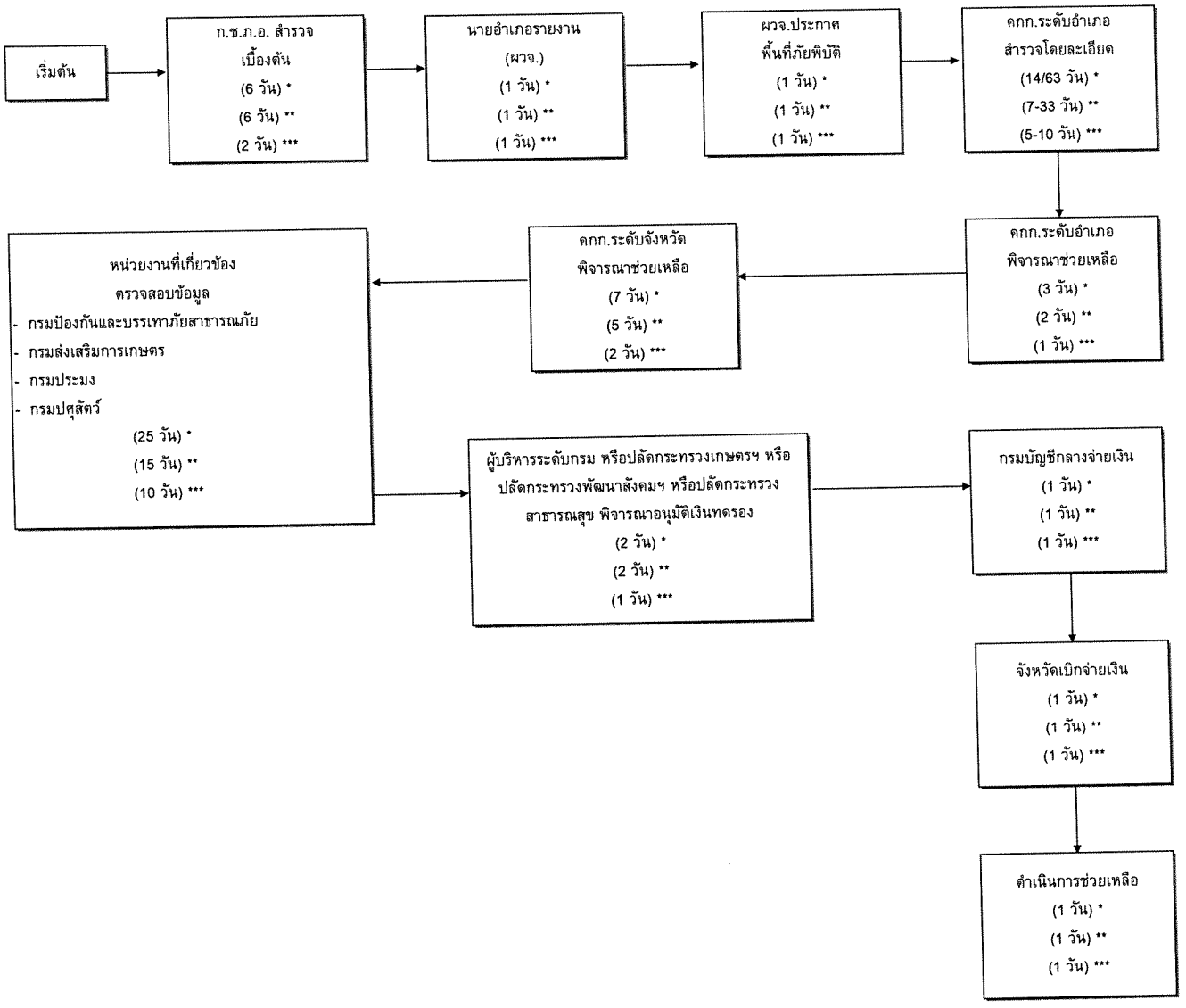
2) สำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงาน ก.พ. ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามการปฏิบัติงานและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2549 ที่จังหวัดอ่างทองและได้ร่วมประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากสถานการณ์อุทกภัยร่วมกับผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆ ใน 17 จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ณ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 เพื่อขอรับทราบผลการดำเนินการในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละจังหวัด ซึ่งจากผลการประชุมดังกล่าวปรากฏข้อเท็จจริง ดังนี้

(1) การดำเนินงานของจังหวัดที่ผ่านมาแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม (ข้อมูลจาก 17 จังหวัด) คือ

- กลุ่มที่ 1 เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ที่ประสบภัยบางส่วนซึ่งน้ำลดแล้ว และจังหวัดได้จ่ายเงินช่วยเหลือให้กับผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์การจ่ายเงินทดรองราชการที่อยู่ในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว (50 ล้านบาท) เช่น สระบุรี ชลบุรี และนครนายก
- กลุ่มที่ 2 เป็นจังหวัดที่ประสบภัยและน้ำเริ่มลด จังหวัดได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลโดยละเอียดคาดว่าจะแล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดภายในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2549 (จังหวัดที่ประสบภัยส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มที่ 2) ได้แก่ นครสวรรค์ อ่างทอง จันทบุรี พระนครศรีอยุธยา ฉะเชิงเทรา ปทุมธานี สิงห์บุรี อุทัยธานี ชัยนาท ปราจีนบุรี ลพบุรี และสุพรรณบุรี
- กลุ่มที่ 3 เป็นจังหวัดที่ประสบภัยและน้ำยังท่วมขัง เช่น จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี ขณะนี้ยังไม่สามารถดำเนินการสำรวจได้

(2) การดำเนินการที่จังหวัดต้องการการสนับสนุนจากส่วนกลาง มีดังนี้

- หลักเกณฑ์กลางเกี่ยวกับอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือ ซึ่งมีกระแสข่าวถึงประชาชนว่าอาจมีการจ่ายเงินช่วยเหลือเป็น 2 ลักษณะ คือ กรณีประสบภัยน้ำท่วมโดยตรง กับกรณีที่ได้รับผลกระทบจากการผันน้ำ (พื้นที่รองรับน้ำ) ขณะนี้ประชาชนยังมีความสับสนในเรื่องอัตราการจ่ายเงินช่วยเหลือ จังหวัดต้องการให้มีการพิจารณาหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อนำไปประกอบการคำนวณความเสียหาย เพื่อประกาศให้ประชาชนทราบและคัดค้าน ก่อนดำเนินการจ่ายเงินช่วงเหลือต่อไป ซึ่งกรณีนี้จำเป็นต้องมีการตัดสินใจในระดับนโยบายและจังหวัดเสนอว่าควรมีการดำเนินการโดยเร่งด่วน

หมายเหตุ * หมายถึง ระยะเวลาปัจจุบัน
- ภัยขนาดเล็ก 62 วัน
- ภัยขนาดใหญ่ 111 วัน

** หมายถึง ระยะเวลาตามผลการศึกษา
- ภัยขนาดเล็ก 42 วัน
- ภัยขนาดใหญ่ 68 วัน

*** หมายถึง ระยะเวลาตามข้อเสนอของ สกพร.
- ภัยขนาดเล็ก 25 วัน
- ภัยขนาดใหญ่ 31 วัน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550

รูปที่ 2.2-9 แผนผังกระบวนงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

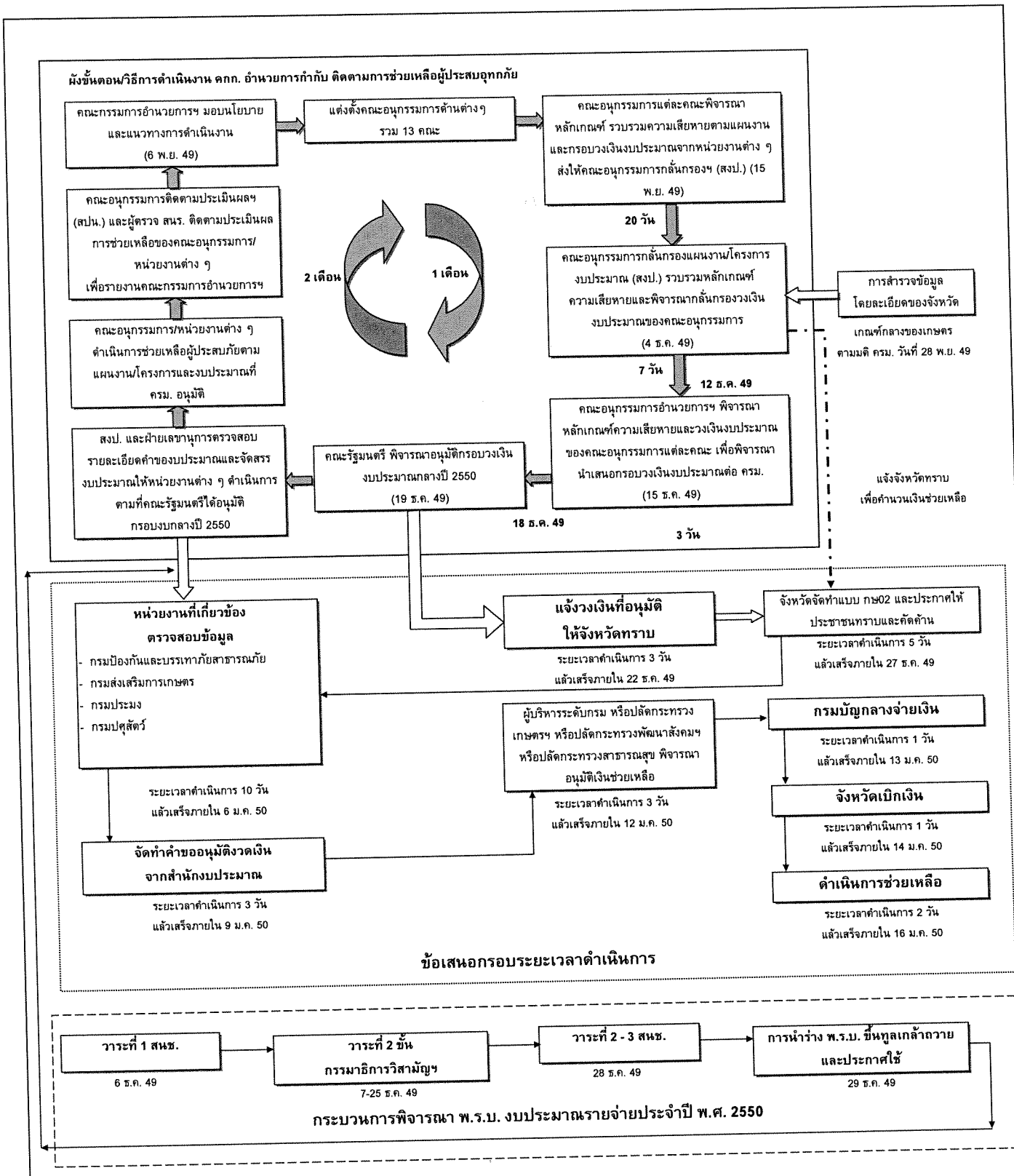
- ระบบการจ่ายเงินผ่าน GFMIS ไม่สามารถดำเนินการจ่ายเงินได้ภายใน 1 วัน ซึ่งอย่างน้อยต้องใช้เวลา 3 วัน
- วิธีการจ่ายเงินผ่านธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) ในแต่ละจังหวัดอาจใช้ระยะเวลาการจ่ายเงินแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับจำนวนบุคลากรของ ธกส. และวิธีการที่นำมาใช้ ซึ่งทำให้บางจังหวัดจ่ายเงินล่าช้า

(3) จากสภาพปัญหาดังกล่าวตามข้อ (1) และ (2) สำนักงาน ก.พ.ร. ได้จัดทำรายงานผลการติดตามและข้อเสนอแนะกรอบระยะเวลาการดำเนินงาน นำเสนอต่อคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย (คณะที่ 13) เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2549 ทั้งนี้ ได้นำเสนอกรอบระยะเวลาการดำเนินการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในส่วนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานในส่วนกลางสำหรับใช้เป็นกรอบระยะเวลาการดำเนินงานให้แล้วเสร็จภายใน 31 วัน นับจากวันที่ 19 ธันวาคม 2549 ซึ่งเป็นวันที่คณะกรรมการอำนวยการ (คชอ.) จะเสนอกรอบวงเงินงบประมาณช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติกรอบวงเงินงบกลางปี 2550

สำหรับขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานส่วนกลางนั้น ส่วนหนึ่งได้กำหนดระยะเวลาโดยคณะกรรมการอำนวยการ กำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบภัยไว้แล้วแต่เนื่องจากในขั้นตอนภายหลังจากที่คณะรัฐมนตรีได้พิจารณากรอบเงินงบกลางปี 2550 ยัง ไม่ได้กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนในแต่ละขั้นตอนเป็นเพียงการกำหนดกรอบระยะเวลาการดำเนินการกว้างๆ ให้แล้วเสร็จภายในเวลา 2 เดือน ดังนั้นเพื่อให้หน่วยงานส่วนกลางเร่งรัดการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน สำนักงาน ก.พ.ร. ได้เสนอรอบระยะเวลาเพื่อกำกับการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจน และแจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อใช้เป็นกรอบระยะเวลาในการดำเนินงานร่วมกันต่อไป (**ดูรูปที่ 2.2-10**)

(4) ในการประชุมคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย ครั้งที่ 1/2549 เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2549 ที่ประชุมมีมติเห็นชอบกรอบระยะเวลาการดำเนินงานตามที่สำนักงาน ก.พ.ร. เสนอ และให้คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ แจ้งหน่วยงานกลางที่เกี่ยวข้องทราบเกี่ยวกับกรอบระยะเวลาการดำเนินงานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเพื่อให้แล้วเสร็จภายใน 31 วัน นับจากวันที่ 19 ธันวาคม 2549 ซึ่งเป็นกำหนดการที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติกรอบวงเงินงบกลางปี 2550 พร้อมกับเร่งรัดการดำเนินการให้เป็นไปตามกรอบเวลาที่กำหนด โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนรายงานผลการดำเนินการต่อคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ เพื่อนำรายงานคณะกรรมการอำนวยการ (คชอ.) และคณะรัฐมนตรีต่อไป

3) เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาภัยพิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว สำนักงาน ก.พ.ร. ได้กำหนดให้ทำศึกษาเพื่อวางกรอบการดำเนินงานในการวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โดยจะนำสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เป็นกรณีศึกษาเพื่อศึกษาระบบงาน รวบรวมปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการให้สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว **จากกรณีศึกษาสถานการณ์อุทกภัยดังกล่าว ได้นำไปสู่การวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในระยะยาวด้วย** ทั้งนี้ สำนักงาน ก.พ.ร. จะดำเนินการร่วมกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการสร้างความพร้อมให้แก่จังหวัด ในการฝึกซ้อมการป้องกันภัยตลอดจนผลักดันให้เกิดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเพื่อนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี หลังจากนั้นจะได้จัดทำคู่มือ/แนวทางสำหรับส่วนราชการในการปฏิบัติงานในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

หมายเหตุ ขั้นตอนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบข้อมูลจะดำเนินการในลักษณะคู่ขนานไป

พร้อมกับกระบวนการพิจารณา พ.ร.บ. งบประมาณฯ

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2550

รูปที่ 2.2-10 แผนภาพแสดงกระบวนงานการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

2.3 ตัวอย่างการบริหารจัดการภัยพิบัติของต่างประเทศและการร่วมมือระหว่างประเทศ

2.3.1 ระบบการจัดการภัยพิบัติของประเทศสหรัฐอเมริกา และมลรัฐฮาวาย

จากการรวบรวมข้อมูลของโครงการพัฒนากฎการปฏิบัติในการบรรเทาสาธารณภัยเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติซึ่งได้สรุปความจาก THE FEDERAL RESPONSE TO HURRICANE KATRINA : LESSONS LEARNED (February 2006), Chapter 2. สรุปได้ดังนี้

ประเทศสหรัฐอเมริกานับเป็นประเทศที่มีกฎหมายและวิธีปฏิบัติในเรื่องการบริหารการจัดการอย่างเป็นระบบและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานตามระบบการปกครองแบบสหพันธรัฐ กฎหมายและประเพณีปฏิบัติอันยาวนานกว่า 200 ปี ในเรื่องการจัดการภัยพิบัติของสหรัฐอเมริกา รัฐบาลมลรัฐและท้องถิ่นจะมีบทบาทหลักในการจัดการภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในมลรัฐของตน โดยรัฐบาลสหพันธรัฐ (รัฐบาลกลาง) จะมีบทบาทในการสนับสนุนเท่านั้น เนื่องจากมลรัฐและท้องถิ่นย่อมจะทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพภูมิประเทศและพลเมืองดีกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกลาง ผู้ว่าการรัฐของมลรัฐมีอำนาจสั่งการกิจการต่างๆ และประสานงานกับหน่วยงานในมลรัฐ

อย่างไรก็ดี นับแต่เกิดเหตุการณ์พายุ Hurricane Katrina และเหตุการณ์ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 ทำให้ต้องพิจารณาทบทวนบทบาทของรัฐบาลกลางในกรณีเกิดภัยพิบัติที่สร้างความเสียหายมหาศาล รัฐบาลกลางจะมีบทบาทในการสนับสนุนอย่างจำกัดและเป็นกรณีฉุกเฉินชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ประเทศสหรัฐอเมริกาได้เรียนรู้และเห็นถึงความสำคัญขององค์กรพัฒนาเอกชนหรือองค์กรสาธารณกุศลในการปฏิบัติภารกิจด้านภัยพิบัติอย่างแข็งขัน และมีส่วนช่วยเหลือรัฐบาลกลางอย่างมาก ดังนั้น สภาคองเกรสจึงเห็นในการจัดตั้งกาชาดอเมริกา (American Red Cross) ในปี ค.ศ. 1905 เพื่อปฏิบัติงานด้านการช่วยเหลือฟื้นฟูเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นอย่างเต็มที่

ตามรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา บัญญัติเรื่องการจำกัดอำนาจบางอย่างของมลรัฐ และมอบให้รัฐบาลกลางมีอำนาจดำเนินการแทน ในขณะเดียวกันก็มอบอำนาจบางอย่างแก่มลรัฐโดยลำพัง แต่การปกครองในระบบสหพันธรัฐก็กำหนดให้รัฐบาลกลางและรัฐบาลมลรัฐประสานงานอย่างมีเอกภาพ พัฒนาการทางกฎหมายสหรัฐอเมริกาที่สำคัญคือ การบัญญัติกฎหมายชื่อ "การป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน" ซึ่งเป็นกฎหมายฉบับแรกที่ให้อำนาจรัฐบาลกลางในการช่วยเหลือฟื้นฟูแก่รัฐบาลมลรัฐภายหลังเกิดภัยพิบัติอย่างเป็นระบบ ยังมีกฎหมายที่บัญญัติเรื่องการให้ความช่วยเหลือของรัฐบาลกลางในการฟื้นฟูจากเหตุภัยพิบัติที่สำคัญคือ the Robert T. Stafford Disaster Relief and Emergency Assistance Act of 1974 (Stafford Act) กฎหมายนี้ได้วางกระบวนที่ผู้ว่าการมลรัฐสามารถร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางในกรณีที่เหตุการณ์มีความรุนแรงเกินกว่าขีดความสามารถหรือทรัพยากรในการจัดการแก้ไขปัญหาของมลรัฐและท้องถิ่น กฎหมายให้อำนาจประธานาธิบดีที่จะออกประกาศภาวะฉุกเฉินหรือประกาศให้มลรัฐนั้นเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ และแต่งตั้งให้เจ้าหน้าที่ประสานงานของรัฐบาลกลางทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาลกลางต่างๆ เมื่อปี ค.ศ.2004 ประธานาธิบดีสหรัฐได้ออกประกาศพื้นที่ภัยพิบัติจำนวน 68 ครั้ง และประกาศภาวะฉุกเฉินจำนวน 7 ครั้ง

1) โครงสร้างการจัดการภัยพิบัติของสหรัฐอเมริกา

(1) นโยบาย และยุทธศาสตร์แห่งชาติ National Strategy for Homeland Security เป็นยุทธศาสตร์ด้านการรักษาความปลอดภัยของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นผลจากเหตุการณ์วินาศกรรมเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ.2001 (พ.ศ. 2544) ที่สร้างความเสียหายแก่สหรัฐอเมริกาและส่งผลกระทบต่อประเทศต่างๆ ทั่วโลก มีวัตถุประสงค์สำคัญ 3 ข้อ คือ ประการแรก การป้องกันการโจมตีของผู้ก่อการร้ายในสหรัฐอเมริกา ลดความเสียหายคนอเมริกันต่อการก่อการร้าย และจำกัดความเสียหายและฟื้นฟูหลังการถูกโจมตี จะเห็นว่าการจัดทำยุทธศาสตร์ดังกล่าวเพื่อรับมือกับการก่อการร้าย อย่างไรก็ดียุทธศาสตร์แห่งชาตินี้กำหนดให้นำมาตรการต่างๆ มาใช้กับการจัดการภัยพิบัติต่างๆ ที่เกิดจากธรรมชาติและเกิดจากมนุษย์ไว้ด้วย

การบริหารจัดการที่นำมาปรับใช้กับภัยพิบัติทุกประเทศได้คือ การให้ความสำคัญแก่หน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่นและมลรัฐในการจัดการกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นเป็นลำดับแรกจนถึงเมื่อภัยพิบัตินั้นผ่านพ้นไปแล้ว พร้อมกันนั้นหน่วยงานของรัฐในแต่ละระดับจะต้องประสานงานและทำงานอย่างบูรณาการ รัฐบาลกลางจะต้องให้สนับสนุนข้อมูลความรู้แก่ท้องถิ่น

"แผนเตรียมความพร้อมและจัดการในภาวะฉุกเฉิน" (Emergency Preparedness and Response) เป็นที่ทราบกันดีว่าสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีแผนการจัดการในภาวะฉุกเฉินที่ดีประเทศหนึ่ง หน่วยงานของรัฐต่างก็มีแผนการจัดการฯ ของตนเอง แต่สิ่งที่ยังขาดหายไปคือการบูรณาการแผนการจัดการต่างๆ เหล่านี้มาพัฒนาเป็นแผนการจัดการฉุกเฉินฉบับเดียวกันที่ครอบคลุมภารกิจด้านต่างๆ ไว้ Department of Homeland Security จึงได้รับมอบหมายให้จัดทำแผนการจัดการในลักษณะบูรณาการของประเทศ เพื่อจัดทำระบบการจัดการเหตุการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติ A National Incident Management System) นอกจานี้ รัฐบาลมลรัฐและรัฐบาลท้องถิ่นจะต้องปรับปรุงแผนรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ (Homeland Security Plans) ของตนอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการในภาวะฉุกเฉิน

(2) แผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติ (National Response Plan-NRP) แผนจัดการภัยพิบัติแห่งชาติของประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งประกาศใช้เมื่อปี ค.ศ. 2004 เป็นแผนการจัดการภัยพิบัติของรัฐบาลสหรัฐอเมริกา ที่มีเนื้อหาครอบคลุมภัยพิบัติร้ายแรงทุกประเภท รวมถึงเหตุฉุกเฉินและการก่อการร้ายที่เป็นภัยต่อความมั่นคงทุกรูปแบบ เป็นแผนที่มีลักษณะบูรณาการในเชิงกลไกความรับผิดชอบ การประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลกลาง รัฐบาลมลรัฐ ท้องถิ่น ภาคธุรกิจ องค์กรพัฒนาเอกชน รวมถึงการช่วยเหลือจากรัฐบาลกลางโดยตรง นอกจากนี้ เนื้อหายังครอบคลุมกระบวนการและแนวปฏิบัติที่ดีอันเป็นหลักการจัดการเหตุการณ์ฉุกเฉินผิดปกติ (incident management) อย่างมีเอกภาพ ไม่ว่าจะเป็นขั้นตอนการป้องกัน การเตรียมความพร้อม การรายงานเหตุการณ์ การออกประกาศหรือการแจ้งภัยและการประกาศเตือนภัย การจัดการภัยพิบัติ และการระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อช่วยเหลือฟื้นฟู ลักษณะสำคัญประการหนึ่งของแผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา คือ มีความสอดคล้องกับจารีตประเพณีปฏิบัติในเรื่องการจัดการภัยพิบัติของสหรัฐอเมริกา กล่าวคือ เป็นแผนการจัดการที่ตั้งบนสมมุติฐานว่า ฝ่ายที่จะสามารถจัดการรับมือกับเหตุการณ์หรือภัยพิบัติได้ดีที่สุดคือ หน่วยงานในระดับต่ำที่สุดคือเจ้าหน้าที่ระดับท้องถิ่น เมื่อเหตุการณ์นั้นเกินกว่าความสามารถหรือทรัพยากรที่มีอยู่ จึงจะร้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานระดับอื่นหรือรัฐบาลกลาง

แต่เดิมนั้นการกำหนดเงื่อนไขในการปฏิบัติตามแผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติยังไม่มีความชัดเจน ต่อมาประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาได้ออกคำสั่ง (Homeland Security Presidential Directive 5) (HSPD-5) กำหนดให้รัฐมนตรีกระทรวง Homeland Security ทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานของรัฐบาลกลางอื่นๆ ในการจัดการหรือฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดจากภัยพิบัติร้ายแรง การโจมตีของผู้ก่อการร้าย หรือเหตุฉุกเฉินต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายชื่อว่า The Homeland Security Act of 2002 บัญญัติไว้ และมอบหมายให้มีการจัดตั้ง "ศูนย์บัญชาการด้านความมั่นคงของประเทศ" (Homeland Security Operations Center-HSOC) ซึ่งเป็นหน่วยงานชั่วคราวที่ประกอบด้วยหน่วยงานระดับต่างๆ ของประเทศ ทำหน้าที่รายงานสถานการณ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมี Department of Homeland Security เป็นแกนหลักหน่วยงานภายในที่สำคัญคือ Federal Emergency Management Agency (FEMA) จะมีหน้าที่หลักในการประสานงานการจัดการแก้ไขปัญหาการฟื้นฟูหลังจากเกิดภัยพิบัติ และการเฝ้าระวังความเสี่ยงที่จะเกิดภัยพิบัติต่างๆ ดังที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติ

โดยเงื่อนไขจะมีการใช้ NRP จะต้องเป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบในระดับชาติอย่างมีนัยสำคัญ (Incidents of National Significance) ข้อหนึ่งข้อใด ดังนี้

- หน่วยงานของรัฐบาลกลาง (ได้แก่ executive departments, independent establishments, government corporations, the United Postal Service) ได้ร้องขอความช่วยเหลือไปยังรัฐมนตรีของ Department of Homeland Security
- ทรัพยากรของเจ้าหน้าที่รัฐบาลกลางและเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นมีไม่เพียงพอ และเจ้าหน้าที่ของมลรัฐหรือท้องถิ่นได้ร้องขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลกลาง
- หน่วยงานของรัฐบาลกลางมากกว่า 1 แห่ง มีความเกี่ยวข้องที่จะต้องจัดการแก้ไขเหตุการณ์นั้นๆ
- รัฐมนตรีของ Department of Homeland Security ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบในเหตุการณ์นั้นตามคำสั่งของประธานาธิบดี

(3) ระบบการจัดการเหตุการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติ ระบบการจัดการเหตุการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินแห่งชาติ (National Incident Management System - NIMS) เป็นองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างการจัดการภัยพิบัติของสหรัฐทั้งนี้เป็นไปตามคำสั่งของประธานาธิบดี HSPD-5 เริ่มนำมาปฏิบัติในปี ค.ศ. 2004 ปัจจุบัน the NIMS Integrations Center (NIC) ที่จัดตั้งโดย รมว.กระทรวง Homeland Security มีหน้าที่วางยุทธศาสตร์และกำหนดทิศทางของ NIMS ของสหรัฐอเมริกา

หลักการสำคัญของ NIMS คือการสร้างกระบวนการหรือรูปแบบการจัดการเหตุการณ์ในสถานการณ์ฉุกเฉินของหน่วยงานต่างๆ ทั้งรัฐบาลกลาง มลรัฐและท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐและองค์เอกชนสามารถทำงานร่วมกัน หัวใจสำคัญของ NIMS คือ "ระดับการบัญชาการเหตุการณ์" (Incident Command System-ICS) มีภารกิจจำแนกตามหน้าที่ได้ 5 ด้านหลัก คือ Command, Planning, Operation, Logistics และ Finance/Administration ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามเหตุการณ์หรือภัยพิบัติต่างๆ อนึ่ง ระบบการบัญชาการเหตุการณ์ส่วนใหญ่ในสหรัฐจะบริหารจัดการโดยท้องถิ่น การบัญชาการจะเริ่มจากระดับต่ำที่สุดที่สามารถจัดการกับเหตุการณ์นั้นๆ ได้แล้วจึงขยายไปยังหน่วยงานอื่นหรือเขตพื้นที่อื่นตามความ

จำเป็น ในกรณีที่ต้องมีการประสานงานระหว่างหน่วยงานจะมีการจัดตั้งกลุ่มหรือคณะบัญชาการร่วมหรือที่เรียกกว่า Unified Command ที่ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ระดับสูงเพื่อทำความตกลงร่วมกันและร่วมงานแผนจัดการเหตุการณ์ชุดเดียวกัน

(4) แผนเตรียมความพร้อมด้านภัยพิบัติของมลรัฐฮาวาย เขตการปกครองของมลรัฐฮาวายแบ่งเป็น 4 เมือง (County) ได้แก่ Kaual County, City and County of Honolulu, Maui County และ Hawaii County (หรือที่เรียกว่า The Big Island) ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่ารัฐบาลท้องถิ่นจะมีบทบาทในการจัดการภัยพิบัติเป็นลำดับแรกๆ ฉะนั้น แต่ละเมืองของมลรัฐฮาวายจะมีการจัดทำยุทธศาสตร์และแผนการลดผลกระทบจากภัยพิบัติ (disaster mitigation) ขึ้นมาก แต่จะต้องสอดคล้องกับแผนของรัฐบาลกลาง หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในมลรัฐฮาวายคือ Hawaii State Civil Defense รับผิดชอบการจัดการภัยพิบัติทุกประเภทโดยเน้นการช่วยเหลือขณะเกิดภัยขึ้นแล้วในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงในระดับ county และหากจำเป็นก็จะขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐระดับอื่น ๆ

ระบบการเตือนภัยในภาวะฉุกเฉินของมลรัฐฮาวาย (The Hawaii State Emergency Alert System -EAS) เป็นเครือข่ายระบบการเตือนภัยเมื่อเกิดภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉินทุกประเภทที่เชื่อมโยงทั่วสหรัฐ ทั้งในระดับมลรัฐและท้องถิ่น เริ่มใช้ครั้งแรกวันที่ 1 มกราคม ค.ศ.1997 ใช้เป็นช่องทางการสื่อสารที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ มีการแจ้งข้อมูลที่จำเป็นให้แก่ประชาชนทั่วไปรับทราบ เพื่อที่จะช่วยเหลือตนเองในการลดหรือบรรเทาความเสียหายในทรัพย์สินและรักษาชีวิตของตนเอง โดยอาศัยอำนาจตามระเบียบของคณะกรรมมาธิการสื่อสารแห่งสหพันธรัฐ (Federal Communication Commission -FCC)

2) กฎหมายเกี่ยวกับภัยพิบัติของสหรัฐอเมริกาและมลรัฐฮาวาย

(1) กฎหมายสหพันธรัฐ ดังที่กล่าวถึงกฎหมายชื่อ Homelane Security Act of 2002 ที่เน้นการป้องกันเตรียมการกับภัยจากการก่อการร้ายมาบ้างแล้ว ยังมีกฎหมายระดับสหพันธรัฐสำคัญที่เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมและลดผลกระทบจากภัยพิบัติ คือ Stafford Disaster Relief and Emergency Assistance Act (Stafford Act (401)) เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การช่วยเหลือของรัฐบาลกลางแก่รัฐบาลมลรัฐ และรัฐบาลท้องถิ่น ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติหรืออยู่ในภาวะฉุกเฉิน รวมถึงการฟื้นฟูบูรณะภายหลังจากที่ภัยพิบัติผ่านพ้นไปแล้ว อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ก็ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมและการบรรเทาผลกระทบด้วย ดังที่บัญญัติไว้ในส่วนการเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉิน เมื่อเกิดอันตรายจากภัยพิบัติธรรมชาติ อุบัติเหตุ หรือภัยพิบัติที่มนุษย์ก่อขึ้น คือ Subchapter Vi-Emergency Preparedness ซึ่งรัฐบาลกลางจะสั่งการ ประสานงานและให้คำแนะนำที่จำเป็นและจะให้ความช่วยเหลือตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในกฎหมายนี้ (Section 601)

กฎหมายฉบับนี้กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการของ The Federal Emergency Management Agency (FEMA) ได้แก่

- การจัดทำ "แผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติ" และกิจกรรมในการเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉินของประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงสนับสนุนและสั่งการให้ดำเนินการตามแผนและกิจกรรมดังกล่าว และผู้อำนวยการฯ จะให้คำแนะนำแก่ประธานาธิบดี สภาคองเกรส และมลรัฐต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานการณ์การเตรียมความพร้อม

- การมอบหมายความรับผิดชอบในการเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉิน ผู้อำนวยการฯ อาจมอบอำนาจให้กระทรวงและหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐบาลกลาง เพื่อรับผิดชอบในการเตรียมความพร้อม ทบทวน และประสานงานกิจกรรมที่เกี่ยวข้องภายในหน่วยงานของตน และระหว่างหน่วยงานอื่นในประเทศ และต่างประเทศ ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของประธานาธิบดี
- การติดต่อสื่อสารและการเตือนภัย ผู้อำนวยการฯ อาจออกบทบัญญัติที่จำเป็นในการติดต่อสื่อสารและการส่งข้อมูลการเตือนภัย และการเตรียมความพร้อมให้แก่ประชาชนที่อาจจะได้รับอันตรายด้วยสื่อหรือช่องทางที่เหมาะสม
- มาตรการเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉิน ผู้อำนวยการฯ อาจจัดทำรายงานศึกษาและพัฒนามาตรการที่จำเป็นในการคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินต่อการเตรียมความพร้อม

กฎหมายอีกฉบับที่เกี่ยวข้อง คือ The Disaster Mitigation Act 2000 ซึ่งเป็นกฎหมายแก้ไขปรับปรุง The Stafford Act โดยกำหนดเงื่อนไขการวางแผนลดผลกระทบจากภัยพิบัติรูปแบบใหม่ของมลรัฐออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับมาตรฐาน และระดับสูง (Enhanced) กล่าวคือ มลรัฐใดที่สามารถให้ดำเนินการพัฒนาแผนฯ ในระดับสูงตามเงื่อนไขแล้ว จะได้รับการสนับสนุนด้านเงินงบประมาณเพิ่มขึ้นจากการอุดหนุนของ The Hazard Mitigation Grant Program (HMGP) จะเห็นได้ว่าการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายนี้ เพื่อพัฒนาการประสานงานและบูรณาการกิจกรรมลดผลกระทบจากภัยพิบัติให้ดียิ่งขึ้น สำหรับแผนการลดผลกระทบจากภัยพิบัติในระดับรัฐบาลท้องถิ่น ก็มีการกำหนดเงื่อนไขใหม่ให้มลรัฐสามารถขอเงินงบประมาณสูงถึงร้อยละ 7 ของ HMGP

(2) กฎหมายมลรัฐฮาวาย กฎหมายของมลรัฐฮาวายที่เกี่ยวข้องกับภัยพิบัติต่าง ๆ มีหลายฉบับในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะกฎหมายด้านการเตรียมความพร้อมและลดผลกระทบจากภัยพิบัติที่ให้ความเห็นชอบโดยผู้ว่าการมลรัฐฮาวายแล้ว ได้แก่

ACT RELATING TO DISASTER PREPAREDNESS (Act 115) (May 22, 2006)

เป็นกฎหมายที่แก้ไขปรับปรุงกฎหมายเดิมของมลรัฐฮาวายในเรื่อง “กองทุนภัยพิบัติขั้นร้ายแรง” (major disaster fund) ซึ่งผู้อำนวยหน่วยงานงบประมาณของฮาวายสามารถร้องขอให้กันเงินงบประมาณจากรายได้ของมลรัฐฮาวาย ในกรณีจำเป็นเพื่อบรรเทาฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติขั้นร้ายแรง ตามคำแนะนำของผู้ว่าการมลรัฐฮาวาย โดยผู้ว่าการมลรัฐฮาวาย สามารถอนุมัติวงเงินงบประมาณเพิ่มเติมจำนวน 2 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. (จากเดิม 1 ล้านเหรียญ) เพื่อการช่วยเหลือเมื่อเกิดภัยพิบัติร้ายแรงหรือเกิดภาวะฉุกเฉิน และยังกำหนดให้สามารถขอเงินงบประมาณเพิ่มเติมอีกจำนวน 2 ล้านเหรียญดอลลาร์ สรอ. (จากเดิม 1 ล้านเหรียญ) เมื่อเข้าเงื่อนไขการเบิกจ่ายของ “กองทุนฟื้นฟูภัยพิบัติของรัฐบาลกลาง” ซึ่งจะต้องมีการประกาศภัยพิบัติของประธานาธิบดี

ในการจัดสรรเงินนั้น ผู้ว่าการมลรัฐฮาวายสามารถจัดสรรเงินงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ ในมลรัฐฮาวาย รวมถึงรัฐบาลกลาง รัฐบาลมลรัฐอื่นและรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อประสิทธิภาพในการช่วยเหลือฟื้นฟูภัยพิบัติ

3) บทสรุป ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่มีการวางระบบการเตรียมความพร้อม การลดผลกระทบ และการจัดการและการฟื้นฟูกรณีภัยพิบัติทางธรรมชาติและที่เกิดจากมนุษย์ที่เป็นระบบดีที่สุดประเทศหนึ่ง มีการจัดวางโครงสร้างองค์กรและภารกิจของหน่วยงานต่างๆ ของรัฐบาลกลางรัฐบาลมลรัฐและท้องถิ่นที่ชัดเจน โดยกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์แห่งชาติ แผนการจัดการภัยพิบัติ และเหตุการณ์ที่มีภาวะฉุกเฉินที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องจากบทเรียนในอดีต รวมทั้งมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายที่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่อง ซึ่งควรนำมาปรับใช้กับกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

2.3.2 ข้อตกลงความร่วมมือด้านภัยพิบัติในอาเซียน

ความเป็นมา เมื่อปี ค.ศ.1971 อาเซียนได้จัดคณะผู้เชี่ยวชาญในการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Experts Group on Disaster Managemeent- AEGCM) (ชื่อเดิมคือ ASEAN Combined Operation Against Natural Disaster) มีความมุ่งหมายที่จะส่งเสริมความร่วมมือในการจัดการภัยพิบัติของประเทศสมาชิกอาเซียน เพื่อบรรเทาความเสียหายต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นผลจากภัยพิบัติต่างๆ มีการจัดประชุมแรกเปลี่ยนข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการป้องกัน การบรรเทา การเตรียมความพร้อม การจัดการและการฟื้นฟูความเสียหายจากภัยพิบัติปีละ 2 ครั้ง ต่อมามีการเปลี่ยนโครงการสร้างของ AEGDM เป็น "คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ" (ASEAN Committee on Disaster Management-ACDM) อย่างเป็นทางการในต้นปี ค.ศ. 2003 คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานที่ได้รับผิดชอบด้านการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน ความรับผิดชอบหลังของACDM คือ ประสานงานและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของอาเซียน ผลงานสำคัญคือ การผลักดัน "แผนปฏิบัติการระดับภูมิภาคด้านการจัดการภัยพิบัติของอาเซียน" (ASEAN Regional Programme on Disaster Management-ARPDM) ระหว่างปี ค.ศ. 2004-2010 กิจกรรมของ ARPDM มี 2 ลักษณะคือ กิจกรรมในภูมิภาคอาเซียนที่เป็นประเด็นระหว่างประเทศสมาชิกหรือความร่วมมือระหว่างกัน อีกลักษณะหนึ่งคือการใช้กิจกรรมระหว่างประเทศมาใช้สนับสนุนกิจกรรมภายในประเทศ

แผนปฏิบัติการฯ ได้รับการรับรองในการประชุม AEGDM ครั้งที่ 12 ในเดือนกันยายน ค.ศ. 2002 ที่เมืองฮานอย ประเทศเวียดนาม แผนปฏิบัติการดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ 5 ประการ คือ

1) สร้างกรอบความร่วมมือด้านการจัดการภัยพิบัติของประเทศสมาชิกอาเซียนทุกด้าน รวมถึงโครงการร่วมมือ การวิจัยทางวิชาการและการสร้างเครือข่าย

2) เสริมสร้างขีดความสามารถ ศักยภาพของบุคลากรในด้านการจัดการภัยพิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของประเทศสมาชิก

3) แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและทรัพยากรต่าง ๆ

4) เสริมสร้างความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหน่วยงานของรัฐ องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรประชาสังคม

5) ให้การศึกษาแก่ประชาชน การสร้างความตระหนัก และการให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการจัดการภัยพิบัติ

ผลงานสำคัญอีกเรื่องของ ACDM คือการร่วมกันผลักดันให้มี "ความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน" (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response) โดยความตกลงนี้จะมีไว้สำหรับเป็นกลไกและเครื่องมืออำนวยความสะดวกประเทศสมาชิกอาเซียนในการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือประเทศสมาชิกด้วยกันเมื่อประสบเหตุภัยพิบัติจนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ร่างความตกลงได้มีการลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอาเซียนทั้ง 10 ประเทศแล้วเมื่อวันที่ 26 กรกาคม 2548 ณ กรุงเวียงจันทร์ ประเทศลาว ขณะนี้อยู่ระหว่างการขั้นตอนการรับรองและสัตยาบันจากประเทศสมาชิก เมื่อได้รับการรับรองและลงสัตยาบันแล้วจึงจะมีผลบังคับใช้สำหรับประเทศไทยคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบต่อความตกลงนี้เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2548 โดยมอบหมายให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการดำเนินการตามความตกลงดังกล่าว

2.3.3 ความร่วมมือ/ข้อตกลงกับต่างประเทศ

จากกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. 2545 ข้อที่ 9 ระบุให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีอำนาจหน้าที่ในการประสานความช่วยเหลือในการป้องกัน การช่วยเหลือ การบรรเทาและการฟื้นฟู กับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกประเทศ จากข้อมูลของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในปัจจุบัน ได้มีความร่วมมือกับหน่วยงานและองค์กรระหว่างประเทศดังนี้

1) คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management, ACDM)
2) คณะกรรมการพายุไต้ฝุ่น (Typhoon Committee, TC)
3) สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศเยอรมนี (GTZ)
4) สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA)
5) ประเทศสวีเดน (SWEDEN)
6) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center, ADPC)
7) ศูนย์ลดภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Reduction Center, ADRC)

สำหรับการดำเนินงานในด้านต่างๆ มีดังนี้

1) คณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ (ASEAN Committee on Disaster Management, ACDM) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นศูนย์ประสานงานระดับชาติของคณะกรรมการอาเซียนด้านการจัดการภัยพิบัติ และอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีฐานะเป็น ACDM Focal Point โดยตำแหน่ง กิจกรรมความร่วมมือกับ ACDM มีดังนี้

(1) การเข้าร่วมประชุมประจำปี (Annual Meeting) ในทุก ๆ ปี ACDM จะจัดให้มีการประชุมเพื่อพบปะหารือกันในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในรอบปี โดยผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันเป็นประเทศเจ้าภาพเรียงตามลำดับตัวอักษร ในบางครั้งก็อาจจะจัดการประชุมมากกว่าปีละ 1 ครั้ง กรณีมีเรื่องเร่งด่วนที่จะต้องร่วมกันพิจารณา หรือว่ามีการจัดประชุม หรือการสัมมนาที่ตรงกันก็อาจจะจัดประชุม ACDM ไปพร้อมกันเพื่อกระชับความสัมพันธ์และเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย

(2) การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการระดับภูมิภาค (ASEAN Regional Programme on Disaster Management, ARPDM) ARDPM เป็นแผนงานระดับภูมิภาคที่ประเทศสมาชิกพิจารณาให้ความเห็นชอบและเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ 27 พฤษภาคม 2547 ซึ่งเป็นวันเปิดตัวแผนงานดังกล่าว ณ เมืองบาหลี ประเทศอินโดนีเซีย โดยแผนงาน ARPDM นี้ได้รวบรวมโครงการด้านการจัดการภัยพิบัติจำนวน 29 โครงการ นำมาจัดทำรายละเอียดและจัดลำดับความสำคัญเร่งด่วนสำหรับดำเนินการในช่วงปี 2547 - 2553

(3) การดำเนินการตามความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน (ASEAN Agreement on Disaster Management and Emergency Response, AADMER) เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2548 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของกลุ่มอาเซียน ได้ลงนามในความตกลงอาเซียนว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติและการตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน ณ กรุงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยความตกลงดังกล่าวได้สนับสนุนให้แต่ละประเทศจัดทำระบบบริหารจัดการภัยพิบัติภายในของแต่ละประเทศให้มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในระดับภูมิภาค นอกจากนี้ยังได้จัดให้มีกลไกที่จะทำให้การช่วยเหลือกันและกันของอาเซียนเป็นไปอย่างรวดเร็ว

(4) กิจกรรมอื่นๆ ด้านการจัดการภัยพิบัติภายใต้กรอบความร่วมมืออาเซียน นอกเหนือจากกิจกรรมดังที่ได้กล่าวข้างต้นแล้ว อาเซียนยังได้มีความร่วมมือกันอีกหลายด้าน อาทิเช่น ความร่วมมือกับคู่เจรจานอกกรอบอาเซียน เช่น จีน สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น หรือความร่วมมือกับหน่วยงาน และองค์กรระหว่างประเทศ หน่วยงานภายใต้องค์การสหประชาชาติ เป็นต้น

2) คณะกรรมการพายุใต้ฝุ่น (Typhoon Committee, TC)

คณะกรรมการใต้ฝุ่นมีสมาชิกจำนวน 14 ประเทศ ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่ริมฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก และได้รับอิทธิพลจากพายุหมุนเขตร้อนเป็นประจำทุกปี ปัจจุบันคณะกรรมการใต้ฝุ่นได้แบ่งความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกเป็น 3 ด้านหลัก ได้แก่ 1) ด้านอุตุนิยมวิทยา 2) ด้านอุทกวิทยา และ 3) ด้านการป้องกันและการเตรียมความพร้อม โดยให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นหน่วยงานประสานงานหลักของประเทศไทยด้านการป้องกันและการเตรียมความพร้อม

3) สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศเยอรมนี (GTZ)

สำนักงานความร่วมมือทางวิชาการแห่งประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (Deutsche Gesellschaft Fuer Technische Zusammenarbeit (GTZ)) ได้ดำเนินความร่วมมือทางวิชาการกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปี 6 เดือน (31 พ.ค. 38 - 31 ธ.ค. 49) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

(1) การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยคัดเลือกหมู่บ้านเสี่ยงภัยสึนามิจำนวน 1 หมู่บ้าน และเสี่ยงอุทกภัย จำนวน 1 หมู่บ้าน จากนั้นทำการชี้แจงทำความเข้าใจ ฝึกอบรมและเตรียมความพร้อมในการรับมือภัยพิบัติดังกล่าวโดยใช้แนวคิดการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community-based Disaster Risk Management, CBDRM) และต่อมาได้จัดให้มีภาคฝึกซ้อมแผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหมู่บ้าน

(2) การพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของบุคลากรด้านการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ โดยการจัดทำหลักสูตรวิทยากรตัวคูณ (Training of trainers) เป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยากรด้าน CBDRM เพื่อที่จะขยายผลไปยังกลุ่มเป้าหมายได้แก่ชุมชนพื้นที่เสี่ยงภัยทั่วประเทศ

(3) การพัฒนาเครือข่ายด้านการจัดการภัยพิบัติ โดยการบูรณาการงานด้านการจัดการภัยพิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน หน่วยงาน NGOs องค์กรภาคประชาชนต่าง ๆ

(4) การพัฒนาหลักสูตรด้านการจัดการภัยพิบัติให้กับวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผ่านโครงการ CIM Expert โดยการว่าจ้างผู้เชี่ยวชาญมาปฏิบัติงานในวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (DDPM Disaster Prevention and Mitigation Academy)

4) สำนักงานความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น (JICA)

นับตั้งแต่เกิดสึนามิในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทยในปลายปี 2547 ประเทศญี่ปุ่นได้มีความร่วมมือกับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยผ่าน JICA ดังนี้

(1) โครงการ Advisor to Director-General เพื่อเป็นที่ปรึกษาในการเพิ่มศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติของประเทศ และเพื่อร่วมหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมด้านการจัดการภัยพิบัติ มีระยะเวลาดำเนินการ 13 ก.ย. 48 - 31 มี.ค. 49

(2) โครงการ Expert for Special Rescue (Search and Rescue) เพื่อให้ทีม SAR และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ของกระบวนการค้นหาและช่วยชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เกิดทักษะและความชำนาญในการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง มีระยะเวลาดำเนินการโครงการระหว่าง 28 พ.ย.- 28 ธ.ค. 48

(3) โครงการพัฒนาศักยภาพในการจัดการภัยพิบัติของประเทศไทย (Project on Capacity Development in Disaster Management in Thailand) เป็นการดำเนินการเชิงบูรณาการด้านการจัดการภัยพิบัติของประเทศ ระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี (สิงหาคม 2549 - กรกฎาคม 2551) โดยมีหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องฝ่ายไทยที่ร่วมดำเนินการในโครงการได้แก่ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงศึกษาธิการ กรมชลประทาน และ กรมทรัพยากรธรณี มีกิจกรรมหลักในโครงการประกอบด้วย

- การรวบรวมข้อมูลด้านภัยพิบัติ และการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ
- การทบทวนแผนการจัดการภัยพิบัติแห่งชาติ โดยความร่วมมือของหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- การพัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กรมป้องกันฯ
- การพัฒนาแผนการจัดการภัยพิบัติในระดับภูมิภาค (ระดับจังหวัดและอำเภอ)
- การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัย
- การพัฒนาระบบเตือนภัยล่วงหน้า
- การฝึกซ้อมแผนการอพยพ/สถานการณ์ฉุกเฉิน
- การฝึกอบรม และ การให้ความรู้

สำหรับความก้าวหน้าการดำเนินงาน มีดังนี้

- 22-31 มี.ค. 49 ญี่ปุ่นได้ส่งคณะศึกษาโครงการเบื้องต้น และได้ประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อสรุปของโครงการอย่างเป็นทางการจำนวน 2 ฉบับได้แก่ Plan of Operation และ Project Design Matrix
- 17 ก.ค. 49 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามใน Record of Discussions: R/D

- 9 ส.ค. 49 การแต่งตั้งผู้อำนวยการโครงการ (อธิบดีกรม ปภ.) ผู้จัดการโครงการ (รอง อปภ.และผอ.สำนักจาก ศธ.) คณะกรรมการประสานการดำเนินการร่วม (Joint Coordinating Committee: JCC) และคณะทำงานโครงการ (Task Force)
- 17 เม.ย. 49 การประชุมเพื่อคัดเลือกพื้นที่นำร่อง จังหวัดชุมพรเรื่องอุทกภัย จังหวัดแม่ฮ่องสอนเรื่องดินถล่ม และจังหวัดภูเก็ตสำหรับสึนามิ

5) ประเทศสวีเดน (SWEDEN)

ภายใต้ชื่อ "Disaster Reduction through Awareness, Preparedness and Prevention Mechanisms in Coastal Settlements in Asia: Demonstration in Tourism Destinations" โดยเป็นหนึ่งในโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจาก EU Commission ภายใต้โปรแกรม Asia Pro Eco II-Post Tsunami ที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาศักยภาพประเทศที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์สึนามิในภูมิภาคเอเชีย (มัลดีฟ อินโดนีเซีย ศรีลังกา ไทย และอินเดีย) โดยโครงการดังกล่าวเป็นความร่วมมือทางวิชาการระหว่าง Swedish Rescue Service Agency (SRSA) แห่งประเทศสวีเดน ร่วมกับ The United Nations Environment Programme, Division of Technology, Industry and Economics (UNEP-DTIE) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศอินเดีย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย คือ องค์การบริหารส่วนตำบลอ่าวนาง หมู่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ และเทศบาลเมืองป่าตอง จังหวัดภูเก็ต ในการเสริมสร้างความรู้ ความตระหนัก การเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินด้านการป้องกันและบรรเทาภัยให้แก่หน่วยงานองค์กร และชุมชนที่เกี่ยวข้องโดยใช้ "กระบวนการของการสร้างความตระหนักและการเตรียมความพร้อมในสถานการณ์ฉุกเฉินในชุมชน" (Awareness and Preparedness for Emergencies at the Local Level: APELL) มีระยะเวลาดำเนินการ 2 ปี ระหว่าง 2549 - 2551

6) ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center, ADPC)

ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Preparedness Center - ADPC) ได้รับการจัดตั้งขึ้นในปี 2529 ภายใต้สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ADPC ได้จัดตั้งสภาที่ปรึกษา (Advisory Council) ขึ้น ประกอบด้วยบุคคลที่มีชื่อเสียงโดดเด่นและผู้แทนหลักของหน่วยงานรัฐบาลและองค์การจากทั่วโลกที่ ADPC ได้ร่วมงานด้วยอย่างใกล้ชิด ในปัจจุบันสภาที่ปรึกษามีสมาชิกจำนวน 52 คน จาก 17 ประเทศทั่วโลก และภายในกรอบงานของสภาที่ปรึกษานี้ ได้จัดตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาด้านความร่วมมือระดับภูมิภาคในการจัดการภัยพิบัติ (Consultative Committee on Regional Cooperation in Disaster Management - RCC) ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวจะมีการประชุมปีละ 1 ครั้ง

เมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546 ได้มีการลงนามในบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กับ ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย สำหรับความร่วมมือระหว่าง ADPC กับกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีด้วยกันหลายด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิทยากรหลักสูตร CBDM โครงการฟื้นฟูพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากสึนามิ เป็นต้น

7) ศูนย์ลดภัยพิบัติแห่งเอเชีย (Asian Disaster Reduction Center)

ศูนย์ลดภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADRC) ได้รับการก่อตั้งขึ้นเมื่อ 30 กรกฎาคม 1998 (2541) มีที่ตั้งอยู่ ณ เมืองโกเบ ประเทศญี่ปุ่น ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 25 ประเทศ รวมถึงประเทศไทย ในการจัดตั้ง ADRC มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

(1) เพื่อส่งเสริมการแลกเปลี่ยนความรู้ ความเชี่ยวชาญด้านการลดภัยพิบัติในหมู่ประเทศสมาชิก ADRC

(2) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลด้านการลดภัยพิบัติและให้บริการข้อมูลเพื่องานวิจัยแก่ประเทศสมาชิก

(3) เพื่อเป็นศูนย์กลางในความร่วมมือระหว่างประเทศ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกับ ADRC มีความร่วมมือกันในด้านต่าง ๆ ดังนี้

(1) โครงการลดภัยพิบัติระดับภูมิภาค

(2) โครงการส่งนักวิจัยชั่วคราว

(3) การประชุมประจำปีของ ADRC

(4) โครงการเสริมสร้างศักยภาพแก่โรงเรียนชั้นประถมที่ประสบภัยสึนามิ

(5) การศึกษาพื้นที่ประสบภัยสึนามิ

8) หน่วยงานภายใต้สังกัดองค์การสหประชาชาติ (Agencies under the United Nations)

ความร่วมมือกับหน่วยงานภายใต้สังกัดองค์การสหประชาชาติ มีดังนี้

(1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภัยพิบัติโดยใช้โปรแกรม DesInventar (Thailand Disaster Information System Implementation Plan (DesInventar)) โดยโครงการเพื่อการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ United Nation Development Programme (UNDP)

(2) แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ.2550-2559 (Strategic National Action Plan in Disaster Risk Reduction 2007-2016) โดยคณะกรรมการเฉพาะกิจกำกับการจัดทำยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติ, คณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ ด้วยความร่วมมือจาก กรม ปภ. ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย และองค์กรยุทธศาสตร์นานาชาติเพื่อการลดภัยพิบัติแห่งองค์การสหประชาชาติ (UN-ISDR)

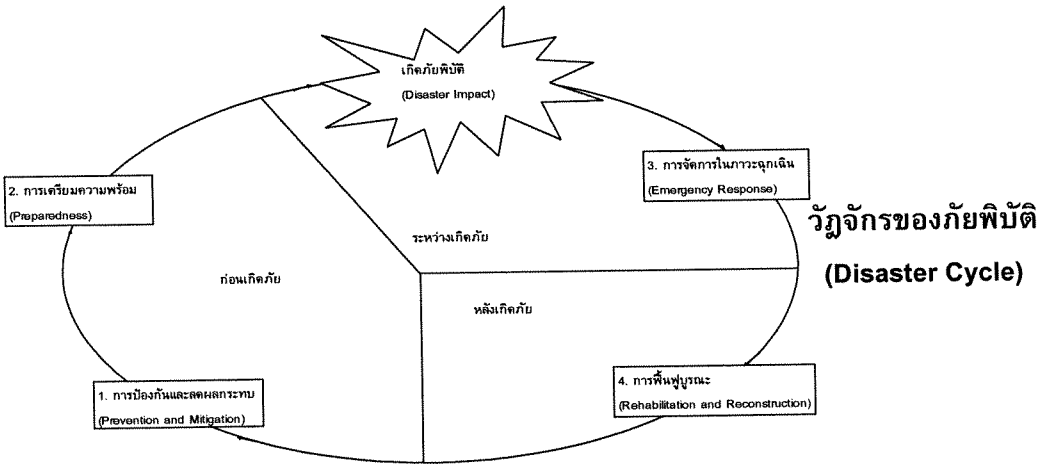
(3) โครงการ Thailand Disaster Information System Implementation Plan (DesInventar) โดย UNDP จากผลการประชุมเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2549 ได้ข้อสรุปแนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

- ศึกษาหาแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการว่าจ้างมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศเป็นผู้ช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลย้อนหลัง อาทิเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏ 1 แห่ง จะรับผิดชอบพื้นที่ประมาณ 2-3 จังหวัด เป็นต้น และ UNDP จะเป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ
- จัดประชุมเพื่อติดตาม หารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อดำเนินงานโครงการ
- สนับสนุนเจ้าหน้าที่เพื่อประจำสำนักงาน ปภ. เพื่อบันทึกข้อมูล จังหวัดละ 1 คน

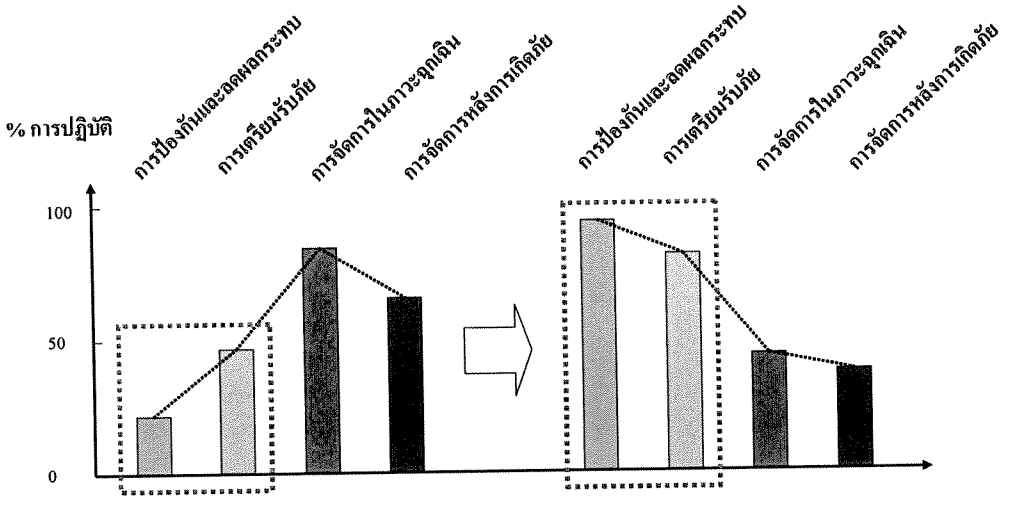
- การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับโครงการ จะเก็บข้อมูลภายในระยะเวลา 10 ปี ย้อนหลังเท่านั้น
- การปรับปรุงโปรแกรม Desinventar พร้อมทั้งจัดให้มีการฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ก่อนดำเนินการโครงการ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จะแจ้งให้ UNDP ทราบ เมื่อเครื่องเซิร์ฟเวอร์พร้อมที่จะทำการติดตั้ง DesInventar ที่ ttp://desinventar.disaster.go.th

(4) โครงการ SNAP ในการประชุมคณะทำงานสนับสนุนการจัดทำยุทธศาสตร์แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติ (Working group of Strategic National Action Plan (SNAP) for Disaster Risk Reduction) ครั้งที่ 1/2549 วันที่ 18 กันยายน 2549 เวลา 13.30 น. ณ ห้องประชุม 141 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้จัดทำร่างแผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ.2550-2559 (Strategic National Action Plan in Disaster Risk Reduction 2007-2016)

2.4 ทิศทางการบริหารจัดการภัยพิบัติในอนาคต

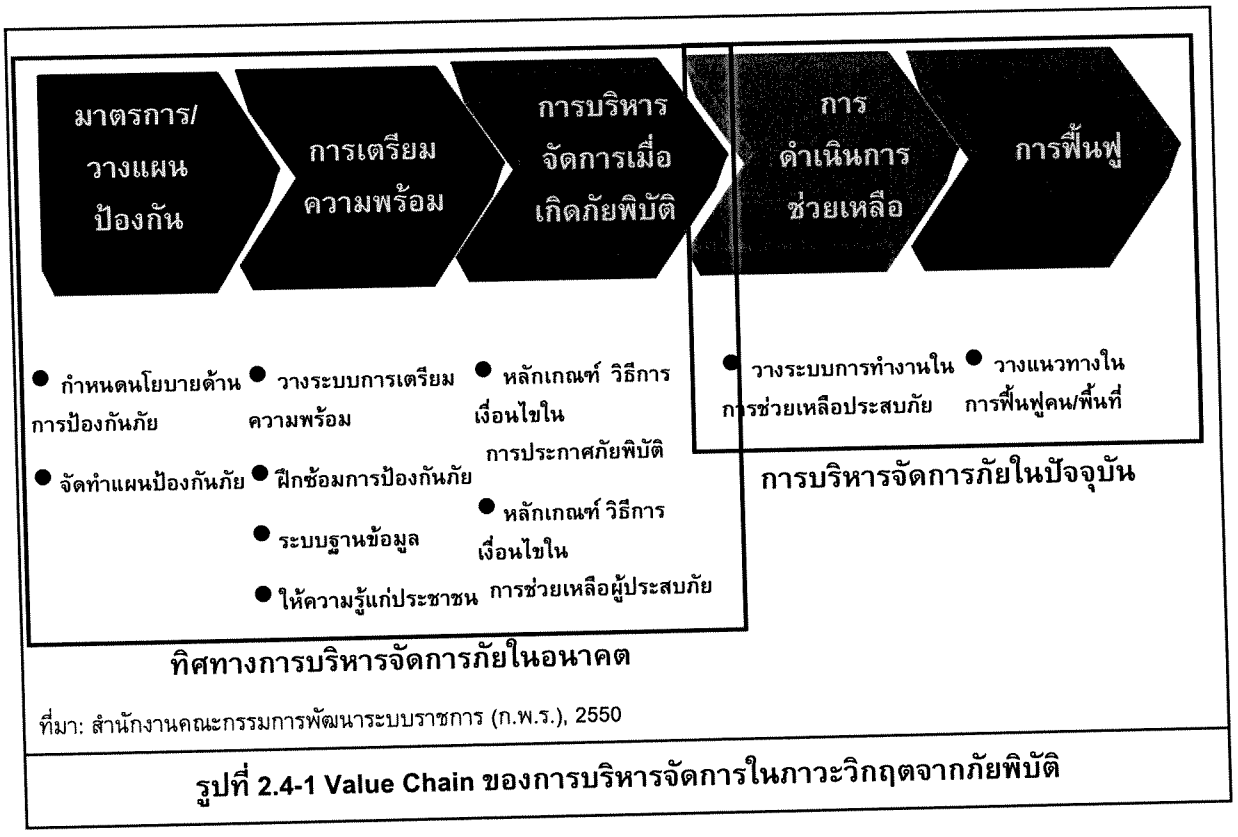

วัฏจักรของภัยพิบัติ (Disaster Cycle)

การบริหารจัดการเชิงตั้งรับ **การบริหารจัดการเชิงรุก**

จากวัฏจักรของภัยพิบัติและการบริหารจัดการภัยพิบัติในปัจจุบันกระบวนการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยหรือภัยพิบัติใดๆ จะเป็นไปในลักษณะของการดำเนินการช่วยเหลือและฟื้นฟู แต่จากทิศทางของการบริหารและจัดการภัยพิบัติในอนาคต ตามแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ.2548 จะเป็นการบริหารจัดการเชิงรุก (Pro-Active) ซึ่งจะสามารถลดความสูญเสียและลดผลกระทบจากภัยพิบัติได้เป็นอย่างมาก โดยจะเน้นไปที่มาตรการวางแผนป้องกัน การเตรียมความพร้อม และการบริหารจัดการเมื่อเกิดภัยพิบัติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ในปี 2550 ได้สรุปทิศทางการบริหารจัดการภัยพิบัติในอนาคตได้ดัง **รูปที่ 2.4-1**

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.), 2550

รูปที่ 2.4-1 Value Chain ของการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

ในการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการภัยพิบัติ ซึ่งจะต้องการกำหนดวิธีการดำเนินการ โดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติการขององค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องพร้อมคู่มือ โดยมีหลักการและวิธีการดังนี้

1) เป็นแผนบริหารจัดการเชิงรุก (Pro-Active)
2) ตามวิธีการที่เป็นมาตรฐาน และเป็นที่ยอมรับของสากล
3) ตามกฎหมาย และแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในปัจจุบัน
4) ประยุกต์ให้เหมาะกับระเบียบและวิธีปฏิบัติในปัจจุบันของเจ้าหน้าที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชน
5) การพิจารณาในประเด็นสำคัญต่างๆ อาทิเช่น
   - การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน
   - การอพยพหนีภัย
   - การค้นหาและกู้ภัย

- การประเมินความเสียหาย (Damage Assessment)
- การให้ความช่วยเหลือ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และประกาศเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549
- การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้าง

2.5 การคัดเลือกพื้นที่ตัวอย่าง การสำรวจ และการสัมภาษณ์

2.5.1 การคัดเลือกพื้นที่ศึกษาตัวอย่าง 3 พื้นที่

ที่ปรึกษาได้เสนอพื้นที่ตัวอย่างในการสำรวจเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์ต่อที่ประชุมของคณะทำงานดำเนินโครงการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ และที่ประชุมมีมติให้ดำเนินการศึกษาพื้นตัวอย่างใน 3 จังหวัด คือ

1) จังหวัดอ่างทอง
2) จังหวัดสุพรรณบุรี
3) จังหวัดอุตรดิตถ์

2.5.2 การสำรวจ เก็บข้อมูล และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษาตัวอย่าง

2.5.2.1 วิธีการศึกษา

ในการดำเนินการสำรวจและเก็บข้อมูลในภาคสนาม ที่ปรึกษาได้ทำการลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและข้อจำกัด จากนั้นทำการรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ สอบถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน และแนวคิดของผู้ปฏิบัติงาน เพื่อนำมาสรุปและประมวลผล ร่วมกับการใช้แบบสัมภาษณ์และข้อมูลจากเอกสารและรายงานอื่นๆ

2.5.2.2 สรุปผลการดำเนินการ

1) การสำรวจเก็บข้อมูลภาคสนาม

จากมติการประชุมของคณะทำงานฯ ได้คัดเลือกพื้นที่ที่จะเป็นตัวอย่างในการลงไปทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม 3 พื้นที่ คือ จังหวัดอ่างทอง สุพรรณบุรี และอุตรดิตถ์ โดยได้รวบรวมปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน แนวทางการปฏิบัติงานในปัจจุบัน และข้อเสนอจากผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ อาทิเช่น สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลแม่พูน จ.อุตรดิตถ์ เป็นต้น และนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอแนวทางในการปฏิบัติ ที่ปรึกษาได้รับความอนุเคราะห์จากทาง ก.พ.ร. ในการติดต่อประสานงานกับทางจังหวัดอ่างทอง สุพรรณบุรี และอุตรดิตถ์ เพื่อแจ้งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ 3 จังหวัด รวมถึงการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานในส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง โดยที่ปรึกษาได้ดำเนินการในระหว่างเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม 2550

2) การสำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์

นอกจากการสำรวจภาคสนามโดยการเก็บข้อมูลในด้านต่างๆ แล้ว เครื่องมือที่ดีที่สุดในการรวบรวมประเด็นที่ต้องการนำมาใช้ในการวิเคราะห์ได้มากที่สุด คือ การจัดทำแบบสัมภาษณ์ ซึ่งที่ปรึกษาได้สำรวจโดยใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการศึกษาโครงการ โดยจัดทำแบบสัมภาษณ์ที่สรุปข้อมูลของหน่วยงานและปัญหาในการจัดการภัยพิบัติในภาวะวิกฤตที่เกิดขึ้น รวมถึงการให้ความช่วยเหลือภายหลังการเกิดภัย และข้อเสนอแนวทางในการแก้ไขต่างๆ ซึ่งมีเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อต่างๆ ในการบริหารจัดการภัยพิบัติ โดยเน้นไปที่ภาวะวิกฤตที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ซึ่งในประเด็นคำถามประกอบด้วย

(1) ตอนที่ 1 : ลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน มีรายละเอียดของคำถามคือ ชื่อหน่วยงาน/สถานที่ตั้ง กำลังเจ้าหน้าที่ และภารกิจที่ปฏิบัติ

(2) ตอนที่ 2 : การป้องกันและการลดผลกระทบ และการเตรียมพร้อมรับภัย ประกอบด้วย แผนปฏิบัติงานต่างๆ หน่วยปฏิบัติการ การประสานงาน แผนที่เสี่ยงภัย การเตือนภัย การให้ความรู้ประชาชน เครื่องมือและอุปกรณ์ การซ้อมแผน และความร่วมมือ และการแจ้งข่าวสาร

(3) ตอนที่ 3 : การจัดการในภาวะฉุกเฉิน มีรายละเอียดของคำถามคือ การสนับสนุนภารกิจหน้าที่ ความซ้ำซ้อน การปฏิบัติ การแจ้งเตือน การตั้งศูนย์อำนวยการ การประกาศภัยพิบัติ การสื่อสาร การอพยพ การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือ และการปฏิบัติตามระเบียบ การกู้ภัยและการค้นหา เป็นต้น

(4) ตอนที่ 4: การจัดการหลังเกิดภัย มีรายละเอียดของคำถามคือ แผนปฏิบัติการหน่วยงานที่เข้าช่วยเหลือหลังเกิดภัย การกำหนดขั้นตอนการช่วยเหลือฟื้นฟู การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 การสำรวจความเสียหาย การให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ การฟื้นฟูสถานที่ประสบภัย (ระบุหน่วยงาน) ระบบและแบบฟอร์มในการขอรับความช่วยเหลือของผู้ประสบภัย การตั้งงบประมาณในการช่วยเหลือ/ความเพียงพอ และการสนับสนุนจากภาครัฐหรือหน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

โดยได้ดำเนินการในระหว่างเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม 2550 และแบบสัมภาษณ์มีรูปแบบที่เหมาะสมกับภารกิจของผู้ถูกสัมภาษณ์ในพื้นที่ 3 จังหวัดที่คัดเลือกในข้อ 2.5.1 โดยได้พิจารณาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและความจำเป็นของแต่ละจังหวัด ซึ่งได้ดำเนินการตามกลุ่มของหน่วยงานต่างๆ 3 กลุ่ม คือ

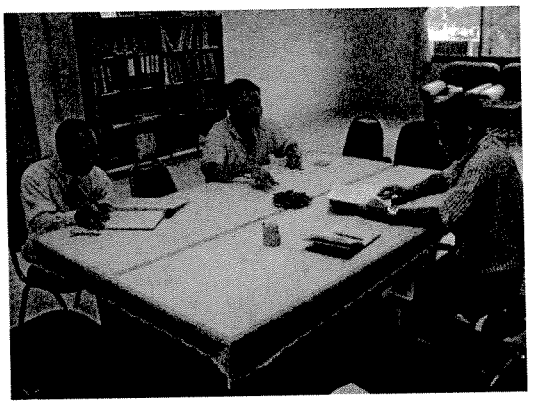
(1) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ อบจ. อบต. และเทศบาล

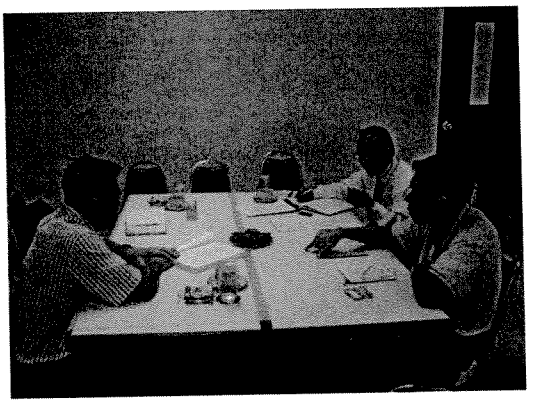
(2) ที่ทำการปกครอง ได้แก่ จังหวัด และอำเภอ

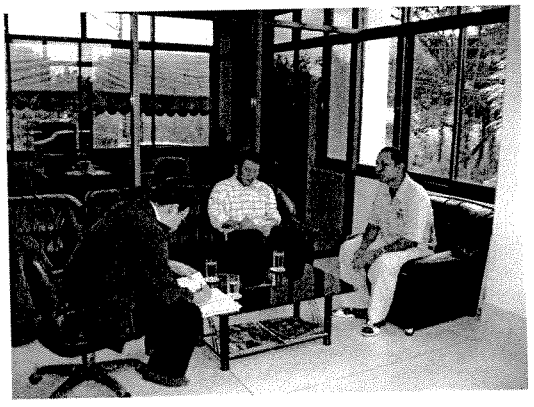
(3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานส่งเสริมการเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานแรงงานจังหวัด เป็นต้น

นอกจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ในพื้นที่คัดเลือกแล้ว ที่ปรึกษายังได้ทำการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากส่วนกลางอีก เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น สำหรับผลการวิเคราะห์ประเด็น ปัญหา อุปสรรค และข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ ที่ปรึกษาได้สรุปข้อมูล โดยแยกเป็นประเด็นต่างๆ ที่สำคัญในบทที่ 3

2.5.2.3 รูปแบบการสำรวจภาคสนาม และการสัมภาษณ์

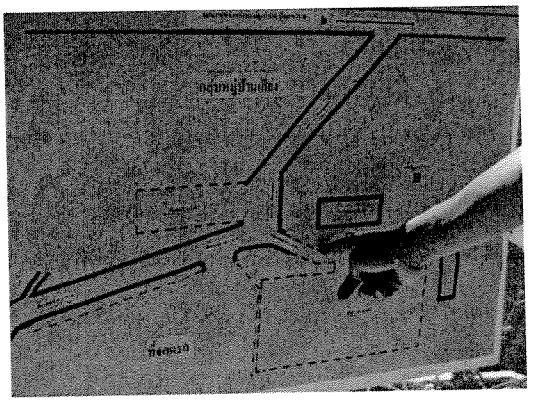

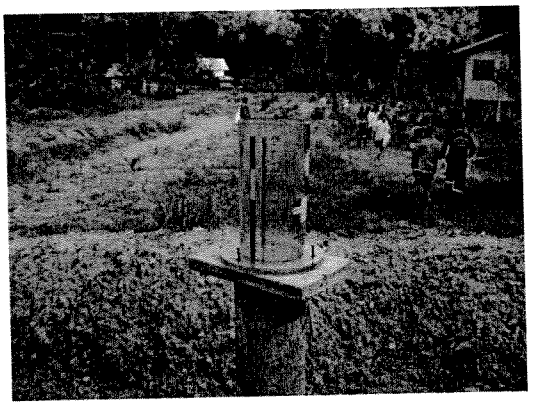

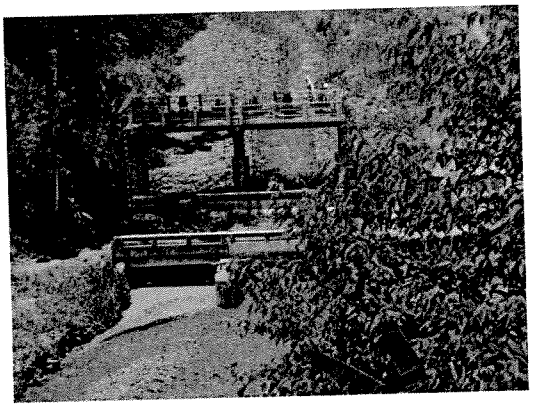

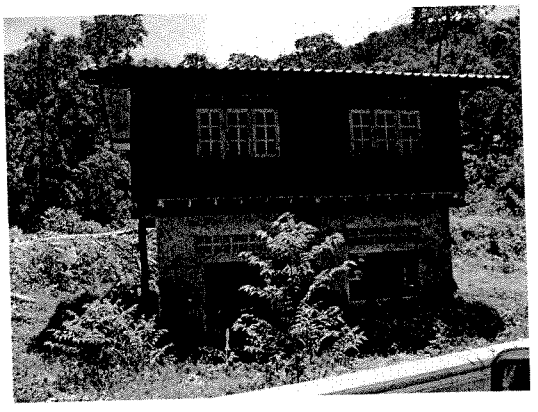

2.6 การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้การศึกษาเมื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โครงการศึกษาเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จึงได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (โดยได้จัดให้มีการประชุมในวันอังคารที่ 6 พฤศจิกายน 2550 ณ ห้องเมจิก 3 โรงแรมมิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น ถนนวิภาวดีรังสิต กรุงเทพฯ) ได้รับรู้สาระสำคัญของการศึกษา และร่วมแสดงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปผลการดำเนินงานได้ดังนี้

2.6.1 วัตถุประสงค์

1) เพื่อต้องการสรุปผลการศึกษาโครงการเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

2) เพื่อต้องการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติและร่างคู่มือฯ ที่ได้จัดทำขึ้น

3) เพื่อให้ได้ระบบการจัดวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ สำหรับให้หน่วยงานต่างๆ และองค์กรเครือข่ายทุกภาคส่วนสามารถนำแผน ไปใช้ในการบริหารจัดการภัยพิบัติได้อย่างเป็นระบบและบูรณาการ

2.6.2 ผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

ปัญหาวิกฤตจากภัยพิบัติเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน และองค์กรต่างๆหลายฝ่าย ต้องร่วมมือกันทำ ความเข้าใจ ปัญหา สาเหตุ แนวทางแก้ไข และร่วมกันวางระบบบริหารจัดการอย่างมีระบบ จึงได้เชิญผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค โดยกำหนดไว้ประมาณ 100 ท่าน แต่มีผู้สนใจเข้าร่วมประชุมเกินจำนวนที่กำหนดไว้ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 130 คน

2.6.3 ผลการดำเนินงาน

การประชุมสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ได้เป็นไปตามกำหนดการโดยลำดับ โดยมี กล่าวเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย นางสุพรรณี ไพรัชเวทย์ ผู้อำนวยการภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม และสรุปผลการศึกษาโครงการเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โดย รศ.ดร.เสรี ศุภราทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต หลังจากนั้นเป็นการประชุมกลุ่มย่อยโดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม หลังจากประชุมกลุ่มย่อยแล้วเป็นนำเสนอผลการประชุมกลุ่มย่อยโดยผู้แทนกลุ่ม เมื่อเสร็จสิ้นการนำเสนอของผู้แทนของแต่ละกลุ่มแล้วก็เป็นการสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย ดร.เสรี ศุภราทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต หลังจากนั้นเป็น การสรุปและปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย นายชัยยุทธ กมลศิริสกุล รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการพัฒนาระบบ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ(กพร.)

ที่ปรึกษาได้ประมวลผลการรับฟังความคิดเห็น ผลการตอบแบบแสดงความคิดเห็น โดยสรุปสาระสำคัญไว้ดังนี้

1) การประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 1 มีการพิจารณาในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1) การเร่งรัดการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยเร็วในระดับจังหวัด อำเภอ และการขอวงเงินทดรองราชการจากส่วนราชการต่างๆ

- มีความล่าช้าในการให้ท้องถิ่นประเมินความเสียหาย ทำให้การช่วยเหลือและการจ่ายเงินมีความล่าช้า
- การสำรวจความเสียหายไม่ควรให้ อบต. เข้ามาเป็น ก.ช.ภ.อ. โดยสามารถเรียกชี้แจงได้
- ควรมีการกำหนดหลักเกณฑ์ การให้ความช่วยเหลือให้ชัดเจน
- การช่วยเหลือหากจะทำได้เร็วขึ้นอยู่กับดุลพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด

(2) การลดขั้นตอนของเอกสารเพื่อความรวดเร็ว

- ควรลดเอกสาร โดยเฉพาะรูปถ่าย และลดสำเนาของเอกสารลง
- ถ้า ปภ. เป็นภูมิภาคจะช่วยลดเอกสารได้มาก

2) การประชุมกลุ่มย่อย กลุ่มที่ 2 มีการพิจารณาในประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

(1) การพิจารณาแนวทางและวิธีการจ่ายเงินช่วยเหลือให้เหมาะสม

- ความแตกต่างของวิธีการและอัตราการช่วยเหลือกรณีภัยพิบัติปกติและภัยพิบัติรุนแรง
  - ปัจจุบันสามารถบริหารงานโดยศูนย์ฯ จังหวัด
  - ใช้หลักเกณฑ์และขั้นตอนตามระเบียบเดิม
  - ให้ปรับปรุงอัตราตามสภาพเศรษฐกิจ
  - ปรับปรุงระเบียบให้ครอบคลุมถึงการป้องกันได้ชัดเจนเพื่อให้ความช่วยเหลือกว้าง
- ความสอดคล้องของการช่วยเหลือโดยคณะอนุกรรมการต่างๆ
  - สอดคล้องแต่ซ้ำซ้อน ทำให้ไม่เกิดความทั่วถึงเป็นธรรม
  - ความซ้ำซ้อนในการช่วยเหลือตรงจากภาคเอกชน/ควรให้ศูนย์ฯ จังหวัด
  - ขาดการประชาสัมพันธ์วงกว้าง

(2) การปรับโครงสร้างองค์กรให้เหมาะสมแก่การบริหารจัดการภัยพิบัติ

- การปรับปรุงให้ ปภ. จังหวัดเป็นส่วนราชการส่วนภูมิภาค และการมอบอำนาจให้ ปภ. จังหวัด
  - ควรเป็นภูมิภาค เพราะลดขั้นตอนการทำงานช่วยผู้ประสบภัยเร็วขึ้น การทำงานลื่นไหลมากขึ้น รวดเร็ว
  - มอบอำนาจได้ตาม พรบ. หรือมอบหมายแทน
  - ลดขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือเร็วขึ้น

- การดำเนินการในระยะต่อไปเมื่อจังหวัดสามารถตั้งงบประมาณได้เอง
  - สามารถรองรับด้านการป้องกัน ประโยชน์ แก้ไขปัญหาระยะยาวได้
- ความเหมาะสมของการมีคณะอนุกรรมการต่างๆ เมื่อเกิดภัยขนาดใหญ่
  - ควรมีความเหมาะสมแต่ควรปรับวิธีการใช้เงินให้ลงสู่จังหวัด
  - ไม่ควรมี เพราะสร้างปัญหาการบริหารจัดการซ้ำซ้อน

(3) ประเด็นอื่นเพิ่มเติมในเรื่องการบริหารจัดการสาธารณภัย

- ระบบการบริจาคโดยศูนย์ของจังหวัด เป็นแกนกลางในการให้ความช่วยเหลือป้องกันความซ้ำซ้อน
- ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง/ชัดเจน

3) ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาโครงการและร่างคู่มือฯ ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมหลานท่านได้มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อการศึกษาโครงการ และร่างคู่มือการวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โดยที่ปรึกษาได้รวบรวมไว้ในภาคผนวก และได้สรุปข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในบทที่ 3 ข้อ 3.3 รวมถึงได้ทำการปรับปรุงและแก้ไขร่างคู่มือฯ ตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

วันอังคารที่ 6 พฤศจิกายน 2550 เวลา 08.00 -14.00 น.
ณ ห้องเมจิก 3 ชั้น 2 โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ

นางสุพรรณี ไพรัชเวทย์
ผู้อำนวยการภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม
กล่าวเปิดการประชุม

นายชัยยุทธ กมลศิริสกุล
รักษาการผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ
ด้านการพัฒนาระบบราชการสำนักงาน กพร.
กล่าวปิดการประชุม

สรุปผลการศึกษาโครงการ

บรรยากาศการประชุม

บทที่ 3
การวิเคราะห์ข้อมูลระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

บทที่ 3
การวิเคราะห์ข้อมูลระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

การศึกษาในบทนี้ จะกล่าวถึง การวิเคราะห์ของระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ ที่รวบรวมไว้จากการทบทวนเอกสาร รายงาน แผนงาน กฎหมาย ข้อมูลด้านต่างๆ รวมถึงการสำรวจข้อมูลและการสัมภาษณ์จากพื้นที่ตัวอย่างที่คัดเลือก โดยเสนอในรูปแบบของระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในปัจจุบัน และปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในแต่ละด้าน รวมถึงปัญหาและการวิเคราะห์การดำเนินงาน คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ สรุปได้ดังนี้

3.1 ระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในปัจจุบัน

จากวัฏจักรการเกิดภัยพิบัติทั้ง 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การป้องกันและลดผลกระทบ 2) การเตรียมพร้อมรับภัย 3) การจัดการในภาวะฉุกเฉิน และ 4) การจัดการหลังเกิดภัย เมื่อพิจารณาถึงขอบเขตงานของระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤต แล้วพบว่า ครอบคลุมในขั้นตอนที่ 3 ทั้งหมด และครอบคลุมขั้นตอนที่ 2 และ 4 บางส่วน โดยที่ปรึกษาได้จัดทำภารกิจและหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ โดยแยกตามวัฏจักรของภัยพิบัติตามที่ระบุไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด ได้ดัง**ตารางที่ 3.1-1** โดยสรุปประเด็นหลักที่สำคัญของขั้นตอนการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันได้ดังนี้

3.1.1 การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

3.1.1.1 การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

กิจกรรมหลักและสำคัญของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกระดับ คือ การเข้าระงับและต่อต้านภัยฝ่ายพลเรือนที่กำลังจะเกิด หรือเกิดขึ้นแล้วให้หมดสิ้นไปโดยรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดอันตรายและความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของทางราชการและประชาชน ในการปฏิบัติเมื่อเกิดสาธารณภัยในปัจจุบัน จะต้องจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ มีขั้นตอนดังนี้

1) จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(1) ดำเนินการควบคุมพื้นที่ที่ประสบภัยและอำนวยการปฏิบัติทั้งปวงในพื้นที่

(2) ดำเนินการประกาศแนะนำแจ้งเตือนประชาชน และเจ้าหน้าที่ให้หลบภัยเพื่อเตรียมการป้องกันเพื่อลดอันตรายและความเสียหาย หากจำเป็นและสมควรให้ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่สั่งการให้ดำเนินการป้องกันภัยตามแผนที่เตรียมการไว้ล่วงหน้า ตามควรแต่กรณี

2) การจัดตั้งหน่วยกู้ภัยขึ้นในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจ

(1) เตรียมพร้อมประจำ ณ ที่ตั้ง มีเจ้าหน้าที่ เครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์ เครื่องมือสื่อสาร และยานพาหนะ ให้พอที่จะระงับและบรรเทาภัย

(2) หน่วยกู้ภัยประกอบด้วย

- ชุดเคลื่อนที่เร็ว สามารถเคลื่อนที่ออกไประงับและบรรเทาภัยได้ทันที
- ชุดสนับสนุน เตรียมพร้อม ณ ที่ตั้ง สามารถเคลื่อนที่ไปเสริมกำลังชุดเคลื่อนที่เร็วได้ทันที เมื่อได้รับการร้องขอ

(3) เมื่อภัยลุกลามจนเกินกำลังของหน่วยจะระงับได้โดยลำพัง หรือไม่อาจจะระงับได้รวดเร็วตามขีดความสามารถที่มีอยู่ในกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ให้แจ้งขอกำลังสมทบจากกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ที่ติดต่อหรือเขตท้องที่อื่น ตามที่ได้มีการประสานกันไว้

(4) เมื่อกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ร้องขอ หรือเมื่อเห็นสมควร กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดจะประสานกับหน่วยอื่น ให้การสนับสนุนส่งกำลังเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ เครื่องใช้ ไปช่วยเหลือสนับสนุนในการระงับและบรรเทาภัย การบรรเทาทุกข์และสงเคราะห์ผู้ประสบภัยทันที

3) การปฏิบัติเมื่อสาธารณภัยรุนแรงเกินขีดความสามารถ ของกองอำนวยการ ป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ภายในจังหวัด

กรณีที่เกิดสาธารณภัยรุนแรงเกินขีดความสามารถของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ภายในจังหวัดจะสามารถรับสถานการณ์ได้ ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนที่เกิดขึ้นทั่วจังหวัด จำเป็นที่จะต้องตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยขึ้น เพื่อทำการบรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่เกิดเหตุให้ทั่วถึงภายใน 24 ชั่วโมง

4) องค์กรปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยเฉพาะกิจ

การช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นภารกิจที่จะต้องอาศัยความร่วมมือในการปฏิบัติการจากทุกหน่วยงานและบุคคลในจังหวัด ซึ่งจะมีองค์การหลักในการประสานการปฏิบัติ เพื่อให้บังเกิดเอกภาพอย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด โดยผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยขึ้น เพื่อปฏิบัติงานในพื้นที่ประสบภัยหรือพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อทำการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ที่สาธารณภัยได้เกิดขึ้นอย่างรุนแรง เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานหลักในการอำนวยการ และประสานการปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ ที่ไปร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่ เพื่อให้การปฏิบัติการมีเอกภาพเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ตารางที่ 3.1-1 การกิจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดแยกตามวงจรภัยพิบัติ

หน่วยงาน	การป้องกันและผลกระทบ	การเตรียมพร้อมรับภัย	การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน	การจัดการหลังเกิดภัย (การฟื้นฟูบูรณะ)
กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด	• รวบรวมสถิติข้อมูลความเสียหายที่เกิดจากภัยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันภัย		• รับผิดชอบการบริหารเงิน และสิ่งของที่ได้รับบริจาคจากนอกพื้นที่ประสบภัยและกำกับดูแลการช่วยเหลือในพื้นที่ประสบภัยให้เป็นไปอย่างทันเวลา • เป็นหน่วยที่ให้ข่าวสารเบื้องต้นเกี่ยวกับภัยที่เกิดขึ้นและผลการปฏิบัติเฉพาะหน้าแก่สื่อมวลชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อลดความสับสน	
กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่	• อำนวยการ ควบคุม กำกับดูแล และแนะนำเกี่ยวกับการดำเนินงานในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนในเขตท้องที่		• สนับสนุนกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ติดต่อหรือเขตท้องที่อื่น เมื่อได้รับการร้องขอ • ประสานงานกับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในเขตท้องที่ รวมทั้งประสานความร่วมมือภาคเอกชน ในการดำเนินการทุกขั้นตอนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	
ที่ทำการปกครองจังหวัด	• ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือในการเตรียมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในทุกๆ ด้าน	• เตรียมพร้อมในด้านบุคลากร เครื่องจักร เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่มีอยู่ เพื่อให้การสนับสนุนในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	• ประสานงานและช่วยเหลือในด้านรักษาความสงบเรียบร้อย คุ้มครองความปลอดภัย และป้องกันระงับการแตกตื่นเสียขวัญของประชาชนขณะเกิดภัย	• อำนวยการ กำกับดูแล ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านเครื่องอุปโภคบริโภค ที่พักอาศัยชั่วคราวและสวัสดิการอื่น ๆ ให้ทั่วถึง รวดเร็ว ทันต่อเหตุการณ์ • บริหารงบประมาณในการฟื้นฟูบูรณะ และซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ ซึ่งชำรุดเสียภายจากภัยพิบัติให้ใช้การได้โดยเร็ว
สำนักงานจังหวัด	• รวบรวมสถิติข้อมูลความเสียหายที่เกิดจากภัยรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนป้องกันภัย	• ดำเนินการข่าวกรองและต่อต้านข่าวกรองรวมทั้งกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.2517 เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน • ให้การสนับสนุนอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสารและกำลังคน เพื่อบริการติดต่อ สื่อสารได้ตลอดเวลา	• ดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ เรียกร้องความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน รวมทั้งสร้างขวัญกำลังใจเมื่อเกิดภัย	
สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด		• สำรวจและจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ อุปกรณ์การแพทย์ เวชภัณฑ์ และจัดหาโลหิตสำรองเพื่อใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน • ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านการรักษาพยาบาล การอนามัย การสุขาภิบาล เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นได้เมื่อประสบภัย	• จัดให้มีการรักษาพยาบาล การอนามัย การสุขาภิบาล และการป้องกันโรคแก่ผู้ประสบภัย	
ขนส่งจังหวัด และโทรศัพท์จังหวัด			• ให้การสนับสนุนยานพาหนะ พนักงานประจำยานพาหนะและอุปกรณ์การขนส่งตลอดจนการจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิง • ให้การสนับสนุนอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในการสื่อสาร และกำลังคนเพื่อบริการติดต่อสื่อสารได้ตลอดเวลา	
พาณิชย์จังหวัด				• จัดให้มีเครื่องอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอจัดระบบการปันส่วนและควบคุมราคาสินค้าในภาวะขาดแคลน สำรวจและจัดเตรียมน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นสำรองเพื่อใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน

ตารางที่ 3.1-1 ภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดแยกตามวงจรภัยพิบัติ (ต่อ)

หน่วยงาน	การป้องกันและผลกระทบ	การเตรียมพร้อมรับภัย	การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน	การจัดการหลังเกิดภัย (การฟื้นฟูบูรณะ)
สำนักงานเกษตรจังหวัด, ปศุสัตว์จังหวัด และป่าไม้จังหวัด				• ให้การสนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ และเวชภัณฑ์ปศุสัตว์ที่จำเป็นแก่ ผู้ประสบภัย เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพในระยะแรก • ควบคุมป้องกันโรคระบาดพืชและสัตว์ • สนับสนุนปัจจัยในการผลิตเพื่อการเกษตร • จัดให้มีการชลประทานเพื่อการบริโภคและการเกษตรในพื้นที่ประสบภัย
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัด	• เผยแพร่ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน • ให้นิสิต นักศึกษา เข้ามามีบทบาทในการช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาภัย			• ให้การสนับสนุนอุปกรณ์การเรียนแก่ครอบครัวที่ประสบภัย • ดำเนินการซ่อมแซม แก้ไข ดัดแปลง อาคารเรียนที่ชำรุดเสียหายให้อยู่ในสภาพใช้การได้ในระยะแรก รวมทั้งอุปกรณ์การสอนเพื่อให้สามารถดำเนินการสอนได้ต่อไป • จัดให้มีการศึกษาในพื้นที่รองรับการอพยพประชาชนตามความจำเป็น • สนับสนุนให้ความรู้ด้านอาชีพแก่ครัวเรือนที่ประสบภัย
สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด	• ศึกษาค้นคว้า และวิจัยทางด้านวิชาการตลอดจนเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีการพลังงานและสภาพสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอันตรายอันเกิดจากชีวะรังสีสารเคมีและวัตถุมีพิษอื่น ๆ	• จัดสรรทรัพยากร และสะสมเครื่องมือเครื่องใช้ รวมทั้งวัสดุในการผลิตสิ่งที่จำเป็นเพื่อสนองความต้องการของประชาชน • ให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับการผลิตสิ่งจำเป็นในการครองชีพ	• จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน • ควบคุมดูแลระบบป้องกันอุบัติภัยจากอุตสาหกรรม • ควบคุมและป้องกันอันตรายอันเกิดจากสารเคมี ชีวะรังสี • จัดหาและผลิตพลังงานให้เพียงพอต่อความต้องการใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	• รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมการรองรับระบบต่าง ๆ ให้มีความสมดุลย์เหมาะสมกับการดำรงชีวิตของมนุษย์
สำนักงานประกันสังคมจังหวัด				• ให้ความร่วมมือกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการทางจิตวิทยา เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจเรียกร้องความร่วมมือจากประชาชนในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน และสร้างขวัญกำลังใจเมื่อเกิดภัย
การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด			• ควบคุมและป้องกันอันตรายอันเกิดจากกระแสไฟฟ้าในขณะเกิดภัย	• ดำเนินการบำรุงรักษา ดัดแปลง แก้ไข จัดสิ่งทดแทนและสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านสาธารณูปโภค การให้แสงสว่าง และการฟื้นฟูบูรณะให้สภาพชำรุดเสียหายกลับคืนสู่สภาพปกติ และให้มีใช้ตามระบบเดิม
การประปาจังหวัด				• ดำเนินการด้านการบำรุงรักษา ดัดแปลง แก้ไข จัดสิ่งทดแทนและสิ่งอำนวยความสะดวก การฟื้นฟูบูรณะการประปา ให้มีน้ำกินน้ำใช้ ตามระบบเดิมอยู่เสมอ และให้กลับคืนสู่สภาพปกติหรือใช้ได้โดยเร็วที่สุด
เหล่ากาชาดจังหวัด		• จัดหา เตรียมโลหิต ยา เวชภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตลอดจนเครื่องอุปโภคบริโภค เพื่อใช้ในการบรรเทาทุกข์ การสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ได้ทันต่อเหตุการณ์ • ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ สมาชิกอาสากาชาด เหล่ากาชาดจังหวัด และประชาชนเกี่ยวกับการเตรียมพร้อมในการบรรเทาทุกข์ การปฐมพยาบาล รวมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับการสาธารณสุข เพื่อช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น	• รักษาพยาบาลผู้ประสบภัยและให้ความช่วยเหลือเกี่ยวกับการป้องกันโรคระบาด	• ติดต่อขอความช่วยเหลือจากสภากาชาดไทย โดยผ่านความเห็นชอบของ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด

ตารางที่ 3.1-1 ภารกิจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ระบุไว้ในแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดแยกตามวงจรภัยพิบัติ (ต่อ)

หน่วยงาน	การป้องกันและผลกระทบ	การเตรียมพร้อมรับภัย	การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน	การจัดการหลังเกิดภัย (การฟื้นฟูบูรณะ)
กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด			• จัดให้มีระบบสัญญาณเตือนภัย ดำเนินการรักษาความสงบเรียบร้อย คุ้มครองความปลอดภัยและป้องกันระงับการแตกตื่นเสียขวัญของประชาชนขณะเกิดภัย	• ดำเนินการด้านการข่าวและข่าวกรอง และการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.2517
โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด	• จัดให้มีการบริการวิศวกรรมแก่ส่วนราชการและหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งภาคเอกชน เพื่อการดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	• จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักรกล พร้อมทั้งน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นสนับสนุนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	• ดำเนินการดัดแปลง แก้ไข จัดสิ่งทดแทนสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	
สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด		• ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคมและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ	• ให้การช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย	• ให้การช่วยเหลือสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย
สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัด และโครงการชลประทานจังหวัด	• จัดให้มีการบริการวิศวกรรมแก่ส่วนข้าราชการหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน เพื่อดำเนินการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน		• จัดให้มีสัญญาณเตือนภัย แจ้งสถานการณ์การเกิดภัย ดำเนินการดัดแปลงแก้ไขจัดหาสิ่งทดแทนสิ่งอำนวยความสะดวก • จัดเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักรกล พร้อมทั้งน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นสนับสนุนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน	
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด	• จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน		• สนับสนุนกำลังคน เครื่องมือเครื่องใช้ เครื่องจักรกล พร้อมทั้งน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน • ดำเนินการบำรุงรักษา ดัดแปลงแก้ไข จัดสิ่งทดแทนและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ	
สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	• การจัดการระบบป้องกัน เตือนภัย จากสาธารณภัย และเตรียมความพร้อมในทุกพื้นที่ • บูรณาการระบบการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แผนงานการดำเนินการ และติดตามประเมินผลร่วมกับองค์กรภายในประเทศและต่างประเทศ • สำรวจ จัดเตรียมจัดหา โดยวิธีเรียกร้อง เกณฑ์จ้าง หรือเช่าเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	• ให้มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ยาพาหนะ และเครื่องจักรกลที่จำเป็นในการป้องกัน บรรเทา ระงับ และช่วยเหลือผู้ประสบภัย • ให้ความรู้แก่ประชาชนและฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ และผู้เกี่ยวข้องกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองและให้ความร่วมมือแก่ทางราชการ • ให้ความสนับสนุนแก่อำเภอและหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น ในการเตรียมการล่วงหน้าและการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยไว้ให้พร้อมแต่ในยามปกติ • ศึกษา สำรวจสถานที่สำคัญ เส้นทางคมนาคม อุปกรณ์การขนส่ง เพื่อใช้ในการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน • จัดให้มีบริหารวิศวกรรมแก่ส่วนราชการ หน่วยงานรวมทั้งภาคเอกชนเพื่อการดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	• อำนวยการและดำเนินการป้องกันบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ รวดเร็ว เป็นธรรมให้ทั่วถึงทุกพื้นที่ที่มีภัย	• จัดให้มีการฟื้นฟูสิ่งสาธารณประโยชน์ที่เสียหาย ร่างกาย จัดในสิ่งจำเป็นต่อการยังชีพและการประกอบอาชีพอย่างรวดเร็ว ทั่วถึง เป็นธรรม และสอดคล้องกับความต้องการ • ดำเนินการดัดแปลง แก้ไข จัดสิ่งทดแทนสิ่งอำนวยความสะดวก • ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัย โดยประสานการสนับสนุนจากองค์กรการกุศลภาคเอกชนด้วย
องค์กรเอกชน มูลนิธิ ภาคเอกชน			• ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนและระดับร่วมปฏิบัติการตามที่ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด หรือผู้อำนวยการป้องกันฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่กำหนด	

5) โครงสร้างศูนย์อำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประกอบด้วย 7 ฝ่าย ได้แก่

(1) ฝ่ายอำนวยการ

(2) ฝ่ายแจ้งเตือนภัย

(3) ฝ่ายประสานช่วยเหลือ

(4) ฝ่ายประชาสัมพันธ์และสื่อสาร

(5) ฝ่ายรับบริจาคและบัญชี

(6) ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย

(7) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ

ดูผังตัวอย่างโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดพิษณุโลก ในรูปที่ 3.1-1

6) ภารกิจหน้าที่ของฝ่ายต่าง ๆ ในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

(1) ฝ่ายอำนวยการ มีหน้าที่

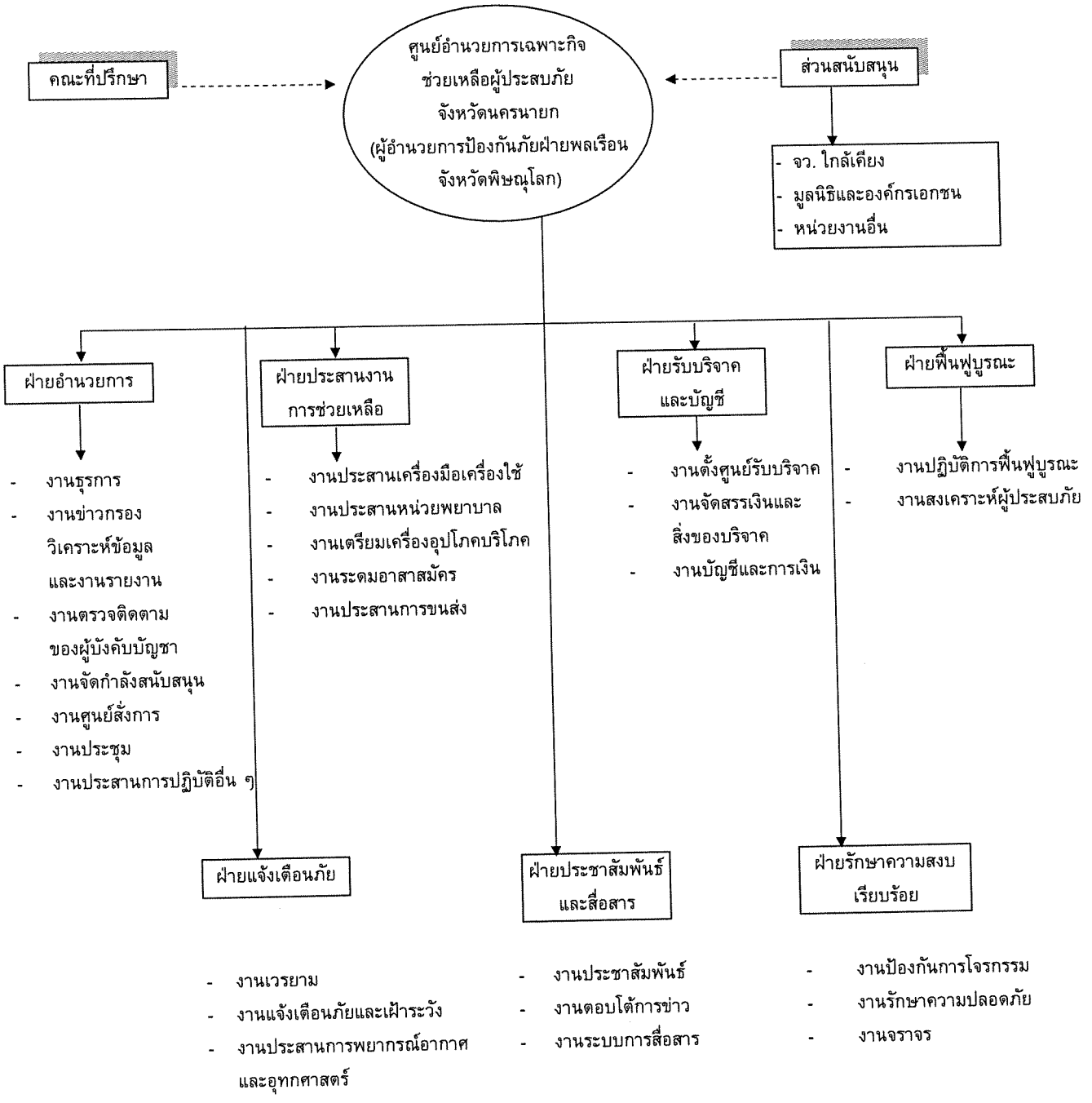
- งานงบประมาณและพัสดุ และงานกำลังพล
- ติดตามรายงานสถานการณ์และรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์สาธารณภัยที่อาจเกิดขึ้น
- ประสานการปฏิบัติงานกับอำเภอ ส่วนราชการ หน่วยงานต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น
- ประสานและติดตามผลการปฏิบัติงานของฝ่ายต่างๆ ตามภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้เป็นไปตามนโยบายและการสั่งการของผู้บังคับบัญชาในศูนย์ฯ
- รับมอบและถือปฏิบัติตามนโยบายและคำสั่งของผู้อำนวยการศูนย์ฯ
- ตรวจสอบงานเรื่องราวของฝ่ายต่างๆ ก่อนนำเสนอผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาอนุมัติ
- จัดประชุมต่างๆ ในภารกิจที่เกี่ยวข้องของศูนย์ฯ หรือตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย
- งานจัดตั้งศูนย์สั่งการ และศูนย์ข้อมูลต่างๆ และการสั่งการปฏิบัติภารกิจของส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ให้ข้อมูล คำแนะนำด้านวิชาการในการบรรเทาและระงับภัยที่เกิดขึ้น
- ปฏิบัติการบรรเทาและกู้ภัยร่วมกับฝ่ายต่างๆ ในส่วนปฏิบัติการ
- ปฏิบัติงานธุรการและงานบริการต่างๆ รวมทั้งงานที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของฝ่ายใด

(2) ฝ่ายแจ้งเตือนภัย มีหน้าที่

- กาติดตามข้อมูลการพยากรณ์อากาศ และข้อมูลอุทกวิทยา
- การติดตามข้อมูลสภาพแวดล้อมในด้านต่างๆ
- การวิเคราะห์ประเมินสถานการณ์สาธารณภัยที่เกิดหรืออาจเกิดขึ้นและแจ้งเตือนภัย
- การเฝ้าระวังและตรวจสอบสิ่งบอกเหตุ

(3) ฝ่ายประสานงานการช่วยเหลือ มีหน้าที่ ประสานงานด้านต่างๆ ดังนี้

- การจัดเตรียมและจัดหา เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะและครุภัณฑ์กู้ภัย
- การประสานหน่วยแพทย์และพยาบาลผู้ป่วย และกิจการสุขภาพอนามัย เพื่อให้การรักษาพยาบาลเบื้องต้นแก่ผู้ป่วย และลำเลียงผู้ได้รับบาดเจ็บส่งโรงพยาบาล

ที่มา : แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดพิษณุโลก ปี 2549, สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก

รูปที่ 3.1-1 ผังโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยจังหวัดพิษณุโลก

- การประสานการขนส่ง เพื่อขนส่งสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภคจากศูนย์ฯ ไปให้แก่ผู้ประสบภัยในพื้นที่ตามจุดที่ได้กำหนดไว้ และจัดส่งสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภค จากสถานที่รับบริจาคไปยังศูนย์ฯ
- การระดมกำลังพลและอาสาสมัครเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจ
- จัดหาที่อยู่อาศัยและจัดให้มีระบบสุขาภิบาลสำหรับผู้อพยพอย่างเพียงพอ
- จัดหาเต็นท์ เสื่อปูนอน ผ้าห่ม สำหรับการพักอาศัยชั่วคราว ตลอดจนประสานขอรับบริจาคของดังกล่าว จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ

(4) ฝ่ายประชาสัมพันธ์และสื่อสาร มีหน้าที่ด้านการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ ซึ่งประกอบด้วย 2 งาน คือ

- งานสื่อสาร มีหน้าที่
  - ติดตามควบคุม กำกับ ดูแลเครื่องมืออุปกรณ์และระบบการสื่อสารในการติดต่อประสานงานตามเครือข่ายต่างๆ
  - รับส่งข่าวสารข้อมูลในภารกิจต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์
  - ประสานการปฏิบัติในการส่งข้อมูลและข่าวสารแก่หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
  - ติดตั้ง ควบคุม กำกับ ดูแล ระบบไฟฟ้า เสียง และแสงสว่างบริเวณศูนย์
- งานประชาสัมพันธ์ มีหน้าที่
  - ประชาสัมพันธ์และจัดการด้านข่าวสาร เพื่อให้ข้อเท็จจริงแก่สาธารณะ
  - ประสานความร่วมมือกับสื่อมวลชน หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชนและองค์กรชุมชน เพื่อสนับสนุนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของทางราชการ

(5) ฝ่ายรับบริจาคและบัญชี มีหน้าที่

- รับบริจาคสิ่งของ เครื่องอุปโภคบริโภค และจัดทำบัญชีควบคุมการรับจ่าย รวมทั้งการสรุปยอดรวมทั้งหมด
- จัดเก็บรักษาสิ่งของที่ได้รับบริจาคไว้ และจัดส่งสิ่งของที่ได้รับบริจาคตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ฯ มอบหมาย
- ดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน และการเบิกจ่ายทุกกรณีเกี่ยวกับเงินงบกลางรายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็นของศูนย์ฯ
- รับบริจาคเงินสด ดร๊าฟท์ เช็ค และลงทะเบียนออกใบเสร็จรับการบริจาคให้ถูกต้องและเก็บไว้เป็นหลักฐาน

(6) ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย

- การตรวจตราป้องกันการโจรกรรม
- การรักษาความปลอดภัยในสถานที่เกิดเหตุและพื้นที่รับการอพยพ
- การกจัดระเบียบการจราจรในเส้นทางคมนาคม

(7) ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ มีหน้าที่

- บรรเทาและกู้ภัยเพื่อให้สถานการณ์กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว
- อพยพช่วยเหลือผู้ประสบภัยไปยังสถานที่ปลอดภัย
- วางแผนการจัดส่งเครื่องอุปโภคบริโภคให้แก่ผู้ประสบภัยตามจุดต่างๆ อย่างทั่วถึง

- ให้การส่งเคราะห์ผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ที่กำหนดไว้
- ซ่อมแซมระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ เส้นทางคมนาคม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่างๆ ที่เสียหาย เพื่อให้สามารถใช้การได้ในเบื้องต้น
- ก่อสร้างสิ่งต่างๆ ที่จำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น
- สำรวจความเสียหายของสิ่งสาธารณประโยชน์และความเสียหายด้านการเกษตร ตลอดจนวางแผนการฟื้นฟูบูรณะ
- ร่วมกับอำเภอที่ประสบภัย ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายให้สามารถใช้การได้ในเบื้องต้น และการวางแผนแก้ไขปัญหาในระยะยาว
- ร่วมจัดทำโครงการฟื้นฟูบูรณะเพื่อซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย และด้านการประกอบอาชีพให้กลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว

(8) ส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ ให้การสนับสนุนในด้านกำลังพล ยานพาหนะ เครื่องมืออุปกรณ์อากาศยาน และสิ่งต่างๆ ตลอดจนสิ่งจำเป็นในการบรรเทาและระงับที่เกิดขึ้นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ทันต่อเหตุการณ์และมีประสิทธิผลสูงสุด

(9) คณะที่ปรึกษา มีหน้าที่ ให้ข้อแนะนำและคำปรึกษาในการอำนวยการและแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการบรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยแก่ผู้อำนวยการศูนย์ฯ

7) ระบบการปฏิบัติ

ระบบการปฏิบัติประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

(1) การดำเนินการก่อนเกิดภัยหรือภัยใกล้จะเกิดขึ้น

ในสถานการณ์ปกติให้หน่วยงานตามที่ระบุไว้ใน**ตารางที่ 3.1-2** รับทราบและซักซ้อมความเข้าใจในภารกิจหน้าที่ของตน พร้อมทั้งเตรียมการในส่วนที่เกี่ยวข้องให้มีความพร้อมอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้ในทุกโอกาสที่สาธารณภัยได้เกิดขึ้นอย่างรุนแรง

(2) การดำเนินการขณะเกิดภัย

กรณีเกิดสาธารณภัยอย่างรุนแรง ให้ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด นครนายกออกคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัยขึ้น มีโครงสร้างศูนย์ตามที่ได้กำหนดไว้ข้างต้น และมีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ไปประจำทุกฝ่ายของแต่ละส่วน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่บรรเทาและช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างทั่วถึงภายใน 24 ชั่วโมง แต่ละจังหวัดได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันภัยพิบัติต่างๆ อาทิเช่น จังหวัดพิษณุโลก ได้จัดทำรายละเอียดโครงสร้างศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ดังตัวอย่าง**รูปที่ 3.1-2**

(3) การดำเนินการภายหลังการเกิดภัย

เมื่อสถานการณ์สาธารณภัยได้กลับคืนสู่สภาวะปกติ ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด ออกคำสั่งยุติการปฏิบัติงาน และมอบภารกิจการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูบูรณะสิ่งสาธารณประโยชน์ที่เสียหายให้แก่อำเภอและส่วนราชการที่รับผิดชอบดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

ตารางที่ 3.1-2 หน่วยงานปฏิบัติการร่วมประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

1. ฝ่ายอำนวยการ	ประกอบด้วย ที่ทำการปกครองจังหวัด, สำนักงานจังหวัด, กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด, ประชาสัมพันธ์จังหวัด,ศูนย์สื่อสารจังหวัด
2. ฝ่ายแจ้งเตือนภัย	ประกอบด้วย ที่ทำการปกครองจังหวัด, โครงการชลประทานจังหวัด, โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา, สถานีอุตุนิยมวิทยา
3. ฝ่ายประสานการช่วยเหลือ	ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัด, ที่ทำการปกครองจังหวัด, มณฑลทหารบก (จังหวัดทหารบก), สาธารณสุขจังหวัด, ขนส่งจังหวัด, ศูนย์สื่อสารจังหวัด, โทรศัพท์จังหวัด, ไปรษณีย์โทรเลข, ประชาสัมพันธ์จังหวัด, พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
4. ฝ่ายประชาสัมพันธ์และสื่อสาร 4.1 งานประชาสัมพันธ์ 4.2 งานสื่อสาร	 ประกอบด้วย ประชาสัมพันธ์จังหวัด, สถานีวิทยุต่างๆ ประกอบด้วย ศูนย์สื่อสารจังหวัด, ที่ทำการปกครองจังหวัด, กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด, โทรศัพท์จังหวัด, ไปรษณีย์โทรเลข
5. ฝ่ายรับบริจาคและบัญชี	ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัด, ที่ทำการปกครองจังหวัด
6. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย	ประกอบด้วย ที่ทำการปกครองจังหวัด, กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัด, กองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัด
7. ฝ่ายฟื้นฟูบูรณะ	ประกอบด้วย ที่ทำการปกครองจังหวัด, พัฒนาชุมชนจังหวัด, โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด, ทางหลวงชนบทจังหวัด, เกษตรจังหวัด, ปศุสัตว์จังหวัด, ประมงจังหวัด, โครงการชลประทานจังหวัด, โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษา, กองทัพบก, กองทัพเรือ, กองทัพอากาศ, แรงงานจังหวัด, ประกันสังคมจังหวัด, สำนักงานการค้าภายในจังหวัด, พาณิชย์จังหวัด, อุตสาหกรรมจังหวัด, การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัด, การประปาจังหวัด, องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในจังหวัด, สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด, พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด
8. ส่วนสนับสนุน	ประกอบด้วย จังหวัดใกล้เคียงที่ไม่ได้ประสบภัย มูลนิธิและองค์กรเอกชน ภาคเอกชน หน่วยงานอื่นๆ ตามที่จำเป็น
9. คณะที่ปรึกษา	ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ ตามที่ผู้อำนวยการศูนย์ฯ แต่งตั้ง

- ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัยและดินถล่ม จังหวัดพิษณุโลก
  - คณะกรรมการอำนวยการ
    - ฝ่ายอำนวยการ
      - ประธานกรรมการ : ปลัดจังหวัดพิษณุโลก
      - เลขานุการ : หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
      - ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 9 จ.พิษณุโลก
      - หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก
      - ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก
      - หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก
      - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก
      - ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก
      - ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก
      - ป้องกันจังหวัดพิษณุโลก
      - หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพิษณุโลก
      - หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
      - หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สนง.ปภ.จังหวัด
    - ฝ่ายแจ้งเตือนภัย
      - ประธานกรรมการ : หัวหน้าสถานีอุตุนิยมวิทยาพิษณุโลก
      - เลขานุการ : หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
      - ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดพิษณุโลก
      - หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก
      - หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพิษณุโลก
      - ผู้ช่วยป้องกันจังหวัดพิษณุโลก
      - หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
    - ฝ่ายปฏิบัติการ
      - ชุดปฏิบัติการป้องกัน
        - ประธานกรรมการ : ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 จังหวัดพิษณุโลก
        - ผู้อำนวยการแขวงการทางพิษณุโลก
        - ผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทางพิษณุโลกที่ 2
        - ทางหลวงชนบทจังหวัดพิษณุโลก
        - หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก
        - เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก
        - เกษตรจังหวัดพิษณุโลก
        - ประมงจังหวัดพิษณุโลก
        - ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก
        - โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก
        - ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพิษณุโลก
        - ผู้จัดการประปาพิษณุโลก
        - ผู้จัดการส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพิษณุโลก บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
        - นายอำเภอทุกอำเภอ
        - หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
        - ผู้บังคับกองร้อย อส.จ.พิษณุโลก
        - ประธาน อปพร.จังหวัดพิษณุโลก
      - ชุดปฏิบัติการอพยพ
        - ประธานกรรมการ : ผู้กำกับการ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
        - ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34
        - ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก
        - หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
        - ผู้บังคับกองกองร้อย อส.จ.พิษณุโลก
        - ประธาน อปพร. จังหวัดพิษณุโลก
      - ชุดปฏิบัติการการกู้ภัย
        - ประธานกรรมการ : ผู้กำกับการ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
        - ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34
        - ประธานชมรม 7 สมาคม มูลนิธิพิษณุโลก
      - ชุดปฏิบัติการฟื้นฟูบูรณะ
        - ประธานกรรมการ : คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย จังหวัดพิษณุโลก (ก.ช.ภ.จ.พิษณุโลก) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก เป็นประธาน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546
        - จังหวัดทหารบกพิษณุโลก
        - กองพลพัฒนาที่ 3
        - กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
        - กองร้อย อ.ส.จ.พิษณุโลก ที่ 2
        - ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก
    - ฝ่ายวิเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย
      - ประธานกรรมการ : ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก
      - ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1
      - พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก
      - พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก
      - แรงงานจังหวัดพิษณุโลก
      - เหล่ากาชาดจังหวัดพิษณุโลก
      - ป้องกันจังหวัดพิษณุโลก
      - หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก
      - นายกสโมสรโรตารีพิษณุโลก
      - นายกสโมสรไลออนส์พิษณุโลก
      - ผู้ประสานงานโครงการอาสา "เพื่อนพึ่ง(ภาฯ) ยามยาก" ประจำ จ.พิษณุโลก
    - ฝ่ายบรรเทาทุกข์
      - ประธานกรรมการ : นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก
      - ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพุทธชินราช
      - ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง
      - หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลทุกแห่ง
    - ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย
      - ประธานกรรมการ : ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก
      - ผู้กำกับการกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
      - ผู้บังคับกองร้อย อส.จ.พิษณุโลก ที่ 2
      - ประธาน อปพร.จังหวัดพิษณุโลก
    - ฝ่ายประชาสัมพันธ์
      - ประธานกรรมการ : ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก
      - นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
      - นายสถานีอุตุนิยมวิทยา พิษณุโลก

รูปที่ 3.1-2 สายการบังคับบัญชาภายในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ จังหวัดพิษณุโลก

ที่มา : แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม จังหวัดพิษณุโลก พ.ศ.2550, กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดพิษณุโลก

3.1.1.2 การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ในปัจจุบัน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินและการกำหนดประเภทภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กและเฉพาะหน้าไว้ในประกาศกรม ปภ. วันที่ 26 เมษายน 2548

โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 16 และข้อ 18 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง จึงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และการกำหนดประเภทภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กและเฉพาะหน้า (ประกาศ ณ วันที่ 30 มกราคม 2547 และประกาศ ณ วันที่ 26 เมษายน 2548) โดยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- ประเภทภัย
- พื้นที่เกิดภัย
- วัน เดือน ปี ที่เกิดและสิ้นสุดของภัย
- เวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย (ไม่เกิน 3 เดือน นับจากวันที่เกิดภัย)

กรณีที่ภัยยังไม่ยุติในเวลาที่กำหนดให้ระบุในประกาศว่า "ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินยังไม่ยุติ" และเมื่อภัยยุติแล้วให้ประกาศวันสิ้นสุดของภัย

หากไม่สามารถดำเนินการได้ตามกำหนดให้เป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จะพิจารณาอนุมัติการขยายเวลาให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็นและเหตุการณ์เฉพาะหน้า

สำหรับคำอธิบายประกาศหลักเกณฑ์ฯ ตามประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีดังนี้

ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีและให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือผู้ว่าราชการจังหวัดแล้วแต่กรณีต้องดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินทันทีเมื่อเกิดภัยพิบัตินั้น ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 7 วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัย โดย

- เป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเรือนที่อยู่อาศัยไม่เกิน 20 หลังคาเรือน หรือมีผู้ประสบภัยพิบัติจำนวนไม่เกิน 50 ครอบครัว หรือไม่เกิน 200 คน หรือมีพื้นที่ทางการเกษตร ปศุสัตว์ และประมงที่ได้รับความเสียหายไม่เกิน 1,000 ไร่
- ภัยพิบัติฉุกเฉินเฉพาะหน้าที่เกิดโดยปัจจุบันทันด่วน และต้องรีบดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันทีเมื่อเกิดภัย
- "ฉุกเฉิน" หมายความว่า เกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน
- "เฉพาะหน้า" หมายความว่า เกิดขึ้นปัจจุบันทันด่วนและต้องรีบดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยทันทีเมื่อเกิดภัย
- เวลาเริ่มต้นและเวลาสิ้นสุดของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ต้องไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัย นั้น

3.1.2 การอพยพหนีภัย

ขั้นตอนการปฏิบัติการอพยพหนีภัยในปัจจุบัน มีดังนี้

1) ระยะก่อนเกิดภัยพิบัติ โดยทำการเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ คือ
   (1) จัดทำแผนอพยพประชาชนตามประเภทของภัยพิบัติต่างๆ
   (2) จัดหาสถานที่ปลอดภัย
   (3) จัดเตรียมเส้นทางอพยพ
   (4) จัดทำป้ายแสดงสัญญาณเตือนภัยบอกเส้นทางอพยพ
   (5) จัดเตรียมสรรพกำลังหน่วยปฏิบัติการฉุกเฉิน หรืออพยพ
   (6) จัดเตรียมยานพาหนะ
   (7) จัดประชุมหรืออบรมให้ความรู้ประชาชนเมื่อเกิดสถานการณ์ในภาวะฉุกเฉิน
   (8) จัดให้มีการฝึกซ้อมแผนอพยพผู้ประสบภัยพิบัติในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง
   (9) จัดทำคู่มือการอพยพผู้ประสบภัยพิบัติ

2) ระยะที่คาดว่าจะเกิดภัยพิบัติ เมื่อศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ กรมอุตุนิยมวิทยา/กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่แจ้งเตือนต่างๆ ได้ แจ้งข่าวการก่อตัวของพายุขนาดใหญ่ หรือแจ้งเตือนสถานการณ์ที่ไม่ปกติต่างๆ ที่มีแนวโน้มจะเกิดภัยพิบัติพื้นที่รับผิดชอบและจังหวัดใกล้เคียง

   (1) การแจ้งเตือนประชาชน

   - การแจ้งเตือนโดยศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และ/หรือกรมอุตุนิยมวิทยาแจ้งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในโอกาสแรก รวมทั้งแจ้งกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะนำข้อมูลแจ้งเตือนไปสู่ประชาชน โดยใช้กลไกระบบการบริหารจัดการของกระทรวงมหาดไทยไปสู่จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้านอีกทางหนึ่ง รวมทั้งการส่งข่าวสารแจ้งเตือนภัยพิบัติผ่านระบบอินเตอร์เน็ตของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

   (2) การเตรียมการอพยพประชาชน

   - การจัดลำดับความสำคัญของการอพยพ ให้จัดแบ่งประเภทของบุคลากรตามลำดับความเร่งด่วน
   - การจัดเตรียมสถานที่อพยพไว้ล่วงหน้าตามความเหมาะสมและความจำเป็น
   - การจัดทำแผนอพยพ สำรวจและจัดทำบัญชี กำหนดจุดนัดหมายประจำชุมชน กำหนดเจ้าหน้าที่ดำเนินการ สำรวจยานพาหนะ น้ำมันเชื้อเพลิง กำหนดเส้นทางอพยพหลักและเส้นทางรอง กำหนดระเบียบปฏิบัติในการรักษาความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยในการอพยพ ให้ความช่วยเหลือและบริการในการดำรงชีพและระบบสุขลักษณะตามสมควร จัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม ให้แบ่งการจัดการในพื้นที่อพยพเป็นกลุ่ม และให้จัดทำทะเบียนและจัดระเบียบการจัดการ
   - การแจกจ่ายคู่มือการอพยพ

(3) การอพยพประชาชน

- เมื่อประชาชนได้รับข่าวสารการแจ้งเตือนภัยจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการอพยพโดยจัดเตรียมกระเป๋าและสิ่งที่มีค่า รวมทั้งสิ่งของสำคัญ ๆ ก่อนออกจากบ้านเรือนต้องปิดบ้านเรือนให้มิดชิดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเดินทางไปรวม ณ จุดนัดหมายประจำชุมชนโดยเร็ว
- ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน จัดทำระเบียบและจัดลำดับก่อนหลังของการอพยพอย่างเป็นธรรมพร้อมรับการขนย้ายประชาชนไปสู่สถานที่ปลอดภัย
- หน่วยอพยพ ต้องทราบและศึกษาเส้นทางเข้าสู่พื้นที่เป้าหมายและต้องตรวจสอบสภาพยานพาหนะสำหรับการอพยพ

(4) การจัดระเบียบสถานที่อพยพและการอำนวยความปลอดภัย

- หน่วยอพยพควรประสานงานล่วงหน้ากับหน่วยงานที่เป็นเจ้าหน้าที่ปลอดภัยหรือการอพยพ ในการจัดพื้นที่ให้เหมาะสมกับจำนวนประชาชนที่อพยพเข้ามา หากเนื้อที่ไม่พอเพียงจะต้องจัดหาสถานที่ปลอดภัยแห่งอื่นไว้รองรับ โดยศึกษาฐานข้อมูลประชากรในชุมชนหรือหมู่บ้านเป้าหมาย
- หน่วยอพยพควรแบ่งกำลังส่วนหนึ่งมาทำความสะอาดสถานที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพให้ถูกสุขลักษณะ
- หน่วยอพยพควรจัดเตรียมสถานที่ปลอดภัยสำหรับการอพยพให้มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานให้แก่ผู้อพยพตามสมควร
- หน่วยอพยพควรจัดแบ่งพื้นที่อพยพให้เป็นสัดส่วนของแต่ละครอบครัวหรือของแต่ละกลุ่มชุมชนให้เป็นระเบียบ เพื่อให้เกิดความสะดวกแก่การสื่อสารและการจัดเก็บข้อมูล
- หน่วยอพยพควรจัดระเบียบเวรยาม โดยประสานงานขอกำลังจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่หรือใช้กำลังจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน หรือจัดหาอาสาสมัครจากประชาชนผู้อพยพเพื่ออำนวยความสะดวกและความปลอดภัยแก่ผู้อพยพ

(5) การดูแลความปลอดภัยบ้านเรือนของผู้อพยพ

หน่วยอพยพประสานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่เพื่อจัดกำลังสายตรวจไปดูแลบ้านเรือนของผู้อพยพเป็นระยะ ๆ หากกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่พอเพียง ให้หน่วยอพยพขอรับกำลังสนับสนุนจากหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนหรือจัดหาอาสาสมัครจากประชาชนผู้อพยพ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือข้อมูลสถานการณ์เกิดภัยที่เป็นปัจจุบัน โดยเฉพาะถ้าสถานการณ์มีความล่อแหลม ห้ามสายตรวจออกปฏิบัติหน้าที่โดยเด็ดขาด และในกรณีที่สายตรวจสามารถปฏิบัติภารกิจได้ภายหลังจากเสร็จภารกิจควรนำข้อมูลกลับมารายงานแก่ผู้อพยพโดยเร็ว เพื่อมิให้อพยพเกิดความกังวลในความปลอดภัยในทรัพย์สินของตน

(6) การแจ้งความเคลื่อนไหวของสถานการณ์

หน่วยงานอพยพติดตามความเคลื่อนไหวของสถานการณ์การเกิดภัยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องจากทางสื่อทุกสื่อหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลข่าวสารดังกล่าว มาแจ้งแก่ผู้อพยพทุกระยะ เพื่อให้ผู้อพยพผ่อนคลายความวิตกกังวล และเมื่อมีข่าวสารยืนยันอย่างชัดเจนจากผู้บังคับบัญชา ถึงการยกเลิกสถานการณ์ให้รีบแจ้งผู้อพยพเตรียมพร้อมในการอพยพกลับสู่ที่ตั้งต่อไป

3) ระยะภายหลังการเกิดภัยพิบัติ ให้ทำการการอพยพกลับ

- ประชาชน เมื่อประชาชนได้รับข่าวสารการแจ้งว่าสถานการณ์ได้สิ้นสุดลงแล้ว ประชาชนจะต้องเตรียมตัวให้พร้อมสำหรับการอพยพกลับโดยจัดเตรียมสิ่งของที่อยู่ในครอบครองให้เรียบร้อยและให้รอรับแจ้งจุดอพยพกลับรวมทั้งประชาชนควรร่วมมือในการอพยพกลับกับเจ้าหน้าที่ด้วย
- ผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้าน ต้องจัดระเบียบและจัดลำดับก่อนหลังการอพยพอย่างเป็นระบบไปสู่ที่ตั้งเดิม และต้องตรวจสอบสภาพยานพาหนะสำหรับการอพยพให้พร้อมก่อนออกปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชนหรือผู้นำหมู่บ้านทุกระยะและปฏิบัติการอพยพประชาชนกลับที่ตั้งด้วยความสงบเรียบร้อย

3.1.3 การค้นหาและการกู้ภัย

1) การรับแจ้งและการรายงาน

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่หน่วยรับแจ้งเหตุจากผู้ประสบภัยหรือหน่วยอื่น เพื่อให้หน่วยช่วยชีวิตเข้าช่วยชีวิตในพื้นที่ที่กำหนด โดยในส่วนผู้รับแจ้งต้องทราบข้อมูลที่จำเป็นในการช่วยชีวิตขั้นต้น และกระจายข่าวให้หน่วยช่วยเหลือที่ใกล้ที่สุด หรือผู้ที่จะเข้าช่วยเหลือ

2) การวางแผนขั้นต้น เป็นการปรับแผนที่เคยวางไว้ (ถ้ามี) ให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งหากมีการซ้อมแผนหรือปฏิบัติบ่อยๆ จะกลายเป็นระเบียบปฏิบัติประจำ

3) การค้นหาและการเข้าสู่พื้นที่ประสบภัย มีหลายวิธีด้วยกัน คือ

(1) ทางบก ได้แก่

- การเดินเท้า
- การขึ้น ลงจากที่สูง
- ทางรถยนต์

(2) ทางอากาศ

(3) ทางน้ำ

(4) ผสม

4) การใช้ทรัพยากร เครื่องมือ ทักษะความชำนาญเพื่อที่จะเข้าถึงผู้ประสบภัยอย่างปลอดภัย ทั้งนี้รวมทั้งการนำชุดช่วยเหลือกู้ภัยออกอย่างปลอดภัยด้วย ได้แก่ การเจาะเข้าที่เกิดเหตุ และการช่วยเหลือโดยการใช้เครื่อง ตัดถ่าง งัดแงะ ร่างผู้บาดเจ็บออกมา ซึ่งในบางหน่วยงาน ในขั้นต้นการเข้าถึงผู้ช่วยเหลือต้องมีทักษะ ขีดความสามารถ และอุปกรณ์บางอย่างพอจะช่วยได้ เช่น เชือก อุปกรณ์ลงทางดิ่ง รวมถึงอุปกรณ์อื่นๆ เช่น รอกกู้ภัย

5) การช่วยเหลือปฐมพยาบาลเตรียมการเคลื่อนย้าย Stabilize เป็นการให้การดูแลด้านการแพทย์ ณ พื้นที่เกิดเหตุ เพื่อที่จะนำผู้ประสบภัยออกโดยไม่มีการบาดเจ็บเพิ่มเติม และไม่มีอาการรุนแรงขึ้น จากที่เป็นที่อยู่ ในส่วนงานด้านนี้นั้นในพื้นที่ประสบภัยที่สามารถเข้าถึงสะดวกด้วยรถยนต์ก็ไม่เป็นปัญหามาก แต่ถ้าเป็นพื้นที่ที่ถูกตัดนั้น การปฏิบัติดังกล่าว ยังไม่มีประสิทธิภาพพอ เนื่องจากงานด้านการพยาบาล (การรักษาพยาบาลที่อาจจะมากกว่าการปฐมพยาบาลทั่วไป โดยที่ไม่ใช้นายแพทย์ เนื่องจากความห่างไกลของระยะทาง เวลาที่ใช้ในการเดินทาง ซึ่งเป็นห้วงเวลาที่ต้องใช้ทักษะที่สูงขึ้นในการกู้ชีพ เช่น การห้ามเลือด

ด้วยการบีบเส้นเลือดใหญ่ การให้น้ำเกลือ การลดความกดดันในช่องอก เป็นต้น ซึ่งอาจเกิดอันตราย หากทำไม่ถูกต้อง ซึ่งในสถานการณ์ภัยพิบัติบางครั้งอาจต้องใช้เวลานานในการช่วยเหลือหรือกว่าจะไปถึง

6) การนำส่งพื้นที่รองรับ หรือพื้นที่รักษาความปลอดภัย เป็นการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บจากพื้นที่ที่อันตราย ไปยังพื้นที่ที่ปลอดภัยเพื่อการรักษาขั้นสูงต่อไป เช่น การนำออกจากพื้นที่ป่าภูเขามายัง สนาม ฮ. ที่ใกล้ที่สุดเพื่อส่งต่อไปยังโรงพยาบาลที่มีขีดความสามารถเพียงพอในการรักษา

3.1.4 การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน

ในระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ได้กำหนดให้จังหวัดจะต้องมีคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ โดยมีรายละเอียดและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

ข้อ 10 ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ" เรียกโดยย่อว่า "ก.ช.ภ.อ." หรือ "คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกิ่งอำเภอ" เรียกโดยย่อว่า "ก.ช.ภ.กอ." แล้วแต่กรณี ประกอบด้วย นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 11 ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี และความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ โดยจัดทำบัญชีเป็นประเภทไว้

(2) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(3) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. อื่นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในหลายอำเภอหรือหลายกิ่งอำเภอ

(4) รายงานผลการสำรวจตาม (1) และการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้ ก.ช.ภ.จ. ทราบหรือเพื่อพิจาณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

ข้อ 12 ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัดคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด" เรียกโดยย่อว่า "ก.ช.ภ.จ."ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 13 ให้ ก.ช.ภ.จ. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัดและความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ

(2) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(3) ระดมสรรกำลัง ควบคุม เร่งรัด และประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อน

(4) พิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่มีวงเงินทดรองราชการตามระเบียบนี้ แต่จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามมติของ ก.ช.ภ.จ.

(5) จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และอื่นๆ ที่จำเป็นจากส่วนกลางในกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นเกินกว่าความสามารถของจังหวัด

(6) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.จ. อื่น ในกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในหลายจังหวัด

(7) รายงานความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัด การแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และโครงการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากส่วนกลางให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบหรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

ข้อ 14 การประชุมคณะกรรมการตามข้อ 10 หรือข้อ 12 ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานลงคะแนนเสียงอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

3.1.4.1 การประเมินความเสียหาย

ขั้นตอนการประเมินความเสียหายภายหลังจากเกิดภัยพิบัติ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของผู้ประสบภัยในปัจจุบัน มีดังนี้

1) ก.ช.ภ.อ. จะมีคำสั่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และสำรวจความเสียหายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย ขึ้นมาคณะหนึ่ง ซึ่งในคำสั่งแต่งตั้งจะระบุถึงประเภทของภัย ผู้ประสบภัย/สถานที่และความเสียหาย

2) จากนั้นคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และสำรวจความเสียหายจะส่งเจ้าหน้าที่ลงไปตรวจสอบรายละเอียดของความเสียหาย โดยจัดทำเป็นแบบสอบข้อเท็จจริงผู้ประสบภัย

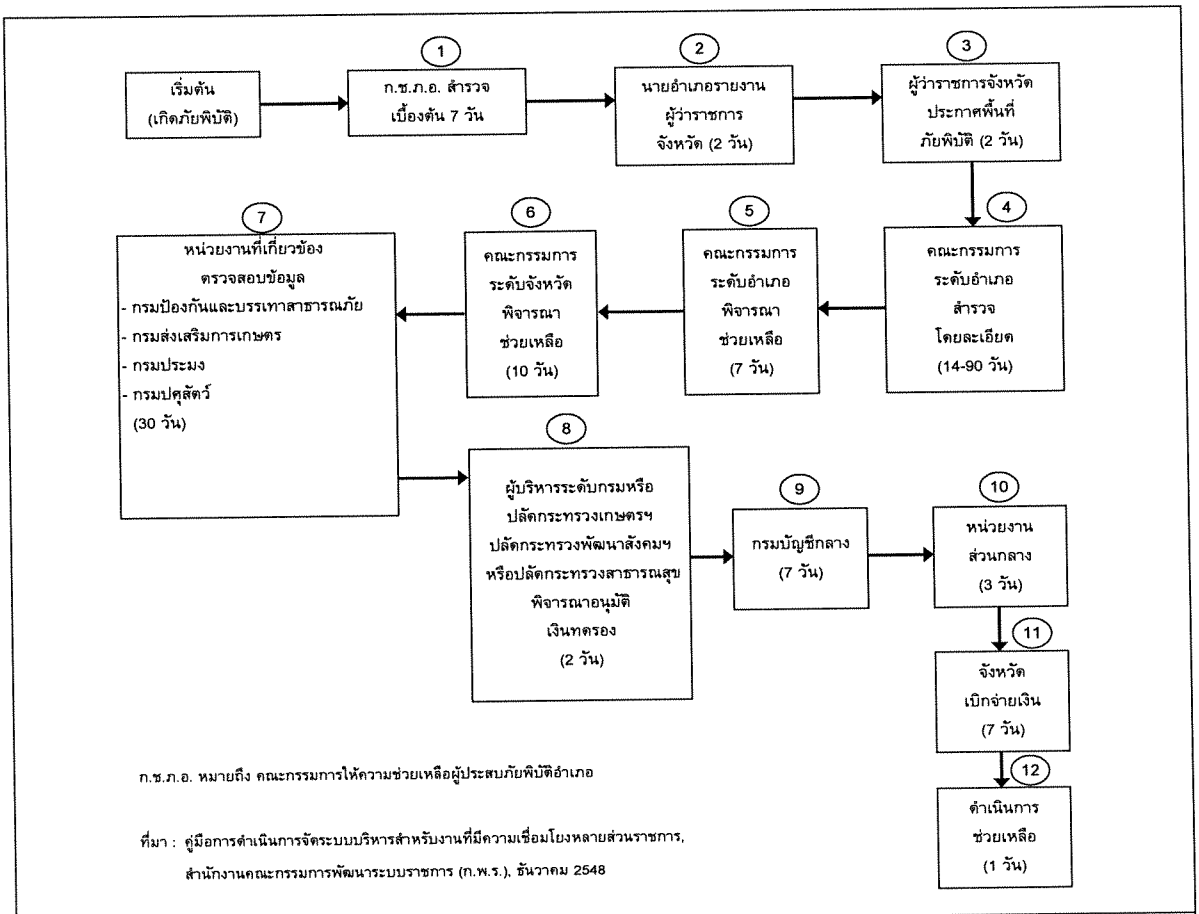
3) เมื่อได้ผลการตรวจสอบรายละเอียดแล้ว ทางคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง จะต้องมีบันทึกคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง และสรุปผลการให้ความเห็นในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย หลังจากนั้นทางผู้ประสบภัยจึงจะได้รับการช่วยเหลือตามขั้นตอนของทางราชการต่อไป

สำหรับในระดับจังหวัดก็ดำเนินการในลักษณะเดียวกัน

3.1.4.2 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

จากการรวบรวมข้อมูลคู่มือการดำเนินการจัดระบบบริการ สำหรับงานที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการ ของ ก.พ.ร. ที่จัดทำขึ้นในปี 2548 แสดงในรูปที่ 3.1-3 พบว่าในส่วนของกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (ทั้งภัยเล็กและภัยใหญ่รวมอุทกภัย) ตามระเบียบปฏิบัติจริงในขั้นตอนที่ ① จะต้องมีการสำรวจความเสียหายและมีการรายงานประเมินผลเบื้องต้น โดยนายอำเภอในฐานะประธานคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดและทำการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติพร้อมตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอและจังหวัด สำรวจรายละเอียดพร้อมพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติซึ่งต้องใช้เวลาถึง 30 วัน โดยมีเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานและองค์การที่เกี่ยวข้องที่จะต้องทำการตรวจสอบข้อมูลก่อนให้ความช่วยเหลือ คือ

1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
2) กรมส่งเสริมการเกษตร
3) การประมง
4) กรมปศุสัตว์

รูปที่ 3.1-3 ตัวอย่างแผนผังของกระบวนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (เชื่อมโยงหลายส่วนราชการ)

3.1.4.3 การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

ในการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่จัดทำขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ใน**รูปที่ 3.1-4** ที่ได้ปรึกษาดำเนินการศึกษาข้อมูลและจัดทำเป็นแผนผังอย่างง่ายๆ โดยแสดงใน**รูปที่ 3.1-5** ถึง **3.1-7**

3.1.4.4 การช่วยเหลือด้านการเกษตร

ในปัจจุบันมีขั้นตอนการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์

ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 การให้ความช่วยเหลือตามระเบียบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสม เมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด โดยการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขและอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด หากมีความจำเป็นต้องจ่ายนอกเหนือหลักเกณฑ์ดังกล่าวต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

2) หลักการ

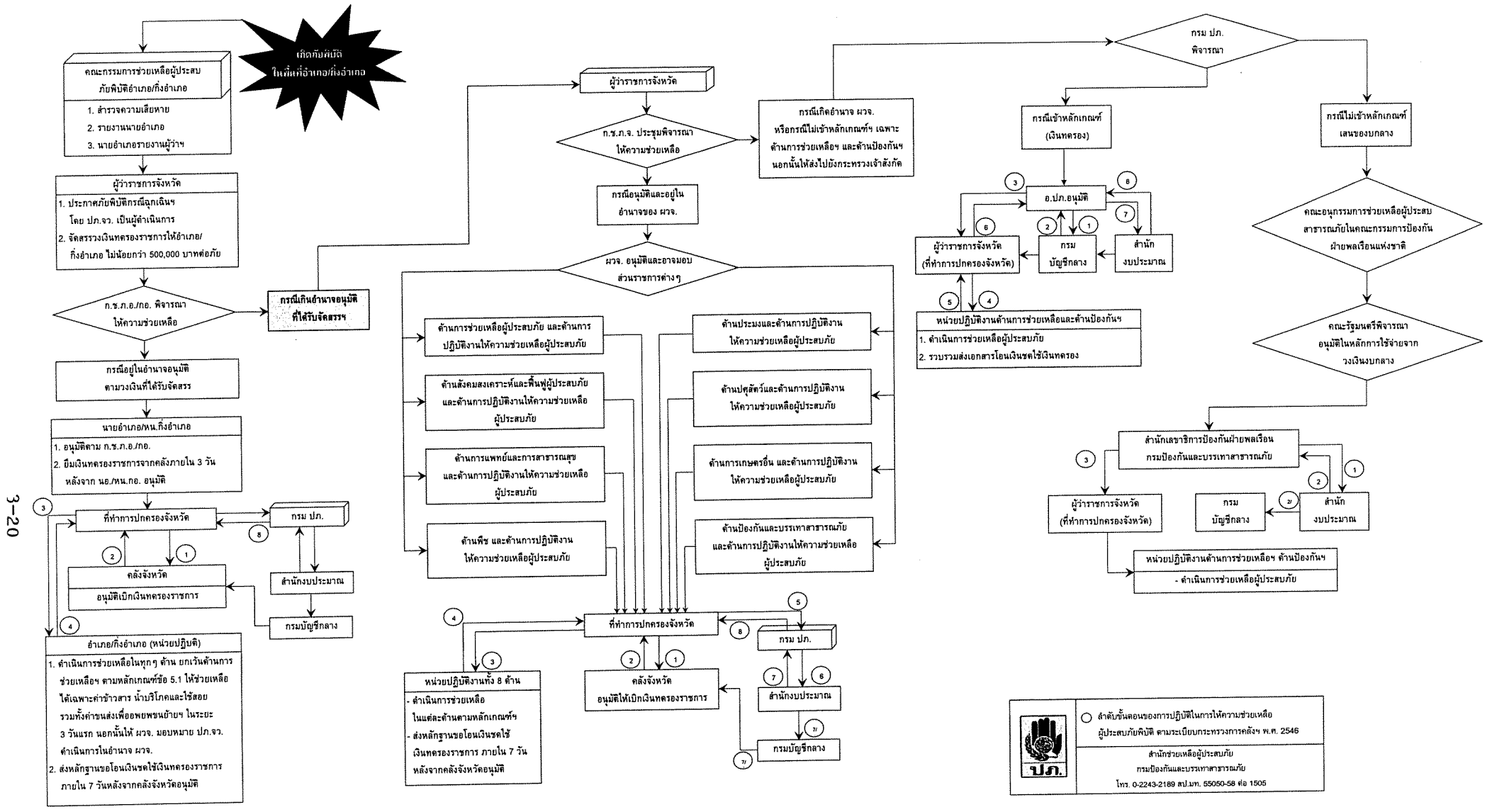
การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นการดำเนินการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของเกษตรกร โดยใช้หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 รวมถึงการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ให้สามารถประกอบเกษตรกรรมได้ ดำเนินการโดย

(1) การใช้เงินทดรองราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

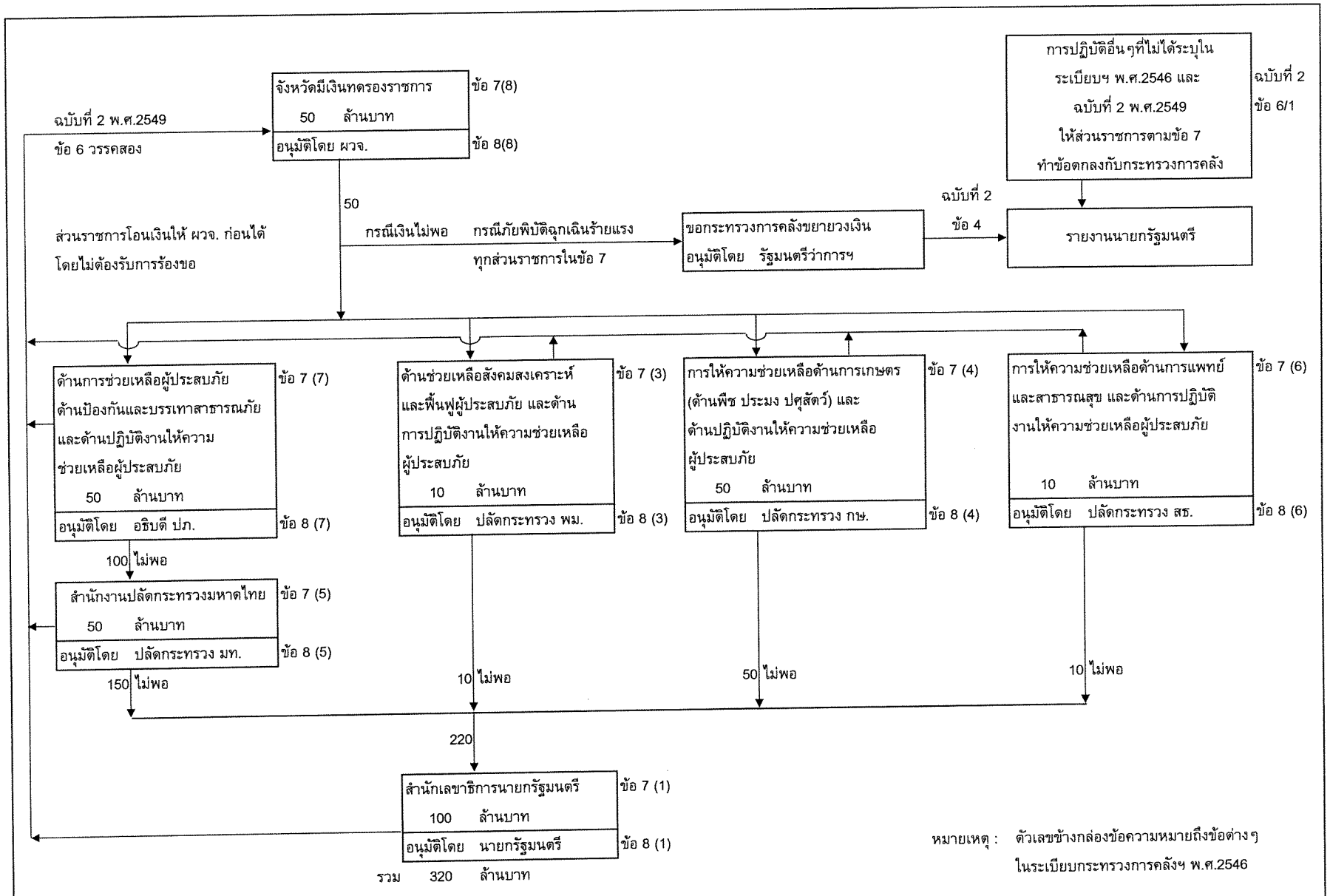
ระดับจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการ วงเงิน 50 ล้านบาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์

ระดับกระทรวง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการ วงเงิน 50 ล้านบาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์

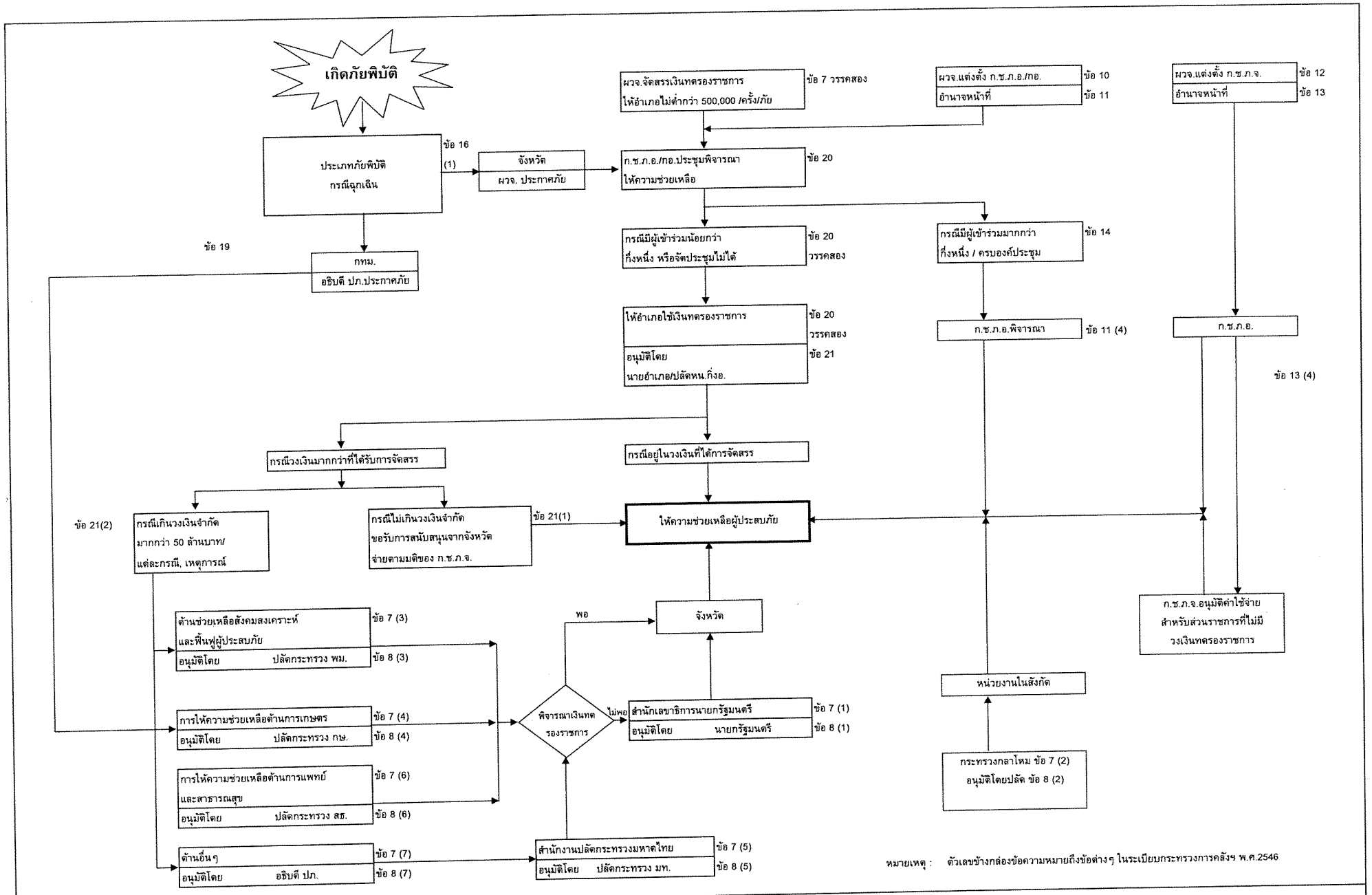
หากวงเงินทดรองราชการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่เพียงพอ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

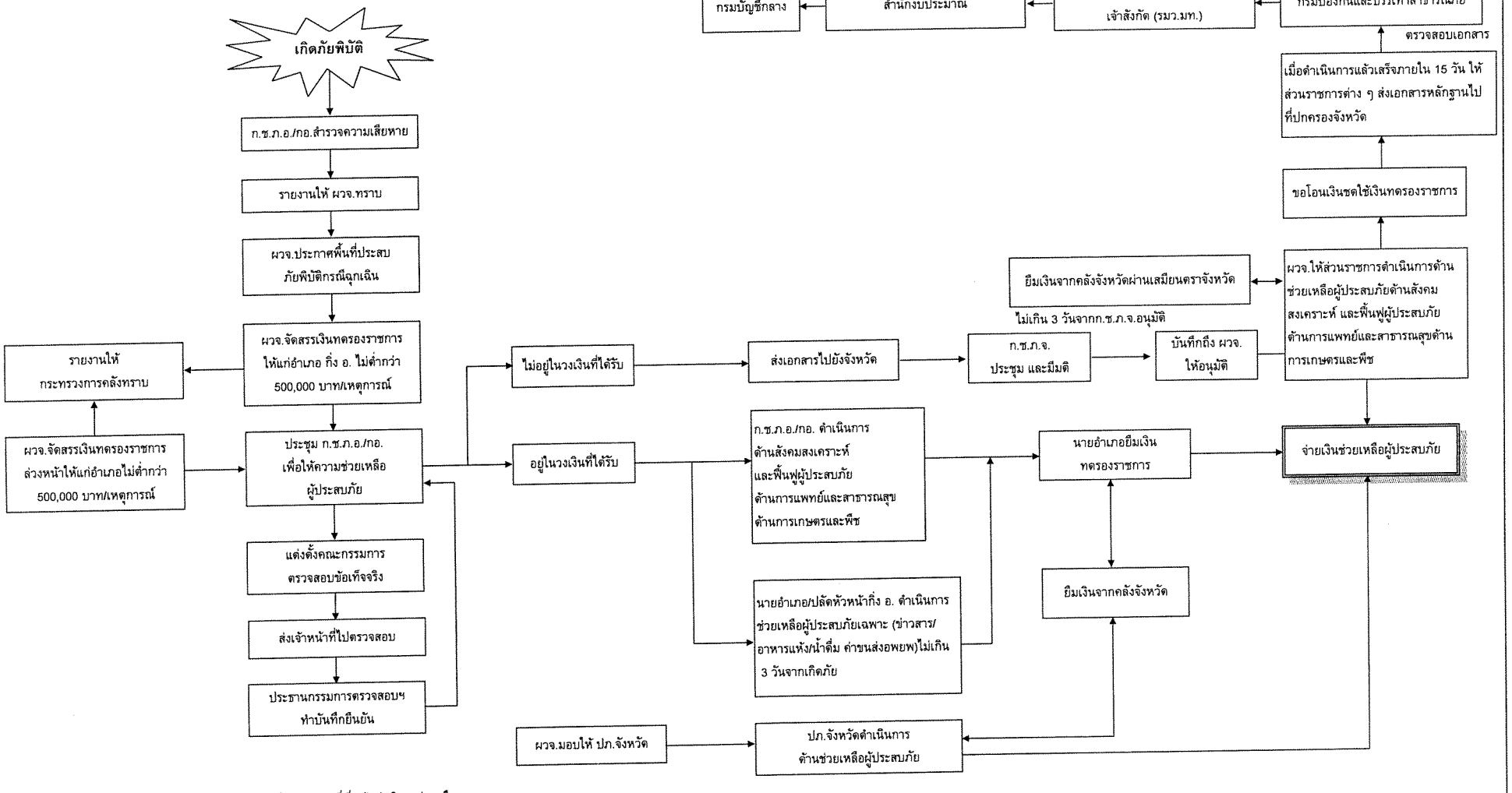
รูปที่ 3.1-4 ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546

รูปที่ 3.1-5 เงินทดรองราชการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2549)

รูปที่ 3.1-6 แผนผังการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546

หมายเหตุ : กรณีภัยพิบัติฉุกเฉินขนาดเล็กและภัยเฉพาะหน้าตามประกาศของปภ.ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันทีและให้ ผวจ. ประกาศเป็นภัยพิบัติฉุกเฉินในภายหลังโดยเร็ว (ตามระเบียบกระทรวงการคลัง พ.ศ.2546 ข้อ 18)

รูปที่ 3.1-7 การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ กรณีอยู่ในวงเงินอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด (50 ล้านบาท) และการขอโอนเงินชดใช้

ทั้งนี้ การให้ความช่วยเหลือเป็นไปตามหลักเกณฑ์และอัตราการให้ความช่วยเหลือเป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และหลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2549 ประกาศ เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549

(2) การขอใช้เงินงบกลางจากคณะรัฐมนตรี

กรณีการขอรับความช่วยเหลือเกินระยะเวลาการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเนื่องจากพื้นที่ประสบภัยธรรมชาติด้านการเกษตร จะสามารถดำเนินการสำรวจความเสียหายได้ต่อเมื่อภัยยุติลงแล้ว บางกรณีอาจต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งเลยระยะเวลาการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินของอำเภอหรือจังหวัด จึงไม่สามารถใช้เงินทดรองราชการได้ และคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) มีมติให้ขอเงินงบกลางในการให้ความช่วยเหลือ และเสนอเรื่องไปยังส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยเพื่อเป็นการบรรเทาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยธรรมชาติและไม่เป็นการเลือกปฏิบัติ

ทั้งนี้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะดำเนินการให้ความช่วยเหลือโดยขอใช้เงินงบกลางจากคณะรัฐมนตรี โดยใช้หลักเกณฑ์และอัตราการช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

กรณีการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ อัตราราคางานให้เป็นไปตามหลักวิชาการและอัตราการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนด (กรมพัฒนาที่ดิน กรมชลประทาน กรมส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม)

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูลจากกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งได้จัดทำการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ และขั้นตอนการขอรับความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย โดยแสดงใน**รูปที่ 3.1-8** และ **3.1-9**

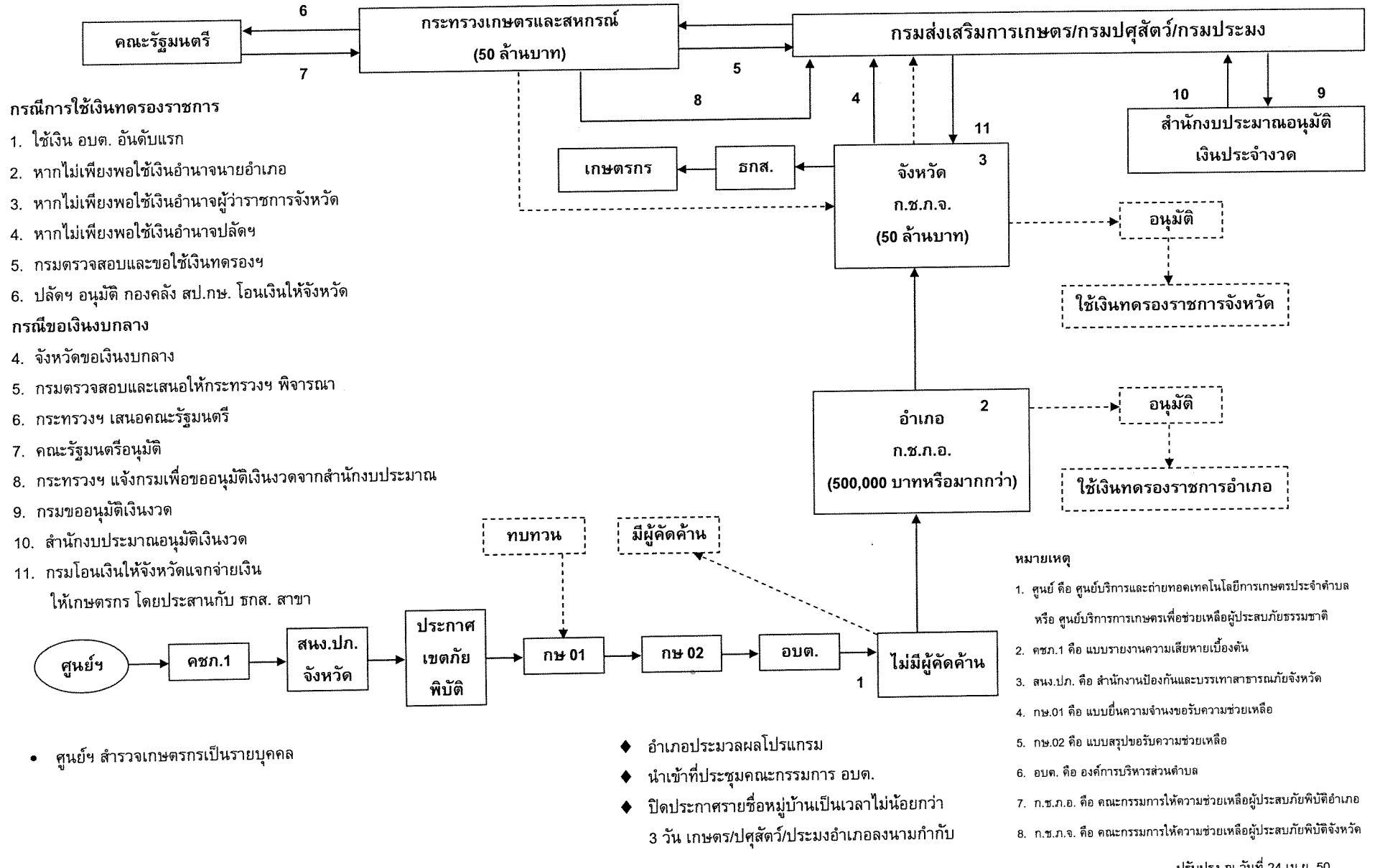
3) ขั้นตอน

ขั้นตอนการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีเงินทดรองราชการในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด 50 ล้านบาทไม่เพียงพอ ดำเนินการได้ 2 กรณี ดังนี้

(1) ขอใช้เงินทดรองราชการของส่วนราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการดังนี้

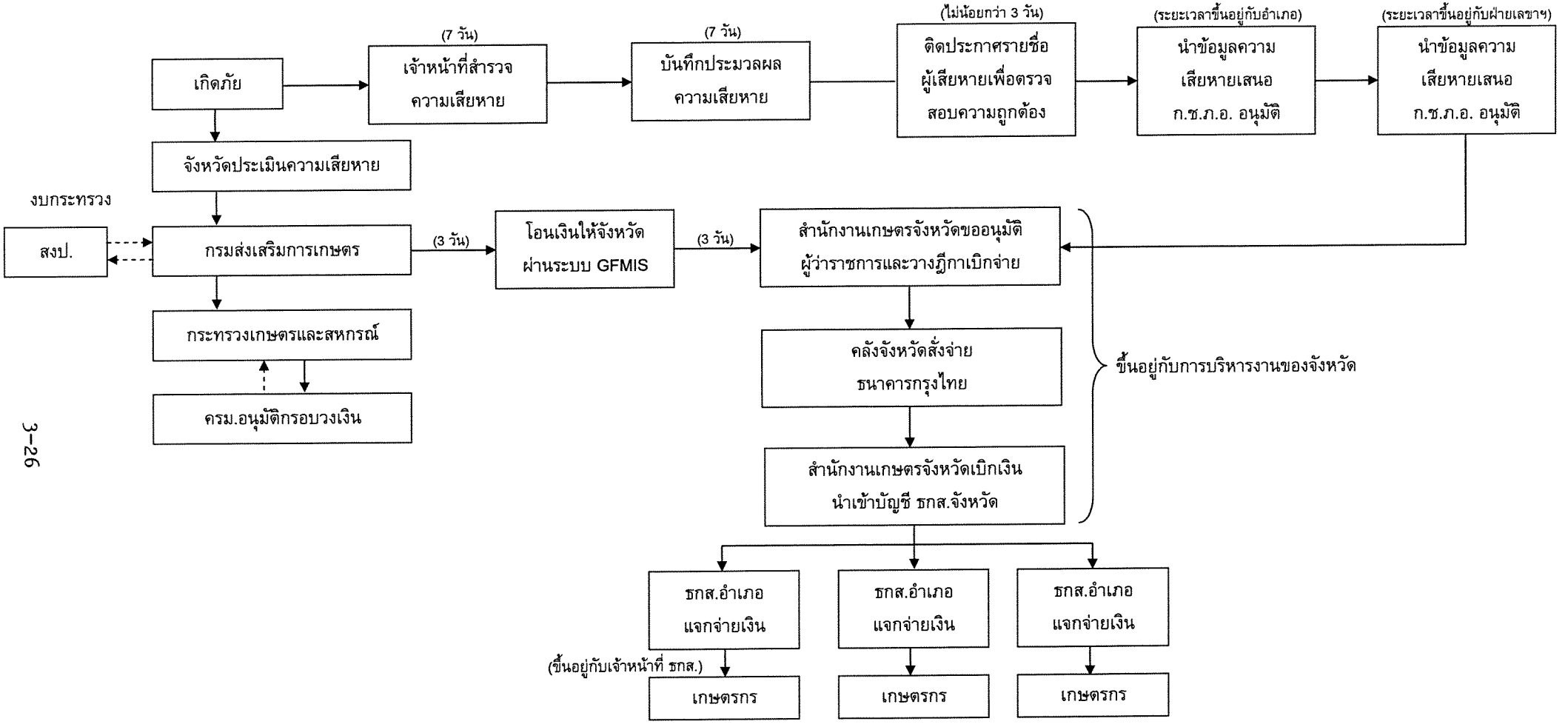
เงื่อนไขกรณีขอใช้เงินทดรองราชการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ภัยที่เกิดขึ้นดังกล่าวอยู่ในช่วงไม่เกิน 3 เดือนนับจากประกาศภัยพิบัติ
- จะต้องส่งหลักฐานทุกอย่างเหมือนกับการขอเงินทดรองราชการในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด
    - ประกาศภัยพิบัติ
    - บัญชีสรุปรายละเอียดโครงการให้ความช่วยเหลือ
    - สำเนาบันทึกรายงานการประชุม ก.ช.ภ.จ. ที่มีสาระสำคัญ ดังนี้
        - วัน เดือน ปี ที่เกิดภัยและสิ้นสุด จำนวนเกษตรกร ชนิดของการเกษตรที่เสียหาย ความต้องการช่วยเหลือ
        - ระบุข้อความชัดเจนว่า วงเงินในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัด 50 ล้านบาท ได้ใช้ด้านใดบ้าง จึงไม่เพียงพอสำหรับการให้ความช่วยเหลือและเหตุผลความจำเป็นที่ต้องใช้เงินเพิ่ม

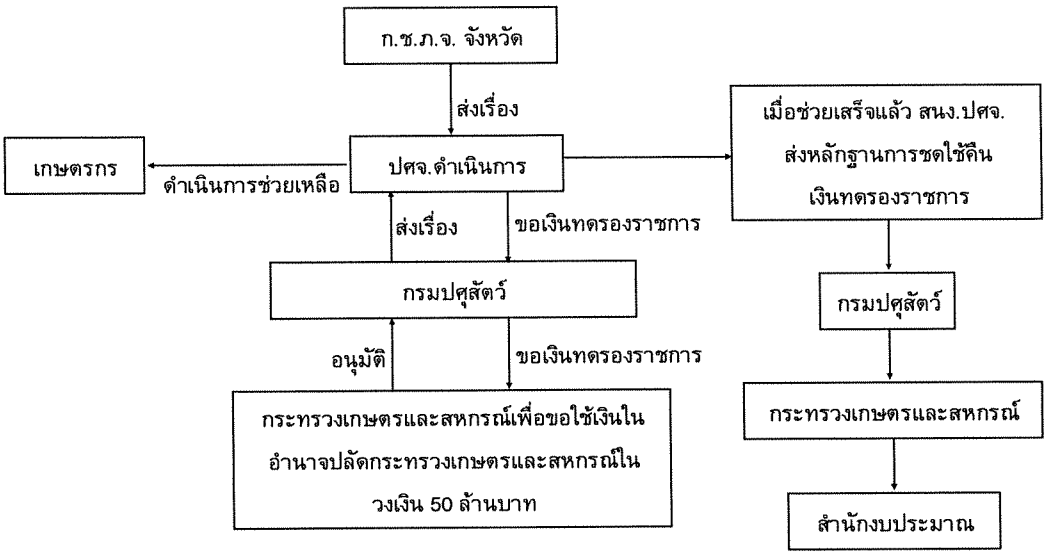
ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

รูปที่ 3.1-8 ขั้นตอนการดำเนินงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร

รูปที่ 3.1-9 ขั้นตอนการขอรับความช่วยเหลือและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

หมายเหตุ : กรณีตัวอย่างของกรมปศุสัตว์

- มติ ก.ช.ภ.จ. จะต้องระบุให้ชัดเจนว่าเงินในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดในงบ 50 ล้านบาท ใช้หมดแล้ว จึงขอใช้เงินทดรองราชการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในวงเงิน 50 ล้านบาท

สำหรับข้อดี ในการขอใช้เงินในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะได้เร็วกว่า เนื่องจากปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์สามารถอนุมัติได้ทันที ไม่ต้องรอได้รับความเห็นชอบจาก ครม. เหมือนวงเงินงบกลาง

(2) ขอใช้เงินทดรองราชการจากงบกลางตามมติคณะรัฐมนตรีดำเนินการ ดังนี้

4) การดำเนินการ

เมื่อเกิดภัยธรรมชาติขึ้น และส่งผลให้พื้นที่การเกษตรได้รับผลกระทบเกิดความเสียหาย หน่วยงานในระดับอำเภอ (สนง.เกษตรอำเภอ) โดยเกษตรตำบลจะดำเนินการสำรวจความเสียหายและแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือในระยะฉุกเฉิน ภายใต้ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน โดยนำเสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) เพื่อขอใช้เงินทดรองราชการช่วยเหลือพื้นที่ประสบภัยเป็นอันดับแรก ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

5) วิธีการ

(1) เกษตรกรผู้ได้รับความเสียหาย และประสงค์จะขอรับการช่วยเหลือแจ้งยืนยันความประสงค์เพื่อขอรับการช่วยเหลือด้วยตนเองพร้อมลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานตามแบบยื่นความจำนงขอรับการช่วยเหลือ (กษ 01) ณ จุดรับบริการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยระดับตำบลที่จังหวัดกำหนด

(2) ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือประธานอบต. ประจำท้องที่ต้องพิจารณาและลงชื่อรับรองความเสียหายในแบบรับความจำนงขอรับการช่วยเหลือ (กษ 01) เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริง

(3) เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัดที่ได้รับมอบหมาย ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ประเมินความเสียหายตามแบบยื่นความจำนงเพื่อขอรับการช่วยเหลือ (กษ 01) โดยพิจารณาอัตราการให้ความช่วยเหลือตามระเบียบ หรือข้อกำหนดของทางราชการและคำนวณเป็นมูลค่าที่จะให้การช่วยเหลือ พร้อมลงนามรับรองการประเมินความเสียหายดังกล่าว

(4) สำนักงานเกษตรอำเภอ นำข้อมูล กษ 01 เข้าโปรแกรมการช่วยเหลือเป็นเงินสด (โปรแกรมอัตโนมัติ) และดำเนินการประมวลรวบรวมและจัดทำข้อมูลในภาพรวม ตามแบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน กษ 02 พร้อมลงนามรับรองและนำไปปิดประกาศในสถานที่ราชการ อบต. ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ไม่น้อยกว่า 3 วัน กรณีมีผู้คัดค้านให้ดำเนินการไปตรวจสอบความถูกต้องตามแบบ กษ 01 ใหม่ทั้งหมด

(5) เกษตรอำเภอ นำแบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน กษ 02 แบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับตำบล กษ 02 และแบบคำขอจัดสรรงบประมาณสรุประดับอำเภอจาก กษ 02 เสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ (ก.ช.ภ.อ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

(6) สำนักงานเกษตรจังหวัด ประมงจังหวัด และปศุสัตว์จังหวัด จัดทำแบบคำขอจัดสรรงบประมาณ กษ.03 เสนอคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) พิจารณาให้ความเห็นชอบ

6) การให้ความช่วยเหลือ

(1) ใช้เงินทดรองราชการในระดับอำเภอโดยความเห็นชอบของ ก.ช.ภ.อ.

(2) ใช้เงินทดรองราชการในระดับจังหวัดโดยความเห็นชอบของ ก.ช.ภ.อ.

(3) ใช้เงินทดรองราชการในอำนาจปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อเงินทดรองราชการในระดับจังหวัด (50 ล้านบาท) ไม่เพียงพอโดยผ่านความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.จ.

(4) ขอใช้เงินงบกลางจากคณะรัฐมนตรี กรณีเกินระยะประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินหรือไม่สามารถใช้เงินทดรองราชการกรณีฉุกเฉินไม่ทันหรือไม่เพียงพอ

6) รายละเอียดแบบ กษ 01-04

(1) แบบยื่นความจำนง กษ 01

(2) แบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือรายหมู่บ้าน แบบ กษ 02

(3) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณ สรุประดับตำบล จาก กษ 02

(4) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณ สรุประดับอำเภอ จาก กษ 02

(5) แบบคำขอจัดสรรงบประมาณ กษ 03

(6) เอกสารหนังสือสำคัญรับเงิน กษ 04

3.1.4.5 การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน

1. ขั้นตอนการดำเนินงาน

การฟื้นฟูบูรณะภายหลังเกิดภัยเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนทุกระดับเป็นการกระทำเพื่อบรรเทาทุกข์ขั้นต้นแก่ประชาชนโดยเร็ว ต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างพอเพียงและให้พื้นที่ประสบภัยกลับคืนสู่สภาพปกติโดยเร็ว โดยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งกำลังคน ทรัพย์สิน เครื่องมือทั้งของภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมในการฟื้นฟูบูรณะเพื่อมุ่งหมายให้ประชาชนผู้ประสบภัยได้รับการช่วยเหลือสงเคราะห์อย่างทันทีมีแนวทางการปฏิบัติในปัจจุบัน ดังนี้

1) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยที่เกิดขึ้นทั่วราชอาณาจักร ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 และอนุมัติวงเงินช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัยในปัญหาเฉพาะหน้าจากวงเงินงบกลาง รายการเงินสำรองเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นที่ได้รับจากคณะรัฐมนตรี (กรณีเกินกว่าความสามารถของกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัด)

2) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด (ก.ช.ภ.จ.) มีหน้าที่สำรวจความเสียหายที่เกิดขึ้นภายในจังหวัดเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 และประกาศเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

3) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ/กิ่งอำเภอ (ก.ช.ภ.อ./กอ.) มีหน้าที่สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และประกาศเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 และหลักเกณฑ์ที่กำหนด

4) การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ที่กำหนดและให้ประสานการให้ความช่วยเหลือกับกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร

5) ขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะ มีดังนี้

(1) การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะขั้นต้น โดยจัดตั้งหน่วยบรรเทาทุกข์เพื่อปฏิบัติการในขั้นต้นร่วมกับหน่วยระงับภัยอย่างต่อเนื่องดังนี้

- การปฐมพยาบาลผู้บาดเจ็บและผู้ป่วย
- การขนย้ายผู้ประสบภัยและทรัพย์สินไปยังที่ปลอดภัย
- การเลี้ยงดูผู้ประสบภัยที่ไม่สามารถช่วยตัวเองได้ในระยะแรก
- การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยแก่บุคคลและสถานที่ร่วมกับหน่วยงานรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

(2) การให้ความช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะโดยหน่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัย หลังจากการช่วยเหลือของหน่วยบรรเทาทุกข์ขั้นต้น ดำเนินการดังนี้

- สำรวจความเสียหายและความต้องการด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยทั้งภาครัฐและเอกชน โดยจัดทำบัญชีเป็นประเภทไว้
- สงเคราะห์ผู้ประสบภัยตามบัญชีที่สำรวจ โดยให้มีมาตรการและระเบียบที่รัดกุมสามารถสงเคราะห์ได้เรียบร้อยทั่วถึง
- ดำเนินการช่วยเหลือซ่อมแซมที่พักอาศัย สิ่งสาธารณูปโภคและเส้นทางคมนาคมให้พอใช้การได้ในเบื้องต้น
- การปฏิบัติการประชาสัมพันธ์เพื่อเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของประชาชนให้กลับคืนสู่สภาพเดิมโดยเร็ว
- การรักษาพยาบาลผู้บาดเจ็บและการจัดบริการด้านสาธารณสุขแก่ผู้ประสบภัยอย่างต่อเนื่อง
- การป้องกันโรคระบาดทั้งคนและสัตว์

(3) จัดตั้งหน่วยควบคุมความปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้เกิดภัยซ้ำขึ้นอีก หรือมิให้เกิดอันตรายจากวัตถุระเบิดหรือสารพิษตกค้าง โดยพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องต่างๆ ตามความเหมาะสมดังนี้

- การรื้อถอนหรือทำลายสิ่งปรักหักพัง
- การทำลายล้างวัตถุระเบิด (ถ้ามี)
- การล้างสารพิษตกค้างต่างๆ
- การรักษาความสงบเรียบร้อยและการจราจร

6) กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ กำกับดูแลและอำนวยการหน่วยบรรเทาทุกข์หน่วยสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ให้ดำเนินการด้วยความเรียบร้อยพร้อมทั้งช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อระดมสรรพกำลังในพื้นที่เข้าสงเคราะห์ผู้ประสบภัย

7) กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ เข้าดำเนินการซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์สิ่งสาธารณูปโภค ให้กลับใช้งานได้ตามปกติโดยเร็ว หากการช่วยเหลือเกินกำลังความสามารถที่จะกระทำได้ให้ขอความช่วยเหลือต่อกองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งราชอาณาจักร

8) กองอำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนเขตท้องที่ ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อสร้างความสงบเรียบร้อยให้กลับคืนมาโดยเร็ว เช่น การรักษาความปลอดภัยแก่บุคคลและสถานที่ การป้องกันการกักตุนสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การควบคุมการใช้เครื่องมือสื่อสาร ตลอดจนถึงการสาธารณสุขและการอนามัย

2. วิธีการดำเนินงาน

ในการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานในที่นี้ หมายถึง การดำเนินการดัดแปลง แก้ไข จัดสิ่งทดแทน สิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ระบบสาธารณูปโภคต่างๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ระบบประปา ระบบโทรคมนาคม ถนน สะพาน และทางรถไฟ เป็นต้น เพื่อให้สามารถพอใช้งานได้ในเบื้องต้น ซึ่งในปัจจุบันมีการดำเนินงานดังนี้

1) เส้นทางคมนาคม ประกอบด้วย

(1) ทางหลวงแผ่นดิน ดำเนินการโดย กรมทางหลวง และสำนักบำรุงทางหลวง เขต/พื้นที่ต่างๆ

(2) ทางหลวงชนบท ดำเนินการโดย กรมทางหลวงชนบท และสำนักทางหลวงชนบทจังหวัด

(3) เส้นทางคมนาคม/ถนนสายต่างๆ เช่น ถนนเลียบคลองชลประทาน ถนนภายในตำบล/หมู่บ้าน ฯลฯ ดำเนินการโดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมชลประทาน และองค์การบริหารส่วนตำบล/เทศบาล ที่รับผิดชอบ เป็นต้น

(4) ทางรถไฟ ดำเนินการโดย การรถไฟแห่งประเทศไทย

(5) ทางน้ำ เป็นการกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำที่เป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ดำเนินการโดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานรับผิดชอบ

2) ระบบการติดต่อสื่อสารและโทรคมนาคม ดำเนินการโดย บริษัท ทศท. คอปอร์เรชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

3) สาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย

(1) ระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูง ดำเนินการโดย การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย

(2) ระบบสายส่งไฟฟ้า ดำเนินการโดย การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และการไฟฟ้านครหลวง

(3) ระบบประปา ดำเนินการโดย การประปาส่วนภูมิภาค และการประปานครหลวง

(4) สถานพยาบาล ดำเนินการโดย กระทรวงสาธารณสุข

(5) โรงเรียน และสถานที่ราชการ ดำเนินการโดย หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งในการดำเนินการในกรณีฉุกเฉินที่มิได้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการต่างๆ สามารถดำเนินการได้ เพื่อให้ใช้งานได้ในเบื้องต้น และกระทำได้ในกรณีเร่งด่วนเพื่อให้สู่สภาพเดิม โดยการซ่อมแซมนั้นต้องไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณในบริเวณนั้นอยู่แล้ว โดยมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขตต่างๆ ดำเนินการ สำหรับการซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นกรณีที่งบประมาณเพื่อกรณีฉุกเฉิน หรือจำเป็นซึ่งตั้งไว้ในปีนั้นใช้จ่ายหมดแล้ว หากไม่ดำเนินการจะเกิดความเสียหายต่อสาธารณประโยชน์ และสร้างความเดือดร้อนให้แก่ราษฎร ในกรณีสะพานขาดหากจำเป็นให้สร้างคอนกรีตทดแทนให้แล้วเสร็จไม่เกิน 45 วัน

3.2 คณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

3.2.1 คณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ (คชอ.) ในปัจจุบัน

3.2.1.1 ความเป็นมาของ คชอ.

จากเหตุการณ์คลื่นสึนามิเมื่อ 26 ธันวาคม 2547 ประเทศไทยมีผู้ประสบภัยพิบัติร้ายแรง และสร้างความสูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินเป็นจำนวนมาก ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากกรณีคลื่นสึนามิ รัฐบาลในขณะนั้นได้ทำการแต่งตั้งคณะกรรมการตามมติของคณะรัฐมนตรี สรุปได้ดังนี้

1) คณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติใน 6 จังหวัดภาคใต้ นายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 111/2548 ลงวันที่ 24 มีนาคม 2548 ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นประธานกรรมการผลการดำเนินของคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติภัย โดยคณะอนุกรรมการฯ 13 คณะ ได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย สรุปได้ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการในการให้ความช่วยเหลือชาวต่างประเทศ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์ และประเมินค่าใช้จ่ายในการให้ความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ เสนอคณะกรรมการฯ ซึ่งโดยหลักการภาครัฐจะรับภาระในการดูแลนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด นับตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ ได้แก่ การดูแลรักษาพยาบาล ที่พัก / โรงแรม อาหาร ค่าเครื่องบิน ตลอดจนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการนำศพผู้เสียชีวิตกลับภูมิลำเนา

(2) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัย มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานมีอำนาจหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ ร่วมกับกระทรวงการคลัง กองทุนประกันสังคม กองทุนช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย เพื่อให้เป็นเอกภาพในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยคนไทย

(3) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยอาชีพประมง มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมประมง) เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแก่ชาวประมงที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งอาจเป็นการให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากปกติที่จะได้รับจากกระทรวงมหาดไทย และกรมประมง เนื่องจากภัยพิบัติที่ได้รับครั้งนี้ มีความรุนแรง และสร้างความเสียหายอย่างกว้างขวางผิดปกติ

(4) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ว่างงานจากการที่สถานประกอบการได้รับความเสียหาย มีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ตกงานอันเนื่องมาจากสถานประกอบการถูกทำลาย ซึ่งรวมทั้งด้านการเงิน และการหาอาชีพใหม่

(5) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการเร่งสำรวจจำนวนผู้ได้รับความเสียหาย และกำหนดหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการรายย่อย อาทิ ร้านค้าริมหาด รถเข็นขายอาหาร เป็นต้น

(6) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ที่ประสบภัย โดยในที่นี้ผู้ประกอบการรายใหญ่ หมายถึง เจ้าของกิจการ โรงแรม รีสอร์ท หรือโรงงานอุตสาหกรรม ที่อยู่บนพื้นที่ประสบภัย โดยอาจเป็นในรูปแบบเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือการปรับโครงสร้างหนี้

(7) คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัยแก่ผู้ประสบภัย มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่จัดหาบ้านพักชั่วคราวให้ผู้ประสบภัยให้แล้วเสร็จภายใน 15 วัน พิจารณาจัดหาสถานที่ และดำเนินการจัดสร้างที่อยู่ถาวร โดยให้เริ่มดำเนินการภายใน 2 สัปดาห์

(8) คณะอนุกรรมการให้การช่วยเหลือนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่พิจารณาให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ครอบครัวได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ โดยเฉพาะเด็กนักเรียนที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองเสียชีวิต โดยการจัดหาทุนการศึกษาเพื่อให้สามารถศึกษาต่อจนสำเร็จการศึกษา

(9) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย มีปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการสำรวจความเสียหายของทรัพย์สินของทางราชการ รวมทั้งค่าใช้จ่ายของหน่วยงานภาครัฐที่มีการใช้จ่ายในระหว่างการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(10)คณะอนุกรรมการพิจารณาชดใช้ค่าเสียหายของหน่วยงานที่สำรองจ่ายแล้วและงบฟื้นฟูช่วยเหลือภัยพิบัติ 9 หน่วยงาน

(11)คณะอนุกรรมการพิจารณาสิทธิประโยชน์ตอบแทนข้าราชการ

(12)คณะอนุกรรมการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับการช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาจากธรณีพิบัติภัยใน 6 จังหวัดภาคใต้

(13)คณะอนุกรรมการบูรณะฟื้นฟูสิ่งก่อสร้างพื้นฐานและโยธา

2) คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 เพื่อแก้ไขธรณีพิบัติภาคใต้

3) คณะกรรมการฟื้นฟูการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการประสานงานโครงการตามกรอบยุทธศาสตร์การฟื้นฟูอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 6 จังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามัน มีคณะทำงาน 2 คณะด้วยกัน คือ

- คณะทำงานโครงการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนมอแกน อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์ จังหวัดพังงา
- คณะทำงานโครงการ Beach Guard และการเตือนภัยนักท่องเที่ยว

(2) คณะอนุกรรมการอำนวยการโครงการจัดสร้างอนุสรณ์สถานเหตุการณ์ภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิแห่งชาติ จังหวัดพังงา

4) คณะกรรมการอำนวยการฟื้นฟูและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการ 3 คณะ คือ

(1) คณะอนุกรรมการจัดทำกรอบและแนวทางการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย

(2) คณะอนุกรรมการประสานความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย

(3) คณะอนุกรรมการประเมินความเสียหายด้านทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและชุมชนพื้นที่ประสบธรณีพิบัติภัย ได้แต่งตั้งคณะทำงานประสานชุมชนและประชาสังคมเพื่อจัดทำแผนการพัฒนาและฟื้นฟูนิเวศชุมชนมาช่วยดำเนินงานโครงการ

5) คณะกรรมการสร้างงานและฟื้นฟูอาชีพ

6) คณะกรรมการศึกษาระบบการเตือนภัยล่วงหน้า (Early Warning System) ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการต่างๆ รวม 13 คณะ คือ

(1) คณะอนุกรรมการจัดตั้งระบบการเตือนภัยในบริเวณพื้นที่เสี่ยงภัย (หอกระจายข่าว)

(2) คณะอนุกรรมการศึกษาพัฒนาและจัดสร้างระบบโทรคมนาคมเพื่อใช้สำหรับระบบการเตือนภัยล่วงหน้า

(3) คณะอนุกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ

(4) คณะอนุกรรมการบริหารศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ

(5) คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านอุตุนิยมวิทยาและแผ่นดินถล่ม

(6) คณะอนุกรรมการด้านข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติแผ่นดินไหวและคลื่นยักษ์ (สึนามิ)

(7) คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านมลพิษทางอากาศ

(8) คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านมลพิษทางน้ำ

(9) คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติจากไฟป่า

(10)คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติกรณีน้ำมันรั่วไหล

(11)คณะอนุกรรมการออกรายละเอียดเครื่องตรวจวัดการเกิดคลื่นสึนามิ

(12)คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านการเกษตร

(13)คณะอนุกรรมการเตือนภัยพิบัติด้านอุทกวิทยา

7) คณะกรรมการการศึกษาข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์ธรณีพิบัติจากคลื่นใต้น้ำ ประกอบด้วยคณะอนุกรรมการฯ รวม 6 คณะ คือ

(1) คณะอนุกรรมการด้านการศึกษาข้อเท็จจริงการเกิดคลื่นใต้น้ำ

(2) คณะอนุกรรมการด้านการฟื้นฟูช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับความเดือดร้อน

(3) คณะอนุกรรมการด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยและจัดระบบสิ่งของบริจาค

(4) คณะอนุกรรมการด้านการสาธารณูปโภค การสื่อสารและสรรพกำลัง

(5) คณะอนุกรรมการด้านการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับพิบัติภัยธรรมชาติ

(6) คณะอนุกรรมการด้านการแพทย์ การรักษาพยาบาล และการตรวจพิสูจน์ศพ

ซึ่งคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ ดังกล่าวข้างต้นได้ดำเนินการตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้แต่ละคณะ อาทิเช่น การช่วยเหลือนักท่องเที่ยว การส่งกลับ การช่วยเหลือการประกอบอาชีพ การให้สินเชื่อผู้ประกอบการ การช่วยเหลือด้านที่พักอาศัย การช่วยเหลือเด็กนักเรียน/เด็กกำพร้า การจัดทำฐานข้อมูล การจัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ และการจัดตั้งหอเตือนภัย เป็นต้น

ต่อมาเมื่อเหตุการณ์อุทกภัย และดินถล่มภาคเหนือ 5 จังหวัด (อุตรดิตถ์ สุโขทัย แพร่ น่าน และลำปาง) เมื่อ 21-23 พฤษภาคม 2549 รัฐบาลได้เร่งแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยทำการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยและดินถล่ม 5 จังหวัดภาคเหนือ ที่ผ่านคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ (รองนายกรัฐมนตรี นายสุวัฒน์ ลัปตภัลลภ) เป็นประธาน ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 101/2549 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2549 ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ รวม 11 คณะ สรุปได้ดังนี้

1) คณะอนุกรรมการช่วยผู้ประสบอุทกภัย (ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน)

(1) ใช้เงินบริจาคของสำนักนายกรัฐมนตรีและเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546

(2) จากเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ในอำนาจของจังหวัด

2) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ว่างงาน (ปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

3) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร (ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

4) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย (อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

5) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อผู้ประสบอุทกภัย (ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน) โดยให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยโดยให้สินเชื่อ ลดหย่อยดอกเบี้ย หรือช่วยเหลือด้านการเงินอื่นๆ

6) คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัยและฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนแก่ผู้ประสบอุทกภัย (ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

7) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

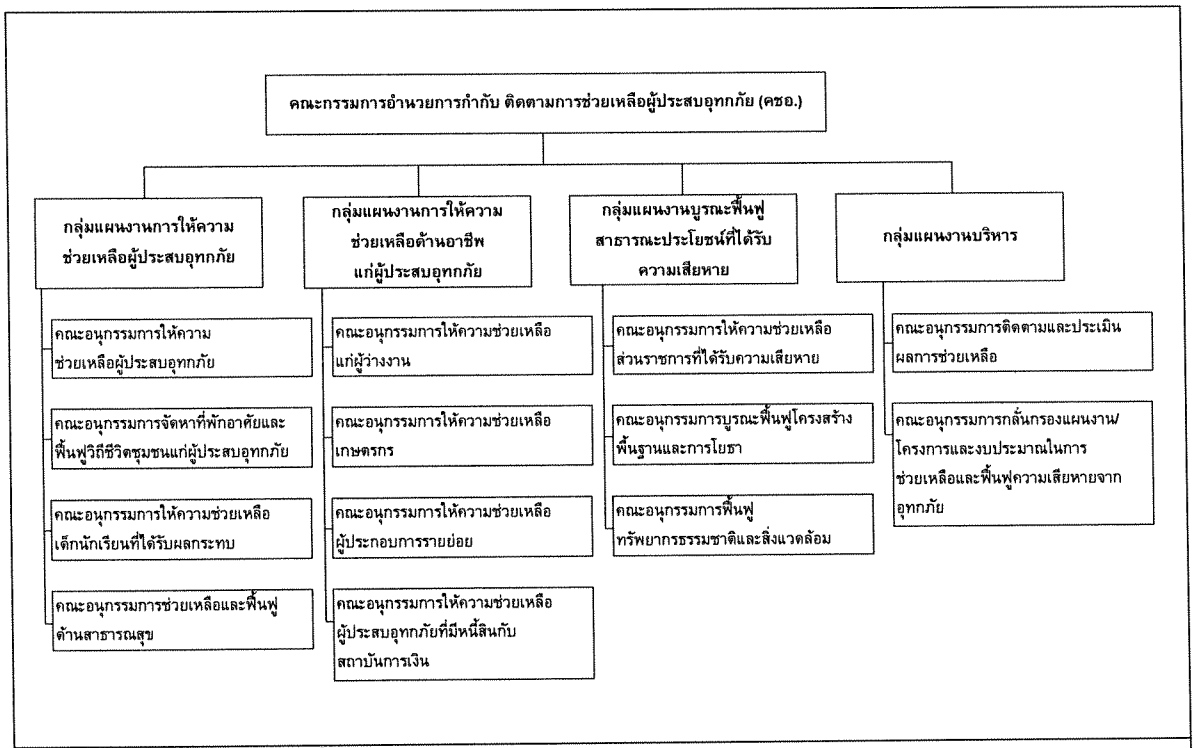
8) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

9) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูโครงสร้างฟื้นฐานและการโยธา (รองปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

10) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติเป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

11) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านสาธารณสุข (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน) ใช้เงินงบกลาง

ในระหว่างวันที่ 27 สิงหาคม 2549 จนถึง 8 มกราคม 2550 ได้เกิดเหตุการณ์อุทกภัยขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศ เป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และสูญหาย รวมทั้งทรัพย์สินและสิ่งก่อสร้างได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ทางรัฐบาลจึงได้ทำการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในด้านต่างๆ โดยมีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 216/2549 ลงวันที่ 4 พฤศจิกายน 2549 แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย หรือ คชอ. ขึ้นมาใหม่ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และได้ยกเลิกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 101/2549 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2549 ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการฯ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการชุดต่างๆ รวม 13 คณะ (ดูผังโครงสร้างใน **รูปที่ 3.2-1**) สรุปได้ดังนี้

รูปที่ 3.2-1 ผังโครงสร้างคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.)

1) กลุ่มแผนงาน ช่วยเหลือผู้ประสบภัย ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัย และฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนแก่ผู้ประสบภัยมีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธาน

(3) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน

(4) คณะอนุกรรมการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านสาธารณสุขมีปลัดกระทรวงสาธารณสุขเป็นประธาน

2) กลุ่มแผนงานการให้ความช่วงเหลือด้านอาชีพแก่ผู้ประสบภัย ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ว่างงาน มีปลัดกระทรวงแรงงานเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธาน

(3) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย มีอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเป็นประธาน

(4) คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่มีหนี้สินกับสถาบันการเงิน มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน

3) กลุ่มแผนงานบูรณะฟื้นฟูสาธารณะประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย ประกอบด้วย

(1) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย มีปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและการโยธา มีปลัดกระทรวงคมนาคมเป็นประธาน

(3) คณะอนุกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นประธาน

4) กลุ่มแผนงานบริหาร ประกอบด้วย

(1) คณะอนุกรรมการ ติดตามประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน

(2) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองแผนงาน/โครงการ และงบประมาณในการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย มีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธาน

3.2.1.2 หลักเกณฑ์ และขั้นตอนในการให้ความช่วยเหลือ

ที่ปรึกษาได้รวบรวมข้อมูล หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการจัดสรรเงินงบประมาณ การช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด ของคณะกรรมการอำนวยการติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบภัย (คชอ.) ที่จัดทำโดยฝ่ายเลขานุการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โดยได้สรุปประเด็นสำคัญในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ดังแสดงรายละเอียดใน**ตารางที่ 3.2-1**

สำหรับขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือ และฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย มีดังนี้

1) การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่เป็นการช่วยเหลือที่มีอัตราการช่วยเหลือที่ชัดเจน และมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือเร่งด่วน ซึ่ง คชอ. และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบแล้ว เช่น การช่วยเหลือผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ การช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย เด็กนักเรียน การจ้างแรงงานเร่งด่วน และการสร้าง ซ่อมแซมบ้าน เห็นสมควรให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานไปดำเนินการช่วยเหลือได้ทันที หลังจากที่คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติวงเงินงบประมาณ โดยส่วนราชการทำเรื่องขอมา

2) เมื่อ คชอ. ให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และกรอบวงเงินงบประมาณแล้ว และในระหว่างที่ คชอ. นำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ ให้คณะอนุกรรมการและหน่วยงานต่างๆ เร่งจัดส่งรายละเอียดให้แก่สำนักงบประมาณ

3) เมื่อ ครม. อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณแล้ว ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่ได้จัดส่งรายละเอียดให้สำนักงบประมาณครบถ้วนแล้วภายใน 1 วันทำการ

4) การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการ หรืองบประมาณต่างๆ ภายใต้กรอบและวัตถุประสงค์ที่ คชอ. และ ครม. ได้เห็นความเห็นชอบไว้แล้ว ให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของสำนักงบประมาณ

ตารางที่ 3.2-1 สรุปค่าใช้จ่ายและหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยปี พ.ศ. 2549 ในพื้นที่ 47 จังหวัด ของคณะอนุกรรมการฯ แต่ละด้าน

รายการ	ประธาน	เงินช่วยเหลือ (ล้านบาท)							รวม	หมายเหตุ
		เงินทดรองราชการ	เงินบริจาค	งบกลาง ปี 2550	งบประมาณ					
					ปี 2549 (เหลือ)	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552		
1 กลุ่มแผนงานช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย										
1.1 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	3,550	43	-	-	-	-	-	3,593	ไม่พิจารณาเงินเร่งด่วนเฉพาะหน้า - ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ/เงินทุนประกอบอาชีพ - ค่าเครื่องแบบนักเรียน ให้เงินสมทบเพิ่มเติมแก่ผู้ประสบภัย - กรณีผู้เสียชีวิต ญาติจะได้รับเพิ่มอีก 20,000 บาท/ราย - กรณีบาดเจ็บสาหัส จะได้รับเพิ่มอีก 5,000 บาท/ราย
1.2 คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัยและฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนแก่ผู้ประสบภัย	ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	-	-	1,302	-	45	-	-	1,347	จ่ายเงินเพิ่มเติมจากที่กำหนดในระเบียบฯ พ.ศ.2546 - กรณีบ้านเสียหายทั้งหลัง (จ่ายรวมไม่เกิน 70,000 บาท) ค่าวัสดุอุปกรณ์จัดวางสาธารณูปโภคในบ้าน 20,000 บาท ค่าแรงงานในการก่อสร้างบ้าน 20,000 บาท - กรณีบ้านเสียหายบางส่วน (จ่ายรวมไม่เกิน 30,000 บาท) ค่าปรับปรุงซ่อมแซม กำจัดขยะ โคลน ทำความสะอาด 10,000 บาท
1.3 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ	ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	-	-	1,204	-	-	-	-	1,204	นักเรียน นักศึกษาที่ประสบอุทกภัยทั่วไป (2,000 บาท) - ค่าเครื่องแบบ 2,000 บาท/ราย (ระเบียบฯเดิม 1,000 บาท) นักเรียน นักศึกษาที่บ้านเสียหายบางส่วน (5,000บาท) - ค่าเครื่องแบบ 5,000 บาท/ราย (ระเบียบฯเดิม 1,000 บาท) นักเรียน นักศึกษาที่บ้านเสียหายทั้งหลัง (15,000 บาท) - ค่าเครื่องแบบ 5,000 บาท/ราย (ระเบียบฯเดิม 1,000 บาท) - ค่าทุนการศึกษา 10,000 บาท/ราย (ไม่มีในระเบียบฯเดิม) นักเรียน นักศึกษาที่พ่อ แม่ ผู้อุปการะเสียชีวิต (25,000 บาท) - ค่าเครื่องแบบ 5,000 บาท/ราย (ระเบียบฯเดิม 1,000 บาท) - ค่าทุนการศึกษา 10,000 บาท/ราย (ไม่มีในระเบียบฯเดิม) - ค่าปลอบขวัญ 10,000 บาท/ราย (ไม่มีในระเบียบฯเดิม)
1.4 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านสาธารณสุข	ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	-	-	141	-	-	-	-	141	ออกหน่วยเคลื่อนที่ /ดูแลสภาพจิตใจ /ปรับปรุงระบบสุขาภิบาล /เฝ้าระวังโรคที่มากับน้ำ
2 กลุ่มแผนงานให้ความช่วยเหลือด้านอาชีพแก่ผู้ประสบอุทกภัย										
2.1 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านแรงงาน	ปลัดกระทรวงแรงงาน	-	-	104	25	-	-	-	129	1 โครงการจ้างแรงงานเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย อัตราวันละ 145/คน ไม่เกิน 20 วัน (ระเบียบฯเดิม ตามค่าแรงขั้นต่ำ) 2 โครงการพัฒนาฝีมือและศักยภาพแรงงานฯ อัตราวันละ 145 บาท(ระเบียบฯเดิม ไม่เกิน 2,000 บาท/คน)
2.2 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร	ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	-	-	-	-	6,398	-	-	6,398	1 ตามหลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติปลีกย่อยฯ พ.ศ.2549 เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 2 ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 3 ผู้ที่ช่วยเหลือไปแล้วตามระเบียบฯ เดิมให้จ่ายเพิ่มเติมเท่ากับอัตราใหม่ 4 พื้นที่เกษตรเสียหายรุนแรงเป็นเวลานาน ให้การช่วยเหลือร้อยละ 50 ของผลผลิต (ข้าว 1,321 บาท/ไร่ พืชไร่ 1,520 บาท/ไร่ พืชสวน/ไม้ยืนต้น 2429 บาท/ไร่) 5 ช่วยเหลือด้านหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 6 ช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตร เช่น แปลงกล้วยไม้ ฟาร์มปศุสัตว์ 7 ฟื้นฟูหลังน้ำลด
2.3 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย	อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	-	-	75	-	-	-	-	75	1 กำหนดทรัพย์สินของผู้ประกอบอาชีพ (ไม่เกิน 100,000 บาท) และกำหนดลักษณะอาชีพที่จะช่วยเหลือ 2 ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ ไม่เกิน 20,000 บาท/ครอบครัว (ตามระเบียบฯ เดิม ไม่เกิน 10,000 บาท/ครอบครัว) 3 ให้ยื่นคำร้องและช่วยเหลือในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2.4 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยที่มีหนี้สินกับสถาบันการเงิน	ปลัดกระทรวงการคลัง	-	-	1,016	-	-	1,901	1,901	4,818	1 กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน 2 ตัวอย่างกรณีธนาคาร ธกส. กรณีเสียชีวิตให้จำหน่ายออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ กรณีไม่เสียชีวิตให้ - ขยายระยะเวลาชำระเงินกู้ 3 ปี - งดคิดอัตราดอกเบี้ย 3 ปี ให้เงินกู้ใหม่ ไม่เกิน 30,000 บาท/ราย และลดดอกเบี้ยเงินกู้ ลงร้อยละ 3 ต่อปีจากอัตราปกติ ไม่เกิน 3 ปี 3 สำหรับธนาคารออมสิน ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและย่อม ธนาคารกรุงไทย มีแนวทางเช่นเดียวกับ ธกส. แต่ต่างกันในรายละเอียดและระยะเวลา 4 กรมธนารักษ์ ยกเว้นหรือลดหย่อนค่าเช่า 5 กรมสรรพากร ขยายเวลาการยื่นภาษีและเร่งรัดการคืนภาษี
3 กลุ่มแผนงานบูรณะและฟื้นฟูสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย										
3.1 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย	ปลัดกระทรวงมหาดไทย	-	-	622	0.0447	5	-	-	627	1 ส่วนราชการต้องอยู่ในพื้นที่ 47 จังหวัดตามประกาศของ ปภ. 2 รวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ 3 ให้เฉพาะการฟื้นฟู/บูรณะ/บำรุงรักษา ไม่รวม ซื้อหรือสร้างใหม่ 4 ต้องดำเนินการสำรวจ และซ่อมแซมให้เสร็จภายใน 3 เดือน
3.2 คณะอนุกรรมการบูรณะและฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน	ปลัดกระทรวงคมนาคม	-	-	3,384	21	3,707	-	-	7,112	ให้ความช่วยเหลือเฉพาะ กรณีจำเป็นเร่งด่วน /ได้รับผลกระทบโดยตรงจากอุทกภัย /ในส่วนความรับผิดชอบของส่วนราชการ /เฉพาะในพื้นที่ 47 จังหวัด /เสร็จภายใน 1 ปี
3.3 คณะอนุกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	-	438	-	-	-	-	438	1 กำหนดประเภททรัพยากระรรมชาติที่ต้องฟื้นฟู และทรัพย์สินที่ส่วนราชการได้สร้างขึ้น 2 แบ่งเป็นเสียหายรุนแรง และเสียหายบางส่วน
4 กลุ่มแผนงานบริหาร										
4.1 คณะอนุกรรมการติดตามและประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย	ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	-	-	-	13	-	-	-	13	1 ติดตามโดยผู้ตรวจสำนักนายกรัฐมนตรี 2 ติดตามโดยคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ 3 จัดทำฐานข้อมูลการช่วยเหลือและฟื้นฟูผู้ประสบภัย โดยให้คณะอนุกรรมการแต่ละคณะกรอกรายละเอียดข้อมูลการช่วยเหลือ 4 ใช้งบโครงการเพิ่มขีดความสามารถฯ ของสำนักนายกรัฐมนตรี
4.2 คณะอนุกรรมการกลั่นกรองแผนงาน/โครงการและงบประมาณในการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย	ปลัดกระทรวงการคลัง									ไม่มีข้อมูล
รวม		**3,550**	**43**	**8,287**	**58**	**10,154**	**1,901**	**1,901**	**25,895**	

ที่มา : หลักเกณฑ์และขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด ของ คชอ.,ฝ่ายเลขานุการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี 2550

3.2.2 ข้อสังเกตจากผลการดำเนินการของคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.)

รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) ซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรีเป็นรองประธานกรรมการ รัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ปลัดกระทรวงฯ ผู้บัญชาการทหารฯ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อธิบดีกรมที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ เป็นกรรมการ และคณะกรรมการอำนวยการฯ ดังกล่าวได้ตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นเพื่อพิจารณาแนวทางการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านต่างๆ รวมทั้งสิ้น 13 คณะนั้น จุดประสงค์หลักเพื่อการอำนวยการ กำกับ และประสานงานระหว่างส่วนราชการต่างๆ และองค์กรภาคเอกชน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูบูรณะต่างๆ ได้ดำเนินการไปด้วยความรวดเร็ว สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้ฟื้นตัวสู่สภาพปกติได้โดยรวดเร็ว รวมทั้งสามารถพิจารณาการจ่ายเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมให้ในกรณีที่ ภัยพิบัติมีความรุนแรงมาก จนกระทั่งผู้ประสบภัยพิบัติต้องประสพความยากลำบากเป็นเวลานาน โดยยังไม่สามารถประกอบอาชีพเพื่อหารายได้มาเลี้ยงชีพได้ตามปกติ ซึ่งนับเป็นการช่วยดูแลราษฎรให้ผ่านพ้นจากความทุกข์ยากจากภัยพิบัติไปได้

คณะกรรมการอำนวยการฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นมากำกับดูแลในด้านต่างๆ รวม 13 คณะ ด้วยกัน ซึ่งในการดำเนินการจริงในปี พ.ศ. 2549 คณะอนุกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาเพิ่มอัตราการช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้สูงขึ้น ซึ่งแม้ว่าจะเป็นเรื่องที่ดีที่ผู้ประสบภัยได้รับความช่วยเหลือเพิ่มขึ้น แต่งบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยก็ต้องเพิ่มมากขึ้นจากเดิมจำนวนมาก และสิ่งที่สำคัญคือความเหมาะสมในการช่วยเหลือ เนื่องจากจุดประสงค์ในการช่วยเหลือ คือ การช่วยแก่ผู้ที่เดือดร้อนจากภัยพิบัติโดยไม่ได้คาดคิด หรือหลีกเลี่ยงไม่ได้ หรือเป็นความเสียหายที่หนักจนรับภาระไม่ได้ แต่การจ่ายเงินช่วยเหลือโดยไม่ตรงข้อเท็จจริง เช่น จ่ายค่ากำจัดขยะซากปรักหักพังจากดินโคลนและทำความสะอาดบ้านหลังละ 10,000 บาท ทั้งๆ ที่บ้านเพียงถูกน้ำท่วมตามปกติเช่นทุกปี นับเป็นเรื่องไม่สมควรและก่อให้เกิดการร้องเรียนขึ้น ซึ่งไม่เป็นธรรมสำหรับผู้ที่เสียหายจริงหรือผู้เสียหายลักษณะเดียวกันแต่ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือนี้เนื่องจากอยู่นอกเขตประกาศภัยรุนแรง นอกจากนี้ บางครอบครัวยังได้รับเงินช่วยเหลือจากหลายคณะอนุกรรมการ เช่น จากเงินช่วยเหลือนักเรียนจนเกิดความไม่พอใจจากเพื่อนบ้าน การจ่ายเงินช่วยเหลือเพิ่มเติมในด้านอื่น เช่น ด้านเกษตร ก็เช่นกัน ควรตรวจสอบให้ถี่ถ้วนว่าเป็นความเสียหายจริงที่หลีกเลี่ยงมิได้ โดยไม่จำเป็นต้องจ่ายในอัตราที่เท่ากัน ทั้งหมด 47 จังหวัด เนื่องจากบางพื้นที่มิได้ประสบภัยพิบัติร้ายแรง มิฉะนั้นจะเกิดปัญหา ในการปลูกพืชในบริเวณที่เป็นที่ลุ่มต่ำน้ำท่วมขังประจำในฤดูที่จะต้องมีน้ำหลากมาท่วม เพื่อรอค่าชดเชยช่วยเหลือ การมีปฏิทินการปลูกพืชที่เหมาะสม เช่นเปลี่ยนมาปลูกพืชในฤดูที่ไม่มีน้ำท่วมแทนจึงเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโดยปกติราษฎรจะเข้าใจสภาพธรรมชาติของพื้นที่ทำกินอยู่แล้ว การให้ความช่วยเหลือจึงควรระมัดระวังมิให้กลับกลายเป็นการสนับสนุนการดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะปรัชญาของการช่วยเหลือของภาครัฐน่าจะเป็นไปเพื่อช่วยให้ราษฎรสามารถฟื้นตัวขึ้นจากภัยพิบัติและยืนขึ้นได้ด้วยลำแข้งของตนเองมากกว่าที่จะรอคอยเงินช่วยเหลือเพื่อประทังชีวิตไปในช่วงเวลาหนึ่ง

3.3 ปัญหาการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในปัจจุบัน และข้อเสนอแนะ

3.3.1 การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

ในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัย มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่รวบรวมได้ เมื่อเกิดภัยพิบัติในภาวะวิกฤตได้ดังนี้

3.3.1.1 การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

1) ปัญหา

(1) มีปัญหาความไม่เป็นเอกภาพในการสั่งการ

(2) มีปัญหาการประสานกับศูนย์อำนวยการในระดับจังหวัด

(3) ในระดับพื้นที่ไม่มีศูนย์อำนวยการย่อยที่ชัดเจน

(4) อาสาสมัครไม่ได้รายงานตัวกับศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

(5) เกิดความสับสนในข้อมูล และการรายงานสถานการณ์

(6) ความสามารถในการบริหารและสั่งการ

(7) ทดสอบซักซ้อม ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายหลังการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการปรับโครงสร้างของศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ ออกเป็นฝ่ายต่างๆ เมื่อเกิดภัย

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ควรนำระบบบัญชาการเหตุการณ์ ICS มาใช้

(2) มี Incident Action Plan

(3) จัดทำคู่มือปฏิบัติ และระบุหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

(4) ฝึกอบรม ICS ให้ผู้บริหารทุกระดับ

(5) ฝึกซ้อมการบัญชาการทั้งในระดับชาติ และระดับจังหวัด

(6) มีการตั้งศูนย์อำนวยการส่วนหน้าและศูนย์ย่อย มีการรายงานตัวของเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ และอาสาสมัครก่อนเข้าปฏิบัติงาน

(7) ระหว่างการปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจะอยู่ประจำศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่เป็นการเฉพาะเรื่อง เช่น การฟื้นฟู บูรณะพื้นที่ (ด้านโยธาและเครื่องจักรกล) และควรมีเจ้าหน้าที่ประสานงานระดับอำเภอ เช่น สำรวจข้อมูลการรายงาน การประสานปฏิบัติในทุกเรื่องประจำอำเภอ ดังนั้น ควรมีเจ้าหน้าที่ 1 ชุด มากน้อยแล้วแต่ภารกิจ ปฏิบัติหน้าที่เป็นป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอำเภอ (เฉพาะกิจ) มีหน้าที่สำรวจข้อมูล รายงานผลการดำเนินงานของอำเภอ โดยเฉพาะงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยให้รายงานต่อผู้อำนวยการศูนย์ ปภ.เขต พื้นที่ได้ทราบทุกวัน และให้ทีมงาน ปภ.อำเภอ ปฏิบัติงานอยู่ภายใต้การอำนวยการของนายอำเภอ

3) การนำระบบ ICS มาใช้ในการบริหารจัดการศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ

ในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาจากภัยพิบัติต่างๆ แม้ว่าจะสามารถดำเนินการจนสามารถกู้ภัยและเข้าช่วยเหลือและฟื้นฟูจนผ่านพ้นเหตุการณ์ต่างๆไปได้ แต่ในการจัดการกับภัยขนาดใหญ่ซึ่งมีจำนวนผู้คนที่เข้ามาร่วมปฏิบัติเป็นจำนวนมาก ทั้งจากหน่วยราชการต่างๆ จากมูลนิธิและอาสาสมัครทั้งในและนอกประเทศ อีกทั้งวิธีการปฏิบัติต่างๆยังไม่มีการกำหนดไว้ให้ชัดเจน ดังนั้นจึงมีปัญหาในการดำเนินการอยู่บ้าง ซึ่งแม้แต่ในต่างประเทศเอง ในการบริหารจัดการกับภัยพิบัติขนาดใหญ่ที่ผ่านมา หลายประเทศได้พบว่าปัญหาในการเข้ากู้ภัยและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยซึ่งล่าช้าและไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควรนั้น มิได้มีสาเหตุมาจากการขาดแคลนทรัพยากรแต่อย่างใด เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นจะพบว่ามีการส่งกำลังและสิ่งของต่างๆ เข้าช่วยเหลือเป็นจำนวนมาก เรื่องกำลังคนและทรัพยากรจึงไม่ใช่ตัวปัญหา แต่ปัญหาที่แท้จริงน่าจะอยู่ที่การบริหารจัดการ (management) คือการทำให้หน่วยกำลังทุกหน่วยที่มาจากหน่วยงานต่างๆ สามารถเข้าปฏิบัติงานร่วมกันได้เป็นอย่างดี มีการติดต่อสื่อสารและประสานงานกันดี มีการแบ่งแยกงานและมีผู้รับผิดชอบชัดเจน การจัดลำดับความสำคัญของงาน และการจัดทำแผนปฏิบัติการใช้ร่วมกันเพียงแผนเดียว จึงจะช่วยแก้ปัญหาการสั่งการที่สับสน (multiple conflicting directive) ลงได้

การเกิดภัยพิบัติซึ่งมีขนาดใหญ่จนกระทั่งหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งไม่สามารถที่จะบริหารจัดการได้ตามลำพัง หรือมีทรัพยากรพอเพียงต่อการรับมือได้ การระดมความช่วยเหลือจากหน่วยงานเครือข่ายต่างๆ หรือแม้แต่จากประเทศอื่นๆเป็นเรื่องที่จำเป็น ซึ่งการที่จะบริหารจัดการให้หน่วยงานต่างๆเหล่านี้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้อย่างราบรื่นนั้น ต้องนำระบบการจัดการแบบที่เรียกว่า ระบบบัญชาการเหตุการณ์ (Incident Command System - ICS) มาใช้ ซึ่งระบบนี้เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นระบบที่เป็นมาตรฐาน สามารถนำมาใช้ได้กับการแก้ปัญหาภัยพิบัติต่างๆได้ทุกภัย (all hazard – all risk) และเป็นระบบซึ่งปัจจุบันหลายประเทศได้นำไปใช้ ในประเทศสหรัฐอเมริกา Department of Homeland Security ได้กำหนดเป็นเงื่อนไขว่าหน่วยงานที่จะได้รับการช่วยเหลือทางการเงินจากรัฐบาลกลางจะต้องนำระบบ ICS มาใช้ในการบริหารจัดการแก้ปัญหาฉุกเฉินต่างๆ ในประเทศสหราชอาณาจักร ก็ได้นำระบบนี้ไปใช้อย่างกว้างขวาง แม้แต่สหประชาชาติก็ได้แนะนำให้การนำระบบ ICS มาใช้เป็นมาตรฐานสากลในการจัดการกับภัย ประเทศอื่นๆ เช่น ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และแคนาดา ต่างก็ใช้ระบบการบริหารจัดการภัยซึ่งอาจจะมีชื่อเรียกแตกต่างออกไป แต่ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับระบบ ICS ทั้งสิ้น

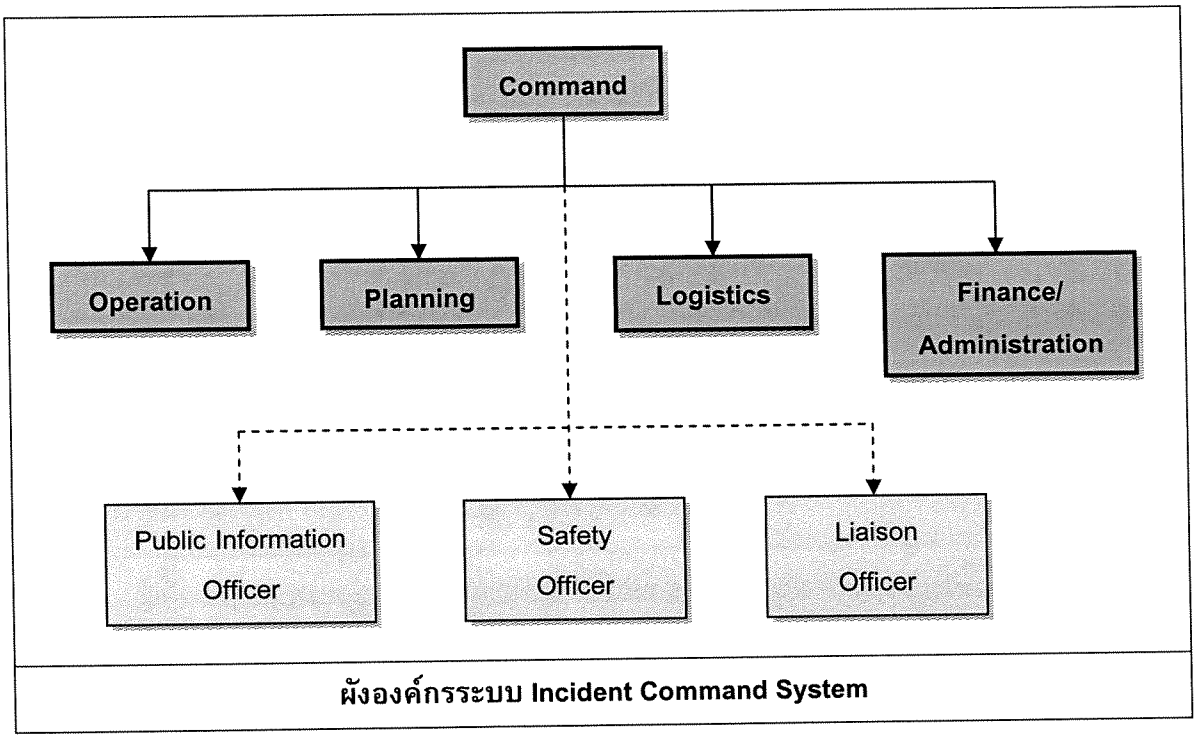
(1) ลักษณะของระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS)

ข้อเด่นของระบบบัญชาการเหตุการณ์ (ICS) ก็คือความยืดหยุ่นในการจัดองค์กรในการปฏิบัติงาน โดยระบบ ICS สามารถปรับขนาดองค์กรให้มีขนาดที่เหมาะสมต่อขนาดของภัย หรือความยุ่งยากในการจัดการกับภัย และยังมีลักษณะบูรณาการ ซึ่งทำให้หน่วยงานต่างสังกัดซึ่งมีระเบียบข้อกำหนดต่างกันสามารถมาปฏิบัติการร่วมกันได้ จึงทำให้การดึงกำลังพลซึ่งได้รับการฝึกฝนมาในแต่ละด้าน จากหน่วยงานต่างๆ เข้ามาร่วมปฏิบัติงานในการกู้ภัยขนาดใหญ่สามารถทำได้สะดวก

นอกจากนี้เนื่องจากเป้าหมายของการใช้ระบบ ICS เช่น การติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน ความเชื่อถือได้ (accountability) และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นสิ่งซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ในกรณีอื่นๆ ซึ่งมิใช่การแก้ปัญหาฉุกเฉินได้ ปัจจุบันจึงมีการนำระบบ ICS ไปใช้กับงานด้านอื่นๆ เช่น การบังคับใช้กฎหมาย และในภาคธุรกิจด้วย

(2) โครงสร้างของระบบ ICS

การจัดโครงสร้างของ ICS จะประกอบด้วยฝ่ายต่างๆ 5 ฝ่ายด้วยกัน คือ ฝ่ายบัญชาการ (command) ฝ่ายปฏิบัติการ (operation) ฝ่ายวางแผน (planning) ฝ่ายส่งกำลังบำรุง (logistics) และฝ่ายการเงินและธุรการ (finance and administration) โดยมีตำแหน่งที่ขึ้นตรงต่อผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) โดยตรงอีกได้แก่ Information Officer, Safety Officer และ Liaison Officer

ผังองค์กรระบบ Incident Command System

Command – ผู้บัญชาการเหตุการณ์ จะรับผิดชอบในการปฏิบัติการทั้งหมด และการกำหนดเป้าหมายในการปฏิบัติ ซึ่งอาจมีผู้บัญชาการเหตุการณ์ผู้เดียว (Single command) หรือมีผู้แทนจากหน่วยงานต่างๆร่วมในการบัญชาการ (Unified commamd)

Operation – หัวหน้าฝ่ายปฏิบัติการรับผิดชอบในการปฏิบัติการทุกอย่างเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

Planning – หัวหน้าฝ่ายวางแผน รับผิดชอบในการรวบรวมและแสดงข้อมูลของเหตุการณ์ซึ่งเน้นสถานะภาพของทรัพยากรด้านต่างๆและสถานะภาพของเหตุการณ์

Logistics – หัวหน้าฝ่ายส่งกำลังบำรุง มีหน้าที่จัดส่งวัสดุ เครื่องมือ บริการ และการสนับสนุนต่างๆ ที่ต้องการ

Finance/Administration – หัวหน้าฝ่ายการเงินและธุรการ รับผิดชอบการเก็บค่าใช้จ่ายต่างๆ ข้อมูลเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ การขอเบิกจ่ายวัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการจัดหาต่างเพื่อใช้ในการส่งกำลังบำรุง

Public Information Officer – เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ รับผิดชอบในการให้ข่าวแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก รวมทั้งสื่อมวลชนและองค์กรต่างๆที่ต้องการทราบข้อมูลจากเหตุการณ์โดยตรง

Safety Officer – เป็นผู้ติดตามเฝ้าระวังดูแลความปลอดภัยในการปฏิบัติการและรวมทั้งการกำหนดมาตรการต่างๆเพื่อรักษาความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

Liaison Officer – เจ้าหน้าที่ประสานงาน จะเป็นศูนย์กลางการติดต่อของหน่วยงานต่างๆ ที่เข้าร่วมปฏิบัติการ

การจัดโครงสร้างของ ICS นี้สามารถปรับเพิ่ม-ลด ผู้รับผิดชอบได้ตามความจำเป็น โดยยึดหลักว่าให้มีเจ้าหน้าที่แค่พอเพียงแก่ปฏิบัติการ ดังนั้นในระยะแรกผู้บังคับบัญชาจะควบคุมดูแลหน้าที่ของหลายฝ่ายจนกว่าจะได้มอบหมายหน้าที่ออกไป ในขณะที่ถ้าปริมาณงานเพิ่มขึ้นมากก็อาจตั้งหน่วยย่อยจากฝ่ายลงไปอีก จาก section เป็น subsection

(3) หลักสำคัญของระบบ ICS

ในการใช้ระบบ ICS มีหลักสำคัญที่ต้องพิจารณาดำเนินการอย่างเคร่งครัด ดังนี้

- **Chain of Command** ทุกคนในปฏิบัติการต้องมีผู้บังคับบัญชา มีสายการบังคับบัญชาในองค์กรที่ชัดเจน ซึ่งจะเชื่อมโยงจากระดับล่างขึ้นไปจนถึงผู้บัญชาการเหตุการณ์ สำหรับคำสั่งก็จะต้องสั่งการมาตามสายการบังคับบัญชา Incident manager ในแต่ละระดับต้องสามารถควบคุมการปฏิบัติของผู้ใต้บังคับบัญชาได้ (ยกเว้นแต่เรื่องข่าวสารข้อมูลซึ่งทุกคนในทุกระดับสามารถสอบถามข้อมูลกันได้โดยตรง) ทั้งนี้เพื่อลดความสับสนจากการออกคำสั่งซ้ำซ้อนและขัดแย้งกัน
- **Span of Control** จุดมุ่งหมายเพื่อจำกัดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชาแต่ละคนให้มีประสิทธิผลที่สุด จึงจำกัดจำนวนความรับผิดชอบในหน้าที่หรือทรัพยากรของแต่ละคน ซึ่งระบบ ICS กำหนดว่า span of control ของบุคคลหนึ่งๆควรอยู่ระหว่าง 3-7 โดยดีที่สุดอยู่ที่ 5 ดังนั้นไม่ว่ากรณีใดๆบุคคลหนึ่งไม่ควรมีการควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชามากกว่า 7 เมื่อปริมาณงานเพิ่มมากขึ้นให้ขยายขนาดองค์กรออกในแบบ modular และมอบอำนาจให้รองหรือผู้ช่วยเป็นผู้ควบคุมดูแล
- **Incident Action Plan** ในเหตุการณ์หนึ่งๆ ปฏิบัติการตอบโต้และกู้ภัยจะต้องประสานและมีการจัดการโดยแผนปฏิบัติการเพียงหนึ่งเดียวเท่านั้น (Consolidated Incident Action Plan) จุดมุ่งหมายของแผนนี้ก็เพื่อให้ผู้บังบัญชาทุกระดับได้รู้ทิศทางของการปฏิบัติในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ดังนั้นใน Incident action plan จะระบุถึงเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ที่วัดได้ในช่วงเวลา (operation period) : ซึ่งแผนนี้จะช่วยให้การสื่อถึงเป้าหมายรวมของปฏิบัติการทั้งหมดชัดเจน และจะช่วยลดการปฏิบัติการแบบต่างคนต่างทำ (freelancing) ลงได้
- **Management by Objective** ผู้บัญชาการเหตุการณ์และฝ่ายวางแผนต้องร่วมกันจัดทำเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ (Strategic Objectives) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสิ่งซึ่งหน่วยปฏิบัติการนี้มุ่งจะให้เกิดขึ้น เป้าหมายนี้จะต้องติดประกาศให้เห็นชัด และสื่อออกไปยังผู้ปฏิบัติทั้งองค์กร เป้าหมายดังกล่าวจะมีลักษณะเฉพาะเจาะจง (Specific) วัดได้ (Measurable) บรรลุได้ (Achievable) สำคัญ (Relevant) และมีกำหนดเวลา (Time-based) หรือ S.M.A.R.T
- **Unity of Command** ผู้ปฏิบัติจะรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพียงคนเดียวเท่านั้น เพื่อป้องกันความสับสนที่จะเกิดขึ้นจากการรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหลายคน และหมายความว่าทุกคนที่ปฏิบัติงานต้องอยู่ในระบบการจัดการทุกคน ไม่มีการออกปฏิบัติงานโดยอิสระ

- **Modular Organization** ขนาดและความเข้มข้นของกิจกรรมใน ICS ขึ้นอยู่กับขนาดของภัยพิบัติ ซึ่งระบบจะถูกปรับให้สอดคล้อง โดยโครงสร้างฝ่ายต่างๆ จะตั้งขึ้นให้มีขนาดเล็กแค่ให้พอเพียงต่อการจัดการตามเป้าหมายเท่านั้น ดังนั้นอาจไม่จำเป็นต้องมีอัตรากำลังครบถ้วนตามโครงสร้างถ้าหากขนาดของงานไม่ใหญ่จนมีความจำเป็นต้องเพิ่มกำลังคนให้ครบ
- **Comprehensive Resource Management** ต้องมีการติดตามการเคลื่อนไหวของทรัพยากรที่มีอยู่และกำลังพลที่ใช้ในเหตุการณ์หนึ่งๆอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ทราบสถานะและสามารถสั่งเคลื่อนย้ายไปช่วยสนับสนุนในการตอบโต้และกู้ภัยได้ทันการณ์ และถอนกำลังออกได้สอดคล้องกับสถานการณ์ ต้องแยกประเภทของทรัพยากรให้ทราบสถานะชัดเจน เช่น กำลังส่งไป (transit) เข้าปฏิบัติการ (assigned) ใช้งานได้ (available) หรือ ใช้งานไม่ได้ (out-of service)
- **Pre-Designated Incident Facilities** ต้องมีการจัดเตรียมสถานที่ต่างๆไว้ล่วงหน้า เช่น Incident Command Post (ICP) ซึ่งควรอยู่ใกล้บริเวณที่เกิดภัยพิบัติ และมีการจัดตั้ง Multiple Agency Coordination Center (MACC) หรือ Emergency Operation Center (EOC) ซึ่งจะเป็นศูนย์บัญชาการในภาพรวมของเหตุการณ์ ซึ่ง MACC จะจัดการในภาพใหญ่หรือการตัดสินใจเชิงยุทธศาสตร์เท่านั้น ในระดับยุทธวิธีจะเป็นหน้าที่ของแต่ละ ICP โดย MACC จะประสานการปฏิบัติการของ ICP หลายแห่งเข้าด้วยกัน
- **Integrated Communication** ต้องใช้ระบบสื่อสารร่วมกัน เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกฝ่ายสามารถสื่อสารกันได้ทั้งระบบเสียงและระบบข้อมูล ดังนั้นเครื่องมือสื่อสารต้องติดต่อกันข้ามหน่วยงานได้

ในการสื่อสารต้องใช้ศัพท์สามัญ (common terminology) และเนื้อหาธรรมดา (clear text) เพื่อความเข้าใจร่วมกันจึงให้งดเว้นการใช้ศัพท์เฉพาะของแต่ละหน่วยงาน หรือ code ต่างๆ ดังนั้นจะต้องพัฒนาการใช้ระบบสื่อสารร่วมกันทั้งเสียงและข้อมูลรวมทั้งการใช้เครื่องมือสื่อสาร**ก่อนที่จะเกิดภัยขึ้น**

- **Accountability** ต้องมีความเชื่อถือได้ในทุกระดับของการปฏิบัติ ดังนั้นจึงต้องแน่ใจว่า
  - ทุกคนที่เข้าปฏิบัติงานต้องรายงานตัวและรับหน้าที่ตามวิธีการที่ผู้บัญชาการเหตุการณ์กำหนด
  - ต้องมี Incident Action Plan
  - ต้องมี Unity of Command
  - ต้องมี Span of Control ที่เหมาะสม
  - ต้องติดตามสถานะของทรัพยากรและรายงาน
- **Safety** ต้องพยายามทำให้ปฏิบัติการทั้งหมดมีความปลอดภัย ดังนั้นจึงต้องมี Safety Officer ซึ่งมีหน้าที่ติดตามตรวจสอบการปฏิบัติการ และกำหนดมาตรการเพื่อรักษาความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติ และในกรณีที่เห็นว่าปฏิบัติการใดอาจก่อให้เกิดอันตรายขึ้น Safety Officer อาจสั่งให้หยุดปฏิบัติการนั้นๆ ไว้ก่อนได้

4) การนำระบบ ICS มาใช้และการฝึกอบรม

ในขณะนี้มีการพิจารณาปรับปรุงกระบวนการบริหารจัดการภัยพิบัติต่างๆอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการปรับปรุงแก้ไขในระดับสูง เป็นต้นว่าได้ปรับปรุงนโยบายเตรียมความพร้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2548 และกำลังจัดทำแผนปฏิบัติการเตรียมความพร้อมแห่งชาติ 14 ด้าน และมีการพิจารณาที่จะจัดตั้งศูนย์บริหารวิกฤตการณ์แห่งชาติ หรือ National Crisis Management Center (NCMC) อย่างไรก็ตามแผน

ดังกล่าวมีลักษณะกว้างๆเพื่อเป็นการเตรียมพร้อมของหน่วยงานต่างๆให้มีศักยภาพในการบริหารจัดการภัยพิบัติ แต่ในขณะเกิดเหตุการณ์จริง การบริหารจัดการ ณ จุดเกิดเหตุ (on site management) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญและผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาภัยในแต่ละระดับต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบบริหารจัดการ ในรูปแบบ Incident Command System เป็นอย่างดี การปฏิบัติการป้องกันบรรเทาและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากภัยพิบัติจึงจะดำเนินการไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี และผู้ที่อาจได้รับมอบหมายให้เป็นผู้บัญชาการเหตุการณ์ (Incident Commander) จึงควรเข้ารับการฝึกอบรมในเรื่องของ Incident Command System โดยเร็ว

3.3.1.2 การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติ

1) ปัญหา

(1) กรณีเกิดภัยพิบัติมีขนาดเล็กมาก หากจะนำเงินทดรองราชการมาใช้ จำเป็นต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศพื้นที่ประสบภัย

(2) ไม่มีหลักเกณฑ์ในการประกาศภัยพิบัติ ต้องใช้ดุลยพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด ยกเว้นภัยหนาว

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ควรให้ท้องถิ่นจัดตั้งงบประมาณสำรองไว้ ในกรณีเกิดภัยพิบัติขนาดเล็กตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 โดยอาจจะอ้างอิงจากข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัย

(2) ควรมีการศึกษาข้อมูลในแต่ละพื้นที่ เพื่อวางหลักเกณฑ์ให้เหมาะสม

จากการรวบรวมข้อมูลที่ปรึกษาได้มีข้อสังเกตในเรื่องของภัยพิบัติ โดยกำหนดคำนิยามเป็น ภัยขนาดเล็ก ภัยพิบัติฉุกเฉิน (ปกติ) และภัยพิบัติรุนแรง สรุปได้ดังนี้

1) ภัยขนาดเล็ก (เฉพาะหน้า)

(1) สามารถเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือก่อนการประกาศภัยพิบัติฉุกเฉิน แต่ต้องรีบประกาศในภายหลัง (ไม่เกิน 7 วัน)

(2) การกำหนดเป็นภัยขนาดเล็ก ให้ดูตามหลักเกณฑ์ตามประกาศของกรม ปภ.

2. ภัยพิบัติฉุกเฉิน (ปกติ)

(1) ดำเนินการตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550

(2) สามารถใช้เงินทดรองราชการตามระเบียบเงินทดรองราชการฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

(3) อัตราการช่วยเหลือด้านต่างๆ ตามที่กำหนดในระเบียบเงินทดรองราชการฯ

(4) เมื่อจ่ายเงินทดรองราชการไปแล้ว ต้องรีบรวบรวมหลักฐานเพื่อขอตั้งงบประมาณชดใช้คืนเงินทดรองราชการทันที

3. ภัยพิบัติรุนแรง

(1) ควรประกาศและดำเนินการเมื่อเกิดภัยพิบัติรุนแรง เช่น น้ำท่วมหนักเป็นเวลานาน หรือความเสียหายที่รุนแรง เช่น เกิดสึนามิ ทำให้อาคารบ้านเรือน สาธารณูปโภคต่างๆ ถูกทำลาย การดำรงชีวิตโดยปกติไม่สามารถกระทำได้เป็นเวลานาน จะมีการประกาศให้เป็นภัยพิบัติรุนแรงขึ้น

(2) เมื่อประกาศเป็นภัยพิบัติรุนแรง (กำหนดพื้นที่) แล้วจะสามารถดำเนินการได้ดังนี้

- กระทรวงการคลังสามารถขยายวงเงินทดรองราชการ และอาจให้ส่วนราชการอื่นนอกเหนือจากที่ระบุในระเบียบฯ สามารถมีวงเงินทดรองราชการได้ด้วย
- อาจมีการเพิ่มความช่วยเหลือในด้านต่างๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในระเบียบ
- มักมีการตั้งคณะอนุกรรมการด้านต่างๆ ขึ้น เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเป็นพิเศษ
- เงินที่ให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติม อาจมาจากเงินบริจาค

จากปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ ในด้านการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ที่ปรึกษาได้พิจารณาและจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน ในคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ **คู่มือที่ 1**

3.3.2 การอพยพหนีภัย

ในกระบวนการอพยพหนีภัยจะรวมถึงการซ้อมแผนอพยพ และแจ้งเตือนภัยด้วย สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1) ปัญหา

(1) การดำเนินการที่ผ่านมาเป็นแบบ Top down approach และประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน

(2) การวางแผนหนีภัย และการกำหนดสถานที่ปลอดภัยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ชุมชนไม่ได้กำหนดเอง ทำให้การหนีภัยไม่สอดคล้องกับความจริง

(3) รัฐบาลยังให้ความสำคัญและให้งบประมาณในด้านนี้น้อย เช่น การซ้อมแผน เป็นต้น

(4) บางหน่วยงานไม่ได้ส่งผู้มีอำนาจในการปฏิบัติจริงมาซ้อมแผนทำให้เวลาเกิดภัยจริงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และมีการเปลี่ยนแปลงของผู้รับผิดชอบอยู่เป็นประจำ

(5) ขาดบุคลากรในการเฝ้าระวังและเตือนภัยตลอด 24 ชั่วโมง และขาดผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแจ้งเตือนภัย

(6) ขาดการสำรวจข้อมูลที่จำเป็นที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์เป็นฐานข้อมูล

(7) การเตือนภัยจากส่วนกลางไม่สามารถระบุพื้นที่ที่ชัดเจนได้ ขาดระบบการส่งสัญญาณเตือนภัยลงไปสู่จังหวัดและชุมชนทุกครัวเรือน

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ต้องการสร้างจิตสำนึกและสร้างความตระหนักถึงภัยพิบัติในสถาบันการศึกษาทุกระดับ

(2) ให้มีการฝึกซ้อมแผนการอพยพ การฝึกอบรมและให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอแก่ประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย

(3) รัฐบาลต้องให้ความสำคัญและจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

(4) สอดแทรกความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับภัยพิบัติ โดยเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ ของรัฐในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอ

(5) รัฐ/ท้องถิ่น ต้องให้ความสำคัญในการสร้างวิทยากร จัดหาบุคลากร ให้เพียงพอต่อการดำเนินการ

(6) สร้างความพร้อมของชุมชนในการจัดการภัยด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ คิดเอง ทำเอง และใช้ทรัพยากรในชุมชน โดยรัฐต้องให้ความช่วยเหลือ และคำแนะนำตามหลักวิชาการที่ถูกต้อง

(7) สร้างเครือข่ายภายในชุมชนและระหว่างชุมชนในการจัดการภัย

(8) กำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของคณะกรรมการชุมชนให้ชัดเจน

(9) พื้นที่เสี่ยงภัยควรมีการติดตั้งหอสัญญาณเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยให้เหมาะสม

(10)ทบทวนและกำหนดรูปแบบการแจ้งเตือนภัยให้เหมาะสม ตั้งแต่แจ้งล่วงหน้า/กระจายข่าวผ่านสื่อ (หอกระจายข่าว/วิทยุ/รถ) กดสัญญาณ

(11)ปรับปรุงระบบเสียงสัญญาณของหอเตือนภัย (คำประกาศ/ความชัดเจน/ความดัง) กรณีมีหอเตือนภัย

(12)ควรมีการเชื่อมสัญญาณเตือนภัยให้ท้องถิ่นสามารถควบคุมได้อีกทางหนึ่ง

(13)ต้องมีสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมที่ต้องการให้เพียงพอ และให้เหมาะสมกับพื้นที่เสี่ยงภัย

(14)จัดหาระบบการประเมินและการวิเคราะห์ข้อมูลการเกิด และจัดทำฐานข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์

จากปัญหาและข้อเสนอแนะ ที่ปรึกษาได้พิจารณาและจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานในคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ **คู่มือที่ 2**

3.3.3 การค้นหาและกู้ภัย

1) ปัญหา สรุปปัญหาในการค้นหาและกู้ภัย มีดังนี้

(1) ผู้รับผิดชอบการอำนวยการสั่งการบางท่านขาดประสบการณ์ และไม่มีผู้รับผิดชอบในพื้นที่เกิดภัยที่เป็นจุดย่อย

(2) ยังขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เจ้าหน้าที่และเครื่องจักรกลมีจำกัด ทำให้ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นเวลานานโดยไม่ได้พักทำให้เกิดความเหนื่อยล้า

(3) หากเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่กว้างขวางมาก การวิเคราะห์สถานการณ์ในภาพรวมและวางแผนทำได้ยาก

(4) ขาดงบประมาณในการสำรองจ่ายเพื่อขนย้ายเครื่องจักรเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือ

(5) ขาดแคลนยานพาหนะและอุปกรณ์พิเศษในการปฏิบัติการค้นหา และการเข้าพื้นที่ทำได้ยาก

2) ข้อเสนอแนะ สำหรับข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ประกอบด้วย

(1) ฝึกอบรมให้ความรู้ด้านการกู้ภัยโดยใช้ระบบที่ทันสมัยให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีความชำนาญและสามารถเป็นทีมนำให้กับอาสาสมัคร และทีมกู้ภัย OTOS

(2) มีการประสานและบูรณาการกับหน่วยงานที่สามารถเป็นเครือข่ายในการปฏิบัติการกู้ภัย

(3) การกู้ภัยขนาดใหญ่ ต้องใช้กำลังคนจากภายนอกซึ่งมีสภาพความพร้อมสูง (fresh) และไม่ต้องพะวงกับปัญหาของตัวเอง เช่น หน่วยทหารที่อยู่ใกล้เคียง

(4) แบ่งเขตพื้นที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานของแต่ละหน่วยงานให้มีความชัดเจนตั้งแต่เริ่มปฏิบัติการ

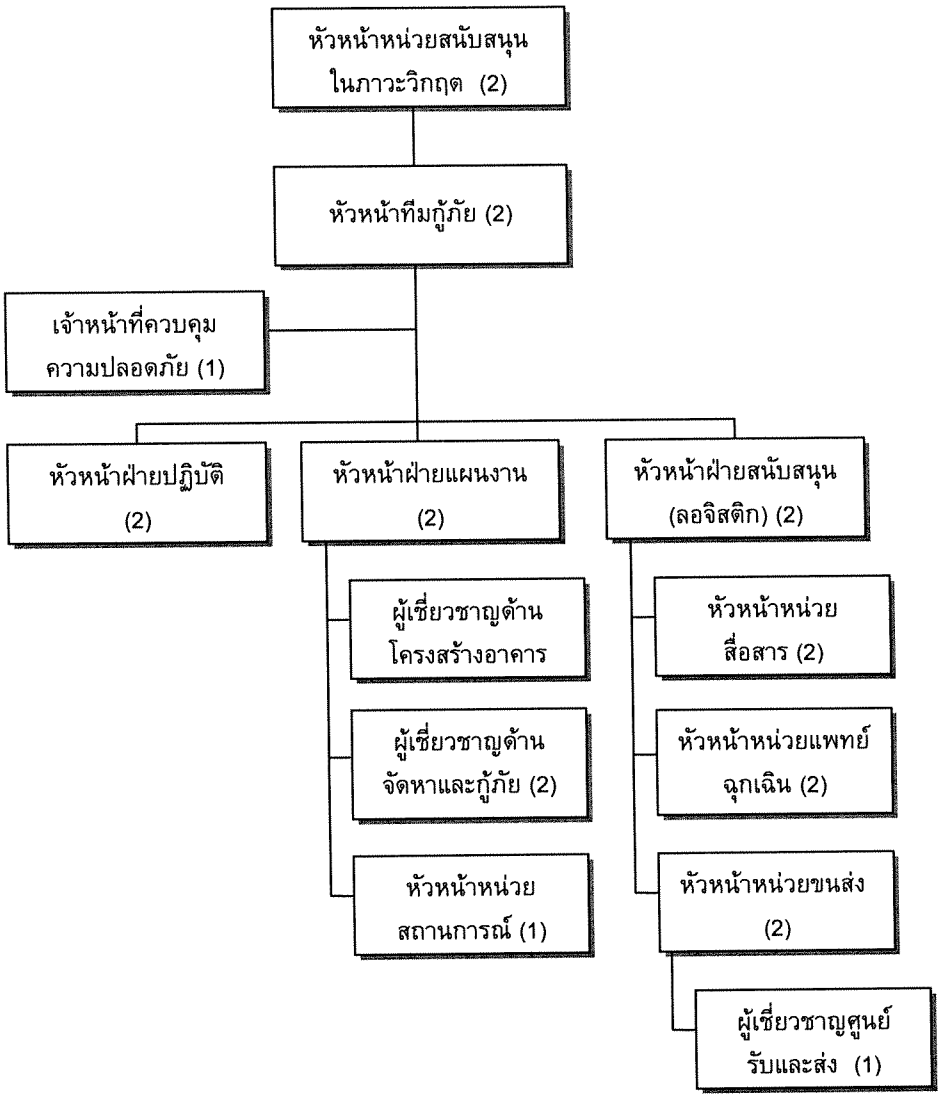
(5) ควรมีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกำลังเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานภาคสนามในช่วงเวลาที่เหมาะสมเพื่อลดความเหนื่อยล้า

(6) ต้องมีการฝึกซ้อมการช่วยชีวิตการเคลื่อนย้ายผู้บาดเจ็บ และเตรียมชุดแพทย์/พยาบาลกู้ภัยให้พร้อม

(7) ควรมีการจัดสรรเงินทดรองราชการให้แก่ ผอ.ศูนย์ ปภ. เขต เพื่อสำรองจ่ายในการบริหารจัดการด้านเครื่องจักรกลในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ศูนย์ละหนึ่งล้านบาท โดยการหารือร่วมกระทรวงการคลังเพื่อจัดสรรเงินให้ศูนย์ ปภ. เขต เป็นกรณีพิเศษไม่เกี่ยวกับงบทดรองราชการรองอธิบดีกรมป้องกันสาธารณภัย และของผู้ว่าราชการจังหวัด

(8) ควรกำหนดรูปแบบและสีของเสื้อ หรือเครื่องแต่งกาย สำหรับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสนามให้เหมาะสมและมีเอกภาพ ควรมอบให้กองเผยแพร่และประชาสัมพันธ์

(9) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรจัดตั้งหน่วยกู้ภัย (Incident Support Team – IST) ซึ่งประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่มีความเชี่ยวชาญ หน่วยละประมาณ 20 คน พร้อมอุปกรณ์และยานพาหนะขึ้นที่ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต เพื่อเป็นหน่วยกู้ภัยที่สามารถเคลื่อนที่เข้าช่วยเหลือพื้นที่เกิดภัยพิบัติเมื่อได้รับการร้องขอ โดยสามารถออกเดินทางได้ภายในเวลา 2 ชั่วโมงหลังจากได้รับแจ้งเหตุ มีอาหารและน้ำเพื่อสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองเป็นเวลา 1 วัน และสามารถอยู่ปฏิบัติงานต่อเนื่องได้ถึง 14 วัน หน่วยดังกล่าวนี้จะช่วยเป็นแกนนำในการปฏิบัติการ และจะช่วยเพิ่มขีดความสามารถของปฏิบัติการกู้ภัยโดยรวมขึ้นได้มาก

ตัวอย่างแผนผังของทีมสนับสนุน ณ จุดเกิดเหตุ (กู้ภัย)

การติดต่อสื่อสารนับเป็นปัญหาใหญ่ที่สำคัญในการค้นหาและกู้ภัย จากการรวบรวมข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1) ปัญหา

(1) ระบบช่องสัญญาณมือถือใช้งานไม่ได้ในระยะแรก
(2) สัญญาณโทรศัพท์พื้นฐานใช้งานไม่ได้ในพื้นที่เกิดภัย
(3) โครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายการสื่อสารเสียหาย
(4) ขาดการเตรียมความพร้อมอุปกรณ์ที่ใช้งานได้ดี เช่น วิทยุสื่อสาร

2) ข้อเสนอแนะ

(1) หน่วยเคลื่อนที่เร็ว (Mobile unit) ของส่วนราชการ ทหาร ตำรวจ ผู้ประกอบการฯ วิทยุสมัครเล่น ออกปฏิบัติงานร่วมกันทันที

(2) ใช้วิทยุทางราชการและวิทยุสมัครเล่นในพื้นที่ประสบภัยย่อยแต่ละชุด

(3) ใช้ระบบสำรอง (Capacity 10%) และให้ผู้ประกอบการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

(4) ใช้ความถี่วิทยุและช่องสัญญาณที่สำรองไว้โดยเฉพาะติดต่อกัน

(5) ให้ Divert traffic ไปที่อื่น ไม่กระจุกตัวในบริเวณเกิดภัย

(6) เร่งกู้ภัย ซ่อมแซม และติดตั้งเพิ่มเติม จนใช้งานได้โดยด่วน

3) การเตรียมพร้อมด้านการสื่อสาร

สำหรับการเตรียมพร้อมในด้านการสื่อสารให้สามารถรับมือกับเหตุการณ์ภัยพิบัติขนาดใหญ่ที่อาจเกิดขึ้น สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้จัดทำแนวปฏิบัติการเตรียมพร้อมด้านโทรคมนาคมยามเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติปี 2548 ขึ้น ซึ่งมาตรการเตรียมความพร้อมต่างๆ ได้แก่ การสำรองระบบโทรคมนาคมในยามปกติไว้ร้อยละ 10 เพื่อนำมาใช้ในขณะเกิดเหตุฉุกเฉิน และสามารถเพิ่ม capacity ได้อีกร้อยละ 10 การจัดเตรียมระบบโทรคมนาคมสำรองฉุกเฉินเพื่อรองรับการใช้งานที่เพิ่มขึ้นอย่างกะทันหันและการใช้เป็นระบบสำรองในกรณีที่ระบบโทรคมนาคมหลักได้รับผลกระทบโดยตรง โดยจะเน้นให้พื้นที่ประสบภัยพิบัติสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างเพียงพอ และเพื่อการติดต่อประสานงานกับส่วนกลางโดยการใช้วิทยุ Trunk Radio ของกรมการปกครองและโครงข่ายวิทยุสมัครเล่นให้เข้าถึงพื้นที่ก่อน จากนั้นจึงใช้การส่งภาพและเสียงผ่านระบบ Video conference ของระบบโทรคมนาคมสำรองฉุกเฉินเพื่อการบัญชาการสั่งการ การประสานงานและการวางแผนร่วมกัน สำหรับการจัดลำดับการเตรียมความพร้อมของระบบมีดังนี้

(1) Submarine optical fiber cable (ถ้ามี)

(2) Landline optical fiber cable

(3) ระบบโทรศัพท์พื้นฐาน (fixed line)

(4) ระบบ Trunk radio สามารถติดต่อได้ทุกพื้นที่ของกรมการปกครอง

(5) ระบบวิทยุสื่อสาร VHF และ UHF ของทหารและตำรวจ

(6) ระบบวิทยุสมัครเล่น โดยให้มีสถานีถ่ายทอดสัญญาณได้ทั่วประเทศและติดต่อกับต่างประเทศได้ โดยผ่านสถานีถ่ายทอดของวิทยุสมัครเล่นและของ Echolink ได้

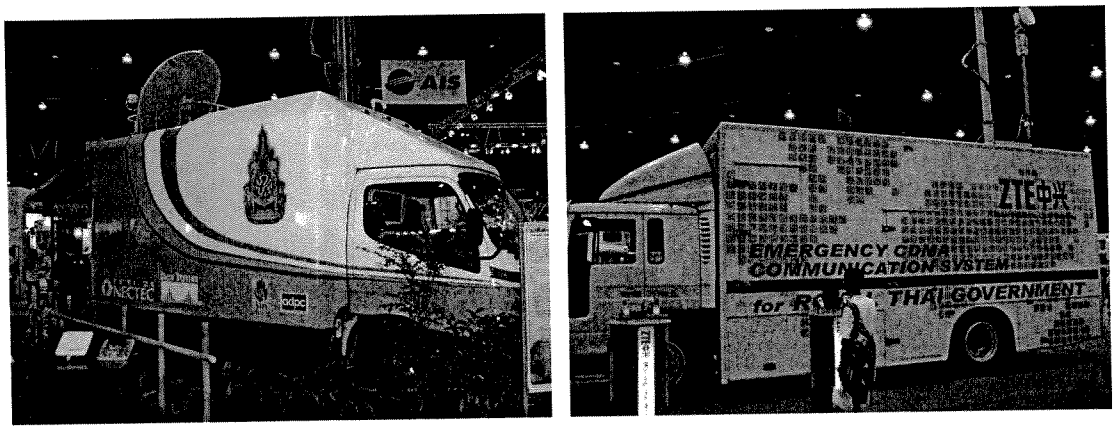
4) การใช้ระบบดาวเทียมเป็นระบบสื่อสารสำรองหลัก

เนื่องจากการสำรองระบบโทรคมนาคมเพื่อเตรียมพร้อมในกรณีเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติเป็นการรองรับอุบัติภัยที่ไม่คาดคิด ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นกะทันหันและไม่สามารถระบุเวลาและสถานที่ได้ รวมถึงไม่สามารถที่จะคาดการณ์ขอบเขตความรุนแรงและความเสียหายได้ ทำให้ในทุกประเทศที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับภัยธรรมชาติ ได้จัดให้ระบบดาวเทียมเป็นระบบสำรองหลักของระบบเครือข่ายการสื่อสารภาคพื้นดินทั้งหมด รวมทั้งรองรับความต้องการโทรคมนาคมที่เพิ่มขึ้นอย่างกะทันหันด้วย

ระบบดาวเทียมเป็นระบบสื่อสารที่มีข้อได้เปรียบกว่าระบบอื่น ๆ ในแง่ของการครอบคลุมพื้นที่การให้บริการ สามารถให้บริการได้ทั่วประเทศ โดยไม่มีความจำเป็นต้องขยายลงในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นพิเศษ นอกจากนั้นการใช้ระบบดาวเทียมสามารถที่จะใช้ Capacity จากส่วนอื่น ๆ ได้ทันที เพื่อรองรับการใช้งานที่เพิ่มขึ้นในบางพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และการใช้สัญญาณดาวเทียมจะสามารถ bypass เครือข่ายภาคพื้นดินเข้ามายังส่วนกลางได้ทันที ทำให้การใช้งานที่เพิ่มสูงขึ้นในพื้นที่ประสบภัยไม่ส่งผลกระทบต่อระบบสื่อสารอื่นในจังหวัดหรือภูมิภาค และที่สำคัญที่สุดคือ ช่องสัญญาณในระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม จะไม่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติใดๆ เลย เนื่องจากช่องสัญญาณอยู่ในอวกาศ

การนำระบบดาวเทียมมาใช้จะสามารถรองรับงานได้หลายด้าน เช่น การประชุมผ่านระบบ Video conference การรายงานข่าวของสถานีโทรทัศน์และวิทยุ การเป็นระบบสำรองของสถานีฐานของโทรศัพท์มือถือ การให้บริการ internet ความเร็วสูงแก่นักท่องเที่ยวและผู้ประสบภัย การให้บริการศูนย์ข้อมูล การให้การรักษาพยาบาลทางไกล และการติดตามและประเมินขอบเขตของอุบัติภัยโดยระบบ Intelligence Surveillance Network

การจัดเตรียมอุปกรณ์ดังกล่าวอาจติดตั้งได้หลายรูปแบบ เช่น แบบติดตั้งถาวร แบบติดตั้งเร็ว (Sattellite mobile unit for quick deployment) ซึ่งอาจเก็บไว้ที่จังหวัดหรือหน่วยงานด้านโทรคมนาคมในจังหวัดหรือภาค และแบบติดตั้งเร็วในรถยนต์ ฯลฯ

รถสื่อสารดาวเทียมเคลื่อนที่ (mobile unit)

การส่งเสริมการจัดการภัยพิบัติโดยภาคประชาชนและอาสาสมัครจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระบบสื่อสารที่จะเป็นประโยชน์ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติหรือเหตุฉุกเฉิน ได้แก่ วิทยุภาคประชาชน คือ วิทยุสมัครเล่น ซึ่งปี 2548 มีจำนวน 170,027 คน และวิทยุความถี่ประชาชน (CB) มีจำนวน 198, 954 เครื่องวิทยุในสังกัดมูลนิธิและหน่วยกู้ภัย รวมทั้งอาสาสมัคร อปพร. จำนวนอีกหลายหมื่นคน ซึ่งแบ่งเป็น

(1) วิทยุสมัครเล่น สามารถช่วยได้ดีในยามเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ แต่มีปัญหาอุปสรรคที่ควรได้รับการแก้ไข ควรมีการจัดระเบียบการใช้วิทยุที่มีคุณภาพและมีความเรียบร้อยทั้งในยามปกติ ควรจัดให้มีการฝึกซ้อม จัดให้ศูนย์ประสานงานในแต่ละจังหวัดให้ชัดเจน ส่งเสริมให้องค์กรนักวิทยุสมัครเล่นในจังหวัดต่าง ๆ สามารถเป็นศูนย์รวมในการประสานงานได้ ก็จะมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยวิทยุสมัครเล่นมีประวัติขั้นตอนการเข้าเป็นนักวิทยุสมัครเล่น ทำให้การรายงานมีความน่าเชื่อถือสูง

(2) วิทยุภาคประชาชน CB เป็นกิจการที่ได้รับความนิยมสูงมากเพราะมีความแตกต่างจากวิทยุสมัครเล่น ไม่มีข้อห้ามและระเบียบในการใช้สามารถใช้ได้ในทุกสถานการณ์ ใช้ธุรกิจก็ได้ ใช้เพื่อการติดต่อสื่อสารได้ทุกชนิด ผู้ใช้เป็นใครก็ได้ขอเพียงเครื่องวิทยุถูกต้องเท่านั้น จึงมีความน่าเชื่อถือน้อยกว่าวิทยุสมัครเล่น ซึ่งขณะนี้สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติได้มีนโยบายในการพัฒนากิจการวิทยุภาคประชาชน (CB) ให้เป็นที่น่าเชื่อถือ เช่นมีประวัติ มี Call sign รวมทั้งจะจัดช่องความถี่สำหรับการแจ้งเหตุ ช่วยประสานงานความถี่ข่ายราชการได้ด้วย โดยจะให้ผู้ใช้วิทยุความถี่ภาคประชาชน (CB) ให้มีส่วนร่วมในการจัดทำแนวปฏิบัติต่อไป

จากปัญหา อุปสรรค ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะด้านการค้นหาและกู้ภัย ที่ปรึกษาได้นำมาพิจารณาและจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติงานในคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ **คู่มือที่ 3**

3.3.4 การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้าง

3.3.4.1 การประเมินความเสียหาย

1) ปัญหา

(1) การประเมินข้อมูลความเสียหายไม่ชัดเจน ข้อมูลที่สำคัญไม่ได้จัดทำไว้ให้เป็นระบบฐานข้อมูลทำให้ล่าช้า

(2) ในการช่วยเหลือและการรับแจ้งข้อมูลผู้ประสบภัยขาดการบูรณาการ

(3) การสำรวจและประเมินความเสียหายไม่สามารถดำเนินการได้ทันตามเอกสารและเวลาที่กำหนดไว้

(4) ผู้ดำเนินการสำรวจความเสียหายเป็นหน่วยงาน ก.ช.ภ.อ. ซึ่งมีผู้แทนท้องถิ่นเพียงคนเดียวทำให้ไม่ทราบข้อมูลพื้นที่อื่นข้อมูลที่รายงาน ก.ช.ภ.อ. มักเป็นข้อมูลที่มากเกินความเป็นจริงเนื่องจากหวังผลประโยชน์จากส่วนต่างของข้อมูล

(5) การสำรวจมีความผิดพลาด ทำให้การจัดหาทรัพยากรได้ไม่ทั่วถึงและไม่ตรงกับความต้องการ (ประเภทและปริมาณ)

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ท้องถิ่นควรควรสำรวจข้อมูลพื้นฐานและจัดทำฐานข้อมูลในพื้นที่เสี่ยงภัยไว้ล่วงหน้า

(2) การจัดทำเอกสาร และส่งเอกสารมายังหน่วยงานรับผิดชอบ ควรจัดเตรียมและจัดทำให้เรียบร้อย และถูกต้องตามระเบียบที่กำหนดไว้ สามารถเป็นฐานข้อมูลในการประเมินความเสียหายได้

(3) ควรมีมาตรการลงโทษผู้ที่รายงานข้อมูลเท็จ

(4) ควรมีการจัดทำ Work Shop ผู้เกี่ยวข้อง เช่นกำนัน ผญบ. อบต. เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันการช่วยเหลือจะไม่ซ้ำซ้อน

(5) ในการสำรวจข้อมูลให้หมู่บ้านผ่านการประชาคมเพื่อกลั่นกรอง ความถูกต้องทุกครั้ง

(6) ควรมีการจัดทำทะเบียนของเกษตรกรว่ามีการเพาะปลูกอะไรบ้างเลี้ยงปลาไว้กี่บ่อ หากเกิดความเสียหายแล้วรายงานเกินกว่าที่แจ้ง จะได้ทราบและตัดการช่วยเหลือ

(7) การช่วยเหลือในเรื่องเครื่องอุปโภค-บริโภค แจกจ่ายไม่ทั่วถึง

ที่ปรึกษาได้จัดทำแนวทางการประเมินความเสียหายและความต้องการของผู้ประสบภัยใน **คู่มือที่ 4** สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1) วิธีการประเมินความเสียหาย ในการประเมินความเสียหายมีลำดับการทำงานดังนี้

(1) ก่อนการเกิดภัยพิบัติ

สำรวจรวบรวมข้อมูลทางเศรษฐกิจสังคมในพื้นที่เสี่ยงภัย รวมทั้งจัดเตรียมแบบฟอร์มการจดบันทึกความเสียหายและความต้องการความช่วยเหลือ

(2) ระหว่างการเกิดภัยพิบัติ

- รายงานทันทีเกี่ยวกับเหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่เสียหายกับหน่วยงานที่รับผิดชอบก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล
- รวบรวมข้อมูลความเสียหายตั้งแต่หน่วยงานระดับรากหญ้าจนกระทั่งคณะกรรมการทุกระดับ
- ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยการวิเคราะห์และเปรียบเทียบกับข้อมูลก่อนการเกิดภัยพิบัติ
- จัดทำรายงานและนำเสนอแนวทางการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายแก่หน่วยงานที่รับผิดชอบ

(3) ภายหลังจากการเกิดภัยพิบัติ ติดตาม รวบรวมข้อมูลให้สมบูรณ์ ทำการวิเคราะห์และจัดทำรายงานสรุปเสนอหน่วยงานที่รับผิดชอบ

2) แนวทางการจัดทำรายงานการประเมินความเสียหายเบื้องต้น (Quick report) การจัดทำรายงานการประเมินความเสียหายเบื้องต้นควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 12-36 ชั่วโมง หลังจากการเกิดภัยพิบัติ เพื่อนำส่งหน่วยงานที่รับผิดชอบ นอกจากนี้ข้อมูลความเสียหายควรปรับปรุงและรายงานตามมาเป็นระยะกล่าวคือ ระดับหมู่บ้านควรปรับปรุงวันละ 1 ครั้ง ระดับจังหวัดปรับปรุงทุก 3 วัน ในกรณีฉุกเฉินข้อมูลความเสียหายควรปรับปรุงและรายงานทุกๆ 2-3 ครั้งต่อวัน โดยการโทรศัพท์หรือส่งโทรสาร ข้อมูลความเสียหายในรายงานฯ ควรประกอบไปด้วย

(1) ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ

- ชนิดของภัยพิบัติ
- เวลาการเกิดภัยพิบัติ
- ระดับความรุนแรงและผลกระทบต่อพื้นที่ที่ได้รับความเสียหายโดยแนบแผนที่แสดงขอบเขตและระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น

2) ผลกระทบจากภัยพิบัติ

- ด้านชีวิต
  - จำนวนผู้เสียชีวิต
  - จำนวนผู้สูญหาย
  - จำนวนผู้บาดเจ็บ
  - จำนวนผู้ได้รับผลกระทบเปรียบเทียบกับประชาชนทั้งหมดในชุมชน
  - จำนวนผู้ที่ต้องทำการอพยพ (อธิบายตำแหน่งและทิศทางตามแผนที่อพยพ) โดยให้ความสำคัญกับผู้หญิง เด็ก และผู้สูงอายุ
  - จำนวนผู้อพยพที่เป็นกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น โรงเรียน โรงพยาบาล เป็นต้น
- ด้านที่อยู่อาศัยและโครงสร้างพื้นฐาน
  - จำนวนบ้านที่ได้รับความเสียหายบางส่วนและทั้งหมด
  - จำนวนและชนิดของโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับความเสียหายบางส่วนและทั้งหมด
  - ความเสียหายต่อโครงสร้างอื่นๆ
  - อุปสรรคและความยากต่อความช่วยเหลือต่างๆ โดยเฉพาะกับเด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ
- การตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉินโดยท้องถิ่น
  - อธิบายกิจกรรมที่ดำเนินการโดยท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ในท้องถิ่น
  - ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบดำเนินการอย่างไรในการตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน
- การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ฉุกเฉิน
  - กำหนดมาตรการการช่วยเหลือเร่งด่วนภายใน 10 วัน รวมทั้งความต้องการเร่งด่วนของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ

3) แนวทางการจัดทำรายงานสรุปการประเมินความเสียหาย รายงานการประเมินความเสียหายฉบับสรุปนี้จะดำเนินการตามหลังจากการทำรายงานฉบับเบื้องต้น ซึ่งรายงานฉบับนี้สามารถจะทำการปรับปรุงข้อมูลให้ทันต่อเหตุการณ์ได้ตลอดเวลา เนื้อหาในรายงานฯ ประกอบด้วย

1) ข้อมูลเกี่ยวกับภัยพิบัติ

- ชนิดของภัยพิบัติ
- เวลาเกิดภัยพิบัติ
- ระดับความรุนแรงและพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ

2) ผลกระทบจากภัยพิบัติ

- ชีวิตและทรัพย์สิน
  - จำนวนผู้เสียชีวิต (จำแนกเป็นผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก)
  - จำนวนผู้บาดเจ็บ (จำแนกเป็นผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก)
  - จำนวนผู้สูญหาย (จำแนกเป็นผู้ชาย ผู้หญิง และเด็ก)
  - จำนวนผู้ได้รับผลกระทบ (จำแนกเป็นครอบครัวผู้ยากจนจากจำนวนทั้งหมด)
  - จำนวนครอบครัวที่ได้รับผลกระทบ (จำแนกเป็นความเสียหายทาง เครื่องมือทำมาหากิน อาหาร ข้าวของ เฟอร์นิเจอร์ และอื่นๆ)
- อาหารและความเป็นอยู่
  - พื้นที่ไร่นา สวนผักที่เสียหาย มูลค่าความเสียหาย มูลค่ารายได้ที่พึงจะได้โดยให้รายละเอียดทุกประเภท
  - พื้นที่ไร่นา สวนผักที่ยังคงจะเผชิญกับภาวะเสี่ยงต่อไป มูลค่าความเสียหายรายได้ที่จะได้จากการเก็บเกี่ยว โดยให้รายละเอียดทุกประเภท
  - ประมาณการการขาดแคลนอาหาร ความเสี่ยงต่อโภชนาการ
  - ผลกระทบกับการจ้างงานในพื้นที่
  - ผลกระทบกับผลผลิตภาคครัวเรือน
  - ผลกระทบกับราคาสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพ
  - ความต้องการช่วยเหลือเร่งด่วนของผู้ประสบภัยโดยเฉพาะเด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ
- น้ำดื่มและการสุขาภิบาลเบื้องต้น
  - ผลกระทบต่อแหล่งน้ำอุปโภคบริโภค ทั้งปริมาณและคุณภาพ
  - กรณีแหล่งน้ำดิบมีคุณภาพต่ำต้องการการบำบัดเร่งด่วนหรือไม่
  - สาเหตุและปัญหาของการขาดสุขพลานามัยที่ดี มาตรการเร่งด่วนที่ต้องแก้ไขโดยเฉพาะกับเด็ก ผู้หญิง และผู้สูงอายุ
  - ผลกระทบต่อระบบสุขาภิบาล
- การดูแลสุขภาพ
  - เกิดโรคระบาดขึ้นในพื้นที่หรือไม่
  - จำนวนประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโรคระบาด (จำแนกประเภทผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก และผู้สูงอายุ)
  - ในพื้นที่มีความเสี่ยงที่จะเกิดโรคระบาดหรือไม่
  - การบริการด้านสาธารณสุขมีหรือไม่ ต้องการการสนับสนุนเพียงใด
- การศึกษา
  - ความเสียหายต่อโรงเรียนและสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน
  - มีปัญหาเฉพาะกับนักเรียนหรือไม่

- โครงสร้างพื้นฐาน
  - ความเสียหายต่อสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ (เขื่อน อ่างเก็บน้ำ ถนน สะพาน ไฟฟ้า)
  - ความเสียหายดังกล่าวส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่อย่างไร

(3) การตอบโต้ภัยพิบัติฉุกเฉิน

- ระดับครัวเรือน
  - ในระดับครัวเรือนมีการจัดการอย่างไรกับภัยพิบัติ มีการอพยพไปอยู่ที่ใด มีการจัดการกับความเสียหายที่เกิดขึ้นอย่างไร
  - ระดับครัวเรือนมีการสำรองอาหารหรือไม่อยู่ได้ประมาณกี่วัน
  - มีความเสียหายกับไร่นาพืชสวนต่อครัวเรือนประมาณเท่าใด
  - ภายหลังจากเกิดภัยพิบัติ ประชาชนดำเนินชีวิตกันอย่างไร
  - สุขพลานามัยของครัวเรือนมีสภาพอย่างไร (น้ำกิน น้ำใช้ ห้องสุขา)
  - ครัวเรือนจัดการกับโรคระบาด (ถ้ามี) อย่างไร
- ระดับภาครัฐ
  - อธิบายกิจกรรมที่ส่วนท้องถิ่นดำเนินการ การเงิน แผนงาน
  - อธิบายการดำเนินการตามหน่วยงานเอกชน เช่น NGO กาชาด องค์กรการกุศลต่างๆ
- ช่องว่างหรือปัญหาที่เกิดขึ้น
  - ปัญหาสำคัญที่ชุมชนกำลังเผชิญ (อาหาร สุขพลานามัย เครื่องนุ่งห่ม น้ำอุปโภคบริโภค การเดินทาง)
  - ปัญหาเฉพาะสำหรับกลุ่มคนเฉพาะ (เด็ก ผู้หญิง ผู้สูงอายุ)
- จัดทำตารางความเสียหาย

4) การประเมินความต้องการช่วยเหลือ การประเมินความต้องการช่วยเหลือ เป็นกระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล ผลกระทบจากภัยพิบัติต่อชุมชนในเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยที่มีการกำหนดความช่วยเหลือแต่ละด้าน เพื่อให้ชุมชนสามารถที่จะยืนหยัดอยู่ได้อย่างมั่นคง ปลอดภัย จนผ่านพ้นสถานการณ์ การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์จึงสามารถจำแนกได้ 3 ประเภท ตามลำดับเหตุการณ์ กล่าวคือ 1) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน 2) การช่วยเหลือหลังการเกิดภัย และ 3) การฟื้นฟูและบูรณะ

(1) การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน การช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน มักจะกำหนดให้เป็นการช่วยเหลือระหว่าง 3-10 วัน หลังจากการประกาศเตือนภัยอย่างไรก็ตาม จำนวนวันอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับประเภทของภัยพิบัติ การช่วยเหลือดังกล่าวมักจะประกอบไปด้วยการช่วยเหลือทางด้าน กำลังคน อุปกรณ์เครื่องมือ ยานพาหนะ อาหาร ยารักษาโรค น้ำดื่ม ที่พักพิง รวมทั้งการช่วยเหลือทางการเงิน เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน เพื่อลดความสูญเสีย และความเสียหายทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ตอบสนองความต้องการเร่งด่วนของชุมชนในพื้นที่ประสบภัย โดยธรรมชาติของการประเมินความต้องการ การช่วยเหลือเป็นการรวบรวมข้อมูลผลกระทบอย่างรวดเร็ว แล้วทำการวิเคราะห์เพื่อกำหนดมาตรการช่วยเหลือเร่งด่วนเพื่อลดความสูญเสียและลดความเสียหาย ทั้งชีวิตและทรัพย์สิน ในขณะเดียวกันภารกิจต่างๆ จะมีการกำหนดไว้ในขั้นตอนการประเมินความเสียหายแล้ว ในการรวบรวมข้อมูล มักจะประกอบไปด้วย ข้อมูลด้านผลกระทบหรือความเสียหายเบื้องต้น ข้อมูลด้านการบริหารในพื้นที่ประสบภัย ข้อมูลด้านภูมิประเทศและสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทรัพยากรบุคคล เครื่องมืออุปกรณ์ ภายหลังจากการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจะมีการกำหนดตารางการช่วยเหลือ

(2) การช่วยเหลือหลังการเกิดภัย การช่วยเหลือหลังการเกิดภัย กำหนดให้เป็นการช่วยเหลือระยะเวลาประมาณ 3 เดือน จากภารกิจของการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินแล้วเสร็จจนกระทั่งสามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของชุมชนได้ การช่วยเหลือหลังการเกิดภัยจะเริ่มต้นทันที หลังจากการช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉิน การช่วยเหลือบรรเทาทุกข์ในระยะนี้ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับกฎระเบียบเป็นไปตามข้อมูล การประเมินความเสียหายที่เกิดขึ้น ตัวอย่างเช่น ความต้องการด้านอาหาร น้ำดื่ม การดูแลสุขภาพอนามัย เชื้อเพลิง สุขาภิบาล ที่พักพิง การศึกษา ยาและเวชภัณฑ์ รวมไปถึงการดำรงชีวิตอยู่ได้เพื่อตอบสนองให้ชุมชนยืนอยู่ได้เป็นการชั่วคราว ก่อนมีการฟื้นฟูบูรณะถาวรต่อไป สำหรับความเสียหายกับสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ เช่น ระบบการขนส่งคมนาคม การชลประทาน ไฟฟ้า การสื่อสาร หรืออื่นๆ จะมีการประเมินและสนับสนุนการช่วยเหลือในขั้นต้น โดยการช่วยเหลือจัดการของท้องถิ่น

การประเมินความต้องการ ควรประกอบไปด้วย หน่วยงานต่างๆ หัวหน้าชุมชน ผู้แทนกลุ่มคนที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ กลุ่มผู้หญิง เพื่อให้ตอบสนองความต้องการ วัตถุประสงค์ และเป็นเหตุเป็นผลความสำคัญของชุมชนที่ต้องดำเนินการอย่างกระตือรือร้น และสร้างสรรค์ในการประเมินความต้องการความช่วยเหลือ โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของการช่วยเหลือจากภายนอกในการขจัดความทุกข์ยาก สร้างความมั่นคง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ประสบภัย อย่างไรก็ตาม ชุมชนเองจะต้องมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ หลีกเลี่ยงการพึ่งพาการช่วยเหลือจากภายนอก หรือระดับรัฐบาล ซึ่งในข้อเท็จจริงความช่วยเหลือจากภายนอกไม่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนในพื้นที่ประสบภัยได้อย่างเต็มที่ การประเมินความต้องการความช่วยเหลือในขั้นนี้ต้องอาศัยข้อมูลที่จำเป็นต่อไปนี้

- ข้อมูลพื้นฐานด้านชุมชน เช่น ประชากร เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ข้อมูลด้านความเสียหายจากภัยพิบัติ การบริหารจัดการภัยพิบัติ การช่วยเหลือจากภายนอก
- ข้อมูลการวิเคราะห์ความสามารถในการเผชิญเหตุของชุมชน ความอ่อนแอหรือความล่อแหลมต่อภัยพิบัติของชุมชน

(3) การฟื้นฟูและบูรณะ การฟื้นฟูและบูรณะเป็นกระบวนการความช่วยเหลือหลังจากสิ้นสุดความช่วยเหลือในภาวะฉุกเฉินจนกระทั่งเริ่มมีการฟื้นฟูและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ร่วมกับมีการบูรณะซ่อมแซมบ้านเรือนอาคารสิ่งก่อสร้างต่างๆ ความช่วยเหลือในขั้นตอนนี้เป็นการผสานระหว่างความสามารถในการช่วยเหลือของชุมชนกับความช่วยเหลือจากภายนอก เพื่อฟื้นฟูให้ชุมชนกลับไปสู่สภาพ

ก่อนเกิดภัยพิบัติในเวลาอันสั้น ดังนั้นการบริหารจัดการของชุมชนจึงต้องมีลักษณะตื่นตัวมีประสิทธิภาพ และอาศัยข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ เพื่อผสมผสานความต้องการช่วยเหลือที่แท้จริงของชุมชนกับแผนพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมของ ชุมชนเป็นพื้นฐานการพัฒนา เพื่อให้มีการประเมินความช่วยเหลือศึกษาฟื้นฟูและบูรณะอย่างมีประสิทธิภาพ ข้อมูลต่างๆ ดังต่อไปนี้จึงมีความจำเป็น

- ข้อมูลที่เชื่อถือได้ด้านประชากร ชุมชน ก่อนการเกิดภัยพิบัติ
- ข้อมูลและประสบการณ์ในการบริหารจัดการภัยพิบัติทุกระดับ
- ข้อมูลสำรวจด้านประชากร ชุมชน ภายหลังจากการเกิดภัยพิบัติ

3.3.4.2 การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

1) ปัญหา

(1) บางเหตุการณ์ไม่มีรายงานแต่มีการส่งของช่วยเหลือไปก่อน ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือได้ตามหลักเกณฑ์

(2) การรายงานมีรายละเอียดไม่สมบูรณ์ครบถ้วนไม่มีความถูกต้อง ตามรูปแบบรายงาน ทำให้เสียเวลาในการในการติดต่อประสานงานเพิ่มเติม และบางครั้งไม่สามารถช่วยเหลือได้

(3) เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นขาดความเข้าใจ ในหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความช่วยเหลือ ส่งผลให้ไม่สามารถช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ บางครั้งถูกร้องเรียน

(4) ขาดการประชาสัมพันธ์กับผู้ประสบภัยเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องใช้สำหรับการขอความช่วยเหลือ และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ส่งเอกสารรวบรวมข้อมูลผู้ประสบภัยล่าช้าทำให้ไม่สามารถทำกระบวนการต่อไป

(5) ขาดการประสานงานกับหน่วยงานช่วยเหลืออื่น ทำให้เกิดความซ้ำซ้อน

(6) เนื่องด้วยคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ประกอบด้วยบุคคลจากหลายหน่วยงาน บางท่านติดภารกิจอื่น ไม่สามารถเซ็นรับทราบได้ ส่งผลให้การเวียนรายงานประชุมเกิดการล่าช้า

(7) การให้ความช่วยเหลือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประสบภัยและสิ่งของที่จำเป็น

(8) มีการลงทะเบียนซ้ำซ้อนต้องมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดผู้ประสบภัยมาแจ้งขอรับการช่วยเหลือล่าช้า และขาดเอกสารการแจ้งความเสียหายเกินความเป็นจริงจำนวนมาก

(9) งบประมาณของท้องถิ่นมีจำกัด ไม่ตั้งงบประมาณสำรองในด้านนี้

(10)สนง.ปภ.จังหวัดยังไม่เป็นภูมิภาคจึงไม่คล่องตัว และไม่สามารถดำเนินการบางเรื่องได้

(11)อำเภอไม่ใช้เงินตามอำนาจที่มี เนื่องจากมีระยะเวลาการจัดทำเอกสารจำกัด

(12)การจ่ายเงินช่วยเหลือของบางหน่วยงานในอัตราที่กำหนดใหม่ทำให้ผู้ประสบภัยเกิดความสับสนและแจ้งเปลี่ยนข้อมูลหรือแจ้งเพิ่มเติมในภายหลัง

(13)การส่งข้อมูลมายังกรม ปภ.ในสิ้นปีงบประมาณทำให้ตรวจสอบได้ยาก

(14)ท้องถิ่นบางแห่งจงใจบิดเบือนข้อกำหนดที่ระบุไว้ในระเบียบ เช่น การขุดเปิดทางน้ำ

(15)บุคลากร สนง.ปภ.มีจำกัด และยังไม่มีความชำนาญเรื่องระเบียบ

2) ข้อเสนอแนะ

(1) สำรองยานพาหนะ ในพื้นที่คาดว่าจะเกิดภัยพิบัติ

(2) การจัดเตรียมถุงยังชีพให้กับราษฎร โดยประมาณการเป็น หมู่บ้าน/ตำบล จากพื้นที่เสี่ยงภัย

(3) ประสานงานมูลนิธิองค์กรการกุศล ในการสนับสนุนเครื่องนุ่งห่มและอาหารอย่างเร่งด่วน

(4) เตรียมแผนการตรวจเยี่ยม/ช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- การมอบสิ่งของ ภายใต้เงินทดรองภายใต้อำนาจของนายอำเภอ (วงเงินไม่เกิน 5 แสนบาท) และผู้ว่าราชการจังหวัด (วงเงินไม่เกิน 3 ล้านบาท) ----> อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ---->ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี
- หากงบทดรองจ่ายไม่พอ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายก

(5) เตรียมการสำรวจความเดือดร้อน กรณีบ้านเรือนและทรัพย์สินต่างๆ เมื่อภัยพิบัติใกล้สู่ภาวะปรกติ

(6) มีระบบจัดการรวบรวมเอกสาร ต่างๆ เช่น

- ประกาศของกรมอุตุนิยมวิทยา เรื่องการเกิดพายุ
- รายงานการขอรับการสนับสนุน ตามระเบียบกฎกระทรวงการคลัง
- ใบขออนุมัติผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อเบิกเงินทดรองราชการ
- สำเนาฎีกาการขอเบิกเงินนอกงบประมาณ
- เอกสารจัดซื้อจัดจ้าง
- สรุปการช่วยเหลือผู้ประสบภัย (แบบ สภ.1) และรายชื่อผู้ประสบภัย (แบบสภ. 2) พร้อมลงลายมือชื่อ
- สรุปการช่วยเหลือข้าวสารอาหารแห้ง (แบบสภ.3)
- ใบสำคัญรับเงิน (กรณีช่วยเหลือเป็นเงินสด)
- เอกสารประจำตัวผู้ประสบภัย ได้แก่ สำเนาบัตรประชาชน, สำเนาทะเบียนบ้าน, สำเนาใบมรณะบัตร และสำเนาใบชันสูตรพลิกศพ (ในกรณีเสียชีวิตจากเหตุอุทกภัย)

เอกสารทั้งหมดจะต้องส่งให้ สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย(ปภ.) โดยสำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตรวจสอบและขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เพื่ออนุมัติงบกลาง ชดใช้เงินทดรองราชการในการช่วยเหลือเบื้องต้น

(7) ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการรายงานสาธารณภัย ควรกรอกข้อมูลให้ครบถ้วนและมีการตรวจสอบความถูกต้องของรายละเอียด

(8) ผู้ให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ควรศึกษาและเข้าใจในขั้นตอน และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการให้ความช่วยเหลือให้ชัดเจน และมีการประชาสัมพันธ์ถึงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการช่วยเหลือ ให้กับประชาชน ซึ่งอาจจะติดป้ายประชาสัมพันธ์ในสถานที่ที่เหมาะสม เพื่อให้ประชาชนได้ทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง

(9) ผู้รับผิดชอบในการรวบรวมและรายงานข้อมูล ในระดับท้องถิ่น ควรตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสาร เพื่อจะได้ขออนุมัติและให้การช่วยเหลือได้อย่างรวดเร็ว ในระยะเวลาอันสั้น

(10)ควรลดจำนวนของคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ตามความเหมาะสม เพื่อความรวดเร็วในการเวียนรายงานการประชุม

(11)ควรมีการสำรวจจำนวนผู้ประสบภัยที่แท้จริงก่อนแจกจ่าย

(12)ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดูแลช่วยเหลือเบื้องต้น เช่น อาหาร สิ่งของอุปโภค-บริโภค

(13)สนง.ปภ.ควรจัดหา/ซื้อ อุปกรณ์การช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ

(14)ควรหาเครื่องปั่นไฟฉุกเฉิน แก่พื้นที่เสี่ยงภัย

(15)จัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบแต่ละด้านท้องถิ่น

(16)ในระหว่างเกิดภัยควรจะสามารถของบประมาณสนับสนุนจากส่วนกลางได้โดยตรง

(17)บูรณาการแบบฟอร์มการรายงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน(ลดจำนวนเอกสาร) และทุกหน่วยงานสามารถใช้ข้อมูลเดียวกันได้

(18)ควรเพิ่มเติมและปรับปรุงอัตราการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์ให้เหมาะสมกับภาวะปัจจุบัน

(19)ควรจัดตั้งกองทุนในการบริหารจัดการภัยพิบัติเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เกิดความคล่องตัว โดยอาจจะเป็นเงินที่ได้รับบริจาคช่วยเหลือผู้ประสบภัย หากมีมากเพียงพอ จึงเห็นควรจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อสนับสนุนช่วยเหลือผู้ประสบภัยอีกทางหนึ่ง ซึ่งมีอดีตกรมประชาสงเคราะห์ เคยได้รับจัดสรรมาตั้งกองทุน จำนวน 10 ล้านมาแล้ว

3.3.4.3 การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

1) ปัญหา

(1) การจ่ายเงินให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดเพียงคนเดียว

(2) หากภัยพิบัติมีขนาดเล็กมาก ถ้าจะนำเงินช่วยเหลือมาใช้ต้องให้ ผวจ.ประกาศพื้นที่ประสบภัย

(3) การเก็บเอกสารและการนำส่งข้อมูลจากท้องถิ่นมายังจังหวัดล่าช้า ไม่ตรงความเสียหายและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่ระบุไว้

(4) การแต่งตั้ง ก.ช.ภ.อ.ตามที่ระบุในระเบียบ ขาดองค์ความรู้ อาจไม่ทราบข้อมูล และรายละเอียดในพื้นที่ประสบภัย

(5) หากภัยเกิดขึ้นใน ก.ย. 50 จะไม่สามารถดำเนินการทางเอกสารได้ทันในปีงบประมาณตามระเบียบฯ ที่ระบุไว้หมวด 4 ข้อ 18

(6) สนง.ปภ.จังหวัดยังไม่เป็นภูมิภาคจึงไม่คล่องตัว และไม่สามารถดำเนินการบางเรื่องได้

(7) การประกาศพื้นที่ประสบภัยในบางภัยยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ยกเว้นภัยหนาว

(8) อำเภอไม่ใช้เงินตามอำนาจที่มี เนื่องจากกลัวปัญหาการจัดทำเอกสาร

(9) การจ่ายเงินช่วยเหลือของบางหน่วยงานในอัตราที่กำหนดใหม่ทำให้ผู้ประสบภัยเกิดความสับสนและแจ้งเปลี่ยนข้อมูลหรือแจ้งเพิ่มเติมในภายหลัง

(10)การส่งข้อมูลมายังกรม ปภ.ในสิ้นปีงบประมาณทำให้ตรวจสอบได้ยาก

(11)ท้องถิ่นบางแห่งจงใจบิดเบือนข้อกำหนดที่ระบุไว้ในระเบียบ เช่น การขุดเปิดทางน้ำ

(12)บุคลากร สนง.ปภ.มีจำกัด และยังไม่มีความชำนาญในเรื่องระเบียบ

(13)ท้องถิ่นไม่ตั้งงบประมาณสำรองในด้านนี้

2) ข้อเสนอแนะ

(1) เมื่อจังหวัดดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ว ต้องรีบส่งหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ ปภ. โดยด่วน ภายใน 15 วัน นับจากเสร็จสิ้นการช่วยเหลือ

(2) ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นภายในวันที่ 31 สิงหาคม ต้องรีบส่งหลักฐานให้สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย ปภ. ภายในวันที่ 10 กันยายนเท่านั้น เนื่องจากกำหนดเวลาในการเบิกจ่ายงบประมาณแผ่นดิน

(3) ภัยพิบัติที่เกิดขึ้นในเดือนกันยายน สามารถเบิกจ่ายจากงบประมาณในปีถัดไปได้

(4) การจัดซื้อจัดหาวัสดุสิ่งของ โดยใช้เงินทดรองราชการ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทกรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2540 ข้อ 23, 24 และ 25 อย่างเคร่งครัด

(5) การจัดซื้อจัดหาวัสดุสิ่งของ โดยใช้เงินงบกลาง ให้ถือปฏิบัติตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538

(6) สาธารณภัยที่เกิดขึ้น ควรมีรูปถ่ายสภาพความเสียหายประกอบการพิจารณาด้วย

(7) ท้องถิ่นควรส่งข้อมูลที่ถูกต้องมายัง ปภ. โดยหลังเกิดภัยโดยเร็วที่สุด

3) ข้อเสนอแนะแนวทางและขั้นตอนการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ในการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 ที่ปรึกษาได้เสนอแนะแนวทางและขั้นตอนที่จะช่วยลดขั้นตอนและระยะเวลาการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปด้วยความรวดเร็ว โดยมีแนวทางขั้นตอนการปฏิบัติฯ ทั้งหมด 27 ขั้นตอน ดังแสดงใน**ตารางที่ 3.3-1** และ**รูปที่ 3.3-1**

3.3.4.4 การช่วยเหลือด้านการเกษตร

1) ปัญหา

(1) การช่วยเหลือด้านการเกษตรล่าช้า ได้รับความช่วยเหลือเกินระยะเวลา 3 เดือน นานกว่าการช่วยเหลือด้านอื่นๆ

(2) การสำรวจความเสียหายมีความล่าช้า เนื่องจากต้องรอให้น้ำลดลงสู่สภาพปกติก่อนจึงจะสำรวจได้

(3) ไม่มีการบันทึกข้อมูลการทำการเกษตรไว้ก่อน ทำให้การตรวจสอบสภาพความเสียหายทำได้ยาก เนื่องจากความเสียหายด้านเกษตรมีปริมาณมาก

(4) ในบางครั้งมีการให้ความช่วยเหลือสะสมข้ามปี เช่น การช่วยเหลือภัยแล้งในปี 2546 2547 และ 2548 ซึ่งการช่วยเหลือหลังจากเกิดภัยพิบัติได้แล้วเป็นเวลานานๆ ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องหมดความจำเป็นไปแล้ว

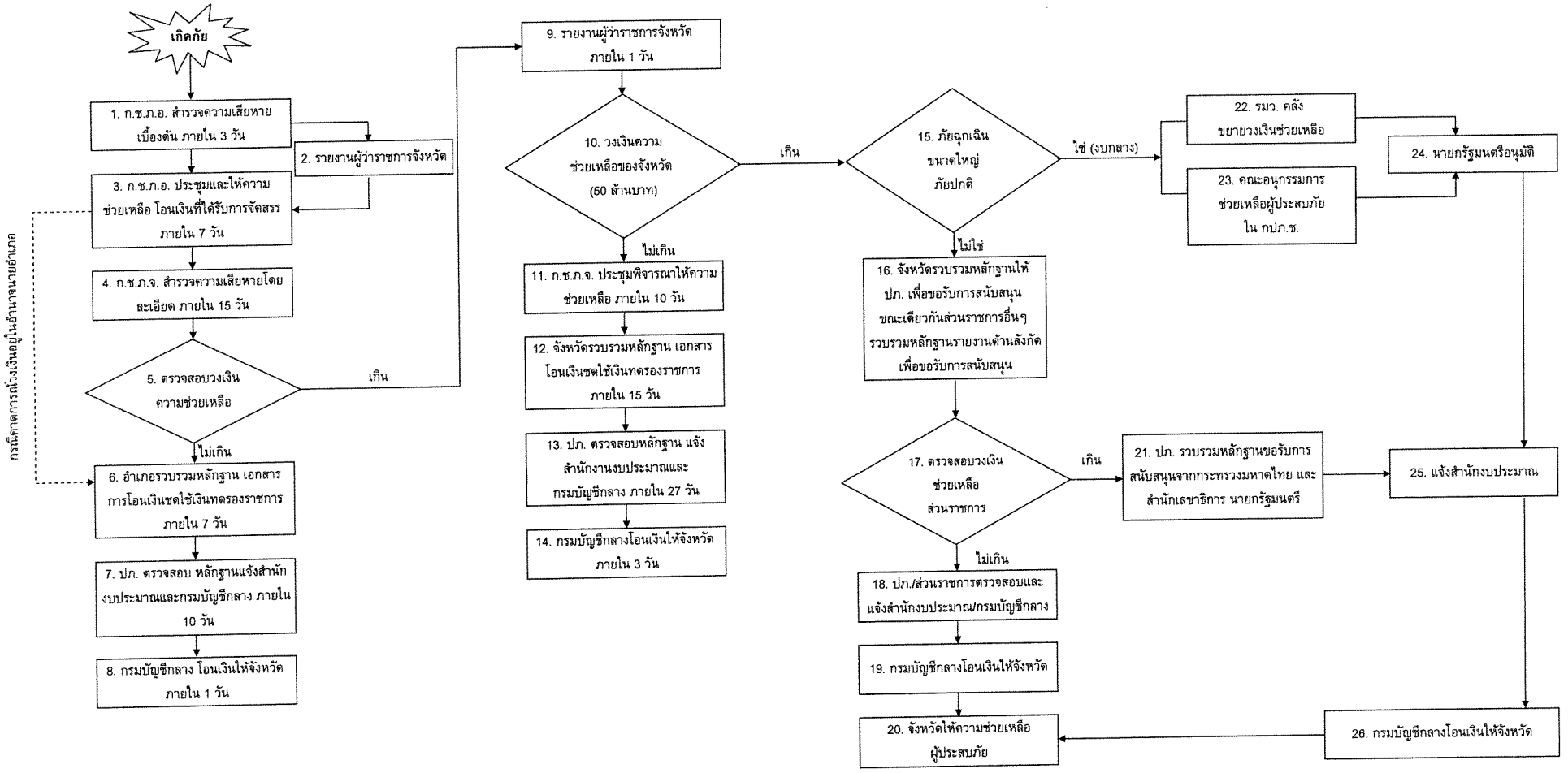
ตารางที่ 3.3-1 ข้อเสนอแนะขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา (วัน)	หน่วยงาน
1	สำรวจความเสียหายเบื้องต้น	3	ก.ช.ภ.อ.
2	รายงาน ผวจ./ประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	1	นายอำเภอ/ผวจ.
3	ประชุมและให้ความช่วยเหลือตามวงเงินที่ได้รับการจัดสรร	7	ก.ช.ภ.อ.
4	รวบรวมเอกสารหลักฐานการโอนเงินชดใช้เงินทดรองราชการ	7	อำเภอ
5	ตรวจสอบหลักฐานแจ้งสำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลาง	10	ปภ./สำนักงบประมาณ/ กรมบัญชีกลาง
6	โอนเงินให้จังหวัด	1	กรมบัญชีกลาง
7	สำรวจความเสียหายโดยละเอียด	15	ก.ช.ภ.อ.
8	ตรวจสอบวงเงินการให้ความช่วยเหลือ	-	ก.ช.ภ.อ.
9	รายงาน ผวจ.	1	นายอำเภอ
10	ตรวจสอบวงเงินงบช่วยเหลือ (กรณีวงเงินอยู่ในอำนาจผวจ.)	-	ก.ช.ภ.จ.
11	ประชุมพิจารณาให้ความช่วยเหลือ	10	ก.ช.ภ.จ.
12	รวบรวมเอกสารหลักฐานการโอนเงินชดใช้เงินทดรองราชการ	15	จังหวัด
13	ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน	27	ปภ./สำนักงบประมาณ/ กรมบัญชีกลาง
14	โอนเงินในจังหวัด	3	กรมบัญชีกลาง
15	ตรวจสอบเป็นภัยปกติหรือภัยฉุกเฉิน (กรณีเป็นภัยปกติใช้เงินทดรองจ่าย)	-	ก.ช.ภ.จ.
16	รวบรวมหลักฐานเพื่อขอรับการสนับสนุนจาก ปภ.	-	จังหวัด
17	ส่วนราชการในจังหวัดรวบรวมหลักฐานเพื่อขอรับการสนับสนุนจากต้นสังกัด	-	ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด
18	ตรวจสอบวงเงินจัดสรรต้นสังกัด (กรณีอยู่ในวงเงิน)	-	ต้นสังกัด
19	ตรวจสอบหลักฐานและแจ้งสำนักงบประมาณและกรมบัญชีกลาง	-	ปภ./ส่วนราชการ/ สำนักงบประมาณ/กรมบัญชีกลาง
20	โอนเงินให้จังหวัด	-	กรมบัญชีกลาง
21	ให้ความช่วยเหลือประชาชน (กรณีเกินวงเงินต้นสังกัด)	-	จังหวัด
22	รวบรวมหลักฐานขอรับการสนับสนุนจากกระทรวงมหาดไทยและสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (กรณีเป็นภัยฉุกเฉินขนาดใหญ่ใช้งบกลาง)	-	ปภ./ต้นสังกัด/ ส่วนราชการอื่น ๆ
23	ขยายวงเงินความช่วยเหลือ	-	รมว.คลัง
24	ขยายวงเงินความช่วยเหลือ	-	ตามอนุกรรมการใน กปภ.ช.
25	อนุมัติวงเงิน	-	ครม.
26	รับหลักฐาน	-	สำนักงบประมาณ
27	โอนเงินให้จังหวัด	-	กรมบัญชีกลาง

หมายเหตุ 1. กรณีวงเงินความช่วยเหลืออยู่ในวงเงินที่ได้รับจัดสรรของอำเภอ สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ภายในเวลา 10 วัน

2. กรณีวงเงินความช่วยเหลืออยู่ในวงเงินที่ได้รับจัดสรรของจังหวัด สามารถให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ภายในเวลา 36 วัน

3. กรณีวงเงินความช่วยเหลือเกินวงเงินที่ได้รับจัดสรรจากจังหวัด ไม่ว่าจะเป็นภัยพิบัติปกติหรือฉุกเฉิน ควรให้สามารถส่งความช่วยเหลือไปยังผู้ประสบภัยภายใน 3 เดือน ตามเจตุจำนงของระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546 สำหรับความช่วยเหลือด้านการเกษตร จำเป็นที่จะต้องมีฐานข้อมูลการประกอบอาชีพของเกษตรกรในพื้นที่ที่ตรงกับข้อเท็จจริง

รูปที่ 3.3-1 ข้อเสนอแนะ ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

(5) เนื่องจากการช่วยเหลือด้านเกษตรส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการโดยงบกลาง ปัญหาของการรวบรวมเอกสารเพื่อขอตั้งงบประมาณเพื่อชดเชยเงินทดรองจากราชการจึงไม่เป็นปัญหามากนัก

(6) ในพื้นที่ 47 จังหวัดในปี 2549 มีการสำรวจความเสียหายไปแล้วและได้มีการกำหนดค่าชดเชยไปแล้วตามปกติและเนื่องจากความเสียหายไม่มากนัก เกษตรกรบางรายได้สละสิทธิ์ที่จะรับความช่วยเหลือ แต่กลับมาขอในภายหลังที่คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้กำหนดการช่วยเหลือเพิ่มเติมให้พื้นที่ที่ประกาศภัยพิบัติรุนแรงทั้งหมดโดยไม่ได้แยกแยะพื้นที่

2) ข้อเสนอแนะ

1) เพื่อช่วยให้มีหลักฐานการดำเนินการด้านเกษตรของเกษตรกรที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ ควรมีการจดทะเบียนเกษตรกรตามแนวทางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งมีรายละเอียดแสดงการดำเนินการด้านปศุสัตว์ ประมง และการเพาะปลูกในฤดูกาลนั้นๆ

2) เมื่อได้จัดทำทะเบียนเกษตรกรแล้ว ควรจัดทำฐานข้อมูลเพื่อรวบรวมข้อมูลในด้านต่างๆ ของเกษตรกรไว้ เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบเมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้น

3) การสำรวจความเสียหายควรดำเนินการร่วมกันระหว่างองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรช่วยตรวจสอบความถูกต้องและการแจ้งจากเกษตรกรด้วย

4) ในการเกิดความเสียหายจากภัยพิบัติขนาดเล็ก สามารถใช้เงินทดรองราชการในระดับอำเภอ (500,000 บาท) และในระดับจังหวัด (50 ล้านบาท) ในการดำเนินการช่วยเหลือด้านเกษตรได้ และหากวงเงินทดรองดังกล่าวไม่พอเพียงยังสามารถขอรับการสนับสนุนวงเงินทดรองจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ อีก 50 ล้านบาท ได้ แต่ในกรณีที่ภัยพิบัติเกิดขึ้นในพื้นที่กว้างขวาง หรือเป็นภัยพิบัติรุนแรง จังหวัดจะมีความจำเป็นต้องใช้เงินทดรองราชการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยโดยตรงเป็นจำนวนมาก การช่วยเหลือด้านเกษตรด้วยเงินทดรองราชการซึ่งต้องใช้วงเงินสูงจึงมักไม่ได้รับการจัดลำดับความสำคัญให้ ในกรณีนี้ควรรวบรวมความต้องการช่วยเหลือด้านเกษตรมายังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อขอใช้งบประมาณจากงบกลาง

5) ควรลดหลักฐานประกอบแนบสำเนารายงานการใช้เงินทดรองราชการเพื่อส่งหน่วยงานต่างๆ เช่น การบัญชีกลาง และสำนักงบประมาณ เพื่อความรวดเร็วในการจัดทำค่าขอตั้งงบประมาณชดเชยเงินทดรองราชการ

6) ในส่วนของการช่วยเหลือด้วยเงินจากงบกลาง โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเร่งรัดให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยไม่ต้องข้ามปีงบประมาณ (เว้นแต่เดือนสิงหาคมและกันยายน)

3.3.4.5 การจัดหาทรัพยากรและระบบการรับบริจาค

1) ปัญหา

ปัญหาของการจัดหาทรัพยากรและระบบการรับบริจาคไม่ใช่ปัญหาความขาดแคลนสิ่งของในเชิงปริมาณ แต่มาจากเหตุอื่นๆ เช่นระบบการจัดเก็บยังไม่ดีพอ การทำ inventory ไม่ดีทำให้ไม่ทราบว่าวัสดุที่ต้องการอยู่ที่ใด บางครั้งเป็นความสับสนเล็กๆ น้อย เช่น การใส่เวชภัณฑ์ ยา เครื่องมือแพทย์ลงไปในโลงศพเปล่าเพื่อประหยัดเนื้อที่ในการขนส่ง เมื่อถึงสถานที่แล้วขนโลงไปใช้งานโดยไม่ได้นำเวชภัณฑ์ออกทำให้ผู้รอใช้เวชภัณฑ์ต้องเสียเวลารอต่อไปอีก สำหรับการแจกจ่ายสิ่งของบริจาคให้กับผู้ประสบภัยก็เช่นกัน เนื่องจากการขาดระบบฐานข้อมูลที่ดีทำให้การแจกจ่ายไม่เป็นระบบ และไม่ตรงตามความต้องการ

ในเรื่องอาหารผู้ประสบภัยมีความประสงค์ที่จะได้รับประทานอาหารที่ปรุงใหม่มากกว่าอาหารสำเร็จรูป เช่น บะหมี่ซองสำเร็จรูป ดังนั้นหากสามารถจัดทำรถประกอบอาหารเคลื่อนที่ หรือตั้งหน่วยประกอบอาหารแบบที่มูลนิธิต่างๆจัดทำขึ้นก็จะเป็นการทำให้ผู้ประสบภัยมีสุขภาพจิตที่ดีขึ้น น้ำดื่มที่สะอาดเป็นเรื่องที่สำคัญเนื่องจากการปนเปื้อนของพื้นที่ประสบภัยอย่างหนัก แต่การขนส่งจากระยะทางไกลอาจไม่คุ้มค่าและเหมาะสม การจัดหาในพื้นที่และการสร้างเครื่องผลิตน้ำดื่มในพื้นที่อาจเหมาะสมกว่า สิ่งของบริจาครายการหนึ่งซึ่งไม่ได้รับประโยชน์มากนักคือเสื้อผ้าเก่า เนื่องจากความแตกต่างด้านวัฒนธรรมทำให้ผู้ประสบภัยส่วนใหญ่ในภาคใต้ไม่นำไปใช้ ทำให้มีเหลือเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากมีผู้บริจาคมากจึงกลับเป็นภาระในการขนส่งและการเก็บรักษา จึงควรหาวิธีการแก้ไขปัญหานี้ต่อไป และจากประสบการณ์ของการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติขนาดใหญ่หลายครั้งที่ผ่านมาทั้งในและนอกประเทศ พบว่าการบริจาคเป็นเงินแล้วให้ไปดำเนินการจัดหาสิ่งของให้ผู้ประสบภัยในพื้นที่ น่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสมกว่าการรับบริจาคสิ่งของ เพราะนอกจากจะลดปัญหาการขนส่งแล้ว ยังทำให้ผู้ประสบภัยได้รับสิ่งของรวดเร็วและตรงความต้องการ นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจในพื้นที่ประสบภัยได้ฟื้นฟูขึ้นอีกด้วย โดยสรุปปัญหาการรับบริจาคและลอจิสติก ได้ดังนี้

(1) ปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากความขาดแคลนในเชิงปริมาณ

(2) ระบบการจัดเก็บยังไม่ดีพอ ทำให้ไม่ทราบว่าวัสดุที่ต้องการอยู่ที่ใด

(3) มีความสับสนเล็กๆน้อย ในการขนส่งเนื่องจากไม่ได้ตรวจสอบและติดตามอย่างใกล้ชิดทำให้การส่งสิ่งที่ต้องการรีบด่วน เช่น เวชภัณฑ์ ยา เครื่องมือแพทย์ ต้องเสียเวลา

(4) เนื่องจากยังไม่มีระบบฐานข้อมูลที่ดี การแจกจ่ายสิ่งของบริจาคให้กับผู้ประสบภัย จึงไม่เป็นระบบ และไม่ตรงตามความต้องการ

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ควรมีระบบการสำรอง เครื่องเวชภัณฑ์ ยา และ ปัจจัยสี่ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ประสบภัยไว้ล่วงหน้า เพื่อสามารถนำมาใช้เมื่อเกิดภัยพิบัติได้ทันที

(2) ตรวจสอบและคัดแยกสิ่งของที่ได้รับบริจาคก่อนทำการจัดส่ง (ทั้งส่วนกลาง/และส่วนท้องถิ่น) โดยเฉพาะในเรื่องของอาหาร และยา

(3) จัดทำคลังเก็บสิ่งของบริจาคในพื้นที่ประสบภัย

(4) ตั้งศูนย์ในการบริหารจัดการสต๊อคของบริจาคและการแจกจ่ายและควรมีศูนย์ย่อยในพื้นที่ประสบภัย

(6) จัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อทำ inventory และการเบิกจ่ายของบริจาค

(6) การดำเนินการอื่นๆ เพื่อประหยัดการขนส่ง เช่น

- ควรขอให้บริจาคเป็นเงินเพื่อจัดหาในท้องถิ่นเพื่อให้ตรงความต้องการและลดการขนส่ง
- การจัดหาน้ำดื่มในพื้นที่และการสร้างเครื่องผลิตน้ำดื่ม

(7) มีรถประกอบอาหารเคลื่อนที่ หรือ ตั้งหน่วยประกอบอาหาร ณ พื้นที่ประสบภัย

(8) จัดทำบันทึกการใช้จ่ายจากเงินบริจาคเป็นหลักฐาน เพื่อความโปร่งใสและตรวจสอบได้

3.3.4.6 การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน

1) ปัญหา ในการช่วยเหลือและฟื้นฟูบูรณะที่สำคัญ มีดังนี้

(1) ความล่าช้าในการจ่ายเงินช่วยเหลือ และการมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน ทำให้ผู้ประสบภัยที่มีลักษณะคล้ายกันได้รับเงินช่วยเหลือแตกต่างกัน ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมีลักษณะการลงทุนแตกต่างกันมากกลับได้รับการช่วยเหลือคล้ายกัน

(2) การช่วยเหลือเกี่ยวกับบ้านพัก มีปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดินบ้าง และรูปลักษณะของบ้านพักมีลักษณะแตกต่างกันไปตามแนวทางของหน่วยงานที่มาช่วยเหลือ และความไม่ชัดเจนของฐานข้อมูลทำให้บางครอบครัวได้รับการช่วยเหลือมากในขณะที่บางครอบครัวไม่ได้รับ

(3) การช่วยเหลือด้านประมงยังมีการช่วยเหลือที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงบ้าง

(4) ในด้านของการปรับปรุงพื้นที่ในระยะแรกมีปัญหาขาดแคลนเครื่องจักรกลหนักสำหรับเคลียร์พื้นที่ ปัญหาการขนขยะและซากสิ่งหักปรักพังและสถานที่ทิ้ง

(5) ในบางพื้นที่การพัฒนาพื้นที่หลังจากเหตุการณ์ผ่านไปยังคงเน้นในด้านธุรกิจมากกว่าคำนึงถึง กฎเกณฑ์ด้านความปลอดภัย เช่น พื้นที่เกาะ พี พี ดอน ซึ่งบริเวณหาดมีอันตรายจากคลื่นที่ซัดเข้ามาทั้ง 2 ด้าน การสร้างอาคารร้านค้าบริเวณหาดจำนวนมากโดยไม่มีอาคารหลบภัย (Shelter) และอาจกีดขวางทางหนีภัยขึ้นสู่ที่สูง อาจทำให้ประชาชนที่มาอยู่บริเวณหาดจำนวนมากไม่สามารถหนีภัยจากคลื่นสึนามิได้ทัน

2) แนวทางแก้ไข มีดังนี้

(1) มีการประเมินความต้องการความช่วยเหลือที่แม่นยำ

(2) ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือให้สอดคล้องกันไม่ลักลั่น และปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการเบิกจ่ายให้สามารถจ่ายช่วยเหลือได้โดยเร็ว

(3) จัดทำฐานข้อมูลของประชากรในพื้นที่เสี่ยงภัยไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ทราบข้อมูลลักษณะครอบครัว และการประกอบอาชีพ

(4) จัดเตรียมสถานที่สำหรับสร้างบ้านพักชั่วคราว บ้านพักถาวรไว้ล่วงหน้า

(5) การดำเนินการทำความสะอาดพื้นที่ (clear) และปรับปรุงพื้นที่อาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมดำเนินการ

(6) ควรติดตามตรวจสอบการพัฒนาพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ท่องเที่ยวซึ่งจะมีคนมาอยู่ในพื้นที่จำนวนมาก ให้คำนึงถึงมาตรการด้านความปลอดภัยก่อนการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ โดยการเลือกใช้รูปแบบโครงสร้างอาคารที่เหมาะสม มีสถานที่หลบภัยใกล้ๆ ไม่สร้างอาคารกีดขวางเส้นทางหนีภัย และมีระบบเตือนภัยที่ดี

(7) ควรเตรียมการให้ความช่วยเหลือแก่สัตว์ต่างๆ ด้วย เช่น การจัดหาแหล่งน้ำจืด การให้อาหาร การส่งเสริมให้ประชาชนรับสัตว์จรจัดไปเลี้ยงเป็นสัตว์เลี้ยง เป็นต้น ฯลฯ

จากปัญหาและข้อเสนอแนะในด้านการประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐานกรณีฉุกเฉิน ที่ปรึกษาได้พิจารณาและจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติการในคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ **คู่มือที่ 4**

3.4 สรุปปัญหาเร่งด่วน ที่สำคัญ และแนวทางการแก้ไข

1) ปัญหาและการร้องเรียนที่เกิดขึ้น

(1) ความล่าช้าในการจ่ายเงินช่วยเหลือ (จากความล่าช้าในการสำรวจความเสียหาย ความถูกต้องของข้อมูล ฯลฯ)

(2) ความไม่เป็นธรรมในการจ่ายเงินช่วยเหลือ โดยเฉพาะด้านการเกษตร

(3) ความเหมาะสมในการประกาศเป็นเขตภัยพิบัติรุนแรงครอบคลุมพื้นที่โดยไม่ได้แยกแยะตามข้อเท็จจริง

(4) ปัญหาในการรวบรวม หลักฐาน การขอตั้งงบประมาณชดเชยเงินทดรองราชการ

2) แนวทางการปรับปรุงแก้ไข

(1) การกำหนดเขตภัยพิบัติรุนแรงให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

(2) การพิจารณาการกำหนดอัตราความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้เหมาะสมและไม่ซ้ำซ้อน

(3) การปรับปรุงให้สำนักงาน ปภ.จังหวัดเป็นราชการส่วนภูมิภาค เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงานร่วมกับจังหวัด

(4) การปรับปรุงวิธีการสำรวจความเสียหายและการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้รวดเร็วขึ้น

(5) การกำหนดแนวทางการจัดลำดับความสำคัญของการใช้เงินทดรองของจังหวัดเพื่อเป็นการช่วยเหลือความเดือดร้อนเฉพาะหน้าอย่างแท้จริง งานที่ต้องใช้งบประมาณมากควรนำไปขอตั้งงบประมาณจากงบกลาง

(6) ปรับปรุงขั้นตอน การแนบเอกสารประกอบ การขอตั้งฎีกา เพื่อของบประมาณชดเชยเงินทดรองราชการ

บทที่ 4
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4
สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

4.1 สรุปผลการศึกษา

การบริหารจัดการภัยพิบัติที่ผ่านมาพบว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน การวางแผนการอพยพหนีภัย การค้นหาและกู้ภัย การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัยและการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งในหลายกรณีได้เกิดการร้องเรียนว่าการดำเนินการช่วยเหลือในด้านต่างๆ เป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันการณ์ หรือมีความไม่เป็นธรรมในการช่วยเหลือเกิดขึ้น ซึ่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์) จึงได้สั่งการให้สำนักงาน กพร. ศึกษาหาแนวทางการปรับปรุงแก้ไข โดยเพื่อให้เป็นกรณีศึกษาสำหรับภัยขนาดใหญ่และ กพร. ได้ว่าจ้าง ศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต เป็นผู้ดำเนินการศึกษาหาแนวทางการปรับปรุงโดยมีระยะเวลาดำเนินการเริ่มตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2550 และกำหนดสิ้นสุดระยะเวลาการศึกษาในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2550

ในการศึกษาหาแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตดังกล่าว ที่ปรึกษา ได้รวบรวมข้อมูลการดำเนินการช่วยเหลือหลังจากเกิดภัยพิบัติจากเหตุการณ์ต่างๆ เช่น การเกิดธรณีพิบัติภัยจากคลื่นสึนามิในจังหวัดชายฝั่งทะเลอันดามันเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2547 การเกิดดินถล่มและน้ำป่าไหลหลากท่วมพื้นที่ภาคเหนือ 5 จังหวัด ในปี พ.ศ.2549 และการเกิดน้ำท่วมพื้นที่ขนาดใหญ่รวมทั้งหมดถึง 47 จังหวัดในปี พ.ศ.2549 เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาสำหรับภัยขนาดใหญ่ นอกจากนั้นที่ปรึกษาได้รวบรวม กฎหมาย ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งข้อมูลและความเห็นจากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในด้านนี้ด้วย

ที่ปรึกษาได้กำหนดพื้นที่ศึกษาตัวอย่างของพื้นที่ประสบภัยเพื่อทำการสำรวจข้อมูลในภาคสนามอย่างละเอียด รวม 3 พื้นที่ด้วยกัน คือ พื้นที่จังหวัดอ่างทอง จังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดอุตรดิตถ์ โดยได้เข้าไปสำรวจในพื้นที่และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ในระหว่างเดือนกรกฎาคม และสิงหาคม 2550 รวมทั้งการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่จากหน่วยส่วนกลางที่มีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ และสำนักงบประมาณ เป็นต้น

ในขั้นตอนการศึกษาที่ปรึกษาได้จัดทำรายงานความก้าวหน้าและร่างคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติขึ้น และได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานรวมทั้งสิ้น 130 คน ณ โรงแรม มิราเคิล แกรนด์ คอนเวนชั่น กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 ซึ่งที่ปรึกษาได้นำความเห็นและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากผู้เข้าร่วมประชุมมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นรายงานสรุปผลการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

สำหรับประเด็นปัญหาที่สำคัญที่ที่ปรึกษาได้พบเป็นเรื่องของการให้ความช่วยเหลือหลังจากเกิดภัย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการร้องเรียนว่าได้รับความช่วยเหลือล่าช้า อย่างไรก็ตามเรื่องการช่วยเหลือซ้ำซ้อนและไม่เป็นธรรมก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นด้วยเช่นกัน ในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย จะประกอบด้วยการให้ความช่วยเหลือบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้า เช่น ค่าจัดการศพ ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ ค่าเครื่องครัว เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน ค่าซ่อมแซมที่อยู่อาศัย เป็นต้น และการช่วยเหลือในด้านอื่นๆ เช่น การประกอบอาชีพ และการบูรณะฟื้นฟูสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งในการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัย รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังได้อนุมัติให้มีเงินทดรองราชการสำหรับจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะสามารถใช้เงินทดรองราชการในการดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบภัยไปได้ก่อนให้ทันกับความต้องการช่วยเหลือเฉพาะหน้า จากนั้นหน่วยราชการต่างๆ จึงค่อยรวบรวมเอกสารหลักฐานมาขอตั้งงบประมาณ เพื่อนำไปชดเชยเงินทดรองราชการที่ใช้ไปแล้ว ในส่วนของความช่วยเหลือซึ่งไม่เร่งด่วนมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย ส่วนราชการต่างๆสามารถของบประมาณจากงบกลางและงบประมาณประจำปีเพื่อดำเนินการช่วยเหลือในระยะต่อไป

ในการปฏิบัติงานจริง ที่ปรึกษาพบว่า แม้แต่การใช้เงินทดรองราชการในการช่วยเหลือ ก็ยังมีความล่าช้าอยู่ในหลายขั้นตอน ทั้งจากในขั้นตอนของการสำรวจความเสียหาย การขอตั้งฎีกายืมเงินทดรองราชการ เป็นต้น ในการรวบรวมเอกสารและขอตั้งงบประมาณเพื่อชดเชยเงินทดรองราชการก็มีความล่าช้าเช่นกัน บางครั้งการส่งเรื่องขอตั้งงบประมาณพร้อมสำเนารายงานความช่วยเหลือและเอกสารหลักฐานถูกส่งถึงสำนักงบประมาณใกล้ถึงวันสิ้นปีงบประมาณ จนกระทั่งไม่มีเวลาในการพิจารณาเพียงพอ

หลายกรณีการให้ความช่วยเหลือล่าช้ากว่าจะไปถึงผู้ประสบภัยข้ามปีงบประมาณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความช่วยเหลือทางด้านเกษตร ต้องใช้เวลาในการดำเนินการมาก การดำเนินการส่วนใหญ่เป็นการรวบรวมข้อมูลความเสียหายและการช่วยเหลือโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อของบประมาณจากงบกลาง ในบางครั้งการดำเนินการดังกล่าวอาจล่าช้า เช่น เคยมีการช่วยเหลือภัยแล้งสะสมข้ามปีงบประมาณ เป็นต้น

หลังจากเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติจากคลื่นสึนามิในปี พ.ศ. 2547 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยขึ้น ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวได้จัดตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นเพื่อควบคุมกำกับการดำเนินการช่วยเหลือในด้านต่างๆ รวม 13 คณะด้วยกัน สำหรับการจัดการกับภัยพิบัติที่รุนแรงและเกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดคิดไว้ล่วงหน้า เช่น ภัยจากคลื่นสึนามินั้น การดำเนินการของคณะอนุกรรมการดังกล่าวนับว่ามีความเหมาะสมแก่สถานการณ์ ในเวลาต่อมาเมื่อได้เกิดอุทกภัยขึ้น เช่น ในปี พ.ศ. 2549 มีจังหวัดที่ได้รับผลกระทบถึง 47 จังหวัด การดำเนินการในรูปแบบของคณะอนุกรรมการดังกล่าวแม้ว่าจะช่วยเร่งรัดการดำเนินการช่วยเหลือได้ แต่กลับก่อให้เกิดปัญหาในด้านอื่นขึ้นแทน เนื่องจากอุทกภัยในลักษณะนี้แม้ว่าจะมีผลกระทบในวงกว้างแต่ก็เป็นภัยที่เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ในหลายพื้นที่เป็นที่รู้กันชัดเจนว่าเป็นพื้นที่ที่น้ำหลากมาท่วมในฤดูฝนแต่โบราณ ซึ่งชุมชนในพื้นที่เข้าใจและมีการปรับสภาพความเป็นอยู่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ในการเพาะปลูกควรมีระยะเวลาที่สอดคล้องกับการหลากมาของน้ำ ในระยะที่ผ่านมาการให้ความช่วยเหลือความเสียหายจากอุทกภัยจะมีจำนวนเงินไม่มากนัก เพราะเป็นการช่วยเหลือตามความจำเป็น แต่การดำเนินการของคณะอนุกรรมการในปี 2549 มี

ลักษณะที่แต่ละคณะต่างมุ่งที่จะให้ความช่วยเหลือตามเกณฑ์ของตนโดยไม่ได้พิจารณาความเหมาะสมในภาพรวม ทำให้มีการช่วยเหลือซ้ำซ้อนจากหลายคณะสำหรับผู้ประสบภัยรายเดียวกัน ทำให้ผู้ประสบภัยรายอื่นซึ่งได้รับความช่วยเหลือไปแล้วรู้สึกว่าไม่เป็นธรรม นอกจากการเพิ่มอัตราค่าช่วยเหลือที่สูงขึ้นแล้ว การให้ความช่วยเหลือบางด้าน เช่น การให้ค่ากำจัดขยะดินโคลนและทำความสะอาดบ้านเรือนหลังละ 10,000 บาท ทั้งๆ ที่เป็นเพียงการที่น้ำเอ่อท่วมตามปกติทุกๆปี เป็นการช่วยเหลือที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ในภาพรวมของการช่วยเหลือจากหลายคณะอนุกรรมการจึงมีลักษณะแข่งขันกันเพื่อประชานิยม และแทนที่จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับประชาชน กลับเป็นการสร้างแนวทางที่ไม่เหมาะสม แทนที่จะสนับสนุนให้ราษฎรเรียนรู้วิธีที่จะดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับธรรมชาติ มีการปลูกสร้างบ้านเรือนที่เหมาะกับสภาพภูมิประเทศ มีการปรับระยะเวลาการปลูกพืชและเลือกชนิดของพืชเพื่อลดความเสียหายจากอุทกภัย กลับเพิ่มความช่วยเหลือซึ่งอาจเป็นการทำให้ราษฎรไม่สนใจที่จะป้องกันตนเองและมุ่งหวังที่จะได้รับเงินช่วยเหลือ ซึ่งไม่สอดคล้องกับปรัชญาของการช่วยเหลือที่มุ่งหมายจะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด

4.2 ข้อเสนอแนะ

1) ควรปรับโครงสร้างให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค การปรับให้สำนักงาน ปภ.จังหวัด เป็นราชการบริหารส่วนภูมิภาค จะทำให้มีกฎหมาย ระเบียบรองรับการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถรับมอบอำนาจการดำเนินการจากผู้ว่าราชการจังหวัดได้ ในการบริหารจัดการภัยพิบัติในเขตท้องที่ ปภ.จังหวัด จะมีบทบาทในฐานะเจ้าภาพ เป็นเลขานุการของ ก.ช.ภ.จ.และสามารถเป็นต้นเรื่องและคอยเร่งรัดติดตามเรื่องได้ ทำให้ลดขั้นตอนในการปฏิบัติต่างๆ รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ซึ่งจะทำได้รวดเร็วขึ้น นอกจากนี้ภารกิจดังกล่าวเป็นภารกิจหลักของ ปภ. โดยตรงที่ต้องตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนผู้ประสบภัย

2) การพิจารณาจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือตัวผู้ประสบภัยก่อนเป็นลำดับแรก ส่วนเรื่องการช่วยเหลือด้านอาชีพ เช่น การช่วยด้านการเกษตร ควรนำไปขอตั้งงบประมาณเพื่อขอใช้งบกลางโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เว้นไว้แต่เป็นภัยขนาดเล็กหรือครอบคลุมพื้นที่ไม่มาก อาจนำการช่วยเหลือด้านเกษตรมารวมในการขอใช้เงินทดรองราชการได้

3) ควรมีการจัดทำฐานข้อมูลของผู้อยู่ในพื้นที่เสี่ยงต่อภัยพิบัติไว้ล่วงหน้าเป็นประจำทุกปี เพื่อความรวดเร็วและสามารถตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ผู้ประสบภัยแจ้งได้ง่าย ในด้านการเกษตร เกษตรกรควรลงทะเบียนกับหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อจะได้บันทึกข้อมูลพื้นที่ทำกิน พืชที่เพาะปลูกในฤดูนั้นๆ จำนวนปศุสัตว์ จำนวนพื้นที่ทำประมง ฯลฯ นอกจากนี้ฐานข้อมูลดังกล่าวควรประกาศหรือติดตั้งบน web เพื่อให้ชุมชนรับรู้ทั่วกัน

4) ควรมีการจัดแบ่งพื้นที่ออกตามการระดับความเสี่ยงภัย พื้นที่ที่มีน้ำท่วมซ้ำซากควรมีรูปแบบการตั้งบ้านเรือนที่สอดคล้องกับสภาพน้ำท่วม เช่น ยกพื้นสูง ไม่ปูพื้นไม้ที่พื้นชั้นล่าง เป็นต้น และในพื้นที่ที่น้ำไหลผ่านในช่วงน้ำหลาก เช่น บริเวณที่เป็นที่ราบลุ่มของลำน้ำ ควรห้ามมิให้มีการตั้งบ้านเรือนอยู่ถาวร สภาพการเพาะปลูกก็เช่นกัน พื้นที่น้ำท่วมประจำไม่ควรปลูกพืชในช่วงฤดูที่เกิดน้ำหลาก โดยควรเลื่อนไปปลูกในฤดูแล้งแทน เกษตรกรควรเรียนรู้วิธีที่จะปรับสภาพความเป็นอยู่และการทำมาหากินให้สอดคล้องกับธรรมชาติ ประเด็นที่สำคัญการจ่ายเงินช่วยเหลือโดยไม่คำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นจะเป็นการส่งเสริมให้ราษฎรเข้ามาตั้งหลักแหล่งในพื้นที่เสี่ยงภัยเพื่อหวังเงินค่าชดเชยความเสียหาย

5) การขอตั้งงบประมาณเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการควรเร่งรัดให้ทุกหน่วยงานเห็นความสำคัญและจำเป็นของการเร่งรัดในการดำเนินการ ในขณะเดียวกันมีข้อพิจารณาด้วยว่าควรลดจำนวนเอกสารที่ต้องแนบรายงานซึ่งปัจจุบันที่ต้องทำสำเนาถึง 3 ชุดเพื่อส่งกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมบัญชีกลาง และสำนักงบประมาณ หลักฐานประกอบ เช่นรูปถ่ายควรพิจารณาว่าอาจจัดทำเพียงต้นฉบับเก็บไว้ที่จังหวัดโดยไม่ต้องส่งเข้าส่วนกลางได้หรือไม่ เพื่อเป็นการลดจำนวนเอกสารลง

6) ควรพิจารณาอัตราการให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆซึ่งปรับเพิ่มสูงขึ้นมากว่ามีเหตุผลเหมาะสมหรือไม่ โดยยึดปรัชญาของการช่วยเหลือที่เป็นการบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้ามากกว่าที่จะเป็นการชดใช้ความเสียหายให้

7) กรณีภัยพิบัติขนาดเล็กซึ่งเกิดขึ้นในท้องที่ใด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (เทศบาล อบต. อบจ.) ควรตั้งงบประมาณประจำปีไว้เป็นงบฉุกเฉิน ซึ่งสามารถเข้าช่วยเหลือได้ทันทีแทนที่จะใช้เงินผ่านเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ซึ่งอาจทำให้เกิดความล่าช้าในการช่วยเหลือได้

8) ปัจจุบันได้มีการตราพ.ร.บ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 6 พฤศจิกายน 2550 ที่ผ่านมา โดยมีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นรองประธาน ปลัดกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ และมีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเป็นกรรมการและเลขานุการฯ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าว สามารถจัดตั้งคณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านต่าง ๆ ขึ้นมาตามความจำเป็น และนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายสามารถควบคุมสั่งการ เร่งรัด ติดตามความคืบหน้าของการช่วยเหลือผู้ประสบภัยผ่านกลไกตาม พ.ร.บ. นี้ สามารถดำเนินการได้โดยไม่จำเป็นต้องตั้งคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาทุกครั้งที่เกิดเหตุการณ์ นอกจากนี้ ฐานข้อมูลการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจะได้รวมศูนย์อยู่ที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทำให้ป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อนจากการช่วยเหลือได้ อย่างไรก็ตามเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยครอบคลุมการช่วยเหลือจากเงินบริจาคผ่านสำนักนายกรัฐมนตรี จึงควรมีการแต่งตั้งปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัยแห่งชาติด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550ก. โครงการพัฒนากฎการปฏิบัติ (Rule of Engagement) ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อสนับสนุนแผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ โดยกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2550ข. รายงานฉบับสุดท้าย โครงการจัดทำแผนแม่บทป้องกันและบรรเทาจากคลื่นสึนามิ เดือนมิถุนายน 2550.

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2549. Strategic National Action Plan (SNAP) on Disaster Risk Reduction for Thailand

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2548. ชีวิตปลอดภัยจากคลื่นสึนามิ

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ปภ.), 2548. แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนแห่งชาติ พ.ศ. 2548

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ปภ.), 2547ก. คู่มือกระบวนการการจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (CBDRM)

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ปภ.), 2547ข. รายงานผลโครงการสัมมนาเสริมสร้างผู้นำเครือข่าย การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ประจำปีงบประมาณ2547

กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ปภ.), 2546. คู่มือปฏิบัติงาน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

กรมการสรรพกำลังทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด 9, พฤษภาคม 2549. ประชุมเตรียมการฝึกการระดมสรรพกำลังเพื่อการทหาร2549 (MOBEX 2006) วันอังคารที่ 9 พฤษภาคม 2549

กลุ่มงานมาตรฐานความปลอดภัย สำนักมาตรการป้องกันสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, สิงหาคม 2548. ร่างแผนเตือนภัยและระบบแจ้งเตือนภัยเพื่อการอพยพและให้ความช่วยเหลือฉุกเฉินเฉพาะหน้า

กระทรวงการคลัง, 2549. ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546.

กระทรวงมหาดไทย, 2547. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหน่วยอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2547

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ธันวาคม 2549. แผนปฏิบัติการเตรียมพร้อมด้านการสื่อสาร กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

คณะกรรมการจัดการภัยพิบัติหมู่บ้านทับละมุ, มีนาคม 2549. แผนการเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิบ้านทับละมุ หมู่ที่ 5 ตำบลลำแก่น อำเภอท้ายเหมือง จังหวัดพังงา

คณะทำงานโครงการจัดทำคู่มือแนวทางปฏิบัติทางนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติในประเทศไทย, มิถุนายน 2549. แนวทางปฏิบัติทางนิติวิทยาศาสตร์ในการตรวจพิสูจน์เอกลักษณ์บุคคล กรณีเกิดเหตุภัยพิบัติในประเทศไทย

คำสั่งนายกรัฐมนตรี, 2549. คำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 216/2549 เรื่องแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ลงวันที่ 5 พฤศจิกายน 2549.

ดร. เสรี ศุภราทิตย์ ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยภัยธรรมชาติ, มหาวิทยาลัยรังสิต พิมพ์ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2548. มัจจุราช อันดามัน : สึนามิ (ตอนที่ ๑ ความจำเป็นขององค์ความรู้)

ที่ทำการปกครองแพร่ (กลุ่มความมั่นคง), 2549. รายงานโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จังหวัดแพร่ จัดทำโดยที่ทำการปกครองแพร่ (กลุ่มความมั่นคง) เมื่อวันที่ 11 กันยายน 2549.

นายธีรยุทธ์ จันทร์ดิษฐวงษ์ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ปภ.), 2548. รายงานการศึกษา เรื่องความเสียหายและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์ (สึนามิ) 6 จังหวัดภาคใต้ฝั่งทะเลอันดามัน

มูลนิธิชัยพัฒนา, เมษายน 2548. หนังสือการ์ตูน ระบบเตือนภัยสึนามิ

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550.

พระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ.2512.

วิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย (ปภ.), 22 สิงหาคม 2548. แผนพัฒนาวิทยาลัยป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ, 2548. ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ (NATIONAL DISASTER WARNING CENTER)

ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC), มีนาคม 2548. คู่มือองค์รวมแห่งการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ

ศูนย์เตรียมความพร้อมป้องกันภัยพิบัติแห่งเอเชีย (ADPC), 2547. คู่มือการฝึกอบรมการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย, 2546. คู่มือการปฏิบัติงานตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย, 2548. แผนแม่บทการอพยพประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัยจากคลื่นยักษ์(สึนามิ)

สำนักเลขาธิการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) กระทรวงมหาดไทย, เมษายน 2548. รูปแบบป้ายสัญญาณเตือนภัยและแสดงเส้นทางอพยพประชาชนออกจากพื้นที่เสี่ยงภัยคลื่นยักษ์

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546. คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการบ้านเมืองที่ดี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2548. คู่มือการดำเนินการจัดระบบบริการสำหรับงานที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการ.

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการ เทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ (NECTEC), 2545. แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของประเทศไทย พ.ศ. 2545-2549

สำนักงานปลัดสำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2549. หลักเกณฑ์และขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณ การช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด จัดทำโดยฝ่ายเลขานุการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ, เมษายน 2548. แนวปฏิบัติการเตรียมพร้อมด้านโทรคมนาคมยามเกิดเหตุฉุกเฉินหรือภัยพิบัติ

สำนักนโยบายป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2548รายงานการดำเนินงานการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการฉุกเฉินภัยพิบัติแห่งชาติ

สำนักผู้ตรวจราชการกรมกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, 2549. แนวทางการบริหารจัดการภัยพิบัติขนาดใหญ่ในส่วนที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยควรดำเนินการในระยะ เร่งด่วน เมื่อ 19 กรกฎาคม 2549.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2546. โครงการวิจัยการพัฒนาแผนหลักการจัดการภัยธรรมชาติที่เกี่ยวข้องกับน้ำ : น้ำท่วม น้ำแล้ง และแผ่นดินถล่ม โดยสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) มหาวิทยาลัยรังสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และกรมชลประทาน ภายใต้การสนับสนุนของฝ่ายสวัสดิภาพสาธารณะ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เดือนมิถุนายน 2546

สำนักงานจังหวัดภูเก็ต, ธันวาคม 2548. ความพร้อมในการป้องกันอุบัติภัย และการช่วยเหลือทางทะเล จังหวัดภูเก็ต

สำนักงานประชาสัมพันธ์, จังหวัดภูเก็ต 2548. สึนามิ การประชาสัมพันธ์ในภาวะวิกฤติ กรณีธรณีพิบัติภัย เมื่อ 26 ธันวาคม 2548

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครนายก, 2549ก. แผนป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน จังหวัดนครนายก ปี 2549

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครนายก, 2549ข. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหา อุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม จังหวัดนครนายก ปี 2549

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดนครนายก, 2549ค. แผนอพยพประชาชนและส่วนราชการ จังหวัดนครนายก ปี 2549

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก, 2550. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม จังหวัดพิษณุโลก ปี 2550

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพังงา, 2548. การเตรียมความพร้อมการป้องกันภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิในพื้นที่เสี่ยงภัย จังหวัดพังงา

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย, จังหวัดภูเก็ต 2549. สรุปการเกิดภัย การช่วยเหลือ การฟื้นฟูพื้นที่ และการป้องกันภัยพิบัติจากคลื่นยักษ์สึนามิของจังหวัดภูเก็ต

สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดสงขลา, 2549. แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัย วาตภัย และโคลนถล่ม จังหวัดสงขลา ปี 2549

สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2549. คู่มือวิทยากร อปพร. การกู้ภัยเบื้องต้น และการช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้ประสบภัย (ส่วนที่ 1)

สำนักส่งเสริมการป้องกันสาธารณภัย, กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 2549. คู่มือวิทยากร อปพร. การกู้ภัยเบื้องต้น และการช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้ประสบภัย (ส่วนที่ 2)

สำนักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น, กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นพฤศจิกายน 2549. การติดตามการใช้จ่ายงบประมาณเพื่อฟื้นฟูบูรณะท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาธรณีพิบัติภัย 6 จังหวัดภาคใต้

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี, 2550. สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 9 มกราคม 2550 ในด้านสังคม เรื่องที่ 23 สรุปสถานการณ์อุทกภัยภาคใต้อุทกภัยลุ่มน้ำเจ้าพระยา เรื่องที่ 25 ผลการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยของกระทรวงแรงงาน เรื่องที่ 27 สรุปการให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบอุทกภัยด้านการเกษตร เรื่องที่ 28 การช่วยเหลือนักเรียนและโรงเรียนเอกชนที่ประสบอุทกภัย

สุกัญญา เกตุแก้ว, 2549. เอกสารประกอบการขอประเมินพิจารณาคุณสมบัติบุคคล คุณลักษณะบุคคล รายละเอียดการเสนอผลงานของ นางสุกัญญา เกตุแก้ว เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 6ว. กลุ่มงานอำนวยการ และประสานการปฏิบัติ ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 2 เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2549

Asian Disaster Preparedness Center 30 June 2006 Establishmont of End-to-end Early Warning System of Tsunami and other Natural Hazards for Disaster Preparedness and Mitigation in the Indian Ocean and Southeast Asia

ภาคผนวก
รายละเอียดและเอกสารที่รวบรวม

ภาคผนวก
รายละเอียดและเอกสารที่รวบรวม

สารบัญ

		หน้า
ภาคผนวก 1	คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) อำนาจหน้าที่และหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจัดสรรงบประมาณ	1
ภาคผนวก 2	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546	20
ภาคผนวก 3	ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549	30
ภาคผนวก 4	แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2549	32
ภาคผนวก 5	หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และสรุปอัตราค่าใช้จ่าย	36
ภาคผนวก 6	หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติปลีกย่อย เกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ด้านการเกษตรกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2529	52
ภาคผนวก 7	ตัวอย่างเอกสารหลักฐานในการประเมินความเสียหาย และการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย	59
ภาคผนวก 8	ตัวอย่างคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ การประกาศพื้นที่ ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และคำสั่งแต่งตั้ง ก.ช.ภ.จ. และ ก.ช.ภ.อ.	66
ภาคผนวก 9	ตัวอย่างแบบสอบถามและสรุปปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง	72
ภาคผนวก 10	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2550	87

ภาคผนวก 1

คณะกรรมการอำนวยการกำกับติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) อำนาจหน้าที่และหลักเกณฑ์และขั้นตอนในการจัดสรรงบประมาณ

คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี

ที่ ๒๗๖/๒๕๔๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

.....

ตามที่มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๐๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ ๕ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดสุโขทัย จังหวัดแพร่ จังหวัดน่าน และจังหวัดลำปาง นั้น

เนื่องจากปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์อุทกภัยขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดทั่วทุกภาคของประเทศเป็นเหตุให้มีผู้เสียชีวิต บาดเจ็บ และสูญหาย รวมทั้งทรัพย์สิน บ้านเรือนราษฎร สิ่งสาธารณูปโภค พื้นที่การเกษตร ตลอดจนสถานที่ราชการได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในด้านต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบูรณาการงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ ในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย และฟื้นฟูความเสียหายที่เกิดขึ้นให้กลับฟื้นคืนสภาพปกติได้โดยเร็ว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๖) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงมีคำสั่ง ดังนี้

๑. ยกเลิกคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๐๑/๒๕๔๙ ลงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๙ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยในพื้นที่ภาคเหนือ

๒. แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการกำกับ ติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ขึ้น เรียกโดยย่อว่า "คชอ." มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๒.๑ องค์ประกอบ

๑) นายกรัฐมนตรี	ประธานกรรมการ
๒) รองนายกรัฐมนตรี (นายไพสิฐ พิ้นเปี่ยมรัษฎ์)	รองประธานกรรมการ
๓) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์)	กรรมการ
๔) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๖) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๗) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ

/๘) รัฐมนตรีว่าการ...

๘) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๙) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
๑๐) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี	กรรมการ
๑๑) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๑๒) ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑๓) ปลัดกระทรวงกลาโหม	กรรมการ
๑๔) ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๑๕) ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	กรรมการ
๑๖) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๑๗) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ
๑๘) ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๑๙) ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๒๐) ปลัดกระทรวงพาณิชย์	กรรมการ
๒๑) ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๒๒) ปลัดกระทรวงแรงงาน	กรรมการ
๒๓) ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๒๔) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข	กรรมการ
๒๕) ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม	กรรมการ
๒๖) ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	กรรมการ
๒๗) ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	กรรมการ
๒๘) ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๒๙) เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	กรรมการ
๓๐) ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๓๑) ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๓๒) ผู้บัญชาการทหารเรือ	กรรมการ
๓๓) ผู้บัญชาการทหารอากาศ	กรรมการ
๓๔) ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ	กรรมการ
๓๕) ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา กองบัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ

/๓๖) ปลัดกรุงเทพ...

๓๖) ปลัดกรุงเทพมหานคร	กรรมการ
๓๗) อธิบดีกรมการปกครอง	กรรมการ
๓๘) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ
๓๙) อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
๔๐) อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
๔๑) อธิบดีกรมอุตุนิยมวิทยา	กรรมการ
๔๒) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและเลขานุการ
๔๓) หัวหน้าผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๔) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ประจำเขตตรวจราชการ ที่ประสบอุทกภัย	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๕) ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี (นายพันธุ์ชัย วัฒนชัย)	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๔๖) ผู้อำนวยการสำนักตรวจราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ อำนาจหน้าที่

๑) อำนวยการ กำกับ ติดตามการป้องกันและช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งก่อสร้างที่เป็นสาธารณประโยชน์ และจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งได้รับผลกระทบจากปัญหาอุทกภัย ในพื้นที่ทุกจังหวัดของประเทศ

๒) ประสานงานกับส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรภาคเอกชน ในการสนับสนุนงบประมาณ บุคลากร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย เกิดการบูรณาการในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผลโดยเร็ว กรณีที่เป็นอุทกภัยร้ายแรง หรืออุทกภัยที่เกิดขึ้นในพื้นที่หลายจังหวัดของประเทศ เกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่จะปฏิบัติได้ตามปกติ

๓) ติดตามประเมินผล และตรวจสอบการดำเนินงานตามแนวทาง มาตรการ และแผนงาน/โครงการในการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรายงานต่อนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีทราบอย่างต่อเนื่อง

๔) แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามที่ศอ. มอบหมาย

/๕) ขอให้ส่วนราชการ...

๕) ขอให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง และรายงานข้อมูล ผลการดำเนินการ รวมทั้งจัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องต่อ คชอ.

๖) ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย

๗) ให้สำนักงานคณะกรรมการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาค (ส.กกภ.) สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงาน ติดตามเร่งรัด จัดทำแนวทาง มาตรการและหลักเกณฑ์ในการกำกับติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการป้องกันช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย รวมทั้งทำหน้าที่งานเลขานุการของ คชอ. โดยให้กำหนดตำแหน่งพนักงานราชการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม

สำหรับการเบิกจ่ายเบี้ยประชุมของ คชอ. ค่าใช้จ่ายในการตรวจติดตามของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ และระเบียบของทางราชการที่เกี่ยวข้อง โดยให้เบิกจ่ายงบประมาณจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป โครงการเพิ่มขีดสมรรถนะในการกำกับและติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๙

พลเอก

(สุรยุทธ์ จุลานนท์)

นายกรัฐมนตรี

ภาคผนวก 1
หลักเกณฑ์ และขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด

จากการรวบรวมเอกสาร หลักเกณฑ์และขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณ การช่วยเหลือ และฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด ของคณะกรรมการอำนวยการ ติดตาม การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (คชอ.) โดยฝ่ายเลขานุการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี มีรายละเอียดดังนี้

1. กลุ่มแผนงานช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

1.1 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย

มีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) ใช้หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549 ซึ่งสามารถจ่ายเงินช่วยเหลือในลักษณะเร่งด่วนเฉพาะหน้าได้ มีหลักเกณฑ์การช่วยเหลือ ดังนี้

(1) ผู้เสียชีวิต ไม่เกิน 15,000 บาท/ราย
(2) ผู้เสียชีวิต (ที่เป็นหัวหน้าครอบครัว) 40,000 บาท/ราย
(3) บาดเจ็บ (สาหัส) 3,000 บาท/ราย กรณีรักษาตัวในสถานพยาบาล 3 วันขึ้นไป
(4) บาดเจ็บ (พิการ) 10,000 บาท/ราย กรณีไม่สามารถประกอบอาชีพได้
(5) เครื่องมือประกอบอาชีพ/เงินทุนประกอบอาชีพไม่เกิน 10,000 บาท/ครัวเรือน
(6) ค่าเครื่องครัว 3,500 บาท/ครัวเรือน
(7) ค่าเครื่องใช้ประจำวัน 300 บาท/ครัวเรือน
(8) ค่าเครื่องนุ่งห่ม 1,000 บาท/ราย
(9) ค่าเครื่องแบบนักเรียน 1,000 บาท/ราย
(10) ค่าเครื่องนอน 500 บาท/ครัวเรือน

2) การกำหนดหลักเกณฑ์ในการให้ความช่วยเหลือในกรณีดังกล่าว คณะอนุกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ/เงินทุนประกอบอาชีพไม่เกิน 10,000 บาท/ครัวเรือน ควรมอบหมายให้คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อยรับไปพิจารณายกเว้นเครื่องมือประกอบอาชีพทางการเกษตร ให้ใช้จ่ายจากเงินทดรองราชการฯ และการพิจารณาเงินค่าเครื่องแบบนักเรียน 1,000 บาท/ราย ควรมอบให้คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ รับไปพิจารณาเช่นกัน

3) การพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือของสำนักนายกรัฐมนตรี ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย กรณีมีผู้เสียชีวิต ญาติผู้เสียชีวิตจะได้เงินช่วยเหลือ 20,000 บาทต่อราย และหากกรณีบาดเจ็บสาหัสให้จ่ายเงินช่วยเหลือ 5,000 บาทต่อราย โดยให้ถือเป็นเงินสมบทเพิ่มเติมจากเงินที่ได้รับความช่วยเหลือจากหลักเกณฑ์ตามระเบียบกระทรวงการคลัง

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- เงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 3,550,000,000 บาท
- เงินจากกองทุนช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย สำนักนายกรัฐมนตรี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการรับบริจาคและการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 43,000,000 บาท

1.2 คณะอนุกรรมการจัดหาที่พักอาศัยและฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนแก่ผู้ประสบอุทกภัย

มีปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) ให้การจัดหาที่พักอาศัย

1.1 จัดหาที่พักอาศัยให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยที่บ้านเสียหายทั้งหลังๆ หลังละ 70,000 บาท ได้แก่

1.1.1 ช่วยเหลือเพิ่มเติมแก่ผู้ประสบอุทกภัยที่บ้านเสียหายทั้งหลังเป็นค่าวัสดุก่อสร้าง หลังละ 30,000 บาท

1.1.2 จ่ายเป็นค่าวัสดุอุปกรณ์จัดวางสาธารณูปโภคภายในบ้าน ได้แก่ การเดินสายไฟฟ้า ติดตั้งมิเตอร์ หลอดไฟฟ้า ปลั๊กและสวิทช์ไฟฟ้า และติดตั้งมิเตอร์น้ำ ก๊อกน้ำ ท่อน้ำ และท่อระบายน้ำ หลังละ 20,000 บาท

1.1.3 เป็นค่าใช้จ่ายแรงงานในการก่อสร้างบ้าน ปรับแต่งหน้าดิน การกำจัดขยะ ซากปรักหักพัง ทับถมจากดินโคลน หลังละ 20,000 บาท

1.2 ช่วยเหลือเพิ่มเติมให้แก่ผู้ประสบอุทกภัยที่บ้านเสียหายบางส่วน หลังละ 30,000 บาท ได้แก่

1.2.1 จ่ายเงินเพิ่มเติม ตามที่เสียหายจริงสูงสุด หลังละไม่เกิน 20,000 บาท

1.2.2 เป็นค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมบ้านที่เสียหาย กำจัดขยะซากปรักหักพัง ทับถมจากดินโคลน และการทำความสะอาดบ้านเรือน หลังละ 10,000 บาท

2) การฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนและการทำมาหากิน

- อาชีพการเกษตร
- อาชีพนอกภาคเกษตร
- การฟื้นฟูจิตใจและพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชน

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณทั้งสิ้น จำนวน 1,347,200,000 บาท จากงบกลางปี 50 จำนวน 1,302,200,000 บาท และงบที่ตั้งไว้ปี 50 จำนวน 45,000,000 บาท แบ่งออกเป็น

งบประมาณในการจัดหาที่พักอาศัย จำนวน 1,197,200,000 บาท จากงบกลางปี 50

งบประมาณในการฟื้นฟูวิถีชีวิตชุมชนและการทำมาหากิน จำนวน 150,000,000 บาท จากงบกลางปี 50 จำนวน 105,000,000 บาท และงบที่ตั้งไว้ปี 50 จำนวน 45,000,000 บาท

1.3 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเด็กนักเรียนที่ได้รับผลกระทบ

มีปลัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) ให้ความช่วยเหลือนักเรียน นักศึกษา ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยในพื้นที่ 47 จังหวัด ของทุกสังกัดกระทรวง หน่วยงาน และทุกระดับ ในรูปแบบ ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่าอุปกรณ์การเรียน

2) การให้ทุนการศึกษา จะแบ่งนักเรียน นักศึกษา ออกเป็น 4 กลุ่ม ในแต่ละกลุ่มจะพิจารณากำหนดวงเงิน ดังนี้

(1) กลุ่มเด็กกำพร้า (นักเรียน นักศึกษา ที่พ่อหรือแม่ หรือผู้อุปการะเสียชีวิตอันเนื่องจากเหตุอุทกภัย) ช่วยเหลือรายละ 25,000 บาท โดยแบ่งเป็น

- ทุนการศึกษา จำนวน 10,000 บาท
- ค่าเครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ จำนวน 5,000 บาท
- ค่าปลอบขวัญ จำนวน 10,000 บาท

(2) กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่บ้านเสียหายทั้งหลัง (บ้านที่นักเรียน นักศึกษาพักอาศัยอยู่ปัจจุบันได้รับความเสียหาย ไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับสู่สภาพเดิมได้) ช่วยเหลือรายละ 15,000 บาท โดยแบ่งเป็น

- ทุนการศึกษา จำนวน 10,000 บาท
- ค่าเครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ จำนวน 5,000 บาท

(3) กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่บ้านเสียหายบางส่วน (บ้านที่นักเรียน นักศึกษาพักอาศัยอยู่ปัจจุบันได้รับความเสียหาย สามารถซ่อมแซมให้กลับสู่สภาพเดิมได้) ช่วยเหลือเป็นค่าเครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียน และอื่นๆ รายละ 5,000 บาท

(4) กลุ่มนักเรียน นักศึกษาที่ประสบอุทกภัยทั่วไป (นักเรียน นักศึกษาที่เครื่องแบบนักเรียนได้รับความเสียหาย) ช่วยเหลือเป็นค่าเครื่องแบบนักเรียน รายละ 2,000 บาท

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงิน 1,204,432,000 บาท จากงบกลางปี 50

1.4 คณะอนุกรรมการช่วยเหลือและฟื้นฟูด้านสาธารณะ

มีปลัดกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

- ออกหน่วยเคลื่อนที่ เพื่อดูแลและรักษาโรคต่างๆ ที่มากับน้ำให้กับผู้ประสบภัย
- ดูแลสภาพจิตใจให้กับผู้ประสบภัย
- ปรับปรุงระบบสุขาภิบาล
- เฝ้าระวังโรคระบาดที่มากับน้ำและอาหาร

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงิน 141,393,670 บาท จากงบกลางปี 50

2. กลุ่มแผนงานการให้ความช่วยเหลือด้านอาชีพแก่ผู้ประสบอุทกภัย

2.1 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ว่างงาน

มีปลัดกระทรวงแรงงาน เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) โครงการจ้างงานเร่งด่วนเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นการจ้างงานในลักษณะทำความสะอาดบูรณะสถานที่/อาคารที่เสียหาย หรือเป็นผู้ช่วยปฏิบัติงานของหน่วยงานต่างๆ โดยจ้างในอัตราวันละ 145 บาทต่อคน ระยะเวลาการจ้าง 20 วัน

2) โครงการพัฒนาฝีมือและศักยภาพแรงงานเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย เป็นการพัฒนาฝีมือแรงงานและศักยภาพของผู้ประสบภัยเพื่อซ่อมแซมเครื่องมือทำมาหากิน และบ้านเรือน ตลอดจนพัฒนาผู้ประสบภัยให้มีทักษะฝีมือในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นการสร้างทางเลือกในการประกอบอาชีพที่ยั่งยืน โดยจ่ายเบี้ยเลี้ยงในอัตราวันละ 145 บาทต่อคน

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในวงเงิน 128,562,300 บาท จากเงินเหลือปี 49 จำนวน 24,708,000 บาท และงบกลางปี 50 จำนวน 103,854,300 บาท

2.2 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร

มีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร

1) การช่วยเหลือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนเป็นเงิน แบ่งเป็น

(1) การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยทั่วประเทศ จะใช้หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2549 ประกาศเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2549 ตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 ดังนี้

ด้าน	เกณฑ์ใหม่	หมายเหตุ
พืช		ค่าพันธุ์ 100% + ค่าปุ๋ย 50%
- ข้าว	414 บาท/ไร่	
- พืชไร่	579 บาท/ไร่	
- พืชสวน	786 บาท/ไร่	
ประมง		ค่าพันธุ์สัตว์ + อาหารสัตว์ 1 เดือน
- ปลาทุกชนิด	3,406 บาท/ไร่	ไม่เกินรายละ 5 ไร่
- กุ้ง ปู หอยทะเล	9,098 บาท/ไร่	ไม่เกินรายละ 5 ไร่
- บ่อ/กระชัง	257 บาท/ตร.ม.	ไม่เกินรายละ 80 ตร.ม.
ปศุสัตว์		ค่าพันธุ์สัตว์
- โค – กระบือ	15,800 บาท/ตัว	ลดลงตามอายุ ขั้นต่ำสุดอายุต่ำกว่า 6 เดือน ตัวละ 3,600 บาท ไม่เกินรายละ 2 ตัว
- สุกร	1,200 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 10 ตัว
- แพะ	1,400 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 10 ตัว
- แกะ	1,400 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 10 ตัว
- ไก่พื้นเมืองหรือลูกผสมพื้นเมือง	22.50 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 300 ตัว
- ไก่เนื้อ, ไข่ไก่	15 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว
- เป็ดเนื้อ, เป็ดไข่	15 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว
- นกกระทา	12 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว
- ห่าน	50 บาท/ตัว	ไม่เกินรายละ 300 ตัว
- เมล็ดพันธุ์อาหารสัตว์ไร่ละ 2 กก.	220 บาท/ไร่	ไม่เกิน 20 ไร่
- ท่อนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ไร่ละ 250 กก.	625 บาท/ไร่	ไม่เกิน 20 ไร่
อาหารสัตว์		
- อาหารสุกรตัวละ 10 กก.	100 บาท/ตัว	
- อาหารสัตว์ปีกตัวละ 0.5 กก.	5 บาท/ตัว	

(2) พื้นที่การเกษตรเสียหายรุนแรงในพื้นที่น้ำท่วมเป็นเวลานานจะให้การช่วยเหลือตามเกณฑ์เฉพาะด้านพืช โดยให้การช่วยเหลือร้อยละ 50 ของรายได้เกษตรกรที่ควรจะได้รับ ดังนี้

ชนิดพืช	วิธีคำนวณ	อัตรา (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ข้าว	$\frac{\text{ผลผลิตเฉลี่ย} \times \text{ราคาจำนำ}}{2}$	1,321	ผลผลิตเฉลี่ย 413 กก./ไร่ ราคาจำนำ 6.4 บาท/กก. คิดเป็น 2,643 บาท/ไร่
พืชไร่	$\frac{\text{ราคาที่เกษตรกรขายได้}}{2}$	1,520	ราคาเฉลี่ยของถั่วเหลือง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ อ้อยโรงงาน คิดเป็น 3,039 บาท/ไร่
พืชสวนและไม้ผลอื่นๆ (25 ต้น/ไร่)	$\frac{\text{ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ย}}{2}$	2,429	ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยของมะม่วง กล้วยไข่ กล้วยหอม คิดเป็น 4,858 บาท/ไร่

ที่มา : ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจการเกษตรปี 2548

(3) เกษตรกรที่ได้รับการช่วยเหลือในอำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดที่ใช้เกณฑ์ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2547 ไปแล้ว ให้ขอวงเงินเพิ่มเติมให้เท่ากับหลักเกณฑ์ฯ ใหม่ ปี 2549

2) การให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ประสบภัย ตามแนวทางที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบไว้แล้ว เมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 2549 ดังนี้

(1) กรณีสมาชิกเสียชีวิต ให้จำหน่ายหนี้ออกจากบัญชีของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยรัฐบาลจะชดเชยภาระการขาดทุนจากการจำหน่ายให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

(2) กรณีสมาชิกรายที่ผลผลิตทางการเกษตรเสียหายอย่างร้ายแรง โดยประเมินจากผลผลิตเสียหายเกินกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่าผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับเป็นผลผลิตที่สมาชิกขาดรายได้ไม่สามารถส่งชำระหนี้ให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้ ซึ่งให้ขยายเวลาการชำระหนี้ให้กับสมาชิกไม่เกิน 3 ปี โดยรัฐบาลจะชดเชยภาระการขาดทุนจากการขยายเวลาการชำระหนี้ให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

3) การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตร เช่น ฟาร์มปศุสัตว์ แปลงกล้วยไม้ คณะอนุกรรมการจะแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณาเป็นรายๆ ไป โดยกำหนดกรอบการพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 3 เดือน สำหรับองค์ประกอบของคณะทำงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะเป็นผู้กำหนดต่อไป

ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีในการประชุม เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2549 แล้ว และคณะรัฐมนตรีได้ลงมติว่า

- อนุมัติในหลักการแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ตาม 1) และให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสานและขอตกลงรายละเอียดกับสำนักงบประมาณ แล้วดำเนินการต่อไปโดยด่วน

- มาตรการให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สินของสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ประสบอุทกภัยตามข้อ 2) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปพิจารณาทบทวนร่วมกับหน่วยงาน/คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง แล้วเสนอคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง
- การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายใหญ่ด้านการเกษตรตามข้อ 3) ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ประสานสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่เกษตรกรกลุ่มนี้ โดยใช้เงินที่รับบริจาค ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการรับบริจาค และการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2547 และให้เร่งรัดการดำเนินการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

การฟื้นฟูหลังน้ำลด

- ด้านการบริหารจัดการน้ำ
- ด้านการผลิต
- ด้านทรัพยากร

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณทั้งสิ้น 6,737,706,979 บาท ซึ่งคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2549 ได้พิจารณาอนุมัติในการหลักการแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน ตาม 1) ไปแล้ว

2.3 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) หลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ

เป็นผู้ประกอบอาชีพ หรือกลุ่มอาชีพที่มีทรัพย์สินในการประกอบอาชีพ หรือกิจการมูลค่าไม่เกิน 100,000 บาท ประสบอุทกภัยในห้วงเวลา 27 สิงหาคม 2549 - ปัจจุบัน

2) ลักษณะอาชีพที่ช่วยเหลือ

(1) ประกอบอาชีพค้าขายที่มีลักษณะเป็นหาบเร่ แผงลอย เพิงขายของ รถเข็น ร้านค้าของชำ ร้านค้าปลีกหรือสินค้าเบ็ดเตล็ด ปั๊มน้ำมันหลอด ฯลฯ ทั้งที่มีลักษณะเป็นอาคารถาวร และไม่ถาวร โดยประกอบอาชีพดังกล่าวเป็นอาชีพหลัก มิใช่เป็นอาชีพเสริมหรือประกอบอาชีพดังกล่าวเป็นการชั่วคราว

(2) กลุ่มอาชีพที่ทางราชการจัดตั้งหรือส่งเสริม สนับสนุน เช่น กลุ่มหัตถกรรม การแปรรูปอาหาร ฯลฯ ซึ่งอุปกรณ์ของกลุ่มได้รับความเสียหาย (ให้ประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่มเป็นผู้เสนอขอรับความช่วยเหลือ)

(3) กลุ่มอาชีพด้านบริการรายย่อย เช่น รถจักรยานยนต์รับจ้างในหมู่บ้าน หรือชุมชน ร้านตัดผมหรือทำผม ร้านซ่อมแซมอุปกรณ์ไฟฟ้า หรือซ่อมแซมยานพาหนะขนาดเล็ก ร้านซักรีด ร้านตัดเย็บเสื้อผ้าที่อุปกรณ์การให้บริการเสียหาย ฯลฯ

(4) ผู้เช่าอาคารหรือแผงลอย/เพิงขายของ เพื่อประกอบอาชีพตามข้อ (1)-(3)

(5) ไม่เป็นประชาชนที่มีรายได้หลักจากการประกอบอาชีพการเกษตรหรืออาชีพอื่น หรือการประกอบธุรกิจขนาดกลาง-ใหญ่ ซึ่งสามารถขอรับความช่วยเหลือจากคณะอนุกรรมการด้านอื่นๆ

3) อัตราการให้ความช่วยเหลือ

ช่วยเหลือเป็นเงินสด มีมูลค่าจำนวนเท่ากับเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบอาชีพที่เสียหาย แต่ไม่เกินรายละ 20,000 บาท

4) เงื่อนไข

(1) ผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับความเสียหายต้องมายื่นคำร้องด้วยตนเอง และต้องสามารถรับเงินด้วยตนเอง (จะมอบให้ผู้อื่นดำเนินการแทนไม่ได้)

(2) ครอบครัวหนึ่งสามารถยื่นขอรับความช่วยเหลือได้เพียงบุคคลเดียว ยกเว้นกรณีเป็นบุคคลในครอบครัวเดียวกัน แต่แยกกันประกอบอาชีพคนละแห่ง/สถานที่ สามารถยื่นขอรับความช่วยเหลือได้

5) เงื่อนไข

ให้ผู้ประกอบการรายย่อยที่เสียหายไปยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการรับคำร้อง และพิจารณาการให้ความช่วยเหลือในเขตพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่นายอำเภอกำหนดตามประกาศอำเภอ (20-25 พฤศจิกายน 2549)

6) หลักฐานที่ต้องใช้

(1) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือหลักฐานอื่นที่ทางราชการออกให้

(2) สำเนาทะเบียนบ้าน

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงินทั้งสิ้น 75,335,452 บาท จากงบกลางปี 50

2.4 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่มีหนี้สินกับสถาบันการเงิน

มีปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงานการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ดังนี้

1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

(1) กรณีเสียชีวิตจะจำหน่ายออกจากบัญชีเป็นหนี้สูญ โดยธนาคารรับภาระเอง

(2) กรณีไม่เสียชีวิต

- ขยายระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้เป็นเวลา 3 ปี
- งดคิดดอกเบี้ยเงินกู้เป็นเวลา 3 ปี ตั้งแต่ปีบัญชี 2549-2551 โดย ธ.ก.ส. จะชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาลในอัตราดอกเบี้ย MRR-1 (MRR ปัจจุบันเท่ากับ 6.5 ต่อปี)

(3) การให้เงินกู้ใหม่เพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิต

- รายละไม่เกิน 30,000 บาท
- ลดดอกเบี้ยเงินกู้จากปกติที่ธนาคารเรียกเก็บจากเกษตรกร ลูกค้าร้อยละ 3 ต่อปี เป็นเวลาไม่เกิน 3 ปี โดย ธ.ก.ส. จะขอชดเชยดอกเบี้ยจากรัฐบาลในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี

2) ธนาคารออมสิน

(1) ลูกค้าเดิมของธนาคาร ได้แก่ สินเชื่อเคหะ สินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน และสินเชื่อธุรกิจห้องแถว ให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

- ปลอดชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ย เป็นเวลาไม่เกิน 6 เดือน กรณีมีผลกระทบรุนแรงให้ปลอดการชำระหนี้เงินต้นและดอกเบี้ยได้เป็นเวลา 1 ปี
- เฉพาะลูกค้าสินเชื่อโครงการธนาคารประชาชน ให้ปรับลดดอกเบี้ย จากร้อยละ 1 ต่อเดือน เป็นร้อยละ 0.50 ต่อเดือน

(2) สำหรับประชาชนทั่วไปที่เป็นลูกค้าเดิมและลูกค้าใหม่ให้ใช้สินเชื่อบำรุงขวัญ เพื่อนำไปใช้ซ่อมแซมทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายหรือบรรเทาความเดือดร้อน โดยให้สาขาสำรวจหลักทรัพย์ที่ได้รับความเสียหาย และกำหนดจำนวนเงินให้กู้ตามความจำเป็นและเหมาะสมของลูกค้าแต่ละราย วงเงินกู้สูงสุดไม่เกินรายละ 100,000 บาท โดยใช้บุคคลค้ำประกัน

3) ธนาคารอาคารสงเคราะห์

(1) ลดอัตราดอกเบี้ยให้เหลือร้อยละ 1 เป็นเวลา 6 เดือน

(2) ให้เงินกู้เพื่อปลูกสร้างหรือซ่อมแซม ไม่เกินร้อยละ 100 ของราคาประเมิน

4) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.)

- การพักชำระเงินต้นและดอกเบี้ย เป็นระยะเวลาไม่เกิน 6 เดือน
- การให้สินเชื่อฉุกเฉินเพื่อฟื้นฟูกิจการ รายละไม่เกิน 500,000 บาท ระยะเวลาการกู้ยืมไม่เกิน 3 ปี ระยะเวลาปลอดชำระคืนเงินต้นไม่เกิน 1 ปี
- การให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ SME ที่ไม่เป็นลูกค้าของ ธพว. และสถาบันการเงินอื่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของ ธปท. เกี่ยวกับ Soft Loan สนับสนุน SME

5) ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

(1) ลูกหนี้ที่มีต้นเงินค้างต่ำกว่า 200,000 บาท

- หากเสียชีวิตในเหตุการณ์ให้ยกหนี้ให้ทั้งหมด โดยจำหน่ายเป็นหนี้สูญ
- หากยังมีชีวิตอยู่ ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ออกไปอีก 3 ปี ปลอดชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 1 ปี

(2) ลูกหนี้ที่มีต้นเงินคงค้างตั้งแต่ 200,000 บาท ขึ้นไป

- ขยายระยะเวลาการชำระหนี้ตามที่เห็นสมควร
- ปลอดชำระเงินต้นและดอกเบี้ย 6 ปี

(3) โครงการลูกหนี้สินเชื่อกรุงไทยธนวัฏบรรเทาอุทกภัย

- ลดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 3 (คิดอัตรา MRR+ 0.5 ต่อปี) เป็นเวลา 3 เดือน นับแต่วันที่ทำสัญญากู้เงิน

6) กรมธนารักษ์

(1) แนวทางและมาตรการให้ความช่วยเหลือ

- กรณีเกิดความเสียหายต่อผู้เช่าที่ดินราชพัสดุเพื่อประกอบการเกษตรหรือที่อยู่อาศัย ให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่า เป็นระยะเวลา 1-2 ปี นับแต่วันที่เกิดเหตุการณ์
- กรณีเกิดความเสียหายที่มีผลต่อการประกอบอาชีพของผู้เช่า ให้ยกเว้นหรือลดหย่อนการเรียกเก็บค่าเช่า และยกเว้นค่าปรับตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2547 ข้อ 44

(2) แนวทางและมาตรการให้ความช่วยเหลือตามข้อ (1) ให้จังหวัดปฏิบัติ ดังนี้

- กรณีผู้เช่าที่ดินราชพัสดุเพื่ออยู่อาศัย ให้พิจารณาความเสียหายของอาคารที่พักอาศัย ดังนี้

2.1 เสียหายบางส่วน ให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่าเป็นเวลา 1 ปี

2.2 เสียหายทั้งหลัง ให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่าเป็นเวลา 2 ปี

- กรณีผู้เช่าที่ดินราชพัสดุเพื่อประกอบการเกษตร หากพืชหรือผลผลิตได้รับความเสียหาย ให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่า เป็นเวลา 1 ปี
- กรณีเช่าอาคารราชพัสดุ หากผลกระทบจากอุทกภัยทำให้ผู้เช่าไม่สามารถประกอบอาชีพได้ปกติ เป็นเวลาเกิน 3 วัน ให้ยกเว้นการเรียกเก็บค่าเช่า เป็นเวลา 1 เดือน
- ให้ยกเว้นการคิดเงินเพิ่มตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ.2547 ข้อ 44 กรณีผู้เช่าไม่สามารถชำระค่าเช่า ค่าธรรมเนียมหรือเงินอื่นใดภายในระยะเวลาที่กำหนดโดยเหตุมาจากอุทกภัยดังกล่าว
- เมื่อจังหวัดดำเนินการตามแนวทางและมาตรการข้างต้นแล้ว ให้แจ้งกรมธนารักษ์ทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันดำเนินการแล้วเสร็จ หรือหากเห็นว่าการช่วยเหลือเป็นอย่างอื่นขอให้ส่งรายละเอียดและความเห็นให้กรมธนารักษ์พิจารณาเป็นกรณีไป

7) กรมสรรพากร

- ขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษี รวม 10 ประเภท ในท้องที่ที่เกิดอุทกภัย รวม 14 จังหวัด 85 อำเภอ
- เร่งรัดการคืนภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา/ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้ประสบอุทกภัย

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรขอรับการสนับสนุนงบประมาณเป็นค่าชดเชยดอกเบี้ยจากการพักชำระหนี้ลูกค้า ธ.ก.ส. และชดเชยส่วนต่างดอกเบี้ยกู้ใหม่ เป็นเวลา 3 ปี โดยในปี 2550 ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากงบกลางปี 50 ในวงเงิน 1,015,880,000 บาท และในปี 2551 และปี 2552 อีกจำนวน 1,910,280,000 บาท

3. กลุ่มแผนงานบูรณะฟื้นฟูสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย

3.1 คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือส่วนราชการที่ได้รับความเสียหาย

มีปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) ส่วนราชการที่ได้มีสิทธิจะได้รับความช่วยเหลือจะต้องตั้งอยู่ในพื้นที่ประสบภัย ตามประกาศของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

2) ส่วนราชการ หมายถึง หน่วยงานต่างๆ ของทางราชการ (ไม่รวมรัฐวิสาหกิจ) ทั้งส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมหมายถึง วัด โบสถ์ มัสยิด โบราณสถานต่างๆ ยกเว้น กุฏิพระ

3) การให้ความช่วยเหลือ จะให้เฉพาะความเสียหายที่เกิดแก่อาคาร สถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ เพื่อฟื้นฟู บูรณะ และบำรุงรักษาสิ่งที่ชำรุดเสียหายให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิมเท่านั้น ไม่รวมถึง การซื้อหรือก่อสร้างใหม่

4) วงเงินที่จะให้ความช่วยเหลือขึ้นอยู่กับรายละเอียดข้อเท็จจริงประมาณการ และงบประมาณที่จะได้รับการจัดสรรจากรัฐบาล

5) ส่วนราชการที่จะขอความรับความช่วยเหลือ จะต้องสำรวจ จัดทำรายละเอียดความเสียหายตามความเป็นจริงและอย่างประหยัด จัดส่งให้คณะอนุกรรมการฯ ภายในวันที่ 24 พฤศจิกายน 2549 โดยส่งผ่านกรมโยธาธิการและผังเมือง

6) ส่วนราชการที่ได้รับความช่วยเหลือ จะต้องรีบดำเนินการ ซ่อมแซมบำรุงรักษา และฟื้นฟูความเสียหายให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 3 เดือน นับแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2549 รวมทั้งจะต้องรายงานผลการดำเนินการ ให้ทราบเป็นประจำทุกเดือนจนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงิน 627,174,311 บาท จากเงินเหลือปี 49 จำนวน 44,700 บาท งบกลางปี 50 จำนวน 622,278,515 บาท และงบที่ตั้งไว้ปี 50 จำนวน 4,851,096 บาท

3.2 คณะอนุกรรมการบูรณะฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐานและการโยธา

มีปลัดกระทรวงคมนาคม เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

การกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการให้ความช่วยเหลือเพื่อบูรณะฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน และการโยธาให้กลับคืนสู่สภาพเดิม

1) ให้ความช่วยเหลือและบูรณะฟื้นฟูความเสียหายเฉพาะกรณีจำเป็นเร่งด่วน
2) ให้ความช่วยเหลือและบูรณะฟื้นฟูความเสียหายเฉพาะกรณีที่ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการเกิดอุทกภัย
3) ให้ความช่วยเหลือและบูรณะฟื้นฟูความเสียหายในส่วนความรับผิดชอบของส่วนราชการ
4) ให้ความช่วยเหลือและบูรณะฟื้นฟูความเสียหายเฉพาะ 47 จังหวัด
5) งบประมาณที่ใช้บูรณะฟื้นฟูความเสียหายเป็นงบประมาณที่ต้องดำเนินการภายใน 1 ปี

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงิน 7,111,773,221 บาท จากเงินเหลือปี 49 จำนวน 21,155,000 บาท งบกลางปี 50 จำนวน 3,384,017,060 บาท และงบที่ตั้งไว้ปี 50 จำนวน 3,706,602,161 บาท

3.3 คณะอนุกรรมการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์และกรอบการทำงาน ดังนี้

หลักเกณฑ์และแนวทางการฟื้นฟู

1) ประเภททรัพยากรธรรมชาติฯ ที่จำเป็นต้องฟื้นฟู
   - ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ป่าไม้ ที่ดิน แหล่งน้ำ สัตว์ป่า ระบบนิเวศ และอื่นๆ
   - ทรัพย์สินที่ส่วนราชการได้จัดสร้างขึ้น เพื่อการบริการประชาชนหรือประโยชน์ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ แหล่งน้ำ ระบบประปา ระบบกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย และอื่นๆ

2) การสำรวจและประเมินความเสียหาย ให้ดำเนินการในเชิงปริมาณ หรือเชิงคุณภาพ หรือในเชิงผลกระทบตามสภาพความเป็นจริง

3) แนวทางการฟื้นฟู

(1) กรณีเสียหายรุนแรงทั้งหมด ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้ จำเป็นต้องจัดสร้างขึ้นใหม่

(2) กรณีเสียหายบางส่วน การใช้ประโยชน์ไม่มีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปรับปรุง ซ่อมแซม เช่น ขุดลอก เป่าล้าง เพื่อให้สามารถใช้งานได้ดังเดิม

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

- ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงิน 473,799,100 บาท จากงบกลางปี 50

4. กลุ่มแผนงานบริหาร

4.1 คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย

มีปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน ได้กำหนดหลักเกณฑ์ และกรอบการทำงาน ดังนี้

1) การติดตามโดยผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีประสานงานกับผู้ตรวจราชการกระทรวงของกระทรวงต่างๆ บูรณาการการตรวจราชการร่วมกันเพื่อตรวจติดตามในพื้นที่ เป็นกรณีเร่งด่วนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแล้วเสร็จภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2550 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการติดตามการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย การบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ประสานงาน ทำความเข้าใจในนโยบายการช่วยเหลือ ตลอดจนเร่งรัดการดำเนินการและบูรณาการการช่วยเหลือ ระหว่างหน่วยงานต่างๆ กับจังหวัด แก้ไขข้อขัดข้องในระดับพื้นที่ รับทราบปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาต่างๆ รายงานคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการอำนวยการฯ พิจารณาในระดับนโยบายต่อไป และในระยะต่อไปจะตรวจติดตามการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยตามแผนการตรวจราชการประจำปี

2) การติดตามโดยคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลการช่วยเหลือและฟื้นฟูความเสียหายจากอุทกภัย

คณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ แจ้งประสานงานไปยังคณะอนุกรรมการทุกคณะให้รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงาน ปัญหา อุปสรรค และข้อขัดข้องให้คณะอนุกรรมการติดตามฯ ทราบผ่านทาง E-mail โดยเดือนธันวาคม 2549-กุมภาพันธ์ 2550 ให้รายงานทุก 2 สัปดาห์ และคณะอนุกรรมการติดตามประเมินผลฯ ออกติดตามในพื้นที่ตามความจำเป็น และนำข้อมูลรวบรวมนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรี ประธานคณะกรรมการอำนวยการฯ ทราบต่อไป

3) จัดทำฐานข้อมูลการช่วยเหลือและฟื้นฟูจากอุทกภัย

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจัดทำฐานข้อมูลการช่วยเหลือ และฟื้นฟูจากอุทกภัยของแต่ละคณะอนุกรรมการ โดยขอความร่วมมือคณะอนุกรรมการแต่ละคณะกรอกข้อมูลการช่วยเหลือจำแนกเป็นรายบุคคล รายแผน/โครงการ

แหล่งเงินงบประมาณในการให้ความช่วยเหลือ

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณในวงเงิน 12,500,000 บาท จากงบประมาณปี 2549 ของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ตามโครงการเพิ่มขีดสมรรถนะในการกำกับติดตามการปฏิบัติราชการในภูมิภาคของรองนายกรัฐมนตรี

ขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณการช่วยเหลือและฟื้นฟู ความเสียหายจากอุทกภัย

เพื่อให้ดำเนินงานของแต่ละคณะอนุกรรมการ และหน่วยงานต่างๆ สามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยได้อย่างรวดเร็ว จึงกำหนดขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณ ดังนี้

1) การช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยที่เป็นการช่วยเหลือที่มีอัตราการช่วยเหลือที่ชัดเจน และมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือเร่งด่วน ซึ่ง คชอ. และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและให้ความเห็นชอบแล้ว เช่น การช่วยเหลือผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บ การช่วยเหลือเกษตรกร ผู้ประกอบการรายย่อย เด็กนักเรียน การจ้างแรงงานเร่งด่วน และการสร้าง ซ่อมแซมบ้าน เห็นสมควรให้สำนักงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานไปดำเนินการช่วยเหลือได้ทันที หลังจากที่คณะรับมนตรีมีมติอนุมัติวงเงินงบประมาณ โดยส่วนราชการทำเรื่องขอมา

2) เมื่อ คชอ. ให้ความเห็นชอบแผนงาน โครงการ และกรอบวงเงินงบประมาณแล้ว และในระหว่างที่ คชอ. นำเสนอ ครม. เพื่อพิจารณาอนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณ ให้คณะอนุกรรมการและหน่วยงานต่างๆ เร่งจัดส่งรายละเอียดให้แก่สำนักงบประมาณ

3) เมื่อ ครม. อนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณแล้ว ให้สำนักงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่หน่วยงานต่างๆ ที่ได้จัดส่งรายละเอียดให้สำนักงบประมาณครบถ้วนแล้วภายใน 1 วันทำการ

4) การขออนุมัติเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการ หรืองบประมาณต่างๆ ภายใต้กรอบและวัตถุประสงค์ที่ คชอ. และ ครม. ได้เห็นความเห็นชอบไว้แล้ว ให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาของสำนักงบประมาณ

ภาคผนวก 2

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

ภาคผนวก 2

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบการทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 (5) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. 2502 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิก

(1) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2538

(2) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2540

ข้อ 4 ระเบียบนี้ไม่ใช้บังคับกับการจ่ายเงินทดรองราชการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อใช้จ่ายกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นในการรักษาความมั่นคงของประเทศ พ.ศ. 2532 และระเบียบเงินทดรองของทางราชการทหาร

ข้อ 5 ในระเบียบนี้

"ภัยพิบัติ" หมายความว่า สาธารณภัยอันได้แก่ อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ฟ้าผ่า ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟป่า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงคราม และภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ หรือจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของทางราชการตลอดจนภัยอื่นๆ ไม่ว่าเกิดจากธรรมชาติ หรือมีบุคคลหรือสัตว์ทำให้เกิดขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ชีวิตร่างกายของประชาชน หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชนหรือรัฐ

"ฉุกเฉิน" หมายความว่า เกิดขึ้นโดยปัจจุบันทันด่วนหรือเป็นที่คาดหมายว่าจะเกิดขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบแก้ไขโดยฉับพลัน

"ผู้ประสบภัยพิบัติ" หมายความว่า บุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และให้หมายความรวมถึงส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเดือดร้อนหรือความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเขตพื้นที่นั้นด้วย

"การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร" ให้หมายความรวมถึงการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการปศุสัตว์และด้านการประมงด้วย

"การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย" หมายความว่าการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระยะสั้น เพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัตินั้นสามารถช่วยตนเองได้ เช่น การให้ความช่วยเหลือเด็ก ผู้สูงอายุ หรือคนพิการซึ่งหัวหน้าครอบครัวเสียชีวิต พิการ หรือบาดเจ็บจากภัยพิบัติ การขนย้ายครอบครัว และการส่งเสริมอาชีพระยะสั้นแก่ครอบครัวของผู้ประสบภัยพิบัติ เป็นต้น ตลอดจนการให้คำปรึกษาแนะนำ และการส่งต่อให้แก่หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ อันเป็นการจำเป็นเพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สาวะปกติโดยเร็ว

"การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข" หมายความว่า การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านกายและจิต ซึ่งประกอบด้วยการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพการป้องกันและควบคุมโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ และการสาธารณสุขที่จำเป็น เพื่อให้การดำรงชีวิตเข้าสู่สภาวะปกติโดยเร็ว

ข้อ 6 ให้ปลัดกระทรวงการคลังรักษาการตามระเบียบนี้

หมวด 1
เงินทดรองราชการ

ข้อ 7 ให้ส่วนราชการมีวงเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ในการให้หรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในระหว่างที่ยังไม่ได้รับเงินงบประมาณรายจ่าย ดังนี้

(1) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักนายกรัฐมนตรี	100,000,000	บาท
(2) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม	50,000,000	บาท
(3) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	10,000,000	บาท
(4) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	50,000,000	บาท
(5) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย	50,000,000	บาท
(6) สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข	10,000,000	บาท
(7) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	50,000,000	บาท
(8) ที่ทำการปกครองจังหวัด แห่งละ	50,000,000	บาท

ในการนี้ ให้ปลัดกระทรวงกลาโหมมีอำนาจจัดสรรวงเงินทดรองราชการตาม (2) แก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมตามความจำเป็นและเหมาะสม และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจจัดสรรวงเงินทดรองราชการตาม (8) แก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งแต่ละแห่งต้องไม่น้อยกว่า 500,000 บาทต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์ ทั้งนี้ ให้แจ้งกระทรวงการคลังทราบด้วย

ข้อ 8 การอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการภายในวงเงินตามข้อ 7 ให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่ง ดังต่อไปนี้

(1) นายกรัฐมนตรี สำหรับกรณีตามข้อ 7 (1)

(2) ปลัดกระทรวงกลาโหม สำหรับกรณีตามข้อ 7 (2)

(3) ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สำหรับกรณีตามข้อ 7 (3)

(4) ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับกรณีตามข้อ 7 (4)

(5) ปลัดกระทรวงมหาดไทย สำหรับกรณีตามข้อ 7 (5)

(6) ปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำหรับกรณีตามข้อ 7 (6)

(7) อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำหรับกรณีตามข้อ 7 (7)

(8) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับกรณีตามข้อ 7 (8) เว้นแต่การอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการของอำเภอหรือกิ่งอำเภอภายในวงเงินที่จัดสรรให้ ให้เป็นอำนาจของนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี

ผู้มีอำนาจอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการตามวรรคหนึ่ง อาจมอบหมายให้บุคคลอื่นอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการแทนตนก็ได้

ข้อ 9 เมื่อส่วนราชการตามข้อ 7 ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินแล้ว ให้การอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการสำหรับภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์สิ้นสุดลง

หมวด 2
คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ 10 ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับอำเภอหรือกิ่งอำเภอคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอ" เรียกโดยย่อว่า "ก.ช.ภ.อ." หรือ "คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกิ่งอำเภอ" เรียกโดยย่อว่า "ก.ช.ภ.กอ." แล้วแต่กรณี ประกอบด้วย นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ เป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการประจำอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทนกระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอหรือกิ่งอำเภอนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายความมั่นคง เป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 11 ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี และความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ โดยจัดทำบัญชีเป็นประเภทไว้

(2) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(3) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. อื่นในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในหลายอำเภอหรือหลายกิ่งอำเภอ

(4) รายงานผลการสำรวจตาม (1) และการแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้วให้ ก.ช.ภ.จ. ทราบหรือเพื่อพิจาณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

ข้อ 12 ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติระดับจังหวัดคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัด" เรียกโดยย่อว่า "ก.ช.ภ.จ."ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานกรรมการ หัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดที่เกี่ยวข้องหรือผู้แทน ผู้แทน

กระทรวงกลาโหมหนึ่งคน ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนั้นหนึ่งคน เป็นกรรมการ และปลัดจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

ข้อ 13 ให้ ก.ช.ภ.จ. มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

(1) สำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัดและความต้องการรับความช่วยเหลือด้านต่างๆ ของผู้ประสบภัยพิบัติ

(2) พิจารณาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(3) ระดมสรรกำลัง ควบคุม เร่งรัด และประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเพื่อให้ผู้ประสบภัยพิบัติได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็วทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อน

(4) พิจารณาอนุมัติค่าใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติสำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่ไม่มีวงเงินทดรองราชการตามระเบียบนี้ แต่จำเป็นต้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามมติของ ก.ช.ภ.จ.

(5) จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ กำลังคน อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ยานพาหนะ และอื่นๆ ที่จำเป็นจากส่วนกลางในกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นเกินกว่าความสามารถของจังหวัด

(6) ประสานงานและร่วมดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกับ ก.ช.ภ.จ. อื่น ในกรณีภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินเกิดขึ้นในหลายจังหวัด

(7) รายงานความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่เกิดขึ้นในจังหวัด การแก้ไขความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว และโครงการขอรับการสนับสนุนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจากส่วนกลางให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบหรือเพื่อพิจารณาดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต่อไป

ข้อ 14 การประชุมคณะกรรมการตามข้อ 10 หรือข้อ 12 ต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมากกรณีที่มีคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานลงคะแนนเสียงอีกหนึ่งเสียง เป็นเสียงชี้ขาด

หมวด 3
การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

ข้อ 15 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นและเหมาะสมเมื่อเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในท้องที่หนึ่งท้องที่ใด โดยมุ่งหมายที่จะบรรเทาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าของผู้ประสบภัยพิบัติ แต่มิได้มุ่งหมายที่จะชดใช้ความเสียหายให้แก่ผู้ใด

ข้อ 16 เมื่อภัยพิบัติเกิดขึ้นในท้องที่ใด หากเป็นกรณีฉุกเฉิน ให้ดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) กรณีเกิดในกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(2) กรณีเกิดในจังหวัดอื่น ให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

การประกาศให้ภัยพิบัติใดเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ต้องกำหนดพื้นที่ที่เกิดภัยพิบัติดังกล่าวและระยะเวลาของการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้นด้วย ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ 17 เมื่อได้มีการประกาศตามข้อ 16 แล้ว ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้

ข้อ 18 เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอาจกำหนดประเภทภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กหรือเฉพาะหน้าก็ได้

ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขนาดเล็กหรือเฉพาะหน้าตามที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกำหนด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ทันทีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในหมวดนี้ และให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 16 ดำเนินการประกาศให้ภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในภายหลังโดยเร็ว

ข้อ 19 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยอนุมัติการจ่ายเงินทดรองราชการ เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 8 (3) (4) หรือ (6) แล้วแต่กรณีอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการ

(2) ในกรณีที่วงเงินทดรองราชการในอำนาจอนุมัติจ่ายเงินของอธิบดีกรมป้องกันแลบรรเทาสาธารณภัยไม่เพียงพอ ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย และถ้าเงินที่ได้รับการสนับสนุนดังกล่าวยังไม่เพียงพออีก ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(3) ในกรณีที่วงเงินทดรองราชการของส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) หรือ (6) ไม่เพียงพอให้ส่วนราชการดังกล่าวขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐเมนตรี

ข้อ 20 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในอำเภอหรือกิ่งอำเภอ หรือในจังหวัดอื่น นอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ดำเนินการตามมติของคณะกรรมการตามข้อ 10 หรือข้อ 12 แล้วแต่กรณี เว้นแต่กรณีตามข้อ 18 หรือเป็นการให้ความช่วยเหลือโดยหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมให้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือได้ทันที และรายงานคณะกรรมการดังกล่าวต่อไป

ในกรณีที่ไม่สามารถประชุมคณะกรรมการตามข้อ 10 หรือข้อ 12 ได้ทันท่วงที ถ้าผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี เห็นว่าความเสียหายดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด ก็ให้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติให้ความช่วยเหลือไปก่อนได้

ข้อ 21 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในแต่ละอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี อนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติภายในวงเงินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้

ถ้าปรากฏว่ามีความจำเป็นต้องใช้เงินเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ มากกว่าวงเงินที่ได้รับจัดสรร ให้ดำเนินการตามลำดับ ได้แก่

(1) ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอขอรับการสนับสนุนโดยตรงต่อจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการของจังหวัด เพื่อสนับสนุนการดังกล่าวตามมติ ก.ช.ภ.จ.

(2) ในกรณีที่วงเงินทดรองราชการที่อยู่ในอำเภออนุมัติจ่ายของผู้ว่าราชการจังหวัดมีไม่เพียงพอ ให้จังหวัดดำเนินการขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือในจำนวนเงินส่วนที่เกินโดยตรงจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร และการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) หรือ (6) แล้วแต่กรณี

(3) ในกรณีที่วงเงินทดรองราชการที่อยู่ในอำนาจของอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยมีไม่เพียงพออีก ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักปลัดกระทรวง กระทรวงมหาดไทย และถ้าวงเงินยังไม่เพียงพออีก ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

(4) ในกรณีที่วงเงินทดรองราชการของส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) หรือ (6) มีไม่เพียงพอ ให้ส่วนราชการดังกล่าวขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

การโอนเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยแก่จังหวัด ให้ดำเนินการโดยวิธีการโอนเงินขายบิล

ข้อ 22 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของกระทรวงกลาโหมทั้งในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ให้สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงกลาโหม หรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหมที่ได้รับมอบหมาย ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามข้อตกลงร่วมกันระหว่างกระทรวงกลาโหม กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังและสำนักงบประมาณ เพื่อให้ความช่วยเหลือเป็นไปโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

(2) การให้ปลัดกระทรวงกลาโหมอนุมัติจ่ายเงินทดรองราชการตามข้อ 7 (2) หรือ ข้อ 7 วรรคสอง แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ

การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงกลาโหมกำหนด โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง

ข้อ 23 ถ้าส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ซึ่งไม่มีวงเงินทดรองราชการตามระเบียบนี้ ได้รับการร้องขอให้ช่วยเหลือหรือถูกสั่งการให้ช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

(1) กรณีภัยพิบัติฉุกเฉินเกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เว้นแต่การให้ความช่วยเหลือด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย การให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร หรือการให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์ และการสาธารณสุข ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการ ตามข้อ 7 (3) (4) หรือ (6) แล้วแต่กรณี

(2) กรณีภัยพิบัติฉุกเฉินเกิดขึ้นในจังหวัดอื่น ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากที่ทำการปกครองจังหวัดนั้น

ข้อ 24 การขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือตามข้อ 19 ข้อ 21 และข้อ 23 ให้ทำเป็นหนังสือซึ่งอย่างน้อยให้มีรายการดังต่อไปนี้

(1) ประเภทของภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

(2) วัน เดือน ปีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และวัน เดือน ปีที่เกิดความเสียหาย

(3) สถานที่เกิดเหตุ (ให้ระบุชื่อถนน หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ)

(4) จำนวนผู้ประสบภัยพิบัติโดยประมาณ

(5) ความเสียหายโดยประมาณ เช่น จำนวนบ้านเรือนที่เสียหาย ทรัพย์สินที่เสียหาย รวมทั้งมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นโดยประมาณ จำนวนผู้บาดเจ็บ ผู้เสียชีวิต เป็นต้น

(6) การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเฉพาะหน้าที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

(7) ความต้องการในการขอรับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ

กรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนไม่ขอรับการสนับสนุนเป็นหนังสือได้ ให้ขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือโดยเครื่องมือสื่อสารใดๆ หรือโดยวิธีอื่นใด และให้ยืนยันเป็นหนังสือในภายหลังโดยด่วนที่สุด

ข้อ 25 ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และจำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือโดยด่วน ให้หัวหน้าส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นยื่นขอรับความช่วยเหลือต่อ

(1) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือกระทรวงกลาโหมหรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม สำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร

(2) จังหวัดหรือหน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม สำหรับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดนั้น

ข้อ 26 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ส่วนราชการบริหารการเงินและการพัสดุตามที่กำหนดในระเบียบนี้จนกว่าจะสามารถปฏิบัติตามระเบียบปกติได้ โดยให้ประสานงานระหว่างส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐด้วยกัน กับเอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ความช่วยเหลือโดยทั่วถึงและไม่ซ้ำซ้อนกัน

หมวด 4
การจ่ายเงินและการชดใช้เงินทดรองราชการ

ข้อ 27 การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงการคลังกำหนด

หากมีความจำเป็นต้องจ่ายนอกเหนือหลักเกณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังก่อน

ข้อ 28 เมื่อผู้มีอำนาจตามข้อ 8 อนุมัติการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ว ให้ส่วนราชการตามข้อ 7 เบิกเงินจากคลังเป็นเงินทดรองราชการ เพื่อรองจ่ายไปพลางก่อนตามที่กำหนดในระเบียบนี้

ข้อ 29 ในการจ่ายเงินรายใด ผู้รับเงินมิได้ออกใบเสร็จรับเงินให้ไว้เป็นหลักฐาน หรือมิได้ลงลายมือชื่อไว้ในสมุดทะเบียนที่ใช้เป็นหลักฐานการจ่ายเงินของทางราชการ ให้ผู้รับเงินทำใบสำคัญรับเงินตามระเบียบของทางราชการ

ข้อ 30 เมื่อส่วนราชการได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปแล้ว ให้รีบดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวดนี้ และเมื่อได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายแล้วให้เบิกเงินประมาณรายจ่ายดังกล่าวโดยวิธีเบิกหักผลักส่งเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการโดยเร็ว

ข้อ 31 เมื่อส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) (6) หรือ (7) ให้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรุงเทพมหานครไปแล้ว ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน ซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ 8 (3) (4) (6) หรือ (7) รับรอง แล้วแต่กรณี และให้เก็บหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับไว้ที่ส่วนราชการนั้น เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ในกรณีที่มีการขอรับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือ ให้ส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) (6) หรือ (7) จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ 8 (3) (4) (6) หรือ (7) รับรองแล้วแต่กรณี และส่งให้แก่ส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนพร้อมสำเนาหลักฐานใบสำคัญ ทั้งนี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการสนับสนุนที่ได้รับจากส่วนราชการนั้น เพื่อให้ดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการต่อไป

ข้อ 32 การชดใช้เงินทดรองราชการสำหรับจังหวัด ให้ดำเนินการดังนี้

(1) เมื่ออำเภอหรือกิ่งอำเภอได้ใช้จ่ายเงินทดรองราชการที่ได้รับจัดสรรจากผู้ว่าราชการจังหวัดไปแล้ว ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงิน ซึ่งนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอรับรอง และส่งให้แก่จังหวัดพร้อมหลักฐานในสำคัญต้นฉบับ และมติ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการต่อไป

(2) เมื่อจังหวัดได้ใช้จ่ายเงินทดรองราชการที่อยู่ในอำนาจอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัดไปแล้ว ให้จังหวัดจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดรับรอง และส่งให้แก่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พร้อมมติ ก.ช.ภ.จ. เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการดังกล่าว สำหรับหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับ ให้จังหวัดจัดเก็บรักษาไว้เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

(3) เมื่อจังหวัดได้ใช้จ่ายเงินทดรองราชการที่ได้รับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนกลางไปแล้ว ให้จังหวัดจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดรับรอง และส่งให้แก่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย หรือส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) หรือ (6) แล้วแต่กรณี พร้อมมติ ก.ช.ภ.จ. เพื่อดำเนินการรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการดังกล่าว สำหรับหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับ ให้จังหวัดเก็บรักษาไว้เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ ทั้งนี้ ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการที่ส่งให้แก่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในกรณีนี้แยกต่างหากจาก (2)

ข้อ 33 ในกรณีที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือส่วนราชการตามข้อ 7 (3) (4) หรือ (6) ได้รับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการอื่นตามข้อ 21 (3) และ (4) ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยหรือส่วนราชการดังกล่าว แล้วแต่กรณี ส่งเอกสารหลักฐานตามข้อ 32 (3) ให้แก่ส่วนราชการอื่นนั้น เฉพาะส่วนที่เป็นการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากส่วนราชการอื่นนั้น เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการต่อไป

ข้อ 34 กรณีกระทรวงกลาโหม เมื่อผู้ที่ปลัดกระทรวงกลาโหมมอบหมายได้จ่ายเงินทดรองราชการไปแล้ว ให้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งหัวหน้าหน่วยงานนั้นรับรอง และส่งให้แก่สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงกลาโหม พร้อมหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับ เพื่อดำเนินการขอรับการจัดสรรเงินงบประมาณรายจ่ายชดใช้เงินทดรองราชการต่อไป

ข้อ 35 เมื่อส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งได้รับการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือตามข้อ 23 ได้จ่ายเงินทดรองราชการไปแล้ว ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐนั้นจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินซึ่งหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานนั้นรับรอง และส่งให้แก่ส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี พร้อมกับหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับเพื่อเบิกเงินงบประมาณรายจ่ายใช้เงินทดรองราชการ

ให้ส่วนราชการที่ให้การสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือหรือจังหวัด แล้วแต่กรณี เก็บรักษาหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับที่ได้รับ เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบ

ข้อ 36 การจัดทำรายงานการจ่ายเงินทดรองราชการ ให้เป็นไปตามแบบและเงื่อนไขที่กรมบัญชีกลางกำหนด

ให้ส่วนราชการซึ่งเป็นผู้จัดทำรายงาน จัดส่งสำเนารายงานไปยังกรมบัญชีกลางและสำนักงบประมาณ แห่งละหนึ่งชุด

ข้อ 37 ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ หรือจังหวัด เก็บรักษาหลักฐานใบสำคัญต้นฉบับที่มีอยู่หรือที่ได้รับ เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินตรวจสอบต่อไป

ข้อ 38 ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในเดือนสิงหาคมและกันยายน และได้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติไปแล้ว แต่ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณรายจ่ายเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการในปีงบประมาณได้ทัน ให้นำไปขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายชดใช้ในปีงบประมาณถัดไป โดยให้ถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่ได้รับอนุมัติให้ก่อหนี้ผูกพันเกินกว่าหรือนอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

ข้อ 39 วิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเงินในเรื่องใดที่มิได้กำหนดไว้ในระเบียบนี้ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบปกติของทางราชการ

หมวด 5
การจัดหาและการควบคุมพัสดุ

ข้อ 40 การจัดหาพัสดุเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 8 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบในการจัดหา เจราจรต่อรองและตกลงราคากับผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรง ในราคาซึ่งไม่สูงกว่าราคาตลาดของท้องที่ในช่วงเวลาที่ภัยพิบัติเกิดขึ้น และเมื่อดำเนินการตกลงราคาพัสดุแล้วให้รายงานต่อผู้มีอำนาจตามข้อ 8 เพื่อพิจารณาอนุมัติและออกใบสั่งซื้อหรือใบสั่งจ้าง

หากการดำเนินการตามวรรคหนึ่งจะไม่ทันต่อเหตุการณ์ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งตามวรรคหนึ่ง พิจารณาดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างไปก่อนได้ภายในวงเงินไม่เกินหนึ่งแสนบาท แล้วรีบรายงานขอความเห็นชอบต่อผู้มีอำนาจตามข้อ 8 ในโอกาสแรกที่ทำได้

ข้อ 41 ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 8 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนตามความจำเป็น เพื่อทำหน้าที่ตรวจรับพัสดุที่จัดหามาตามข้อ 40 เว้นแต่กรณีจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องใช้พัสดุนั้นโดยเร็ว เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดหาพัสดุจะทำหน้าที่ตรวจรับพัสดุที่จัดหามานั้นด้วยก็ได้

ข้อ 42 ให้ผู้มีอำนาจตามข้อ 8 แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คนหนึ่งหรือหลายคนทำหน้าที่จัดทำบัญชีรับ-จ่ายพัสดุ โดยแสดงรายการและจำนวนพัสดุ พร้อมกับรายชื่อหน่วยงานที่ผู้รับมอบพัสดุไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

เมื่อกรณีฉุกเฉินสิ้นสุดลงและสามารถปฏิบัติตามระเบียบปกติได้แล้ว ให้เจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่งดำเนินการสำรวจพัสดุที่คงเหลืออยู่ทั้งหมด และให้นำพัสดุคงเหลือไปลงบัญชีพัสดุหรือทะเบียนครุภัณฑ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุต่อไป

บทเฉพาะกาล

ข้อ 43 การใช้เงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน สำหรับภัยพิบัติที่เกิดขึ้นอยู่ก่อนระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2538

ข้อ 44 ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราในการจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินที่ออกตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2538 ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบนี้

ข้อ 45 ในระหว่างที่ยังมิได้กำหนดแบบและเงื่อนไขรายงานการใช้เงินทดรองราชการตามแบบระเบียบนี้ ให้ใช้แบบรายงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการที่กรมบัญชีกลางกำหนดตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2538 ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการกำหนดแบบและเงื่อนไขรายงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ.2546

(ลงชื่อ) ร้อยเอก *สุชาติ เชาว์วิศิษฐ์*

(สุชาติ เชาว์วิศิษฐ์)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ภาคผนวก 3

ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

ภาคผนวก 3

ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์และมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 21 (5) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.2502 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549"

ข้อ 2 ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้เป็นข้อ 6/1 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

"ข้อ 6/1 การปฏิบัติในกรณีใดที่ระเบียบนี้ไม่ได้กำหนดไว้ หรือการยกเว้นการปฏิบัติในกรณีใดตามระเบียบนี้ ให้ส่วนราชการขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลัง"

ข้อ 4 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของข้อ 7 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

"กรณีเกิดภัยพิบัติฉุกเฉินรุนแรง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจอนุญาตให้ขยายวงเงินทดรองราชการตามวรรคหนึ่ง และให้ส่วนราชการอื่นมีวงเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินได้ตามความเหมาะสมจำเป็น แล้วให้รายงานการอนุมัติดังกล่าวให้นายกรัฐมนตรีทราบ"

ข้อ 5 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสามของข้อ 8 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

"ในกรณีที่มีเหตุอันควรคาดหมายได้ว่าจะเกิดภัยพิบัติขึ้นในจังหวัดใด และมีความจำเป็นต้องเตรียมเงินสดไว้ เพื่อใช้จ่ายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในวันหยุดราชการ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนั้นมีอำนาจเบิกเงินทดรองราชการตามข้อ 7 (8) ไว้เพื่อสำรองจ่ายได้ตามความเหมาะสมจำเป็น และเมื่อภัยพิบัติสิ้นสุดลงให้นำเงินที่เหลือส่งคืนคลัง"

ข้อ 6 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (5) ของข้อ 21 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

"(5) ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ส่วนราชการส่วนกลางที่มีเงินทดรองราชการตามข้อ 7 มีอำนาจโอนเงินดังกล่าวให้แก่ที่ทำการปกครองจังหวัดเพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนำไปใช้จ่ายตามภารกิจในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติของส่วนราชการเจ้าของเงิน โดยไม่ต้องให้จังหวัดขอรับการสนับสนุนก่อนได้"

ข้อ 7 ให้ยกเลิกในข้อ 21 วรรคสาม แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"การโอนเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้แก่จังหวัด ให้ดำเนินการตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด"

ประกาศ ณ วันที่ 28 มีนาคม พ.ศ.2549

ทนง พิทยะ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

ภาคผนวก 4

แนวทางการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย กรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

ภาคผนวก 4

แนวทางปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546

1. เมื่อเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่อำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติอำเภอหรือกิ่งอำเอ (ก.ช.ภ.อ./ก.ช.ภ.กอ.) สำรวจความเสียหายแล้วรีบรายงานให้จังหวัดทราบ เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศภัยพิบัตินั้นเป็นภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พร้อมทั้งขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรวงเงินทดรองราชการให้

2. ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจจะจัดสรรวงเงินทดรองราชการดังกล่าวให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอเป็นหลักการถาวรไว้ก่อนเกิดภัยพิบัติ หรือจัดสรรเป็นครั้งๆ ไปเมื่อเกิดภัยพิบัติแล้วก็ได้โดยการจัดสรรให้ทำเป็นหนังสือหรือคำสั่ง

กรณีผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรวงเงินทดรองราชการให้แก่อำเภอหรือกิ่งอำเภอตามความจำเป็นและเหมาะสม ซึ่งแต่ละแห่งต้องไม่น้อยกว่า 500,000 บาท ต่อภัยพิบัติแต่ละครั้งหรือแต่ละเหตุการณ์แล้ว ต้องรายงานให้กระทรวงการคลัง และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยทราบด้วย

3. เมื่อมีการประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามข้อ 1 และผู้ว่าราชการจังหวัดได้จัดสรรวงเงินทดรองราชการตามข้อ 2 แล้ว ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอรีบประชุม ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์ฯ ในทุกๆ ด้าน ยกเว้นด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้เฉพาะค่าข้าวสาร อาหารแห้ง น้ำบริโภคและใช้สอย รวมทั้งค่าขนส่งเพื่ออพยพขนย้ายผู้ประสบภัย และเครื่องอุปโภคบริโภคในระยะ 3 วันแรก นับตั้งแต่วันเกิดภัยเท่านั้น นอกนั้นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการในด้านช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์ฯ ต่อไป

และเมื่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอได้อนุมัติในการให้ความช่วยเหลือตามปกติ ก.ช.ภ.อ./กอ. แล้ว ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอรีบยืมเงินทดรองราชการจากคลัง โดยผ่านฝ่ายการเงินและบัญชีของที่ทำการปกครองจังหวัดโดยเร็ว (ภายใน วัน หลังจาก ก.ช.ภ.อ./กอ.อนุมัติ) เพื่อไปดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัย พร้อมทั้งดำเนินการขอโอนเงินงบประมาณเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการไปยังจังหวัดภายใน 7 วัน หลังจากคลังจังหวัดอนุมัติให้เบิกเงินทดรองราชการ โดยส่งหลักฐานให้ที่ทำการปกครองจังหวัดพิจารณาตรวจสอบก่อนส่งไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

(1) ประกาศจังหวัด....
(2) สำเนาบันทึกรายงานการประชุม ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ.
(3) บัญชีสรุปรายละเอียดโครงการการให้ความช่วยเหลือ
(4) บัญชีสรุปการขอความช่วยเหลือ
(5) สำเนาฎีกาเบิกเงินนอกงบประมาณ
(6) เอกสารหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้าง ใบตรวจรับพัสดุ ใบเสร็จรับเงิน

4. หากวงเงินตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดจัดสรรให้ไม่เพียงพอในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ให้อำเภอหรือกิ่งอำเภอขอรับการสนับสนุนโดยตรงต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยระบุในรายงานการประชุม ก.ช.ภ.อ./กอ. ให้ชัดเจน เพื่อให้ ก.ช.ภ.จ. พิจารณาและเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติตามหลักเกณฑ์ต่อไป ทั้งนี้ ให้จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปยังจังหวัดโดยเร็วพร้อมเอกสารดังนี้

(1) สำเนาบันทึกการประชุม ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ.

(2) สำเนาบัญชีสรุปรายละเอียดโครงการให้ความช่วยเหลือ

(3) สำเนาหลักฐานการได้รับการจัดสรรวงเงินทดรองราชการ

5. เมื่อจังหวัดได้รับการร้องขอการสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือจากอำเภอหรือกิ่งอำเภอ ให้ ก.ช.ภ.จ. รีบดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือตามระเบียบและหลักเกณฑ์ฯ ที่กำหนด และมติที่ประชุมให้การช่วยเหลือเพียงใด ก็ให้เลขานุการ ก.ช.ภ.จ. บันทึกเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาอนุมัติ

ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจมอบให้ส่วนราชการระดับจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือในแต่ละด้าน แยกเป็น

(1) การให้ความช่วยเหลือด้านช่วยเหลือผู้ประสบภัย (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.1) มอบให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(2) การให้ความช่วยเหลือด้านสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.2) มอบให้สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(3) การให้ความช่วยเหลือด้านการแพทย์และการสาธารณสุข (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.3) มอบให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(4) การให้ความช่วยเหลือด้านพืชและด้านการเกษตรอื่น (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.4) มอบให้สำนักงานเกษตรจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(5) การให้ความช่วยเหลือด้านประมง (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.5) มอบให้สำนักงานประมงจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(6) การให้ความช่วยเหลือด้านปศุสัตว์ (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.6) มอบให้สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(7) การให้ความช่วยเหลือด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.8) มอบให้ที่ทำการปกครองจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการ

(8) การให้ความช่วยเหลือด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย (ตามหลักเกณฑ์ฯ ข้อ 5.9) มอบให้สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและสวัสดิการจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด และที่ทำการปกครองจังหวัด สำหรับการปฏิบัติงานให้ความช่วยหลือของส่วนราชการที่เป็นผู้ดำเนินการแต่ละด้านตามที่ได้รับมอบหมาย

6. เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว ให้ส่วนราชการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายยืมเงินทดรองราชการจากคลังโดยผ่านฝ่ายการเงินและบัญชีของที่ทำการปกครองจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยเบิกจ่าย และให้รีบเบิกเงินจากคลังจังหวัดโดยเร็ว ไม่ควรเกิน 3 วัน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ ได้ดำเนินการ

7. เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วให้รีบดำเนินการขอโอนเงินชดใช้เงินทดรองราชการไปยังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็วไม่เกิน 15 วัน หลังจากคลังจังหวัดอนุมัติให้เบิกเงินทดรองราชการ โดยให้ส่วนราชการที่ได้รับมอบหมายรวบรวมเอกสารหลักฐานส่งให้ที่ทำการปกครองจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานรับผิดชอบ เพื่อรวบรวมเอกสารหลักฐานของทุกส่วนราชการเพื่อตรวจสอบเอกสารก่อน และส่งมายังกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ดังนี้

(1) ประกาศจังหวัด .....

(2) สำเนาบันทึกรายงานการประชุม ก.ช.ภ.จ.

(3) บัญชีสรุปรายละเอียดโครงการการให้ความช่วยเหลือ

(4) บัญชีสรุปการขอความช่วยเหลือ

(5) สำเนาฎีกาเบิกเงินนอกงบประมาณ

(6) เอกสารหลักฐานการจัดซื้อจัดจ้าง ใบตรวจรับพัสดุ ใบเสร็จรับเงิน

8. การขอรับความช่วยเหลือจากส่วนกลาง

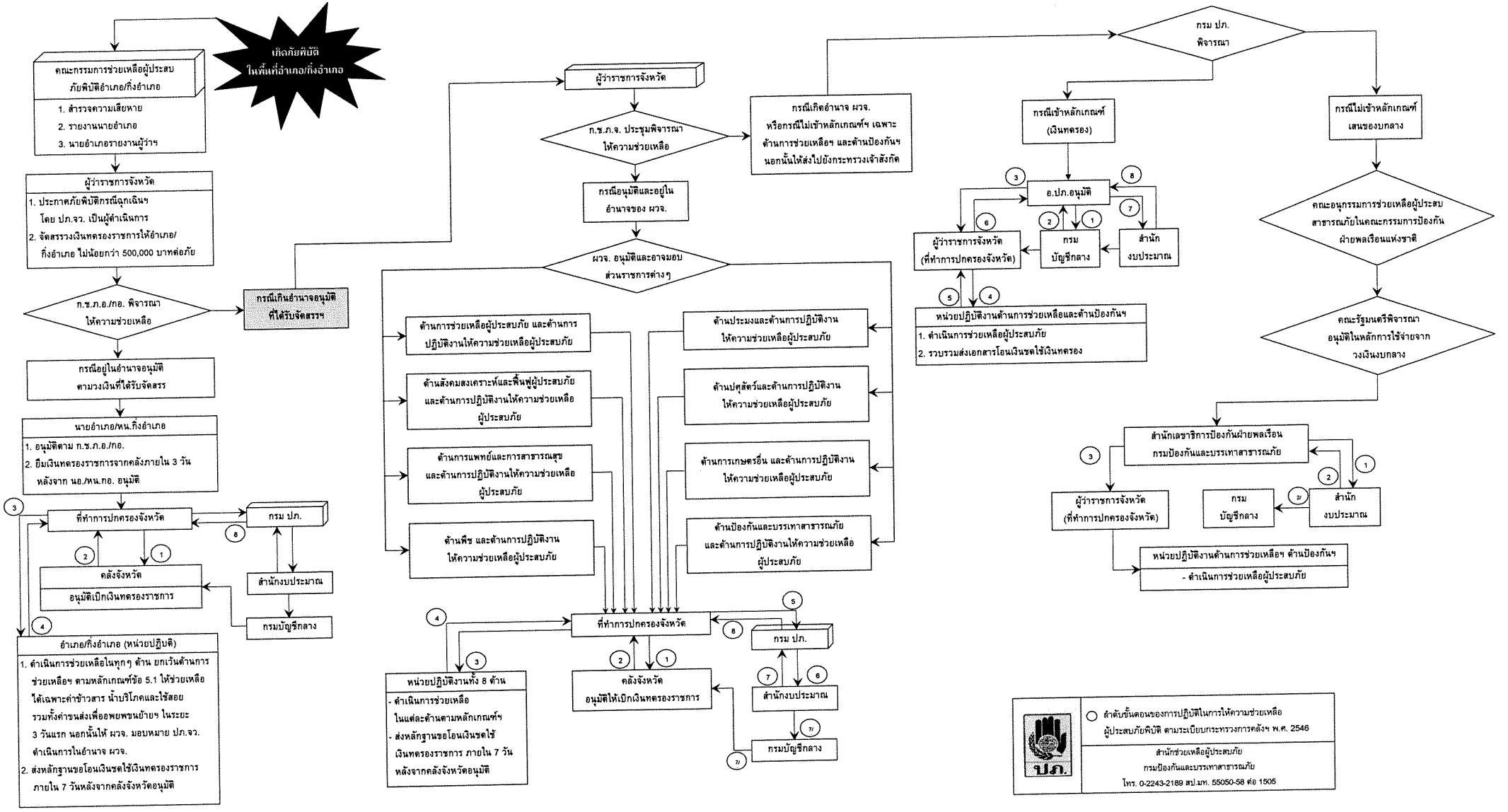
ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติร้ายแรง ซึ่งจะต้องใช้เงินช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมากกว่าจำนวนเงินที่อยู่ในอำนาจอนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัด ก็ให้รายงานกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยพร้อมส่งโครงการขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนงบประมาณไปด้วย โดยมีเอกสารประกอบดังนี้

(1) หนังสือจังหวัดขอรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากส่วนกลางตามระเบียบฯ ข้อ 21 (2) (3) และ (4) ตามลำดับ

(2) สำเนาบันทึกรายงานการประชุม ก.ช.ภ.จ.

(3) บัญชีสรุปรายละเอียดโครงการให้ความช่วยเหลือ

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546

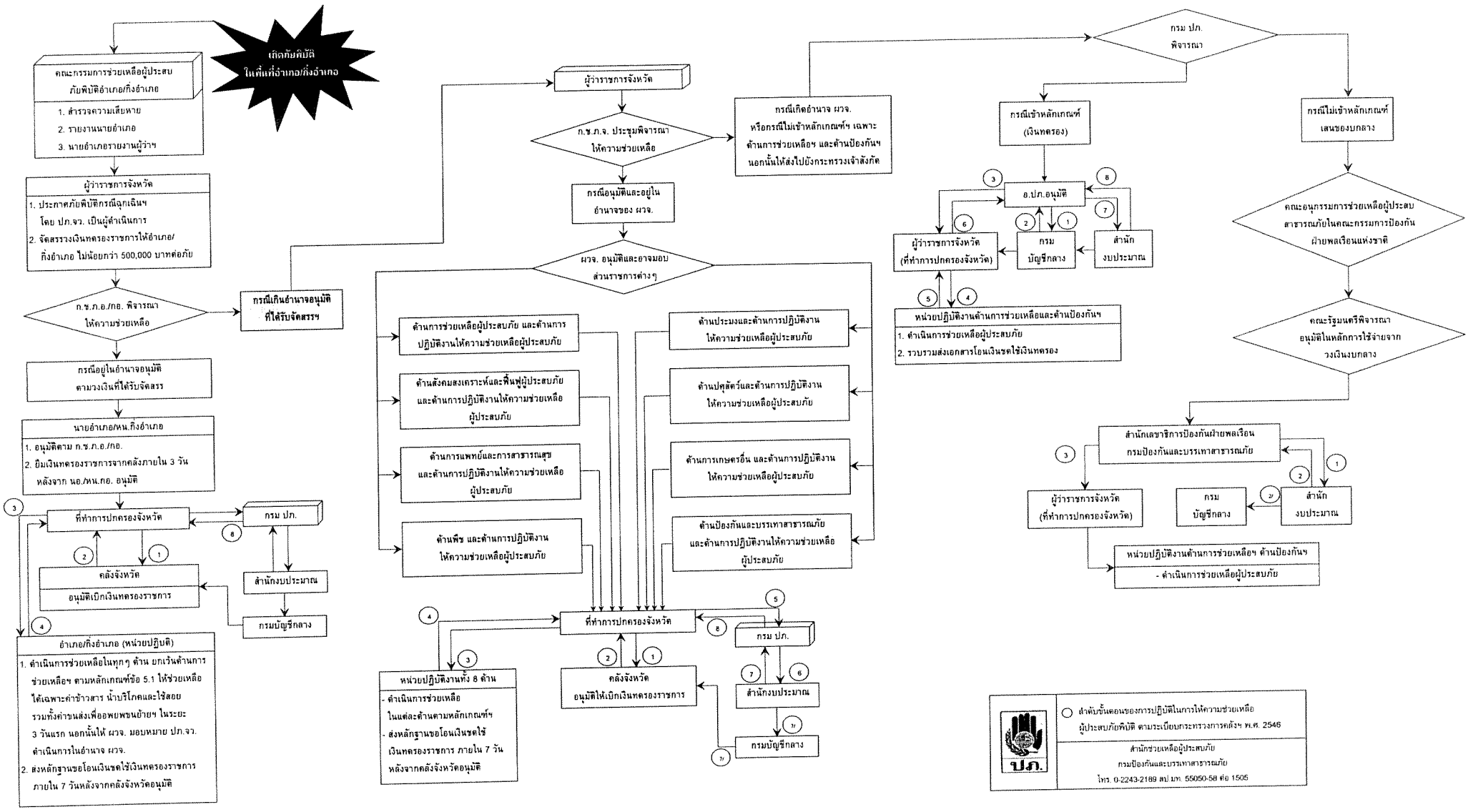

ลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546

สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
โทร. 0-2243-2189 สป.มท. 55050-58 ต่อ 1505

FN_ภาคผนวก 4-ขั้นตอนการช่วยเหลือฯ/0747

ขั้นตอนการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546

ลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ. 2546

สำนักช่วยเหลือผู้ประสบภัย
กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
โทร. 0-2243-2189 สบ่ มท. 55050-58 ต่อ 1505

ภาคผนวก 5

หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2546 และสรุปอัตราค่าใช้จ่าย

ภาคผนวก 5
หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 27 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 กระทรวงการคลังจึงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไว้ ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า "หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546"

2. หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 15 พฤศจิกายน 2546 เป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิกหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน 2540

บรรดาหลักเกณฑ์ และคำสั่งอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในหลักเกณฑ์นี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์นี้ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้แทน

4. ขอบเขตการจ่ายเงินทดรองราชการ จะต้องเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามความหมายแห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

5. การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราดังต่อไปนี้

5.1 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้ดำเนินการช่วยเหลือเป็นสิ่งของหรือจ่ายเป็นเงิน โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม ดังนี้

5.1.1 ค่าอาหารจัดเลี้ยง หรือแจกจ่ายข้าวสาร อาหารแห้ง และเครื่องกระป๋อง คนละไม่เกิน 50 บาทต่อวัน

5.1.2 ค่าเครื่องครัวและอุปกรณ์ในการประกอบอาหาร เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 3,500 บาท

5.1.3 ค่าจัดซื้อหรือจัดหาน้ำสำหรับบริโภคและใช้สอยในที่อยู่อาศัย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็นจนกว่าเหตุการณ์ประสบภัยพิบัติจะเข้าสู่ภาวะปกติ

5.1.4 ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเจ้าของที่ได้รับความเสียหายบางส่วน และที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรในวัดที่ได้รับความเสียหายบางส่วนเท่าที่จ่ายจริงหลังละไม่เกิน 20,000 บาท

5.1.5 ค่าวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเจ้าของที่ได้รับความเสียหายทั้งหลัง และที่อยู่อาศัยของพระภิกษุสามเณรในวัดที่ได้รับความเสียหายทั้งหลัง เท่าที่จ่ายจริง หลังละไม่เกิน 30,000 บาท

5.1.6 ค่าวัสดุซ่อมแซมยุ้งข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผลและคอกสัตว์ ที่ได้รับความเสียหายบางส่วน เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 3,000 บาท

5.1.7 ค่าวัสดุสร้างยุ้งข้าว โรงเรือนสำหรับเก็บพืชผล และคอกสัตว์ที่ได้รับความเสียหายทั้งหลัง เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 8,000 บาท

5.1.8 ค่าอุปกรณ์แสงสว่างในที่อยู่อาศัยแทนของเดิม เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 200 บาท

5.1.9 กรณีต้องเช่าที่พักให้ผู้ประสบภัย ให้จ่ายค่าเช่าที่พักระยะเวลาไม่เกิน 7 วัน เท่าที่จ่ายจริงในอัตราคนละไม่เกิน 100 บาทต่อวัน

5.1.10 กรณีที่ผู้ประสบภัยพิบัติเช่าบ้านเรือนของผู้อื่น และบ้านเช่าเสียหายจากภัยพิบัติทั้งหลังหรือเสียหายบางส่วนจนอยู่อาศัยไม่ได้ ให้ช่วยเหลือเป็นค่าเช่าบ้านแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเท่าที่จ่ายจริงในอัตราครอบครัวละไม่เกินเดือนละ 1,500 บาท เป็นเวลาไม่เกิน 2 เดือน

5.1.11 ค่าดัดแปลงสถานที่สำหรับเป็นที่พักชั่วคราว เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 2,000 บาท หรือค่าสร้างที่พักชั่วคราว เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 4,000 บาท หรือค่าผ้าใบหรือผ้าพลาสติกหรือวัสดุอื่นๆ สำหรับกันแดดกันฝนและป้องกันอุทกภัย เท่าที่จ่ายจริงครอบครัวละไม่เกิน 800 บาท

5.1.12 ค่าใช้จ่ายในการจัดสาธารณูปโภคในที่พักชั่วคราว

(1) ค่าไฟฟ้า ให้เป็นไปตามที่การไฟฟ้านครหลวงหรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะเรียกเก็บ สำหรับกรณีที่ท้องที่นั้นไม่มีไฟฟ้า ให้จัดอุปกรณ์แสงสว่างอื่น ๆ ทดแทนได้เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(2) จัดหาน้ำบริโภคและใช้สอยจากหน่วยงานที่จังหวัดและอำเภอมีอยู่ เช่น การประปาส่วนภูมิภาค การประปานครหลวง หน่วยดับเพลิงเทศบาล เป็นต้น หรือจัดซื้ออุปกรณ์บรรจุน้ำตามความจำเป็นของจำนวนผู้ประสบภัยพิบัติ รวมทั้งการจัดซื้อเพื่อบริโภคใช้สอย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(3) จัดสร้างห้องน้ำ 1 ที่ต่อ 10 คน เท่าที่จ่ายจริง เฉลี่ยที่ละไม่เกิน 1,500 บาท

(4) จัดสร้างห้องส้วม 1 ที่ต่อ 10 คน เท่าที่จ่ายจริง เฉลี่ยที่ละไม่เกิน 1,500 บาท

(5) จัดสร้างโรงครัวและที่รับประทานอาหาร เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(6) จัดสร้างที่รองรับ ทำลายหรือกำจัดขยะมูลฝอย เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

5.1.13 ค่าเครื่องนุ่งห่ม คนละ 2 ชุด เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 1,000 บาท ในกรณีที่ผู้ประสบภัยพิบัติเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา ให้จ่ายค่าเครื่องแบบนักเรียนหรือนักศึกษาตามแบบของสถานศึกษาได้อีก คนละ 2 ชุด เท่าที่จ่ายจริงไม่เกิน 1,000 บาท

5.1.14 ค่าเครื่องนอน เท่าที่จ่ายจริง คนละไม่เกิน 500 บาท

5.1.15 ค่าเครื่องใช้อื่น ๆ ที่จำเป็นแก่ชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ผงซักฟอก ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ถังน้ำ เป็นต้น เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 300 บาท

5.1.16 ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพ และหรือเงินทุนประกอบอาชีพ สำหรับผู้ประสบภัยพิบัติ เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 10,000 บาท

5.1.17 ค่าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ

(1) กรณีบาดเจ็บสาหัสที่ต้องรักษาในสถานพยาบาลตั้งแต่ 3 วันขึ้นไป ให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น 3,000 บาท และกรณีที่ต้องรักษาตัวเกิน 30 วัน ให้ช่วยเหลือเป็นเงินยังชีพ อีกคนละ 2,000 บาทต่อเดือน จนกว่าจะออกจากสถานพยาบาล

(2) กรณีบาดเจ็บจนถึงขั้นพิการ ไม่สามารถประกอบอาชีพตามปกติได้ ให้ช่วยเหลือเบื้องต้นเป็นเงินจำนวน 10,000 บาท และให้ช่วยเหลือเป็นเงินยังชีพ คนละ 2,000 บาทต่อเดือน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 2 ปี เว้นแต่สามารถประกอบอาชีพมีรายได้พอเลี้ยงตนเอง หรือมีหน่วยงานอื่นช่วยเหลือต่อให้งดเงินยังชีพดังกล่าว

(3) กรณีที่เป็นสาธารณภัยขนาดใหญ่ หรือรุนแรงเป็นที่สะเทือนขวัญของประชาชนทั่วไป ให้จ่ายเงินและหรือสิ่งของปลอบขวัญผู้ที่ได้รับบาดเจ็บที่รักษาตัวในสถานพยาบาลรายละไม่เกิน 2,000 บาท

5.1.18 ค่าจัดการศพผู้เสียชีวิต รายละไม่เกิน 15,000 บาท และในกรณีผู้ประสบภัยที่เสียชีวิตเป็นหัวหน้าครอบครัวหรือเป็นผู้หารายได้เลี้ยงดูครอบครัว ให้พิจารณาช่วยเหลือเงินสงเคราะห์ครอบครัวอีกไม่เกิน 25,000 บาท

5.1.19 กรณีอากาศหนาวจัดผิดปกติ มีอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส และมีช่วงเวลาอากาศหนาวจัดยาวนานติดต่อกันเกิน 3 วัน ให้จ่ายค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาวสงเคราะห์ราษฎรได้เท่าที่จ่ายจริงคนละไม่เกิน 160 บาท ทั้งนี้ จังหวัดหนึ่งไม่เกินงบประมาณปีละ 300,000 บาท

5.2 ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.2.1 ช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์แก่ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการ ซึ่งหัวหน้าครอบครัวประสบภัยพิบัติจนเสียชีวิต พิการ หรือบาดเจ็บ และไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุข เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น (ได้แก่ รถเข็น รถโยก ไม้เท้า หรือสิ่งช่วยเหลือคนพิการโดยตรงอย่างอื่น และอุปกรณ์เสริมพิเศษ เช่น แว่นตา เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น) ได้ในกรณีเร่งด่วนตามความเหมาะสมและจำเป็น ครอบครัวละไม่เกิน 5,000 บาท

5.2.2 ช่วยเหลือเป็นเงินสงเคราะห์เพื่อบรรเทาภาวะวิกฤตเฉพาะหน้าแก่นักเรียน นักศึกษา ที่บิดา มารดา หรือผู้อุปการะเลี้ยงดู หรือผู้มีรายได้หลักเลี้ยงดูครอบครัว เสียชีวิตจากภัยพิบัติ ดังนี้

(1) ค่าอุปกรณ์การเรียน การศึกษา คนละไม่เกิน 3,000 บาท

(2) ค่าใช้จ่ายตามภารกิจประจำวันของนักเรียน นักศึกษา เช่น ค่าพาหนะเดินทางไปสถานศึกษา คนละ 500 บาท ต่อ 1 ภัยหรือ 1 เหตุการณ์

5.2.3 จัดโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพระยะสั้นเฉพาะพื้นที่ประสบภัยพิบัติแก่ผู้ประสบภัยพิบัติเพื่อให้มีรายได้เลี้ยงดูครอบครัวในภาวะวิกฤต โดยให้เบิกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเท่าที่จ่ายจริง ดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ เท่าที่จ่ายจริง คนละไม่เกิน 2,000 บาท

(2) ค่าสมนาคุณวิทยากร วันละไม่เกิน 500 บาท ไม่เกิน 10 วัน

(3) ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ลงทุนประกอบการเป็นกลุ่มอาชีพ เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 4,000 บาท

(4) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ ปฏิบัติการ ในการฝึกอบรม เท่าที่จ่ายจริงภายในวงเงินไม่เกิน 10,000 บาท

5.2.4 ค่าขนย้ายครอบครัวผู้ประสบภัยพิบัติที่จำเป็นต้องย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ หรือกลับภูมิลำเนาเดิม เท่าที่จ่ายจริง ครอบครัวละไม่เกิน 5,000 บาท

5.3 ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.3.1 จัดให้บริการรักษาพยาบาลฟรีแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยจากภัยพิบัติในสถานพยาบาล หรือจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ไปให้บริการรักษาพยาบาลโรคทางกายและจิต ณ จุดเกิดเหตุ โดยจ่ายค่าใช่จ่ายในการรักษาพยาบาลผ่านสถานบริการได้ตามที่จ่ายจริงตามอัตราค่าบริการ ของสถานบริการสาธารณสุขที่กระทรวงสาธารณสุขประกาศใช้ แต่ทั้งนี้ไม่เกิน 50,000 บาทต่อคน

5.3.2 จัดหาวัสดุ เคมีภัณฑ์ อาหาร และเวชภัณฑ์ สำหรับแจกจ่ายประชาชนเพื่อให้ประชาชนได้บริโภคน้ำ อาหารที่ปลอดภัย ดังนี้

(1) ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับไปทำความสะอาดบ่อน้ำตื้นของประชาชนบ่อน้ำละไม่เกิน 30 บาท

(2) น้ำดื่มแก่ครอบครัวที่ขาดแคลนน้ำสะอาดบริโภค ครอบครัวละไม่เกิน 200 บาท

(3) ค่าอาหารเสริมโปรตีน และอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายแก่ประชาชนผู้ประสบภัย เพื่อการฟื้นฟูสภาพร่างกายและเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรค ครอบครัวละไม่เกิน 500 บาท

5.3.3 จัดหาวัสดุ เคมีภัณฑ์ วัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับไปปฏิบัติงานช่วยเหลือประชาชน ปรับปรุงสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการควบคุมป้องกันโรค ได้แก่

(1) ค่าวัสดุ เคมีภัณฑ์ สำหรับทำความสะอาดบ่อน้ำสาธารณะ ติดตั้งประปาสนาม ทำลายแหล่งแพร่เชื้อโรค เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(2) ค่าใช้จ่ายในการเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล แห่งละไม่เกิน 4,600 บาท

(3) ค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน แห่งละไม่เกิน 26,580 บาท

(4) ค่าสารเคมีและวัสดุในกิจกรรมการล้างตลาด ได้แก่ ผงปูนคลอรีน 65% และถุงดำใส่ขยะ เท่าที่จ่ายจริงตามความจำเป็น

(5) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับทดสอบเชื้ออุจจาระร่วงอย่างแรง น้ำ อาหาร และเครื่องดื่ม จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 100 บาท

(6) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับเตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อเพื่อนำส่งอุจจาระจ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 15 บาท และเพื่อนำส่งตัวอย่างน้ำ จ่ายได้ไม่เกินตัวอย่างละ 25 บาท สำหรับตรวจหาเชื้อโรคอุจจาระร่วง

(7) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ สำหรับการทดสอบอาหาร จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 30 บาท

(8) ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับตรวจวินิจฉัยโรคเลปโตสไปโรซีส จ่ายได้ตัวอย่างละไม่เกิน 50 บาท

(9) ค่ายาและเวชภัณฑ์ สำหรับการรักษาและควบคุมการแพร่ระบาดของโรค จ่ายได้ไม่เกินคนละ 68 บาท

5.3.4 จัดหาวัสดุในการเก็บตัวอย่างอากาศ

(1) ค่าวัสดุสำหรับเครื่องเก็บตัวอย่างฝุ่นละออง ขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน ประกอบด้วย แปรงถ่าน 1 คู่ ปากกา เครื่องบันทึกอัตราการไหล แผ่นกราฟวงกลมบันทึกอัตราการไหล กระดาษกรองใยแก้ว และค่าตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ ตัวอย่างละไม่เกิน 4,020 บาท

(2) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่างและน้ำยาวิเคราะห์ตะกั่ว ตัวอย่างละไม่เกิน 500 บาท

(3) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่าง น้ำยา และสารเคมี ในการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์แก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์ ตัวอย่างละไม่เกิน 300 บาท

(4) ค่าวัสดุเก็บตัวอย่าง น้ำยา และสารเคมีในการเก็บตัวอย่างและวิเคราะห์แก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์ ตัวอย่างละไม่เกิน 300 บาท

5.3.5 ซ่อมแซมสถานบริการทางสาธรณสุข รวมทั้งครุภัณฑ์ที่เสียหายจากภัยพิบัติ หรือระหว่างให้การช่วยเหลือเฉพาะรายการที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อให้คืนสู่สภาพปกติและสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้โดยเร็วเท่านั้น โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. ควบคุมดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปโดยถูกต้อง

5.3.6 ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ประสบภัย ให้เบิกจ่ายได้เฉพาะกรณีงบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้ และให้เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ โดยให้ถือหลักเกณฑ์ดังนี้

(1) หน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 10 คน

(2) หน่วยสาธิตประปาสนาม ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 5 คน

(3) หน่วยสาธิตการล้างบ่อน้ำ ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน

(4) หน่วยเป่าล้างบ่อน้ำบาดาล ประปาหมู่บ้าน ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน

(5) หน่วยสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน

(6) หน่วยปฏิบัติงานด้านควบคุมป้องกันโรค ออกปฏิบัติงานครั้งละไม่เกิน 3 คน

5.4 ด้านพืช ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.4.1 กรณีพืชอายุสั้นเสียหาย ให้ช่วยเหลือเป็นพันธุ์พืชอายุสั้นไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย หรือพันธุ์ไม้ผลไม้ยืนต้นไม่เกินร้อยละ 25 ของพื้นที่เสียหาย พร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืช ในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ

5.4.2 กรณีไม้ผลไม้ยืนต้นเสียหาย ให้ช่วยเหลือเป็นพันธุ์ไม้ผลไม้ยืนต้น ไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย พร้อมทั้งช่วยเหลือในด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการเจริญเติบโตของพืช ในอัตราร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ

5.4.3 กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทำให้ชะงักการเจริญเติบโตแต่ไม่ตาย และยังอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ให้ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุที่ช่วยในการฟื้นฟูให้พืชที่ทรุดโทรมนั้นในอัตราไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่สามารถฟื้นฟูได้

5.4.4 กรณีพื้นที่ทำการเพาะปลูกได้ถูกหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุทุกชนิดทับถมจนไม่สามารถใช้เพาะปลูกได้ และหน่วยงานของรัฐไม่สามารถเข้าไปให้ความช่วยเหลือกรณีดังกล่าวได้ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาในการขุดลอก ขนย้ายหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุที่ทับถมพื้นที่แปลงเกษตรกรรม เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกพืชอายุสั้นได้ ในขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่

5.4.5 กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิตในอัตราร้อยละ 50 ของปัจจัยการผลิตและผลผลิตของเกษตรกรที่ดำเนินการขนย้าย

5.4.6 กรณีเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช ให้ดำเนินการจัดหายาเคมี สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชทุกชนิด

5.5 ด้านประมง ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติเล็กน้อย และมีความเสียหายแก่แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตรกรและความเสียหายนั้นอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ วัสดุ สารเคมีและยารักษาโรคที่จำเป็นได้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการเงื่อนไข และอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

5.6 ด้านปศุสัตว์ ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.6.1 จัดหาพืชอาหารสัตว์หรืออาหารสัตว์ให้แก่สัตว์ของราษฎรในกรณีที่ขาดแคลนและมีผลกระทบต่อชีวิตสัตว์ ตามความเหมาะสมกับประเภทและจำนวนสัตว์ของเกษตรกร โดยรวมถึงการจัดหาอาหารสำเร็จรูปที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับคุณลักษณะและประเภทของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือแต่ละชนิด ตามราคาท้องตลาด

5.6.2 จัดหาวัคซีนและเวชภัณฑ์รักษาสัตว์ เพื่อปรับปรุงสุขภาพสัตว์เลี้ยงและป้องกันกำจัดโรคอันเกิดจากผลกระทบของภาวะภัยพิบัติตามความจำเป็นในพื้นที่จังหวัดประสบภัย

5.6.3 ให้การสนับสนุนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ในกรณีแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย

5.6.4 ให้การสนับสนุนพันธุ์สัตว์พร้อมอาหารสัตว์ได้เฉพาะในกรณีที่เกิดภัยพิบัติ ขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติขนาดเล็ก ทำให้สัตว์ของเกษตรกรตายหรือสูญหายโดยความเสียหายอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด

5.7 ด้านการเกษตรอื่น ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ รวมทั้งการป้องกันภัยพิบัติโดยเบิกค่าใช้จ่ายได้ ดังนี้

5.7.1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดลอกเปิดทางน้ำ ค่าจ้างในการสร้างแนวป้องกันหรือจัดซื้อวัสดุเพื่อสร้างแนวป้องกันในลักษณะการเตรียมการป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อมิให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายต่อสาธารณะ

5.7.2 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปรับเกลี่ยพื้นที่ การไถพรวน ยกร่อง การก่อสร้างคันดิน เพื่อการเพาะปลูกพืชหรือประกอบกิจกรรมด้านการเกษตรที่เป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยพิบัติ

5.7.3 ค่าซ่อมแซมอาคารชลประทาน และระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้ในช่วงฉุกเฉิน โดยให้ดำเนินการได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระบายน้ำ

5.7.4 ค่าจ้างเหมารถยนต์ ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟ และเรือบรรทุกของเอกชน เพื่อใช้ในการขนย้ายสัตย์เลี้ยงที่ประสบภัย และที่นำไปสนับสนุนหรือขนส่งพืชหญ้าอาหารสัตว์ หรืออาหารสัตว์ ให้เบิกจ่ายดังนี้

(1) ค่าจ้างเหมารถยนต์และเรือบรรทุกของเอกชน ให้จ่ายเป็นรายวัน ตามราคาท้องถิ่น

(2) ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟ ให้เบิกจ่ายได้เท่าที่จ่ายจริง ตามความจำเป็น

5.8 ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ได้ตามความจำเป็น ดังนี้

5.8.1 จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะบรรทุกน้ำของทางราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนที่นำมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติในกรณีภัยแล้ง โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. กำหนดความช่วยเหลือโดยพิจารณาถึงจำนวนราษฎร จำนวนวันที่ต้องจ่าย ระยะทางจากแหล่งน้ำถึงหมู่บ้านที่จะช่วยเหลือ จำนวนยานพาหนะบรรทุกน้ำและความจุของการบรรทุก

5.8.2 จัดหาภาชนะรองรับน้ำ เช่น โอ่งซีเมนต์ ถังเหล็กอาบสังกะสี ถังเก็บน้ำ ค.ส.ล. ถังปูนฉาบเสริมลวด หรือถังเก็บน้ำประเภทอื่น ๆ เพื่อช่วยเหลือราษฎรที่ขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค

5.8.3 ซ่อมแซมภาชนะรองรับน้ำที่ชำรุดเสียหาย เพื่อให้สามารถใช้เก็บน้ำไว้อุปโภคบริโภค ตลอดจนปรับปรุงซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาลและบ่อน้ำตื้น โดยให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. ควบคุมดูแลการซ่อมแซมให้เป็นไปโดยถูกต้อง

5.8.4 จัดหาวัสดุ (ได้แก่ กระสอบทราย ดิน ลูกรัง เสาเข็ม ไม้แบบ เป็นต้น) เพื่อนำไปป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า หรือลดอันตรายจากภัยพิบัติที่จะทำความเสียหายต่อสิ่งสาธารณะประโยชน์หรือความเสียหายต่อราษฎรโดยส่วนรวม

5.8.5 ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่ได้รับความเสียหายจากภัยพิบัติ ซึ่งมิได้อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการ ให้กระทำได้เฉพาะในกรณีเร่งด่วนจำเป็นเพื่อให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยการซ่อมแซมนั้นต้องไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณดำเนินการในบริเวณนั้นอยู่แล้ว

สำหรับการซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเป็นกรณีที่งบประมาณเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นซึ่งตั้งไว้ในปีนั้นได้ใช้จ่ายหมดแล้ว และหากไม่ซ่อมแซมจะบังเกิดความเสียหายต่อสิ่งสาธารณะประโยชน์ หรือสร้างความเดือดร้อนแก่ราษฎรโดยส่วนรวม

สิ่งสาธารณประโยชน์ที่ต้องใช้งบประมาณและระยะเวลาดำเนินการซ่อมแซมนาน ให้ใช้งบประมาณปกติดำเนินการ

สำหรับสะพาน หรือถนน หรือถนนที่มีท่อระบายน้ำ ที่ได้รับความเสียหายจนไม่สามารถซ่อมแซมให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ ให้ก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทน หรือก่อสร้างสะพานไม้ชั่วคราว หรือท่อเหลี่ยม คสล. ขึ้นใหม่ทดแทนของเดิมได้เท่าที่จำเป็น เร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทั้งนี้ การก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทนต้องใช้ระยะเวลาในการก่อสร้างไม่เกิน 45 วัน

กรณีในเขตชุมชนที่เกิดภัยพิบัติเป็นระยะเวลานาน ทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนในการสัญจรไปมา ให้จัดทำสะพานไม้ทางเดินชั่วคราวได้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนตามความจำเป็น

5.8.6 จ้างเหมาตัด ราน หรือริดต้นไม้หรือกิ่งไม้ที่หักโค่นอันเนื่องมาจากภัยพิบัติ ซึ่งอาจจะทำความเสียหายแก่สิ่งสาธารณประโยชน์ หรือทรัพย์สินของทางราชการ

5.8.7 จ้างเหมากำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ อันได้แก่ สิ่งก่อสร้างสาธารณประโยชน์ ที่กีดขวางทางน้ำ หรือกิ่งไม้ ต้นไม้ เศษสวะ ก่อไผ่ ฯลฯ ที่อุดช่องทางน้ำเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้สิ่งสาธารณประโยชน์ต้านทานน้ำไม่ไหว เกิดความชำรุดเสียหาย หรือเกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการป้องกัน

5.8.8 จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับเครื่องจักรกลของทางราชการที่นำมาใช้ในการขุดดินทำคันกั้นน้ำ หรือกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ เพื่อป้องกันมิให้น้ำท่วมสิ่งสาธารณประโยชน์และบ้านเรือนราษฎร

5.9 ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ให้เบิกค่าใช้จ่ายดังนี้

5.9.1 ค่าซอมแซมครุภัณฑ์ รวมทั้งยานพาหนะของทางราชการหรือเอกชนที่นำมาช่วยเหลือโดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่า ซึ่งชำรุดเสียหายในระหว่างปฏิบัติงานช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามความจำเป็นให้อยู่ในสภาพเดิม เฉพาะกรณีจำเป็นเร่งด่วนเพื่อให้การให้ความช่วยเหลือราษฎร ผู้ประสบภัยสำเร็จลุล่วงไปได้

5.9.2 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น รวมทั้งค่ากระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของทางราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการสูบน้ำเข้า/ออก และเครื่องสูบน้ำของที่เอกชนนำมาใช้ช่วยเหลือเฉพาะในกรณีที่เครื่องสูบน้ำของทางราชการมีจำนวนไม่เพียงพอ โดยคำนึงถึงความจำเป็นและประหยัด และการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

5.9.3 ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะของทางราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือเอกชนที่นำมาใช้ปฏิบัติงานช่วยเหลือโดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่า โดยคำนึงถึงความเป็นและประหยัด และการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

5.9.4 กรณีที่เครื่องสูบน้ำ หรือยานพาหนะของทางราชการและเอกชนที่นำมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติมีไม่เพียงพอ และไม่สามารถขอความร่วมมือจากภาคเอกชนได้ ให้เช่าหรือจ้างเหมาเครื่องสูบน้ำ หรือยานพาหนะเพื่อนำไปช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้เท่าที่จำเป็นเร่งด่วน โดยจ่ายค่าเช่าเป็นรายวันตามราคาท้องถิ่น

5.9.5 ค่าจ้างเหมาหรือจ้างแรงงานแบกหามสิ่งของ รวมทั้งค่าจ้างเหมาแรงงานจัดหีบห่อให้ใช้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการก่อน ในกรณีที่มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ให้จ้างบุคคลภายนอกได้ตามจำนวนที่เห็นควร ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน

5.9.6 ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทน ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ออกปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยพิบัติให้เบิกจ่ายดังนี้

(1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางสำหรับเจ้าหน้าที่ที่เป็นข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการ ให้เบิกจ่ายได้ในกรณีที่งบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้ และให้เบิกจ่ายตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

(2) ค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ที่มิใช่ข้าราชการ หรือลูกจ้างของทางราชการให้เบิกจ่ายตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำตามประกาศของกระทรวงแรงงาน

(3) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องสูบน้ำให้เบิกจ่ายได้ 1 คน ต่อ 1 จุด ที่ตั้งเครื่องสูบน้ำ

(4) ค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่คนขับรถยนต์บรรทุกเครื่องสูบน้ำ วัสดุ และครุภัณฑ์ ให้เบิกจ่ายได้ 1 คน ต่อรถยนต์ 1 คัน

5.9.7 ค่าอาหารจัดเลี้ยงเจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้มาให้ความช่วยเหลือมื้อละไม่เกิน 30 บาทต่อคน ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ของทางราชการและผู้มาให้ความช่วยเหลือต้องไม่ได้รับเงินอื่นใดจากทางราชการอีก

5.9.8 ค่าใช้จ่ายในการรับ-ส่ง และติดต่อสื่อสาร เท่าที่จ่ายจริง

5.9.9 ค่าวัสดุสำนักงานซึ่งเกี่ยวเนื่องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย และค่าวัสดุในการจัดหีบห่อ ให้เบิกได้ตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ

5.10 กรณีมีความจำเป็น หากรายการใดมิได้กำหนดให้จ่ายเป็นเงิน ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจอนุมัติให้การช่วยเหลือพิจารณาให้จ่ายเป็นเงินก็ได้ โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม

5.11 ในกรณีที่เกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ซึ่งมิใช่อัคคีภัย วาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ภาวะฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง ฟ้าผ่า ภัยจากลูกเห็บ ภัยอันเกิดจากไฟป่า ภัยที่เกิดจากโรคหรือการระบาดของแมลงหรือศัตรูพืชทุกชนิด อากาศหนาวจัดผิดปกติ ภัยสงครามและภัยอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ก่อการร้าย กองกำลังจากนอกประเทศ หรือจากการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ของทางราชการ ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

5.11.1 ระดับอำเภอ กิ่งอำเภอ หรือจังหวัด ให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. นำเสนอ ก.ช.ภ.จ. และให้ ก.ช.ภ.จ. นำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติให้ ก.ช.ภ.อ. หรือ ก.ช.ภ.กอ. หรือ ก.ช.ภ.จ. ให้การช่วยเหลือในด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ ด้านการเกษตรอื่น ๆ ด้านช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข ด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และด้านอื่น ๆ ได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็นและประหยัดเป็นสำคัญ

5.11.2 กรุงเทพมหานคร ให้กระทรวงการพัฒนาสังคม และความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมป้องกัน และบรรเทาสาธารณภัยพิจารณาให้การช่วยเหลืออันเป็นงานในหน้าที่ของตนได้เป็นกรณีพิเศษ โดยให้พิจารณาถึงความจำเป็นและประหยัดเป็นสำคัญ

6. การให้ความช่วยเหลือข้างต้น ให้มีการประสานงานกันระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานอื่นของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน และองค์กรการกุศลที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือทั่วถึง ไม่ซ้ำซ้อนกัน และการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวให้ถือปฏิบัติเช่นเดียวกับเงินงบประมาณรายจ่ายโดยอนุโลม

7. ให้จังหวัดรายงานผลการปฏิบัติงานให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไปให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ทราบทุกๆ 15 วัน จนกว่าจะดำเนินการแล้วเสร็จ

ให้กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ออกไปตรวจสอบติดตามผลการปฏิบัติงานของจังหวัดอีกทางหนึ่งด้วย

8. ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข และกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้การช่วยเหลือตามข้อ 5 ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการนี้

9. กรณีที่มีความจำเป็นต้องให้ความช่วยเหลือนอกเหนือจากหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการนี้ ให้ขออนุมัติต่อกระทรวงการคลัง

ประกาศ ณ วันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546

สมหมาย ภาษี

(นายสมหมาย ภาษี)
รองปลัดกระทรวงการคลัง
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านรายจ่ายและหนี้สิน

ภาคผนวก 6

หลักเกณฑ์ วิธีการปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติด้านการเกษตรกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.2529

อัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
ข้อ 5.1 ด้านการช่วยเหลือผู้ประสบภัย			
1.	ค่าอาหารจัดเลี้ยง/ค่าข้าวสารอาหารแห้ง	-	คนละไม่เกิน 50/วัน
2.	ค่าเครื่องครัว	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 3,500
3.	ค่าน้ำบริโภคและใช้สอย	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
4.	ค่าวัสดุซ่อมแซมที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยเป็นเจ้าของ ที่ได้รับความเสียหายบางส่วน	เท่าที่จ่ายจริง	หลังละไม่เกิน 20,000
5.	ค่าวัสดุก่อสร้างที่อยู่อาศัยประจำ ซึ่งผู้ประสบภัยเป็นเจ้าของ ที่ได้รับความเสียหายทั้งหลัง	เท่าที่จ่ายจริง	หลังละไม่เกิน 30,000
6.	ค่าวัสดุซ่อมแซมยุ้งข้าว/โรงเรือน/คอกสัตว์ ที่ได้รับความเสียหายบางส่วน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 3,000
7.	ค่าวัสดุซ่อมแซมยุ้งข้าว/โรงเรือน/คอกสัตว์ ที่ได้รับความเสียหายทั้งหลัง	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 8,000
8.	ค่าอุปกรณ์แสงสว่างในที่อยู่อาศัย	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 200
9.	ค่าเช่าที่พักไม่เกิน 7 วัน	เท่าที่จ่ายจริง	คนละไม่เกิน 100/วัน
10.	ค่าเช่าบ้านกรณีเช่าบ้านของผู้อื่นและบ้านเช่าเสียหายทั้งหลังหรือบางส่วน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 1,500/เดือน ไม่เกิน 2 เดือน
11.	- ค่าดัดแปลงสถานที่เป็นที่พักชั่วคราว	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 2,000
	- ค่าสร้างที่พักชั่วคราว	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 4,000
	- ค่าผ้าใบ/พลาสติก/วัสดุอื่นสำหรับกันแดด กันฝน และป้องกันอุทกภัย	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 800
12.	ค่าใช้จ่ายในการจัดสาธารณูปโภคในที่พักชั่วคราว		
	- ค่าไฟฟ้า/อุปกรณ์แสงสว่าง	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- ค่าน้ำบริโภคและใช้สอย	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- จัดสร้างห้องน้ำ 1 ที่/10 คน	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,500
	- จัดสร้างห้องส้วม 1 ที่/10 คน	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,500
	- จัดสร้างโรงครัว/ที่รับประทานอาหาร	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- จัดสร้างที่รองรับ ทำลาย หรือกำจัดขยะ	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
13.	- ค่าเครื่องนุ่งห่ม คนละ 2 ชุด	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,000
	- ค่าเครื่องแบบนักเรียนนักศึกษา คนละ 2 ชุด	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 1,000
14.	ค่าเครื่องนอน	เท่าที่จ่ายจริง	คนละไม่เกิน 500
15.	ค่าเครื่องใช้อื่น ๆ ในชีวิตประจำวัน	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 300
16.	ค่าเครื่องมือประกอบอาชีพและหรือเงินทุนประกอบอาชีพ	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 10,000
17.	ค่าช่วยเหลือผู้บาดเจ็บ		

อัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
	- กรณีบาดเจ็บสาหัส	- รักษาตัวในสถานพยาบาล 3 วันขึ้นไป	จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้น 3,000
		- รักษาตัวเกิน 30 วัน	เงินยังชีพคนละ 2,000/เดือน จนกว่าจะออกจากสถานพยาบาล
	- กรณีบาดเจ็บจนถึงขั้นพิการ	ไม่สามารถประกอบอาชีพได้	ช่วยเหลือเบื้องต้น 10,000 และ เงินยังชีพคนละ 2,000/เดือน/ ไม่เกิน 2 ปี
	- กรณีสาธารณภัยขนาดใหญ่ รุนแรง สะเทือนขวัญ	รักษาตัวในสถานพยาบาล	ค่าปลอบขวัญผู้บาดเจ็บ รายละไม่เกิน 2,000
18.	- ค่าจัดการศพ	เสียชีวิต	รายละไม่เกิน 15,000
	- กรณีผู้ตายเป็นผู้หาเลี้ยงครอบครัว	หัวหน้าครอบครัว หรือเป็นผู้หารายได้เลี้ยงดู	ช่วยเงินสงเคราะห์ครอบครัวอีก ไม่เกิน 25,000
19.	ค่าจัดซื้อเครื่องกันหนาว	อุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส ติดต่อกันเกิน 3 วัน	คนละไม่เกิน 160 จังหวัดละไม่เกิน 300,000/ปี
ข้อ 5.2 ด้านสังคมสงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ประสบภัย			
1.	ค่าช่วยเหลือผู้สูงอายุหรือผู้พิการ ซึ่งหัวหน้าครอบครัวประสบภัยพิบัติจนเสียชีวิต พิการ บาดเจ็บ และไม่สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข	ตามความเหมาะสมและจำเป็น	ครอบครัวละไม่เกิน 5,000
2.	ค่าช่วยเหลือนักเรียนนักศึกษากรณีที่บิดามารดาหรือผู้อุปการะ หรือผู้มีรายได้หลักเลี้ยงดูครอบครัวเสียชีวิตจากภัยพิบัติ	บิดามารดา หรือผู้อุปการะเลี้ยงดูเสียชีวิตจากภัยพิบัติ	
	- ค่าอุปกรณ์การเรียนการศึกษา		คนละไม่เกิน 3,000
	- ค่าใช้จ่ายตามภารกิจประจำวัน เช่น ค่าพาหนะไปสถานศึกษา		คนละ 500/1 ภัย
3.	ค่าใช้จ่ายโครงการฝึกอบรมส่งเสริมอาชีพระยะสั้น	เฉพาะพื้นที่ประสบภัยพิบัติ	
	- ค่าใช้จ่ายการฝึกอาชีพ	เท่าที่จ่ายจริง	คนละไม่เกิน 2,000
	- ค่าสมนาคุณวิทยากร	เท่าที่จ่ายจริง	วันละไม่เกิน 500 (ไม่เกิน 10 วัน)
	- ค่าใช้จ่ายอุปกรณ์ลงทุนประกอบการเป็นกลุ่มอาชีพ	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 4,000
	- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปฏิบัติการในการฝึกอบรม	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 10,000
4.	ค่าขนย้ายครอบครัวผู้ประสบภัยที่จำเป็นต้องย้ายถิ่นที่อยู่ใหม่ หรือกลับภูมิลำเนาเดิม	เท่าที่จ่ายจริง	ครอบครัวละไม่เกิน 5,000
ข้อ 5.3 ด้านการแพทย์และการสาธารณสุข			
1.	จัดให้บริการรักษาพยาบาลฟรีแก่ประชาชนที่เจ็บป่วยจากภัยพิบัติในสถานพยาบาลหรือหน่วยแพทย์เคลื่อนที่	เท่าที่จ่ายจริง	ไม่เกิน 50,000/คน ตามอัตราค่าบริการของสถานบริการสาธารณสุข

อัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
2.	ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ อาหาร และเวชภัณฑ์		
	- ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ทำความสะอาดบ่อน้ำตื้นของประชาชน	-	บ่อน้ำละไม่เกิน 30
	- น้ำดื่มแก่ครอบครัวที่ขาดแคลนน้ำสะอาดบริโภค	-	ครอบครัวละไม่เกิน 200
	- ค่าอาหารเสริมโปรตีนและอาหารฟื้นฟูร่างกาย	-	ครอบครัวละไม่เกิน 500
3.	ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ วัสดุวิทยาศาสตร์ (ปรับปรุงสุขาภิบาลและอนามัยสิ่งแวดล้อม)		
	- ค่าวัสดุเคมีภัณฑ์ทำความสะอาดบ่อน้ำสาธารณะ ติดตั้งประปาสนาม ทำลายแหล่งแพร่เชื้อโรค	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
	- ค่าใช้จ่ายเป่าล้างบ่อบาดาล	-	แห่งละไม่เกิน 4,600
	- ปรับปรุงซ่อมแซมประปาหมู่บ้าน	-	แห่งละไม่เกิน 26,580
	- ค่าสารเคมีและวัสดุในกิจกรรมล้างตลาด (ผงปูนคลอรีน, ถุงดำ)		ตามความจำเป็น
	- ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์ทดสอบเชื้ออุจจาระร่วง	เท่าที่จ่ายจริง	ตัวอย่างละไม่เกิน 100
	- ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์เตรียมอาหารเลี้ยงเชื้อ	-	ตัวอย่างละไม่เกิน 25
	- ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์การแพทย์สำหรับการทดสอบอาหาร	-	ตัวอย่างละไม่เกิน 30
	- ค่าวัสดุวิทยาศาสตร์สำหรับตรวจวินิจฉัยโรคเลปโตสไปโรซีส	-	ตัวอย่างละไม่เกิน 50
	- ค่ายาและเวชภัณฑ์รักษาควบคุมการแพร่ระบาดของโรค	-	คนละไม่เกิน 68
4.	จัดหาวัสดุในการเก็บตัวอย่างอากาศ		
	- ค่าวัสดุสำหรับเก็บตัวอย่างฝุ่นละออง	-	ตัวอย่างละไม่เกิน 4,020
	- ค่าวัสดุเก็บตัวอย่างน้ำยาวิเคราะห์ตะกั่ว	-	ตัวอย่างละไม่เกิน 500
	- ค่าวัสดุตัวอย่างน้ำยาและสารเคมีวิเคราะห์แก๊สซัลเฟอร์ไดออกไซด์, แก๊สไนโตรเจนออกไซด์	-	ตัวอย่างละไม่เกิน 300
ข้อ 5.4 ด้านพืช			
1.	กรณีพืชอายุสั้นเสียหาย		
	- พันธุ์พืชอายุสั้น	ไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
	- พันธุ์ไม้ผลไม้ยืนต้น	ไม่เกินร้อยละ 25 ของพื้นที่เสียหาย	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
	- ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ	ไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
2.	กรณีไม้ผลไม้ยืนต้นเสียหาย		
	- พันธุ์ไม้ผลไม้ยืนต้น	ไม่เกินร้อยละ 100 ของพื้นที่เสียหาย	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
	- ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืชหรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ	ไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ให้ความช่วยเหลือ	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

อัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
3.	กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ		
	- ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ	ทำให้ชะงักการเจริญเติบโต ไม่เกินร้อยละ 50 ของพื้นที่ที่ฟื้นฟู	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
4.	กรณีพื้นที่ทำการเพาะปลูกถูกหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุทุกชนิดทับถม		
	- ช่วยเหลือด้านสารป้องกันกำจัดศัตรูพืช หรือสารเคมีหรืออินทรีย์วัตถุ	ไม่สามารถเพาะปลูกได้ ขนาดพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
5.	กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิต	คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในอัตราร้อยละ 50 ของปัจจัยการผลิตและผลผลิต	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
6.	กรณีการแพร่ระบาดของศัตรูพืชให้ดำเนินการจัดหายาเคมี สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนอุปกรณ์ในการป้องกัน	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
ข้อ 5.5 ด้านประมง			
	ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในกรณีเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่เฉพาะแห่งภายในพื้นที่จังหวัด หรือเป็นภัยพิบัติเล็กน้อย และมีความเสียหายแก่แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของเกษตกร และความเสียหายนั้นอยู่ในระดับที่สามารถให้ความช่วยเหลือได้โดยอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ อาหารสัตว์น้ำ วัสดุ สารเคมีและยารักษาโรคที่จำเป็น	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
ข้อ 5.6 ด้านปศุสัตว์			
1.	จัดหาพืชอาหารสัตว์ หรืออาหารสัตว์ ให้แก่สัตว์	ในกรณีที่ขาดแคลนและมีผลกระทบต่อชีวิตสัตว์	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
2.	จัดหาวัคซีนและเวชภัณฑ์รักษาสัตว์ เพื่อปรับปรุงสุขภาพสัตว์เลี้ยงและป้องกันกำจัดโรค	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
3.	ให้การสนับสนุนพันธุ์พืชอาหารสัตว์	แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
4.	ให้การสนับสนุนพันธุ์สัตว์พร้อมอาหารสัตว์	สัตว์ตายหรือสูญหาย	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
ข้อ 5.7 ด้านการเกษตรอื่น			
1.	ค่าขุดลอกเปิดทางน้ำ สร้างแนวป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด
2.	ค่าปรับเกลี่ยพื้นที่ ไถพรวน ยกร่อง	-	ตามอัตราที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด

อัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
3.	ค่าซ่อมแซมอาคารชลประทานและระบบชลประทาน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระบายน้ำ	สามารถใช้งานได้ในช่วงฉุกเฉิน	เกษตรและสหกรณ์กำหนดตามอัตราที่กระทรวง
4.	ค่าจ้างเหมารถยนต์ รถไฟ เรือ		เกษตรและสหกรณ์กำหนด
	- ค่าจ้างเหมารถยนต์และเรือของเอกชน	จ่ายเป็นรายวัน	ตามราคาท้องถิ่น
	- ค่าระวางบรรทุกทางรถไฟ	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
ข้อ 5.8 ด้านป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย			
1.	จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น สำหรับยานพาหนะบรรทุกน้ำของทางราชการ/ท้องถิ่น/เอกชน ที่นำมาช่วยเหลือภัยแล้ง	จำนวนราษฎร จำนวนวัน ระยะทาง และจำนวนยานพาหนะ	ตามความจำเป็น
2.	จัดหาภาชนะรองรับน้ำ	มท.สั่งการยังไม่ให้จัดหา	ตามความจำเป็น
3.	ซ่อมแซมภาชนะรองรับน้ำ/ปรับปรุงซ่อมแซมบ่อน้ำบาดาลและบ่อน้ำตื้น	ก.ช.ภ.อ./กอ.ควบคุม	ตามความจำเป็น
4.	จัดหาวัสดุ (กระสอบทราย ดิน ลูกรัง เสาเข็ม ไม้แบบ) เพื่อนำไปป้องกันและแก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า	ลดอันตรายที่จะทำความเสียหายต่อส่วนรวม	ตามความจำเป็น
5.	ซ่อมแซมสิ่งสาธารณะประโยชน์ที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งมิได้อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการ	- กรณีเร่งด่วนจำเป็น - ไม่ซ้ำซ้อนกับโครงการที่ได้รับงบประมาณ	ตามความจำเป็น
	- สะพานหรือถนน หรือถนนที่มีท่อระบายน้ำให้ก่อสร้างสะพานคอนกรีตทดแทน หรือก่อสร้างสะพานไม้ซั่วคราว หรือท่อเหลี่ยม คสล.	- เพื่อทดแทนของเดิม เท่าที่จำเป็นเร่งด่วน กรณีสร้างสะพานคอนกรีตไม่เกิน 45 วัน (สะพานขนาดเล็กๆ เพื่อขนส่งพืชผลทางการเกษตร)	ตามความจำเป็น
	- สะพานไม้ทางเดินชั่วคราวในเขตชุมชน	- เกิดภัยพิบัติเป็นระยะเวลานาน ราษฎรเดือนร้อน	ตามความจำเป็น
6.	จ้างเหมาตัด ราน หรือริดต้นไม้หรือกิ่งไม้ที่หักโค่น	ทำความเสียหายแก่สิ่งสาธารณประโยชน์หรือทรัพย์สินของทางราชการ	ตามความจำเป็น
7.	จ้างเหมากำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ ที่อุดช่องทางน้ำเป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งการป้องกัน	สิ่งสาธารณประโยชน์ หรือกิ่งไม้เศษสวะ ฯลฯ ที่เป็นอุปสรรคต่อการระบายน้ำ ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	ตามความจำเป็น
8.	จัดหาน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	เครื่องจักรกลของทางราชการที่นำมาใช้ในการป้องกันมิให้น้ำท่วม (ขุดดินทำคันกั้นน้ำ กำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำ)	ตามความจำเป็น

อัตราค่าใช้จ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการ
ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 (ต่อ)

ข้อ	รายการ	เงื่อนไข	จำนวนเงิน (บาท)
ข้อ 5.9 ด้านการปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย			
1.	ค่าซ่อมแซมครุภัณฑ์/ยานพาหนะของทางราชการ/เอกชน ที่ช่วยโดยสมัครใจและไม่คิดมูลค่า	ชำรุดเสียหายในระหว่างปฏิบัติงานซ่อมให้อยู่ในสภาพเดิมเฉพาะกรณีจำเป็นเร่งด่วน	ตามความจำเป็น
2.	- ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นรวมทั้งกระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของทางราชการ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น - ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น รวมทั้งค่ากระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของเอกชน	- ส่วนราชการมีไม่เพียงพอและราษฎรมีส่วนร่วม	 ตามความจำเป็นและประหยัด
3.	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นสำหรับยานพาหนะของทางราชการ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/เอกชน	-	ตามความจำเป็นและประหยัด
4.	ค่าเช่าหรือจ้างเหมาเครื่องสูบน้ำ/ยานพาหนะ	เครื่องสูบน้ำ/ยานพาหนะของทางราชการมีไม่เพียงพอ	จ่ายค่าเช่าเป็นรายวันตามราคาท้องถิ่น
5.	ค่าจ้างเหมาหรือจ้างแรงงานแบกหาม/สิ่งของรวมทั้งจ้างเหมาแรงงานจัดหีบห่อ	ให้ใช้เจ้าหน้าที่ของส่วนราชการก่อน	ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ
6.	(1) ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลา ค่าใช้จ่ายในการเดินทางของข้าราชการ/ลูกจ้างของทางราชการ	- กรณีงบประมาณปกติไม่เพียงพอ หรือมิได้ตั้งไว้เพื่อการนี้	เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ
	(2) ค่าตอบแทน (ผู้ที่มิใช่ข้าราชการ/ลูกจ้างฯ)		ตามอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ
	(3) ค่าเบี้ยเลี้ยง/ค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ควบคุมเครื่องสูบน้ำ	- ตามจำนวนผู้ปฏิบัติงาน 1 คน ต่อ 1 จุดสูบน้ำ	
	(4) ค่าเบี้ยเลี้ยง/ค่าตอบแทนคนขับรถยนต์บรรทุกเครื่องสูบน้ำ วัสดุ และครุภัณฑ์	- จำนวน 1 คน ต่อรถยนต์ 1 คัน	
7.	ค่าอาหารจัดเลี้ยงเจ้าหน้าที่และผู้มาให้ความช่วยเหลือ	ต้องไม่ได้รับเงินอื่นใดจากทางราชการ	มื้อละไม่เกิน 30 บาท/คน
8.	ค่าใช้จ่ายในการ รับ-ส่ง และติดต่อสื่อสาร	เท่าที่จ่ายจริง	ตามความจำเป็น
9.	ค่าวัสดุสำนักงาน/ค่าวัสดุจัดหีบห่อ	เกี่ยวเนื่องในการช่วยเหลือผู้ประสบภัย	เบิกจ่ายตามระเบียบของทางราชการ

ภาคผนวก 6

หลักเกณฑ์วิธีการปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีฉุกเฉิน ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในข้อ 8 ของหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 ซึ่งกระทรวงการคลังกำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ 27 แห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงกำหนดหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินไว้ดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์นี้เรียกว่า "หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2549"

2. หลักเกณฑ์นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2549 เป็นต้นไป

3. ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยตามหลักเกณฑ์และวิธีการให้ความช่วยเหลือ ด้านพืช ด้านประมง ด้านปศุสัตว์ และด้านการเกษตรอื่น ที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2547

บรรดาหลักเกณฑ์ ระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่นใดที่กำหนดไว้แล้วในหลักเกณฑ์นี้หรือซึ่งขัดแย้งกับหลักเกณฑ์นี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์นี้แทน

4. ขอบเขตการจ่ายเงินทดรองราชการ จะต้องเป็นการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินตามความหมายแห่งระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

5. การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และอัตราดังต่อไปนี้

5.1 ด้านพืช ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.1.1 การให้ความช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิต

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นปัจจัยการผลิตให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างปัจจัยการผลิตตามอัตราที่กำหนดในหลักเกณฑ์การให้ความช่วยเหลือ โดยให้ใช้บัญชีราคากลางและอัตราการใช้ปัจจัยการผลิตการเกษตรตามประกาศกรมส่งเสริมการเกษตรโดยความเห็นชอบของปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และให้ถือประกาศที่ผ่านความเห็นชอบแล้วเป็นส่วนหนึ่งของหลักเกณฑ์นี้ด้วย

5.1.2 การให้ความช่วยเหลือเป็นเงิน

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติเป็นเงิน ให้ดำเนินการคิดอัตราการให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

(1) กรณีพืชที่เสียหาย ให้ช่วยเหลือดังนี้

1. ข้าว	อัตราไร่ละ	414	บาท
2. พืชไร่	อัตราไร่ละ	579	บาท
3. พืชส่วน และอื่นๆ	อัตราไร่ละ	786	บาท

(2) กรณีพืชที่ปลูกได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ทำให้ชะงักการเจริญเติบโตแต่ไม่ตายและยังคงอยู่ในสภาพฟื้นฟูให้กลับสู่สภาพเดิมได้ ให้ช่วยเหลือดังนี้

1. ข้าว	อัตราไร่ละ	142	บาท
2. พืชไร่	อัตราไร่ละ	161	บาท
3. พืชส่วน และอื่นๆ	อัตราไร่ละ	161	บาท

(3) กรณีราษฎรมีความจำเป็นต้องขนย้ายปัจจัยการผลิต และผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายในการขนย้ายปัจจัยการผลิตและผลผลิต ในอัตราร้อยละ 50 ของค่าจ้างดำเนินการขนย้ายตามที่จ่ายจริง

(4) กรณีเกิดการแพร่ระบาดของศัตรูพืช ให้ช่วยเหลือเป็นเงินในการจัดหายาเคมี สารเคมี หรืออินทรีย์วัตถุ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการป้องกันและกำจัดการแพร่ระบาดของศัตรูพืชทุกชนิด ตามราคาท้องตลาดในขณะนั้น ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักวิชาการ

5.2 ด้านประมง ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ประสบภัยพิบัติ โดยการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นเงิน ซึ่งมีหลักเกณฑ์และวิธีการปลีกย่อย ดังนี้

5.2.1 ผู้จะได้รับความช่วยเหลือต้อยเป็นเกษตรกรประมง

5.2.2 ให้มีการช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นเงินในอัตราการช่วยเหลือดังนี้

(1) ปลาทุกชนิดในบ่อดินและนาข้าว (คิดเฉพาะพื้นที่เลี้ยง) อัตราการให้ความช่วยเหลือไร่ละ 3,406 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่

(2) กุ้ง ปู และหอย อัตราการให้ความช่วยเหลือไร่ละ 9,098 บาท รายละไม่เกิน 5 ไร่

(3) กรณีสัตว์น้ำที่เลี้ยงในกระชัง บ่อซีเมนต์ และอื่นๆ เช่น ปลาสวยงาม กบ ตะพาบน้ำ เป็นต้น อัตราการให้ความช่วยเหลือตารางเมตรละ 257 บาท รายละไม่เกิน 80 ตารางเมตร

ทั้งนี้ หากเกษตรกรรายใด คำนวณพื้นที่การเลี้ยงแล้วจะได้รับการช่วยเหลือคิดเป็นเงินต่ำกว่า 257 บาท ก็ให้ได้รับการช่วยเหลือในอัตรารายละ 257 บาท

5.3 ด้านปศุสัตว์ ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.3.1 การให้ความช่วยเหลือกรณีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์เสียหาย

(1) สำหรับแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์สาธารณะที่ได้รับความเสียหาย และจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสภาพให้ดำเนินการช่วยเหลือพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้นๆ ในปริมาณที่สอดคล้องกับขนาดของพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย และใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ไม่เกินไร่ละ 2 กิโลกรัม และหรือใช้หน่อพันธุ์หรือท่อนพันธุ์ไม่เกินไร่ละ 250 กิโลกรัม

(2) สำหรับแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ส่วนตัวของราษฎรที่ได้รับความเสียหาย และจำเป็นต้องได้รับการฟื้นฟูสภาพให้ดำเนินการช่วยเหลือพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่นั้นๆ ในปริมาณที่สอดคล้องกับขนาดของพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย แต่ไม่เกินรายละ 20 ไร่ และใช้เมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ไม่เกินไร่ละ 2 กิโลกรัม และหรือใช้หน่อพันธุ์ หรือท่อนพันธุ์ไม่เกินไร่ละ 250 กิโลกรัม

(3) ราคาพันธุ์พืชอาหารสัตว์ที่จะให้ความช่วยเหลือ ตามข้อ (1) และ (2) กำหนดให้ราคาเมล็ดพันธุ์พืชอาหารสัตว์ไม่เกินกิโลกรัมละ 110 บาท หน่อพันธุ์หรือท่อนพันธุ์พืชอาหารสัตว์ไม่เกินกิโลกรัมละ 2.50 บาท

5.3.2 การให้ความช่วยเหลือกรณีสัตว์ตายหรือสูญหาย

5.3.2.1 หลักเกณฑ์การช่วยเหลือ

(1) โค ราษฎรที่มีโคตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหาย แต่ไม่เกินรายละ 2 ตัว

(2) กระบือ ราษฎรที่มีกระบือตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 2 ตัว

(3) สุกร ราษฎรที่มีสุกรตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 10 ตัว พร้อมอาหารตัวละไม่เกิน 10 กิโลกรัม

(4) แพะ ราษฎรที่มีแพะตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 10 ตัว

(5) แกะ ราษฎรที่มีแกะตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 10 ตัว

(6) เป็ด ราษฎรที่มีเป็ดตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว พร้อมอาหารตัวละไม่เกิน 0.5 กิโลกรัม

(7) ไก่ ราษฎรที่มีไก่ตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

- ราษฎรที่มีไก่พื้นที่เมืองหรือลูกผสมพื้นเมืองตายหรือสูญหายให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหาย แต่ไม่เกินรายละ 300 ตัว พร้อมอาหารตัวละไม่เกิน 0.5 กิโลกรัม
- ราษฎรที่มีไก่พันธุ์ไข่หรือไก่พันธุ์เนื้อตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหาย แต่ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว พร้อมอาหารตัวละไม่เกิน 0.5 กิโลกรัม

(8) ห่าน ราษฎรที่มีห่านตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 300 ตัว พร้อมอาหารตัวละไม่เกิน 0.5 กิโลกรัม

(9) นกกระทา ราษฎรที่มีนกกระทาตายหรือสูญหาย ให้ความช่วยเหลือตามจำนวนที่เสียหายแต่ไม่เกินรายละ 1,000 ตัว พร้อมอาหารตัวละไม่เกิน 0.5 กิโลกรัม

5.3.2.2 ราคาพันธุ์สัตว์ อาหารสัตว์ และคุณลักษณะของสัตว์ที่จะให้ความช่วยเหลือ

(1) ราคาพันธุ์สัตว์และคุณลักษณะของสัตว์

พันธุ์สัตว์	อัตราตัวละ ไม่เกิน (บาท)	คุณลักษณะของสัตว์
โค โค อายุต่ำกว่า 6 เดือน โค อายุ 6 เดือน – 1 ปี โค อายุ 1 ปี – 2 ปี โค อายุ 2 ปี ขึ้นไป	 3,600 7,800 10,500 15,800	- พันธุ์พื้นเมืองหรือลูกผสมพื้นเมือง - เพศผู้ และหรือ เพศเมีย - อายุ (ตามที่ได้รับความเสียหาย/แต่ไม่เกิน 4 ปี) - มีสุขภาพสมบูรณ์ ใช้ผสมพันธุ์และขยายพันธุ์ได้ - ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวมมาแล้วไม่น้อยกว่า 15 วัน แต่ไม่เกินกว่า 120 วัน ก่อนการส่งมอบ - ปราศจากโรคบรูเซลโลซีส โดยผ่านการตรวจสอบโรคจากนายสัตวแพทย์ - ต้องใส่เชือกบังคับสัตว์ (สนตะพาย) แล้ว
กระบือ กระบืออายุต่ำกว่า 6 เดือน กระบืออายุ 6 เดือน – 1 ปี กระบืออายุ 1 ปี – 2 ปี กระบืออายุ 2 ปี ขึ้นไป	 3,600 7,800 10,500 15,800	- พันธุ์พื้นเมืองหรือ - เพศผู้ และหรือ เพศเมีย - อายุ (ตามที่ได้รับความเสียหาย/แต่ไม่เกิน 4 ปี) - มีสุขภาพสมบูรณ์ ใช้ผสมพันธุ์และขยายพันธุ์ได้ - ได้รับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย และโรคคอบวมมาแล้วไม่น้อยกว่า 15 วัน แต่ไม่เกินกว่า 120 วัน ก่อนการส่งมอบ - ปราศจากโรคบรูเซลโลซีส โดยผ่านการตรวจสอบโรคจากนายสัตวแพทย์ - ต้องใส่เชือกบังคับสัตว์ (สนตะพาย) แล้ว
สุกร	1,200	- สุกรพันธุ์แท้หรือลูกผสม - เพศผู้ และหรือ เพศเมีย - อายุ 30-45 วัน - น้ำหนักไม่น้อยกว่า 10 กิโลกรัม - มีสุขภาพสมบูรณ์ - ได้รับการฉีกวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์
แพะ	1,400	- สุกรพันธุ์แท้หรือลูกผสม - เพศผู้ และหรือ เพศเมีย - อายุ 6-12 วัน - น้ำหนักไม่น้อยกว่า 10 กิโลกรัม

พันธุ์สัตว์	อัตราตัวละ ไม่เกิน (บาท)	คุณลักษณะของสัตว์
		- มีสุขภาพสมบูรณ์ - ได้รับการฉีกวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์
แกะ	1,400	- สุกรพันธุ์แท้หรือลูกผสม - เพศผู้ และหรือ เพศเมีย - อายุ 6-12 วัน - น้ำหนักไม่น้อยกว่า 10 กิโลกรัม - มีสุขภาพสมบูรณ์
		- ได้รับการฉีกวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์
ไก่พื้นที่เมืองหรือลูกผสมพื้นเมือง	22.50	- คละเพศ - อายุไม่ต่ำกว่า 2 สัปดาห์ - ได้รับการฉีกวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์
ไก่พันธุ์ไข่หรือไก่พันธุ์เนื้อ	15	ไก่พันธุ์ไข่ - เพศเมีย - อายุ 1-7 วัน - ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์แล้ว ไก่พันธุ์เนื้อ - คละเพศ - อายุ 1-7 วัน - ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตาม
		อายุของสัตว์แล้ว
เป็ด	15	เป็ดเทศ - คละเพศ - อายุ 1-7 วัน - ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์แล้ว เป็ดพันธุ์ไข่ - เพศเมีย - อายุ 1-7 วัน - ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์แล้ว
ห่าน	50	- พันธุ์พื้นเมืองหรือลูกผสม - คละเพศ - อายุ 1-7 วัน

พันธุ์สัตว์	อัตราตัวละ ไม่เกิน (บาท)	คุณลักษณะของสัตว์
		- ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์แล้ว
นกกระทา	12	- พันธุ์พื้นเมืองหรือลูกผสม - เพศเมีย - อายุ 1 เดือนขึ้นไป - ได้รับการทำวัคซีนป้องกันโรคที่จำเป็นตามอายุของสัตว์แล้ว

(2) ราคาอาหารสัตว์ทุกประเภท เป็นอาหารสัตว์สำเร็จรูปที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับคุณลักษณะและประเภทของสัตว์ที่ให้ความช่วยเหลือแต่ละชนิด คิดตามราคาท้องตลาด ในกรณีที่ช่วยเหลือเป็นเงินราคากิโลกรัมละไม่เกิน 10 บาท

5.3.3 ให้งดเว้นการจ้างเหมารถยนต์หรือเรือบรรทุกของเอกชน เพื่อขนส่งสัตว์หรืออาหารสัตว์ที่ได้จากการจัดซื้อจัดหาจากเอกชนไปให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่เสียหาย โดยให้กำหนดเป็นเงื่อนไขให้ผู้ขายเป็นผู้รับผิดชอบขนส่งให้จนถึงที่หมาย

5.3.4 การกำหนดราคาในด้านปศุสัตว์ ได้รวมค่าขนส่งถึงราษฎรผู้ประสบภัยแล้ว

5.4 ด้านการเกษตรอื่น ให้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ดังนี้

5.4.1 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดลอกเปิดทางน้ำ ค่าจ้างในการก่อสร้างแนวป้องกันหรือจัดซื้อวัสดุเพื่อสร้างแนวป้องกันในลักษณะการเตรียมการป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม ในส่วนที่ให้กรมชลประทานดำเนินการกำหนดอัตราค่าใช้จ่าย ดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการขุดลอกเปิดทางน้ำ ค่าจ้างในการสร้างแนวป้องกันหรือจัดซื้อวัสดุเพื่อสร้างแนวป้องกันในลักษณะการเตรียมการป้องกันพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อมิให้เกิดความเสียหาย หรืออันตรายต่อสาธารณะ

- คิดคำนวณตามปริมาณงานที่ดำเนินงานคูณด้วยอัตราราคางานที่สำนักงบประมาณกำหนด หรือตามอัตราราคาพาณิชย์จังหวัด

(2) ค่าซ่อมแซมอาคารชลประทาน และระบบชลประทาน ให้สามารถใช้งานได้ในช่วงฉุกเฉิน โดยให้ดำเนินการได้เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการระบายน้ำ

- คิดคำนวณตามปริมาณงานที่ดำเนินงานคูณด้วยอัตราราคางานที่สำนักงบประมาณกำหนด หรือตามอัตราราคาพาณิชย์จังหวัด

(3) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นรวมทั้งค่ากระแสไฟฟ้าสำหรับเครื่องสูบน้ำของทางราชการ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินการสูบน้ำเข้า/ออก และเครื่องสูบน้ำของเอกชนนำมาใช้ช่วยเหลือเฉพาะในกรณีที่เครื่องสูบน้ำทางราชการมีจำนวนไม่เพียงพอโดยคำนึงถึงความจำเป็นและประหยัด และในการให้ราษฎรมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือตนเองเป็นสำคัญ

- รถนาค ขนาด 12 นิ้ว น้ำมันเชื้อเพลิง ชั่วโมงละ 10 ลิตร หล่อลื่น 1 ลิตรต่อวัน
- เครื่องสูบน้ำ ขนาด 12 นิ้ว น้ำมันเชื้อเพลิง ชั่วโมงละ 9 ลิตร หล่อลื่น 1 ลิตรต่อวัน
- เครื่องสูบน้ำ ขนาด 10 นิ้ว น้ำมันเชื้อเพลิง ชั่วโมงละ 7 ลิตร หล่อลื่น 0.5 ลิตรต่อวัน
- เครื่องสูบน้ำ ขนาด 8 นิ้ว น้ำมันเชื้อเพลิง ชั่วโมงละ 6 ลิตร หล่อลื่น 0.5 ลิตรต่อวัน
- เครื่องสูบน้ำ ขนาด 6 นิ้ว น้ำมันเชื้อเพลิง ชั่วโมงละ 4 ลิตร หล่อลื่น 0.5 ลิตรต่อวัน

5.4.2 ค่าใช้จ่ายในการจ้างเหมาเครื่องจักรกล หรือค่าใช้จ่ายในการใช้เครื่องจักรกลของทางราชการ

(1) กรณีพื้นที่ประกอบเกษตรกรรมได้ถูก หิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุทุกชนิดทับถมจนไม่สามารถเพาะปลูกได้ และหน่วยงานของรัฐไม่สามาเข้าไปให้ความช่วยเหลือกรณีดังกล่าวได้ ให้ช่วยเหลือค่าใช้จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาตามราคาท้องตลาด ในการขุดลอก ขนย้ายหิน ดิน ทราย ไม้ โคลน รวมทั้งซากวัสดุที่ทับถมพื้นที่แปลงเกษตรกรรม เพื่อให้สามารถใช้พื้นที่เพื่อการเพาะปลูกพืชอายุสั้นได้ในพื้นที่ไม่เกิน 5 ไร่ ราคาไม่เกินไร่ละ 7,000 บาท

(2) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการปรับเกลี่ยพื้นที่ในการไถกลบ ยกร่อง การก่อสร้างคันดิน เพื่อการเพาะปลูกพืชเพื่อประกอบกิจกรรมด้านการเกษตรที่เป็นการบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยพิบัติ ให้ช่วยเหลือเป็นค่าจ้างเหมาตามราคาท้องตลาด ทั้งนี้ ราคาไม่เกินไร่ละ 500 บาท

(3) อัตราราคางาน (Unit Cost) ในการใช้เครื่องจักรกลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อดำเนินการปรับปรุงถนนลูกรัง งานขุดลอดเปิดทางน้ำ งานปรับเกลี่ยพื้นที่งานเกษตรกรรม งานขุดลอกดิน ทราย วัสดุ ที่ทับถมในพื้นที่ ให้ถือตามราคากลางที่ได้รับอนุมัติจากสำนักงบประมาณมาใช้โดยอนุโลม

6. การดำเนินการให้ความช่วยเหลือเป็นปัจจัยการผลิตหรือเป็นเงินทุกรายการตามหลักเกณฑ์นี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้มีอำนาจให้การช่วยเหลือเป็นผู้พิจารณาตามความจำเป็น โดยคำนึงถึงสภาพและเหตุการณ์ตามความเหมาะสม

ภาคผนวก 7

ตัวอย่างเอกสารหลักฐานในการประเมินความเสียหาย และการจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ก.ษ. 01
เอกสารหนังสือสำคัญรับเงิน

ที่ ...../ .....

.....

..... เดือน ..... พ.ศ.....

เรื่อง แจ้งให้ไปรับเงินช่วยเหลือที่เกิดจากความเสียหายด้านเกษตรจากภัย .....

เรียน ..... บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่

(ลำดับที่ ..... ใน กษ 02 หมู่ที่ .... ต. ..... อ. ..... จ. .....)

ตามที่ท่านได้รับความเสียหายจากภัย ..... และได้แจ้งยืนยันความประสงค์ขอรับการช่วยเหลือจากทางราชการด้วยตนเองพร้อมลงชื่อไว้เป็นหลักฐานตามแบบยื่นความจำนงขอรับความช่วยเหลือ (กษ 01) และผู้ใหญ่บ้านหรือกำนันหรือนายก อบต. หรือนายกเทศมนตรีได้ลงชื่อรับรองความเสียหายในแบบยื่นความจำนงขอรับความช่วยเหลือ (กษ 01) รวมทั้งได้ผ่านการพิจารณาให้ความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.อ. และ ก.ช.ภ.จ. เรียบร้อยแล้ว นั้น

ปรากฏว่าท่านจะได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการ ดังนี้

ด้านพืช	วงเงินช่วยเหลือรวม	.....	บาท	(..... บาทถ้วน)
ด้านปศุสัตย์	วงเงินช่วยเหลือรวม	.....	บาท	(..... บาทถ้วน)
ด้านประมง	วงเงินช่วยเหลือรวม	.....	บาท	(..... บาทถ้วน)

ในการนี้ ขอให้ท่านนำหนังสือฉบับนี้พร้อมทั้งบัตรประจำตัวประชาชน ไปติดต่อขอรับเงินช่วยเหลือดังกล่าวด้วยตนองที่ ..... ภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือฉบับนี้ (ในกรณีที่ไม่สามารถไปรับเงินสดได้ด้วยตนเองให้ท่านทำหนังสือมอบอำนาจให้ผู้อื่นไปรับแทน)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(.....)

.....

ห้ามโอนสิทธิ์ให้ผู้อื่น

....

โทร ..... เกษตรกรลงลายมือชื่อรับเงิน

(ฉีกตามรอยปรุ) .....

ที่ ..... / .....

ข้าพเจ้า ..... บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ .....

(ลำดับที่ ..... ใน กษ.02 หมู่ที่ ..... ต. ..... อ. ..... จ. .....)

ได้รับจาก ..... จำนวนเงิน ..... บาท ในวันที่ .....

☐ เป็นเงินสด ☐ โอนเข้าบัญชีเงินฝากเลขที่บัญชี ..... ☐ อื่นๆ .....

ลายมือชื่อผู้รับเงิน

.....

(.....)

ลายมือชื่อผู้จ่ายเงิน

.....

(.....)

สวน ☐ พืช ☐ ปศุสัตว์ ☐ ประมง

แบบยื่นความจำนงเพื่อขอรับการช่วยเหลือของเกษตรกรที่ประสบภัย ..... ปี .....

ช่วงเวลาที่เกิดภัย วันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ..... ถึงวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

เกษตรกรผู้ไดรับความเสียหาย ชื่อ ..... นามสกุล .....

ที่อยู่ ..... หมู่ที่ .....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด .....

แบบยื่นความจำนง
กษ 01

รหัสทะเบียนเกษตรกร ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

บัตรประจำตัวประชาชน ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

เกษตรกรกรอกข้อมูล			เจ้าหน้าที่ประเมินความเสียหาย	
รายการ	หน่วย	ความเสียหาย	อัตราการช่วยเหลือตามระเบียบ	วงเงินช่วยเหลือ (บาท)
ด้านพืช				
- ข้าว	ไร่			
- พืชไร่	ไร่			
- พืชสวนและอื่น ๆ	ไร่			
ด้านปศุสัตว์				
- โค-กระบือ	ตัว			
- สุกร	ตัว			
- แพะ - แกะ	ตัว			
- ไก่พื้นเมือง	ตัว			
- ไก่เนื้อ - ไก่ไร่	ตัว			
- เป็ด	ตัว			
- ห่าน	ตัว			
- นกกระทา	ตัว			
- แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์	ไร่			
ด้านประมง				
- ปลาทุกชนิด	ไร่			
- กุ้ง ปู และหอยทะเล	ไร่			
- กรณีเลี้ยงในกระชัง-บ่อซีเมนต์	ตร.ม.			
รวมวงเงินช่วยเหลือ				
			ลงชื่อผู้ประเมินความช่วยเหลือ ..... (.....)	

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลความเสียหายข้างต้นเป็นความจริงและรับรองข้อมูลที่ปรากฏหากข้อความดังกล่าวเป็นความเท็จ

ข้าพเจ้ายินยอมให้ดำเนินคดีตามกฎหมายทุกประการ

ลงชื่อ .....

(นาย/นาง/นางสาว .....)

เกษตรกรผู้ได้รับความเสียหาย

รับรองข้อมูลความเสียหาย

ลงชื่อ .....

(นาย/นาง/นางสาว .....)

ผู้ใหญ่บ้าน หรือ กำนัน หรือ นายก อบต. หรือนายกเทศมนตรี .....

หมายเหตุ : กรุงเทพมหานคร ผู้รับรอง .....

หมายเหตุ ท่านได้แจ้งหรือจะแจ้งความเสียหายนอกจากการแจ้งข้างต้นนี้ไว้ที่ใดบ้าง

ระบุ 1. .....

2. .....

3. .....

กรมส่งเสริมการเกษตร
Department of Agricultural Extension

แบบประมวลรวบรวมความเสียหายและการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื่อภัย
ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ..... ถึงวันที่ .....
หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

แบบประมวลรวบรวมการช่วยเหลือของผู้.....
กษ 02 หน้า 1 จาก 1

พิมพ์เมื่อวันที่ .....

ลำดับที่	รายชื่อเกษตรกร	ด้านพืช					ด้านปศุสัตว์										ด้านประมง				
		ความเสียหาย (ไร่)				วงเงินช่วยเหลือ (บาท)	ความเสียหาย									วงเงินช่วยเหลือ (บาท)	ความเสียหาย (ไร่)				รวมเงิน (บาท)
		ข้าว	พืชไร่	พืชสวนและอื่น ๆ	รวม		โค/กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะ/แกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ห่าน (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ตัว)		ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	ในกระชังบ่อซีเมนต์ (ตร.ม.)	วงเงินช่วยเหลือ (บาท)	
รวมเกษตรกรแต่ละพื้นที่ (ราย)																					

ผู้รับรองรายชื่อเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....
ด้านพืช

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....
ด้านปศุสัตว์

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....
ด้านประมง

กรมส่งเสริมการเกษตร
Department of Agricultural Extension

แบบประมวลรวบรวมความเสียหายและการช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื่อภัย
ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ..... ถึงวันที่ .....
หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

แบบ.....
สรุประดับตำบลจาก กษ 02 หน้า 1 จาก 1

พิมพ์เมื่อวันที่ .....

หมู่ที่ / ตำบล	ความเสียหายจากการสำรวจ																การช่วยเหลือเป็นเงินสด			
	ด้านพืช				ด้านปศุสัตว์									ด้านประมง			ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	รวม
	ข้าว	พืชไร่	พืชสวนและอื่น ๆ	รวม	โค/กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะ/แกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ห่าน (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ตัว)	ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	ในกระชังบ่อซีเมนต์ (ตร.ม.)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)

ผู้รับรองรายชื่อเกษตรกรผู้ประสบภัยธรรมชาติ

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....
ด้านพืช

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....
ด้านปศุสัตว์

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....
ด้านประมง

กรมส่งเสริมการเกษตร
Department of Agricultural Extension

แบบคำขอจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยซื่อภัย
ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ..... ถึงวันที่ .....
หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

แบบ.....
สรุประดับอำเภอจาก กษ 02 หน้า 1 จาก 1

พิมพ์เมื่อวันที่ .....

หมู่ที่ / ตำบล	ความเสียหายจากการสำรวจ																การช่วยเหลือเป็นเงินสด			
	ด้านพืช				ด้านปศุสัตว์									ด้านประมง			ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	รวม
	ข้าว	พืชไร่	พืชสวนและอื่น ๆ	รวม	โค/กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะ/แกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ห่าน (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ตัว)	ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	ในกระชังบ่อซีเมนต์ (ตร.ม.)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)

คำรับรองการให้ความช่วยเหลือของ ก.ช.ภ.จ ตามมติที่ประชุม ก.ร.ภ.จ. ครั้งที่ ...../..... เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

กรมส่งเสริมการเกษตร
Department of Agricultural Extension

แบบคำขอจัดสรรงบประมาณเพื่อให้การช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยชื่อภัย
ช่วงเวลาที่เกิดภัยตั้งแต่วันที่ ..... ถึงวันที่ .....
หมู่ที่ ..... ตำบล ..... อำเภอ ..... จังหวัด .....

แบบ.....
กษ 03 หน้า 1 จาก 1

พิมพ์เมื่อวันที่ .....

อำเภอ/จังหวัด	ความเสียหายจากการสำรวจ																	การช่วยเหลือเป็นเงินสด			
	ด้านพืช				ด้านปศุสัตว์									ด้านประมง				ด้านพืช	ด้านปศุสัตว์	ด้านประมง	รวม
	ข้าว	พืชไร่	พืชสวนและอื่น ๆ	รวม	โค/กระบือ (ตัว)	สุกร (ตัว)	แพะ/แกะ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่เนื้อ/ไข่ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	ห่าน (ตัว)	นกกระทา (ตัว)	แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ (ตัว)	ปลา (ไร่)	กุ้ง/ปู/หอย (ไร่)	ในกระชังบ่อซีเมนต์ (ตร.ม.)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท) เกษตรกร (ราย)

คำรับรองการให้ความช่วยเหลือของ ก.ช.ภ.จ ตามมติที่ประชุม ก.ร.ภ.จ. ครั้งที่ ...../..... เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

ลงชื่อ .....
(.....)
ตำแหน่ง .....

แบบสรุปการปฏิบัติงานการใช้จ่ายเงินทดรองราชการ (งบ 50 ล้านบาท)
ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549
เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ..... วาตภัย..... ด้าน...ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยบางส่วน (5.1 4)
อำเภอ..... จังหวัด.....
วันที่เกิดภัยพิบัติ..... เดือน..... พ.ศ. .....

ลำดับที่	กิจกรรม	กำหนดเวลา	ระยะเวลาดำเนินการ		ผู้ปฏิบัติ		หมายเหตุ
			เริ่ม วัน เดือน ปี	เสร็จ วัน เดือน ปี	หน่วยงาน	ลงนาม	
1	จังหวัดประกาศภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน	7 วัน			สนง.ปภจ.	ผวจ.	
2	การสำรวจความเสียหาย	1 เดือน			อบต.	นายอำเภอ	
3	การประชุม ก.ช.ภ.อ./กอ หรือ ก.ช.ภ.จ.	1 เดือน			สนง.ปภจ.	ผวจ.	ที่ มท.0605. สพ/
4	การติดประกาศโครงการช่วยเหลือประชาชน	7 วัน			สนง.ปภจ.	ผวจ.	ลว. / /
5	วางฎีกายืมเงินทดรองราชการจากคลังจังหวัด	7 วัน			ปค.จ.	ปลัดจังหวัด	
	5.1 การตรวจสอบเอกสารหลักฐานการยืมเงินฯ	2 วัน			ปค.จ.	ปลัดจังหวัด	
	5.2 การอนุมัติฎีกายืมเงินทดรองราชการ	1 วัน			ปค.จ.	ปลัดจังหวัด	
	5.3 คลังจังหวัดจ่ายเงินยืมทดรองราชการ	3 วัน			ปค.จ.	ปลัดจังหวัด	
	5.4 ที่ทำการปกครองจังหวัดจ่ายเงินให้ส่วนราชการขอยืม	1 วัน			ปค.จ.	ปลัดจังหวัด	
6	การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ	3 เดือน			สนง.ปภจ.	ผวจ.	
7	จัดส่งเอกสารหลักฐานการขอโอนเงิน	7 วัน			ปค.จ.	ผวจ.	
	ไปกรมป้องกัน						

ลงชื่อ ..... ผู้ควบคุมการปฏิบัติงาน
(.....)
ตำแหน่ง กรรมการและเลขานุการ ก.ช.ภ.จ.
วันที่ ...../...../.....

คำแนะนำ
1. ประกาศภัยพิบัติให้ประกาศทันที หรือภายใน 7 วัน นับแต่วันที่เกิดภัยพิบัติ
2. สำรวจความเสียหายให้ดำเนินการเสร็จสิ้นภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัยพิบัติ
3. การประชุม ก.ช.ภ.อ./กอ หรือ ก.ช.ภ.จ. ให้ประชุมภายใน 1 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัยพิบัติ และหรือการสำรวจความเสียหายสิ้นสุด
4. ให้ติดประกาศโครงการให้ความช่วยเหลือที่ผ่านความเห็นชอบจาก ก.ช.ภ.อ./กอ หรือ ก.ช.ภ.จ. ภายใน 7 วัน นับแต่วันประชุมเสร็จสิ้น
5. การวางฎีกายืมเงินทดรองราชการคลังจังหวัด ภายใน 7 วัน นับจากวันที่เสมียนตราจังหวัดได้รับเรื่อง แยกเป็นดังนี้
   5.1 เสมียนตราจังหวัดตรวจสอบเอกสารหลักฐานการยืมเงินทดรองราชการภายใน 2 วัน
   5.2 ผู้มีอำนาจอนุมัติยืมเงินทดรองราชการภายใน 1 วัน
   5.3 คลังจังหวัดจ่ายเงินยืมทดรองราชการภายใน 3 วัน
   5.4 ที่ทำการปกครองจังหวัดจ่ายเงินให้ส่วนราชการผู้ยืมเงินทดรองราชการ ภายใน 1 วัน
6. การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต้องให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลา 3 เดือน นับแต่วันที่เกิดภัยพิบัติ
7. การส่งเอกสารขอโอนเงินงบประมาณเพื่อชดใช้เงินทดรองราชการจังหวัดไปกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ภายใน 7 วัน หลังจากวันครบกำหนดการให้ความช่วยเหลือ (หลังจาก 3 เดือน)

หมายเหตุ
1. ระยะเวลาการดำเนินการให้บันทึกตามข้อเท็จจริง และหรือตามเอกสารหลักฐาน โดยรวมระยะเวลาการปฏิบัติงานนับตั้งแต่วันเกิดภัยจนถึงวันส่งเอกสารขอโอนเงินฯ ไปกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ไม่เกิน 3 เดือน 7 วัน
2. หากดำเนินการไม่เป็นไปตามกำหนดเวลา ต้องชี้แจงข้อขัดข้องในช่องหมายเหตุ

ภาคผนวก 8

ตัวอย่างคำสั่งจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน และคำสั่งแต่งตั้ง ก.ช.ภ.จ. และ ก.ช.ภ.อ.

คำสั่งจังหวัดพิษณุโลก

ที่ 1757 /2549

เรื่อง จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัยและดินถล่ม จังหวัดพิษณุโลก

ด้วยในเดือนพฤษภาคม - กันยายน 2549 เป็นห้วงฤดูฝนจะเกิดปรากฏการณ์พายุลมแรงฝนตกชุกอาจก่อให้เกิดสภาวะน้ำท่วมบ้านเรือน หรือพื้นที่การเกษตรในบริเวณที่ราบลุ่มริมแม่น้ำและแหล่งรวมน้ำเช่นทุกปี หรือในพื้นที่ราบสูงติดที่ลาดเชิงเขา เสี่ยงต่อการเกิดน้ำท่วมฉับพลัน น้ำป่าไหลหลาก น้ำล้นตลิ่ง ดินโคลนถล่ม เสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนอันเป็นภัยใกล้จะถึงได้

อาศัยอำนาจตาม มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 จึงดำเนินการดังนี้

1. จัดตั้งศูนย์เฉพาะกิจให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยวาตภัยและโคลนถล่มจังหวัดพิษณุโลกขึ้นที่สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ศาลากลางจังหวัดพิษณุโลก ชั้น 3 โทรศัพท์ 0-5523-0394 , 0-5528-2192 (FAX) 0-5523-0538 สป.มท. 20407

2. แต่งตั้งคณะกรรมการและผู้ปฏิบัติงานประจำศูนย์เฉพาะกิจดังกล่าว โดยให้เป็นพนักงานป้องกันภัย ปฏิบัติหน้าที่ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย วาตภัยและดินถล่ม จังหวัดพิษณุโลก ปี 2549 ตามพระราชบัญญัติป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน พ.ศ. 2522 ด้วยดังนี้

1. คณะกรรมการอำนวยการ

1.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก ผู้อำนวยการศูนย์ฯ

1.2 รองผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก (นายสันติ กรุสวนสมบัติ) รองผู้อำนวยการศูนย์ฯ

1.3 ปลัดจังหวัดพิษณุโลก กรรมการ

1.4 ผู้บังคับการจังหวัดทหารบกพิษณุโลก กรรมการ

1.5 ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก กรรมการ

1.6 ผู้บังคับการกองบิน 46 กองพลบินที่ 3 กรรมการ

1.7 ผู้กำกับการ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 กรรมการ

1.8 ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก กรรมการ

/ 1.9 ผู้อำนวยการสำนักงานฯ.....

1.9 ผู้อำนวยการสำนักงานชลประทานที่ 3	กรรมการ
1.10 นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.11 เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.12 เกษตรจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.13 ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.14 ประมงจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.15 แรงงานจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.16 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.17 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.18 หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก	กรรมการ
1.19 ขนส่งจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.20 ผู้อำนวยการแขวงการทางพิษณุโลก	กรรมการ
1.21 ผู้อำนวยการสำนักบำรุงทางพิษณุโลกที่ 2	กรรมการ
1.22 ทางหลวงชนบทจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.23 อุตสาหกรรมจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.24 พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.25 ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.26 โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.27 ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.28 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.29 นายอำเภอ ทุกอำเภอ	กรรมการ
1.30 นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.31 นายกเทศมนตรีนครพิษณุโลก	กรรมการ
1.32 นายกเหล่ากาชาดจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.33 ประธานบริหารกิจการ อปพร.จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
1.34 ประธานชมรม 7 สมาคม มูลนิธิพิษณุโลก	กรรมการ
1.35 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
1.36 ป้องกันภัยจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการและผู้ช่วยเลขาฯ

ให้มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย อำนวยการ สั่งการ กำกับดูแล การแก้ไขปัญหาอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในพื้นที่
งหวัดพิษณุโลก

/2. ฝ่ายอำนวนการ.....

2. ฝ่ายอำนวยการ

2.1 ปลัดจังหวัดพิษณุโลก	ประธานกรรมการ
2.2 ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 จ.พิษณุโลก	กรรมการ
2.3 หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก	กรรมการ
2.4 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.5 หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.6 โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.7 ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.8 ท้องถิ่นจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.9 ป้องกันจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.10 หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
2.11 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ
2.12 หัวหน้าฝ่ายป้องกันและปฏิบัติการ สนง.ปภ.จังหวัด	กรรมการและผู้ช่วยเลขาฯ

ให้มีหน้าที่ จัดทำแผนฯ และซักซ้อมการปฏิบัติ กำหนดพื้นที่เสี่ยงภัย จัดการฝึกอบรมให้ความรู้ประชาชน ประสานงาน ติดตามประเมินผล งานธุรการและการสื่อสาร – รายงาน

3. ฝ่ายแจ้งเตือนภัย

3.1 หัวหน้าสถานีอุตุนิยมวิทยาพิษณุโลก	ประธานกรรมการ
3.2 ผู้อำนวยการสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จ. พิษณุโลก	กรรมการ
3.3 หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก	กรรมการ
3.4 หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
3.5 ผู้ช่วยป้องกันจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
3.6 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการและเลขานุการ

ให้มีหน้าที่ ติดตามความเคลื่อนไหว การพยากรณ์อากาศ ประเมินสถานการณ์ รวบรวมข้อมูลและวิธีแจ้งเตือนภัยให้เฝ้าระวังคอยเหตุ รายงานข่าวและเหตุการณ์กับภัยที่เกิดขึ้น ประชาสัมพันธ์ให้สื่อต่างๆรับทราบ

/ 4. ฝ่ายปฏิบัติการ.....

4. ฝ่ายปฏิบัติการ

4.1 ชุดปฏิบัติการป้องกัน

(1) ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก	ประธานกรรมการ
(2) ผู้อำนวยการแขวงการทางพิษณุโลก	กรรมการ
(3) ผู้อำนวยการสำนักงานบำรุงทางพิษณุโลกที่ 2	กรรมการ
(4) ทางหลวงชนบทจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(5) หัวหน้าโครงการชลประทานพิษณุโลก	กรรมการ
(6) เกษตรและสหกรณ์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(7) เกษตรจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(8) ประมงจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(9) ปศุสัตว์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(10) โยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(11) ผู้จัดการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคพิษณุโลก	กรรมการ
(12) ผู้จัดการประปาพิษณุโลก	กรรมการ
(13) ผู้จัดการส่วนบริการลูกค้าจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
(14) นายอำเภอทุกอำเภอ	กรรมการ
(15) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการ
(16) ผู้บังคับกองร้อย อส.จ.พิษณุโลก	กรรมการ
(17) ประธาน อปพร.จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ

4.2 ชุดปฏิบัติการอพยพ

(1) ผู้กำกับการ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31	ประธานกรรมการ
(2) ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34	กรรมการ
(3) ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก	กรรมการ
(4) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด	กรรมการ
(5) ผู้บังคับกองร้อย อส.จ.พิษณุโลก	กรรมการ
(6) ประธาน อปพร.จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ

4.3 ชุดปฏิบัติการกู้ภัย

(1) ผู้กำกับการ กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31	ประธานกรรมการ
(2) ผู้บังคับหน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 34	กรรมการ
(3) ประธานชมรม 7 สมาคม มูลนิธิพิษณุโลก	กรรมการ

/ 4.4 ชุดปฏิบัติการฟื้นฟูบูรณะ.....

4.4 ชุดปฏิบัติการฟื้นฟูบูรณะ

(1) คณะกรรมการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติจังหวัดพิษณุโลก (ก.ช.ภ.จ. พิษณุโลก) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก เป็นประธาน ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดลองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546

(2) จังหวัดทหารบกพิษณุโลก

(3) กองพลพัฒนาที่ 3

(4) กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

(5) กองร้อย อส.จ.พิษณุโลก ที่ 2

(6) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก

ให้มีหน้าที่ จัดระบบการป้องกันและแก้ไขมิให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งสาธารณประโยชน์ความเดือดร้อนของประชาชน ซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ การเคลื่อนย้าย อพยพคน สัตว์เลี้ยง สิ่งของสู่ที่ปลอดภัย เข้าปฏิบัติการกู้ภัยโดยชุดเคลื่อนที่เร็ว เพื่อช่วยชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนให้ปลอดภัยพร้อมฟื้นฟูบูรณะให้กลับสู่สภาพเดิมโดยเร็ว

5. ฝ่ายสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย

5.1 ผู้อำนวยการศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต 9 พิษณุโลก	ประธานกรรมการ
5.2 ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 1-3	กรรมการ
5.3 พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
5.4 พัฒนาการจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
5.5 แรงงานจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
5.6 เหล่ากาชาดจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
5.7 ป้องกันจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
5.8 หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดพิษณุโลก	กรรมการ
5.9 นายกสโมสรโรตารีพิษณุโลก	กรรมการ
5.10 นายกสโมสรไลออนส์พิษณุโลก	กรรมการ
5.11 ผู้ประสานงานโครงการอาสา "เพื่อนพึ่ง (ภาฯ) ยามยาก" ประจำ จ.พิษณุโลก	กรรมการ

ให้มีหน้าที่ ให้ความสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยในด้านเครื่องอุปโภค – บริโภค จัดระบบที่อยู่อาศัยชั่วคราวในที่รับผู้อพยพ ดูแลเป็นการเฉพาะแก่เด็ก คนชรา นักเรียน พระสงฆ์ จัดทำทะเบียน การบำรุงขวัญ-กำลังใจ ตลอดจนการตั้งศูนย์รับบริจาคสิ่งของเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัย

/ 6.ฝ่ายบรรเทาทุกข์.....

6. ฝ่ายบรรเทาทุกข์

6.1 นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ประธานกรรมการ

6.2 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลพุทธชินราช กรรมการ

6.3 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชนทุกแห่ง กรรมการ

6.4 หัวหน้าสถานีอนามัยตำบลทุกแห่ง กรรมการ

ให้มีหน้าที่ จัดระบบการดูแลรักษา สุขอนามัย การรักษาผู้เจ็บป่วย การถูกสัตว์มีพิษกัดต่อย และช่วยชีวิตผู้ประสบภัยฉุกเฉิน

7. ฝ่ายรักษาความสงบเรียบร้อย

7.1 ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดพิษณุโลก ประธานกรรมการ

7.2 ผู้กำกับการกองบังคับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 กรรมการ

7.3 ผู้บังคับกองร้อย อส.จ.พิษณุโลก ที่ 2 กรรมการ

7.4 ประธาน อปพร.จังหวัดพิษณุโลก กรรมการ

ให้มีหน้าที่ ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ประสบภัยมิให้เกิดเหตุอื่นแทรกซ้อน ตลอดจนการจัดระเบียบจราจรการเข้า – ออกในบริเวณที่เกิดภัย

8. ฝ่ายประชาสัมพันธ์

8.1 ประชาสัมพันธ์จังหวัดพิษณุโลก ประธานกรรมการ

8.2 นายสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรรมการ

8.3 นายสถานีอุตุนิยมวิทยา พิษณุโลก กรรมการ

ให้มีหน้าที่ ในการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชนทั่วไปและผู้ประสบภัยอย่างถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงโดยทั่วถึง เสริมสร้างขวัญกำลังมิให้ตื่นตกใจ และจัดให้มีการแถลงข่าวต่อสื่อมวลชน เพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับภาวะน้ำท่วม วาตภัยและดินถล่ม รวมทั้งการดำเนินการให้ความช่วยเหลือทางราชการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2549

(ลงชื่อ)

(นายพิพัฒน์ วงศาโรจน์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก

ผู้อำนวยการป้องกันภัยฝ่ายพลเรือนจังหวัดพิษณุโลก

ภาคผนวก 9

ตัวอย่างแบบสอบถาม
และสรุปปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถาม
และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

(ตัวอย่าง)

แบบสอบถาม

โครงการระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤติจากภัยพิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.)

วัตถุประสงค์

เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤติภัยพิบัติและการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในพื้นที่ที่คัดเลือกที่ผ่านมา รวมถึงการเตรียมการเพื่อป้องกันและลดผลกระทบ การเตรียมการการเกิดภัยพิบัติ และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างของหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติ ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 : ลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน

ตอนที่ 2 : การป้องกันและลดผลกระทบ และเตรียมพร้อมรับภัย

ตอนที่ 3 : การบริหารจัดการในภาวะวิกฤติและการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ตอนที่ 4 : การฟื้นฟูและบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย / และ เติมข้อความลงใน (.....) ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ชื่อ-สกุล ผู้ให้สัมภาษณ์ .....

หน่วยงาน ..... โทรศัพท์ .....

สถานที่ ..... ตำบล .....

อำเภอ ..... จังหวัด .....

ผู้สัมภาษณ์ ..... วันที่สัมภาษณ์ .....

ผู้ตรวจแบบสอบถาม ..... วันที่ .....

ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของหน่วยงาน

1. ชื่อหน่วยงาน.....สังกัด.....
ที่อยู่.....
ชื่อผู้ให้ข้อมูล.....ตำแหน่ง.....

2. หน่วยงานของท่านมีเจ้าหน้าที่/พนักงานทั้งหมด จำนวน ..... คน
โดยจำแนกเป็นเจ้าหน้าที่/พนักงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการภัยพิบัติ
รวมทั้งหมด ..... คน แยกเป็น ชาย ..... คน หญิง ..... คน

ตอนที่ 2 ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ

1. หน่วยงานของท่านมีแผนปฏิบัติการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติหรือไม่
.....1) ไม่มี
.....2) มี เกี่ยวกับภัยพิบัติประเภท .....
จัดทำปีล่าสุด .....
จัดทำทุก ..... ปี

2. หน่วยงานของท่านมีหน่วยปฏิบัติการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือไม่ จำนวนกี่หน่วย และหน่วยละกี่คน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

.....1) ชุดกู้ภัย/ชุดเคลื่อนที่เร็ว (OTOS)	จำนวน.....คน
.....2) ชุดกู้ชีพ	จำนวน.....คน
.....3) อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน (อปพร.)	จำนวน.....คน
.....4) ชุดสนับสนุนการอพยพ	จำนวน.....คน
.....5)	จำนวน.....คน

ท่านคิดว่าเพียงพอหรือไม่
.....1) พอ
.....2) ไม่พอ

3. หน่วยงานของท่านมีการประสานงานด้านบริหารจัดการภัยพิบัติกับหน่วยงานใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
.....1) สำนักงานป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด
.....2) องค์การบริหารส่วนจังหวัด
.....3) องค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียง
.....4) สำนักงานจังหวัด/อำเภอ

.....5) องค์กรเอกชน/มูลนิธิ

.....6) อื่นๆ ระบุ.....

4. หน่วยงานของท่านมีปัญหาอุปสรรคในการประสานงานระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องอย่างไรบ้าง

.....1) มี

.....2) ไม่มี เนื่องจาก.....

.....

.....

5. หน่วยงานท่านมีแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติ รายชื่อหมู่บ้าน จำนวนประชากร และพื้นที่อพยพหรือไม่

.....1) มี

ประเภทของภัยพิบัติ .....

ผู้ดำเนินการจัดทำคือ.....ปีที่จัดทำ.....

.....2) ไม่มี

6. การเกิดอุทกภัยที่ผ่านมาหน่วยงานของท่านได้รับข่าวการเตือนภัย หรือไม่

.....1) ไม่ได้รับ

.....2) ได้รับ จากหน่วยงาน

....2.1) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

....2.2) สำนักงานชลประทาน

....2.3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

....2.4) สำนักงานจังหวัด/อำเภอ

....2.5) อื่นๆ.....

7. ในพื้นที่รับผิดชอบของหน่วยงานของท่านมีการติดตั้งระบบอุปกรณ์เตือนภัยพิบัติในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือไม่

.....1) ไม่มี

.....2) มี ประเภทของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น ..... อุปกรณ์

....2.1) เครื่องวัดน้ำฝน จำนวน.....เครื่อง

....2.2) ไซเลนเตือนภัย จำนวน.....เครื่อง

....2.3) อื่นๆ.....

8. หน่วยงานของท่านมีการจัดฝึกอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการเกิดและการป้องกันบรรเทาภัยพิบัติแก่ประชาชนหรือไม่

.....1) ไม่มี

.....2) มี ประเภทของภัยพิบัติ ..... ความถี่ของการจัด.....ครั้ง/ปี

9. หน่วยงานของท่านมีวัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยหรือไม่

.....1) รถกู้ภัย จำนวน.....คัน

.....2) รถแทรกเตอร์ จำนวน.....คัน

.....3) เรือท้องแบน จำนวน.....ลำ

.....4) รถยนต์ตรวจการ/รถแจ้งเหตุ จำนวน.....คัน

.....5) เครื่องสูบน้ำ จำนวน.....เครื่อง

.....6) รถแบคโฮ จำนวน.....คัน

.....7) อื่นๆ (ระบุ).....

10. หากเกิดอุทกภัยในพื้นที่ของท่าน ท่านคิดว่าสถานที่ใดเหมาะจะเป็นสถานที่อพยพ

1) .....

2) .....

3) .....

11. หน่วยงานของท่านมีชุดเฝ้าระวังและเตือนภัยในพื้นที่หรือไม่

.....1) ไม่มี

.....2) มี จำนวน.....ชุด รวม.....คน

12. หน่วยงานของท่านได้รับการสนับสนุนด้านกำลังคน และวัสดุอุปกรณ์ในการแก้ไขปัญหาภัยพิบัติจากหน่วยงานอื่น หรือไม่ โปรดระบุ รายละเอียดของแต่ละหน่วยงาน

.....1) สำนักงานป้องกันภัยและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

.....2) สำนักงานจังหวัด อำเภอ

.....3) สำนักงานชลประทานจังหวัดนครนายก

.....4) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก

.....5) องค์การบริหารส่วนตำบลข้างเคียง

.....6) อาสาสมัคร/มูลนิธิ

.....7) อื่นๆ ระบุ.....

13. หน่วยงานของท่านมีการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยพิบัติฉุกเฉิน และแผนอพยพในพื้นที่เสี่ยงภัยหรือไม่

.....1) ไม่มี

.....2) มี ประเภทของภัย ..... จำนวน.....ครั้ง/ปี

14. ท่านได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และประชาชนมากน้อยเพียงใดในการฝึกซ้อมแผนป้องกันภัยฉุกเฉินในพื้นที่เสี่ยงภัย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ....1) มาก .....2) น้อย

ประชาชน ....1) มาก .....2) น้อย

15. หน่วยงานท่านมีการอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในการค้นหา กู้ภัยและให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยหรือไม่

.....1) ไม่มี

.....2) มี โดยหน่วยงาน..... จำนวนครั้งที่อบรม.....ครั้ง/ปี

จำนวนคนที่อบรม.....คน/ปี

16. หน่วยงานท่านมีการประชาสัมพันธ์ในการเตือนภัยหรือไม่

.....1) ไม่มี

.....2) มี ผ่านสื่อ

.....2.1) วิทยุชุมชน

.....2.2) หอกระจายข่าวหมู่บ้าน

.....2.3) ประกาศผ่านรถแจ้งเหตุ

.....2.4) โทรศัพท์

.....2.5) อื่นๆ (ระบุ).....

17. ท่านคิดว่าผู้ประสบภัยได้รับแจ้งข่าวสารทั่วถึงกันหรือไม่ สาเหตุ ปัญหา และอุปสรรค

.....1) ทั่วถึง

.....2) ไม่ทั่วถึง สาเหตุของปัญหา

1).....

2).....

3).....

18. หน่วยงานของท่านได้มีการตั้งงบประมาณในการเตรียมความพร้อมด้านการบริหารจัดการภัยหรือไม่ และตั้งเพื่อการใด

.....1) ไม่มี

.....2) มี เพื่อการ

.....1) ฝึกอบรม

.....2) ฝึกซ้อมแผน

.....3) ซื้ออุปกรณ์ ระบุ.....

.....4) ซ่อมยานพาหนะ ระบุ.....

.....5) ซื้อกระสอบทราย

.....6) อื่นๆระบุ.....

ตอนที่ 3 การจัดการในภาวะวิกฤติ

1. ที่ผ่านมาในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในเบื้องต้นหน่วยงานของท่านได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดมากที่สุด

....1) สำนักงานจังหวัด

....2) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

....3) ทหาร

....4) ตำรวจ

....5) มูลนิธิ

....6) อื่นๆ

2. ท่านทราบภาระหน้าที่ของหน่วยงานของท่านในการปฏิบัติการเมื่อเกิดเหตุอุทกภัยในสภาวะฉุกเฉินหรือไม่

.....1) ทราบ

.....2) ไม่ทราบ ท่านคิดว่าควรดำเนินการในด้านใด

.....1) จัดทำคู่มือปฏิบัติ

.....2) ฝึกอบรม

.....3) ไม่ต้องมี

3. การปฏิบัติงานด้านช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องท่านคิดว่ามีการประสานงานและปฏิบัติการที่ซ้ำซ้อนกันหรือไม่

.....1) ไม่ซ้ำซ้อน

.....2) ซ้ำซ้อน หน่วยงานใด

1).....ประเด็น.....

2).....ประเด็น.....

3).....ประเด็น.....

4. ในการแจ้งการเกิดภัย หน่วยงานของท่านเกี่ยวข้องหรือไม่ ถ้าเกี่ยวข้องคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใด

.....1) ไม่เกี่ยวข้อง

.....2) เกี่ยวข้อง ปัญหา 1) .....

2) .....

3) .....

5. ในการตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ มีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่านและท่านมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใด

1) .....

2) .....

3) .....

6. ในการประกาศภัยพิบัติ ท่านคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคใดต่อการปฏิบัติงานของหน่วยงานท่านและท่านมีข้อคิดและข้อเสนอแนะใด

1) .....

2) .....

3) .....

7. ในการติดต่อสื่อสารระหว่างเกิดภัยมีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง และมีข้อคิดเห็นประการใด

1) .....

2) .....

3) .....

8. ในการค้นหาและกู้ภัย หน่วยงานท่านมีอุปสรรคใดบ้าง และมีข้อคิดเห็นประการใด

1) .....

2) .....

3) .....

9. ที่ผ่านมาในการอพยพหนีภัยระหว่างเกิดภาวะวิกฤติมีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง และมีข้อเสนอแนะใด

1) .....

2) .....

3) .....

10. ในการประเมินความเสียหาย หน่วยงานของท่านมีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ ถ้ามีท่านคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง และมีข้อคิดเห็นและเสนอแนะใด

1) .....

2) .....

3) .....

11. ในการดำเนินงานของคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. และ ก.ช.ภ.อ. ท่านคิดว่ามีปัญหาอุปสรรคใดบ้างและมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใด

1) .....

2) .....

3) .....

12. จากระเบียบของกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2549 ท่านคิดว่ามีปัญหาและอุปสรรคใด และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใด

1) .....

2) .....

3) .....

13. ในการจัดทำเอกสารประกอบการจ่ายเงินช่วยเหลือประชาชน หน่วยงานของท่านมีส่วนเกี่ยวข้องหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรค รวมถึงข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะใด

.....1) ไม่เกี่ยวข้อง

.....2) เกี่ยวข้อง มีปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

(1) .....

(2) .....

(3) .....

14. ท่านมีความรู้และความเข้าใจในเรื่องระเบียบการปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ ในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย ตลอดจนการจัดทำเอกสารประกอบหรือไม่ และอยากให้หน่วยงานจากส่วนกลางดำเนินการในส่วนใดบ้าง

.....1) เข้าใจ

.....2) ไม่ค่อยเข้าใจ/ไม่เข้าใจ

การดำเนินการ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

.....(1) จัดทำคู่มือ

.....(2) จัดทำฝึกอบรม

.....(3) อื่นๆ .....

15. เมื่อเกิดภัยพิบัติที่ผ่านมา หน่วยงานของท่านมีส่วนในการจัดการของบริจาคและการขนส่งหรือไม่ ถ้ามีท่านคิดว่ามีปัญหาใด และควรปรับปรุงในด้านใด

.....1) ไม่มี

.....2) มี

ปัญหา/อุปสรรคและการปรับปรุงแก้ไข

(1) .....

(2) .....

(3) .....

ตอนที่ 4 ฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

1. ท่านมีแผนปฏิบัติการในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยหลังการเกิดภัยและการฟื้นฟูบูรณะหรือไม่ โปรดระบุรายละเอียด

.....1) ไม่มี

.....2) มีประเภทของภัย .....

จัดทำเมื่อ..... โดย.....

2. ที่ผ่านมาเมื่อเกิดภัยพิบัติหน่วยงานของท่านมีบุคลากร เครื่องมือ อุปกรณ์ เพียงพอหรือไม่ในการดำเนินการ

.....1) พอ

.....2) ไม่พอ

3. มีหน่วยงานใดบ้างที่เข้ามาช่วยในการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

....1) สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

....2) สำนักงานชลประทานจังหวัด

....3) องค์การบริหารส่วนจังหวัด

....4) สำนักงานจังหวัด/อำเภอ

....5) ทหาร

....6) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

....7) การประปาส่วนภูมิภาค

....8) อื่นๆ(ระบุ).....

4. การเกิดอุทกภัยที่ผ่านมามีการประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ หรือไม่ มีการดำเนินการซ้ำซ้อนและทั่วถึง หรือไม่ในการฟื้นฟูโครงสร้างพื้นฐาน โปรดระบุรายละเอียด

.....1) ไม่มี

.....2) มี ประเด็นที่ซ้ำซ้อน

1) .....

2) .....

3) .....

5. ท่านมีขั้นตอนและแบบฟอร์มสำรวจความเสียหายจากภัยพิบัติหรือไม่ โปรดระบุรายละเอียด

.....1) มี

.....2) ไม่มี ควรทำอย่างไร (1) .....

(2) .....

(3) .....

6. ท่านมีแผนงบประมาณการช่วยเหลือ และสงเคราะห์ผู้ประสบภัยหรือไม่ โปรดระบุรายละเอียด

.....1) ไม่มี

.....2) มี งบประมาณที่ตั้งไว้ประมาณ .....บาท

7. ท่านได้รับงบประมาณจากรัฐบาลเพียงพอสำหรับการสำรองเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการภัยพิบัติหรือไม่

.....1) พอ

.....2) ไม่พอ งบประมาณที่ต้องการประมาณ .....บาท

สรุปปัญหาและอุปสรรคที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

1. **การประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติ** มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1) กรณีเกิดภัยพิบัติมีขนาดเล็กมาก หากจะนำเงินทดรองราชการมาใช้ จำเป็นต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศพื้นที่ประสบภัย

2) ไม่มีหลักเกณฑ์ในการประกาศภัยพิบัติ ต้องใช้ดุลยพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด ยกเว้นภัยหนาว

2. **การอพยพหนีภัย** มีปัญหาและอุปสรรค ดังนี้

1) การดำเนินการที่ผ่านมาเป็นแบบ Top down approach

2) ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมทำให้ขาดความร่วมมือในการป้องกัน

3) ประชาชนไม่ได้ตระหนักถึงความเสี่ยงภัยของชุมชนและละเลยการแจ้งเตือนภัย

4) การวางแผนหนีภัย และการกำหนดสถานที่ปลอดภัยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ชุมชนไม่ได้กำหนดเอง ทำให้การหนีภัยไม่สอดคล้องกับความจริง

5) ประชาชนขาดองค์ความรู้ และความเข้าใจธรรมชาติของภัยพิบัติ และขาดความตระหนักและไม่ให้ความสนใจถึงอันตรายเมื่อเวลาผ่านไป

6) รัฐบาลยังให้ความสำคัญและให้งบประมาณในด้านนี้น้อย

7) หน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและขาดการติดตามผล

8) ขาดการซ้อมแผนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในพื้นที่เสี่ยงภัย

9) ขาดความจริงจังในการซ้อมแผนตั้งแต่ประชาชนจนถึงหน่วยงานต่างๆ เพราะไม่ได้เกิดภัยจริง

10) บางหน่วยงานไม่ได้ส่งผู้มีอำนาจในการปฏิบัติจริงมาซ้อมแผน ทำให้เวลาเกิดภัยจริงไม่สามารถปฏิบัติงานได้

11) มีการเปลี่ยนแปลงของผู้รับผิดชอบอยู่เป็นประจำ

12) ขาดบุคลากรในการเฝ้าระวังและเตือนภัยตลอด 24 ชั่วโมง

13) ขาดผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแจ้งเตือนภัย

14) ขาดการสำรวจข้อมูลที่จำเป็น และสามารถใช้ในการวิเคราะห์เป็นฐานข้อมูล

15) การเตือนภัยจากส่วนกลางไม่ชัดเจน บางครั้งเป็น False alarm

16) ข้อความต่างๆ ที่ประกาศจากหอเตือนภัย (ศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ) คล้ายกัน และบางแห่งความดังไม่ทั่วถึง (กรณีพื้นที่เสี่ยงภัยมีหอเตือนภัย)

17) ยังขาดการประชาสัมพันธ์รายละเอียดส่งสัญญาณเตือนภัยลงไปสู่จังหวัดและชุมชนทุกครัวเรือน

3. **การค้นหาและกู้ภัย**

1) ในหลายพื้นที่ไม่มีผู้รับผิดชอบการอำนวยการสั่งการในพื้นที่เกิดภัยที่เป็นจุดย่อยหลายจุด

2) ยังขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น ผู้เชี่ยวชาญในการกู้ภัยและการช่วยชีวิต เป็นต้น

3) หากเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่กว้างขวางมาก ทำให้วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมได้ยาก และทำให้การวางแผนการบริหารเครื่องมือบุคลากร และยานพาหนะทำได้ลำบาก

4) ขาดงบประมาณในการสำรองจ่ายเพื่อขนย้ายเครื่องจักรเข้าปฏิบัติการช่วยเหลือ

5) หากสภาพพื้นที่ประสบภัยเป็นภูเขา หรือทะเล จำเป็นต้องใช้ยานพาหนะพิเศษในการปฏิบัติการค้นหา และการเข้าพื้นที่ทำได้ยาก

6) รถไฟฟ้าส่องสว่างมีจำนวนน้อยสำหรับการปฏิบัติงานกลางคืน

7) เจ้าหน้าที่และเครื่องจักรกลมีจำกัด ทำให้ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นเวลานานโดยไม่ได้พักทำให้เกิดความเหนื่อยล้า

8) ขาดอุปกรณ์ในการยก ตัด ชิ้นส่วนอาคารเพื่อค้นหาผู้รอดชีวิตที่ติดอยู่ภายในซากอาคาร

9) การปฏิบัติงานช่วยเหลือ ค้นหาผู้ประสบภัย และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ประสบภัยพิบัติ ต้องมีการสำรวจข้อมูลที่แน่นอนชัดเจน โดยมีเจ้าหน้าที่เข้าสำรวจข้อมูลร่วมกับเจ้าหน้าที่ของอำเภอ ตำบล แล้วรายงานความเสียหาย และบริเวณที่จะต้องค้นหาผู้ประสบภัยอย่างเร่งด่วน การปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวนอกจากจะต้องใช้เครื่องมือสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพแล้ว การสำรวจข้อมูลภาพรวมทางอากาศและการเดินทางเข้าพื้นที่โดยเร่งด่วนต้องอาศัยเฮลิคอปเตอร์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบางครั้งทำให้เกิดความล่าช้า

4. การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้าง

1) การประเมินความเสียหาย

(1) ในระยะแรกมีปัญหาเรื่องข้อมูลความเสียหายสับสน

(2) มีการจัดทำฐานข้อมูลขึ้นในระยะเร่งด่วนทำให้มีข้อบกพร่อง

(3) ข้อมูลบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัยท้องถิ่นไม่ได้จัดทำไว้ให้เป็นระบบทำให้ล่าช้าในการประเมินความเสียหาย

(4) ในการช่วยเหลือและการรับแจ้งข้อมูลผู้ประสบภัยขาดการบูรณาการ

(5) การสำรวจความต้องการกระทำได้ล่าช้าเพราะไม่ได้จัดทำฐานข้อมูลไว้

(6) ผู้ประสบภัยจริงๆ ส่วนใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเอกสารและเวลาที่ระบุไว้ในระเบียบ

(7) ผู้ดำเนินการเป็นหน่วยงาน ก.ช.ภ.อ. มีผู้แทนท้องถิ่นเพียงคนเดียว (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต.)

(8) หากการสำรวจมีความผิดคลาด ทำให้การจัดหาทรัพยากรได้ไม่ตรงกับความต้องการ (ประเภทและปริมาณ)

(9) ข้อมูลที่รายงาน ก.ช.ภ.อ. มักเป็นข้อมูลที่มากเกินความเป็นจริงเนื่องจากหวังผลประโยชน์จากส่วนต่างของข้อมูล

(10) เจ้าหน้าที่ผู้สำรวจความเสียหาย สนง. เกษตรอำเภอมีน้อยไม่สามารถสำรวจได้ทันตามที่ ก.ช.ภ.อ. กำหนด

(11) การช่วยเหลือในเรื่องเครื่องอุปโภค-บริโภค แจกจ่ายไม่ทั่วถึง

2) การช่วยเหลือผู้ประสบภัย

(1) ด้านการรายงานสาธารณภัย

- บางเหตุการณ์ไม่มีรายงานการเกิดภัยพิบัติ แต่มีการส่งขอความช่วยเหลือไปยังหน่วยงานต่างๆ ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือได้ตามหลักเกณฑ์

- บางเหตุการณ์ มีการรายงานรายละเอียดไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ตามรูปแบบรายงาน ทำให้เสียเวลาในการในการติดต่อประสานงานเพิ่มเติม

(2) การให้ความช่วยเหลือ

- เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นขาดความเข้าใจ ในหลักเกณฑ์และวิธีการในการให้ความช่วยเหลือ เช่น สถานที่ประสบภัยเป็นเพิงพักชั่วคราว แต่ได้ยื่นเรื่องขอความช่วยเหลือ มายัง สำนักงาน ปภ. จังหวัด ซึ่งในกรณีนี้ไม่อยู่ในระเบียบและหลักเกณฑ์ ส่งผลให้ไม่สามารถจ่ายเงินช่วยเหลือได้ อีกทั้งผู้ให้การช่วยเหลือต้องเสียเวลาชี้แจงให้กับผู้ประสบภัยถึงเหตุผลที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้ บางครั้งผู้ประสบภัยก็ทำหนังสือร้องเรียนไปยังผู้บังคับบัญชาว่าไม่ได้รับการช่วยเหลือ

(3) การติดต่อประสานงาน

- ขาดการประชาสัมพันธ์กับผู้ประสบภัยเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้องใช้สำหรับการขอความช่วยเหลือ
- องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ส่งเอกสารรวบรวมข้อมูลผู้ประสบภัยล่าช้า ทำให้ไม่สามารถทำกระบวนการต่อไป จึงส่งผลให้การช่วยเหลือทำได้ล่าช้า
- ไม่สามารถประสานงานกับมูลนิธิ หรือหน่วยงานช่วยเหลืออื่น เพื่อจะรับทราบการช่วยเหลือเพื่อลดการช่วยเหลือที่ซ้ำซ้อน

(4) การตรวจสอบเอกสาร

- หน่วยงานระดับท้องถิ่น นำส่งเอกสารของผู้ประสบภัย ไม่ครบหรือไม่ถูกต้องตามระเบียบให้การช่วยเหลือ เช่น ขาดภาพถ่ายของสาธารณูปโภคที่ได้รับความเสียหาย จึงทำให้ไม่สามารถให้การช่วยเหลือได้
- การนำส่งเอกสารไม่มีความถูกต้อง เช่น หลักฐานในบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านไม่เหมือนกัน ทำให้ต้องประสานงานกลับไปที่อำเภอ จึงทำให้ทำการช่วยเหลือได้อย่างล่าช้า

(5) การเสนอรายงานการประชุมในการให้ความช่วยเหลือให้คณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ.

- เนื่องด้วยคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ประกอบด้วยบุคคลจากหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานใช้เวลาในการเดินทางมาก อีกทั้งในบางเหตุการณ์ที่ คณะกรรมการหรือผู้แทน ติดภารกิจอื่น ไม่สามารถเซ็นรับทราบได้ ส่งผลให้การเวียนรายงานประชุมเกิดการล่าช้า และใช้เวลามากในการประสานงาน

(6) พื้นที่รองรับผู้ประสบภัยชั่วคราว

- ขาดสิ่งของจำเป็นในการช่วยเหลือ เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม น้ำดื่ม ข้าวกล่อง ยารักษาโรค ฯลฯ
- การจัดเตรียมห้องสุขาไม่เพียงพอที่จะรองรับผู้ประสบภัย

(7) การช่วยเหลือผู้ประสบภัย/นักท่องเที่ยว

- การใช้ภาษา การติดต่อสื่อสาร และการอำนวยความสะดวก
- ขาดการจัดระบบที่ดีในการรับแจ้งผู้สูญหาย

(8) การจ่ายเงินช่วยเหลือผู้ประสบภัย

- ต้องใช้ผู้รับรองความถูกต้องผู้ประสบภัยและประเมินความเสียหายจริงของบ้านเรือนที่ได้รับความเสียหาย
- ถ้าเป็นภัยขนาดใหญ่ยังมีการค้างจ่ายบางจังหวัดเนื่องจากไม่มีผู้มาติดต่อขอรับการช่วยเหลือ
- การให้ความช่วยเหลือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประสบภัย

(9) การช่วยเหลือผู้ประกอบการรายย่อย

- หลังจากเหตุการณ์ผู้ประสบภัยบางส่วนไม่อยู่ในพื้นที่ (พักบ้านญาติ/กลับภูมิลำเนา/รักษาตัว)
- มีการลงทะเบียนซ้ำซ้อนต้องมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด

(10) การจัดหาที่พักอาศัยแก่ผู้ประสบภัย

- ที่ดินเดิมผู้ประสบภัยส่วนใหญ่บุกรุกที่ดินสาธารณะและที่ดินเอกชน
- การแจ้งให้รัฐบาลจัดสร้างที่อยู่อาศัยล่าช้า
- องค์กรเอกชนบางรายบุกรุกในพื้นที่สงวน

(11) การช่วยเหลือผู้ประกอบอาชีพประมง

- ผู้ประสบภัยส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่รองานเดิมไม่ประสงค์จะเปลี่ยนงาน
- ผู้ประสบภัยมาแจ้งขอรับการช่วยเหลือล่าช้าและขาดเอกสาร

- ระเบียบที่ตั้งเป็นการบรรเทาความเสียหาย ผู้ประกอบอาชีพรายใหญ่ที่เสียหายได้รับการช่วยเหลือเท่ารายย่อย
- การแจ้งความเสียหายเกินความเป็นจริงจำนวนมาก บางรายไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้

(12) อุปกรณ์การช่วยเหลือไม่เพียงพอ

(13) การสื่อสารในห้วงเกิดภัยเป็นไปด้วยความยากลำบาก

(14) บุคลากรขาดความรู้ความชำนาญ

(15) งบประมาณของท้องถิ่นมีจำกัด

(16) ระบบการรายงานหลากหลาย ทำให้เกิดความสับสน

(17) วัสดุ อุปกรณ์ ในการช่วยเหลือ มีราคาสูงขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน

3) การปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ พ.ศ.2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2549

(1) การจ่ายเงินให้อำนาจผู้ว่าราชการจังหวัดเพียงคนเดียว

(2) หากภัยพิบัติมีขนาดเล็กมาก ถ้าจะนำเงินช่วยเหลือมาใช้ต้องให้ ผวจ.ประกาศพื้นที่ประสบภัย

(3) การเก็บเอกสารและการนำส่งข้อมูลจากท้องถิ่นมายังจังหวัดล่าช้า ไม่ตรงความเสียหายและไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ตามที่ระบุไว้

(4) การแต่งตั้ง ก.ช.ภ.อ.ตามที่ระบุในระเบียบ ขาดองค์ความรู้ อาจไม่ทราบข้อมูล และรายละเอียดในพื้นที่ประสบภัย

(5) หากภัยเกิดขึ้นใน ก.ย. 50 จะไม่สามารถดำเนินการทางเอกสารได้ทันในปีงบประมาณตามระเบียบฯ ที่ระบุไว้หมวด 4 ข้อ 18

(6) สนง.ปภ.จังหวัดยังไม่เป็นภูมิภาคจึงไม่คล่องตัว และไม่สามารถดำเนินการบางเรื่องได้

(7) การประกาศพื้นที่ประสบภัยในบางพื้นที่ยังไม่มีหลักเกณฑ์ที่ชัดเจน ยกเว้นภัยหนาว

(8) อำเภอไม่ใช้เงินตามอำนาจที่มี เนื่องจากกลัวปัญหาการจัดทำเอกสาร

(9) การจ่ายเงินช่วยเหลือของบางหน่วยงานในอัตราที่กำหนดใหม่ทำให้ผู้ประสบภัยเกิดความสับสนและแจ้งเปลี่ยนข้อมูลหรือแจ้งเพิ่มเติมในภายหลัง

(10) การส่งข้อมูลมายังกรม ปภ.ในสิ้นปีงบประมาณทำให้ตรวจสอบได้ยาก

(11) ท้องถิ่นบางแห่งจงใจบิดเบือนข้อกำหนดที่ระบุไว้ในระเบียบ เช่น การขุดเปิดทางน้ำ

(12) บุคลากร สนง.ปภ.มีจำกัด และยังไม่มีความชำนาญในเรื่องระเบียบ

(13) ท้องถิ่นไม่ตั้งงบประมาณสำรองในด้านนี้

4) การช่วยเหลือด้านการเกษตร

(1) การช่วยเหลือด้านการเกษตรมีการร้องเรียนว่าล่าช้า โดยเกษตรกรที่ประสบภัยพิบัตินั้นมักจะได้รับความช่วยเหลือเกินระยะเวลา 3 เดือน นั้น จากการศึกษาพบว่าการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตร ต้องใช้ระยะเวลาดำเนินการนานกว่าการช่วยเหลือด้านอื่นๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการสำรวจความเสียหายมีความล่าช้าเนื่องจากต้องรอให้น้ำลดลงสู่สภาพปกติก่อนจึงจะสำรวจได้ และการที่ยังไม่มีการบันทึกข้อมูลการทำการเกษตรไว้ก่อน ทำให้การตรวจสอบสภาพความเสียหายทำได้ยาก และเนื่องจากปริมาณความเสียหายด้านเกษตรมีปริมาณมาก (ดังเช่นในปี 2549 การช่วยเหลือด้านเกษตรในเขต 47 จังหวัดมีมูลค่าสูงกว่า 4,000 ล้านบาท) ดังนั้นการดำเนินการให้ความช่วยเหลือด้านเกษตรจึงไม่สามารถดำเนินการได้ทันระยะเวลา 3 เดือน

(2) ในบางครั้งมีการให้ความช่วยเหลือสะสมข้ามปี เช่น การช่วยเหลือภัยแล้งในปี 2546, 2547 และ 2548 ซึ่งการช่วยเหลือหลังจากเกิดภัยพิบัติได้แล้วเป็นเวลานานๆ ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องหมดความจำเป็นไปแล้ว

(3) เนื่องจากการช่วยเหลือด้านเกษตรส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการโดยงบกลาง ดังนั้นปัญหาของการรวบรวมเอกสารเพื่อขอตั้งงบประมาณเพื่อชดเชยเงินทดรองจากราชการจึงไม่เป็นปัญหามากนัก

(4) สาเหตุของการร้องเรียนอีกสาเหตุหนึ่ง คือ การที่ได้มีการสำรวจความเสียหายไปแล้วและได้มีการกำหนดค่าชดเชยไปแล้วตามปกติและเนื่องจากความเสียหายไม่มากนัก เกษตรกรบางรายได้สละสิทธิ์ที่จะรับความช่วยเหลือ ต่อมาภายหลัง คณะอนุกรรมการให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้กำหนดการช่วยเหลือเพิ่มเติมให้พื้นที่ที่ประกาศภัยพิบัติรุนแรง เช่น ในพื้นที่ 47 จังหวัดในปี 2549 ทั้งๆ ที่ส่วนใหญ่เป็นความเสียหายตามปกติที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกๆ ปี แต่คณะอนุกรรมการได้กำหนดให้เงินช่วยเหลือเพิ่มเติมทั้งหมดโดยไม่ได้แยกแยะพื้นที่ ทำให้มีเกษตรกรจำนวนมากที่ได้สละสิทธิ์ไปแล้วกลับมาขอรับความช่วยเหลือเพิ่มเติมอีก ทำให้การดำเนินการต้องเสียเวลาเพิ่มเติมอีกมาก

5) การฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน

(1) ความล่าช้าในการจ่ายเงินช่วยเหลือ และการมีกฎเกณฑ์ที่แตกต่างกันของแต่ละหน่วยงาน ทำให้ผู้ประสบภัยที่มีลักษณะคล้ายกันได้รับเงินช่วยเหลือแตกต่างกัน ในขณะเดียวกันผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมีลักษณะการลงทุนแตกต่างกันมากกลับได้รับการช่วยเหลือคล้ายกัน

(2) การช่วยเหลือเกี่ยวกับบ้านพัก มีปัญหากรรมสิทธิ์ที่ดินบ้าง และรูปลักษณะของบ้านพักมีลักษณะแตกต่างกันไปตามแนวทางของหน่วยงานที่มาช่วยเหลือ และความไม่ชัดเจนของฐานข้อมูลทำให้บางครอบครัวได้รับการช่วยเหลือมากในขณะที่บางครอบครัวไม่ได้รับ

(3) การช่วยเหลือด้านประมงยังมีการช่วยเหลือที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงบ้าง

(4) ในด้านของการปรับปรุงพื้นที่ในระยะแรกมีปัญหาขาดแคลนเครื่องจักรกลหนักสำหรับเคลียร์พื้นที่ ปัญหาการขนขยะและซากสิ่งหักปรักพังและสถานที่ทิ้ง

(5) ในบางพื้นที่การพัฒนาพื้นที่หลังจากเหตุการณ์ผ่านไปยังคงเน้นในด้านธุรกิจมากกว่าคำนึงถึงกฎเกณฑ์ด้านความปลอดภัย เช่น พื้นที่เกาะ พี พี ดอน ซึ่งบริเวณหาดมีอันตรายจากคลื่นที่ซัดเข้ามาทั้ง 2 ด้าน การสร้างอาคารร้านค้าบริเวณหาดจำนวนมากโดยไม่มีอาคารหลบภัย (Shelter) และอาจกีดขวางทางหนีภัยขึ้นสู่ที่สูง อาจทำให้ประชาชนที่มาอยู่บริเวณหาดจำนวนมากไม่สามารถหนีภัยจากคลื่นสึนามิได้ทัน

ภาคผนวก 10

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เข้าร่วมประชุม เชิงปฏิบัติการ เมื่อ 6 พฤศจิกายน 2550

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

ส่วนที่ 1 : สรุปผลการศึกษาโครงการ

เรื่อง	ประเด็นปัญหา	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข
1. การประกาศ	(1) กรณีเกิดภัยพิบัติมีขนาดเล็กมาก หากจะนำเงินทดรองราชการมาใช้	- ควรกำหนดขนาด หลักเกณฑ์ ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทำเป็นรูปแบบเดียวกัน
พื้นที่ประสบภัย	จำเป็นต้องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศพื้นที่ประสบภัย	- เหมาะสม เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้บริหารสูงสุดของจังหวัด ต้องรู้ทุกเรื่องในจังหวัดและท่านทำงานแบบเครือข่ายอยู่แล้ว
		- ผู้ว่าราชการจังหวัด มอบอำนาจในการประกาศภัยพิบัติให้นายอำเภอเขตท้องที่
		- สมควรอย่างยิ่ง เพราะจะมีคนอาศัยช่วงว่างหาผลประโยชน์
	(2) ไม่มีหลักเกณฑ์ในการประกาศภัยพิบัติ ต้องใช้ดุลยพินิจ	- ควรกำหนดขนาด หลักเกณฑ์ ให้ชัดเจน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทำเป็นรูปแบบเดียวกัน
	ของผู้ว่าราชการจังหวัด ยกเว้นภัยหนาว	- สร้างหลักเกณฑ์/แนวทางปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานให้เหมือนกันทั่วประเทศ
		- ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในแต่ละภัยให้ชัดเจน
2. การตั้งศูนย์อำนวย	(1) ส่วนใหญ่ส่งเฉพาะเจ้าหน้าที่ ปภ.	- ควรให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจให้มากกว่านี้
การเฉพาะกิจฯ		- กำหนดการจากหน่วยงานต่างๆ ให้ชัดเจน
	(2) ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ	- ควรจัดงบประมาณในการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ
		- มีการประชุมติดตามงานจากผู้บังคับบัญชา
	(3) ขาดข้อมูล/เครื่องมือ ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	- เตรียมจัดทำฐานข้อมูล/เครื่องมือให้พร้อม
	(4) หลายหน่วยงานยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง	- จัดประชุม/ฝึกอบรม/คู่มือเหตุการณ์
3. การอพยพหนีภัย	(1) การดำเนินการที่ผ่านมาเป็นแบบ Top down approach	- วางแผน กำหนดสถานที่ แล้วประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบก็น่าจะพอ
	และประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน	- ปัจจุบันมีประชาชนในท้องที่เข้ามาเป็นอาสาสมัครป้องกันภัยด้วย แต่ควรมีการติดตามประเมินผลอาสาสมัคร
		- ควรเปลี่ยนการปฏิบัติเป็นแนวทางให้มีส่วนร่วมมากขึ้น
		- การให้ความรู้กับประชาชน เพื่อวางแผนในการจัดการภัยพิบัติ
	(2) การวางแผนหนีภัย และการกำหนดสถานที่ปลอดภัยที่ผ่านมา	- วางแผน กำหนดสถานที่ แล้วประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบก็น่าจะพอ
	ส่วนใหญ่ชุมชนไม่ได้กำหนดเอง ทำให้การหนีภัยไม่สอดคล้อง	- กำหนดให้เป็นแผนยุทธศาสตร์และถือว่าเป็นเรื่องสำคัญระดับชาติ โดยให้ภาคประชาชนผลักดันให้รัฐบาลให้ความสำคัญและ..
	กับความจริง	งบประมาณ
		- ควรมีการซ้อมแผนหนีภัยในระดับชุมชน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยให้ชุมชนทำแผนเอง
	(3) รัฐบาลยังให้ความสำคัญและให้งบประมาณในด้านนี้น้อย เช่น	- แจ้งความจำเป็น บอกเหตุและผลให้ชัดเจน รัฐขอเห็นด้วย
	การซ้อมแผน เป็นต้น	- ควรจัดให้มีการซ้อมแผนฉุกเฉินทุกเหตุการณ์ในพื้นที่ทุกปีเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงโยกย้ายเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจริงในพื้นที่
		- ให้รัฐบาลจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอและรณรงค์สร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน
		- ให้ท้องถิ่นตั้งงบประมาณในการจัดทำแผน/ซ้อมแผนเอง
	(4) บางหน่วยงานไม่ได้ส่งผู้มีอำนาจในการปฏิบัติจริงมาซ้อมแผน	- ปภ. ประจำจังหวัด น่าจะรับหน้าที่นี้
	ทำให้เวลาเกิดภัยจริงไม่สามารถปฏิบัติงานได้ และมี	- สร้างอาคารชุดอพยพหนีภัยไว้ประจำทุกจุดในพื้นที่เสี่ยงภัย
	การเปลี่ยนแปลงของผู้รับผิดชอบอยู่เป็นประจำ	- มีคู่มือการปฏิบัติให้กับผู้มีอำนาจ พร้อมฝึกอบรมให้ความรู้กับผู้มีอำนาจและผู้ช่วย
	(5) ขาดบุคลากรในการเฝ้าระวังและเตือนภัยตลอด 24 ชั่วโมง และขาด	- อุบัติภัยจะเฝ้าอย่างไร (เกิดโดยเราไม่รู้ตัว) หากเป็นภัยธรรมชาติ อาจเฝ้าระวังตามฤดูกาลได้
	ผู้เชี่ยวชาญและเจ้าหน้าที่ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแจ้งเตือนภัย	- ขาดฐานข้อมูลจริงจังอย่างเป็นระบบ เช่น GIS ลงทุกครัวเรือน ซึ่งบางจังหวัดยอมเสียงบประมาณยุทธศาสตร์/EFC เพื่อทำผล
		งานชิ้นนี้ ทำไมส่วนกลางไม่คิดให้เป็นทั้งระบบโดยใช้ Server เดียวกันทุกจังหวัด
		- ให้มีการเฝ้าระวังและจัดทำตารางหมุนเวียน โดยให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่เสี่ยงภัย
		- ทุกพื้นที่เสี่ยงภัยต้องมีเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังอย่างน้อย 1 คน หรือจะใช้เครื่องมือในการเฝ้าระวังก็ได้ และรายงานทางจังหวัด เพื่อวิเคราะห์และแจ้งเตือนภัย

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ (ต่อ)

ส่วนที่ 1 : สรุปผลการศึกษาโครงการ

เรื่อง	ประเด็นปัญหา	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข
	(6) ขาดการสำรวจข้อมูลที่จำเป็นที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์	- อะไรคือข้อมูลที่คิดว่ามันจำเป็นก็รับดำเนินการ
	เป็นฐานข้อมูล	- ให้ อปท.สำรวจข้อมูล/เก็บข้อมูล และรายงานทาง Website ไปที่จังหวัด
	(7) การเตือนภัยจากส่วนกลางไม่สามารถระบุพื้นที่ที่ชัดเจนได้ ขาดระบบ	- ติดตั้งในพื้นที่ ที่มีแนวโน้มว่าจะเกิด ไม่ได้หรือทำไมต้องส่วนกลาง
	การส่งสัญญาณเตือนภัยลงไปสู่จังหวัดและชุมชนทุกครัวเรือน	- ให้จังหวัดเป็นผู้วิเคราะห์ข้อมูล โดยมีหน่วยงานที่เป็นผู้จัดทำพื้นที่เสี่ยงภัยเป็นผู้รวบรวมและรายงานข้อมูลไปทางจังหวัด ผ่านเว็บไซต์จังหวัด
		และแจ้งเตือนผ่านระบบ SMS แต่ละพื้นที่
4. การค้นหาและกู้ภัย	(1) ผู้รับผิดชอบการอำนวยการสั่งการบางท่านขาดประสบการณ์	- ผู้รับผิดชอบน่าจะมีความรู้ ถ้าไม่มีตั้งใหม่
	และไม่มีผู้รับผิดชอบในพื้นที่เกิดภัยที่เป็นจุดย่อย	- บุคลากรของป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยของจังหวัด ควรอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้รับชอบสั่งการ
		- ให้มีหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบ
		- ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้ ขอบเขต อำนาจหน้าที่ให้ชัดเจน
	(2) ยังขาดผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เจ้าหน้าที่และเครื่องจักรกลมีจำกัด	- ปภ. ประจำจังหวัด แต่ละจังหวัด น่าจะพอทำได้
	ทำให้ต้องปฏิบัติงานติดต่อกันเป็นเวลานานโดยไม่ได้พักทำให้	- บุคลากร/อุปกรณ์ของ ปภ.จังหวัด ไม่เพียงพอและขาดผู้ชำนาญด้านการวิเคราะห์เตือนภัย วางแผน
	เกิดความเหนื่อยล้า	- พัฒนาเครื่องมือ อุปกรณ์กู้ภัย และสร้างผู้เชี่ยวชาญกับภัยแต่ละด้าน
		- เพิ่มเครือข่ายให้มากขึ้นหรือมีการต่อยอด สมาชิก อปพร./มูลนิธิ ให้มีความเชี่ยวชาญ
	(3) หากเกิดภัยพิบัติขึ้นในพื้นที่กว้างขวางมาก การวิเคราะห์	- หาคนที่มีความรู้ (ทุ่มเท) เครื่องมือต้องทันสมัย
	สถานการณ์ในภาพรวมและวางแผนทำได้ยาก	- ควรจัดให้มีเงินสำรองจ่ายให้กับ ปภ.จังหวัด แต่การเบิกจ่ายควรทำในรูปคณะกรรมการ/คณะทำงานเพื่อป้องกันการทุจริต
		อีกทั้งความโปร่งใส
		- สร้างระบบบัญชาการ และผู้บัญชาการ ณ จุดเกิดเหตุให้เป็นมาตรฐาน
		- จัดหาเครื่องมือในการวิเคราะห์
	(4) ขาดงบประมาณในการสำรองจ่ายเพื่อขนย้ายเครื่องจักร	- ท้องถิ่นควรสำรองงบประมาณไว้หรือแจ้ง หน่วยเหนือที่รับผิดชอบ
	เข้าปฏิบัติการช่วยเหลือ	- เพิ่มงบประมาณให้มากขึ้นและให้สามารถใช้จ่ายได้ทุกด้าน
		- ยืมเงินสำรองจ่ายโดยเก็บไว้ในตู้เซฟของสำนักงาน ปภ.
	(5) ขาดแคลนยานพาหนะและอุปกรณ์พิเศษในการปฏิบัติการค้นหา	- อะไร เช่น เครื่องบิน ควรมีการจัดหาให้กรม ปภ. โดยเฉพาะ
	และการเข้าพื้นที่ทำได้ยาก	- กำหนดโซนนิ่งในการบริหารเครื่องมือ/อุปกรณ์ ของอธิบดี ปภ. วางแผนในการจัดหาและหมุนเวียนกันในเขตพื้นที่
5. การประเมิน	(1) การประเมินข้อมูลความเสียหายไม่ชัดเจน ข้อมูลที่สำคัญไม่ได้	- แต่ละครัวไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ให้ อบต พื้นที ต้องเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้รับ
ความเสียหาย	จัดทำไว้ให้เป็นระบบฐานข้อมูลทำให้ล่าช้า	- การประเมินความเสียหาย คนไม่อยู่ในพื้นที่จะไม่ทราบว่าการสำรวจค่อนข้างลำบากแค่เข้าไปแจกของยังลำบากเลย
		- ขณะเกิดภัยไม่สามารถประเมินความเสียหายได้ ต้องรอให้สถานการณ์ยุติก่อน ทำให้เกิดความล่าช้า
		- จัดทำฐานข้อมูลให้ชัดเจน
	(2) ในการช่วยเหลือและการรับแจ้งข้อมูลผู้ประสบภัยขาดการบูรณาการ	- ให้ อบต.พื้นที่ ต้องเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้รับ
		- การบูรณาการ/ข้อมูลผู้ประสบภัย 13 คณะ ทางจังหวัดอ่างทองประชุมทุกวันพุธ ให้รายงานผลที่ละคณะ เพื่อให้ได้ข้อมูลเป็น 1 เดียว
		- ความเสียหายที่เกิดขึ้นบางครั้งประเมินมูลค่าคุณค่ามากเกินความเป็นจริง
		- ให้ อปท. เป็นผู้รับแจ้งข้อมูล รายงานผ่านเว็บไซต์ส่งให้อำเภอยืนยันเพื่อรายงาน..
	(3) การสำรวจและประเมินความเสียหายไม่สามารถดำเนินการได้ทัน	- ให้ อบต.พื้นที่ ต้องเชื่อมั่นในข้อมูลที่ได้รับ
	ตามเอกสารและเวลาที่กำหนดไว้	- การให้ความรู้ทำความเข้าใจ/ทำคู่มือให้ อปท. ให้ชัดเจน

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ (ต่อ)

ส่วนที่ 1 : สรุปผลการศึกษาโครงการ

เรื่อง	ประเด็นปัญหา	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข
	(4) ผู้ดำเนินการสำรวจความเสียหายเป็นหน่วยงาน ก.ช.ภ.อ.	- น่าจะหมดไปได้แล้ว
	ซึ่งมีผู้แทนท้องถิ่นเพียงคนเดียวทำให้ไม่ทราบข้อมูลพื้นที่อื่น	- การประเมินความเสียหายเป็นการประมาณการณ์ จะขาดเอกสารประกอบ หรือการรับจากหน่วยหน่วยงาน
	ข้อมูลที่รายงาน ก.ช.ภ.อ. มักเป็นข้อมูลที่มากเกินความเป็นจริง	- ควรมีทีมงานที่เป็นช่างจาก อปท.หลายแห่ง เป็นคณะกรรมการและจัดทำข้อมูล/หลักเกณฑ์ในการประมาณราคาให้ชัดเจน
	เนื่องจากหวังผลประโยชน์จากส่วนต่างของข้อมูล	
	(5) การสำรวจมีความผิดพลาด ทำให้การจัดหาทรัพยากรได้ไม่ทั่วถึง	- เอาข้อมูลจากการสำรวจและรับแจ้งมาประเมินหาความต้องการ
	และไม่ตรงกับความต้องการ (ประเภทและปริมาณ)	- เพราะผู้แทนสำรวจเข้าไม่ถึงตัวผู้เสียหายที่แท้จริง
		- มีการแสวงหาประโยชน์จากการประเมินความเสียหาย
		- ให้ความรู้/ฝึกอบรม/จัดทำคู่มือ/หลักเกณฑ์ อย่างชัดเจน
6. การช่วยเหลือ	(1) บางเหตุการณ์ไม่มีรายงานแต่มีการส่งของช่วยเหลือไปก่อน	- หาสาเหตุให้พบ แล้วรีบแก้ไข
ผู้ประสบภัย	ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือได้ตามหลักเกณฑ์	- ช่วยเหลือซ้ำซ้อน
		- ขั้นตอนการให้ความช่วยเหลือมาก ทำให้ล่าช้า ควรลดลงให้รวดเร็วทันต่อความต้องการของผู้ประสบภัย
		- กำหนดขั้นตอนหลักเกณฑ์ให้ชัดเจนเพื่อให้อย่างได้เจอพื้นที่ปฏิบัติ
	(2) การรายงานมีรายละเอียดไม่สมบูรณ์ครบถ้วนไม่มีความถูกต้อง	- เชื่อถือขอข้อมูลจากผู้เสียหาย จัดทำรูปแบบมาตรฐานสงสัยในข้อมูลของใคร ก็ตรวจสอบเป็นราย ๆ ไป
	ตามรูปแบบรายงาน ทำให้เสียเวลาในการในการติดต่อ	- ความเสียหายมีมากกว่าความช่วยเหลือ ควรเพิ่มงบประมาณในการช่วยหลือให้มากขึ้น
	ประสานงานเพิ่มเติม และบางครั้งไม่สามารถช่วยเหลือได้	- การรายงานโดยให้ อปท. รายงานผ่าน Website ซึ่งกำหนดรูปแล้วไว้และให้อำเภอยืนยัน จังหวัดเพื่อประกาศด้วย
	(3) เจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่นขาดความเข้าใจ ในหลักเกณฑ์	- จัดทำค่ามาตรฐานกลางเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้เหมือนกับ
	และวิธีการในการให้ความช่วยเหลือ ส่งผลให้ไม่สามารถ	- เอกสารและหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้อง จนเป็นผลให้เกิดการร้องเรียนเนืองๆ
	ช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ บางครั้งถูกร้องเรียน	- ให้จัดทำข้อมูลผู้ประสบภัย โดยใช้ระบบเทคโนโลยี, เครือข่ายอินเตอร์เนท ไว้ล่วงหน้า
		- การให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ ระดับ อปท.
	(4) ขาดการประชาสัมพันธ์กับผู้ประสบภัยเกี่ยวกับหลักฐานที่ต้อง	- รู้ว่าขาดก็แก้
	ใช้สำหรับการขอความช่วยเหลือ และองค์การปกครอง	- เนื่องจากมีผู้แสวงหาประโยชน์จากการให้ความช่วยเหลือ เมื่อส่งข้อมูลช้าทำให้ไม่มีเวลาตรวจสอบ
	ส่วนท้องถิ่น ได้ส่งเอกสารรวบรวมข้อมูลผู้ประสบภัยล่าช้า	- จัดทำแผนผัง/เอกสารประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ แจกจ่ายตาม อปท.ทุกแห่ง เพื่อแจกจ่ายให้แก่ประชาชน และคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่
	ทำให้ไม่สามารถทำกระบวนการต่อไป	
	(5) ขาดการประสานงานกับหน่วยงานช่วยเหลืออื่น ทำให้เกิด	- กำหนดให้ชัดเจนว่าภัยพิบัติที่เกิด เรื่องอะไร ใครควรเป็นเจ้าภาพ
	ความซ้ำซ้อน	- ควรให้สำนักงาน ปภ. จังหวัด เป็นหน่วยงานภูมิภาค เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการให้ความช่วยเหลือ
		- จัดทำแผนผัง/เอกสารประชาสัมพันธ์หลักเกณฑ์ แจกจ่ายตาม อปท.ทุกแห่ง เพื่อแจกจ่ายให้แก่ประชาชน และคู่มือสำหรับเจ้าหน้าที่
	(6) เนื่องด้วยคณะกรรมการ ก.ช.ภ.จ. ประกอบด้วยบุคคล	- กำหนดวัน หากพ้นกำหนดก็ควรเห็นชอบ
	จากหลายหน่วยงาน บางท่านติดภารกิจอื่น ไม่สามารถเซ็น	- ควรเพิ่มบุคลากร เนื่องจากการให้ความช่วยเหลือ รวดเร็ว ทันการณ์
	รับทราบได้ ส่งผลให้การเวียนรายงานประชุมเกิดการล่าช้า	- มอบหมายให้ผู้แทนเซ็นต์รับทราบได้

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ (ต่อ)

ส่วนที่ 1 : สรุปผลการศึกษาโครงการ

เรื่อง	ประเด็นปัญหา	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข
	(7) การให้ความช่วยเหลือไม่ตรงกับความต้องการของผู้ประสบภัย	- แยกประเภทภัยพิบัติ จัดเตรียมของที่จำเป็นเบื้องต้น หรือระยะยาวไว้
	และสิ่งของที่จำเป็น	- การให้ความช่วยเหลือเด็กผู้ประสบภัย/เด็กอาจนำไปใช้อย่างอื่นกลายเป็นเงินสูญเปล่า
		- การให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยไม่ใช่ผู้ประสบภัย สามารถตั้งตัวแต่เป็นการเยียวยาและให้สามารถดำรงชีวิตได้
		- ควรให้ความช่วยเหลือเป็นตัวแทน
	(8) มีการลงทะเบียนซ้ำซ้อนต้องมีการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด	- อบต พื้นที่ควรเป็นผู้จัดทำข้อมูล (หรือกำหนดเจ้าภาพรับแจ้งให้ชัดเจน)
	ผู้ประสบภัยมาแจ้งขอรับการช่วยเหลือล่าช้า และขาดเอกสาร	- มีการ Remark ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในเรื่องการเตรียมเอกสารที่จะต้องใช้ในการช่วยเหลือ รวมทั้งหลักฐานที่จะต้องใช้
	การแจ้งความเสียหายเกินความเป็นจริงจำนวนมาก	
	(9) งบประมาณของท้องถิ่นมีจำกัด ไม่ตั้งงบประมาณสำรองในด้านนี้	- ตั้งไว้ส่วนกลางก็ได้ (แต่กำหนดเงื่อนไขในการเบิกจ่ายเป็นการเฉพาะ) เช่น ต้องรวดเร็ว
		- ผลักดันให้เกิดระเบียบ กฎ มติ ครม ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งงบประมาณเพื่อการช่วยเหลือ เป็นต้น เพื่อแก้ปัญหา
		ทุกด้าน เช่น การสำรวจความเสียหาย เพราะใกล้ชิดกับคนในพื้นที่/มีบุคลากร และจังหวัด/ส่วนกลาง กำหนดตัวผู้ติดตาม
		ประเมินผลแบบประชิดเป็นรายๆ
		- มีการ Remark ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจในเรื่องการเตรียมเอกสารที่จะต้องใช้ในการช่วยเหลือ รวมทั้งหลักฐานที่จะต้องใช้
	(10) สนง.ปภ.จังหวัดยังไม่เป็นภูมิภาคจึงไม่คล่องตัว และไม่สามารถ	- ให้ ปภ. เป็นภูมิภาค การเบิกจ่ายก็จะเร็วขึ้น
	ดำเนินการบางเรื่องได้	
	(11) อำเภอไม่ใช้เงินตามอำนาจที่มี เนื่องจากมีระยะเวลาการจัดทำ	- (แก้ไขกฎหรือเงื่อนไขเสีย) มันเป็นอุบัติภัย ไม่รู้จะเกิดเมื่อใด
	เอกสารจำกัด	- อำเภอมีเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยประจำอยู่แล้ว และควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ ปภ. ประจำอำเภอ
	(12) การจ่ายเงินช่วยเหลือของบางหน่วยงานในอัตราที่กำหนดใหม่	- ประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องรู้
	ทำให้ผู้ประสบภัยเกิดความสับสนและแจ้งเปลี่ยนข้อมูลหรือ	- ควรหาข้อตกลงกับหน่วยงานต่างๆ ที่มีความซ้ำซ้อนเพื่อหาข้อยุติ
	แจ้งเพิ่มเติมในภายหลัง	
	(13) การส่งข้อมูลมายังกรม ปภ.ในสิ้นปีงบประมาณทำให้ตรวจสอบได้ยาก	- รายงานเป็นไตรมาสได้ไหม
		- ควรทำความตกลงกับสำนักงบประมาณเพื่อขอยกเลิกเป็นกรณีพิเศษ สำหรับ....
	(14) ท้องถิ่นบางแห่งจงใจบิดเบือนข้อกำหนดที่ระบุไว้ในระเบียบ	- กฎหมายมีไว้ทำอะไร
	เช่น การขุดเปิดทางน้ำ	- ควรปรับปรุงระเบียบใหม่ ให้มีความชัดเจนและรัดกุมมากขึ้น
	(15) บุคลากร สนง.ปภ.มีจำกัด และยังไม่มีความชำนาญเรื่องระเบียบ	- ให้ความรู้ฝึกอบรมแก่เจ้าหน้าที่ของ ปภ. เนื่องจากมีน้อยคนมีคุณภาพ ที่ทำงานใหญ่ได้
		- แน่นอน เพราะเป็นหน่วยงานใหม่
		- จัดฝึกอบรมสัมมนาเจ้าหน้าที่ ปภ. ให้เข้าใจและมีความชำนาญมากขึ้น
7. การช่วยเหลือด้าน	(1) การช่วยเหลือด้านการเกษตรล่าช้า ได้รับความช่วยเหลือเกิน	- หาสาเหตุที่ช้า รีบแก้ไข
การเกษตร	ระยะเวลา 3 เดือน นานกว่าการช่วยเหลือด้านอื่นๆ	- ปัญหาเรื่องฐานข้อมูลพื้นฐานและส่วนกลางควรมีระบบฐานข้อมูลแบบเชื่อมโยงหน่วยงานเกษตรและสหกรณ์ มีสิทธิในการ
		ใช้ฐานข้อมูล
		- การเก็บข้อมูลและรายละเอียดด้านเกษตรมีมาก ทำให้ล่าช้า
		- การจัดทำฐานข้อมูลพื้นที่เกษตร

ส่วนที่ 1 : สรุปผลการศึกษาโครงการ

เรื่อง	ประเด็นปัญหา	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ/แนวทางการแก้ไข
	(2) กการสำรวจความเสียหายมีความล่าช้า เนื่องจากต้องรอให้น้ำ	- ต้องเชื่อถือข้อมูลจากผู้เสียหาย ไม่ต้องรอน้ำแห้ง สงสัยใครแจ้ง/เท็จ ก็ตรวจสอบได้
	ลดลงสู่สภาพปกติก่อนจึงจะสำรวจได้	- กำหนดหน้าที่ผู้สำรวจข้อมูล ในจังหวัดมีความเสี่ยงเป็นผู้รับผิดชอบประจำ
		- หลักเกณฑ์เดิมในการให้ความช่วยเหลือให้ค่าตอบแทนต่ำกว่าความเสียหายที่ผู้ประสบภัยประสบ
		- จัดทำฐานข้อมูลจากการเกษตร การอบรมให้ความรู้ในการสำรวจความเสียหายแก่ อปท. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เพื่อช่วยสำรวจ
	(3) ไม่มีการบันทึกข้อมูลการทำการเกษตรไว้ก่อน ทำให้การ	- ควรทำต่อมาตรฐาน ของผลิตผลทางการเกษตรไว้
	ตรวจสอบสภาพความเสียหายทำได้ยาก เนื่องจากความเสียหาย	- ควรเพิ่มเงินการช่วยเหลือด้านเกษตร และลดขั้นตอนลงเพื่อความรวดเร็ว
	ด้านเกษตรมีปริมาณมาก	- จัดทำฐานข้อมูลจากเกษตรและปรับปรุงให้ข้อมูลจริง
	(4) ในบางครั้งมีการให้ความช่วยเหลือสะสมข้ามปี เช่น การช่วยเหลือ	- ควรให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ควรปลูกพืชในช่วงฤดูน้ำท่วม, ฤดูแล้ง
	ภัยแล้งในปี 2546 2547 และ 2548 ซึ่งการช่วยเหลือหลังจาก	- กำหนดเวลาการใช้ให้ชัดเจน
	เกิดภัยพิบัติได้แล้วเป็นเวลานานๆ ทำให้เห็นว่าเป็นเรื่องหมด	
	ความจำเป็นไปแล้ว	
	(5) เนื่องจากการช่วยเหลือด้านเกษตรส่วนใหญ่เป็นการดำเนินการ	- ดี เห็นด้วย
	โดยงบกลาง ปัญหาของการรวบรวมเอกสารเพื่อขอตั้งงบประมาณ	- ถ้าใช้งบประมาณมากส่วนใหญ่ขอจากงบกลาง แต่ถ้าเป็นภัยขนาดเล็กให้ใช้เงินในอำนาจผู้ว่าการจังหวัด
	เพื่อชดเชยเงินทดรองจากราชการจึงไม่เป็นปัญหามากนัก	
	(6) ในพื้นที่ 47 จังหวัดในปี 2549 มีการสำรวจความเสียหายไปแล้ว	- ประชาชนอาจไม่เข้าใจ หวังยุ่งยากเกินไป ทำให้เขาเสียเวลา
	และได้มีการกำหนดค่าชดเชยไปแล้วตามปกติและเนื่องจาก	- ควรให้ความช่วยเหลือแบบไม่ให้เปล่าบ้างจะทำให้ผู้ประสบภัยอย่างเนืองๆ เข้าใจว่ารัฐมีข้อจำกัดในการช่วยเหลือ
	ความเสียหายไม่มากนัก เกษตรกรบางรายได้สละสิทธิ์ที่จะรับ	ไม่ใช่จะมาร้องขอได้ตลอดเวลา
	ความช่วยเหลือ แต่กลับมาขอในภายหลังที่คณะอนุกรรมการให้	- ทำความเข้าใจกับประชาชนให้ชัดเจน ถ้าไม่ขอถือว่าสละสิทธิ์
	ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ได้กำหนดการช่วยเหลือเพิ่มเติม	
	ให้พื้นที่ที่ประกาศภัยพิบัติรุนแรงทั้งหมดโดยไม่ได้แยกแยะพื้นที่	

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ (ต่อ)

ส่วนที่1 : สรุปผลการศึกษาโครงการ

หน้า	ข้อความเดิม	ข้อความแก้ไข
2-23 ตาราง2.3-1	1. พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 2. เตรียมพร้อมรับภัย ● ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบภัยจัดหาเครื่องอุปโภค บริโภค 3. การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน ● ประสานการขอรับการสนับสนุนเครื่องอุปโภคบริโภค จากองค์กรการกุศลและภาคเอกชน (ภารกิจ ปภ.) 4. การจัดการหลังเกิดภัย	1. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด 2. การเตรียมพร้อมรับภัย ● ช่วยเหลือและสงเคราะห์ผู้ประสบปัญหาทางสังคม และกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ 3. การจัดการภัยในภาวะฉุกเฉิน ● ให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546 4. การจัดการหลังเกิดภัย ● ให้การช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ประสบภัยและฟื้นฟูผู้ประสบภัย ตามหลักเกณฑ์และวิธีการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. 2546
2-28	5. ฝ่ายรับบริจาคและบัญชี ประกอบด้วย สำนักงานจังหวัด,ที่ทาการปกครองจังหวัด, พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด	5. ฝ่ายรับบริจาคและบัญชี ไม่มีภารกิจหน้าที่ในการรับบริจาคและบัญชี ขอให้ตัดออก
2-36 และ 2-49 2.51	-2 การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย - รูปที่2.3-2 ตัวอย่างแผนผังฯ - รูปที่2.4-1 แผนผังกระบวนงานฯ - รูปที่2.4-2 แผนภาพแสดงฯ	ขอให้ตัด เนื่องจาก การสำรวจข้อมูลความมเสียหายฯ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ รับข้อมูลและรายงานจาก ปภ.

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

ส่วนที่ 2 : ร่างคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

รายการ	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	
	หน้า	รายละเอียด
1. ข้อมูลทั่วไป		
1) ขนาดที่เหมาะสม		☑ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☐ A5 (50% ของ A4)
		☐ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☑ A5 (50% ของ A4)
		☐ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☑ A5 (50% ของ A4)
		☐ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☑ A5 (50% ของ A4)
		☐ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☑ A5 (50% ของ A4)
		☐ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☑ A5 (50% ของ A4)
		☑ A4 ☐ B4 (81% ของ A4) ☐ A5 (50% ของ A4)
2) รูปแบบที่เหมาะสม		1) มีเนื้อหาสาระ แนวทาง วิธีจะปฏิบัติ จึงจะสามารถเรียนรู้ได้ พร้อมตัวอย่าง
		บรรยาย
		2) เล็กพกพาได้ และดูง่ายต่อการนำไปใช้ ควรแยกเป็นสีแบ่งตามหัวข้อ เพื่อจะได้ง่าย
		ต่อการค้นหา
		3) เหมาะสมดี ง่ายแก่การพกพา และควรลง Website ในส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยเพื่อ
		ประหยัดพื้นที่ในการเก็บเอกสารเป็นกระดาษ
		4) ควรสรุปสาระสำคัญๆ และผนวก พรบ. ที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้อ้างอิง ควรมีเบอร์โทรติดต่อ
		หากสงสัย
		5) ตรวจสอบบทบาทหน้าที่ของที่ทำการปกครองจังหวัดให้ชัดเจนอีกครั้ง ในบทที่ 2
		ระหว่างจัดการหน้าตาราง 2-21 โดยน่าที่จะปรับเป็นของ ปภ. ในปัจจุบันตามการ
		ตั้งศูนย์อำนวยการใหม่
3) ข้อคิดเห็นอื่นๆ		1) เป็นการพัฒนาด้านองค์ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับระบบ
		ปฏิบัติให้มีความถูกต้อง
		2) มีการประสานงาน (บูรณาการ) อย่างแท้จริง บางพื้นที่ขัดแย้งกันทำให้การปฏิบัติ
		ล่าช้าได้
		3) ควรแก้ไขปัญหาเป็นระบบ เพื่อลดการใช้จ่ายเงินตรงนี้ ในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน
		(ลดความเสี่ยง) การบูรณาการความร่วมมือระหว่างองค์กร
		4) ควร Update คู่มือกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดประโยชน์ของคู่มือใน
		ระยะยาว
		5) รูปแบบเหมาะสมดีแล้ว ขนาดตัวหนังสือ แผนผังเล็กไปหน่อย ควรปรับปรุง
2. คู่มือที่ 1 : การตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจฯ และการประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน		1) กำหนดวางแผน แนวทาง การปฏิบัติ รายละเอียด ของการจัดตั้งศูนย์อำนวยการฯ
		2) ตรวจสอบข้อมูลเงินที่ประสบภัยให้ถูกต้อง รวดเร็ว และยกระดับการดำเนินการของท้องที่
	1-33	3) ข้อ 18-19 รายชื่อ ตำแหน่ง หน้าที่พิมพ์เกินและพิมพ์ซ้ำ
	1-33	4) พรบ.ใหม่ตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดใช้ตำแหน่งจริง
		สำหรับภาคผนวก ฝ่ายอำนวยการน่าจะเป็นรองผู้ว่าราชการจังหวัดมากกว่าปลัด
		จังหวัด เพราะตามสายการบังคับบัญชา รอง ผวจ. ด้านความมั่นคงจะเป็นผู้กำกับ
		กรณีเกิดภัย คำสั่งต่างๆ ของแต่ละฝ่ายยังขาดตำแหน่งเลขานุการ ซึ่งในจังหวัด ปภ.
		ยังเป็นเลขานุการทุกกรณีอยู่แล้ว

เอกสารและข้อคิดเห็นต่อการศึกษาโครงการและคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ (ต่อ)

ส่วนที่ 2 : ร่างคู่มือการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

รายการ	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	
	หน้า	รายละเอียด
	1-29	5) ฝ่ายการเงิน
		ข้อ 3. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคลังจังหวัด จำนวน 1 คน
		ข้อ 2. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานจังหวัด จำนวน 1 คน
		สรุป ถ้าไม่ใส่ตำแหน่ง ก็ใส่เป็นข้าราชการของหน่วยงานนั้นๆ
		6) เนื้อหาและสาระเหมาะสมดี มีแบบฟอร์ม ตัวอย่าง ทำให้มองเห็นภาพได้ชัดเจน
	1-12	บรรทัดรองสุดท้าย "ช่วยเหลือง" แก้ไขเป็น ช่วยเหลือ
	ตัวอย่าง	7) ไม่เต็มรูปแบบ ควรหาตัวอย่างคำสั่งจังหวัดที่เต็มรูปแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับ
		ตัวอย่างที่ 6 และ ตัวอย่างที่ 7
	1-18	8) ฝ่ายสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้ประสบภัย...
	บรรทัดที่ 27	ให้มีหน้าที่ ให้ความสงเคราะห์,....,ดูแลเฉพาะแก่เด็ก คนพิการ
		ผู้สูงอายุ นักเรียน,....,ผู้ประสบภัย (เพิ่ม..คนพิการ และแก้ไขคนชรา เป็นผู้สูงอายุ)
	1-31	9) ฝ่ายจัดหาที่อยู่อาศัย
		ปัจจุบันเป็นภารกิจของ ปภ. โดยเฉพาะ พมจ. ไม่ได้ดำเนินการเรื่องจัดหาที่พักอาศัย
3. คู่มือที่ 2 : การวางแผนการอพยพหนีภัย		1) แนวทางการปฏิบัติจริง ขั้นตอนการดำเนินงาน และการอพยพหนีภัย
	2-11	2) เหมาะสมแล้ว
	2-3	3) แก้ไข 6) "ความเสี่ยงภัยต่อพิบัติ" ควรเป็น "ความเสี่ยงต่อภัยพิบัติ"
		ผู้มีอำนาจสั่งให้อพยพหนีภัย ควรระบุให้ชัดเจน ตามมาตรา 21, 22, 28 และ 29
		แห่ง พรบ.ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550
4. คู่มือที่ 3 : การค้นหาและกู้ภัย		1) ขั้นเตรียมด้านการกู้ภัยให้พร้อมภายตลอดเวลา 24 ชั่วโมง เมื่อได้ภัยให้ตรวจเช็ค
		ตัวอย่างเครื่องมือให้ใช้ปฏิบัติงาน เมื่อรู้ที่รับแล้วเกิดภัยให้ออกปฏิบัติงานภายใน
		ระยะเวลาที่กำหนด
	3-13	2) เหมาะสมแล้ว
	3-4	3) แก้ไข บรรทัดที่ 4 นับจากบรรทัดล่าง "ประสพภัย" เป็น "ประสบภัย"
	3-5	แก้ไข ข้อ 1) และ ข้อ 2) "ผู้ประสพภัย"
	3-6	แก้ไข ข้อ 4) "ผู้ประสพภัย"
	3-10	แก้ไขบรรทัดที่ 5 นับจากบรรทัดล่าง "แลประสบการณ์" เป็น และประสบการณ์"
		แก้ไขบรรทัดที่ 7 นับจากบรรทัดล่าง "ทางดใด" เป็น "ทางใด"
	3-12	แก้ไข ข้อ 8 "ผู้ประสพภัย"
5. คู่มือที่ 4 : การประเมินความเสียหาย การช่วยเหลือผู้ประสบภัย และการฟื้นฟูบูรณะโครงสร้างพื้นฐาน		1) ตรวจสอบความเสียหายให้รวดเร็ว และจัดทำข้อมูลให้ครบถ้วนถูกต้อง
		2) ให้ความช่วยเหลือตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ โดยความรวดเร็ว
		3) การช่วยเหลือฟื้นฟูบูรณะของผู้ประสบภัย สามารถดำรงชีวิตอยู่กับธรรมชาติ
	4-5	4) ตัวอย่างรายงานสรุป ควรที่จะทำลงซีดี เพื่อผู้ที่ต้องการนำข้อมูลไปใช้สามารถ print
		ลงกระดาษลงมาได้เลย ไม่เสียเวลา
		5) การระบุระยะเวลาในการจัดการ ควรกำหนดให้ชัดเจน และระบุหน่วยงานที่จะต้อง
		ติดต่อและรับผิดชอบให้ชัดเจนเพื่อความสะดวกในการติดต่อประสานงาน
	4-41	6) เหมาะสมและควรจะให้ ปภ. ให้เป็นเลขานุการโดยเร็ว

รายการ	ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ	
	หน้า	รายละเอียด
		7) ควรจัดทำฐานข้อมูล ประกอบการช่วยเหลือประชาชนเพื่อความซ้ำซ้อนการเบิกจ่าย
		+ งบประมาณ (ลดความเสี่ยง)
	4-16	8) แก้ไขบรรทัด 2 "ผู้ประภัย" เป็น "ผู้ประสบภัย"
	4-19	แก้ไข ข้อ 8) "งบประมรณ" เป็น "งบประมาณ"
	4-19	แก้ไขบรรทัดที่ 13 จากข้างล่าง "เบื้องตน" เป็น "เบื้องต้น"
	4-23	แก้ไขบรรทัดที่ 13 จากข้างล่าง "กรรีฉุกเฉิน" เป็น "กรณีฉุกเฉิน"
	4-23	แก้ไขบรรทัดที่ 3 จากข้างล่าง "อำเอ" เป็น "อำเภอ"
	4-26	แก้ไขบรรทัดที่ 8 จากข้างล่าง "และทรวงการ" เป็น "กระทรวงการ"
	4-26	แก้ไขบรรทัดที่ 16 จากข้างล่าง "กรดะทรวงกลาโหม" เป็น กระทรวงกลาโหม"
	4-27	แก้ไขบรรทัดที่ 7 "แระทรวงเกษตร" เป็น "กระทรวงเกษตร"
	4-3	9) โดยให้ความสำคัญกับผู้หญิง เด็ก คนพิการ และผู้สูงอายุ
	บรรทัดที่ 4	(เพิ่ม...คนพิการ และแก้ไข คนชรา เป็นผู้สูงอายุ)
	4-5	(2) ปัญหาเฉพาะสำหรับกลุ่มคนเฉพาะ (เด็ก ผู้หญิง คนพิการ ผู้สูงอายุ)
	บรรทัดที่ 10	ตารางที่ 1 ตัวอย่างรายงานสรุปการประเมินความเสียหายฯ
		ลำดับที่ 1 ชีวิตคน... ทำไมตารางการจำแนกจึงมีเพียงเด็กและผู้หญิง
		และ"เด็ก" ตาม พรบ. อายุต่ำกว่า 18 ปี

คำสั่งสำนักงาน ก.พ.ร.

ที่ ๔๙ /๒๕๕๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการโครงการ

ศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดให้ส่วนราชการจัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจเกี่ยวกับการสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นใดให้แก่ผู้รับผิดชอบในเรื่องนั้นโดยตรง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วและลดขั้นตอนการปฏิบัติราชการ และคณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ได้มีมติเห็นชอบแนวทางดำเนินการลดขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน ซึ่งรวมถึงกรณีการให้บริการประชาชนสำหรับงานบริการที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการด้วย

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้ดำเนินการศึกษางานการให้บริการประชาชนสำหรับกระบวนงานที่มีความเชื่อมโยงหลายส่วนราชการ โดยมีกรณีตัวอย่างการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ ซึ่งมีหลายกรณี ในแต่ละกรณีจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและขั้นตอนการดำเนินการที่แตกต่างกัน ดังนั้น สำนักงาน ก.พ.ร. จึงเลือกกรณีการให้ความช่วยเหลือและการจ่ายเงินทดรองเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยในวงเงินที่ไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีมาจัดทำเป็นกรณีตัวอย่างในการลดขั้นตอนและระยะยาวการปฏิบัติราชการ เพื่อให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องนำไปปรับใช้เพื่อการปฏิบัติงานต่อไป

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๙ ได้มีมติรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดที่ประสบอุทกภัย ตามที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (คุณหญิงทิพาวดี เมฆสวรรค์) เสนอและให้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติ โดยให้สำนักงาน ก.พ.ร. ลงพื้นที่เพื่อช่วยเหลือดำเนินการในการวางแผนบริหารจัดการในภาวะวิกฤตและการแก้ไขขั้นตอนการดำเนินการเพื่อเร่งรัดให้งานด้านเอกสารเกิดความรวดเร็ว และก.พ.ร. ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๔๙ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๔๙ มีมติรับทราบแนวทางการดำเนินการในระยะต่อไปของการวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในระยะยาว โดยจะนำสถานการณ์อุทกภัยที่เกิดขึ้นเป็นกรณีศึกษา เพื่อจัดวางระบบบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติในระยะยาว ตลอดจนติดตามผลการดำเนินการให้สามารถลดขั้นตอนและระยะเวลาในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว

เพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงแต่งตั้งคณะทำงานการดำเนินการโครงการศึกษาเพื่อวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติ โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	รองเลขาธิการ ก.พ.ร. (นางสาวพรพิมล รัตนพิทักษ์)	ประธานคณะทำงาน
๑.๒	ผู้แทนกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	คณะทำงาน
๑.๓	ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข	คณะทำงาน
๑.๔	ผู้แทนสำนักงบประมาณ	คณะทำงาน
๑.๕	ผู้แทนกรมการปกครอง	คณะทำงาน
๑.๖	ผู้แทนกรมบัญชีกลาง	คณะทำงาน
๑.๗	ผู้แทนกรมประมง	คณะทำงาน
๑.๘	ผู้แทนกรมปศุสัตว์	คณะทำงาน
๑.๙	ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	คณะทำงาน
๑.๑๐	ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน
๑.๑๑	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	คณะทำงาน
๑.๑๒	ผู้อำนวยการภารกิจการบริหารการเปลี่ยนแปลงและนวัตกรรม สำนักงาน ก.พ.ร.	คณะทำงาน
๑.๑๓	นายสมบัติ อิศรานุรักษ์	คณะทำงาน
๑.๑๔	นายชัยยุทธ กมลศิริสกุล	คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๑๕	นางสาวนภนง ขวัญยืน	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ กำหนดกรอบทิศทางและแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้การจัดวางระบบการบริหารจัดการในภาวะวิกฤตจากภัยพิบัติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๒ ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาแนะนำ ให้การดำเนินการเป็นไปตามกรอบทิศทางและแนวทางที่กำหนด

๒.๓ ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๕๐

(นายทศพร ศิริสัมพันธ์)
เลขาธิการ ก.พ.ร.